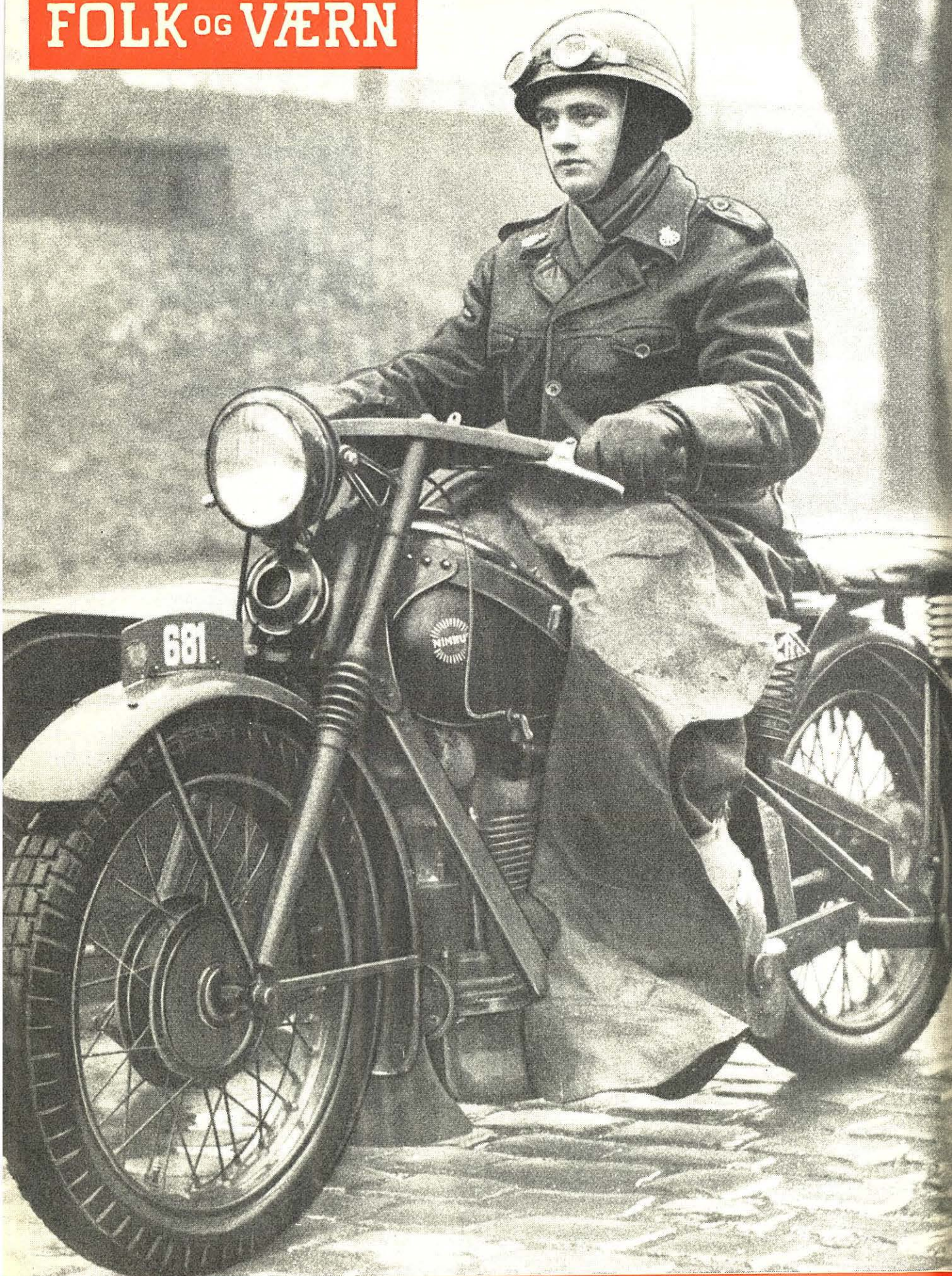
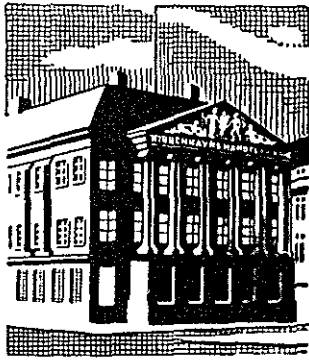


FOLK OG VÆRN



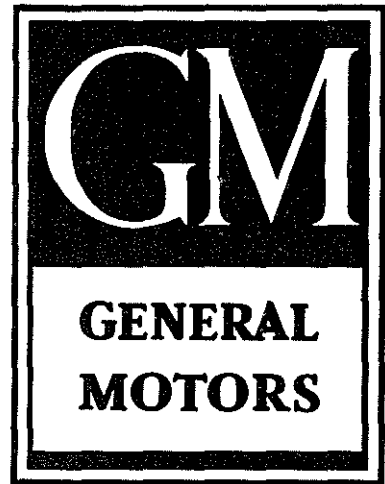


*En god
bankforbindelse*

Som kunde i Handelsbanken
nyder De fordel af vore sag-
kyndige og erfarne råd i et-
hvert bankanliggende.

HANDELSBANKEN

Afdelinger og kontorer over
hele Danmark



*- Læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD

Indhold

Forsidebillede (fot. Rubæk). En af hærens motorordonnanser.	
Psykologisk forsvarsberedskab. Af forfatteren, kaptajn Jørgen Halck	3
De personelle forhold i den engelske hær af i dag. Af Alfred Joachim Fischer	6
Med »Faros« til Grønland. Af styrmand O. Lund Døren op — for fremtiden! Af magister Jørgen Buch	8
Hangarskibe. Af Henrik Martin	10
Feltmæssige skydninger. Tekst: Kaptajn P. S. Kristiansen, Foto: Kaptajn E. N. Christensen	12
Siden sidst	14
Øvelse Nordland. Af redaktør Tage Jensen	15
Flyvende hjemmeværn	16
Glimt fra luften. Af kaptajnløjtnant L. Wessel Wetlesen	18
Fjernkendingsiden	20
Fra skib og kaserne. Har soldaternes fritid en fremtid. D. m. i. blev danmarksmester. Det internationale fodboldmesterskab i militær femkamp (af kaptajn G. Bøving). Af en rekruts dagbog. Knold og sprøjt. Kryds og tværs. De ved det	21
	23

Side

FOLK OG VÆRN

NUMMER 1 - JANUAR-FEBRUAR 1951 - 10. ÅRGANG

PSYKOLOGISK FORSVARSBEREDSKAB

Af kaptajn Jørgen Halck.

Af et foredrag holdt i forbindelse med »Folk og Værn«-kursus
for nyudnævnte søofficerer

Det er slet ikke noget særlig let emne at behandle. Selv titlen er ikke umiddelbar indlysende, og det ville være forståeligt, hvis De straks ved indledningen spurgte: »Hvad forstår vi ved »Psykologisk forsvarsberedskab«». At det er noget positivt i modsætning til noget negativt er indlysende, men kan man da ikke definere begrebet tydeligere?

Hvis De spørger mig, vil jeg svare: »Ved psykologisk forsvarsberedskab må vi forstå en sindstilstand — en positiv atmosfære, hvorigennem et folk — ikke blot de væbnede styrker, men også civilbefolkningen — er blevet rustet materielt og mobiliseret åndeligt imod et eventuelt fjendtligt angreb, således at forsvarsviljen i modsætning til defaultismen er blevet en overvejende faktor i nationens liv.

Den moderne, totale bevægelseskrig er forvirrende og vanskelig. De sande demokratiske nationer er heldigvis blevet så »civiliserede«, at der nu til dags skal mere til end at tage en hammer, brøle »du har uret!« og modtage sin modstander med ordene: »Nu skal du have en på snuden!« Den fuldkomne våbentechnik og færdsel, den *absolutte* ildkraft (og når vi tænker på atom- og brintbomber, er der mange, der tror, vi allerede har opnået den), har ikke gjort kampen mere materiel — tværtimod. Jo mere fuldkomne våbnene er blevet, jo mere tvinges de kæmpende (og civilbefolkningen, som jo også er i ildlinjen nu om stunder) til at udvikle deres *åndelige* modstandskraft og jo større bliver nødvendigheden af samspillet mellem civilbefolkningen og værnene — ikke blot i nødens stund, men også i fredens dage — ikke blot i den kolde, psykologiske krigstimer, men også i den varme krigs minutter, thi som De ved kan den kolde krig hvad dag det skal være blusse op og blive hed, og som De ved, er den kolde krig lige så livsfarlig som den varme krig, omend den udkæmpes med forskellige våben. Der skal en modig mand til at påstå, at atombomber er farligere og mere nedbrydende end propaganda.

Ligesom det er en kendsgerning, at det ikke så meget er våbnene, der

vinder krigen, som den soldat, der betjener våbnene, er det også en kendsgerning, at den soldat, der betjener våbnene ikke kan gøre den *maksimum-indsats* som det totale forsvar kræver eller sætte sig effektivt til modværge mod det fjendtlige totalangreb med mindre han ved, at han har hele civilbefolkningen — hele nationens — begejstrede og offervillige støtte bag sig. — Medmindre han er overtydet om, at han ikke kæmper som en misforstået ener — eller som en stat i staten, går det galt.

Udviklingen af den totalitære krig har, beklageligvis medført, at striden nu til dags ikke blot udkæmpes mellem væbnede styrker alene. Den totale krig rammer hele befolkningen og kender ikke til frontlinier. Dens virkninger og effekter berører hvert eneste menneske, mand, kvinde og barn og gør sig gældende i selv den fjerneste krog af samfundslivet. Et totalt angreb kan kun imødegås gennem et totalt forsvar, og et effektivt forsvar er derfor kun muligt, hvis civilbefolkningen og værnene holder sammen så vel i krig som i fred — og en overbevisende sejr mod aggression er kun tænkelig, dersom værnenes offer- og modstandsvilje på ingen måde står tilbage for civilbefolkningens — dersom de som led og del går op i en større helhed. I det øjeblik den totalitære angrebsbølge skylder ind imod et land, holdes forsvarerne kun oppe og styrkes de kun af moralske bånd, der forener dem med deres lidelsesfæller og landsmænd. Jo mere den materielle slagkraft, der er rettet imod den enkelte vokser i styrke, jo mere vinder bevidstheden om at være led og del i et større menneskeligt sammenhold — et demokratisk samfund — i betydning.

Et væsentligt led i det livsvigtige samarbejde mellem civilbefolkningen og værnene i et demokratisk samfund i fredstid er, at værnenes personel og de civile borgere får lejlighed til at mødes, udveksle meninger og synspunkter og lære hinandens problemer at kende. Kun åbenhjertig, saglig diskussion er i stand til at fjerne misforståelser og bidrage til fremmelsen af den gensidige tillid, uden hvilken

civilbefolkningen i et demokratisk land er tilbøjelig til at betragte militæret som et nødvendigt onde. — I de totalitære lande, hvor denne tillid ofte ikke eksisterer, er militæret tit tilbøjelig til at betragte civilbefolkningen som et nødvendigt onde. —

Gennem værnenes daglige liv og virksomhed lægges grundlaget for civilbefolkningens indstilling til værnene. De muligheder, som værnene og samfundet byder de værnepligtige for at få en tidsvarende uddannelse og for at udnytte fritiden på en sund og fornuftig måde under betryggende forhold, bidrager til at forme civilbefolkningens indstilling og give den værnepligtige den livsvigtige positive indstilling til tjenesten og den daglige dont.

»Folk og Værn« er et af hovedvåbnene i det, der kun kan beskrives som »den evige psykologiske strid« for at tilvejebringe et effektivt psykologisk forsvarsberedskab, men også enhver bestræbelse, der gøres fra værnene og fra civil side for at styrke samarbejdet og for at fremme den enkelte værnepligtiges personlige udvikling og arbejdsglæde bidrager til samme mål. *Hver enkelt befalingsmand* er medansvarlig herfor og burde omfatte arbejdet med levende interesse — ikke blot fordi han ville save den gren over, på hvilken han selv sidder, hvis han forsøgte den ringeste mulighed for at fremme det psykologiske forsvarsberedskab, der ikke mindst bæres oppe af tillidsfulde, tilfredse underordnede, men især fordi det ville være en sølle leder, der ikke erkender, at den ånd, der præger et fredsværn, er nøjagtig den samme ånd, der skal give den modstandskraft i krigen og farens stund. Som fredssoldaten er, sådan er også krigssoldaten, og som civilpersonen opfører sig i fred, sådan vil han også te sig i krigens og farens stund. I moderne totalkrig — som den jo nu engang desværre er — uden krigserklæringer — uden forudgående varsler af nogen art, er der absolut ikke tid — hverken for befalingsmanden, den værnepligtige, myndighederne eller civilpersonen til at skifte sindelag eller ham. Så vil det nemlig være for sent.

DE PERSONELLE FORHOLD i den engelske hær af i dag

Af Alfred Joachim Fischer.

TAL er ofte illustrerende. Når man erindrer, at den britiske befolkning på 46 mill. mennesker under den sidste krig uddannede 4 mill. soldater til militærtjeneste, rekruteret af årgange, der i dag ikke mere hører til de yngste, så er det allerede en bemærkelsesværdig præstation og en næsten uudtømmelig reserve. Men englænderne hvilede ikke på laurbærene. Imod alle traditioner bibeholdt man også i fredstid den almindelige værnepligt.

Siden juni måned 1945 er 1,000,000 unge englændere igennem 18 måneder (fra 1. oktober 1950 i 2 år) blevet uddannet inden for de tre våbenarter. En moderne krigsførelse ændrer uafbrudt taktik og metoder, og som følge heraf er afslutningen af den egentlige tjenestepagt i dag ikke mere identisk med den endelige hjemsendelse. Tværtimod kræves i de næste fire år yderligere en tjeneste på to uger i territorialhæren. I dette tidsrum er en øjeblikkelig genindkaldelse i alvorlige situationer til enhver tid mulig (1. reserve).

I 1952 vil territorialarmeen, der før i tiden alene var baseret på frivillighedsprincippet, opnå en styrke på 500,000 mand — en endnu aldrig opnået fredsrekord.

En armé på 450,000 mand.

I det engelske luftvåben gør 215,000 mand for øjeblikket tjeneste, deraf rundt regnet 198,000 i uniform. I 1949 androg antallet af de nyindkaldte rekrutter omtrent 120,000. Den aktive hær tæller ialt 373,000, med kolonitropper etc. rundt regnet 450,000 mand. Der er ca. 185,000 engelske hvervede soldater mod henimod ca. 100,000 i april 1946.

Siden februar 1949 hører der til den regulære armé — atter for første gang i fredstider — også et kvindekorp. Her er der en meget større iver for frivillige tilmeldelser end hos det stærke køn, og de 10,000 »mand« — hvis denne ortodokse betegnelse bør anvendes om kvinder — var samlet i en håndvendning.

Tidligere reklamerede man med rette: Bliv engelsk soldat — og se verden! I dag er mulighederne derfor blevet noget ringere, fordi interessante områder som Indien, Ægypten (med undtagelse af kanalzonen) og Palæstina bortfalder. Alligevel bliver der nok langt mere at se for den engelske soldat, end mange såkaldte verdens-rejsende kan gøre sig håb om. De 290,000 i Europa stationerede tropper er ikke henvist til det britiske ørige — tværtimod udstrækker deres virkefelt sig til de traditionelle støttepunkter Gibraltar og Malta og siden krigsslutningen til Triest, Tyskland og Østrig. Fra Grækenland har englænderne (efter deres indgriben i den første borgerkrig 1944—45) trukket sig tilbage, der findes nu kun en militærmission med rådgivende opgaver.

Ingen britisk soldat forlader sit hjemland uden at være forberedt på nye opgaver. Om han bliver sendt til det mellemste Østen eller det europæiske kontinent, overalt er han ledsaget af en lille, letfattelig håndbog, som giver nøjagtige oplysninger om historie, politik, økonomi, hverdagsliv og mennesker i de pågældende lande.

Oversøiske tropper og farvede officerer.

85,000 englændere gør tjeneste i oversøiske besiddelser. Det berømte »Middle East Command«, som allerede inspirerede så mange romanforfattere, befinder sig ved Suez kanalen, og derfra bliver også Libyen og Cypern kontrolleret. Kenya, Nairobi, Mombassa etc. hører til den østafrikanske region, medens Malaya og Hongkong i det fjerne Østen nu som før står under britisk militærbeskyttelse. Men kun den, som elsker eventyr og samtidig ikke er bange for den kolde krigs farer i den forreste frontlinie, vil blive fristet af Hongkong.

Der findes 10,000 farvede tropper, og tapperhed og fremragende kampånd gør Guldkyst- og Nigeria-regimenterne berømt med rette. Også i Vest- og Østafrika og i Vestindien bliver hvervetrommerne slået med iver og held, og igennem mange år har der eksisteret regimenter og brigader af indfødte afrikanere. En eller anden blev også tidligere forfremmet til officer, men først nu står selve det berømte Sandhurst-militærakademi åbent for de indfødte. Efter eksamensafslutningen går de tilbage til deres egne regimenter, men dette er imidlertid ikke noget særligt påfaldende, idet det også gælder for skotter og irlændere.

På grund af denne efterkrigs-militærreform, som gjorde en ende på gamle fordomme og forrettigheder, kommer også gurkhaerne til Sandhurst, og netop gurkhaerne repræsenterer et særligt og nævneværdigt kapitel. Fordi Indien og Pakistan blev selvstændige stater, forsvandt de indiske regimenter, som gav imperiets stridsmagter ved britiske hærskuer og sejrparader et farveprægtigt og pitoresk anstrøg. Dronning Victoria, Indiens første kejserinde, elskede disse indiske regimenter ganske særligt.

De attråede gurkhas.

Alene gurkhaerne blev tilbage. De danner en egen division i Hongkong og kommer fra det med Indien allierede, men suveræne kongerige Nepal, hvor England havde kontraktlig ret til at hverve tropper. Fra dronning Victorias tid til krigen i Burma gjaldt gurkhaerne for de tapreste soldater. De kæmpede mange steder: Italien, det mellemste Østen o. s. v. I kongeriget Nepal var stillingen som britisk soldat ensbetydende med en lovende løbebane.



Mellem Storbritannien, Indien og Nepal blev der afsluttet en ny overenskomst, der havde gurkha-tropperens deling til følge. Den enkelte gurkha-soldat kunne enten afslutte sin tjeneste, eller han kunne fortsætte tjenesten enten hos englænderne eller hos inderne.

Efter 22 års tjenestetid — 5 pund i pension.

Men lad os nu fra Orienten vende tilbage til England. Det blev her allerede fastslået, at maksimalantallet af tropper og officerer tilnærmelsesvis blev nået, men væsentligere er det, at man vil forhøje antallet af hvervede soldater, og her tænker på et højeste antal af 250,000. At de 2,600,000 liberale vælgere i dag forkaster systemet, der kræver tjenestepagt i fredstider, men anser en højkvalificeret hvervet hær for mere gunstig, skal blot bemærkes i forbigående.

I almindelighed forpligter den hvervede soldat sig for 12 år, dog er han ikke forpligtet til at aftjene disse 12 år på een gang, han kan endog efter 5 års tjeneste lade sig overføre til den første reserve, der til enhver tid kan genindkaldes, men mange ser dog deres virkelige livskald i militærtjenesten. Når de efter aftjeningen af de første 12 år binder sig for yderligere 10 år, har de krav på en ugentlig pension på mindst 5 pund. Gennemsnitsalderen af en sådan eks-soldat er 40 år. Hans mindste pension svarer til en jernbanevogters eller en omnibuskonduktørs indtægter og betyder altså en økonomisk tryghed, der muliggør, at han uden bekymringer kan gøre sig selvstændig f. eks. som købmand eller håndværker. Også købet af et lille hus — enhver englænders ideal — er nu ikke længere bare en ønskedrøm.

Soldat — en indbringende bestilling?

Den tjenestepflichtige rekrut bliver indkaldt, efter at han er fyldt 18 år. Den ugentlige begyndelsesløn andrager 1 pund og 8 sh. — det samme gælder for de hvervede soldater. Selvfølgelig har han også gratis forplejning og uniform, ligesom også opholdet på kasernen er uden omkostninger for ham.

Britiske soldater får lønningerne forbedret efter et stjernesystem. Den første stjerne stråler efter 6 måneder. Talmæssigt oversat: 35 shillings. Stråler seks stjerner, betyder det: 59 shillings 6 d. Efter 4 års tjeneste kan en dygtig sergent opnå 4 pund om ugen. Endnu større muligheder åbner sig for sergentmajoren, hans højeste indtægt beløber sig til 150 6, og fordi han kun har få repræsentative forpligtelser og som officer f. eks. betaler klubkontingent etc., kan han i reglen klare sig bedre.

Giftede soldater får almindeligvis efter andragende lov til at bo privat sammen med deres hustruer. I det hele taget gør man alt for at holde hverdagsbekymringerne borte fra dem. Det normale forsørgertilskud udgør 2,2 pund ugentligt. Ydermere bliver der hos de gifte i de laveste løntrin trukket 10/6 fra til hustruer. Vor sergentmajor må endog give afkald på 1,8 pund til fordel for husholdningen. Da hans hustru ydermere råder over et statstilskud på 56 sh., kan de begge to klare sig uomærket.

Officerskorpset er ikke mere eksklusivt.

Officerer bliver ikke mere forsynet med uniformer, de får til deres ekvipering een gang for alle et tilskud på 60 pund (officersuniformen koster alene omtrent ca. 20 pund, gallauniformen endda 30 pund). Senere hen må de selv bekoste beklædning, vask, sko o. s. v. Som eneste godtgørelse kan der trækkes 20 pund fra indkomstskatten. Fortjenstmulighederne bliver først større i de højere ranggrader. En sekondløjtnant tjener 13 sh. pr. dag, 2 år senere som premierløjtnant tjener han ikke mere end 15 sh. pr. dag. De gifte officerer får efter deres fyldte 25. år temmelig betydelige tilskud til hustruen: 18 sh. pr. dag. De, der ikke bor på kasernen, kan endvidere regne med ekstra godtgørelser. En majors daglige indtægt er 37—41 sh., og oberstløjtnanten oppebærer mellem 47/6 og 57/6.

Efter at tjenestetiden er udvidet med et halvt år, er der fastlagt en ret ansigelig lønforhøjelse for både hvervede soldater og tjenestpligtige. Den andrager indtil underofficersrangen ca. 75 pct., for warrantofficerer 33½ pct. og for brigadier 10 pct. Dertil kommer mere gunstige præmier for mænd, der forpligter sig for 12 år, eller som efter afslutningen af denne periode indgår en ny forpligtelse.

Engelske officerer har ingen særlige skattelettelser. Før i tiden var de forskelligt tillæg — der ofte udgjorde ca. 1/3 af hele indtægten — ubeskattet. I dag er det umuligt på grund

af de stigende social-udgifter og et allerede nu gigantisk militærbudget.

På grund af den åbenlyse demokratisering har også officerskorpset tabt noget af sit eksklusive præg. Sandhurst står ikke længere kun åben for akademisk uddannede. Tværtimod kan enhver ansøger underkaste sig en eksamen, som kan sammenlignes med en studentereksamen. Består han denne eksamen, så er en 6 måneders skoling som almindelig soldat det første trin til et 2-årigt studium på militærakademiet. Men også enhver anden englænder, som har valgt militærvejen, kan igennem sine foresatte søge om optagelse på Sandhurst. Han bliver interview'et af en kom-



Gurkha.

mission fra krigsministeriet, og hvis han viser sig egnet, bliver hans ansøgning accepteret. En trediedel af Sandhursts elever kommer fra mandsskabsrækkerne.

Praktisk set er deres akademi et universitet, hvor hovedvægten lægges på videnskabelige fag og ikke så meget på klassisk uddannelse.

Den menneskelige side.

Er det personlige forhold mellem officerer og mandskab blevet bedre ved officersstandens demokratisering? Dette spørgsmål lader sig ikke generelt besvare. Man tager f. eks. i intet tilfælde anstød, når en officer og en menig går ud, spiser og drikker deres øl sammen, men man forventer dog, at officeren udviser selvdisciplin.

De berømte garderegimenter med deres høje kulturelle krav hentede altid deres officerer fra det højeste engelske selskab, for det meste af højjaristokratiske kredse, men det er interessant at se, at netop disse officerer havde den bedste kontakt med deres mandskab. Officererne kendte hver mands skæbne uden dog at blande sig uønsket i deres privatlivsgender.

I territorialhæren, som helt og holdent skal være baseret på kammerat-

skab, må frivillige og indkaldte lade sig udspørge af obersten personligt.

For at de fremtidige territorialsoldater kan være i nærheden af deres bopæl og arbejdsplads, bliver de allerede ved indkaldelsen, tildelt den våbenart, som svarer til den lokale garnison. Kommer det engang til krig, så er officerens fløjlshandsker i England heller ikke nær så vigtig som den sikre følelse af, at han forstår noget af krigsgerningen. Deraf — som enhver kan ræsonnere — afhænger også hans liv.

Alexanders »kampschooler«.

De forandringer, som træningen har gennemgået, er revolutionære. Før i tiden blev øvelsen næsten kun afholdt i kasernegården. Efter Dunkerque udviklede feltmarskal Alexander ideen om »battleschools«. Soldaterne skulle igennem virkelighedstro øvelser, åndeligt og teknisk tilpasses den virkelige, egentlige kamp. Derfor valgte man store, frie områder til træningen.

Heller ikke teorien — orientering efter stjernerne og igennem nøje iagttagelse af naturfænomener, f. eks. fugletræk samt kortlæsning etc. — blev forsømt. Dette kendskab var den uundværlige indledning til uddannelse i felttjeneste.

Gode gennemsnitskudskaber tilstræbes.

Denne metode, der også i fremtiden vil beholde sin gyldighed, forudsætter gode gennemsnitskudskaber. Den, der ikke har dem i forvejen, skal inden for tjenestetiden indhente, hvad der blev forsømt i skolen.

Også alle andre bliver opfordret til at deltage i de forskellige kursus. Resultatet svarer til en højere almen skoleuddannelse. Videreuddannelse i de forskellige erhverv bliver heller ikke forsømt. Huller i den tidligere skoleuddannelse kan endda blive udfyldt, studentereksamen og studium på universiteter kan komme inden for de ærgerriges rækkevidde. Af uddannelsesofficeren kræver man selvfølgelig, at han er i besiddelse af en akademisk grad.

Diskussionerne skal tjene til at tale ud om politiske emner. Men det falder tit vanskeligt at opnå en ivrig deltagelse og et godt niveau. Er der et par kamphaner til stede, er det hele allerede lettere.

Gode vandrebiblioteker, sport-, film- og teaterenhederne har kun en opgave: at slå den ensformighed ihjel, der så let kan tage overhånd i hæren. Skønt søndagsgudstjenesten ikke mere er obligatorisk, udebliver kun få. Mens der blev udøvet en religiøs tvang, fandtes der — karakteristisk for den frihedselskende englænder — langt flere, der skulkede fra gudstjenesten. De bekendte sig f. eks. til en eller anden religiøs sekt, som ikke havde sin kirke i nærheden og foretrak endda staldtjeneste eller andet mindre eftertragtet arbejde hellere end at »bede på befaling«.

Kosten er ikke mere ensformig.

Kosten har forbedret sig påfaldende. Før i tiden fik man syv gange om

Fortsettes side 13

MED „FAROS“ TIL GRØNLAND

Af styrmand O. Lund

Efter »Fyrbladet«.

INSPEKTIONSSKIBET »Faros« har været sendt til Grønland med materiel og mandskab for at fuldføre arbejdet med opførelse og etablering af 26 fyr på Grønlands vestkyst fra Julianehåb til Egedesminde, der var blevet påbegyndt i 1949 af inspektionsskibet »J. S. Fleischer«.

Afgangen blev fastsat til den 5. maj med den amerikanske base Grønne-dal ved Ivigtut som første mål, og rejsen hertil forløb glat; »Faros« viste sig at være et dejligt skib at sejle med, og vejret var jævnt. Naturligvis var det noget uvant at komme ud i de store atlantehavsdønninger, når man ellers er vant til at færdes i de indre danske farvande, og vi fik da også en lille forsmag på de bause vejrforhold ved Grønlands kyst. Kort efter at vi havde passeret »Kap Farvel«, blæste det op til en SE-lig storm, og for at undgå at gå ind gennem isbæltet i mørke blev motoren stoppet, idet vi efter bestikket skulle være ud for Arsuk fjord, ved hvilken Ivigtut ligger. Skibet lå udmærket på denne måde i den høje sø, det slingrede en del, men dog uden at tage vand over, og jeg er overbevist om, at det var bedre at ligge underdrejet på denne måde, end at dreje næsen op i søen og ligge og stampe. Den dag havde vi set de første isfjelde, og da vi natten igennem lå og drev for vind og vove, havde vi megen glæde af vor radar, idet vi hele tiden kunne se isfjeldene i denne og sejle fri af dem, hvis de kom for nær. Næste morgen ved tretiden, da det begyndte at lysne, gik vi an igen og stod ind mod Arsuk fjord. Vinden var flovet lidt af, men vi havde søen lige tværs, så skibet slingrede så voldsomt,

at vi en gang slingrede båddækket i vandet. Kort efter så vi de første konturer af Grønland, og der begyndte at vise sig drivis og en del isfjelde omkring os. Isen blev efterhånden tættere, og vi måtte gå frem med stor forsigtighed for at komme i så lidt berøring som muligt med de større isskosser i den ret svære dønning. Efter et par timers sejlads kom vi imidlertid ind i frit farvand, og med assistance af materielmester Janus Sørensen som stedkendt mand fik vi hurtigt sikker kending og stod ind gennem Arsuk fjord til den amerikanske base Grønne-dal, hvor vi for-tøjede. Det var den 13. maj kl. 10.00, og turen fra København havde altså taget knapt 8 døgn; når man ser bort fra den sidste nat, hvor vi lå med stoppet maskine, havde vi holdt en gennemsnitsfart på ca. 12,5 knob.

Ved Grønne-dal kompletterede vi vor olie- og vandbeholdning, og iøvrigt nød vi at ligge roligt på vandet igen efter slingeragen på turen op. Næste dag var søndag; det var begyndt at sne lørdag aften og havde fortsat dermed det meste af natten, så da vi vågnede søndag morgen, var alt dækket af sne, solen skinnede, og landskabet var vidunderligt skønt. Desværre magter jeg ikke at beskrive det, men jeg var meget betaget af den storslåede natur med de snedækkede fjelde og høje tinder og med isfjelde i de mest fantastiske former og farver liggende omkring i bugten og på fjorden.

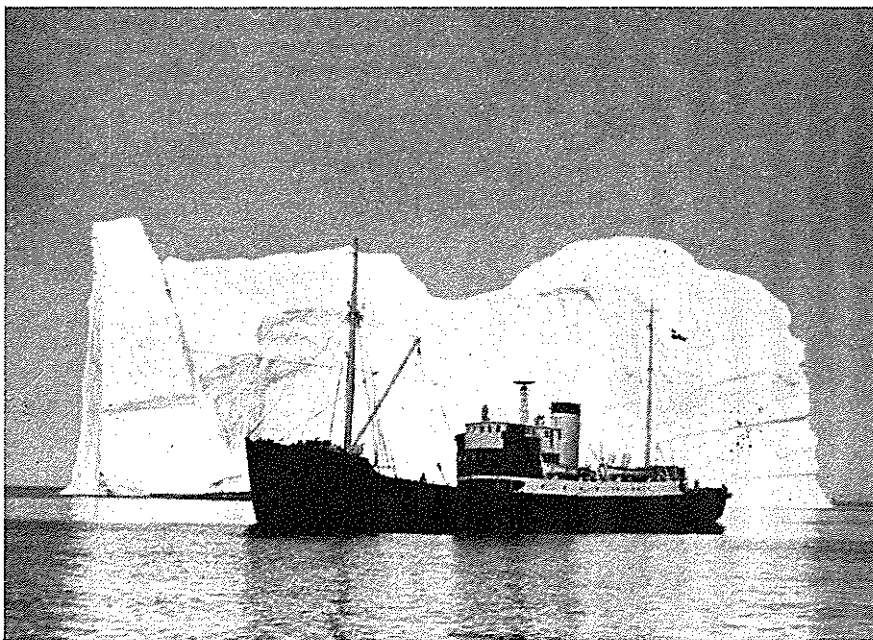
Chefen for den amerikanske base og nogle danskere fra Ivigtut var om bord til frokost, og de var tilsyneladende alle meget begejstrede for vort smukke, veludrustede skib, lige-

som den gode danske mad med hvad dertil hører lod til at bekomme dem særdeles vel.

Mandag morgen tidlig afgik vi igen fra Grønne-dal og stod ud gennem fjorden til øen Kajartalik, der ligger ved indsejlingen. Her skulle vort egentlige arbejde påbegyndes og det første fyr etableres. Arbejdet blev tilrettelagt på følgende måde: Skibet opankredes så tæt ved øen, som forholdene tillod det — derefter blev »landmandskabet«, der bestod af fyrrkontrollør Orla Hansen og P. C. Henriksen samt 4 medhjælpere sat i land med første båd sammen med deres teltudstyr, proviantkasser, transportabel radiofonistation, værktøjskasser m. m. Mens disse folk nu indrettede sig på øen, gik skibets mandskab i gang med at transportere byggematerialer og fyrgods ind til landingspladsen og derfra op til stedet, hvor fyret skulle opføres. Det var hårdt arbejde, til tider meget vanskeligt og ikke uden en vis risiko, idet en del af fyrgodset var meget tungt og u håndterligt, enkelte dele vejede op til ½ tons. Når man hører, at dette gods først skulle fra skibets last ned i prammen, derefter fra prammen ind på en ofte meget vanskeligt tilgængelig klippekyst og endelig bæres derfra op til fyrets plads over et vanskeligt og stejlt klippeterræn, forstår man sikkert, at det ikke var det rene legeværk, men virkeligt mandfolkearbejde, der blev præsteret.

Efter endt arbejdsdag gik skibet til en mere sikker ankerplads i nærheden, medens landmandskabet forblev på øen, indtil fyret var færdigt. Derefter kom arbejdet med indskæring og indsejling af de farvede vinkler, hvilket også til tider kunne volde en del besvær, dels på grund af søkor-tenes store unøjagtighed, og dels fordi det — især ved de nordligste kolonier kneb med at få mørke nok til at skelne grænselinierne skarpt — heroppe var det til tider lyst hele døgnet rundt. Det vil føre for vidt at komme nærmere ind på arbejdet med hvert enkelt fyr, så jeg nøjes med at fremhæve enkelte episoder eller oplevelser under opholdet ved Grønland.

Søndag den 21. maj blev vi færdige med Kajartalik fyr og afgik nord på langs kysten til farvandet ud for Frederikshåb; det var fint vejr, og vi havde rig lejlighed til at betragte det storslåede grønlandske landskab. Vi mødte kun ganske lidt storis, men en masse store flotte isfjelde drev rundt i farvandet. Ved aftenstid ankrede vi ved øen Satuarrsugssuaq ud for indsejlingen til kolonien Frederikshåb, hvor vi også skulle bygge fyr. Det viste sig at være en af de vanskeligst tilgængelige øer, vi havde med at gøre på hele rejsen; skønt vejret var omtrent helt stille, og der kun var svag dønning, viste det sig næste morgen at være umuligt at komme i

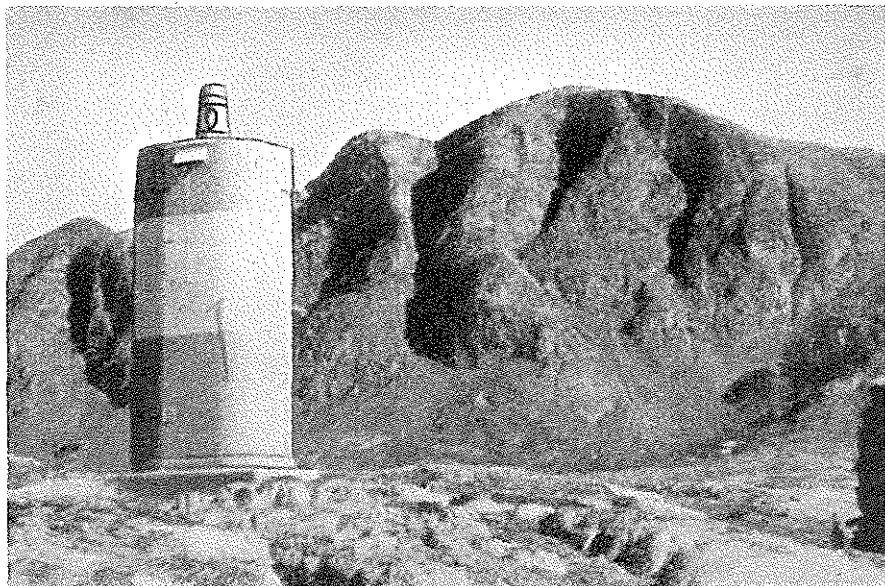


»Faros« i Julianehåb fjord. (Fot.: Janus Sørensen).

nærheden af land med fartøjer, således brød døningerne hele vejen rundt om øen. Vi måtte altså væbne os med tålmodighed; vi lettede og gik ind og ankrede tæt ved kolonien, hvor vi gik i gang med opførelsen af Frederikshåb ledefyr; det var helt inde i smult farvand, hvor vi kunne lande under alle vejrforhold. Næste dag lykkedes det at komme i land på Satuarssugssuaq, og i løbet af denne og de to følgende dage fik vi — med assistance af 14 grønlandere — alt godset transporteret i land og op til fyrets plads.

Mens landmandskabet fortsatte arbejdet herude, gik »Faros« ind og agterfortøjede i Frederikshåb, hvor ledefyrene blev gjort færdige. Mens landmandskabet arbejdede ude på øerne, havde vi tre gange daglig forbindelse med dem pr. radiotelefon, således at vi hele tiden vidste, hvordan det stod til derude, hvorledes arbejdet skred frem, og om der var noget, de manglode; i så tilfælde blev det omgående, hvis vejrforholdene tillod det, bragt ud enten pr. motorbåd eller med skibet. Frederikshåb er vist den af de grønlandske kolonier, hvor man har det mest fugtige og sure klima; vi havde en del tåge, mens vi opholdt os der, og en nat kom vi ud for en ubehagelig oplevelse på grund af tågen.

Landmandskabet havde opholdt sig 8 dage på Satuarssugssuaq og trængte til lidt adspredelse. Vi var derfor så letsindige en aftenstund at hente en del af dem med motorbåden; det var meget fint vejr, så vi regnede med, at vi nok skulle komme godt ud med dem igen. Der var arrangeret en fodboldkamp mellem »Faros« mandskab og nogle grønlandere fra Frederikshåb; vort hold tabte med 0—5, men det må dog siges at være ganske godt klaret, da det ikke var nogen helt almindelig fodboldbane; den var fyldt med huller og klipper, og grønlanderne var jo godt kendte med dette terræn. I løbet af aftenen blev det tæt tåge, og vi ventede med at sætte mandskabet ud til øen til det evt. ville klare lidt op. Ved 23-tiden klarede det noget, og vi sendte motorbåden af sted med mandskabet. Vi havde forbindelse med motorbåden ved hjælp af walkie-talkie, men desværre svigtede denne forbindelse kort efter afgang. Så blev det tilmed tåge igen. Vi regnede med, at motorbåden skulle kunne være tilbage igen ved 0,30 tiden, men på den tid var den hverken til at høre eller se. Det blev nogle ubehagelige timer, vi oplevede denne nat — vi gjorde os mange tanker og forestillinger om, hvad der kunne være hændt. Vi begyndte at gøre klar i maskinen, startede gyrom. m. for eventuelt at kunne afgå på eftersøgning, så snart tågen lettede; men heldigvis blev der ikke brug for det. Ved 02,30 tiden tonede motorbåden frem af tågen med styrmand Emdal og overmatros Nicolajsen. De var kommet godt ud til øen og havde landsat mandskabet, men på hjemturen var de kommet for nordlig og ind imellem en hel samling øer, der jo alle ligner hinanden — især i tåge. Langt om længe havde de fundet en,



Præstefjæld.

de kendte, og kom så på den rigtige vej.

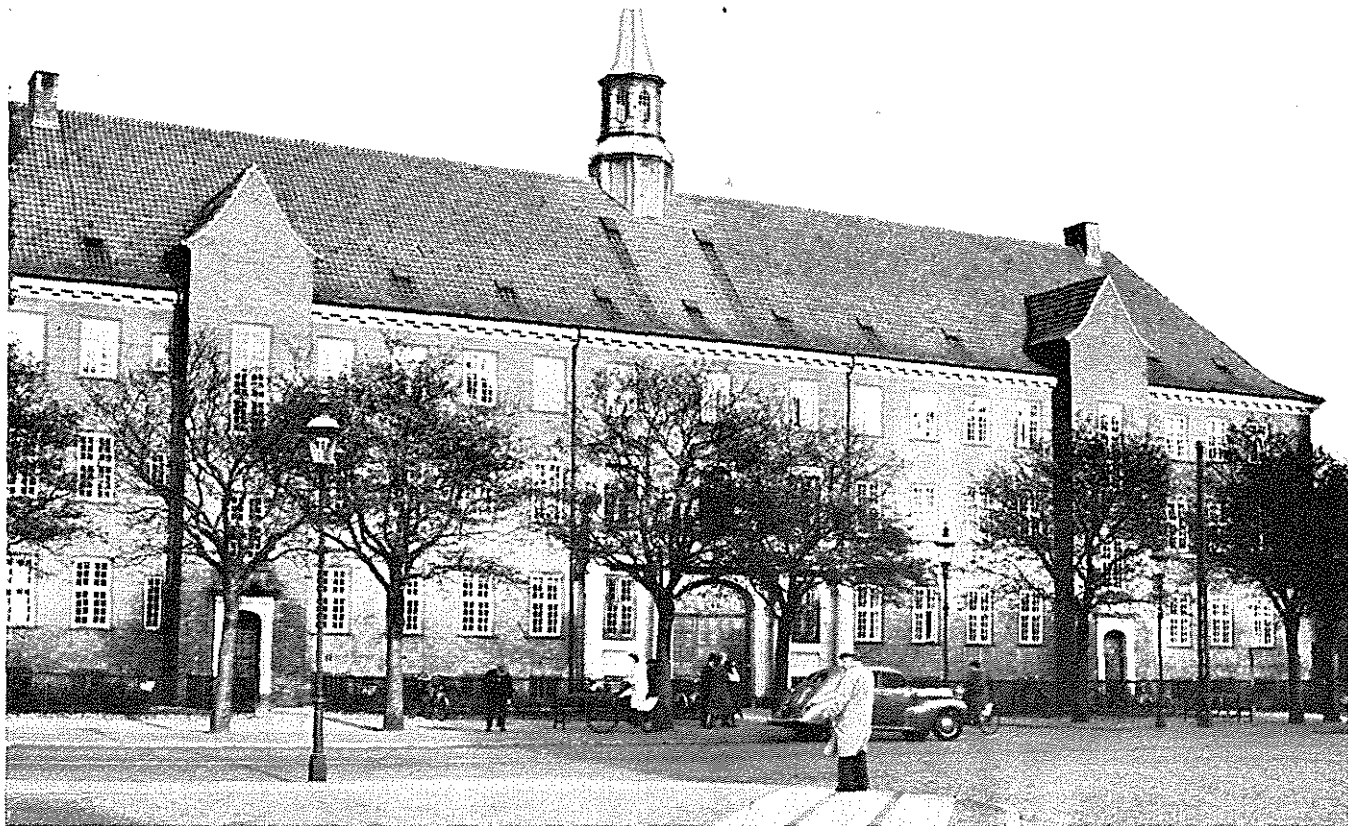
Den 2. juni meldte de ude fra øen, at de var færdige med fyret, og vi skulle være afgået med »Faros« for at give kolonibestyreren og den grønlandske fyrpasser instruktion i pasning af fyret og tage landmandskabet med deres grej om bord; men landingsforholdene var så dårlige, at vi ikke kunne lande på øen. Først næste dag ved middagstid kunne vi begynde at tage landmandskabet og deres grej om bord; kolonibestyreren og fyrpasseren modtog deres instruktion, og ved et glas vin om bord fik de overrakt deres ansættelsesskrivelser. Det var egentlig lidt af en historisk begivenhed, idet det var det første fyrpersonel, der blev ansat under fyr- og vagervæsenet på Grønland.

Den 3. juni kl. 17.00 afgik vi fra Satuarssugssuaq og fortsatte nordpå til Godthåb. Vi havde det mest vidunderlige vejr hele natten; stille og klart; vi passerede bl. a. »Frederikshåb« isblink, hvor indlandsisen strækker sig helt ud til kysten. Det var et meget ejendommeligt syn. Fra Færingerhavn til Godthåb sejlede vi indenskærs — en meget smuk og behagelig sejlads, og den 4. juni kl. 06.00 ankom vi til Godthåb og agterfortøjede i skibshavnen. Her blev vi særdeles vel modtaget af grønlandske marinekommando med kommandør de Lichtenberg i spidsen, og under hele vort ophold i og ved Godthåb havde vi megen glæde af både samarbejde og privat samvær med besætningen på marinestationen. Ved Godthåb etableredes et sæt ledefyr samt et større fyr på Agtorssuit, en af Cookøerne; endvidere blev en båke på øen Avertlik tilset og konserveret. Vi havde en 3 dages storm, der sammen med forskellige andre besværligheder forsinkede arbejdet noget, men den 16. juni om eftermiddagen var vi helt færdige med arbejdet ved Godthåb og fortsatte nordpå mod Sukkertoppen. — Et par timer efter afgang fra Agtorssuit fik vi

tæt tåge, men takket være vor udmærkede radar kunne vi fortsætte uhindret, og ved 23-tiden ankrede vi ved øen Kitdliaraq ud for kolonien Sukkertoppen. Ved Sukkertoppen blev der bygget et stort anduvningsfyr på øen Kitdliaraq, et vinkelfyr til besejling af farvandet ind til kolonien og et vinkelfyr til besejling af selve havnen. Endvidere blev der rejst en stor båke til dagmærke, der holdt overet med Sukkertoppen fyr leder mellem skærene ind til kolonien. Opholdet her varede til den 3. juli; vi var begunstiget af fint arbejdsvejr, men havde en del besvær med vore motorbåde, således at vi ikke kunne få foretaget de nødvendige oplodninger i farvandet, som vi måtte opsætte til et senere tidspunkt. Den 23. juni fejrede vi Sct. Hansaften ved en udflugt pr. motorbåd og pram til Kitdliaraq. Så godt som hele besætningen var med, kun med undtagelse af dem, der havde vagt om bord, og det blev en meget vellykket aften. Mandskabet på øen tog imod os og havde tilrettelagt et mægtigt bål. Det var en ualmindelig stille og smuk aften. Der blev serveret te med rom og en øl til hver, der ville have det, og tiden gik med sang og fornøjeligt samvær. Da solen gik ned kort før midnat, blev bålet tændt; vi sang en del af vore smukke fædrelandssange; det var meget smukt og stemningsfuldt. Til slut blev der serveret pølser med øl og snaps, og så gik turen tilbage til Sukkertoppen havn og »Faros«, efter en af de skønneste aftener, vi oplevede på Grønland.

Fra Sukkertoppen gik turen til Holsteinsborg, hvor der blev etableret et sæt ledefyr samt et stort anduvningsfyr. På rejsen hertil passerede vi den nordlige polarkreds, og efter at være kommet til ankers ved Møllers ø ud for Holsteinsborg om aftenen, blev der holdt polarkredsåb omtrent efter de samme retningslinier og ritualer som ved linedåben, når man passerer ækvator. Kong Neptun og hans dron-

Fortsættes side 22



Døren op - for fremtiden!

Af magister Jørgen Buch

HÅBET beskæmmer ingen. Heller ikke overlægerne ved Københavns militærhospital. Flere af afdelingscheferne finder i dag de nuværende forhold på hospitalet temmelig trange. Nok er teknikken og instrumenterne første klasses, men på flere afdelinger er pladsen for snæver, og udviklingsmulighederne er yderst begrænsede. I en periode, der står i den militære genopbygnings tegn med et deraf følgende stigende behov for militærlægelig assistance, kan man befrygte fuldstændig overbelastning af hospitalets kapacitet.

Nu er vanskelighederne imidlertid ikke lige store for samtlige afdelinger, og enkelte steder vil man oven i købet finde absolut acceptable forhold — både for læger og patienter.

Man behøver altså ikke aldeles at miste humøret, og flere af overlægerne glæder sig allerede ved tanken om de nye bygninger, der er projekteret til opførelse i de nærmeste år. Ved supplerende nybyggeri vil hospitalet på Tagensvej hurtigt kunne opfylde de store krav, der må stilles til netop et militærhospital i vore dage.

En afdeling i udvikling.

Overlæge K. Antons er chef for hospitalets røntgenafdeling. Her er mange patienter, men desværre minimal plads. Med rivende hast er røntgenbehandlingerne taget til i de sidste 10—12 år, men lokalene er ikke fulgt med.

— I 1938 havde vi ca. 3000 patienter, siger overlægen, mens vi i 1950 havde over 12.000. I 1949 optog vi omtrent 33.000 røntgenfilm, og indtil november 1950 havde vi passeret de 30.000.

— Hvordan er lokaleforholdene?

— Vi gør i den nuværende situation et forsøg på at rationalisere arbejdet i så vid udstrækning, det er muligt. Men da vi stadig kan mærke stor tilgang af patienter både til større behandlinger og til enkeltgennemlysninger, er der måske ikke noget at sige til, at personalet undertiden får hovedpine af spekulationer over rummanglen. I mange år klarede afdelingen sig med eet universalleje og eet kraniebord, der stod i et og samme rum. I 1950 fik vi heldigvis to rum til — fortrinsvis til brug for diagnostikken, og vi har fået et fuldt moderne kraniebord og to lejer.

— Det må ha' bedret situationen?

— Ja, det kan De nok mene. Men stadigvæk er den plads, vi har til rådighed, absolut for lille, og afdelingen derfor som helhed underdimensioneret. Husk på, at røntgenafdelingen ikke alene er en afdeling, der arbejder for sig selv som flere andre afdelinger, men i høj grad samarbejder med hospitalets øvrige afdelinger. Vi har lange gennemlysninger for Rigshospitalets neurologiske afdeling, vi fotograferer tænder for tandklinikken, og vi tager billeder af lunge, mave o. s. v., kort sagt: afdelingen er i rivende udvikling, og der

Vi fortsætter artikelserien om det militære lægevæsen i Danmark med en reportage fra militærhospitalet af i dag. —

kræves meget af dem. Derfor er vor henstilling om forbedrede forhold i nybygningerne efter min mening underbygget af saglige grunde. Og her vil patienterne uden tvivl give os ret.

De store modsætnings hospital.

Men militærhospitalet er mange ting. Fra den lille røntgenafdeling forlægger vi residensen til tandklinikken i pavillon VII, og her bliver man med det samme slået af den smagfulde elegance, der præger både venteværelserne og klinikken.

— Men det er unægtelig også af nyere dato, siger garnisonstandlægen, tandlæge B. Dreyer, der er chef for tandlægeklinikken på hospitalsskibet »Jutlandia«.

— Vi havde tidligere til huse i pavillon V, hvor vi ikke havde noget venteværelse. I korridoren blandede patienterne sig med patienterne fra pavillonens andre afdelinger, og selve behandlingsstuen var heller ikke tilfredsstillende. Ved elskværdig imødekommethed fra overlæge Emanuel fik vi så i 1950 overladt lokaler i pavillon VII, og den nødvendige ombygning blev fuldført med fuldkommen rekordagtig fart. Arkitekt og håndværkere gik igang den 30. juni, og på 30 dage blev hele det store arbejde gennemført til alles tilfredshed. Da stod klinikken færdig — sådan som De i dag ser den.

Og det skal med det samme siges,

at tandlægeklinikken her på hospitalet tager sig godt ud. Moderne og enkel, smukke lyse farver, behagelige stole, og — hvad der er det allervigtigste — rigelig plads.

— Men opgaverne er også mange og store. Vi har ca. 300 nye patienter pr. måned — og det er ikke alene værnepligtige, der søger os. Unge og ældre officerer, ja, oven i købet tjestemændene fra forsvarsministeriet får hyppigt behandlinger herude.

— Hvor stort et personale har De?

— Her arbejder 5 værnepligtige cand. odont'er, der alle har fået deres militære uddannelse på undertandlægeskolerne. Endvidere er der ansat tre klinikdamer og en journalfører.

— Udfører klinikken større tand- og kæbeoperationer?

— Ja — skønt vi endnu ikke har fået indrettet en speciel operationsstue, foretager vi også kæbeoperationer og kæbefrakturbehandling. Men når jeg nu bemærker, at vi ikke har operationsstue, synes jeg også, jeg har pligt til at sige, at vi i øvrigt arbejder under snart sagt ideelle forhold herude. Selve klinikken er opdelt i fem »bokse« — fem klinikker for sig, hver med sin stol og sin inventar. Gennem et højtaltersystem står skriveren i forbindelse med ventesalen og chefen med tandlægerne i hver af de fem klinikker. Og arkitekten har tænkt så langt ud i fremtiden, at han har muliggjort flytning af klinikkerne en bloc — så at ledninger og apparater bliver holdt intakt og kan opstilles på samme måde hvorsomhelst det måtte ønskes.

— De tænker altså ikke på at flytte?

— Personlig vil jeg have lov til at udtrykke håbet om, at tandlægeklinikken herude må blive bevaret som den er nu — og jeg har altså bestemt heller ingen særlige ønsker om at holde flyttedag. Man på den anden side kan jeg udmærket se det praktiske i, at hospitalets klinikker bliver samlet i een bygning — sådan som det jo er planlagt.

Hvor skal der spares?

— En nøgtern gennemgang af belægningsen på min afdeling synes at tilbagevise tankerne om for voldsomt

et nybyggeri, siger overlæge Seedorff, chef for den kirurgiske afdeling.

— Afdelingen er opbygget efter en slags harmonikaprincip — som regel har vi et antal ledige senge, og da plejer vi at tage en række kvindelige patienter fra kommuneskolen, der til gengæld er indforstået med, at vi i visse perioder — som regel efter hver indkaldelse — må melde optaget og altså ingen civile kan modtage. Jeg har udarbejdet en kurve, der viser antallet af patienter dag for dag igennem et år, og jeg må tilstå, at jeg herefter for den kirurgiske afdelings vedkommende anser nybyggeri for luksus i øjeblikket — vel at mærke hvis man ikke indkalder flere soldater.

— Hvordan er soldaten som patient?

— Jeg vil holde på, at han ligner sin civile kollega: som regel tillidsfuld. Hvis vi undertiden har besvær — sådan af lidt udvortes art — er det snarere med forældrene. Far og mor kan en sjælden gang være kværlantiske på Jens'es vegne. For resten vil jeg gerne til sidst tilføje, at man aldrig mere møder simulation i ordets almindelige betydning — det gælder i hvert fald på den kirurgiske afdeling.

— Absolut også hos os, siger chefen for øre-, næse- og halsafdelingen, overlæge J. R. Kragh. Jeg må sige, at arbejdet her på afdelingen går gnidningsløst, fordi soldaterne er glimrende patienter. Det viser sig ikke mindst ved deres gode vilje til at svare præcist på lægernes forespørgsler. Vi kan have op til 100 patienter om dagen, og så må vi desværre benytte korridoren som venteværelse — sommetider endda til høreprøver.

— Meningen med at opføre nye hospitalsbygninger herude er jo den at samle samtlige medicinske patienter på een afdeling, der har til huse eet sted, alle kirurgiske et andet sted og at få alle klinikkerne samlet under eet tag. Derved kunne man frigøre hospitalets pavilloner, der for tiden benyttes til patienter i den medicinske afdeling og i klinikkerne. Her

kunne så skabes et virkeligt infirmeri, og man undgik de mange infirmerier rundt omkring i byen og omegnen. Overlægen for den medicinske afdeling, C. N. J. Gram ser mørkt på de nuværende muligheder for helt at opfylde betingelserne.

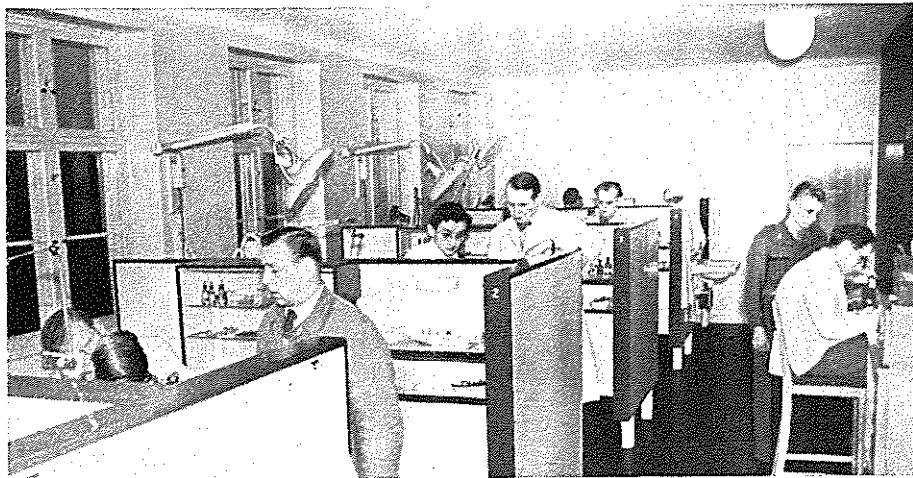
— Det er jo ikke tilfredsstillende, at afdelingens 148 senge er placeret i forskellige bygninger. Man kan jo heller ikke gøre sig noget begrundet håb om en væsentlig indskrænkning af patientantallet herude. For det første er tiden ikke til reduktion af antallet af værnepligtige, for det andet ser det ikke ud til, at sygdommene tager af. Tværtimod kan jeg sige, at den medicinske afdeling får stadig flere neuroser til behandling. Tiden med dens nervepres og store krav til den enkelte kræver sine ofre. Og det er ikke unaturligt, at nervesygdommene blandt de unge — og her tænker jeg altså specielt på soldaterne — er så hyppige som tilfældet er.

— Kirurgisk afdeling kender ikke begrebet simulanter. Gør De?

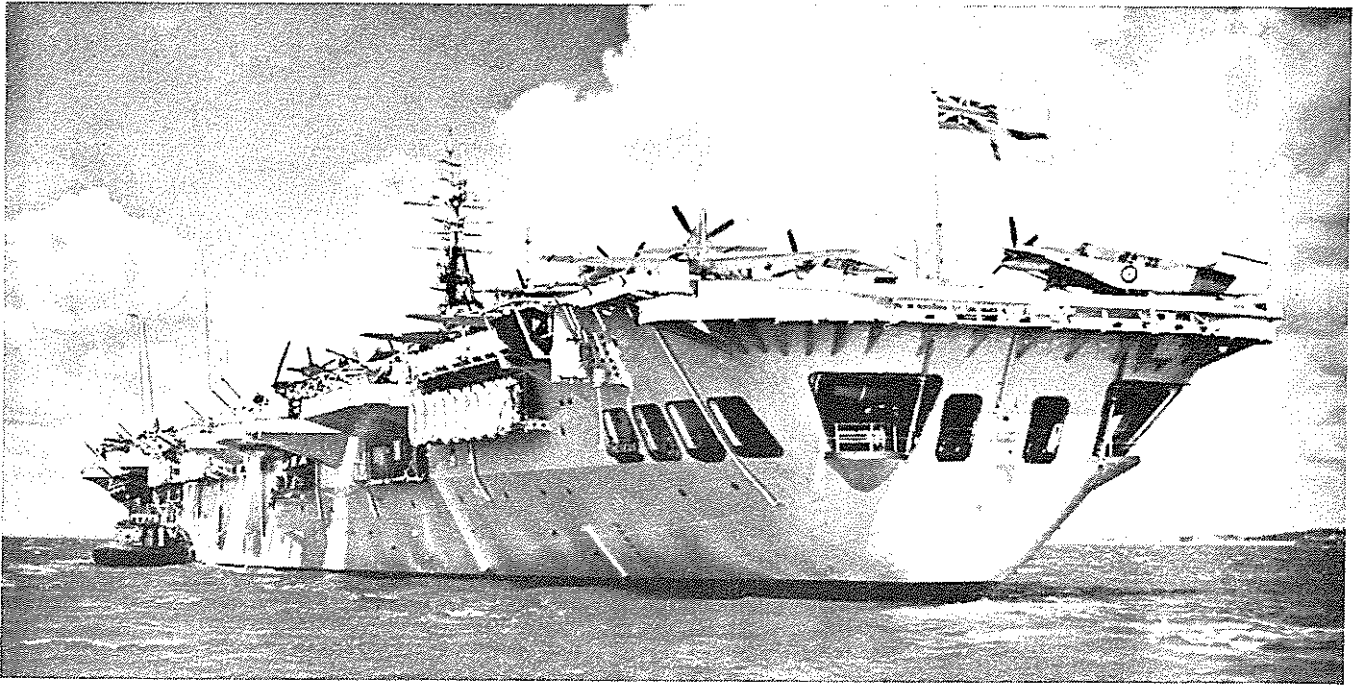
— Rene simulanter findes næppe, men naturligvis ser vi en del, hvor den funktionelle overbygning er betydelig. De behandles på linie med psykopater og depressionslidende, og mange af dem kan »helbredes« for den nervesygdom, de lider af.

— En militærlæges arbejde er vanskeligt?

— Det rent medicinske arbejde svarer selvfølgelig fuldstændig til andre lægers, men det kan siges, at ansvaret er stort. Det militære lægearbejde er i vore dage af den største betydning for samfundet som helhed, og derfor kan man efter min mening forlange de bedst mulige hospitalsforhold for de soldater, der må indlægges på militære sygehuse. Militærhospitalet må altid være i stand til at undersøge og behandle sine patienter på den bedste og mest moderne måde, og det kan hospitalet også, når det som nu råder over samtlige specialafdelinger og benytter konsulenter — ikke mindst psykiatriske — i videst mulige udstrækning.



5 patienter kan behandles samtidig på tandlægeklinikken, og hverken tandlæger eller patienter kan klage over omgivelserne.



H A N G A R S K I B E

Af Henrik Martin.

DER er vist ikke mange københavnerne, som ikke benyttede lejligheden til at se det store engelske hangarskib, »IMPLACABLE«, da det fyldte op ved Langelinie, som en St. Bernhardshund i en almindelig dagligstue. Når man stod på kajen og betragtede den gråmalede kæmpe, var man ikke klar over, hvad der var det mest imponerende ved skibet. Var det den bisværn af new look flyvemaskiner, som stod tæt opmarcheret på flyvedækket med sammenfoldede vinger? Var det skibets størrelse, dets kraftfulde og alligevel elegante linier? Eller var det den tætte skov af luftværnskanoner og radar-antennernes edderkoppespind? Det er meget svært at svare ja på; men nok er det, at synet af »IMPLACABLE« satte fantasien i sving. Man tænkte på den frygtelige verdenskrig, som sluttede for lidt over fem rodede år siden, på den »politiaktion«, som for øjeblikket kræver sin told i form af sår, død og rygende ruiner i det fjerne Østen og — desværre — på den verdensbrand, hvis røgskyer hænger sorte og truende i horisonten.

Hangarskibene hører til de nyeste krigsskibstyper og fik deres første virkelige ildprøve i den 2. verdenskrig, hvor de ved talrige lejligheder greb afgørende ind i kamphandlingerne. Lad mig nævne et eksempel mellem mange:

Den 21. maj 1941 landede Flying Officer SUCKLING med sin Spitfire i luftbasen Wick klokken 14.45. SUCKLING havde været på en observationsflyvning langs den norske kyst, og da han lidt over klokken tretten befandt sig over Grimstad fjorden, syd for Bergen, opdagede han to store tyske krigsskibe, som lå til ankers dybt inde mellem de stejle fjeldsider. Han fotograferede skibene,

og lige så snart han landede, stod eksperter parat til at fremkalde og undersøge billederne. Det varede ikke mange minutter, før det britiske admiralitet vidste, at det ene af de fjendtlige skibe var det nye, gigantiske slagskib, BISMARCK.

Hele verden husker de dage, der fulgte. Millioner sad foran deres radioapparater og hørte, hvordan æteren den 24. maj flænsedes af trommehvirvler, skrattende trompetfanfarer og: WIR FAHREN GEGEN ENGELAND; hvorefter den tyske speaker næsten råbte, med en stemme, der dirrede af triumf: — Den engelske flådes stolthed, slagkrydseren HOOD, er i morges blevet sænket sydvest for Island. —

Den engelske flåde tog den tilkastede handske op. Fra admiralitetslorden til den yngste matros svor alle, at HOOD skulle blive hævnnet, og derefter fulgte en af de mest dramatiske klapjagter, verden har oplevet. Den endte den 27. maj klokken 10.15, da BISMARCK forsvandt i Atlanterhavets grønne bølger vest for den franske flådebase Brest. England havde sat så at sige alle krigstyper ind i jagten; men det skyldtes for en meget stor del fly fra de to hangarskibe, ARK ROYAL og VICTORIOUS, at denne fik et gunstigt resultat.

Da de to ukendte amerikanere, brødrene ORVILLE og WILBUR WRIGHT, i 1903 kundgjorde, at de havde fået menneskehedens årtusinder gamle drøm — flyvemaskinen, der var tungere end luften — til at blive til virkelighed, blev de dels kaldt for et par fantasifulde løgnhalse, dels betragtet som et par store knægte, der skulle bruge tiden til

noget fornuftigere end at »lege fugle«. Men ikke desto mindre var det brøkdelen af et sekund, da verdens første fly hævede sig fra jorden og påbegyndte sin korte flyvetur, indledningen til en hel ny epoke i verdenshistorien.

Der gik nogle år.

Flyvemaskinerne var blevet bedre, og de forskellige generalstabe indrømmede tvøvende over for sig selv, at de for een gangs skyld havde taget fejl; men det kunne jo ske for selv de største militærgeniører — tænk blot på NAPOLEON — og snart eksperimenterede alle stormagter med aeroplaner, som de kaldtes.

En dag i 1910 fik en amerikansk flådeofficer den tanke, at det måske ville være muligt at lade en flyvemaskine starte fra et krigsskib. De fleste af de øverste flådeledere rystede fortvivlet på deres grånende hoveder, da de fik forelagt planen. Skulle de nu i deres sidste tjenesteår plages med sådan noget? Det var jo ligefrem at forlange, at de skulle sidde på skolebænken igen, for selv i deres verdensfjerne højder kunne de indse, at hvis den ide havde noget på sig, ville søkrigens strategi helt forandre karakter. Men trods megen modstand fik planens ophavsmand lov til at forsøge lykken, og samme år steg en flyvemaskine buldrende til vejrs fra det amerikanske krigsskib, BIRMINGHAM.

— Ja, det er meget godt, at det er muligt at starte fra et skib, indvendte de forbenede admiraler, — men kan man også lande på et skib? For ellers er det hele ikke meget værd. —

Man KUNNE lande på et skib. Det blev bevist i 1911, da verdens første skibslanding fandt sted på dækket af det ombyggede amerikanske krigsskib, PENNSYLVANIA.

Tre år senere udløste fyrstemordet i Serajevo den første verdenskrig, og snart stod hele Europa, senere hele verden, i brand. De krigsførende magter ofrede nu uhyre summer på deres luftvåben, som, selv om maskinerne var primitive, snart indgik som et vigtigt led i massemyrderierne. Endnu fandtes ingen hangarskibe i dette ords bogstavelige betydning; men bl. a. England lod bygge nogle »moderskibe« til flyvemaskiner. Disse blev udskudt fra skibene ved hjælp af en katapult og »landede« efter endt mission ved siden af fartøjerne, som derefter hejsede fly'ene ombord med en lille kran.

Man behøver ikke at være særlig militærsagkyndig for at indse, at systemet med »moderskibe« var alt andet end perfekt. Dels måtte disse ligge bomstille under indladingen af maskinerne, og disse kunne ikke »lande«, hvis der blot var bølger af en ret ringe størrelse.

Allerede i 1915 havde U.S.A.s flådeteknikere tegningerne færdige til et »rigtigt« hangarskib, og U.S.s Navy's general Board anbefalede stærkt at bygge sådanne skibe. Men Amerika var både trådt ind i krigen og denne sluttet, inden tegningerne var blevet bragt til udførelse. Verdens første hangarskib, LANGLEY, vakte stor opmærksomhed og indledte en ny æra i sø- og luftkrigsteknikken.

Hangarskibene havde holdt deres indtog i sømagternes flådestyrker!

I de cirka tyve mellemkrigsår, der kun var fredsår af navn, udvikledes hangarskibene i næsten samme tempo, som de flyvemaskiner der skulle transporteres af dem; og da den 2. verdenskrig udbrød, havde såvel England, U.S.A. som Japan adskillige store skibe af denne type. Det er ikke for meget sagt, at disse fuldstændig revolutionerede krigsførelsen. Hangarskibenes »job« er dels defensivt, dels offensivt. Flådeskadrer og handelskonvojer kan forsynes med jagerbeskyttelse overalt på verdenshavene, og indsatsen af fjendtlige undervandsbåde bliver meget vanskeliggjort på grund af rekognosceringsmaskinernes vagttjeneste. Og i tilfælde af angrebsoperationer mod fjendtlige land- eller flådemål kan disse udsættes for tilintetgørende luftangreb tusinder af kilometer fra nærmeste luftbase.

En anden ting er, at hangarskibene er meget sårbare, idet deres kæmpe-mæssige flyvedæk afgiver et glimrende mål for fjendens bombemaskiner, og det var ikke så få hangarskibe, der blev sænket eller beskudt; men ikke desto mindre bidrog Vestmagternes overlegenhed med hensyn til denne skibstype i høj grad til sejren over Japan og de tyske u-både.

Et moderne hangarskib kan kun sammenlignes med en flydende kæmpelufthavn. Lad os foretage et besøg på et af de gigantiske amerikanske skibe af MIDWAY-klassen. Alene størrelsen er imponerende, idet skibet er ca. 300 m. langt — Københavns rådhusårn er ca. 100 m. højt — og lige så bredt som Rundetårns højde. Tonnagen er på 45.000 tons. Flyvedækket strækker sig i hele kolossens

længde og bredde, og det danner med sine langt over 10.000 m²s flade en fortrinlig start- og landingsplads. Yderst i dette dæks ene side rager »øen« op. »Øen« er den karakteristiske overbygning, som alle sikkert kender fra billeder, der rummer kommandocentral, ildlederstation, radio- og radaranlæg, det svære artilleri etc. Hangarerne, hvor der er plads til 80—100 fly, befinder sig direkte under gigantdækket. Her står række ved række af jagere, bombe-, torpedo- og rekognosceringsfly med sammenfoldede vinger for at tage så lidt plads op som muligt. Disse flyvemaskiner er alle specielt bygget til anvendelse fra hangarskib og er indrettet således, at der her faktisk kan tales om universalmaskiner. Jagerne kan benyttes som lette bombemaskiner og rekognosceringsfly. Bombemaskinerne som rekognosceringsfly og omvendt, o. s. v. På de fleste findes aggregater til afskydning af torpedoer. Maskinerne kan på utrolig kort tid bringes op på eller ned fra flyvedækket ved hjælp af hurtiggående elevatorer. »Etagen« under hangarerne er optaget af reparationsværksteder, benzintank og olietanke, magasiner, maskinrum og en lang række specialværksteder og lagerrum, som er nødvendige for at holde skibet og dets mange flyvemaskiner i tip top orden under de ugelange ophold på havene fjernet fra skibsværfter, flyvemaskinefabrikker og depoter af alle slags. Længere nede i kolossens bug er der indrettet kvarterer til besætningen — som er på over 2000 mand. En af hangarskibenes vigtigste missioner er at fremskaffe informationer om fjendens positioner, styrke og bevægelser samt at rette hurtige, overraskende luftangreb mod ham; derimod er det på ingen måde disse skibes opgave selv at deltage i kamphandlingerne, da de — som sagt — er meget sårbare og yderligere ret svagt bevæbnet og pansret. Artilleriet består f. eks. af tolv stykker 5-tommers antiluftskyts — fly er skibenes mest frygtede modstandere — plus et ret stort antal maskinkanoner og -geværer. Panserbeklædningen er ret tynd og findes kun ved ammunitionsmagasiner, kommandocentralen, benzintankene og andre livsvigtige lokaliteter. Denne utilstrækkelige pansring skyldes ønsket om at gøre skibet så let som muligt, så det er i stand til at skyde en tilstrækkelig stor fart til at løbe fra fjendens svære enheder. Ved slutningen af sidste verdenskrig kunne de mest moderne hangarskibe, takket været ovennævnte faktorer, svag bestyknings og let pansring, da også sejle med 35 knops fart.

Men det er ikke alene skibet selv, der er præget af fart. Også maskinernes start og landing foregår i et rent ud sagt utroligt tempo. Der kan således starte et fly hvert 15. sekund, og en særlig hydraulisk bremseanordning, der står i forbindelse med tynde, stærke stålwirer, som går på tværs af skibets agterende i en højde af ca. 10 cm over dækket, og i hvilken en krog, som er anbragt under flyvemaskinernes hale, griber fat i landingsøjeblikket, gør det muligt for ma-

skinerne at lande med 30 sekunders mellemrum.

Opholder man sig på flyvedækket, blændes man næsten af mandskabets farvestrålende påklædning. Bremsefolkene har grønne over-all's og hjelme, brandmændene — som selvfølgelig er udstyret med de nyeste apparater til såvel skum-, kulsyre- som vandslukning — ligner djævle i deres højkrøede over-all's og hjelme, medens andre besætningsmedlemmer er iført gule, blå og hvide dragter.

Krigsguden, Mars, er atter steget ned på vor ulykkelige planet, og endnu en gang tordner kanonerne, buldrer bomberne, knitrer maskingeværene, medens jet-fly brøler under himlen, og fra alle verdenshjørner haster krigsskibene gennem havenes bølger mod det nye urocenter: Det fjerne Østen. Indtil nu er der kun indsat nogle få amerikanske og engelske hangarskibe; men i de seneste telegrammer fra New York meddeles det, at over 100 større og mindre flydende lufthavne ligger i de forskellige amerikanske flådebasen, hvor de kun skal gennemgå et mindre eftersyn, før de er parate til at stikke til søs med deres last af bl. a. jet-maskiner, som udmærket kan starte og lande fra og på gigantdækkene. Verden håber, at konflikten må blive kort og lokal; men skulle det frygtelige ske, at det lille bål blusser op til en verdensbrand, vil vi atter med tilbageholdt åndedræt høre nyt om hangarskibenes indsats på verdenshavene.

C.

De personlige forhold . . .

Fortsat fra side 7

ugen stuvede retter (stew), som egentlig snarere var et dårligt kogt affaldsprodukt. Nu er spisesedlen afvekslende. For omhyggelig tilberedning garanterer køkkenchefen, som også i det civile liv må være kok og have fået en grundig uddannelse i Aldershot. Også det æstetiske område er der taget hensyn til. Kød og plum-budding bliver ikke mere serveret på den samme tallerken.

På grund af boligangelen holder kasernerne ikke helt trit med det forbedrede køkken. Omtrent 5 mand deler værelse. Om den ærgerrige plan at skaffe havebyer til de gifte soldater går i opfyldelse, afhænger sikkert ikke alene af englænderne, men af verdenssituationen.

Kvindekorpset.

Man kan ikke afslutte en beretning om den moderne britiske hær uden at tale om det særligt smukt og omhyggeligt uniformerede kvindekorps. Iblandt de 10.000 frivillige findes der i hvert fald 1700 kvindelige officerer, som forpligter sig for 4 år. Indgåelse af ægteskab berettiger til tidligere hjemsendelse (tiltrædelsesalder: mellem 18 og 30 år). Ligesom hos mænd kan tjenesteforpligtelser altid igen forlænges — lige til pensionsalderen.

Mange piger og kvinder — ægteskab er ingen grund til udelukkelse — bliver fristet af den eventyrlige mulighed for at se den store verden.

Copyright by A. J. Fischer.

Feltmæssige skydninger

Tekst: Kaptajn P. S. Kristiansen.

Foto: Kaptajn E. H. Christensen.

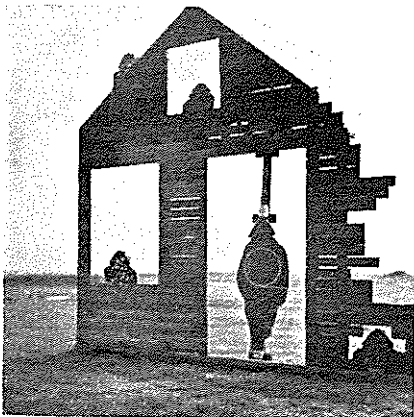
På skydebanen lærer soldaten at skyde mod forskellige skiver på kendt afstand i liggende, knælende og stående skydestilling — i de såkaldte normalstillinger, derefter skydes der feltmæssige enkeltmandsskydninger mod mål på ukendte afstande, og alle skydningerne udføres i liggende skydestilling med eller uden anlæg.

Og således har vi hidtil trænet vore soldater op til fægtningsskydningerne, der er den egentlige kampskydning.



I udlandet har man i hovedsagen foretaget skydeuddannelsen på samme måde, indtil flere af de krigsførende nationer, da de efter krigen planlagde skydeuddannelsen revideret efter krigserfaringerne, blev klar over, at der manglede et led i uddannelsen mellem baneskydningerne og kampskydningerne. Dette led er en specialuddannelse i skarpskydning i skydestillinger tilpasset efter de forskellige terraingenstande, hvorfra ildafgivelse under kampforhold finder sted, idet kravet om skjul, sløring og dækning navnlig ved kamp i byer sjældent tillader anvendelsen af normalstillinger.

I den engelske hær anlagde man



de såkaldte xantenbaner, der nærmest kan karakteriseres som en kombination af en feltbane og en skydebane, den består af en række forhindreder, hvorfra der først skydes mod skiver for enden af banen, hvorefter forhindrederne passerer; man kombinerer altså her skydning fra terraingenstande med skydning efter udførte anstrengelser.

I den amerikanske hær er man ved at indføre baneanlæg med en række skydestandpladser i træer, på tagrygge, i murstensbunker o. s. v., hvorfra der skydes mod mål på ukendte afstande.

I den danske hær har man også taget tanken om tilsvarende anlæg op, og der er planer om udførelse af anlæg, som den omtalte xantenbane, men herudover har man i den forløbne sommer gjort forsøg med et ret primitivt anlæg, der i sin opbygning ligner det amerikanske, omend noget mere beskedent.

Anlægget omfatter 6 skydestandpladser: et skyttehul, en murstensbunke, et træ, et tag, et flisefortov og en husgavl.

Skyttehullet er et almindeligt skyttehul for stående skytte.

Murstensbunken er et læs murbrokker, der er stablet op i en uregelmæssig bunke.

Standpladsen i træet befinder sig i en ca. 3 m's højde, hvor grenene tillader frit skud og en nogenlunde bekvem stilling for skytten.

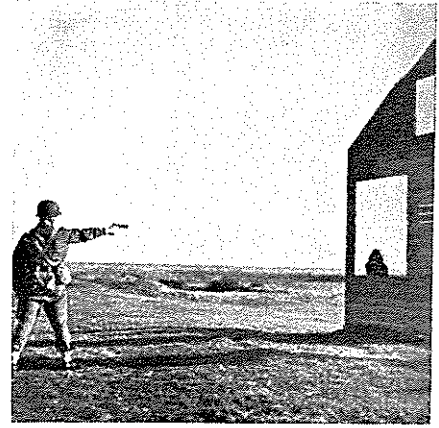
Taget er en træflage beklædt med tagpap og med en sådan hældning, at skytten er tvunget til at holde fast i tagryggen med venstre hånd under skydningen.

Flisefortovet består af 2 rækker cementfliser. Det anvendes kun til skydning med let maskingevær for at træne skytterne i skydning fra fast underlag, hvor støttebenene ikke kan bide sig fast.

Husgavlen er fremstillet af forskallingsbrædder, den har en døråbning og 2 vinduer, og den ene side af huset tænkes bortskudt.

Målene er faldfigurer, vippekiver, bevægelige mål og faste mål på afstande 2—400 m.

Enkelte mål betjenes ved wiretræk fra dækninger, f. eks. skydes der fra

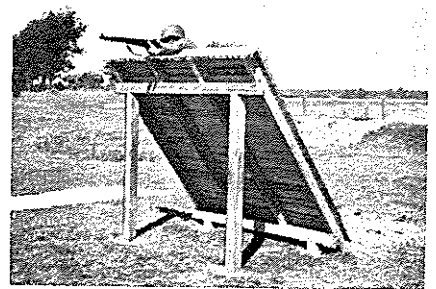


træet mod en kolonneskive, der fra nævnte dækning væltes 5 sekunder efter 1. skuds afgivelse, men samtidig med at kolonneskiven vælter, rejser den automatisk $2 \times \frac{1}{4}$ figurer

Fra taget og flisefortovet skydes der mod 3 krybende mænd, der fremstilles ved figurer på slæder, der ved en wire fra en dækning trækkes henad en rende med ujævn bund, hvorved figurerne får en meget naturlig bevægelse.

Fra husgavlens vinduer skydes der mod et kulissehuse med påmalede vinduer.

Husgavlen tjener iøvrigt et dobbelt formål, idet den foruden at være skydestandplads anvendes ved hurtigskydning med pistol. Under begge



vinduer, på taget og ved hullet i muren er der anbragt $\frac{1}{4}$ figurer, der ved wiretræk kan vises i kortere eller længere tid, desuden kan en $\frac{2}{3}$ figur bringes til at passere døråbningen.

Pistolskytten står 15 m fra huset i klarstilling, og når figurerne i uregelmæssig rækkefølge vises i 1—2 sekunder, skyder han nærkampskud mod dem.

Anlægget har som sagt kun været udført med forsøg for øje og skal kun være et eksempel på hvorledes tilsvarende anlæg tilpasset efter terrainformer, forhåndenværende dækninger og lokale sikkerhedsbestemmelser kan udføres på de forskellige små skydeterrainer.

SIDEN SIDST



Udsendelse af julehefter: Der var travlhed på Folk og Værns hovedkontor op under jul. Her ses indpakningen af julehefter til hærens og søværnets afdelinger.

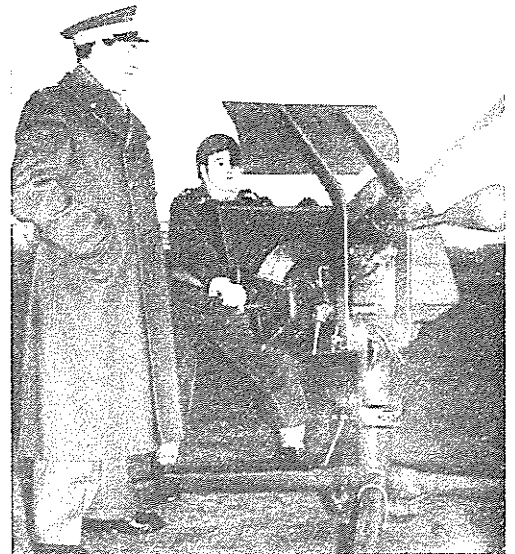


Flyvere til U.S.A.: Den 3. januar rejste et hold danske flyverkadetter med Ø.K.s »Erriac« til 1 års videreuddannelse i U.S.A. Før afrejsen var der mønstring ombord, og på billedet ses fra venstre: Flyverkadetternes leder, kaptajnlojtnant A. K. Hovgaard, orlogskaptajn H. Westenholz og med ryggen til: redaktør Gunnar Nu-Hansen, der optog en reportage til aktuelt kvarter.



Juletræsfest:

På »Lynetten« blev der lige før jul afholdt en juletræsfest for personellens børn. Her ses til venstre et par billeder. Øverst: glade børn og nederst: plakaten for festen.



Fra våbendemonstrationen på skydeskolen for håndvåben den 19. december. Øverst: Et 10 cm panservåben er netop blevet gennembrudt af geværpansergarnaten »Energia«. Nederst: Skolens chef, oberstlojtnant Wagn, ved et tungt amerikansk maskingevær.

JULETRÆSFEST

afholdes for børn af Kof. personale
søndag d. 17. dec. på Skytten

FOR KL. 12.15

Fot.: Rubæk, Olesen og Christensen.

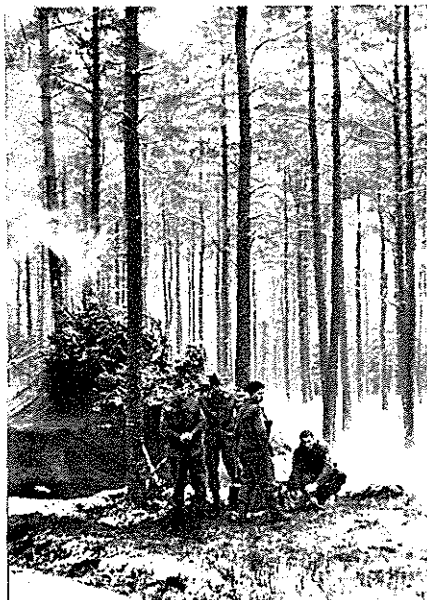
ØVELSE NORDLAND

viste mange fine præstationer

Af redaktør
Tage Jensen.

Foto: Joachim Jerrik.

Det danske kommando i Tyskland på øvelse med nordmænd og englændere.



Skoven ligger stille og frostklar hen omkring teltet, der er blevet »sløret« ved hjælp af nogle »juletræer«. De værnepligtige er søgt ud fra teltets lune indre for at få bedre lys til morgentoiletet.

I begyndelsen af december deltog Det danske kommando i Tyskland i en af Den norske Tysklandskommando arrangeret øvelse på Lüneborg-øvelsesområdet. I øvelsen deltog foruden den norske Tysklandsbrigade og Det danske kommando i Tyskland også en kombineret britisk fodfolksbataillon, samt en britisk tankstyrke og en eskadron selvkørende antitankkanoner.

Den britiske tankstyrke samt den britiske bataillon deltog i øvelsen på dansk side. De forenede dansk-britiske styrker udgjorde en mindre panserbrigade, der var under kommando af en dansk brigadestab, der var opstillet til øvelsen. Brigadestaben bestod dels af officerer fra Det danske

kommandos stab, dels af særlig tilkommanderede officerer fra Danmark. Chef for brigaden var souschefen i forsvarsstaben, oberst E. Kragh.

Det dansk-britiske parti benævntes under øvelsen blåt parti, medens modstanderen benævntes rødt parti. Rødt parti bestod af den norske Tysklandsbrigade, suppleret med den omtalte eskadron britiske selvkørende antitankkanoner.

I øvelsens sidste dage skiftede den britiske tankstyrke side og gik over til nordmændene.

Under øvelsen var vejret særdeles omskifteligt, med regn, sne og kulde i stadig veksling.

Grundlaget for øvelsen var lagt af det norske Tysklandskommando, hvis chef, generalmajor H. R. Holtermann, sammen med chefen for Det danske kommando i Tyskland, oberst O. Bjerregaard og squadron-leader G. H. A. Wellum, Royal Air Force, udgjorde øvelsesledelsen, medens den britiske oberst Spicer fra Hamborggarnisonen var chef-kampdommer.

Til kampdommertjenesten var desuden tilkommanderet en række officerer fra de tre lande. Fra Danmark var mødt et kampdommerkorps på 25 mand under ledelse af oberstløjtnant Agger, 1. bataillon, der var dansk chef-kampdommer.

Foruden kampdommerne var også mødt en række militære jagttagere. Fra Danmark overværedes øvelsen således bl. a. af chefen for Vestre

Landsdelskommando, generalmajor Wulff Have. Det var ligeledes meningen, at den norske krigsskoles ældste klasse skulle have besøgt øvelsen, men under hensyn til den alvorlige internationale situation blev besøget aflyst. Derimod gennemførte chefen for den norske hær, generalløjtnant Hansteen, et besøg ved NORDLAND.

Den fornemste gæst ved NORDLAND var dog chefen for Den britiske Rhinhær, generalløjtnant Sir Charles F. Keightley. Allerede da generalen i november besøgte Det danske kommando i Itzehoe erklærede han i en tale til det danske mandskab, at han glædede sig til at mødes med det igen ved den kommende fællesmanøvre.

General Keightley ankom til øvelsesområdet lørdag den 9. december kl. 11. Ved Borstel, en lille landsby, hvorom der da havde stået hårde kampe, blev generalen modtaget af chefen for Det danske kommando i Tyskland, oberst O. Bjerregaard og lidt senere ankom generalerne Holtermann, Hansteen og Wulff Have til Mødestedet. Generalen med følge gik op på et højdedrag, hvorfra det var meningen, at han skulle have overværet et norsk angreb, men »desværre« havde de danske angreb været så kraftige, at det norske modstød, der var planlagt til at skulle være i fuld gang kl. 11 først kom i gang ud på eftermiddagen.

Oberst Spicer satte general Keightley ind i den aktuelle situation, hvorefter generalen med følge fortsatte rundt på øvelsesområdet og bl. a. besøgte de to partistabe. Blåt partis chef mødte generalen i landsbyen Bispingen, hvor man på det tidspunkt havde fremskudt hovedkvarter. Her havde general Keightley en kort samtale med oberst E. Kragh, ligesom generalen hilste på oberstløjtnant Agger.

Besøget ved blåt hovedkvarter fandt sted kl. 14,30 og kort efter forlod generalen øvelsesområdet og kørte i sit særtog tilbage til sit hovedkvarter.

Da øvelsen tog sin begyndelse onsdag den 6. december kl. 7 om morgenen havde den faktisk allerede været i gang et døgn, idet nemlig de to partiers opmarch til udgangsstillingerne tog dette tidsrum. Allerede den 5. om eftermiddagen var blåt parti klar i området nordøst for Bergen, den tyske stationsby, der blev berygtet gennem dens store koncentrationslejr Bergen-Belsen, hvor titusinder af mennesker, mest jøder, blev myrdet. Selve partistaben var oprettet i en lille skov og de to batailloner var anbragt i en skov længere mod nord, medens tankstyrkerne var anbragt i



En af kommando ts små utility-cars på vej ned gennem en idyllisk hulvej, der i øjeblikket lå ganske fredfyldt hen uberørt af de voldsomme »kampe«, der herskede kort vej derfra.

en skov, der stødte umiddelbart op til en hovedvej.

Tirsdag den 4. om aftenen fik oberst Kragh fra øvelsesledelsen tilsendt øvelsesgrundlaget. Herefter var den dansk-britiske brigade underlagt et korps, der nu gav ordre til at brigaden skulle gå nordpå og slå alle de styrker, som man vidste stod i området mellem Soltau og Munsterlager.

Den norske Tysklandsbrigade fik på sin side at vide, at en stærk styrke ville angribe fra syd, at den skulle indtage stillinger langs floden Witze, her føre det første forsvar og så gå tilbage. Oberst Kragh delte sin brigade i to lige stærke styrker og sendte dem nordpå ad hver sin fremrykningsvej. Begge styrker havde tankstyrker forrest, fulgt af henholdsvis en dansk og en britisk fodfolksbataillon.

Oberst Kragh havde givet ordre til hurtig fremrykning og straks »krigsstilstanden« indtrådte onsdag kl. 7 rykkede man ud fra udgangsstillingen og gik hastigt nordpå.

Fremrykningen gik efter planen. Allerede inden middag var floden Witze nået og de norske styrker syd for den slået eller taget til fange, mange af dem blev endda fanget midt i morgenmaden. Det var de lidt bitre over.

Da Witze blev nået trak nordmændene sig tilbage efter at have »ødelagt« en svær betonbro, hvorimod en mindre træbro var blevet glemt i skyndingen. Oberst Kragh lod straks den britiske bataillon samt tankenheder gå over broen, der viste sig at kunne holde til de 48 tons tunge »Centurion«-tanks.

Så blev nordmændene klar over fadæsen og skyndte sig at belægge hele området med artilleriild, hvorefter kampdommerne velvilligt bestemte, at broerne nu var ubrugelige til kl. 16. På dette tidspunkt var det for mørkt til at lave panserfremstød og blåt parti ville ikke støde videre frem alene med fodfolk.

Man gik derfor i stillinger for natten. Det betød imidlertid ikke fred og ro, idet partistaben havde givet ordre til årvågenhed og til at sende mange patrouiller frem, så man kunne få klarhed over fjendens styrke inden morgendagens »kampe«.

Straks torsdag gik det løs igen. Igen formeredes brigaden i to enheder og igen gik det nordpå ad to akser. Længst mod vest gik den danske 6. bataillon sammen med en britisk tankstyrke og med 6. eskadron af Gardehusarregimentet til opklaring. Længere mod øst gik den britiske bataillon, ligeledes med tank- og opklaringsenheder. Det var denne styrke, der først fik kontakt med nordmændene, men kort tid efter fik også de danske styrker kontakt med nordmændene, og der udviklede sig et slag på linien Emmingen-Munsterlager. Herunder lykkedes et tankfremstød et par kilometer øst for Emmingen, hvorefter angrebets vægt blev forlagt hertil og 6. bataillon blev sendt op ad vejen fra Alvern til Töpingen, halvanden kilometer nordøst for Alvern.

Dette angreb, der blev udført i tusmørket over sneklædte marker og ad



Chefen for den britiske Rhinhær, generaløjntant, sir Charles F. Keightley, hilser i Bispingen på oberst E. Kragh og chefen for Det danske kommando, oberst O. Bjerregård. Mødet fandt sted i Bispingen, hvortil generaløjntanten ankom i sin imponerende Rolls Royce. Yderst til højre den norske general Holtermann.

sneklædte veje var særdeles realistisk og endte med at Töpingen og det omliggende areal kom fast i dansk hånd.

Fredag var en kold, men begivenhedsrig dag. Det begyndte med et dansk-britisk fremstød fra Töpingen mod Bispingen, et vigtigt vejknudepunkt 6 km. nord for Töpingen. Byen blev indtaget tidligt om morgenen og blev sikret mod nord af et halvkompani.

Og så var det, at det lykkedes nordmændene at snige sig ind i Bispingen med en mindre styrke og »dræbe« blåt partis chef og 6. bataillons chef, der begge blev kendt døde i en time.

Nu er det vist mere end tvivlsomt, om det norske indfald var lykkedes under virkelige forhold, men begivenheden satte i hvert fald humøret i vejret hos de norske soldater, der efterhånden var lidt bitre over dag efter dag at trække sig tilbage.

Ligeledes om fredagen lykkedes det to af blåt partis »saboører« at tage to norske bataillonschefer til fange, ligesom to danske soldater, der havde været taget til fange af nordmændene, men som det var lykkedes at flygte, vendte tilbage til deres kompani efter i to døgn at have travet rundt i de store skove. Fredag kl. 12 forlod den eksadrille Wampires, der

Fortsættes side 30



Chefen for 6. bataillon, oberstløjntant Neergaard, diskuterer stillingen med en engelsk officer fra tankstyrkerne foran en af de kæmpemæssige engelske centurion-tanks. Det er premierløjntant M. A. S. Lund, der holder kortet. Mødet fandt sted lidt udenfor Bispingen.

teresse for fægtningen i garnisonerne landet over, hvor der snart i hver eneste garnison findes 3—5 unge befalingsmænd, der har lært så meget om kårdefægtning, at de er i stand til — ikke mindst hvor de kan få hjælp og instruktion af de »gamle« fægtmestre — at dyrke og videreføre træningen i denne smukke og værdifulde disciplin.

Tænk hvilken fremtid der ligger her:

Hver garnison sit stærke 4-mands hold, der mødes een gang om året til kamp om en vandrepokal. Lad os få en sådan kamp — opbygget efter svensk mønster (»Konungens Kanne«) — og det vil ikke være mange år, før militærfægterne er lige så suveræne på kårde herhjemme, som de svenske befalingsmænd er det inden for Sveriges grænser.

Selv om det vundne danmarksmesterskab var den vigtigste begivenhed, må man ikke glemme indsatsen på sabel.

D. m. I.s hold bestod her af: Kaptajn J. M. J. Lyng, kaptajn A. Lohmann-Kragh, kaptajnløjtnant J. N. Roth, overofficiant B. C. Thestrup og artillerikvartermester Viggo Petersen (søværnet).

Holdet opnåede her en hæderfuld tredjeplads efter »Cirklen« og »P. I.« og opnåede nedenstående resultater: Mod Københavns Fægteklub sejr med 9—7.

Mod Politiets Idrætsforening 8—8, men nederlag på touché med 64 modtagne mod 62.

Mod Cirklen nederlag med 5—11.

Søværnets sport

Besøg af »arvefjenden«.

I december måned havde Holmen besøg af Kungliga flottans idrottsforening, Karlskrona. Der afholdtes et idrætsstævne, der fik et udmærket sportsligt og kammeratligt forløb.

Man lagde for med en boksekamp på 7 kampe. Resultaterne blev:

Erik Rasmussen, Danmark, vandt over K. Madsen, Danmark (3—0).

H. Johansson, Sverige, vandt over Bengt Andersen, Sverige (3—0).

K. Nelson, Danmark, vandt over Fagerberg, Sverige, (3—0).

I. Petersen, Danmark, vandt over Rosendahl, Sverige, (2—1).

A. Nyholm, Danmark, vandt over Söderqvist, Sverige, (2—1).

Österdahl, Sverige, vandt over Fr. Petersen, Danmark, (2—1).

Stig Johansson, Sverige, vandt på k. o. i 1. omgang over A. Winther, Danmark.

Alle sejrherrene fik af formanden for søværnets idrætskomité, kommandør Frederiksen, overrakt en præmie.

På hærens gymnastikskole udkæmpedes en fodboldkamp mellem Sverige og Danmark. Det danske hold, der var sammensat af værnepligtige fra Holmen og kystflåden, sejrede så stort som 5—2.

Der er noget at træne til —

Allerede nu foreligger det udførlige program for søværnets idrætskonkurrencer 1951. Det er både stort

og krævende, men må i hvert fald give de værnepligtige blod på tanden, så de træner energisk til de forestående kampe. Programmet ser i øvrigt sådan ud:

Boksning: ca. 9. februar.

Bordtennis: ca. 15.—16. februar.

Håndbold (pointturnering): 26. februar og følgende dage.

Bajonet-, sabel- og kårdefægtning: 12.—13. marts.

Badminton: 12.—13. april.

Fodbold (pointturnering): 23. april — 1. juni.

Atletik: 7. og 9. juni.

Tennis: i slutningen af august.

Kaproning: i slutningen af august.

Orientering og pistolskydning: i slutningen af september.

Fodbold (cupturnering): i slutningen af oktober.

Bordtennis (cupturnering): i slutningen af november.

Håndbold (cupturnering): i slutningen af november.

Svømning: i slutningen af november.

TIL KASHMIR

»Folk og Værns« medarbejder, forfatteren, kaptajn Jørgen Halck, er den 17. januar rejst til Kashmir som observatør ved FN-delegationen.

Turneringen om

det internationale militære fodboldmesterskab 1951

SOM tidligere omtalt her i bladet var der til Conseil International du Sport Militaire's fodboldmesterskab anmeldt hold fra 10 nationer, der dels efter geografisk beliggenhed og dels efter lodtrækning var fordelt i puljer således:

A. Grækenland, Italien og Tyrkiet.

B. Belgien, England og Holland.

C. Ægypten.

D. Frankrig, Luxembourg og Danmark.

Nr. 1 fra hver pulje deltager i semifinalen, der afholdes i Ægypten i tiden 1.—9. marts.

I sidste nummer af bladet bragtes navnene på de 26 spillere, der i samråd med D. B.-U. var udtaget til forudgående fællestræning i København i tiden 27. november—13. december. I løbet af denne træning, der som

sædvanlig på glimrende måde ledes af boldklubben »Frem«s engelske træner, captain R. C. Mountford, udtoges de 14 mand — 11 spillere og 3 reserver — som forsvarede de danske farver i kampene mod Frankrig den 17. december i Metz og mod Luxembourg den 21. december i byen Luxembourg.

Holdet med reserver, som fik chancen for denne rejse, ses på nedenstående billede.

Fra dagspressen kender vi jo forlængst resultaterne af de kampe, hvori Danmark var den ene part, men vi skal lige anføre:

Frankrig vandt over Danmark med 6—3, efter at første halvleg var endt 4—2, medens

Luxembourg og Danmark spillede uafgjort 4—4, (2—2 efter 1. halvleg).



Bageste række fra venstre: 637 Jørgen Fredrick Mathiesen, 5. batl. (Ringe boldklub). 3889 Hartvig Møller, 13. a. a. (A. B.). 3367 Per Jensen, 10. a. a. (K. B.). 316 Erik Berg, 4. batl. (B. 1909). 498 Frank Rechendorff, 15. batl. (A. B.). 3489 Jørgen Lind, Søværnet (Fremad Amager) og træneren, captain R. C. Mountford. Midterste række fra venstre: 16572 Arnold Petersen, Søværnet (B. 1909). 1249 Henning Jensen, Flyvevåbnet (Frem). 232 Svend Nielsen, 15. batl. (B. 93). Kornet Mogens Schultz Hansen, til tjeneste ved 1. reg. (H. I. K.). 301 Karl Erling Petersen, 4. batl. (KFUM, Odense). Forreste række fra venstre: 71 Jørgen Abildtoft, 20. batl. (Aa. B.). Sekondløjtnant Poul Ahm, 7. a. a. (A. G. F.). 650 Westy Nielsen, 2. livgardebatal. (Frem).

I forvejen havde Frankrig og Luxembourg spillet uafgjort 2—2, således at det endelige resultat af pulje D blev, at Frankrig går videre til semifinalerne i Ægypten.

Ved redaktionens slutning kendes endnu ikke resultaterne fra pulje A, hvorimod det vides, at Belgien er vinder i pulje B.

Atter engang har de danske værn deltaget i den internationale militære fodboldturnering uden større succes, og da vi en dag kort efter hjemkomsten løber på en af spillerne, kan vi — efter først at have ønsket velkommen hjem o. s. v. — ikke dy os, vi siger:

— Jeg synes, I havde lovet hinanden, at I ville til Ægypten i marts måned, hvordan ligger det nu med den rejse?

— Ja, det bliver der jo ikke noget af for vort vedkommende, desværre. Fra vor pulje er det Frankrig, der får chancen for at besøge kong Farouk, ærgerligt nok, vi var dog så nær ved.

— Nær ved? I tabte da med 6—3 til Frankrig!

— Ganske vist siger resultatet altså noget andet, men jeg vil dog hævde, at vi med blot en lille smule held på det rigtige tidspunkt havde nået et betydelig bedre resultat. Jeg tænker her på anden halvleg — stillingen efter første halvleg var jo 4—2 — men vi besluttede i pausen at give alt, hvad vi havde i os, med det resultat, at vi havde langt den største del af spillet i de følgende 35 minutter og da også nåede op på 4—3 efter ca. 26 minutter. Både før og efter dette mål havde vi yderligere adskillige gode chancer og forsøg, som med blot en smule held havde skaffet os udlikningen. Men i det 36. minut forsvandt håbet, idet dommeren anerkendte et fransk off-side mål, selv om linievogteren protesterede kraftigt. Denne modgang tog naturligvis lidt af lysten, men dog ikke mere end, at vi fortsat var med i spillet og tilspillede os adskillige gode chancer, som dog alle forspildtes.

— Hvordan spillede franskmændene?

— Lidt hårdere end normalt herhjemme, men dog ikke slemt. Hurtigere var de imidlertid, langt hurtigere end vi, prøv engang at tale med Westy Nielsen herom, så vil du få det bekræftet.

— Hvordan var banen?

— Ja, det er jo et kapitel for sig selv. Det havde sneet kraftigt fredag og lørdag, så banen måtte ryddes for sne af en større styrke soldater, men noget bliver der jo altid tilbage, og det var næsten det værste, fordi solen nogle steder havde tøet sneen og overfladen, så det nærmest var et morads, medens der andre steder var en hård og spejlglat flade. Disse forskelligheder gjorde det meget vanskeligt at beregne boldens opspring, hvad naturligvis havde indflydelse på spillets kvalitet.

— Hvordan så mod Luxembourg?

— Ja, det var en noget blandet fornøjelse. Vi spillede kl. 18,30, så kampen foregik ved elektrisk lys, og når

jeg endvidere oplyser, at det frøs 8 grader, og banen var dækket af et ca. 15 cm tykt snelag, så forstår du nok, at det var uvante forhold for os.

— Var det ikke også det for de andre?

— Både-og, de var vant til lyset, men næppe til sneen og kulden, selv om de — både i Frankrig og Luxembourg — spiller hele vinteren. Begge steder sagde de iøvrigt, at det var os, der havde bragt sneen med hjemmefra, i Luxembourg havde de overhovedet ikke haft sne de sidste 3 år, så nu skulle vi have skylden herfor. De mente og gav udtryk for den opfattelse, at vi vader rundt i sne det meste af året.

— Hvordan var spillet i Luxembourg?

— Det vil jeg meget nødig udtale mig om, men jeg vil kun sige, at vi forsøgte at spille fodbold, medens vore modstandere . . . nå, ikke mere om det, du skal få lov at se referatet i den førende avis, Luxembourgger Wort, så kan du selv dømme.

Med interesse læser vi referatet igennem og tillader os — i oversættelse — at citere et lille stykke:

»Vore elleve militærspillere forbrød sig igår imod alle regler for gæstevenskab, i stedet for at handle efter den gamle sportslov. At sejre er godt, men at besejre sig selv er endnu bedre.«

— I havde ellers en fin start i kampen?

— Den kunne ikke være bedre. Alerede efter 5 minutters forløb førte vi med 2—0, og indtil 20 minutter før fuld tid var stillingen i vor favør 4—2, så også her var vi noget uheldige til slut. Nå, nøgternt betragtet må det siges, at Frankrigs hold var det bedste af de 3 i vor pulje, men det bestod jo også af 10 professionals og 1 amatør, så jeg skal ikke sige noget til, at det er dem, der får chancen.

— I havde ellers en god tur?

— Det kan du tro. Vi har set og oplevet meget, både på rejsen og i Metz og Luxembourg. Navnlig i Metz havde arrangørerne gjort meget for, at vi skulle have det så godt og interessant som muligt, og alt klappede til fuldkommenhed.

— Hvad gjorde mest indtryk på dig?

Det er lidt svært at sige på stående fod, men jeg beundrer i hvert fald

franskmændenes evne til at sætte i scene og få tingene til at tage sig ud. Jeg tænker her f. eks. på den ceremoni, vi deltog i ved monumentet for byen Metz' faldne. Det var højtidelige og gribende øjeblikke, som gjorde et dybt indtryk på os alle.

— Og ellers?

— Lad mig nævne de kæmpemæssige højovne og stålværkerne i Knuttange og Thionville, hvor vi bl. a. så æftapningen af det flydende stål, men iøvrigt er turen gennem de krigshærgede egne naturligvis også en oplevelse, selv om det er af en noget anden art.

— Er det ikke en lang tur at køre i bil?

— Jo, det er det, men jeg vil tro, at det under normale vej- og vejforhold ikke er så slemt. Her tog de daglige ture noget længere tid end beregnet, men vi havde det dejlig varmt, hyggeligt og fornøjeligt i vores gode bus. Det var værst for chauffør Christiansen, han kunne jo ikke tillade sig at sove som vi andre, men måtte være endog særlig agtpågivende og vågen hele tiden på de glatte og isede veje. Han var nu en førsteklases mand helt igennem, tænk blot på hans præstation på hjemvejen: Vi startede fra Luxembourg kl. 23,45 den ene aften og kørte — faktisk uden standsninger — til vi nåede Hamburg den følgende aften kl. ca. 20,00 efter at have kørt 753 km på glatte og farlige veje, hvor vi så i hvert fald 10 biler ligge væltede med hjulene i vejret.

— Så nåede I hjem til jul?

— Ja, de sidste, københavnere, var hjemme lillejuleaften kl. ca. 21,00, vi andre noget tidligere.

— Hvad skal du så nu?

— Vi havde vores juleorlov lige efter hjemkomsten, og jeg er nu på vej for at melde mig tilbage til afdelingen, hvor arbejdet nu skal begynde igen.

— Du glæder dig?

— Det er så meget sagt, vi havde vel alle glædet os endnu mere, hvis vi havde kunnet se hen til en ny samling til fællestæning med efterfølgende tur til Ægypten. Men så heldige var vi altså ikke.

— Nå ja, held og lykke, og tak for sludderer.

— Tak i lige måde.

—g.

Avertér i

FOLK og VÆRN!

Det internationale militære mesterskab i militær femkamp I

Af kaptajn G. Bøving.

SELV om der ikke sidste år blev dansk deltagelse i det af C. I. S. M. arrangerede mesterskab i militær femkamp, var vi dog et par danske officerer, der var så heldige at få lejlighed til at overvære mesterskabets afvikling, idet ministerierne besluttede at sende kaptajnøjntant H. Nørgaard og undertegnede til Antibes, hvor vi i dagene 6—10/6 d. a. som observatører havde lejlighed til på nærmeste hold at følge begivenhederne.



Fra forhindringsløbet: Vinderen både af denne disciplin og den samlede femkamp, løjtnant Gueguen, passerer hindring nr. 6.

Da bladets læsere allerede har haft lejlighed til at stifte bekendtskab med reglementet for femkampen, som bragtes i januar-, februar-, marts- og aprilnummeret, kan det utvivlsomt være af interesse også at høre noget nærmere om afviklingen af mesterskabet samt resultaterne herfra.

Det skal ikke nægtes, at det var med store forventninger, vi meldte os den 5/6 på »l'Ecole Militaire d'Escrime et de Sports de Combat« (Den militære fægte- og kampsportsskole) i Antibes ved Middelhavet mellem de mere kendte byer Nice og Cannes. Her blev vi straks ført til skolechefen, chef de bataillon Charles Morel, hvor vi dumpede lige ind i et større selskab af franske og andre udenlandske officerer. Vi blev efter at være budt hjerteligt velkommen kort efter kørt til det hotel, der skulle være vort hjem under opholdet i Antibes. Længe varede det derfor ikke, før vi fik vores første svømmetur i Middelhavets blå vand — det er virkelig blåt — omend knapt så blåt, som de kulørte postkort lader formode. Megen tid havde vi dog ikke nu til vor rådighed. Allerede kl. 16.00 samledes holdlederne for de deltagende hold og observatørerne med arrangementskomiteen til det første orienterende mø-

de. Her opridsede skolechefen det samlede reglement for femkampen, hvorefter den første dags disciplin, skydningen blev gennemgået i alle detaljer af den franske officer, der havde den direkte ledelse heraf. Derefter var der lejlighed til at stille spørgsmål, således at alle detaljer blev belyst, og alle tvivlsspørgsmål var klarlagt inden konkurrencens begyndelse. På samme måde blev også — på møder dagen forud — de øvrige dages konkurrencer gennemgået.

Det er måske her på sin plads at nævne, at der kun deltog 3 nationer: Belgien, Frankrig og Sverige i mesterskabet; de 2 førstnævnte lande hver med 2 hold à 8 mand, Sverige derimod kun med 1.

At der imidlertid er stor interesse for dette mesterskab, der her afholdtes for første gang, ses bedst af, at der — foruden fra Danmark — var mødt observatører fra Holland, Italien og Tyrkiet. Den afvikling, som mesterskabet fik i Antibes, kan imidlertid ikke undgå at have vundet nye tilhængere for femkampen, og det må derfor anses for sandsynligt ikke alene at den bevares på C. I. S. M.s program, men også at der næste år møder betydelig flere hold. Undertegnede skal ikke forsøge at lægge skjul på min begejstring, og jeg håber, jeg i det efterfølgende kan give en sådan fremstilling af begivenhederne, at også læserne er i stand til at få et indtryk af den militære femkamps fortreffelige konkurrenceprogram.

1. dags disciplin: SKYDNING

Kort uddrag af reglementet:

Afstand: 200 m.

Våben: Det gevær, der anvendes i vedkommende lands hær, dog ikke automatiske eller halvautomatiske våben.

Stilling: Stående, knælende eller liggende uden anlæg.

Mål: 10-delt ringskive med diameter 80 cm.

Prøveskud: 3 skud inden for 3 minutter.

Gældende serie: 10 patroner med maksimal skydetid 1 minut.

Straffefradrag: 5 points for hvert skud, der ikke har ramt målet.

Placering: Individuelt efter højst opnåede antal points.

SKYDNINGENS UDFØRELSE OG RESULTAT

Skydebanerne, der var beliggende ca. 10 km udenfor byen, lidt oppe i bjergene i meget naturskønne omgivelser, omfattede 5 skiveopstillinger, således at hvert af de deltagende hold havde een mand fremme ad gangen, medens alle andre holdtes ca. 30 m bag standpladsen, hvor kun lederen og en tidtager opholdt sig. Efter skydningen fik hver mand sin skive udleveret, dels af hensyn til kontrollen

og dels for at kunne opbevare den som souvenir.

Resultaterne var i høj grad varierende: De 3 bedste opnåede henholdsvis 88, 87 og 85 points, hvilket må betegnes som meget fint, men til gengæld skød også nogle af deltagerne meget dårligt, idet de 3 sidst placerede fik henholdsvis ÷ 35, ÷ 14 og ÷ 4.

I denne første disciplin dominerede svenskerne totalt, idet de ikke alene besatte pladserne som nr. 1, 2 og 3, men også havde nr. 4, 6, 7 og 10.

Som det vil erindres, er mesterskabet ikke alene en individuel konkurrence, men også en holdkonkurrence, hvori de 6 bedste af det enkelte lands 8 deltagere tæller med. Stillingen efter den første dags konkurrence var herefter:

Nr.	Points
1 Sverige	23
2 Frankrigs A-hold	81
3 Belgiens A-hold	115
4 Frankrigs B-hold	133
5 Belgiens B-hold	164

2. dags disciplin: FORHINDRINGS-LØB

Kort uddrag af reglementet:

Løbets længde: 528 m.

Påklædning: Korte støvler, gamacher, benklæder og skjorte.

Antal forhindringer: 20. Dissets art og afstand fra startlinien fremgår af nedenstående skitse.

Fra start til mål skal alle hindringer passeres mellem 2 hvide kalklinier. Passeres forhindringerne uden for disse, medfører det diskvalifikation.

Placering: Individuelt efter opnået tid.



Fra forhindringsløbet: Passage af hindring nr. 18.

GENNEMFØRELSEN AF FORHINDRINGS-DRINGSLØBET OG DETTES RESULTAT

Forhindringsbanen var anlagt i forbindelse med skolens stadion og lagt i sløjfe, således at tilskuerne havde mulighed for — fra samme sted — at følge hver enkelt deltagers passage af hindringerne lige fra start til mål.

Der startede kun en enkelt mand ad gangen, og næste deltager sendtes først af sted, når den foregående deltager havde passeret mållinien. Til trods for, at der således ikke var noget direkte konkurrencemoment — idet uret var den eneste direkte modstander — blev konkurrencen dog uhyre spændende og fuld af dramatiske enkeltheder, og det viste sig snart, at den franske rekord for løbet, sat i 1949 og lydende på 3 min. 36.0 sek., ikke kunne overleve dagen. De 5 deltagende hold startede skiftevis med en mand hver, og havde naturligvis alle valgt at begynde med de svageste og først efterhånden sende de bedre folk i marken. Man behøver ikke at være meget kyndig for at se, at banens største vanskelighed ligger i hindring nr. 17 — den 2.10 m dybe grav, hvorfra man kun kan komme op ved en opstemning, der yderligere vanskeliggøres ved, at der ikke er noget rigtigt at få fat i med hænderne. Hertil kommer, at deltagerne forinden har løbet 462 m og passeret 16 hindringer, hvoraf nr. 16 — altså den lige før — også kun kan passeres ved opstemning.

Adskillige af deltagerne måtte da også forsøge flere gange, enkelte end og efter nogle minutters ophold i bunden af graven for at samle kræfter. For en enkelt af deltagerne lykkedes det slet ikke at komme op, han måtte efter ca. 10 forgæves forsøg opgive.

Men for størsteparten af deltagerne voldte passagen af banen ingen vanskeligheder, og om alle gælder, at de lagde en voldsom energi og sejrsvilje for dagen, gav alt, hvad de ejede af kræfter, gik voldsomt på uden hensyn til egen sikkerhed — endsiø uniform — og var ved passagen af mållinien fuldstændig udmattede og segenefærdige.

Resultaterne blev udråbt og opslået straks efter hver enkelt deltagers fuldførelse af løbet, således at alle kunne følge med. Det varede ikke længe, før rekorden blev slået første gang, og nu gik det slag i slag, idet ikke mindre end 11 mand løb under den hidtidige rekord; til trods for at man efterhånden var indstillet på lidt af hvert i den retning, vakte det dog almindelig forundring, da næstsidste svensker Frederiksson fik noteret tiden 3 min. 15.5 sek. Der var almindelig enighed om, at det ville være umuligt at slå denne tid. Men man havde gjort regning uden vært: Den franske holdkaptajn, løjtnant E. Gueguen, havde valgt at starte som sidste mand på holdet, og man havde ikke set længe på ham, før man var klar over, at han var ude efter at erobre rekorden tilbage til Frankrig. Under tilskuernes åndeløse tavshed og stigende spænding passerede han i let og elegant stil den ene forhindring efter den anden for i en strålende

slutspurt at passere mållinien. Da hans tid, der blev så god som 3 min. 06.6 sek., udråbtes, vakte det naturligvis jublende begejstring hos den talrige tilskuerskare, hvoraf hovedparten var og måtte være franskmænd.

Bedste tid, der samtidig var ny rekord, blev således 3 min. 06.6 sek., medens dårligste — på grund af et ufrivilligt ophold i graven — blev 9 min. 19.7 sek.

Omtrent lige så suveræn, som svenskerne havde været i skydningen, var franskmændene her, idet de besatte pladserne som nr. 1, 3, 4, 5, 6, 8 og 9, og ikke mindre end 8 af de 16 delta-

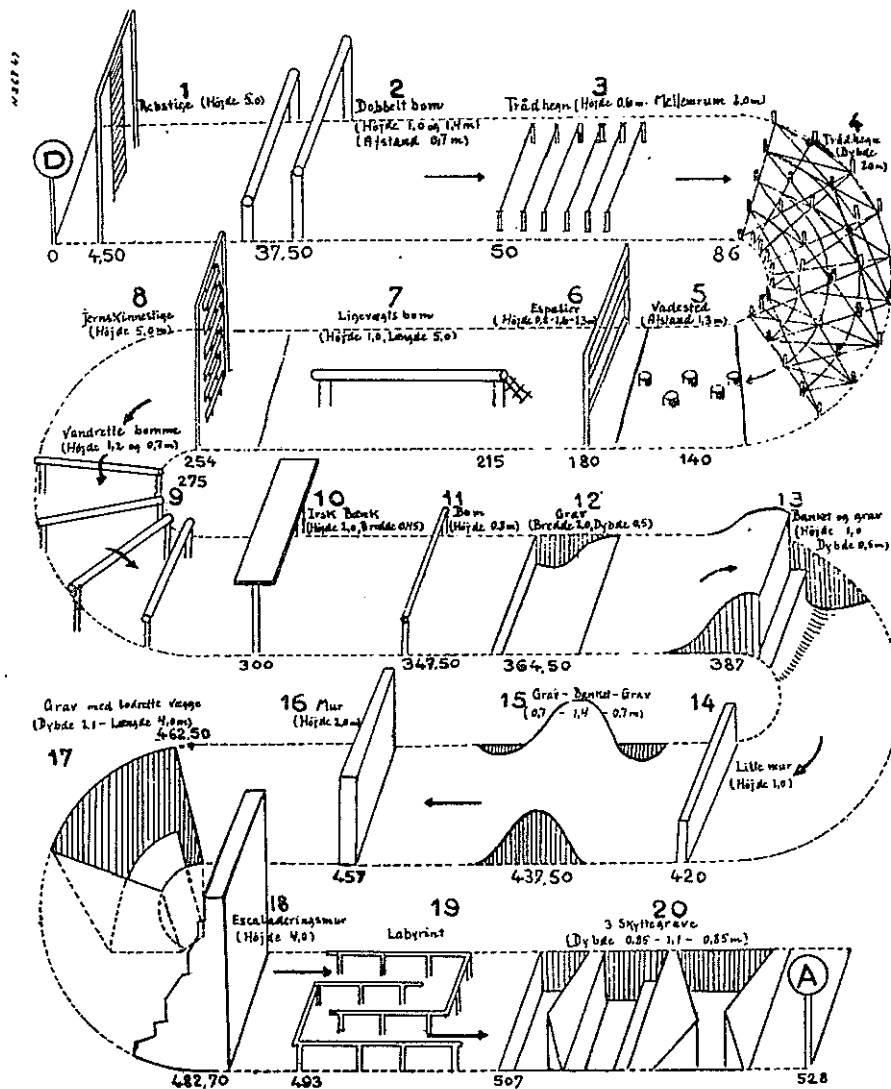
gende franskmænd løb på tider under den gamle rekord.

I holdkonkurrencen var stillingen nu — efter anden disciplin:

Nr.	Points
1 Frankrigs A-hold	37
2 Sverige	47
3 Belgiens A-hold	121
4 Frankrigs B-hold	129
5 Belgiens B-hold	184

Således ikke alene udlignede Frankrigs A-hold det store forspring, som Sverige havde efter første disciplin, men herudover sikrede det sig et mindre forspring. Fortsættes i næste nr.

Forhindringsbanen



Grundlagt 1733

DET BERLINGSKE BOGTRYKKERI

PILESTRÆDE 32 · KØBENHAVN K

CENTRAL 3371

De ved det...

1. Bogstavnavnet for H er:
 - a. Helene
 - b. Hedvig
 - c. Hanne
2. Vind 4 lige fra siden på 200 m giver ved skydning med gevær en afvigelse på:
 - a. 5 cm
 - b. 25 cm
 - c. 10 cm.
3. På et kort i 1:100.000 er 4 cm:
 - a. 800 m
 - b. 1600 m
 - c. 4000 m
4. Hvad kaldes den funktioneringsfejl, hvor projektilet bliver sidende i løbet:
 - a. Forsager
 - b. Klemmer
 - c. Stikker
5. Punktet 23 N 336/243 er angivet med en nøjagtighed af:
 - a. 100 m
 - b. 1 m
 - c. 10 m
6. Bogstavet P morses:
 - a. - . - . -
 - b. . - - .
 - c. . - . -
7. Når hjelmen svinges i kreds ud til siden, betyder det:
 - a. Flyveralarm
 - b. Panseralarm
 - c. Fjenden i den retning
8. Kampviséret for gevær m/50 er:
 - a. 200
 - b. 300
 - c. 100

Meld Dem til civilforsvaret!

En umiddelbar følge af den højspændte, internationale situation er blevet, at det danske humanitære beredskab — CIVILFORSVARET — nu udbygges i lyntempo.

De lokale civilforsvars-kommissioner i alle Danmarks byer har modtaget de såkaldte nødplans-direktiver, der bygger på beredskabet fra 1945, og som nødvendiggør, at titusinder af borgere omgåendeilmelder sig den kommunale hjælpetjeneste.

I januar måned åbnes overalt i landet CIVILFORSVARS-FORBUNDETS og DANSKE KVINDERS BEREDSKAB's hvervekontorer for FRILLIGE.

Enhver kvinde og mand mellem 16 og 65 år, som ikke er mødepligtig ved de militære værn, kan melde sig, og situationen gør det til et bydende krav, at så mange som muligt melder sig NU.

Skulle den storm, der nu raser i verden, blive til en orkan, som slår ind over Danmarks kyster, må og skal vi have vort redningsmateriel i tip top orden FORINDEN.

Derfor tøv ikke, men slut op i rækkerne indenfor det store redningskorps, der hedder CIVILFORSVARET!

For Storkøbenhavns vedkommende kan alle yderligere oplysninger fås på BYEN 5858. Udenfor København ved henvendelse til det lokale Civilforsvars-Forbund eller Danske Kvinders Beredskab.

Øvelse Nordland

Fortsat fra side 17

indtil da havde kæmpet på dansk side, blåt parti og blev stillet til rådighed for nordmændene. Om lørdagen blev ved middagstid den tildelte tankstyr-

ke trukket fra blåt parti og efterhånden indsat på norsk side. Oberst Kragh fik meddelelse om den forestående afgang fra styrken et par timer før den skulle gennemføres og benyttede den sidste tid han havde tank'ene til at lade dem dække tilbagegangen til bedre forsvarspositioner.

Da den dansk-britiske styrke nu var ribbet for såvel flyvere som tanks var der ikke andet at gøre end at indrette sig på et sejgt forsvar af de opnåede positioner.

Det lykkedes også til fulde. Ved den kloge tilbagegang og ved fornuftig udnyttelse af de forhåndenværende styrker lykkedes det at forhindre et større norsk angreb i at komme til udfoldelse før mandag formiddag. Da satte nordmændene en bataillon, forstærket med artilleri og tanks fra brigaden, ind i et svært angreb.

Bispingen, der var hovedhjørnestenen i det dansk-britiske forsvar faldt først mandag formiddag kl. ca. 10 — netop som de norske og danske soldater var ved at lægge op til en hidsig nærkamp — afblæste øvelsesledelsen øvelse NORDLAND, der da havde været i 123 timer og givet de deltagende styrker mange gode og nyttige erfaringer.

Det er jo den store værdi, vi har opnået ved at have danske styrker i Tyskland, at disse styrker dels har haft lejlighed og ro til at uddanne sig på bataillonsbasis på de udmærkede øvelsesområder nær Itzehoe og dels har lejlighed til at deltage i øvelser på brigadebasis sammen med engelske og norske styrker.

Det var opmuntrende at se med hvilken energi og gå-på-lyst de danske soldater tog øvelsens slet ikke få vanskeligheder og strabadser. Og det er værdt at bemærke, at de danske soldater også bevarede humøret og sportsånden, når »krigslykken« gik dem imod.

Efter øvelsen udtalte chefen for Det danske kommando i Tyskland, oberst O. Bjerregaard, overfor kommandoets ugeblad »Kommando Kureren«, at »det var altid en glæde at se, hvor interesseret hver enkelt gik op i øvelsen, og hvor stærkt alle arbejdede for at det hele skulle gå bedst muligt, og det er mit indtryk, at alle netop derigennem har fået meget ud af øvelsen og også fået tillid til deres eget arbejde, hvilket er af afgørende værdi«. Også blåt partis chef, oberst Kragh udtalte sig efter øvelsen til »Kommando Kureren«. Han fremhævede, at øvelsen havde været særdeles lærerig for alle deltagende, samt at han var udmærket tilfreds med de danske soldater fra Kommandoet i Tyskland, som han fandt på mange måder lignede de engelske soldater, der deltog i øvelsen.

Og dette bliver da også det endelige indtryk af øvelse NORDLAND, at danske soldater — udrustning og uddannelse lige — meget vel kan stå mål med andre landes soldater.

Det trænger vi til at minde hinanden om.
Tage Jensen.

Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Sørensen

Havde pudsning til paraden om eftermiddagen. Kunne pludselig ikke finde mit gevær. Opdagede, at 26 sad og rensede det efter alle kunstens regler i den tro, at det var hans eget. Sagde ikke noget, men gav mig til at børste støvler. Da 26 var færdig med geværet, takkede jeg ham hjerteligt for hans ulejlighed. 26's kommentarer var ærlige og velmente, men af forskellige grunde udelades de her. Dette sidste gælder også mine udtalelser efter paraden, idet jeg blev knaldet for at stille med snavset gevær.



Psykologisk forsvarsberedskab

Fortsat fra side 24

blevet større — ja, faktisk er den kæde, der hedder Danmark, nu blot et led i en langt større kæde af ens-tænkende, demokratiske nationer, men glem ikke, det samme gælder for en stor kæde som for en lille, brister et enkelt led, falder kæden til jorden. Helheden er i fare.

Danmarks psykologiske forsvarsberedskab har en direkte indvirkning på atlantehavsstaternes — vore allieredes beredskab. Vi kan gøre vort ved at anskaffe os våben og lære vore værnepligtige at betjene dem. Men MANDEN bag våbnene er stadig mere betydningsfuld end våbnene — hvor glade vi så end er for at modtage dem. Vi har ingen indflydelse på den store strategi, men i det taktiske billede spiller vi en rolle. Vi kan spille denne rolle med selvsikkerhed, hvis vi — som befalingsmænd, bringer vort eget hus i orden — bringer os selv i orden.

Der er mange opgaver at løse, der er endnu lang vej, før vi når til vejs ende. Men nå det skal vi.

Vi når det imidlertid ikke uden DERE'S personlige hjælp, DERE'S forståelse og beredvillige indsats. Og glem ikke, at når De hjælper OS, som jeg ved, De vil, så hjælper De ikke alene DEM SELV og det MANDSKAB, De får under Dem, så hjælper

De ikke alene FOLK OG VÆRN, nej, så hjælper De hele DET DANSKE FORSVAR, De hjælper DANMARK, De hjælper vore ALLIEREDE og — glem ikke det med kæden — De hjælper det, på hvis alter vi allerede har lagt og vil komme til at lægge så mange dyre ofre — De hjælper DEMOKRATIET.

Belønningen? Belønningen den ligger i sig selv.

Jørgen Halck.

Løsning på opgave nr. 29.

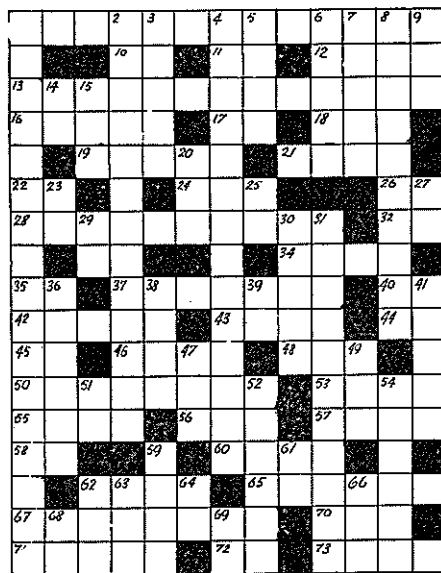


Vinder (10 kr.): Mineunderkvartermester II, Børge H. Larsen, Buddingevej 240, st. tv., Søborg.

Skib og kasernes

KRYDS OG TVÆRS

Opgave nr. 30



Konstruktør (15 kr.): H. Jessen, Frederiksborgvej 99, NV.

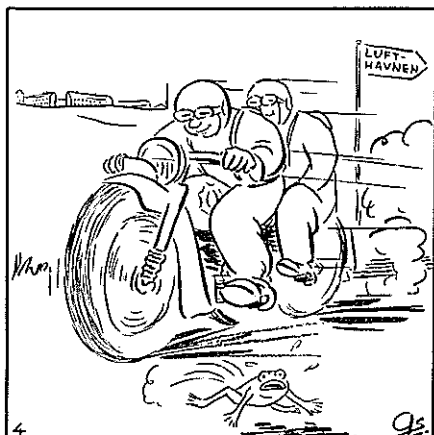
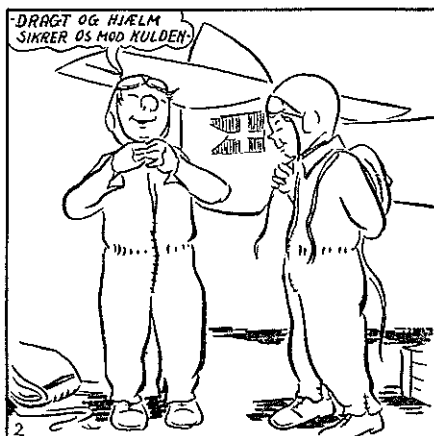
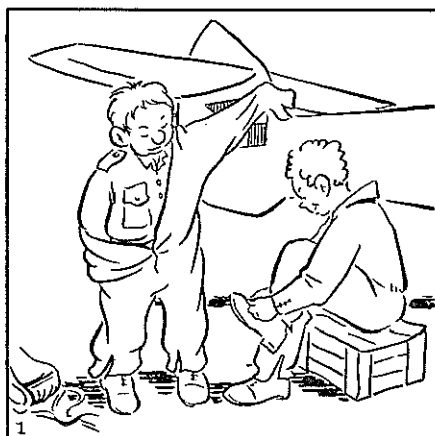
Vandret:

- Øvelser.
- Tone.
- Insekt.
- Fugl.
- Krydderiet.
- Afd. kapelmester.
- To ens.
- Skjul.
- Sprog.
- Til.
- Række.
- Stilling.
- Forkortelse.
- Gejstlig person.
- Drik.
- Drik.
- Bygning.
- Initialer.
- Efternavn.
- To ens.
- Busk.
- Stedord (eng.).
- Udråb.
- Forkortelse.
- Efternavn.
- Kærtegner.
- Klædningsstykke.
- Dansk by.
- Dyr.
- Navn.
- Stedord.
- Græsk bogstav.
- Firmanavn.
- Pigenavn.
- Kommunen.
- Dansk ø.
- Biord.
- Væbne.
- Kendeord.
- Pigenavn.

Lodret:

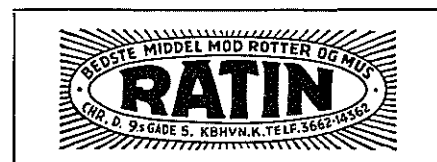
- Enheder.
- Geografisk navn.
- Drengenavn.
- Dessert.
- Dansk by.
- Kassere.
- Efternavn.
- Grundlæggende.
- Lige.
- Initialer.
- Forund.
- Sportsrekvisit.
- Fortumlet.
- To ens.
- Tone.
- Rad.
- Musikstykke.
- Tanks.
- Ran.
- Formodes.
- Forkortelse.
- Visen.
- Løbe.
- By.
- Initialer.
- Luftfarten.
- Ingeniørarbejder (ejefald).
- Redskaber.
- Dyr.
- Bekræftelse (ejefald).
- Nem.
- Kemisk forkortelse.
- Syrekvisit.
- Øjeblikkelig.
- Smerte.

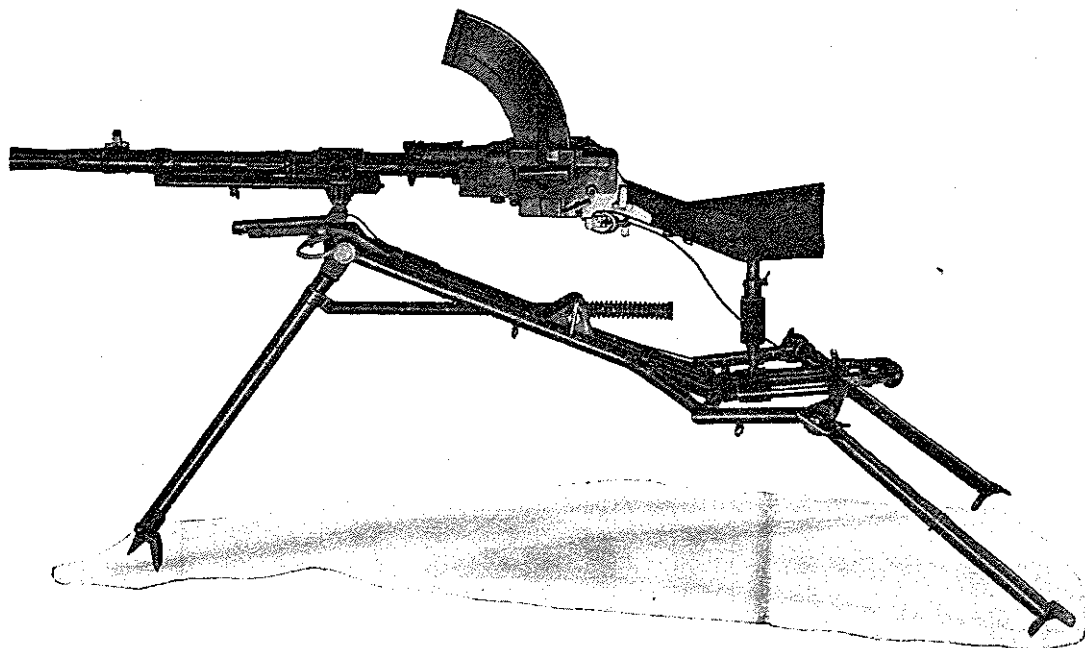
KNOLD og SPRØJT



Svar på: De ved det. . . (side 30)

- | | |
|------|------|
| 1. b | 5. c |
| 2. c | 6. b |
| 3. c | 7. a |
| 4. c | 8. b |



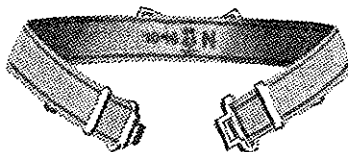


Dansk Industri Syndikat

Compagnie Madsen, A/S

Aarhusgade, Frihavnen

Telf. : C. 10045



REGLEMENTERET
FELTLIVREM
M. 1945

2 størrelser Normal 100 cm og 125 cm lang. Både skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 10,85

Endvidere fås skulderremspår med forlængerstykker, korttasker, gamacher og paksække.

Kongens Nytorv København K.

Guldrækkeri, stuen

*Magasin
du Nord*

Aktieselskabet

Nordiske Kabel- og Traadfabriker

København

„DIMO“

Autoriseret  Forhandler

AUTOMOBILER

Salg og Service

Finsensvej 50

Central 2604

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

Bryggeriet **STJERNEN**



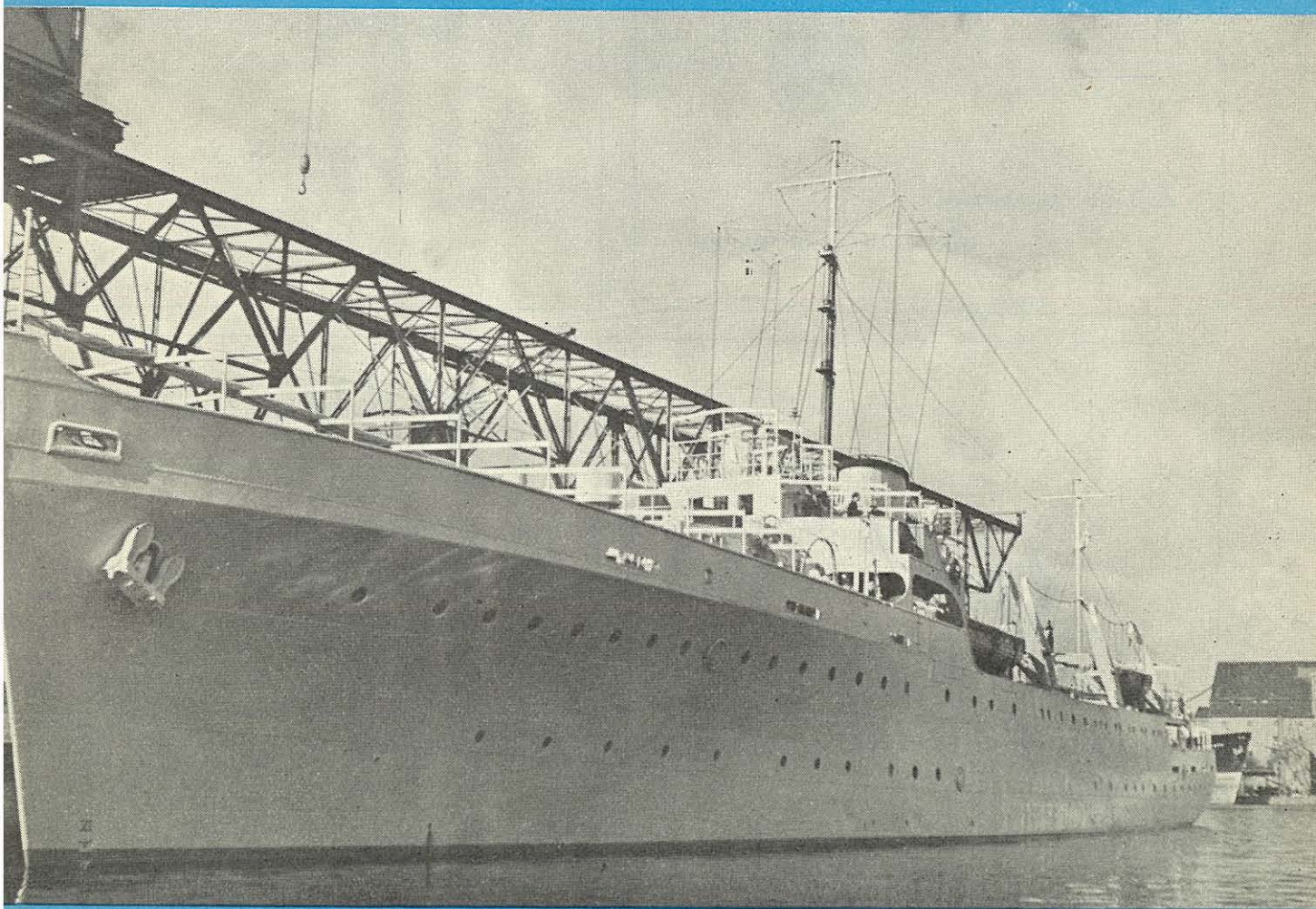
Øl og Mineralvande

Folk ^{OG} Værn

NR. 2

MARTS 1951

10. ÅRGANG



GALATHEA ved udrustningskajen på Orlogsværftet. (Se artiklen inde i bladet.)

INDHOLD:

	Side		Side
Nye perspektiver i dansk forsvar, af generalmajor E. C. V. Møller	3-5	Hvorledes et orlogsskib bliver til, af underdirektør E. Sanning	14-15
Med Galathea fra Danmark til Capetown	6-8	»Glem det aldrig« — Om bestræbelserne for at forebygge vådeskudsulykker	16-17
Belgiens hær — interview med den belgiske forsvarsminister	9	BW 8 — Danmarks nordligste flyvestation, af kaptajn Michael Hansen	18
»Lad os bare være mennesker« — Det mentalhygiejniske arbejde på militærhospitalet	10-11	Er en fanatiker altid en mager mand?	19
Siden sidst	12	Glimt fra luften, af kaptajnløjtnant L. Wessel Wetlesen	20
Styrkelsen af det schweiziske forsvar	13	Fjernkendingssiden	21
Fra skib og kaserne	23-32		

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

Hovedsæde: Holmens Kanal 12
København K.

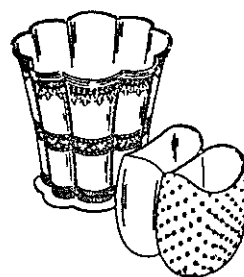
45 filialer i København og omegn
58 filialer i provinsen

Alle forespørgsler besvares omgående af vore filialer og gennem vort hovedkontor: Central 6500 lokal 65



Lad Landmandsbanken

udføre Deres bankforretninger



Jubilæumsgaver

og Sportspræmier køber man
hos Hofjuvelerer A. Michelsen.
Stort Udvalg til alle Priser.


A. MICHELSEN
KGL. HOF- OG ORDENSJUVELERER
GRUNDLAGT 1841

*- læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD

BIKUBEN

Silkegade 8, K

Sparekasse
Alderdomsforsørgelse
Byggespareafdeling
Børneforsørgelse
Depotafdeling
Forvaltningsafdeling
Udlånsafdeling

Vedtægter udleveres i hovedkontor og filialer

Aktieselskabet
Nordiske Kabel- og Traadfabriker
København

FOLK OG VÆRN

NUMMER 2 - MARTS 1951 - 10. ÅRGANG

Udkommer

med 10 numre pr. år

Abonnement 8 kr. pr. år

Løssalg 1 kr.

Abonnement kan

tegnes hos postvæsenet

Nye perspektiver

I DANSK FORSVAR

Af chefen for generalstaben, generalmajor
E. C. V. Møller

Ved 18. bataillons Mysunde-fest på Sønderborg kaserne holdt chefen for generalstaben, generalmajor E. C. V. Møller, følgende tale:

NAR 18. bataillon har gjort det til en skik at fejre mindet om kampen ved Mysunde, så er dette højst berettiget.

Kampen ved Mysunde var en smuk og sejrrig episode i en hård og tung krig.

I generalstabens værk »Hæren ved Danevirke 1864« siger krigshistorikeren, oberstløjtnant Jens Johansen om den: »Kampen ved Mysunde regnes med rette for en af vor hærs smukkeste«.

Ser vi imidlertid på den i en større sammenhæng og ud fra en almindelig betragtning af Danmarks forsvarsmæssige situation på den tid, så tegner der sig for os et billede af trøstesløshed og håbløshed. Danmark stod alene og uden forbundsfæller overfor to stormagters forenede angreb. Udfaldet måtte blive nederlag. Det er værd at erindre sig, at det var under sådanne forhold, at den danske hær og marine kæmpede således, at de aftvang verden respekt. Overfor al den mismod, pessimisme, angst for fremtiden og mangel på mod og tillidsfuldhed, som i dag er at træffe i det danske folk — desværre også i høj grad indenfor officerskorpset og i det hele taget inden for befalingsmandskorpsets rammer — overfor alt dette siger hærens og marinens kampe i 1864 til os: »I kan ikke forgå som folk, hvis I ikke selv vil«.

Danmarks neutralitetspolitik.

Danmark førte neutralitetspolitik. Og det var der i og for sig gode grunde for. Forbundet med Napoleon under Frederik d. VI havde kostet dyrt. I 1870—71 viste det sig at være en lykke, at besindige mænd holdt Danmark fra at tage parti for Frankrig.

Således som de internationale forhold udviklede sig i slutningen af det 19. og begyndelsen af det 20. århundrede, var det naturligt, at neutralitetspolitikken i det store og hele fastholdtes.

Selv om det til tider var så som så med forsvaret, må man dog sige, at den førte udenrigspolitik — kendetegnet ved neutraliteten — støttedes ved opretholdelsen af et vist forsvar. At man ofte var uenige om forsvarets form og størrelse, er en anden ting.

Den første verdenskrig 1914—18 mødte Danmark med et ikke ubetydeligt forsvarsberedskab, der, efter datidens målestok, var tåleligt udstyret, og neutralitetspolitikken lykkedes: Danmark holdt sig udenfor krigen.

Mellemkrigstiden og nedrustningen.

Så kom mellemkrigsårene med »Folkeforbundet« med håbet om og troen på sikring af freden ved internationale aftaler uden magtmidler bag. Hermed fulgte for Danmarks vedkommende gentagne nedrustnings- og afrustningsforslag med gradvis, men konstant forringelse af forsvarets styrke og vilkår, således at det danske forsvar ved periodens slutning (1939) var forsømt og mangelfuldt. Jeg var ved begyndelsen af den omhandlede periode ganske ung løjtnant. Det må indrømmes, at jeg ofte i de år spurgte mig selv: »Hvorfor bliver Du i dette håbløse foretagende?« Jeg havde til svar derpå. Det ene var en stædig, næsten underbevidst vilje til, trods alt, i givet fald at ville kæmpe, så længe det nu var muligt, selv om nederlaget var sikkert. Heri støttedes jeg måske noget af det, der var sket i 1864 — ved Mysunde, på Dybbøl, ved Helgoland — fordi jeg følte, at dette, trods det endelige nederlag, havde været af afgørende folkelig betydning fremover. Det andet svar var mere praktisk, og det lød sådan: »Hvis det danske folk engang bestemmer sig til at bygge et virkeligt forsvar op, så skal der være et grundlag at gøre det på — og så må vi ikke alle forlade det nu.«

Til de unge officerer af i dag, der



ofte giver udtryk for pessimisme, siger jeg: Prøv en gang stille og roligt at sætte jer hen og overtænke situationen, som den tegnede sig for dansk forsvar for 30 år siden, og prøv så at sammenligne med de forudsætninger, der gælder i dag.

Danmarks forsvarspolitik tages op til revision.

Vi er så nået frem til den 2. verdenskrig 1939—45. Med det uvarslede tyske overfald på Danmark, trods ikke-angrebspagt, var neutralitetspolitikens fallit en kendsgerning.

Da befrielsen kom, og Danmark igen blev selvstændigt, var det en given ting, at de politiske instanser måtte tage udenrigspolitikken og dermed forsvarspolitikken op til revision.

For samtlige danske regeringer siden 1945 og for alle de demokratiske politiske partier i landet gælder, at det, de først og fremmest stræber efter med deres udenrigs- og forsvarspolitik, er at bevare og sikre freden. Denne kendsgerning kan ikke modbevises. Beskyldninger og postuler i modsat retning rokker den ikke.

Det er derfor på denne baggrund, man må se alle de bestræbelser, der siden krigen er udfoldet på det udenrigs- og forsvarspolitiske område.

Danmark og »De Forenede Nationer«.

At Danmark staks tilhåbte »De Forenede Nationer's pagt, var en given ting.

Når mange lande, herunder Danmark, ikke følte sig tilstrækkelig beskyttet i »De Forenede Nationer«

skyldtes det jo i første række veto- retten, der i virkeligheden sætter F. N. ud af stand til at virke, dersom spørgsmålet om krig mellem stormag- terne bliver aktuelt. Det må i denne forbindelse erindres, at F. N.-pagtens artikel 51 udtrykkelig fremhæver medlemmernes naturlige ret til indi- viduelt eller kollektivt selvforsvar.

Men hertil kommer noget meget af- gående, der i virkeligheden er den egentlige grund til, at navnlig små landes muligheder for at gennemføre neutralitetslinien er undergraved.

Det, man kan kalde nationale eller økonomiske krige mellem enkeltstater, således som vi kender det fra tid- ligere tider, er et overstået stadium. Når vi kommer op i stormagtsplanet, så er krig en foreteelse af så uhyre dimensioner og konsekvenser, at de nationale og økonomiske følger slet ikke på forhånd kan overses. Derfor skulle nationale og snævre økonomi- ske problemer ikke kunne blive ud- slaggivende for spørgsmålet: krig el- ler ikke krig. Her er det, de *ideologi- ske modsætninger* kommer ind som afgørende. Forskellen i livsopfattelse og i anskuelser vedrørende forhold og ting, der er afgørende ikke alene i det daglige livs åndelige og materielle forudsætninger, men i selve dette dag- lige livs udformning i arbejde og frit- tid, denne forskel kan være så ud- præget, at det for den ene part bliver et spørgsmål om liv og død, hvis den anden part vil bringe sin opfattelse igennem med magt — og det er jo det, der i dag er tilfældet.

Men når det er de ideologiske mod- sætninger, der er krigsårsag, så bliver krigen helt anderledes omfattende, end når det drejer sig om nationale eller økonomiske krigsårsager, fordi forholdet er det, at verden i dag stort set er opdelt i to forskellige ideologi- ske retninger.

Det er på denne baggrund, man må se og vurdere landenes bestræbelser på at tilrettelægge deres udenrigspoli- tik og ordne deres forsvar således, at de får størst mulig chance for at leve deres liv i fred og under de åndelige og sociale vilkår, som de selv fore- trækker.

Op det er på denne baggrund, man må se de bestræbelser, de danske re- geringer siden 1945 har udfoldet for at finde en løsning på det kollektive sikkerhedsproblem, der ret hurtigt efter »De Forenede Nationer«s start trængte sig på som en realpolitisk nødvendighed, eftersom det dengang var, og stadig er, den eneste form for sikkerhed, Danmark kan skaffe sig.

Forsøget på et skandinavisk forsvars- forbund.

Når den danske regering skulle se sig om efter mulighederne for at pla- cere Danmark i et kollektivt sikker- hedssystem, så lå det jo lige for at tænke på et *skandinavisk forsvars- forbund*.

Første gang tanken blev drøftet of- ficielt, var på det svenske socialdemo- kratisk kongres i Stockholm den 10. maj 1948, hvor de 3 nordiske stats- ministre deltog. Det egentlige arbejde startedes på et forsvarsministermøde den 9. september 1948, og på et til-

svarende møde i Oslo den 27.—30. ja- nuar 1949 blev forsøget opgivet.

Mellem disse datoer ligger et inten- sivt arbejde med ministermøder og komitémøder med politikere og mili- tære sagkyndige.

Tiden tillader ikke at gå nærmere ind på resultatet af de rent forsvars- mæssige overvejelser, men for for- ståelsen af det følgende skal jeg an- føre et par hovedtræk.

Under en konflikt mellem Øst og Vest vil der for de krigsførende par- ter være væsentlige strategiske inter- esser i det skandinaviske og ikke mindst i det danske territorium (land-, sø- og luft-).

Danmarks hovedopgave i tilfælde af et angreb på et skandinavisk forsvars- forbund vil være at forsvare sit eget territorium.

En forudsætning var, at Danmark og Norge udbyggede deres forsvar, og at Sverige moderniserede sit. For Danmarks vedkommende ville det have medført en tilsvarende udbyg- ning af forsaret, som nu er nødven- dig under atlantpagten.

Det er sandsynligt, at for de poli- tikere, der gik stærkt ind for tanken om et skandinavisk forsvarsforbund, stod det sådan, at et forbund ville have været en fredsbevarende faktor. Et forenet og vel forsvarsberedt Skan- dinavien, ville have været en faktor, der måtte regnes med såvel politisk som militært.

Men der lå måske også en anden tanke bagved, nemlig den, at et så- dant Skandinavien ville have haft en mulighed for, før eller senere, at for- midle en vis kontakt mellem Øst og Vest med et fredsbevarende formål. Selv om dette ikke straks havde reelle holdepunkter, så lå der dog deri et udsyn, som er værd at notere sig.

Danmark vælger Atlantpagten fremfor udenrigspolitisk isolation.

Omtrent samtidig med, at forsøget på at gennemføre en Skandinavisk Forsvarsunion svigtede, forelå mulig- heden for at tilslutte sig *Atlantpag- ten*. Med den strategiske betydning dansk territorium — som omtalt — vil have under en stormagtskonflikt, skal ingen tro, at et forsøg på fra dansk side at føre neutralitetspolitik vil kunne lykkes. Med den tvedeling af verden efter ideologiske modsæt- ninger, som også er nævnt foran, må det være soleklart, at der ikke var andet at gøre for Danmark end straks at søge sin sikkerhed og lægge sit lod i vægtskålen til den side, hvor vi hør- rer til, nemlig hos dem, der hylder friheden og demokratiet.

Da den danske regering og rigsdag i marts 1948 skulle vælge mellem *udenrigspolitisk isolation eller tilslut- ning til den regionale forsvarssam- menslutning, som Atlantpagten er, så valgte den Atlantpagten*.

Det er en begivenhed så skelsæt- tende som nogen i Danmarks historie. Der skal statsmænd til at træffe så- danne beslutninger. Det var godt, de var der, da det skulle gøres.

Denne afgørelse bringer os ud af den alt for velkendte fare og usikker- hed ved forholdsvis forsvarsløs isola- tion; den giver os hjælp til opbyg-

ning af et forsvar, således at vi ikke kommer til at ligge forsvarsløse her med alle de farer, som vi har erfaring for, at dette frembyder; den sikrer os at vi får hjælp, hvis vi bliver angre- bet, og — hvad der er lige så vigtigt — den muliggør, at denne hjælps ind- sættelse kan forberedes og planlægges på forhånd, hvilket er en absolut be- tingelse, for at den i givet fald kan bringes til udførelse. Kort sagt: *Til- trædelsen af Atlantpagten har givet vort forsvar et helt nyt perspektiv, der åbner det helt nye forudsætninger og muligheder.*

Atlantpagtens formål og konsekvenser.

Atlantpagten kan siges at have 2 hovedformål. Det første er, at bevare freden ved at afskrække en angriber. Det andet er at vinde krigen, dersom A-pagtlandene alligevel bliver angre- bet.

Begge formål medfører kravet om, at der opbygges stærke, koordinerede forsvar i alle A-pagtlandene.

Det er givet, at de største materielle bidrag til en sådan opbygning må komme fra de store lande, men det er også givet, at alle kræfter må læg- ges i, hvis målet skal nås, og at alle de små lande må gøre sig anstrengel- ser, der forholdsvis ligger på linie med de stores.

Dette er fremhævet mange gange. Sidste gang ved general Eisenhowers besøg i København i januar i år. Alle erkender dette og bør tage konsekven- serne deraf. Det er jo klart, at hvis de demokratiske lande skal klare sig over for kommunismen, må en vis levestandard opretholdes. Men det er lige så klart, at levestandarden alene gør det ikke. Forsvarsmæssige ofre må der til. *Det hele er egentlig et spørgsmål om tro på, tillid til og of- fervillighed over for frihedens og den demokratiske kulturs princip.*

Det er officielt fremhævet som et mål at skyde forsvaret i Vesteuropa så langt mod Øst som muligt.

Den amerikanske forsvarsminister Marshall har udtalt, at forsvaret må lægges østover, hvis medlemsskabet af Atlantpagten skal have nogen strategi- sk mening og en effektiv garanti for Danmark og Norge.

Den øverste leder af det amerikanske forsvar, general Omar N. Bradley, har udtalt, at i en mulig kommende krig vil man ikke lade en fjende be- mægtige sig Atlantpagtens landes ter- ritorium og overlade dem til besættel- sens rædsler for igen ved kostbare operationer senere at tilbageerobre det.

Jo, der er nye perspektiver i dansk forsvar, og konsekvenserne heraf må tages. Når tiden er moden dertil, og Danmarks sikkerhed bl. a. skal opnås ved placering af A-pagttropper i Nordtyskland, må det ikke være no- get problem for os, at der mellem disse tropper skal være et rimeligt antal danske enheder.

En ting må imidlertid i øjeblikket overskygge alt andet: *Det haster med at få forsvarsstyrkerne opbygget.*

Forholdet er jo det, at Rusland ef- ter krigen har opretholdt et mægtigt militært apparat med indtil 3 års tje-

nestetid — ja, mere for visse kategorier — mens vestmagterne demobiliserede så langt, at de nu må gøre væsentlige anstrengelser for at skabe den balance, som skulle give A-pagten sin forebyggende virkning.

Så længe dette forhold vedværer, indebærer situationen en betydelig risiko.

Problemer ved opbygningen af det danske forsvar.

Man kan så spørge: Hvordan går det med opbygningen af det danske forsvar?

Som hørende til i hæren vil jeg nøjes med at komme ind på de problemer.

En indviklet mekanisme, som en hær er, kan hurtigt ødelægges. Det har vi i Danmark smertelig erfaring for selv, og vi har set en stor og mægtig fremmed hær i landet gå i opløsning på nogle uger.

Når det gælder om at opbygge en hær, må der regnes med helt andre tider. Vi har ganske vist set mægtige hære som den amerikanske og britiske under sidste krig blive udvidet så meget i løbet af 2—3 år, at der i nogen grad kunne tales om en opbygning, men det var i krigstid, hvor alle økonomiske, sociale, kulturelle o. s. v. hensyn var sat til side for dette ene: at bygge hæren op, og hvor den dødelige fare, hvori landet befandt sig, i forbindelse med tvungen udskrivning i ubegrænset tid sikrede rigelig tilgang af personel af enhver art.

Når det imidlertid drejer sig om fredstid, og så længe der ikke gives de militære krav nogen ekstraordinære fortrinsstilling frem for andre samfundskrav, fordrer det en betydelig tid at bygge en hær op.

Problemet deler sig stort set i to dele, nemlig *den personelle opbygning*, d. v. s. tilvejebringelsen af det faste og værnepligtige personel og *den materielle opbygning*.

Den personelle opbygning af hæren.

Allerede i 1945 blev der taget skridt til at iværksætte *den personelle opbygning* af hæren.

Som en eengangsforanstaltning kom der nogen tilgang til såvel officers- som officiantgruppen fra modstandsbevægelsen og fra reserven.

Af større betydning på længere sigt var det, at elevantallet på hærens officersskole hurtigt efter krigen blev mere end 3-doblet i forhold til førkrigsårene. Denne tilgang er stort set holdt siden da; sidste gang dog kun ved hjælp af lempelser i adgangsbestemmelserne.

Tilgangen til sergent- og overserger-skolen samt til officiantklassen har været betydelig lavere end ønsket, selv om der periodisk har været opadgående svingninger.

Det må imidlertid huskes, at selv om en ung værnepligtig, der møder ved hæren med de fornødne almene forkundskaber, kan blive premierløjtnant på ca. 4½ år, er hans uddannelse ikke dermed afsluttet, og så er han langt fra nogen rutineret befalingsmand — og det er sådanne, der skal bære uddannelsen og tjenesten. Også de unge kan give et vægtigt bi-

drag — og de gør det — men det er ifølge sagens natur den erfarne, der er støttepillen — og erfaring fås kun med tiden.

Fra det øjeblik en ung student møder som værnepligtig ved hæren, og til han er en fuldt uddannet og rutineret kompagnichef, udrustet til at gøre fyldst som fører i krig og som uddanner i fred, går der i hvert fald 10—12 år.

Dette betyder ikke, at vi ikke på kortere tid kan udbygge hæren til at omfatte langt flere enheder end tidligere, men det betyder, at vi her i en årrække fremover har et problem at kæmpe med.

Hvad de *værnepligtige* angår, er forholdet som bekendt det, at vi i tiden siden 1945 har uddannet så mange, at vi råder over en talmæssigt ret betydelig styrke, der skulle kunne optage de våben, vi får efter våbenhjælpsprogrammet. Derved, at uddannelsen af værnepligtige straks gaves det omfang, som tilfældet var, er sparet kostbare år for opbygningen af en mobiliseringsstyrke.

At den uddannelse, de værnepligtige har fået, ikke overalt har været så god som ønskelig, skyldes først og fremmest mangel på moderne uddannelsesmuligheder såsom: skydebaner, skydeterræner, undervisningslokaler og -midler, dernæst: mangelfuldt udstyr med visse våben samt: at antallet af befalingsmænd ikke har været tilstrækkeligt. Videre uddannelse i forbindelse med omskolingen til de nye våben må både derpå.

Den materielle opbygning af hæren.

Hvad *den materielle opbygning* angår, har forholdene ligget vanskeligere. Der startedes i 1945 med en blanding af britiske og svenske våben, hvortil er kommet enkelte gamle danske dito tyske. Den øvrige udrustning af enhver art har været ligeså broget.

Det har været et slid og et indviklet puslespil både for stabene og for geledet at få det hele til at gå.

Der er i de forløbne år udfoldet anstrengelse for at afhjælpe manglerne på forskellig måde og bevillinger er blevet givet hertil. De anskaffende myndigheder — der lider stærkt under, at de personelt er underdimensionerede i forhold til efterkrigstidens krav og under vanskelighederne ved at få øget det tekniske personel — har været hårdt spændt for.

Til trods herfor kan det ikke nægtes, at set fra geledets side er fremskridtene sket meget langsomt og spredt, og det er i virkeligheden først i de sidste måneder, at man ude omkring i hæren har kunnet begynde at spore, at en virkelig bedring er under opsejling.

En afgørende bedring er imidlertid i gang takket være den amerikanske våbenhjælp, uden hvilken en genopbygning havde været umulig.

Til en nyttiggørelse af våbenhjælpen kræves imidlertid gennemførelsen af mange tekniske arbejder og mange anlægsarbejder, og hertil er af rigsdagen bevilget betydelige beløb.

Befolkningen, og herunder hærens folk, er utålmodige efter at se disse anlægsarbejder færdige, så at den

rationelle udnyttelse af våbnene kan etableres.

Set på baggrund af den før omtalte alvorlige risiko, som den nuværende situation indebærer, er dette forståeligt.

Når forsvarsministeren i sin udmærkede redegørelse til »Berlingske Tidende« oplyser, at ethvert forslag til et anlægsarbejde skal passere fem politiske bevillende eller kontrollerende led — foruden at de naturligvis må planlægges og detailprojekteres af militære myndigheder — opstår det spørgsmål, om *situationen ikke er en sådan, at det er nødvendigt at gennemføre visse ekstraordinære foranstaltninger af midlertidig karakter, der tilsikrer militære anskaffelser og anlægsarbejder en simplificeret bearbejdning i statsmaskineriet forsåvidt angår godkendelse og bevilling, og en fortrinnsstilling på arbejdsmarkedet forsåvidt angår gennemførelse*. Fra et militært synspunkt må dette spørgsmål besvares bekræftende.

Endnu en ting må nævnes vedrørende hærens opbygning.

Hidtil har alle forslag fra de militære myndigheders side vedrørende forbedringer og udbygninger hvilket på mer eller mindre hypotetiske antagelser vedrørende den størrelse, den kommende hær skal have.

Dette er naturligvis en stor vanskelighed i hele arbejdet, thi så længe målet ikke er fastsat, er det ikke muligt at få alle de forskellige kræfter og myndigheder, der skal medvirke, til at arbejde i et helt rationelt sammentænkningsspil, og så længe dette ikke sker, kan der ikke komme den fornødne sikkerhed og fart over forsvars- genopbygning. Man må koncentrere sig om det væsentligste, nemlig *at opbygge kampkraft og lade de mindre nødvendige formelle foranstaltninger vente*.

Der sker store ting forsvarsmæssigt set fra lovgivningsmagtens side. Hjemmeværnet er lovfæstet. Lov om forsvarsrets øverste ledelse og territoriale opbygning er vedtaget med overvældende flertal i rigsdagen, store ekstraordinære bevillinger til forsvaret er givet.

Men målet for hærens opbygning er ikke lovmæssigt fastsat. Om man skal angive hærens styrke analogt med, hvad tilfældet har været med tidligere hærlove, eller om man skal fastsætte, hvad der skal nås inden for en eller anden tidsfrist, det skal naturligvis afgøres af regering og rigsdag. *Hovedsagen for arbejdet i hæren og på hærens genopbygning er, at der defineres et mål, så at alle de kræfter, der er sat ind i arbejdet, kan samstemmes rationelt til opnåelse af det fastsatte mål*.

Der ses ikke at være nogen faglig grund til, at det ikke skulle kunne gøres nu, og en sådan foranstaltning vil betyde en enorm moralsk og praktisk støtte for arbejdet i hæren.

*

Sammenfattende kan om hærens opbygning siges, at vi er ved at være ved det punkt, hvor det hele skulle begynde at tage form. Geledets folk skulle i den kommende tid kunne be-

Fortattes side 31

MED GALATHEA

fra Danmark til Capetown

Af værnepligtig 4901, Grüner

Billedstof: Copyright Hakon Mielche

Eftertryk forbudt.

NAVNET »Galathea« fyldte ens tilværelse med spænding lige fra den dag, man første gang hørte det nævnt; var man blandt de heldige, som blev udtaget? Skulle man have lov til at aftjene sin værnepligt ved at rejse jorden rundt og møde livet i henved 70 havne? — Ja, man var altså blandt de heldige, og med eet gik det op for os, at vi skulle være borte hjemmefra i 2 år, men vi forstod det ikke, og allermindst forstod vi det, da vi den 15. oktober lagde ud fra Langelinie og de mennesker, som tidligere havde været al vor livsfylde, forsvandt i mængden. Aldrig havde vi følt dem så nær som nu ved afskeden, og først nu blev vi klar over, hvor stærke de bånd var, som bandt os til dem.

Nu var det sket, og der var kun eet at gøre, vi måtte indstille os på den helt nye tilværelse, vi skulle føre, og se at få noget positivt ud af den chance, der var givet os.

England mødte vi helt i overensstemmelse med, hvad man kunne forvente. Tågen lå tæt om Plymouth, og mellem uendelige rækker af ensformige rækkehuse lå triste udbombede arealer; men vi mødte glade mennesker, som krigen havde gjort mere åbne, og vi fik det første indtryk af den store gæstfrihed, hvormed vi

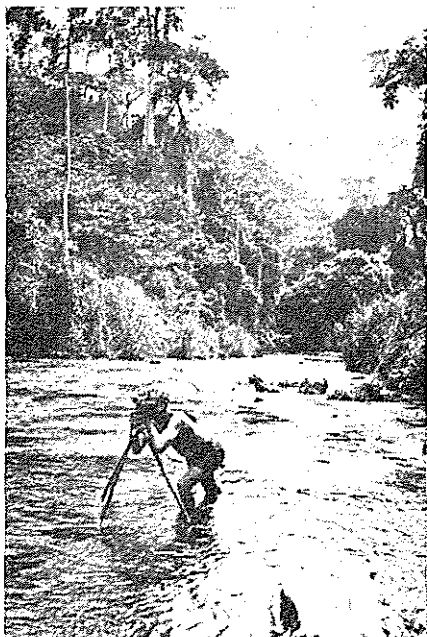
skulle blive modtaget i hvert nyt land, vi besøgte. Der var arrangeret ture til omegnens seværdigheder, vi fik adgangskort til alle byens teatre, og med oprigtig værtsfølelse tyllede de deres ikke alt for velsmagende, tynde øl i os. — Men for os, som havde en jordomsejling foran os, bar England for meget præg af det hjemlige. Det ukendte eventyr begyndte først, da vi gik over Biscay'en og i Lissabon så sydens sol gløde i de mørke pigers farvestrålende dragter. Charmerende var de, men de fleste af os havde dagen før hørt overlægens foredrag, og pigen, som med det store lomme-tørklæde havde stået på kajen derhjemme, var ikke glemmt. Lissabon er en levende by med mange minder om gammel, righoldig historie og kultur og fine, moderne bebyggelser, storstilet anlagt som det kan gøres i et diktatorisk styret land. Portugiseren har meget af italienerens kunstner-sind, som kommer til udtryk i en charmerende livsførelse og gør det til en dejlig oplevelse at besøge hans land. Vi var på ture ind over de bjerg-rige højsletter om dagen og morede os i byen om aftenen, men det bedste, Portugal havde at byde på, var post-sækken med de første hilsener hjemmefra.



En værnepligtig er gået til tops for at hente friske kokosnødder, med herlig læskende mælk.

Vi forlod sidste station i Europa, og de ledige stunder på søen blev flittigt brugt til brevskrivning og til at komme à jour med dagbogen. De fleste af os er klar over, at denne 2-årige jordomsejling vil fylde os med et væld af indtryk, som nok er værd at fastholde og uddybe, og der er nok ingen andre skibe med så mange dagbøger ombord. Ganske vist er der nogle af dem, som kun er blevet beskrevet på den første halve snes sider, for det kræver en god portion energi og afsondringsevne at arbejde med private ting på en stor fællesbanje, hvor der aldrig er ro. At ens livsvaner er lagt helt om, det kan man tage, som det er, men igennem 2 år aldrig at være helt alene, det er svært for mange af os.

Ude på Atlanten møder vi de Kanariske Øer og går ind til Tenerifa — et helt paradisi land for en nordbo. Mange træk kender vi allerede fra



Fotografen har vanskelige arbejdsforhold i Nigerias jungle.

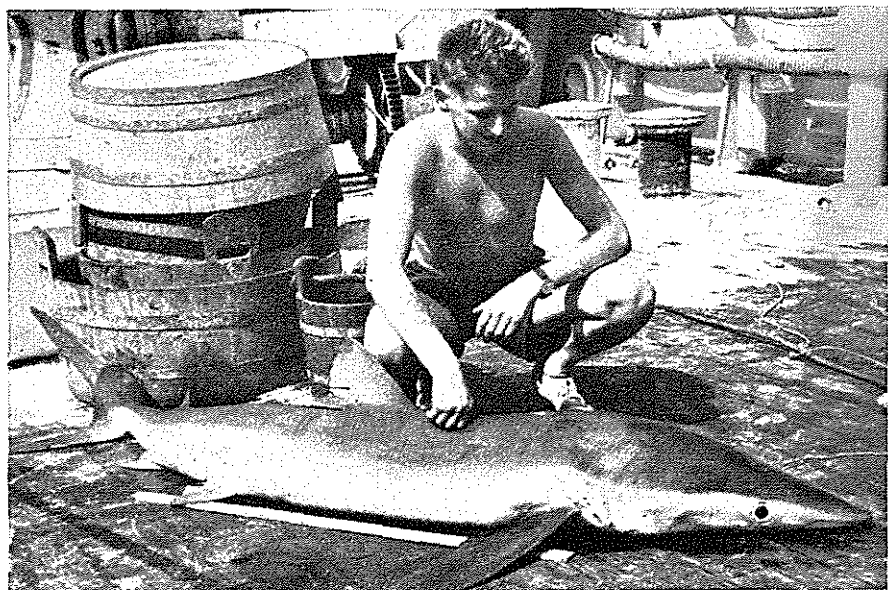


Accra har ingen havne, og al transport til og fra de skibe, som ligger ankret op udenfor, foregår med hundredevis af denne type brændingsbåde.

Portugal, men civilisationen har endnu ikke fået så fast tag i denne ø. Det er en ø, som har fået tildelt jordens dejligste klima — ingen andre steder trives så mange forskelligartede planter på et så lille område som her, — og naturens rigdom og frodighed præger indbyggerne og giver dem et lyst sind, som forenes fortræffeligt med det spanske blod, som strømmer i deres årer. På en biltur fik vi set det meste af øen, hvis højeste punkt, vulkanen Pico la Taide, rejser sig 1000 m højere over havet end Norges højeste fjæld. Alt ånder natur og skønhed på denne ø, og selv fattigdom virker ikke så hjerteskrærende her, hvor pragtfulde blomster vokser lige så frodigt udenfor bjerghulens indgang som i rigmandens park.

Og alt dette så vi i den sidste uge af tørketiden. Hvilken kontrast var det ikke at komme til Dakar i udkanten af Saharaørkenen. Der var det lige slut på regntiden; de havde fået mere nedbør end i mange år, og skønt hele landsbyer var skyllet bort, syntes all tørst og støvet. Vi kørte mil efter mil ud over flad savanne med farveløst græs og stive buske, hvor spredte Baobabtræer stod majestætisk med den værdighed, som deres tusindårige liv har givet dem. — Vi var dumpet lige ned mellem Afrikas sorteste sorte, og havde vi set leben på markedspladser før, var det for intet at regne mod de indfødtes marked i Dakar. Men når mørket faldt på, var der ikke behageligt i byen. Gaderne var sorte som deres beboere og natten, og dunkel uhygge rugede bag husenes mure. I Monrovia, længere nede på vestkysten, havde man den samme følelse, men i forstærket grad og meget mere begrundet. Her blev en af de unge videnskabsmænd en aften med vold frarøvet ur, pung, og hvad han ellers havde i lommerne. Røveren, der var en velkendt forbryder, blev anholdt, men uden resultat, da han ganske simpelt nægtede. Monrovia er hovedstaden i Liberia, et land, som blev tildelt Amerikas frigivne slaver. Her kunne de finde et fristed for den hvide mands tyranni, — men de mænd af deres egne, der blev deres ledere, havde lært kunsten at undertrykke rigtig godt. Det er et land, der synes præget af fattigdom og mangel på organisation, og hvor indbyggernes racefølelse, combineret med snobberi for Amerika, gør samfundslivet forkvaklet.

Vi er rigtig kommet på varmen nu. Kødet ombord bliver dårligere, og frugten bliver bedre og billigere. Der bliver for varmt på banjerne, og hængesøjlerne bliver om aftenen spændt ud under solsejlene. Vi er endnu ikke nået til det egentlige område for det videnskabelige arbejde, men vi går ud på de største dybder, hvor instrumenter og arbejdsmetoder gennemprøves samtidig med, at der indsamles en mængde videnskabeligt materiale, in-



Filmsaften på opholdsbanjerne.

Barberer tog en blå-haj.

Til cocktail-party hos Accra's guvernør, som residerer på den gamle danske fæstning »Christiansborg«.



teressant for folkene i laboratoriet, men ikke de store sensationer eller nyheder, som kan virke ophidsende udenfor fagmændenes snævre kreds. Langt mere spændende for os er den individuelle lystfiskerkonkurrence, der startes — den ene haj efter den anden bliver halet ind over rælingen.

I Accra residerer guvernøren den dag i dag på Kristiansborg, en gammel dansk fæstning, som rejser sig højt over den hvide strandbred med høje, slanke palmer. Vi var til stor reception på Kristiansborg, og den danske koloni beværtede os så godt, at vi snart trængte til at komme på søn igen og blive der i 3 uger.

Ved sydspidsen af den yppige palmeø San Thomé passerede vi Ækvator, og linedåbens gamle traditioner blev holdt højt i Ære. Neptun og hans drabelige følge forstod kunsten at lade folk rense gennem lidelse. Fra chefen og nedeftér måtte vi udstå de frygteligste pinsler og indtage laboratoriets mest infame kemikalier, før vi kendtes værdige til at modtage dåben. Ceremonien opløstes i munter vandpantomime mellem Neptuns stab og de nydøbte, som var i stort flertal, og det endelige forlig sluttedes i et punchesold om aftenen. Det var en fest, som skabte enhedsfølelse på samme måde som den mærkelige jul vi oplevede i Walvisbay, omgivet af Kalahariørkenens gule sand og med solen stående i zenit. Da næstkommanderende om eftermiddagen holdt julegudstjenesten, da stod vi sammen om ét, hvor personlige vore tanker og følelser end måtte være, og vi følte for alvor, hvor langt vi var borte, og hvor nær vi stod dem derhjemme. Vi sad sammen om gæstestegen på bådedækket, lysene tændtes i de juletræer vi havde med fra Danmark — alt var gjort så traditionstro og hjemligt som muligt, og dog kan man ikke tænke sig noget mere fremmedartet end en jul, hvor man må nøjes med minder og længsel efter dem, som tidligere har været med til at skabe denne dejlige fest for en.

Allerede julenat lettede vi anker igen og satte kurs mod Capetown, hvor vi skulle være til nytår, og i nabobyen Simonstown ligge i dok i 14 dage. Der kunne ikke vælges noget behageligere sted for et 14 dages ophold; Sydafrika er et dejligt land med storslået natur og i øjeblikket varm sommer. De hvide her nede fører en europæisk tilværelse i modsætning til det ofte noget golde koloniliv, vi ellers har mødt mange steder; og her er ca. 200 danske, så vi bliver godt forkælet.

Der er ikke tvivl om, at mange af os gik ombord på »Galathea« med forkerte forestillinger om, hvad denne tur skulle blive for os. De af os, som kender rejseliv fra kortere ture i Europa, bliver let skuffede over sig

Fortsættes side 31



Den altbherskende økonomiske faktor i den frie, selvstyrede negerrepublik Liberia er karakteristisk nok et stort amerikansk gummifirma.

Aben Jakob er altid ude på narrestreger.

Der er altid kunder i gadeskriverens lille butik (Accra).

BELGIENS HÆR i det mindste fordoblet om 2 år

BELGIENS minister for landsforsvar er politisk set et ubeskrevet blad. Derimod kender man oberst B. E. M. Eugen de Greef som officer og militærtekniker. Efter krigen har han moderniseret og i udstrakt grad motoriseret den belgiske hær.

Belgiens forsvar står altså i dette verdenspolitiske kritiske øjeblik under en fagmand, som nøjagtigt ved, hvad han vil, og hvad det drejer sig om.

Oberst de Greef modtager mig til et særinterview i sit ministerium, Rue de la Loi 2. I ventesalonen studerer jeg de forskellige militærmagasiner og soldatertidsskrifter, som dels udkommer på fransk og dels på flamsk. Krigsministeren ledsager gæsten personligt til sit arbejdsværelse. På hans uniform bemærker jeg ordensbåndene af de højeste belgiske, hollandske og engelske ordener. de Greef er også ridder i den franske æreslegion. Hans charmerende samtale og ranke holdning, hans ydre og væsen, modsiger hans 50 år.

Han har gennemgået hele den militære uddannelse fra bunden: 1919 militærskolen, derefter særkursus i tekniske våben, 1921 løjtnant og lige derefter studium ved militæruniversitetet. Han bestod sin eksamen med 80 points — en strålende bedrift. Oberst de Greef værdsætter militær og almen viden. Han ser ikke nogen modsigelse i, at netop en god praktiker må betragte forsvarsproblemerne fra et intellektuelt synspunkt. Alsidighed kan også kun være en fordel. Tro imod dette princip blev han selv licenciat i handelsvidenskab. Som 30-årig blev de Greef forfremmet til kaptajn. 1932 studerede han på ny på militærakademiet. Luftvåben og infanteri — der findes ingen mere fremragende belgisk specialist end han — blev hans fag. To år senere befandt han sig ved infanteridivisionens stab. de Greefs tekniske interesser førte ham til det berømte universitet i Ghent, hvor han opnåede sit ingeniørdiplom. Hans ny-erhvervede kundskaber kunne han meget hurtigt udnytte som kaptajn i det radiotelegrafiske kompagni. På krigsskolen bestod han sin pædagogiske prøve. Dér vandt han personlig kontakt med de unge officerer.

Ved kapitulationen kom han som kommandant i krigsfangenskab.

Efter befrielsen blev han kommandant B. E. M. og noget senere leder af den tekniske og administrative tjeneste i krigsministeriet. Videre forfremmelser fulgte hurtigt: marts 1947 major, marts 1948 oberstløjtnant og september 1949 oberst.

Hærvæsenets modernisering er først og fremmest hans værk. Her sidder jeg altså over for en forsvarsminister, som selv skabte det praktiske grundlag for sit politiske arbejde.

Til at begynde med diskuterer vi situationen — rent psykologisk. For belgierne var opgivelsen af deres neutralitet lettere end f. eks. for nordmændene og danskerne, skønt længslen efter fred både her og dér er lige fremherskende.

»Den belgiske befolkning har jo

Specialinterview med oberst de Greef, den belgiske forsvarsminister

igennem to overfald alt for tydeligt mærket, at neutraliteten ikke længere bliver respekteret, altså heller ikke længere betyder beskyttelse. Indtil 1914 var neutraliteten her endnu en slags religion. Men i den første verdenskrig lærte vi af bitre erfaringer, og resultatet heraf blev den britisk-fransk-belgiske alliance. I 1936 gik Belgien rigtig nok tilbage til neutraliteten — under stormagternes garantier, også Tysklands — men denne gang var den ikke mere så dybt indgroet i folkesjælen. Det andet overfald fjernede de sidste psykologiske barrierer. Belgien indtrådte i FN og blev medlem af den vesteuropæiske



Oberst de Greef.

union og af Atlantpagten. Vi er vel vidende om vore forpligtelser. En belgisk division deltager i Tysklands besættelse og en bataillon er gået til Korea.

Også i de militære forstærkninger, som blev nødvendige, ser jeg en uundværlig garanti for mit lands sikkerhed. Før krigen havde vi 6 divisioner, hvoraf kun ¼ var effektive. I dag står en meget effektiv division i Tyskland og ½ division i Belgien. Senest om to år vil vi råde over mindst det dobbelte, d. v. s. over ikke mindre end tre divisioner. Vort luftværn er stærkt. Endelig har Belgien for første gang et søværn og gør altså også sin pligt på dette område.

Det belgiske hjemmeværn med sine opfiskningskuiser for ældre årgange svarer efter opgivelsen af det ubetungede frivillighedsprincip i hele sin struktur omtrent til den britiske »home-guard«. Mangt og meget deri ligner også det svejtsiske militssystem,

men hos os må man ikke tage sine våben med hjem.»

Der eksisterer også et civilt forsvar, men det står ikke under de Greefs ministerium. Da jeg spurgte, om der var truffet særlige foranstaltninger til beskyttelse imod en femte kolonne, afværgede han spørgsmålet: »Det er ikke nødvendigt hos os, den eksisterer ikke her.»

En talmæssig oversigt over Belgiens forsvarsforanstaltninger synes ret oplysende: »1939 androg vort militærbudget 1.233.000.000 francs, i 1950 5.502.000.000 francs. For 1951 er der budgetteret særudgifter på yderligere 8 milliarder francs.»

Belgierne har allerede været værnepligtige siden 1909. Kong Leopold II undertegnede denne lov på sin døds seng. »Tjenestens varighed blev adskillige gange forandret. Før den første verdenskrig var den på 3 år, senere 18 måneder, derefter 15 og sluttelig 12 måneder. For øjeblikket er der igen planlagt en forlængelse. Men jeg lægger meget mere vægt på effektivitet, udrustning og førsteklasses træning end på tidsspilde. Netop dette princip retfærdiggør jo også de lige anførte afkortninger.»

Akkurat som i Storbritannien skal soldaternes løbebane også være økonomisk fristende ved en passende løn: »Tidligere tjente en rekrut 3000 francs årligt, i dag er det blevet til 20.000 francs. Forpligter han sig som erhvervsoldat, så stiger indtægterne automatisk til det dobbelte. Dertil kommer forskellige offentlige tilskud, en forbedret velfærdstjeneste etc. Hos officererne retter lønnen sig efter rangen. En major råder over 160.000 francs årligt.

Til trods for sin anerkendelse af Atlantpagten ser Belgiens krigsminister gerne, at den regionale underinddeling består fremover: »I det mindste er vestunionen et meget effektivt instrument, som vi i intet tilfælde må give afkald på.»

Den amerikanske rustningshjælp, synes han, er fuldstændig tilstrækkelig: »Som gammel tekniker tror jeg, at en standardisering af våbnene skulle kunne forstærke det interallierede forsvar — og, om der skulle blive brug derfor, forøge den offensive styrke.»

Naturligvis talte vi også om, hvorvidt de moderne våben har forandret meget på strukturen af et tidssvarende forsvarsvæsen. Oberst de Greef tror det ikke: »Netop Koreakrigen beviser jo, i hvor høj grad traditionelle begreber endnu har gyldighed. Infanteriets betydning er ikke tabt, fodfolket er nu som før afgørende. Også panservåben spiller den gamle vigtige rolle.»

Min bemærkning om, at russerne i den sidste krig til alles forbavselse også satte kavalleriet ind, blev kvitteret med et smil: »Et godt resultat af kavalleriet er kun muligt på områder, hvor der ikke findes gode færdselsveje, kørebaner etc. I Vesteuropa kunne man ikke mere udrette noget med kavalleriet.»

Fort sættes side 32

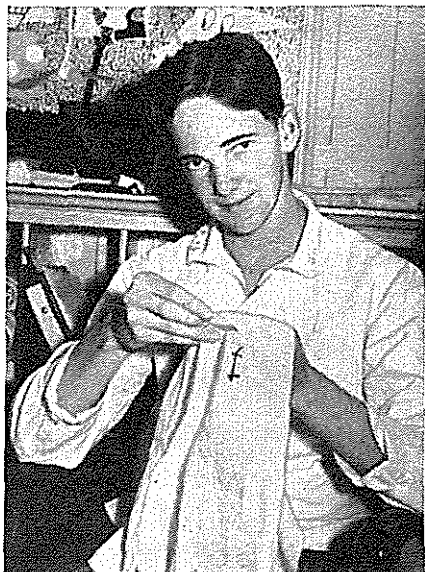
Forsikring skal man ha'.

i **BALTICA**

Lad os bare VÆRE MENNESKER!

Af magister Jørgen Buch.

I den tredje artikel i serien: Det militære lægevæsen i Danmark, interesserer vi os specielt for det mentalthygieniske arbejde, der udføres på militærhospitalet.



Hvem havde troet, at sytøjet kunne blive en sport?

MODERNE er tidens løsen. For filmsfolk er det for eksempel moderne at fabrikere problemfilm, film om alkoholens, tuberkulosens og kønssygdommenes farer, altimens radioen akkompagnerer med sorte features om storbyens underverden: de lette pigers triste garde, opstillet til parade for en nyhedshungrende lytterskare, psykopaternes monotone hverdagsliv på anstalterne i fiks og indiskret anretning — men fremfor alt: *afslørende* og *realistisk*. Simpelthen fordi det er moderne at være oplysende, og fordi man mener, at præsentationen af den bitre virkelighed er den eneste form for forebyggelse, der findes. Men også fordi en væsentlig del af danske films- og pressefolk, radio- og skolemænd i dag er specialister i »problem« og i hver uheldig menneskeskæbne ser førsteklases stof, der fænger hos publikum som ild i krudt.

Denne artikel danner for så vidt heller ingen undtagelse. Den handler

om sociale fænomener, men i modsætning til mange publikationer i litteraturen, pressen, radioen og filmen om disse emner leveres der ingen udstilling af menneskelig misvækst, ikke reportage om menneskelig nød og elendighed, men nok om den hjælp, der ydes syge mennesker.

Vi er på militærhospitalet blandt syge værnepligtige. Som deres civile kolleger har de mange problemer at tumle med. Sjælelige bekymringer, ofte intimt forbundet med økonomiske vanskeligheder. Militærtjenesten betyder for langt flertallet af de indkaldte økonomiske afsavn, og når så sygdom støder til, kan tilværelsen ramle sammen for de uheldige. Håbløsheden breder sig. Hvor er så hjælpen?

I en helt ny verden.

Soldaterliv er et mandeliv. Møder soldaten op med bekymringer — ja, så har han selvfølgelig sine overordnede at rådføre sig med, men ærligt talt — han vil tit betænke sig to gange på at diskutere personlige spørgsmål med *dem*, ikke fordi de er hans militære foresatte, men fordi de naturnødvendigt ser med mandsøjne på problemerne. Der findes emner i denne verden, som kvinder bedømmer med finere takt og større skønsomhed end mænd. Der er derfor heller ikke noget mærkeligt i, at en værnepligtig undertiden ønsker sig hensat til en helt ny verden, der har sans for privatlivets detaljer.

Militærhospitalets ledelse er klar over, at soldatens opgave i dag er en samfundspligt, og at man derfor må yde ham al den hjælp, han savner, og det gælder både når han er syg, og når han er rask.

Som følge heraf gør hospitalet ud over den rent lægelige behandling i stadig højere grad en indsats på mentalhygiejnens område. Soldaten er ikke kun et nummer uden personlige særtræk. Han er et menneske med egne glæder og sorger og med en ganske individuel fremtid. Så længe soldaten er indlagt på hospitalet, bliver han behandlet af fremragende læger, men har derudover de bedste muligheder for at leve et »civilt« liv. Hvis han trænger til afveksling — hvad de fleste patienter gør — kan han få bøger at læse i, håndarbejde at tumle med og endelig forstående mennesker at tale med.

Han lever nu i en helt ny verden. Hans individualitet vinder i selvstændighed, hvad den kunne tabe under militærkommandoens retouche, og her spiller den kvindelige indsats en afgørende rolle.

Social tête-à-tête.

— *Min kone gør vrøvl derhjemme. Der er ingen penge i kassen. Hvordan skal problemet løses?*

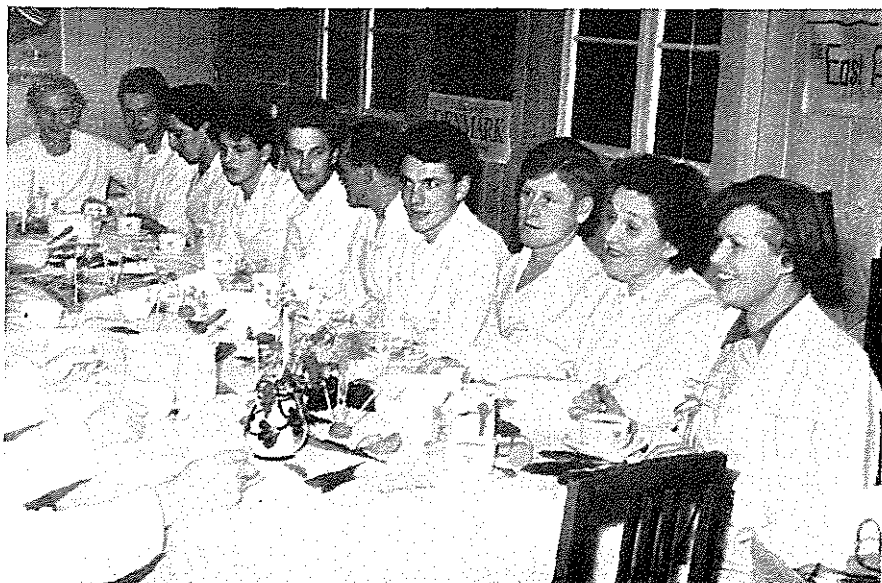
— *Jeg ønsker mig et bestemt job, når værnepligten er aftjent. Hvordan skal problemet gribes an?*

— *Ved militærtjenesten er jeg kommet alvorligt til skade. Har jeg krav på erstatning?*

Det er blot tre små spørgsmål, som soldaten kan spekulere sig gråhåret over. Men på militærhospitalet kan man søge oplysning om *dem* og mange andre, ofte rent personlige problemer.

Til hospitalet er knyttet en socialrådgiver, og det er oven i købet en kvinde, der bestrider posten. Hun er soldaternes bedste ven og kan både hjælpe dem i deres forhold til samfundet og i forholdet til dem selv.

Fru Holm, militærhospitalets socialrådgiver, har kontor i pavillon III, og soldaterne ved fra opslagstavlerne, hvor og hvornår man kan træffe hende. Men i øvrigt er hendes arbejde ikke gjort med en »konsultation«. Mange gange er der ikke alene tale om rådgivning, men også om direkte hjælp, og masser af telefonsamtaler til civile eller militære kontorer hører naturligt med til fru Holms arbejde. Menneskelige værdier kan ikke altid borteliminere ved patentløsninger, og mange samtaler mellem soldaten og rådgiveren kan derfor ofte blive konsekvensen af det første besøg.



Der er fødselsdag i hobbyværkstedet. Længst til højre ses lederen af hospitalets beskæftigelsesterapi, fru Back.

— Hvad består en socialrådgivers arbejde i? spørger vi fru Holm.

— I virkeligheden dækker titlen ikke helt over de opgaver, en socialrådgiver har på et militærhospital. Sagen er den, at man her ikke kan indskrænke sig til de rent sociale spørgsmål, der kan dukke op. Ofte er disse nemlig kombineret med personlige vanskeligheder, og det bliver min opgave at belyse de forskelligartede problemer fra alle sider, således at soldaterne får den bedst mulige orientering. Derfor dækker titlen »rådgiver« ikke absolut. Rådgivningen træder i baggrunden for informationen.

— De kommer som oftest ud for utilfredse patienter?

— Det er ikke utilfredsheden, der præger dem. Snarest sorger og bekymringer, der såmænd i lige grad skyldes soldaternes vanskeligheder i den civile som i den militære levestørelse. Det er jo ikke alle soldater, der har lige let ved at tilpasse sig. Overgangen til den militære livsform kræver en vis tilpasningsevne. Det får jeg tit nok bevis på hos patienterne.

— Hvad bliver så Deres opgave?

— Efter lægens ordination kan jeg foretage henvendelse til en militær afdeling — som regel med henblik på fremtidig replacering af soldaten.

— Hvornår kan en aktion i civiladministrationen blive nødvendig?

— Det er praktisk talt uoverkommeligt at opremse de tilfælde, hvor henvendelse til kommunekontorerne kan gavne en soldats stilling. Men jeg kan give Dem et par eksempler på reel socialrådgivning. En soldats forlovede er blevet gravid, og hele hans tilværelses grundlag er herved blevet alvorligt røkket. Han må gifte sig, men hvorfra skal pengene komme til de ret store udgifter, der følger med? Det er en selvfølge, at han søger socialrådgiveren for at få den bedst mulige underretning. I loven om soldaterhjælp er retningslinierne trukket op for understøttelse i påkommende tilfælde.

— Man har indtryk af en vis vilkårlighed med hensyn til understøttelsens størrelse?

— Det kan man måske sige. For det første ydes understøttelse i forhold til den tidligere indtægt, således at der kan gives indtil $\frac{1}{2}$ af indtægten det foregående år. For det andet er hjælpen baseret på det enkelte socialkontors skøn, og her kunne man ønske noget mere ensartethed.

— Kan De hjælpe soldater, der bliver ramt af alvorlige sygdomme, som f. eks. tuberkulose?

— Naturligvis bliver de sendt på sanatorium, og i den ofte lange sygdomsperiode kan vi skaffe de syge et mindre månedligt beløb til småforbrødenheder.

— Man får indtrykket af, at det især er økonomiske bekymringer, der plager soldaterne?

— Det er rigtigt. Og jeg er ikke i tvivl om, at en gift soldats dårlige tilpasning til militærlivet som oftest har sin grund i almindelig økonomisk og social utryghed.

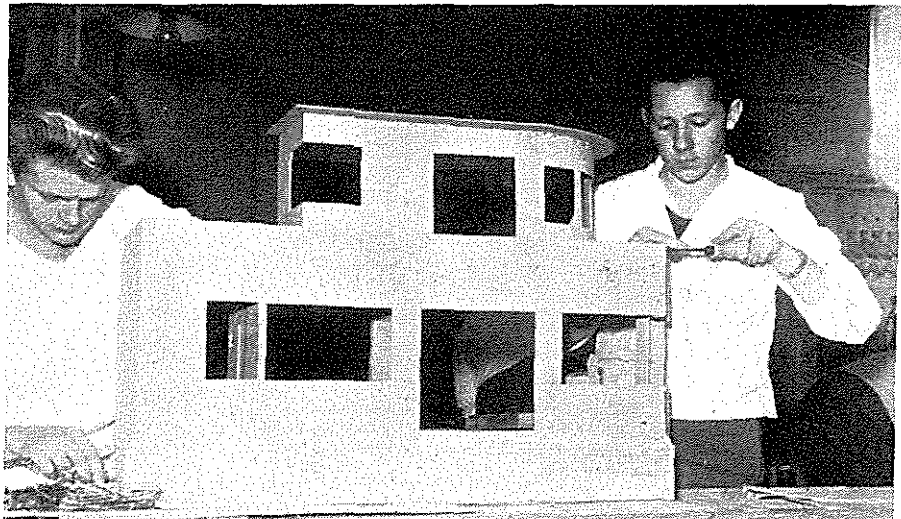
— Hvorfor blev De socialrådgiver?

— Det er en forudsætning, at man har interesse for mennesker, og at

man ønsker at give interessen et praktisk udslag. Gennem uddannelsen på den sociale skole får socialrådgiveren indsigt i juridiske og humane fag — og jeg regner det for en stor lykke, at så mange unge tager dette arbejde op. Her er nok at tage fat på i det lille Danmark, og herude på Tagensvej har jeg fundet glimrende arbejdsforhold: fortroligt samarbejde med læger og sygeplejersker og en tillidsfuld indstilling hos mine patienter, soldaterne.

Sjælegymnastikkens indførelse.

— — — *Syg. Feber. Kilometerlange køer af læger på stuegang. Hvide lagner i en uendelighed. Har tilværelsen da ingen andre farver end kitlernes*



Sådan et »dukkehus« kan sætte mange hænder i sving. Halvdelen af materialerne betaler soldaterne, og når arbejdet er færdigt, tilhører det dem.

og lagnernes trøttende hvidt? Hvad skal jeg få tiden til at gå med? Timerne snekler sig af sted. Sekunderne bliver minutter, minutterne bliver timer, og timerne døgn. Jeg må, jeg skal finde noget at beskæftige mig med. Ellers har vi vanviddet, det klare, lyse!

Let gennemskuelige tanker hos en patient. Men heldigvis har militærhospitalet flere muligheder for at forebygge udbruddet af den store galsskab. Soldaten behøver ikke længe at opholde sig i sindssygens grænseland. Der findes heldigvis inden for den moderne mentalhygiejne et begreb, der kaldes beskæftigelsesterapi.

— Hvad er beskæftigelsesterapi?

— En helbredelsesmetode for sygdomme, der bygger på arbejdets helbredende virkninger. Ingen kan i det lange løb udholde uvirksomheden. Derfor startede vi i 1947 det beskæftigelsesterapeutiske arbejde på hospitalet. Det er hospitalets beskæftigelsesterapeut, fru Back, der fortæller os om baggrunden for »virksomheden«.

— Ja, i 1947 ansøgte to soldater om håndarbejde til tidsfordriv under indlæggelsen. Folk og Værn financerede indkøbene af materialer og værktøj, og hospitalet overlod os denne barak. Efter to års forløb overtog hospitalet finansieringen, da man her mener, at beskæftigelsesterapien har en stor mission at øve blandt patienterne.

— Hvordan bliver man beskæftigelsesterapeut?

— For det første må man tro på arbejdets velgørende virkninger, og man må have stor tålmodighed med patienterne. For det andet må man gøre sig klart, at beskæftigelsesterapi ikke er et fænomen, alle og enhver kan instruere i uden forudgående uddannelse. Man har gennemgået skolen for beskæftigelsesterapi, og har her lært alle håndarbejdsteknikker, psykologi, psykiatri, regnskabsføring og anatomi.

— Anatomie?

— De ser overrasket ud. Ja, en af beskæftigelsesterapiens vigtigste sider er opøvelsesterapien, der f. eks. spiller en hovedrolle i kampen mod

børnelammelsen. I nybygningen herude regner vi med muligheder for at intensivere arbejdet inden for opøvelsesterapien.

Mænd fornuftigere end kvinder!

— Hvad er det egentlig for arbejder, De sætter soldaterne i gang med herude?

— Alle mulige former for håndarbejde. Der er masser af soldater, der syer. Ja — hagesmækker, puder — og tørklæder til pigerne. Det er for resten typisk for mænd, at de vil lave noget, der er brugbart og nyttigt. Rene pyntegenstande har de ingen sans for. Manden er derfor på sin vis mere fornuftig end kvinden! Så er der jo bensløjde, som mange er ferme til — og kludeklip, bogbinding, malerier og lærarbejder

— Og resultaterne?

— For det første bliver hobbyarbejdet som sagt en slags mentalmedicinsk kur. For det andet får soldaten en fritidsbeskæftigelse, som han tit fortsætter med efter udskrivelsen og senere i den civile tilværelse. Endelig har vi set så fremragende fritidsarbejder, at de tydede på virkelige kunstneriske anlæg. Måske har vi været så heldige undertiden at give en og anden ung mand et præj om egne evner på et eller andet område.

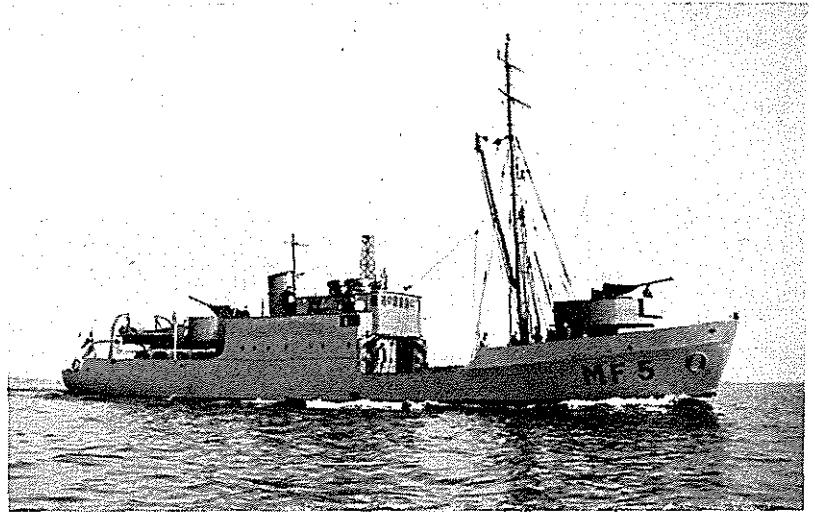
— Har man ellers beviser for beskæftigelsesterapiens indflydelse herude?

Fortsettes side 31

SIDEN SIDST

Fot.: Rubæk

Søværnets sidste nye enhed, minefartøjet »Langeland«, på prøvesejladsen i Øresund.



Før en indbudt kreds viste »Folk og Værn« i januar tre nye kortfilm, en »Glimt fra hær og flåde«, instruktionsfilmen »Barley-brøen« samt vådeskudsfilmene »Glem det aldrig«. Fra venstre ses chefen for flyvevåbnet, generallojtnant C. C. J. Førstlev, forsvarschefen, admiral E. J. C. Qvistgaard med frue og datter. Bag forsvarschefen ses chefen for hæren, generallojtnant E. Gørtz.



Før hospitalsskibet »Jutlandias« afgang til Korea, overrakte Danske soldaterforeningers Landsråd et Røde kors-flag til kommandør Hammerich. Her ses formanden for Landsrådet, hofjægmester Jørgen Dinesen, og til venstre sekretæren, fuldmægtig Poul Nielsen.

Den 30. januar blev klargøringen af de nye amerikanske våben demonstreret for indbudte pressefolk. På billedet ses chefen for h. t. k.s. modtagelsesafdeling, oberstlojtnant E. C. O. L. Lund, der demonstrerer en af de svære kanoner.

STYRKELSEN AF DET SCHWEIZISKE FORSVAR

Uddrag af den
militære studiekommis-
sions
slutberetning

Af »Folk og Værn«s schweiziske
medarbejder, *Herbert Alboth.*

DEN for et år siden af forbundsrådet nedsatte studiekommision, der under ständerat, dr. Haefelins (Solothurn) præsidium består af en række fremragende repræsentanter for alle de kredse, der har med landets forsvar at gøre samt har interesse deri, holdt kort før nytår sit afsluttende møde. Kommissionen, der frem for alt beskæftiger sig med de med den schweiziske oprustning forbundne finansielle problemer, har i løbet af de forløbne måneder nedsat en række underkommissioner, hvis forhandlingsresultater er taget til efterretning af plenarkommisjonen og sammenfattet i den afsluttende beretning. Det er forståeligt, at den afsluttende beretning, der er tilstillet forbundsrådet, behandles fortroligt, og at den under ingen omstændigheder planlægges offentliggjort. Beretningen har det formål at lette forbundsrådet dets stillingtagen til de problemer, der er forbundet med den schweiziske hærs op- og udrustning.

Fra kompetent side kan det fra beretningen erfares, at den militære studiekommision har udtalt sig for et program for op- og udrustningen, der skal virkeliggøres senest indenfor de næste fem år, og som er forbundet med et finansforbrug på 1,45 milliarder schweizerfrs.

Studiekommisjonen behandler i forskellige teser sin opfattelse af op- og udrustningen, og udtaler sig herunder blandt andet for en vidtgående modernisering af den schweiziske hær. Alle våbenarter skal udstyres med nye og mest virksomme våben for, så vidt muligt, at udligne hærens næppe tilfredsstillende beregnede beholdning gennem maksimal ildkraft. Studiekommisjonen tiltræder således også indførelsen af panserkompagnier samt en udbygning af de allerede bestående enheder, der er udstyret med panserbrydende våben.

Samtidig med finansieringen af de betydelige ekstra rustningsudgifter på 1,45 milliarder frs., af hvilke den første post allerede er indeholdt i det af parlamentet for året 1951 bevilgede militærbudget på 720 millioner, har studiekommisjonen opstillet den grundsætning, at der gennem den oprustning, der er påtvunget landet på grund af tidens nødstilstand, ikke må opstå en ny gæld for forbundet. De



Alpefæstning.

forøgede udgifter, der ikke vil kunne dækkes gennem forbundets normale indtægter, skal udlignes ved hjælp af en indbefattelse af nye indtægtskilder. Herunder blev f. eks. udskrivningen af en værneskat diskuteret, som det for nylig også blev fordret af det schweiziske fagforbunds forbundskomité. Studiekommisjonen afslog imidlertid at udtale sig i enkeltheder om finansieringsmulighederne for den ekstra dækning.

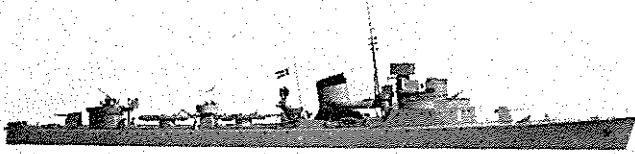
Videre er den omtalte studiekommision af den opfattelse, at det foreslåede femårs-program ikke nøjagtig vil kunne gennemføres efter forud beregnede etapper. Hvis der f. eks.

netop viser sig mulighed for på et år at købe 300 panservogne, så skal militærdepartementet have fuldmagt dertil uden at tage hensyn til det fastsatte finansieringsprogram. Det skal efter studiekommisjonen mening også være muligt, at militærdepartementet tildeler industrien samlede bestillinger, sådan at forstå, at disse ikke skal aftales fra år til år. På denne måde skulle man væsentlig kunne lette erhvervslivets dispositioner. Denne fremgangsmåde har dertil den fordel, at det private erhvervsliv vil kunne foretage uforanderlige investeringer uden frygt for, at de i

Fortsættes side 31



Grenaderer i kamp.



Arbejdsmodel af en torpedobåd.

Det er vist kun de færreste orlogsgæster, der gør sig nogen tanker om, hvor mange overvejelser, spekulationer, beregninger, konferencer og hovedpiner, der ligger forud for bygningen af de skibe, som i hvert fald en del af dem kommer ud at sejle med i deres tjenestetid.. Da »Folk og Værn«-bladet imidlertid har fået den tanke, at det kan have interesse ikke blot for dem, der sejler med skibene, men også for landets øvrige borgere at vide lidt besked om dette — bl. a. kan det måske hjælpe til at forstå, hvortil nogle af skatteborgernes penge anvendes — har man anmodet underdirektør E. Sanning ved orlogsværftet om at fortælle lidt om »Hvorledes et orlogsskib bliver til«.

„HVORLEDES ET ORLOGSSKIB BLIVER TIL“

NEDENSTÅENDE artikel skulle tjene til i en meget kortfattet form at give en orientering vedrørende de omfattende projekterings-, konstruktions- og værftsarbejder, der ligger til grund for et dansk krigsskibs tilblivelse.

Projekteringsopgaven.

Det første skridt i forbindelse med et krigsskibs tilblivelse foretages af den taktiske og strategiske myndighed — marinestaben —, der i samarbejde med kystflåden og på grundlag af de militære opgaver, søværnet skal løse, opstiller visse fordringer til det materiel, der påtænkes anskaffet. Disse fordringer omfatter antydningssvis angivelser af det påtænkte skibs armering, beskyttelse, fart, aktionsradius m. m. samt eventuelt visse direktiver vedrørende skibets størrelse, d. v. s. længde, dybgående og lign. Alt efter arten af de opstillede fordringer er der tale om f. eks. artilleriskibe, torpedobåde, motortorpedobåde, minestrygere, mineskibe, inspektionsskibe, undervandsbåde m. v.

Det næste skridt består i, at orlogsværftet, der bl. a. varetager projekteringsopgaven vedrørende søværnets skibs- og maskinmateriel, ud fra erfaringen og på grundlag af de militære fordringer samt i samarbejde med de våbentekniske institutioner (søartilleriet og søminevæsenet), udarbejder en projektskitse. Ved dennes udarbejdelse kan det evt. vise sig, at de opstillede fordringer ikke vil medføre en teknisk eller teknisk økonomisk forsvarlig eller harmonisk løsning af opgaven, hvorefter fordringerne må lempes under stadig hensyntagen til skibets anvendelsesformål. Endvidere kan de opstillede fordringer bevirke, at skibets displacement

Af underdirektør E. Sanning

og dermed bekostningen ved dets bygning, drift, vedligeholdelse m. m. overstiger det påregnede, hvorefter enten de givne direktiver må ændres eller forøgelsen af displacementet og dermed bekostningen må søges godkendt.

På grundlag af de ændrede direktiver udarbejder orlogsværftet dernæst nye projektskitser, indtil en i alle henseender antagelig løsning af den foreløbige projekteringsopgave foreligger.

Når det foreløbige projekt er fastlagt, udarbejder orlogsværftet en ret detaljeret arrangementstegning (apertingstegning) med tilhørende maskinarrangement samt en kortfattet byggebeskrivelse.

Apteringstegningen omfatter tegning af skibets opstalt (længdesnit) samt planer for de forskellige dæk, visende skibets armering, rigning m. m. og dets indretning med magasiner, kældre, tanke samt beboelse, navigationsrum og lign.

Maskinarrangementet angiver i ret detaljeret form indretning af kedel-, hovedmaskin- og hjælpemaskinrum, og den kortfattede beskrivelse angiver hoveddata for skroget og maskinanlægget samt hovedretningslinierne vedrørende skibets indretning og aptering.

Først når det foreløbige projekt er godkendt af søværnskommandoen, kan udarbejdelsen af det endelige projekt, d. v. s. konstruktionsopgaven, påbegyndes.

Konstruktionsopgaven.

Denne opgave består i udarbejdelsen af skibets hovedtegninger med tilhørende byggespecifikation. Hovedtegningerne omfatter en detaljeret apteringstegning, en linietegning, konstruktionstegninger vedrørende de vigtigste ståldele samt planer af maskinanlægget med tilhørende rørledningsplaner.

Apteringstegningen udarbejdes på grundlag af det foreløbige projekt, og

angiver i større målestok end projekttegningen så mange enkeltheder ved skibets armering, rigning, udrustning og indretning som muligt.

Linietegningen, der angiver skrogets over- og undervandsform, udarbejdes ud fra erfaringen fra tidligere byggede skibe. Liniernes konstruktive udformning foretages på grundlag af fordringerne til skibets fart- og sødygtighedsforhold og under hensyntagen til opnåelsen af de forud beregnede displacements- og stabilitetsforhold. Linieføringen efterprøves som regel ved hjælp af de såkaldte model-tankforsøg. Disse forsøg foretages i en modeltank, et stort vandbassin, hvor en model af skibets skrogform slæbes eller selvfremdrives gennem vandet. Herved kan man dels undersøge selve linieføringens fremdrivningsmæssige godhed og dels efterregne, om skibet kan opnå den stipulerede fart.

Konstruktionstegningerne vedrørende de vigtigste ståldele består af et middelspant, der angiver dimensionerne af skibets tværskibs og langskibs stålkonstruktioner, og af diverse dæksplanker samt af tegning for den vandtætte inddeling.

Fastsættelsen af ståldimensionerne sker på grundlag af udførlige beregninger vedrørende skibets tværskibs og langskibs styrke, og således at den påkrævede styrke opnås med anvendelsen af den mindst mulige stålvægt, idet enhver forsvarlig vægtbesparelse, såvel indenfor stålvægten som iøvrigt indenfor alle andre vægtgrupper, vil muliggøre en tilsvarende forøgelse af skibets militære egenskaber.

Endvidere udarbejdes detaljerede oversigtsplaner for maskinanlægget, omfattende hoved- og hjælpemaskineriet, kedler, rørledninger, m. v. Denne udarbejdelse medfører ofte indgående forhandlinger med private firmaer angående eventuel levering af en større eller mindre del af maskinanlægget.

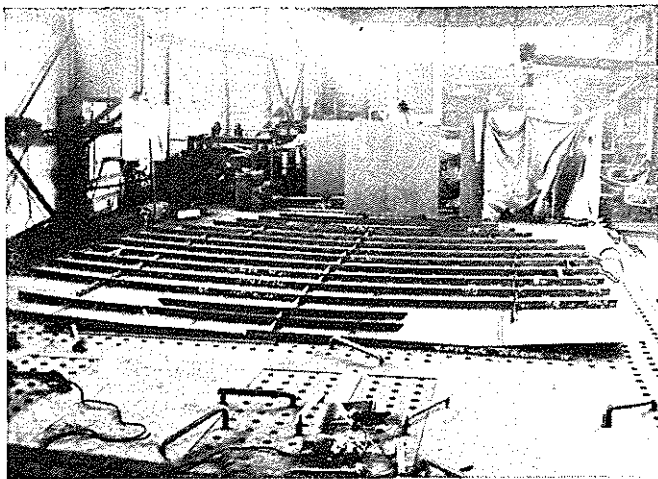
Endelig udarbejdes byggespecifikationen, der er en indgående beskrivelse af skibet med tilhørende maskin- og elektroanlæg.

Samtidig med udarbejdelsen af ovennævnte konstruktionstegninger foretages en efterberegning af skibets vægt- og stabilitetsforhold.

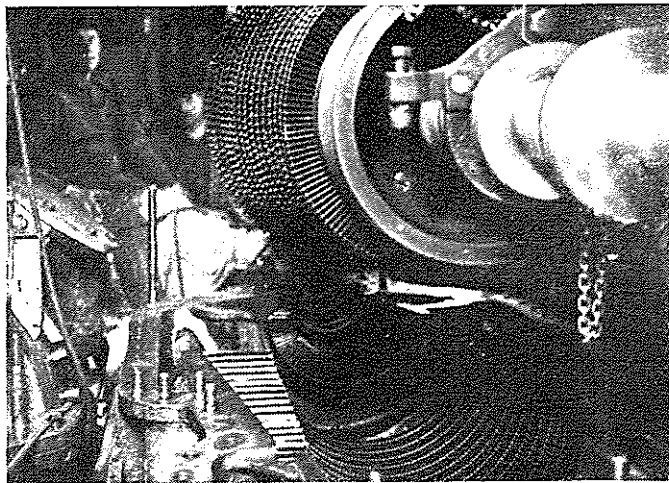
For ethvert krigsskib fås ud fra betingelsen om ligevægt mellem vægt og displacement en umiddelbar sam-



Afslagningsløftet, hvor skibets form optegnes i naturlig størrelse. Som kurvelineal benyttes bøjelige stokke, der fastholdes i formen med lodder. På gulvet ses endvidere træskabeloner.



3 Færdigsvejst dæksparti med undersiden opad. Man ser svejtesømmene i pladerne og de påsvejste bjælker.



5 Damp turbine under montering. Rotoren med de mange turbine-skovle er ved at blive anbragt i turbinens underpart.

menhæng mellem de militære egenskaber og skibets størrelse. Enhver militær egenskab fremtræder bl. a. i form af et vægtkrav. Bestræbelserne indenfor al krigsskibsbygning går derfor ud på at opnå de militære egenskaber med anvendelse af den mindste forsvarlige vægt, hvilket imidlertid medfører en relativ bekostningsforøgelse. Vægtformindskelse opnås ved anvendelse af specialmaterialer såsom stålmaterialer med relativ høj brudstyrke samt letmetal og ved specialkonstruktioner af lette vandrørskedler og af lette dieselmotorer og dampmaskiner.

Særlige forhold gør sig gældende for undervandsbåde, idet dette krigsskib skal kunne bevæge sig såvel i overfladen som neddykket i vand af forskellig vægtfylde, hvilket stiller ganske særlige krav til skibets vægt- og balanceforhold. I det hele taget er en undervandsbåd et særligt krigsskib, der i sin komplicerede konstruktion og bygning stærkt afviger fra overfladeskibene.

På grundlag af konstruktionstegningerne og byggespecifikationen udføres endvidere en kalkulation af bekostningen ved bygningen af det projekterede skib, ligesom en anslået byggetid angives.

Først når de angivne hovedtegninger er udarbejdede, og når apterings-tegningen og byggespecifikationen er endelig godkendt, kan — under forudsætning af, at bevillingen til skibets bygning foreligger — det næste skridt i et krigsskibs tilblivelse påbegyndes.

Værftsopgaven.

Denne opgave indledes med, at arbejdet med bygningen af det pågældende skib planlægges, idet der opstilles terminsplaner for den rettidige påbegyndelse og færdiggørelse af de forskellige arbejdsafsnit, hvori en nybygning opdeles. Denne planlægning tager hensyn til tilstedeværelsen dels af en ledig byggebedding og dels af den nødvendige arbejdskraft samt endvidere til de opgivne leverings-tider for materialer, halvfabrikata m. m.

Arbejdstegninger og materialebestillinger.

Tegnesterne går igang med udarbejdelsen af alle de mange arbejdstegninger, hvorefter værkstedsarbejdet skal udføres. Først udarbejdes et byggespanterids, der angiver formen af alle skibets byggespanter. Dette spanterids opmåles, og målene opnoteres for anvendelse dels på tegnestuen og dels i værkstedet som grundlag for den rette formgivning af skibet.

Tegnesterne koncentrerer sig først og fremmest om udførelsen af de tegninger, der skal ligge til grund for bestillingen af de materialer, halvfabrikata m. v., der ikke udføres på orlogsværftet, men skal leveres af private firmaer.

Til dette formål udføres i skitseform et stort antal stålkonstruktionstegninger, hvorefter antal og dimensioner af alt stålmaterialiet opnoteres på særlige bestillingsark, der udsendes til forskellige stålvalseværker. Materialet er nøje afpasset såvel med hensyn til dimensioner som størrelse til det foreliggende skib, og en systematisk gennemført mærkning af mate-

rialet sikrer dets indbygning på den forudbestemte plads i skibet.

På tilsvarende måde udarbejdes tegninger og specifikationer af maskinerier, spil, støbegods, rørledninger, kabler, udrustningsgenstande og meget andet, der skal leveres af private firmaer.

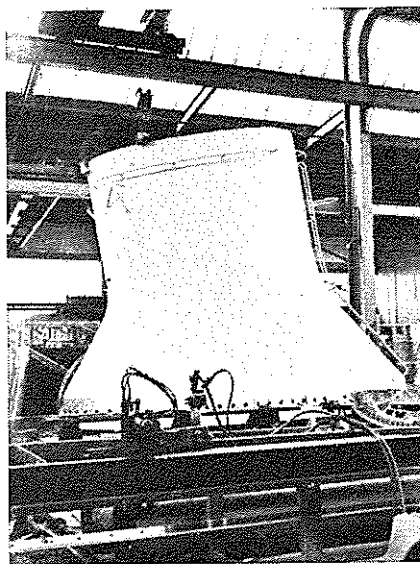
Samtidig med og i fortsættelse af udførelsen af ovennævnte bestillingstegninger foregår udarbejdelsen af et stort antal detailtegninger. Disse omfatter foruden ståltegningerne tegninger af stævne, rør, rigning, dæksudrustninger samt installationstegninger for varme, ventilation, belysning og lign.; endvidere omfatter de tegninger vedrørende rummenes indretning og deres forsyning med møbler, der af hensyn til brandfaren som regel er af letmetal eller stål. Desuden udføres detailtegninger af maskinarrangementet, af arrangementet af dæksplad, af rørsystemer for brandslukning samt for fyldning og lænsning af olie- og vandtanke og detailtegninger af strømtavler og kabelnet m. v.

Hertil kommer detailkonstruktionstegninger vedrørende underbygninger og platforme for armeringen, vedrørende indretning af magasiner for og vedrørende elevatorer, kraner og spil til transport af ammunition, dybdobomber, torpedoer, miner m. v.

Endvidere tegninger i forbindelse med skibets udrustning med asdic, sonar, radar, radio, ekkolod samt ildledelsesmateriel.

Som et led i og til støtte for tegnestuearbejdet udføres ofte simple modeller f. eks. af kommandobro og bestiklukaf med angivelse af placeringen af de forskellige instrumenter og apparater, endvidere af visse særlige konstruktionsdetaljer. En rigningsmodel af en torpedobåd visende grundtrækkene i broopbygningen i rigningen og i armeringen er vist på fig. 1.

Under bygningen af skibet udpeger søværnskommandoen en assisterende søofficer og maskinmester til at bistå orlogsværftet på alle områder, hvor deres indsigt som søofficer henholdsvis søfarende maskinmester kan være til nytte.



4 Helsevejst skorsten til torpedobåd.

Fortsættes side 29



GLEM DIT

Tekst: Kaptajn M. Tønsberg.

INTE forekommer så meningsløst som dette, at et menneske bliver lem-læstet eller dræbt på grund af sin egen eller andres letsindighed og tanke-løshed. Det er tragisk for den, der som offer for letsindigheden må se sin tilværelse mere eller mindre ødelagt på grund af invaliditet, men det er lige så katastrofalt for den, der står som den ansvarlige for ulykken.

Inden for værnene, hvor arbejds-materialet er ting, der er konstrueret til at dræbe med — våben, ammunition, sprængstoffer, miner o. s. v. — vil det igennem en længere årrække ikke kunne undgås, at der sker ulyk-ker, men disse ulykkes antal og art har tidligere været af et sådant om-fang, at de ikke har virket foruro-ligende.

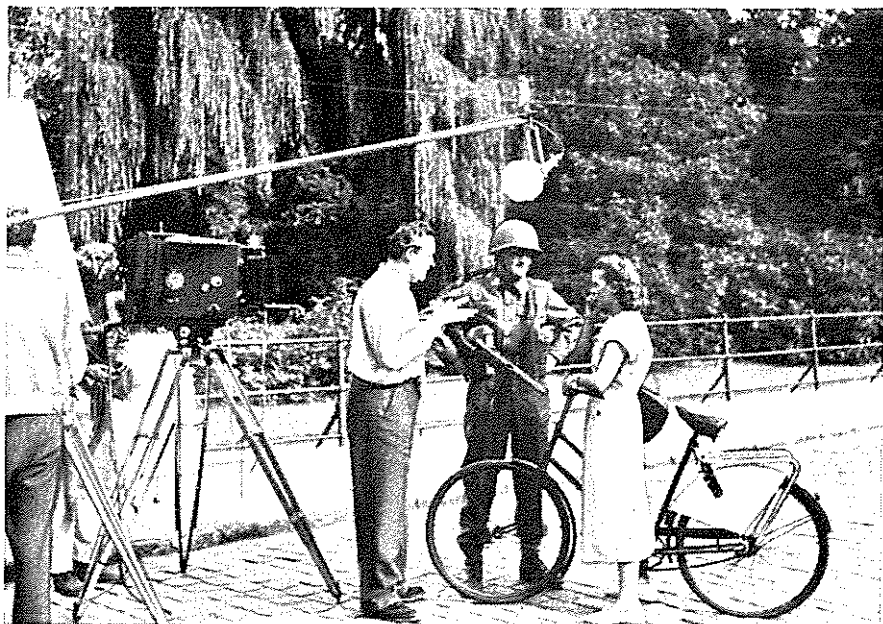
Efter 1945 er der imidlertid sket en alvorlig stigning i antallet af ulykker ved ammunition eller våben, og en undersøgelse af disse mange tilfælde viser, at årsagen ikke har været fejl ved materiellet, men skyldes tanke-løshed, letsindighed, grov uagtsom-hed eller tilsidesættelse af givne for-skrifter og bestemmelser.

Skal der gøres noget for at forebygge disse meningsløse vådeskudsulykker, kan det ikke ske *alene* ved en ind-skærpelse af de eksisterende forskrif-ter eller ved en forøgelse af sikker-hedsbestemmelserne; der må samtidig gennemføres en propaganda, som *ad-varer* og *belærer* mandskab og befa-lingsmænd om den fare, der er forbundet med omgangen med våben og ammunition.

1. Instruktør Jens Henriksen instruer

2. Instruktør Robt

3. Jens Henriksen instruerer Bag kam



ALDRIG =

Foto: Kaptajn E. H. Christensen.

Et led i denne propaganda, som forsvarsministeriet har iværksat, er allerede kendt i garnisonerne landet over gennem de to vådeskudsplakater — »Tænk på dit ansvar« — som blev udsendt af ministeriet i efteråret 1950. Men plakater, hvor manende og stærke de end kan være, er ikke tilstrækkelige, og man påbegyndte derfor samtidig optagelsen af en propagandafilm, der skulle virke advarende mod letsindig omgang med våben og ammunition.

Denne film, der er produceret af »Folk og Værn«, er nu færdig og vil i nær fremtid komme ud til landets garnisoner. Manuskriptet er udarbejdet af skydeskolen for håndvåben og filmens instruktør, Jens Henriksen, og bygget op om fire ulykkestilfælde, plukket ud blandt de mange akter og rapporter, der var stillet til disposition af generalkommandoen. Der er altså ikke tale om konstruerede situationer — det er dødelig alvor. Filmens handling viser i de fire billeder, hvorledes tankeløshed, letsindighed, til-sidesættelse af forskrifter og manglende ansvarsfølelse i løbet af få sekunder resulterer i en katastrofe, og med katastrofen som baggrund slynges den alvorlige anklage i ansigtet på skadevolderen — det var *din* skyld.

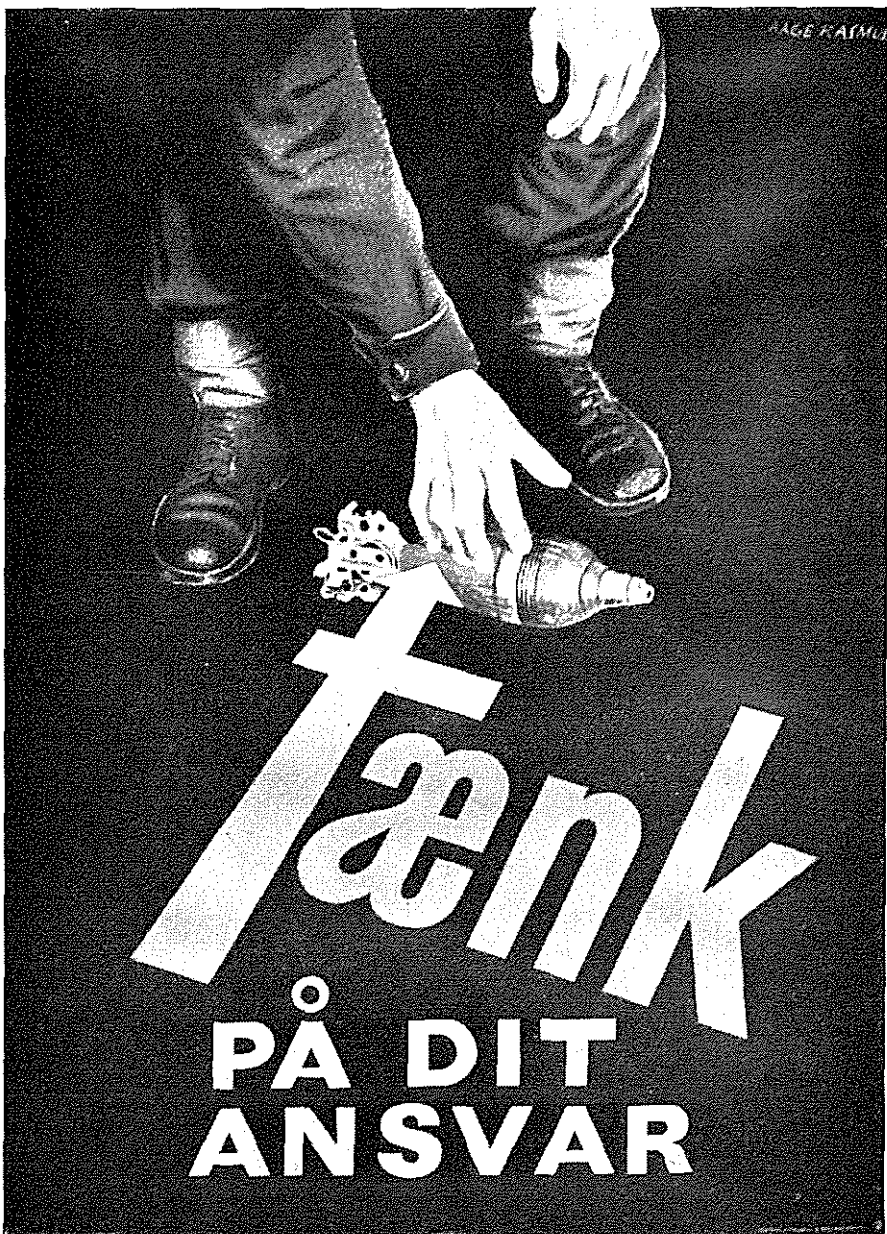
Filmen er kun et led i det arbejde, der gøres for at hindre de mange vådeskudsulykker — man må sætte ind også på helt andre områder — men kunne den blot hindre een eneste ulykke, har den løst sin mission.

ndt og John Wittig (fra optagelserne

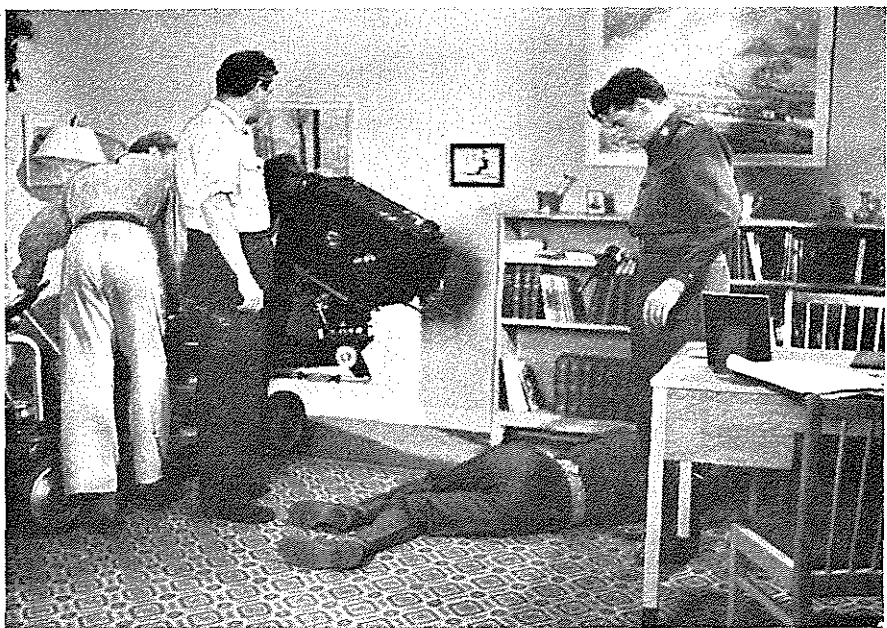
agelse i Ringsted.

eel og Louis Miehe-Renard.

Petersen.



2



3

BW 8 -

Danmarks nordligste flyvestation

Tekst og foto: kaptajn Michael Hansen.

I oktober måned 1950 overtog en dansk, militær styrke driften af den amerikanske flyvestation BW8 ved Søndre Strømfjord på Grønlands vestkyst.

Styrken, der er sammensat af personel fra hær, søværn og flyvevåben, står under kommando af kaptajn H. Sølvkjær og er underlagt grønlandsk marinekommando.

Det er uægteligt forhold så vidt forskellige fra de hjemlige, den lille danske styrke lever under. Omgivet af den vældige og såre skønne grønlandske natur lever de deres eget isolerede liv, et lille samfund for sig selv. De nærmeste grønlandske udsteder ligger ude ved kysten, omkring 200 km fra stationen.

Den omstændighed, at stationen ligger nord for polar-kredsen, vil vel for de fleste, der ikke har kendskab til grønlandske forhold, skabe forestillinger om folk, indhyllet i pelsslæder og omgivet af is og sne året rundt. Men sådan er det ikke.

I sommermånederne juni, juli og august kan der være lige så varmt på BW8 som i Danmark, og man må helt ind til indlandsisens rand, ca. 40 km øst for BW8, før man støder på is. Både nord og syd for den 200 km lange Søndre Strømfjord ligger et temmelig jævnt kuperet og ikke særligt højt kystland omtrent på størrelse med Danmark. Kun ude ved kysten og i den sydlige del er der høje, sneklædte fjelde, ellers er terrænet dækket af en efter arktiske forhold særdeles frodig vegetation.

Dyrelivet er rigt. Det er et af de få steder på Grønland, hvor der endnu lever vilde rener. Sneharer og ræve findes i mængde, og på visse tider af året er der masser af ryper i fjeldet og i tusindvis af ænder og gæs i de mange søer.

Flyvestationen er anlagt på en moræne i bunden af fjorden. Morænen sten, ler og sand er planeret, hvorved der er skabt et areal, stort nok til at rumme startbane og et område til de fornødne stationsbygninger.

På denne tid af året er der koldt deroppe, vel omkring 20 graders frost. Fjorden og søerne er dækket af is, og elvlejerne ligger udtørrede, indtil smeltevandet til foråret atter vælter brusende ud i Søndre Strømfjord. Men tjenesten går sin gang. Dieselmotorerne skal snurre døgnnet rundt. Tankvognen skal hente vand i en nærliggende sø, der er så dyb, at den aldrig bundfryser. Motorkøretøjerne skal holdes i orden. Radiotjenesten skal passes, og kokken må sørge for den daglige forplejning. Når af og til et luftfartøj kommer ind, skal den danske flyveleder give de fornødne landingsinstruktioner og de danske flyvemathere hjælpe til med tankning og lignende.

Det er mandfolks gerning, der øves deroppe på Danmarks udpost, en gerning, der er til lige stor ære for mændene som for deres land.

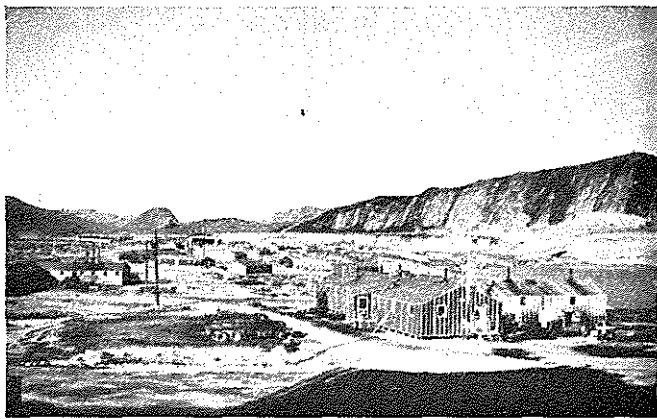
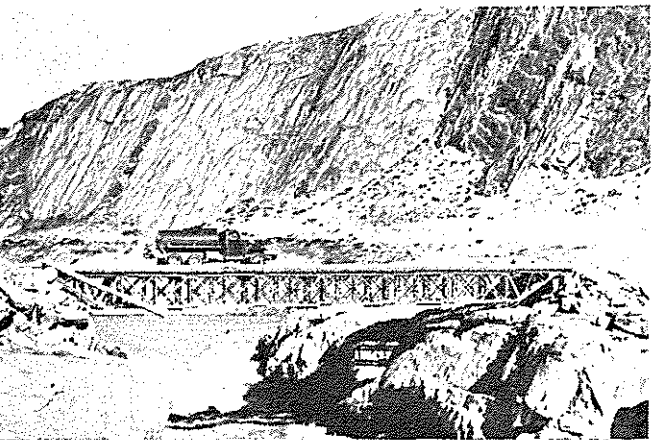
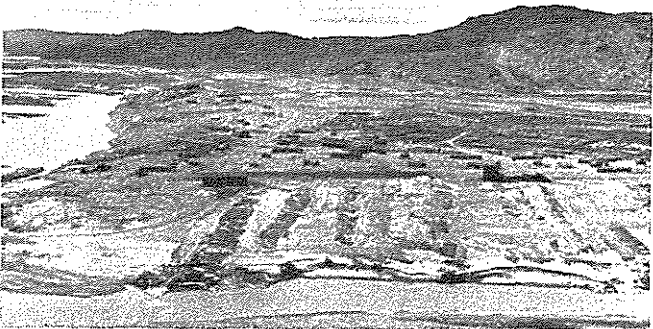
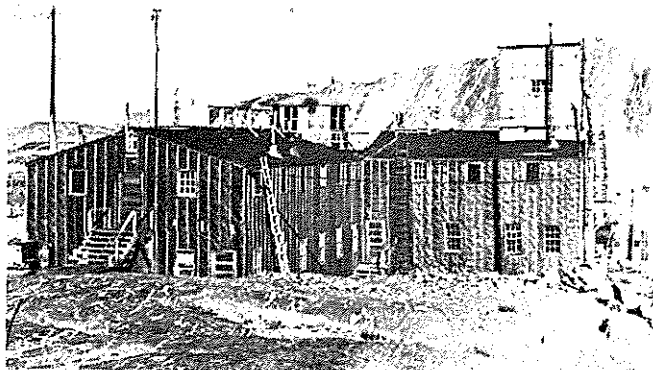
Flyveledelsen og radiostationen.

Morgenparaden.

Udsigt over flyvestationen.

Tankvognen kører over elven efter vand.

En del af stationens mange bygninger som dog ikke alle er i brug.



Er en fanatiker altid en mager mand - og omvendt?

At cand. mag. Herluf Petersen

Tegninger: N. E. Frost



»Den pykniske —«

DET er en almindelig tro, at en rund og trivelig person er en gemytlig, omgængelig fyr af en vis rolig ligevægt, — og at en mager, asketisk udseende mand er mere eller mindre fanatisk af temperament. Hvor mange har ikke i årene under krigen forsøgt at bedømme den nazistiske gangsterbandes reaktionsmåder efter deres udseende? Billederne af disse forbrydere, Hitler, Hess, Göring, Himmler, Goebbels, og hvad de nu hed allesammen, blev i vor bevidsthed sammenkædet med en række specielle egenskaber.

Er der overhovedet nogen sammenhæng mellem et menneskes udseende og dets egenskaber, — altså mellem psyke og karakter på den ene side, legems-karakter på den anden? Er en fanatiker altid en mager mand med hede, brændende øjne? — og er en tyk mand altid en glad og venlig sjæl? I flere lande har man givet sig af med disse problemer. Allerede tidligt inddelte italienske videnskabsmænd menneskene i forskellige typer, og franske forskere har opstillet et skema over menneskene, hvori disse inddeltes i fire typer — den cerebrale type med kraftig udvikling af hjernekas-sen, — den respiratoriske med kraftig og dyb brystkasse, den digestive, fordøjende tyksak og den muskuløse type, — og hver af disse typer havde, mente man, karakteristiske, psykiske egenskaber.

Et af de senere systemer, Kretschmers, inddeler menneskene i tre legemstyper efter de ydre egenskaber, og til disse typer skulle der være bestemte sjælelige egenskaber.

Den leptosome type er mager, slank, med smalle skuldre og lang, smal og noget indsunket brystkasse. Halsen er lang og tynd; der er næsten ingen fedtaflejring på kroppen, og kraniet er ægformet, bredest opadtil. Pande og hage er ofte vigende, hvilket bedst ses i profil.

Den anden type er den pykniske, der er tæt og tyk med bred og dyb

brystkasse. Arme og ben er spinkle, underkæben er kraftig, og der er udpræget tilbøjelighed til fedme. Hudfarven er for det meste frisk og sund, i visse tilfælde noget rødmossset, i modsætning til den leptosome, der tit har en usund hudfarve. Og endelig er der den tredje type, den atletiske, der karakteriseres ved en kraftig udvikling af knogler og muskler, af brede skuldre og smalle hofter samt et ret lille kranium. Typen er kraftig uden at være fed.

Dette er naturligvis kun skematiseret. Alle mennesker kan ikke puttes ind i tre skarpt adskilte båse med hver sin type i. Der er mange overgange mellem disse grupper, — overgange mellem fede og magre, overgange i skelettets bygning og muskulaturens udformning. Således er der naturligvis blandingstyper, der kan være opstået ved krydsning mellem to forskellige typer. Og dertil kommer, at en mennesketype ofte forandrer sig med årene, idet menneskene som unge i reglen er spinkle, leptosome, mens de senere kan udvikle sig til den atletiske type (i 20—30 års alderen), og endelig kan de til slut blive pyknikere, når de omkring halvtredsårsalderen finder ro og fred ved et veldækket bord.

Men hvordan nu med de tilsvarende karaktertræk? Her går man ud fra to bestemte sindssygdomme, der står som yderpunkter i den lange række sindslidelser, som menneskene er behæftet med, nemlig den manio-depressive psykose og schizofreni.

Den førstnævnte sindssygdom, den manio-depressive psykose, er karakteriseret ved følelsesmæssige gnidninger i sindet. Der er en bestandig vekslen mellem en manisk opstemt sindstilstand, hvor patienten er glad, ofte overdreven glad, og ikke ansvarlig for sine handlinger, — og en depressiv, nedtrykt sindstilstand. Ofte kan den ene form være dominerende, således at vedkommendes »grundtone« bliver enten konstant livlig, forceret, udadvendt eller konstant melankolsk og sløv. Det hyppigste er dog, at de to tilstandstyper veksler med kortere eller længere mellemrum.

I den maniske periode er patienten — her drejer det sig om en sygdom — munter, livlig og meget talende, — og talestrømmen er ledsaget af livlige bevægelser. Opmærksomheden er let vakt, men lidet udholdende. Der skal kun lidt til for at aflede opmærksomheden. Tit bliver der noget underlig forjaget, planløst, usammenhængende og uordnet over manikerne.

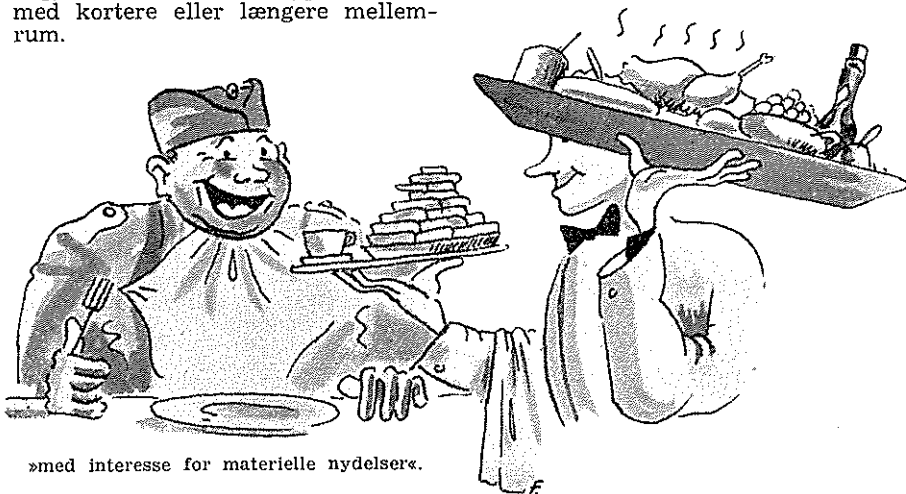
I den depressive periode er grundstemningen deprimeret — indtil ængstelse og fortvivlelse. Tænkeevnen, fantasien og bevægelsestrangen er mere eller mindre hæmmet, og handlingslivet er stærkt begrænset. Patienten kan ikke komme i gang med noget, men går i stå, selv foran den mindste hindring.

Schizofreni ytrer sig blandt andet ved splittethed i karakteren, intellektuelle gnidninger, kan vi kalde det, som i visse tilfælde fører til fuldstændig opløsning af vedkommendes bevidsthedsliv og da ender med total sløvhed. Denne sindssygdom optræder mest almindelig hos yngre mennesker. Der er hos de schizofrene patienter ingen sammenhæng mellem det ydre og det indre, — en patient kan le og grine ved meddelelsen om en nær slægtning død og blive — eller lade — dybt bedrøvet over noget uvæsentligt. Tit er forestillingslivet behersket af fikse ideer, ofte af absurd karakter.

Det er givet, at der er forskellige grader af disse sindssygdomme. Nogle patienter er mindre angrebne end andre. De abnorme karaktertræk kan være så svage, at man ikke taler om sindssyge personer, men om unormale mennesker, sære, noget til en side, hysteriske, ikke til at omgås eller lignende. De har enten de manio-depressives eller de schizofrenes karaktertræk, men i mindre udpræget grad. Så taler psykologerne om cykloide typer, der nærmest tilhører den manio-depressive type, eller schizoide-rene mennesker, der har lignende karaktertræk som schizofrenikerne, blot i svagere grad.

Og endelig kan de abnorme karaktertræk

Fortsettes side 22



»med interesse for materielle nydelser«.

THUNDERJET

IFØLGE tidsskriftet »Propel« vil Danmark — tillige med en række andre vesteuropæiske lande — i løbet af 1951 modtage et antal amerikanske reaktionsjagere af typen Republic F-84E, Thunderjet. »Propel« nævner, at flyvevåbnet foreløbig vil få to eskadriller, eller 40 fly.

Lad det straks være sagt, at Thunderjet — der gentagne gange har været omtalt i »Folk og Værn« — er en af øjeblikkets allerbedste reaktionsjagere. Bl. a. viste den sig ved en række øvelser med angreb på amerikanske strategiske bombefly (Convair B-36) i stor højde at være både den berømte »Shooting Star« og verdensrekordindehaveren »Sabre« overle-

m ved hastigheder mellem 360 og 400 km/t.

F-84E — den model, vi får — er den næstnyeste og den, der senest er kommet i aktiv tjeneste. Den drives af en Allison J-35-A-17 reaktionsmotor, der udvikler 2270 kg's tryk og iøvrigt kan udskiftes på kun 50 minutter. Den er udstyret med 6 stk. 12,7 mm rekylgeværer og kan medføre et varierende antal raketter og bomber — op til en maximumvægt på 2041 kg. F. eks. 32 stk. 12,7 cm raketter eller 12 stk. 12,7 cm raketter og 2 såkaldte »Tiny Tim«-raketter, der hver vejer 544 kg.

Lægges størst vægt på rækkevidden, kan den udstyres med 4 brænd-



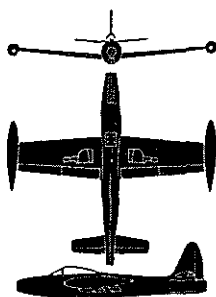
gen. Det er jo ikke nok, at en jager kan flyve hurtigt — den må bl. a. også have gode manøvreegenskaber og helst tillige stor rækkevidde. Thunderjet opfylder alle disse krav.

Den første Thunderjet fløj første gang den 28. februar 1946. Den anden nåede i september samme år under flyvning over Muroc Dry Lake i Kalifornien en hastighed på 983 km/t, hvad der kun var 8 km/t dårligere end den daværende verdensrekord, som indehavedes af Gloster Meteor IV. Siden da er et stort antal Thunderjet-jagere leveret til det amerikanske flyvevåben i stadig forbedrede modeller.

Den nyeste model er den pileformede F-84F (ex YF-96A), hvis top-hastighed er over 1000 km/t. Den er dog endnu ikke i aktiv tjeneste.

22. september 1950 fuldførte oberst Schilling fra det amerikanske flyvevåben i en Thunderjet den første non-stop flyvning over Atlanterhavet, der er foretaget i en reaktionsjager. Flyvningen varede 10 timer og et minut, og der foretoges brændstoffypfyldning i luften i en højde af 7600

stof-tanke, 2 på planspidserne og 2 under bæreplanet, een på hver side af kroppen. Rækkevidden er da omkring 4000 km.



Piloten er sikret ved panser, og der er endvidere monteret et katapultsæde til anvendelse i nødsituationer. Piloten trykker blot på en knap, så slynges sædet, og dermed han selv, bort fra flyet, hvorefter to faldskærme bærer henholdsvis pilot og sæde ned til jorden.

Øvrige data: Max.hast. over 965 km/t, spændvidde 11,4 m, længde 11,58 m, praktisk tophøjde over 13700 m, fuldvægt (F-84B) 9072 kg.

Glimt fra luften . .

England.

Det meddeles, at De Havilland Venom skal bygges i stort antal til R.A.F. Foruden De Havilland fabrikkerne vil også Bristol Aeroplane Co. deltage i produktionen.

Den tomotorede jettbomber English Electrical Canberra skal nu også fremstilles ved Short-, A. V. Roe- og Handley-Page fabrikkerne i England samt i Australien.

Efter en række omfattende prøver har det engelske forsyningsministerium afgivet en større ordre på antiubådsflyet Fairey 17.

Den nyeste Gloster Meteor model, natjageren Mk. 11, er i produktion for R.A.F. ved Armstrong-Whitworth.

Hawker Sea Fury og Fairey Firefly har fra det engelske hangarskib H.M.S. Theseus deltaget i en række aktioner i Korea.

De hangarskibsbaserede reaktionsjagere Hawker Sea Hawk (N7/46) og Supermarine Attacker er i serieproduktion til den engelske flåde.

Sikorsky helikopteren S-55 (12-sædet, max.hast. 166 km/t, rækkevidde 756 km, fuldvægt 3084 kg) fremstilles på licens ved Westland Aircraft Ltd.

Rusland.

Tupolev har konstrueret en ny to-motoret reaktionsbomber — TU-10. Dens motorer menes hver at udvikle 1814 kg's tryk og skulle kunne give den en tophastighed på omkring 860 km/t. Armeringen udgøres af 1/20 mm RK i haletårn og 2/20 mm i bæreplans forkant. Bombelasten ligger formentlig omkring 2270 kg, og rækkevidden er 3200 km. Den adskiller sig fra TU-2 og TU-4 ved at have enkelt sideror.

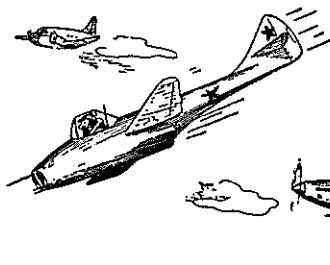
Andre nye russiske konstruktioner er en to-sædet træner UYAK-15 samt en forbedret YAK-15 model, benævnt YAK-15B.

U. S. A.

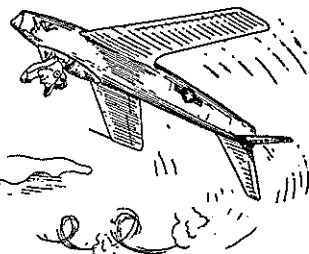
Boeing C-97, Stratofreighter, er udviklet i en ny model KC-97A, der er udstyret til brændstoffoverføring i luften.

Convair Turboliner fløj første gang den 29. december 1950.

Det tomotorede passagerfly Martin 4-0-4 var første gang i luften den 21. oktober 1950. En militær version, Martin 4-0-4 Airlift, er under udvikling.



Fjernkendingsiden



Ved kaptajnlejtant L. WESSEL WETLESEN

IL-12B. Rusland.

Douglas DC-3. U.S.A.

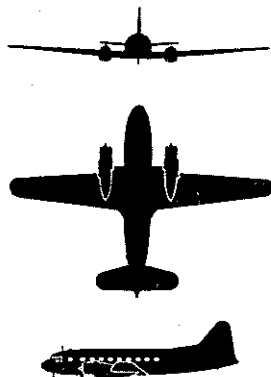


Tomotoret transportfly — scrapbogen gruppe 4.



Tomotoret transportfly — scrapbogen gruppe 4.

Beskrivelse: Lavvinget monoplan, bæreplanet forfra V-formet, nedenfra uregelmæssigt trapezformet, forkant fremskudt mellem motorer og krop — to indbyggede stjernemotorer med underliggende radiatorer — enkelt nærmest klokkeformet sideror med forkant forlænget et stykke forefter på kroppens overside — højderoret forfra let V-formet, nedenfra bredt halvtrapezformet, topvinklen forefter — ret kraftig, cigarformet krop.



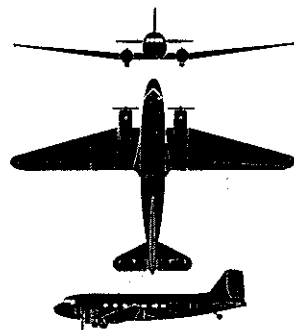
Data: Max.hast. 406 km/t, marchhast. 350 km/t, spændvidde 31,7 m, længde 21,32 m, rækkevidde 3000 km, fuldvægt 17.236 kg, passagerantal 27—32.

Motorer: To ASH-82FNV fjortencylindrede stjernemotorer, der hver udvikler 1775 HK.

Bemærkninger: Anvendes foruden af russiske også af polske og tjekkoslovakiske luftfartsselskaber samt af det russiske flyvevåben. I ældre versioner er siderorets forkant ikke forlænget forefter. Konstruktor Sergei Vladimirovich Ilyushin.

Sammenlign: DC-3, Scandia, Convair-Liner og Martin 2-0-2.

Beskrivelse: Lavvinget monoplan, bæreplanet forfra U-formet, nedenfra keglestubbformet med den mindste side forefter — to indbyggede stjernemotorer — delvis optrækkeligt understel (ses under motorerne) — enkelt bredt, klokkeformet sideror med forkant forlænget et stykke forefter på kroppens overside, næsten lodret agterkant — højderoret forfra plant, nedenfra halvtrapezformet, topvinklen forefter — nærmest cigarformet krop.



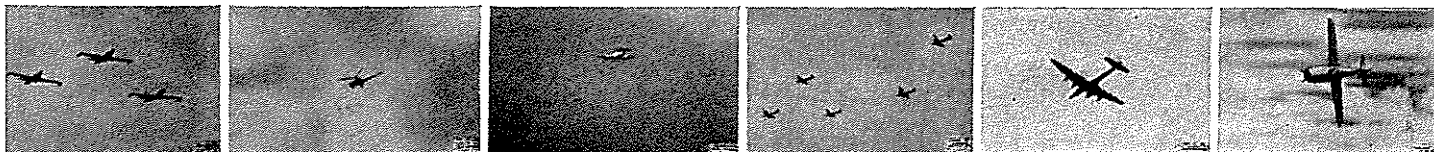
Data: Max.hast. 368 km/t, marchhast. 331 km/t, spændvidde 28,9 m, længde 19,63 m, praktisk tophøjde 7076 m, rækkevidde ca. 3400 km, fuldvægt 11.430 kg, passagerantal 21.

Motorer: Findes med forskellige motorer. Den her beskrevne model har to Pratt og Whitney Twin Wasp R-1830-S1C3G fjortencylindrede stjernemotorer, der hver udvikler 1200 HK.

Bemærkninger: DC-3 er verdens mest anvendte transportluftfartøj bygget i ialt 10.926 eksemplarer, deraf 10.123 militære. Første flyvning den 18. dec. 1935. Amerikanske militære benævnelser: Skytrain og Skytrooper, engelsk: Dakota, russiske: PS-84 og Li-2. En moderniseret udgave kaldes Super DC-3.

Sammenlign: IL-12, Scandia, Convair-Liner og Martin 2-0-2.

Fjernkendingsopgave nr. 16/51. Følgende luftfartøjer skal identificeres:



2

3

4

5

6

Opgaven er denne gang noget vanskeligere end tidligere. Kommer der ingen helt rigtige løsninger, tilfalder præmien (15 kr.) den, der har flest rigtige svar. Hvis flere står lige, foretages der lodtrækning.

Løsningen indsendes senest 1. april 1951 i konvolut mrk. »Fjernkendning« til »Folk og Værn«s redaktion, Vester Voldgade 117, København V.

»Julespøgen« havde samlet ekstra stor tilslutning. Løsningen var: Billed nr. 1 — tekst b, billed nr. 2 — tekst e, billed nr. 3 — tekst c, billed nr. 4 — tekst d, billed nr. 5 — tekst a.

Vindere: 94/50 Jauert, 2. eskadrille, Karup flyveplads, Karup J. (15 Kr.) og Kystkadet Jørgen Lund, Middelgrundsfortet, København (10 Kr.)



»Den leptosome type«

(Fortsat fra side 19)
 tertræk være så svage, at vi i virkeligheden står over for fuldt normale mennesker — med deres karakteristiske personlige karaktertræk. Hvis disse karaktertræk er en svag afglans af de manio-depressive, taler man om cyklotyme mennesker, d. v. s. ganske normale mennesker, der enten kan være en glad, »opstemt« type, af en mere melankolsk, måske noget pessimistisk type, eller kan have vekslende perioder af opstemthed og melankoli. De normale karakterer kan også være beslægtede med de schizofrene, og man taler da om schizotyme typer, der er mere eller mindre splittede.

Lad os se lidt nærmere på disse typer. En stor procentdel af

de mennesker, der tilhører den psykiske legemstype, altså den tætte, kraftige, noget fedladne, har manio-depressive karaktertræk. De er af cyklotymt temperament, ofte med mere eller mindre kraftige svingninger i sindstilstanden, enten med dag, ugers eller måneders mellemrum mellem den glade og den melankolske periode. Disse mennesker er i reglen, i hvert fald i deres opstemte, maniske periode, udadvendte. De søger kontakt med andre mennesker, er meget talende og indladende. Deres sind er enkelt, ukompliceret, og de viser tydeligt deres følelser.

Det er givet, at sådanne mennesker bliver let påvirkelige, særlig da de er lidet selvstændige og ret overfladiske. På den anden side finder vi netop her værdifulde typer af hjælpsomt og varmhjertet præg, følelsesmennesker, med sans for humor. Typen kan dog ikke altid betegnes som overfladisk, hvad angår følelseslivet, da der ofte lurer mørkere misstemninger på bunden.

Det intellektuelle er i reglen ikke så udpræget hos psykikerne. På den anden side er mange af disse mennesker såkaldte »livskunstnere« med interesse for materielle nydelser og med en let æstetisk fernis som et tyndt overtræk over mere upolerede karakteregenskaber.

Inden for den psykiske gruppe finder vi f. eks. de glade vrøvlehoveder, udadvendte i deres væsen, let vakte, men med ringe udholdende opmærksomhed. Vi kender dem fra jernbanerejsen, fra arbejdspladsen og kaserne. De har let ved at slutte sig til andre, men det kan være så som så med trofastheden. Vi træffer også de rolige humorister, der i virkeligheden også er udadvendte, — det er nemlig betingelsen for, at de kan se deres medmennesker og disses svagheder i et humoristisk skær, idet humor indeholder træk af sympati. Og mindre udpræget — men med samme grund-

træk — er de stille følelsesmennesker, der lider eller glæder sig med deres medmennesker. Der er fuld overensstemmelse mellem det ydre og det indre, ingen forstilling; de græder, så alle kan se det, — og ler, så alle kan høre det.

Mange andre mennesketyper rubriceres herhen, f. eks. de udprægede nydelelsesmennesker, der sætter pris på denne verdens goder, helst i selskab med andre mennesker (udadvendtheden), og endelig finder vi en ret sjælden type, det dådkraftige handlingsmenneske.

Af de leptosome mennesker — de slanke, spinkle, eventuelt asketiske — har en meget stor del schizofrene karaktertræk — med en vis tilbøjelighed til fanatisme. De er mere eller mindre personlighedsspaltede, med både en udadvendt og en indadvendt side, hvilket betyder, at deres »facade« i de færreste tilfælde giver oplys-



»kraftige svingninger i sindstilstanden«.

ninger om, hvad der rører sig i deres indre.

Disse mennesker kan udvikle sig mere ensidigt i forskellige retninger. Nogle bliver fornemt tilbageholdende, aristokratisk forfinede typer, enkelte mere verdensfremmede, ofte rene idealister, mens hos andre den udadvendte side bliver dominerende. Disse sidste vil i værste tilfælde opkaste sig til despoter. De er egoister, kolde og ufølsomme over for andres lidelser. I den klasse finder vi den kølige herskertype, der i visse tilfælde kan være afstumpet, brutal — i andre tilfælde mere intelligenspræget. Men næsten altid ufølsom, når det gælder andre, ømtålelig og overfølsom, når det gælder vedkommende selv.

Den vanskeligst definerbare type i Kretschmers system er den, der svarer til det atletiske udseende. Det er tit mennesker, der hager sig fast i en idé og har vanskeligt ved at slippe en tankegang. Deres følelser svinger trægt, og kun nu og da kommer det til voldsomme følelsesudbrud. Disse mennesker kan være hensynsløse og brutale til dyriskhed; men man træf-

fer også særlig godmodige typer inden for atleterne.

Det er i korte træk indholdet af typelæren. Så må læserne selv forsøge at henføre personer, der interesserer dem, til en af typerne og kontrollere, om karakteristikken passer. Det er givet, at der er noget uhyre bestikkende ved denne teori. Vi kender alle den hårde og hensynsløse fanatiker, der er mager, den glade selskabsbro'r af mere trivelig form samt den brutale atlettype med det lille, maskinklippede hoved. Man må dog ikke lade sig forlede til en fuldkommen kritikløs begejstring for Kretschmers system. Det har mange modstandere, der har påvist dets store svagheder. Man må f. eks. ikke glemme, at fedme kan skyldes mange og gode forretningsmiddage og derfor ikke garanterer for gode og venlige følelser bag spækklaget, ligesom magerhed kan skyldes dårlige kår eller stofskiftesygdomme og derfor godt kan dække over kontaktsøgende naturer.

En anden ting er, at legemstypen kan skifte med alderen, som påvist i begyndelsen. Og der mangler en konstatering af, hvilken rolle arvelige faktorer spiller, — og hvor meget kårerne betyder.

I det hele taget er systemet — selv om det synes klart og koncist — temmelig uklart, samtidig med at det opdeler menneskene på en alt for kategorisk måde. Tre båse — vær's go'. Men overfladisk ser det bestikkende ud. Og det må indrømmes, at en stor del af menneskene virkelig kan inddeles i de nævnte tre grupper, — samt at en stor procentdel af hver enkelt gruppes medlemmer faktisk er af den psyke, som Kretschmer har hævdet svarede til udseendet.

Herluf Petersen,



»den atletiske«.

FRA SKIB OG KASERNE

Med værnernes udvalgte fodboldhold i Metz

Fra ceremonien ved monumentet for byen Metz' faldne

1. Orlogskaptajn Aa. Palsgaard nedlægger paa det danske holds vegne en blomsterbuket på monumentet.
2. Stilheden efter blomsternedlæggelsen. — I forgunden garnisonskommandanten, oberst Colin, og orlogskaptajn Aa. Palsgaard. I baggrunden det danske hold samt en del af officerskorpset fra Metz.
3. Efter ceremonien hilser oberst Colin på det danske hold, som præsenteres af kaptajn G. Boving. I baggrunden ses lidt af monumentet for de faldne.

Fra kampen Frankrig—Danmark

4. General Zeller, Metz' militærgouverneur og chef for 6. region, og oberst H. H. Jørgensen, den danske militærattaché i Paris, hilser før kampen på de danske spillere, som præsenteres af kaptajn G. Boving (skimtes mellem generalen og obersten).
5. Den danske målmand, Poul Ahm, klarer en farlig situation ved at bokse bolden væk foran den franske centre-forward, Saunier.
6. Fare på færde foran det danske mål.
7. Den franske målmand har taget bolden sikkert i sin favn for næsen af den danske wing, Jørgen Lind.



1

3

5

7

handler om et aktuelt problem: Den forlængede tjenestetid

Jeg gi'r mit humør en gang lak..



SÅDAN sang Liva Weel i en herlig forestilling på Riddersalen for en halv snes år siden. Visen var opmuntrende for triste sjæle. Den sagde kort og godt, at intet er så elendigt, at det ikke er en smule latter værd. Når man giver sit humør en gang lak, kommer alting til at se lysere ud. En lige så enkel som nyttig leveregel.

Da »Folk og Værn«s medarbejder forleden aflagde besøg paa Østerbrogades kaserne, havde han sandt at sige ikke ventet at finde et humørfyldt batteri — og værre ville det sikkert blive, når han annoncerede anledningen til besøget: en samtale om den forlængede tjenestetid! Hvor forundret blev han så ikke, da han traf soldater, der så med forståelse på foranstaltningerne og aldeles ikke havde tabt humøret af den grund.

Vi havde faktisk ventet det...

— Ærlig talt, sagde 3879/Larsen, der i det civile liv er landmand. Vi havde ikke ventet andet. Det var jo allerede der i juni sidste år, at Korea-krigen brød ud, og straks fortalte »velmenende« folk os, at vi måtte regne med at blive i trøjen de første par år. Så slemt blev det heldigvis ikke! Og jeg syn's egentlig, at vi er sluppet nemt om ved det. Det havde selvfølgelig været rart, om vi havde fået meddelelsen om forlængelsen lidt tidligere. Men hva' — det lå vel sådan, at det ikke ku' lade sig gøre.

— Ja-se. Man må jo se økonomisk på alting, indskyder 3832/Pedersen. Jeg er kontormand til daglig og er på en måde lykkelig over, at jeg ikke havde fået en fast stilling, der ventede på mig den 10. marts. Så ville man jo have siddet kønt i det. Nu skal vi for resten heller ikke give indtrykket af stor begejstring, fordi vi skal lige inde helt til den 21. april. Personlig tror jeg nok, at jeg kunne tænke mig at tjene en smule penge igen. Soldaterlønnen er jo ikke for stor. Og hvorfor følger den ikke pristallet? I dag får en soldat bestemt mindre for sine 1,75 kr. om dagen end i 1945. Det er jo ikke så godt.

3890 er cyklesmed og anlægger en bekymret mine ved 32's økonomiske betragtninger:

— I påsken får cyklesmedene travlt. Jeg havde arbejde i Kalundborg og skulle tilbage til min gamle mester. Så var det jo meningen, at jeg skulle gå i gang der ved påsketid og sætte skik på »stålhestene«. Men det kan jeg jo skyde en hvid pind efter.

— Der er jo også nogle af os, der aldrig har tjent en rød øre, fordi vi faktisk kom lige fra skolebænken til hæren, siger 3836/Lilliegren, ingeniør og talsmand i batteriet. Jeg skulle nu tiltræde en ingeniørstilling d. 15. marts og er temmelig skeptisk med hensyn til mine chancer for at få stillingen, når jeg først kan begynde d. 23. april.

Højere hensyn og videre perspektiver.

Ja, der er åbenlys enighed om, at forlængelsen af tjenestetiden har visse ubehagelige sider — der dog alle er knyttet til personlige forhold. Pengene er små for en soldat — og det er hovedårsagen til overvejelserne mand og mand imellem.

Men soldaterne er klar over, at der findes en verden uden for Verona. Andre hensyn end de personlige kan spille en rolle, og det gælder vel ikke mindst i militære detailspørgsmål.

— Man spørger uvilkårligt sig selv, siger 36, hvad formålet med tjenesteforlængelsen kan være. Er det omskolingen, der kræver mere tid, eller er det sikringen i det militære tomrum, eller måske begge dele i forening eller helt andre forhold, der ikke er kendt?

Hvis omskolingen alene er årsagen, kunne man måske ærgre sig en lille smule. For vores batteri er i hvert fald blevet omskolet til de nye geværer og kunne velsagtens også have foretaget omskoling i kanonbetjening før manøvrerne. Den officielle baggrund for forlængelsen har jo været sikringen i en ellers »soldaterfattig« periode. Og der må jeg sige, at man må gå helt ind for tanken. Det ville være mærkeligt, om man lod begivenhederne ude i verden gå ubemærket hen og undlod at tage de sikkerhedsforanstaltninger, der kan tages af et lille land. Endelig kan der være årsager, som ingen af os kender. Vi lever i en Atlantpagtstat, der har forpligtet sig til at yde et bidrag til det fælles forsvar af Europa, og man kunne antage, at kravene til de forskellige starter måtte være nogenlunde ensartede. Der er altså ingen grund til bitterhed i anledning af tjenesteforlængelsen, og det vil sikkert blive svært at finde en eneste herude, der ikke forstår de — hvad skal vi kalde det? — politiske årsager til forlængelsen. Noget andet er så, hvad vi personligt føler ved tanken om »pigen og familien derhjemme« og hele den hyggelige verden, de repræsenterer.

32 har sin mening om tingenes udvikling: — Vores batteri har jo haft

den vanskelighed rent arbejdsmæssigt, at det tidligt blev delt i en depot- og en vagtstyrke. Så var det jo sket med det taktiske arbejde. Kammeratskab har der heller ikke kunnet skabes i større målestok — især fordi 60 pCt. af gutterne er københavnere, og da vi hele tiden har ligget her i byen, betyder det, at kaserneliv om aftenen for os har været en ukendt ting. Efter den 10. januar blev afgivelserne igen sendt tilbage, og nu arbejdes der igen feltmæssigt. Det har haft en gavnlig indflydelse på kammeratskabet efter min mening.

— Det er sikkert nok, at man ikke tager skade af soldatertiden. De mere lade er blevet »loppet op«. Det tager de ingen skade af, og mange sjove oplevelser har vi haft — oplevelser, som vi kan »gi'«, når vi mødes igen om 25, 30 eller 50 år.

God omskoling.

De værnepligtige har, som vi ser, ikke ondt af sig selv. Da meddelelsen om den forlængede tjenestetid kom, blev mange vel en smule vemodige, men det har nu fortaget sig, og de fleste har givet humøret en gang lak ved tanken om, at genindkaldelser slipper man da i alt fald for.

— Og det er efter vor mening i de indkaldtes favør at tage omskolingen i perioden 10. marts—21. april, siger løjtnant af reserven T. F. Jacobsen. — Dette batteri har haft vanskelig-heder at kæmpe med på grund af de store afgivelser, og der var derfor i januar måned en hel del at indhente. Jeg tør nu sige, at arbejdet går tilfredsstillende, og vi har været glade over forløbet af geværomskoling, der allerede er foretaget.

— I 10 dage havde batteriet de nye amerikanske håndvåben til omskolingen, så blev de afleveret, da man af hensyn til ønsket om ens udrustning

Fortsettes side 32





Det internationale mesterskab i militær femkamp II

Sidste afsnit af kaptajn G. Bøvings artikel om afviklingen af sidste års mesterskab i militær femkamp i Antibes ved Middelhavet. I sidste nummer fortaltes om konkurrencerne i disciplinerne skydning og forhindringsløb.

3. dags disciplin: HÅNDRANATKAST

Kort uddrag af reglementet.

Granater: Blinde granater af en vægt på ca. 600 g. (De anvendte granater mindede meget om de engelske Millsgranater).

Areal som kasteren råder over: Tølløbets længde kan kun blive 3 m langt, idet arealet begrænses af stensætning bagtil og på siderne og fortil af en mur på 1.25 m's højde.

Kastemåde: Der må kastes med strakt eller bøjet arm, dog er underarmskast forbudt.

Konkurrencen omfatter 2 dele:

1. del: Præcision og hurtighed.

Målene er 4 cirkler med en diameter på 2 m i afstande af 20, 25, 30 og 35 m.

Hver deltager råder over 25 granater. Han skal med anvendelse af så få granater som muligt og så hurtigt som muligt ramme alle 4 mål. Så snart alle mål er ramt, standser denne del af konkurrencen for hans vedkommende.

Der gives points således: 25 for 4 mål i 4 kast, 24 for 4 mål i 5 kast o.s.v. til 4 points for 4 mål i 25 kast, derefter 3 for 3 i 25, 2 for 2 i 25, 1 for 1 i 25 og 0 for 0 i 25.

2. del: Længdekast indenfor antagelige præcisionsgrænser.

Kasteren har 3 forsøg og skal søge at kaste så langt som muligt. Kun det bedste resultat måles op og tæller i konkurrencen. Samtidig forlanges det, at granaterne skal ramme jorden indenfor en vinkel på ca. 30° — fordelt med 15° på hver side af kasteretningen.

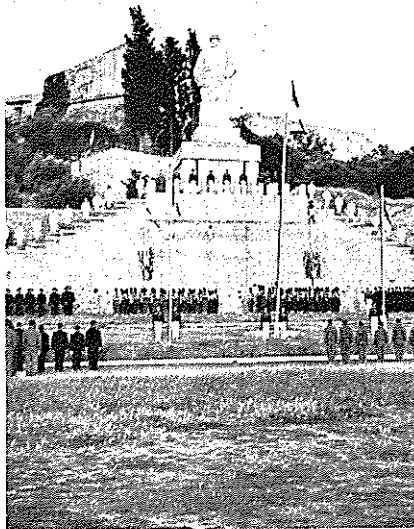
Points gives efter en særlig tabel, hvoraf kan nævnes, at kast under 35 m giver 0 points, kast mellem 54—58 giver 5 o.s.v. op til 25 points for kast over 99 m.

Placering i den samlede konkurrence (1. og 2. del) fremkommer ved sammenlægning af de points, som den enkelte deltager opnår i de 2 dele.

I tilfælde af pointlighed placeres den først, som har anvendt kortest tid i 1. del, er også denne ens, tages der hensyn til opnået længde i 2. del.

GENNEMFØRELSEN AF HÅNDRANATKAST.

Også banen til denne disciplin var anlagt i forbindelse med skolens stadion og overværedes — som forhindringsløbet — af en større tilskuermængde, både militære og civile.



Fra præmieuddelingen: Billedet er taget fra midten af stadion. Helt i baggrunden ses Fort carré's mure. Noget nærmere det kæmpemæssige mindesmærke for soldaten fra 1. verdenskrig. Skolens elever, der er opstillet ved foden af statuen og op ad soklen, giver et indtryk af de kæmpemæssige dimensioner. På jorden (med ryggen til) ses et par af de deltagende hold og mellem dem en del af æresvagten, senegalnegre, som præsenterer gevær.

Fra de højt hævede tilskuerpladser havde man et udmærket overblik, kunne se hver enkelt deltagers kast og observere granaternes nedslag. Resultaterne bekendtgjordes straks i højtaler og på en tavle, så alle kunne følge og forstå hver enkelt præstation.

I hurtig rækkefølge kom skiftevis en deltager fra hvert hold frem til kastebanen og begyndte, når startsignalet lød, konkurrencen. Forhåndsmøntalen gik ud på, at mange var i stand til at ramme de 4 mål med 4

kast, men det skulle vise sig, at så godt kunne ingen kaste på mesterskabsdagen.

Bedste mand i 1. del anvendte 6 granater og opnåede 23 points, derefter fulgte 2, der anvendte 7 granater og opnåede 22 points. Særlig bemærkelsesværdigt er det, at bedste mand her — en franskmænd — kun kunne opnå 37,41 m i længdekast, d. v. s. at han for at ramme i præcisionskastet faktisk måtte kaste for fuld kraft. Dette gør hans præstation så meget mere fremragende.

Der var naturligvis også dårlige præcisionskastere, således 6, der med alle 25 kast kun opnåede at ramme 2 eller 3 af målene.

Også længdekastet bød på store variationer fra 59,22 m for bedste til 37,41 for dårligste mand.

I den samlede konkurrence (1. og 2. del) opnåede bedste mand (en svensker) 28 points, fordelt med 22 i præcision og 6 i længde.

I modsætning til de 2 første dages discipliner, var der ingen af de deltagende nationer, der dominerede totalt, placeringerne fordeltes nogenlunde jævnt mellem alle 5 deltagende hold, idet dog Sverige, der havde både nr. 1 og 2. var bedste nation. Takket være dette, lykkedes det for de raske svenskere endnu engang at passere franskmændene i 6-mands holdkonkurrencen.

Her var placeringen efter 3. disciplin:

Nr.	Points
1 Sverige	43
2 Frankrigs A-hold	49
3 Frankrigs B-hold	113,5
4 Belgiens A-hold	132
5 Belgiens B-hold	182,5

Placeringen skiftede således atter mellem de 2 førende, men også mellem de 2 næste hold blev placeringen ombytet, idet Frankrigs B-hold — forøvrigt for første og sidste gang i konkurrencen — nåede foran Belgiens A-hold. Spændingen vedlige-holdtes, og situationen tilspidsedes altså mere og mere.

Men det var ikke alene i holdkonkurrencen, spændingen var stor, også i det samlede individuelle mesterskab var stillingen skiftet fra disciplin til disciplin, men man begyndte dog nu at kunne gisne om den endelige sejrherre. I det individuelle mesterskab var stillingen mellem de første nu efter 3. disciplin:

Nr.	Points
1 Løjtnant Gueguen, Frankrig .	18
2 Løjtnant Bailly, Frankrig ...	24
3 Løjtnant Lorichs, Sverige ...	27
4 Fournier Nordström, Sverige .	28
5 Løjtnant Bostrand, Sverige ..	28,5

4. dags disciplin: SVØMNING.

Kort uddrag af reglementet:

Distance: 50 m. **Stil:** Fri. **Påklædning:** Svømmedragt.

Hindringer: a) 9 m fra startstedet er anbragt 2 træstammer med en indbyrdes afstand på 3 m. Der svømmes over den første og under den anden. b) 20 m fra start findes en 3 m bred tømmerflåde, der skal svømmes under. c) 31 m fra starten skal deltagerne passere en platform

— anbragt 50 cm over vandfladen — og endelig d) 44 m fra startstedet skal der svømmes under en ny træstamme, hvorefter svømningen fuldendes.

Placering: Individuelt efter opnået tid.

SVØMNINGENS GENNEMFØRELSE OG RESULTAT.

Denne disciplin var henlagt til Palm Beach svømmebassinet i Cannes og overværedes af en talrig tilskuerskare, som efter de sprog og tilråb, der hørtes, at dømmen utvivlsomt repræsenterede størstedelen af Europas nationer. Grunden hertil er den simple, at en stor, eksklusiv danse-restaurants udendørs terrasse støder ligé op til bassinet, således at restaurantens danse- og badegæster kunne overvære konkurrencen.

Selve bassinet er 50 m langt og 20 m bredt og kunstigt opbygget, således at Middelhavets strandbred ligger ca. 10 m nede. Vandet i bassinet pumpes derimod op direkte fra havet.

Kort før konkurrencens begyndelse ankom den berømte, franske general de Lattre de Tassigny, der efter at have hilst på de fremmede officerer og deltagerne tog plads i den reserverede loge under publikums bifaldstilkendegivelser.

Nu tog konkurrencen sin begyndelse og afvikledes i et fint tempo. Så snart en deltager var kommet i mål, og hans tid udråbt, startede næste o. s. v. Adskillige af deltagerne benyttede crawl, men der var dog også mange, der svømmede god, gammel-dags brystsvømning. Mange forskellige småfif og spidsfindigheder forsøgte anvendt ved passagen af forhindringerne, men det var ikke nær dem alle, der gav godt resultat.

Tiderne var meget varierende, fra 34,3 sek. for bedste mand — et meget fint resultat — til 1 min. 08,5 sek. for dårligste.

Gennemsnitstiden var lidt under 50 sekunder.

Forinden svømningen fortalte den svenske holdleder, major A. Thorburn mig, at han ventede et alvorligt

nederlag for sit hold i denne disciplin, idet der var for mange dårlige svømmere blandt hans gutter. Det skulle vise sig, at han havde ret, idet kun 3 af svenskerne placerede sig blandt de første 10, medens resten var langt nede i rækken.

Sverige kunne derfor ikke fastholde førstepladsen i holdkonkurrencen, men blev atter passeret af Frankrigs A-hold, idet stillingen nu efter 4. disciplin var:

Nr.	Points
1 Frankrigs A-hold	38
2 Sverige	47,5
3 Belgiens A-hold	112,5
4 Frankrigs B-hold	135
5 Belgiens B-hold	183

Også i dette individuelle mesterskab bragte 4. disciplin — svømningen — betydelige forskydninger og det ikke alene blandt de førende, men hele vejen igennem. De 5 første var nu:

Nr.	Points
1 Løjtnant Gueguen, Frankrig ..	23
2 Løjtnant Lorichs, Sverige	35
3 Fourrier Eriksson, Sverige	37
4 Sergent Dritsch, Frankrig	45
5 Løjtnant Bailly, Frankrig	53

5. og sidste dags disciplin: UDHOLDENHEDSLØB.

Kort uddrag af reglementet:

Distance: 10 km på landevej.

Gangart: Fri (march eller løb).

Påklædning: Idrætspåklædning, løbesko uden pigge.

Løbets start: Alle starter samtidigt.

Placering: Individuelt efter opnået placering.

LØBETS GENNEMFØRELSE OG RESULTAT.

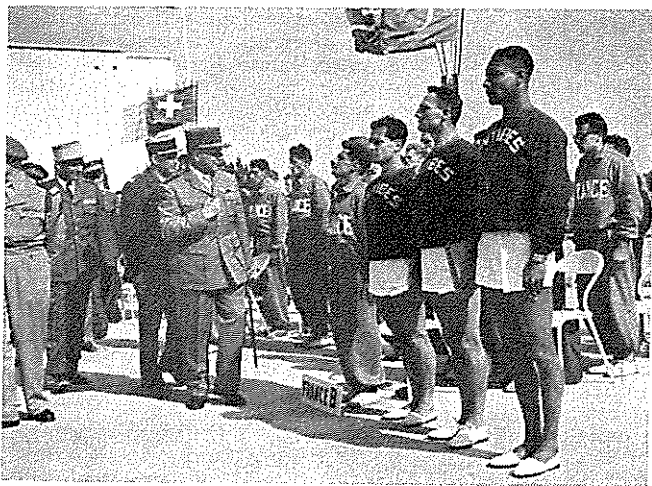
10 km løb vil altid være en hård konkurrence, og at løbet her ville blive ekstra hårdt var alle klar over, idet man frygtede, at den stærke varme — 30° i skyggen — og det klare solskin yderligere ville forøge anstrengelserne. Disse klimatiske vanskeligheder var der naturligvis taget hensyn til ved tilrettelæggelsen, idet starten var fastsat til kl. 16,00, hvor

solens stråler er mindre voldsomme, og hvor der normalt rejser sig en frisk brise, mistralen. Som følge af denne forudseenhed fuldførte da også 36 af de 39 startende løbet.

Start og opløb fandt sted på havnepladsen i Cannes, der i dagens anledning var festligt smykket med flag, og hvor der var foretaget omfattende afspærringer samt rejst tilskuertribuner. Ruten, der iforvejen var gennemgået og påvist for alle deltagerne, gik dels igennem Cannes' gader og dels ad landevejen i byens omegn.

Straks fra starten sattes tempoet voldsomt i vejret, og længe varede det ikke, før feltet var fuldstændig sprængt, og nu udspillede der sig mange enerverende og opslidende dueller ude på ruten. Fra ledsagende radiobiler holdtes tilskuerne på havnepladsen orienterede om stillingen, og derfor vakte det ikke særlig overraskelse, da de 2 første deltagere — begge i svenske farver — viste sig på havnepladsen for i en smuk spurt — side om side — at løbe gennem mål. Nu gik det slag i slag, med større eller mindre mellemrum, enkeltvis eller i smågrupper nærmede deltagerne sig målet; men kun sjældent så man nogen rigtig opløbskamp. Næsten alle havde brugt kræfterne på ruten og de sidste par hundrede meter, som kunne ses fra tilskuertribunerne bragte sjældent forskydninger. I denne disciplin dominerede svenskerne atter, idet de besatte pladserne som nr. 1, 2, 4, 6 og 7, medens dog de 3 resterende kom ret langt nede i rækken. Tiderne var naturligvis meget varierende, fra 35 min. 54 sek. for de 2 første — imponerende flot under de vanskelige forhold — til henholdsvis 48,23, 50,57 og 51,00 for de 3, der kom sidst i mål.

Stor var spændingen. Hvordan var det gået i holdkonkurrencen? Og hvordan i det individuelle mesterskab? Dette sidste var klart: Løjtnant Gueguen kunne ikke undgå at vinde, idet han passerede målet som nr. 10 og altså ialt kun opnåede 33 points,



Fra svømningen: General de Lattre de Tassigny hilser på deltagerne og officials. Bag generalen ses bl. a. præsidenten for Conseil International du Sport Militaire, Commandant H. Debrus, og chefen for skolen i Antibes, Commandant C. Morel. I forgrunden — med »Antibes« på brystet — ses tre af skolens lærere, der alle medvirkede som officials.



Fra håndgranatkast: Bemærk brystværnet samt stensætningen, der begrænser det areal, som kasteren råder over.

men de efterfølgende pladser, hvem besatte nu dem?

Her kom det svenske hold ud for sin store skuffelse, idet løjtnant Lorichs, der efter 4. disciplin lå som nr. 2, blev indbragt til målet i ambulance, ligesom en belgier og en franskmand. Disse 3 havde måttet opgave undervejs. Ja, det er egentlig forkert at bruge udtrykket »opgive« — der var ingen der opgav, de 3, som ikke fuldførte løbet, løb og blev ved med at løbe, indtil de udmattet af anstrengelserne og overvundet af sol og varme — styrtede om på vejen.

BEKENDTGØRELSE AF RESULTATER OG PRÆMIEUDDDELING.

Samme aften kl. 19,00 stod de deltagende hold, de udenlandske repræsentanter, skolens elever, et æreskompagni og et stort musikkorps opmarcheret på skolens stadion, hvor general de Lattre de Tassigny nu foretog præmieuddelingen.

Først kaldtes nr. 1, 2 og 3 i de enkelte discipliner frem og modtog af generalens hånd de smukke guld-, sølv- og bronzemedaille, så fulgte præmierne for det samlede individuelle mesterskab og endelig for 6-mands holdmesterskabet.

For at begynde med dette sidste blev den endelige placering:

Nr.	Points
1 Frankrigs A-hold	38
(placeringerne 1, 3, 4, 7, 11, 12)	
2 Sverige	43
(— 2, 5, 6, 8, 9, 13)	
3. Belgiens A-hold	106
(— 10, 14, 15, 19, 21, 27)	
4 Frankrigs B-hold	139
(— 17, 18, 20, 24, 29, 31)	
5 Belgiens B-hold	190
(— 26, 28, 32, 33, 35, 36)	

Trods den svenske overlegenhed i 10-km løbet var det således ikke nok til at redde sejren i holdmesterskabet hjem, idet det — desværre for dem — ikke var alle de deltagende med størst vinderchance, der var bedst løbende. Således skal det anføres, at havde løjtnant Lorichs bare fuldført som nr. 28, ville holdmesterskabet være havnet i Sverige. For ham spiller dog særlige forhold ind, idet han på grund af sygdom kun havde forholdsvis kortvarig træning bag sig, dernæst at han startede under det dobbelte nervepres selv at være klar over sin manglende træning og dels i bevidstheden om, at hans eventuelle svigten ville få afgørende indflydelse på holdets placering. Dette var for hård en belastning og medførte da også hans totale kollaps.

Den endelige placering i det individuelle mesterskab blev: (placeringerne i disciplinerne taget i rækkefølge)

Nr.	Points
1 Løjtnant Gueguen, Frankrig	33
(8, 1, 9, 5 og 10)	
2 Fourrier Eriksson, Sverige	44
(15, 7, 11, 4 og 7)	
3 Sergent Dritsch, Frankrig	53
(12, 10, 17, 6 og 8)	
4 Løjtnant Bailly, Frankrig	62
(5, 5, 14, 29 og 9)	
5 Sergent Fredriksson, Sverige	66
(10, 2, 22, 31 og 1)	

Hvor hård konkurrencen havde taget på deltagerne viste sig meget tydeligt her under præmieuddelingen. Således skal det nævnes, at ikke mindre end 5 af de 7 tilstedeværende svenske deltagere efterhånden fik ildebefindende og måtte ligge ned et stykke tid for atter at komme til hæfterne. Det varede dog ikke længe, før de atter var på benene, og alle deltog i den afsluttende forbimarch og honnøraftlæggelse for generalen.

Dagen sluttede med en meget smuk middag med efterfølgende bal i casinoet i Juan les Pins; her så man alle deltagerne — glade og i overbevisningen om at have ydet deres bedste i konkurrencen — svinge sig i dansen til langt ud på de små timer.

Om hele arrangementet skal der til slut udtales nogle få lovord, idet dette var så nær det fuldkomne som tænkes kan. Alt var klarlagt, beregnet og forudset og hver enkelt lille detalje var lagt i hænderne på eksperter på det pågældende felt. At endvidere alle begivenheder var iscenesat med ægte fransk sans for det festlige og imponerende gjorde kun afviklingen af mesterskabet endnu mere vellykket. Hele arrangementet tjener i lige høj grad det franske forsvars »Service Central des Sports« som »L'Ecole Militaire d'Escrime et de Sports de Combat« til ære.

Som det forhåbentlig fremgår af foranstående er den militære femkamp en glimrende konkurrence, hvori alle, der har gennemgået almindelig soldateruddannelse kan deltage. At det er en hård prøve, der kræver sin mand helt og fuldt, fremgår ligeledes med al tydelighed. Skal der opnås resultater, kræver det en lang og grundig træning samt megen energi og koncentration.

Da det kan forudses, at der skal deltage et dansk hold i dette års mesterskabskonkurrence, der påtænkes afholdt i Frankrig i oktober måned, håber jeg, at denne artikel har givet nogle unge, raske befalingsmænd og menige blod på tanden og animeret dem til at gå i gang med træningen, således at der også i denne vigtige soldaterdisciplin kan opnås resultater, der kan skabe respekt om dansk ungdom, dansk soldateruddannelse og dansk idræt.

Udover femkampen havde vi naturligvis lejlighed til — på lige fod med alle deltagerne og de fremmede udenlandske repræsentanter — at deltage i adskillige receptioner og in-

teressante udflugter og sidst men ikke mindst at overvære undervisningen på samt en opvisning af L'Ecole militaire d'Escrime et de Sports de Combat. Det vil dog føre alt for vidt her at komme ind på disse områder, jeg skal kun til slut udtale, at også denne side af sagen var særdeles vel tilrettelagt og var med til at skabe et uforglemmeligt minde om et interessant og begivenhedsrigt ophold ved den franske Middelhavskyst.

G. Bøving.

Det gik på næverne løs . . .

SØVÆRNETS boksemesterskaber udkæmpedes den 9. februar på Holmen, og tilskuerne blev vidner til en række hårde kampe, der alle blev afgjort på points. Den bedste vægtklasse var let sværvægt, og her kunne teknikken fuldtud stå mål med præstationer, man ser ved offentlige stævner.



Kommandør H. J. F. Frederiksen overrækker præmierne.

Sejrherrerne blev:

Bantamvægt: vp. 5979/K. Larsen, Arresødal.

Letvægt: SKMH Jørgen Boye, I.S.K.

Weltervægt: 1. pr. vp. 5169/E. J. Rasmussen, Kongsøre.

Weltervægt: 2. pr. MTMH Ivan Petersen, I.S.K.

Mellemvægt: vp. 5158/T. Hoffmann, søværnets kaserne.

Letsværvægt: vp. 6210/Andreas Nielsen, Arresødal.

Sværvægt: vp. 5240/Knud Albjerg, Kongsøre.

Vinderne modtog hver en præmie af kommandør Frederiksen.

Det foreløbige program for Conseil International du Sport Militaire's internationale militære mesterskaber 1951

Mange opgaver for tjenstgørende idrætsmænd.

ATTER i år er der lagt et omfattende program for de internationale militære mesterskaber, der for den dels vedkommende, hvori der efterhånden er skabt tradition for dansk deltagelse, og hvortil der også i år er givet tilfald som dansk deltagelse, har fået nedenstående udseende:

1. Internationale militære boksemesterskaber.

Arrangementet er overdraget Tyrkiet, og stævnet er nu fastlagt til dagene 6. 7. og 8. april i Istanbul.

Hver deltagende nation må stille med een mand i hver af de 8 »gamle« vægtklasser, fluevægt (indtil 51 kg), bantamvægt (51—54 kg), fjervægt (54—58 kg), letvægt (58—62 kg), wel-

tervægt (62—67 kg), mellemvægt (67—73 kg), letsværvægt (73—80 kg) og sværvægt (over 80 kg).

2. Internationale militære terrænløbsmesterskaber.

Igen i år er det Frankrig, der afholder dette mesterskab, som finder sted i Friburg (den franske zone i Tyskland) den 21. april.

Mesterskabet er, som sædvanlig, udskrevet både som individuel- og holdkonkurrence over en distance på 8 km.

Fra hver nation må stilles et hold på 6 mand, hvoraf de 4 bedst placerede tæller med i holdkampen

3. Internationale militære håndboldmesterskaber.

Arrangør: Holland.

Tidspunkt: Juni måned.

Nærmere enkeltheder foreligger endnu ikke.

4. Internationale militære fægtmesterskaber.

Arrangør: Belgien.

Tidspunkt: Slutningen af juli måned 1951.

Mesterskaberne omfatter alle 3 våben — fleuret, kårde og sabel — og udskrives både som individuel og holdkonkurrence.

5. Internationale militære svømmemesterskaber.

Disse mesterskaber vil finde sted i Stockholm i dagene 20.—26. august og omfatter det olympiske program:

- 100, 400 og 1500 fri svømning,
- 100 m rygsvømning,
- 200 m brystsvømning,
- 4 × 200 m fri svømning,
- 3 × 100 m tvungen holdkapsvømning,
- udspring (3 m og tårn) og vandpolo.

6. Internationale militære sejlsportsmesterskaber.

Arrangør: Danmark.

Tidspunkt: Slutningen af august eller begyndelsen af september.

Bådtype: Drage.

7. Internationale militære atletikmesterskaber.

Arrangør: Italien.

Tidspunkt: Mellem 15. september og 15. oktober.

Også disse mesterskaber omfatter det olympiske program, altså: 100, 200, 400, 800, 1500 og 5000 m løb, 3000 m forhindringsløb, 110 og 400 m hækkeløb, 4 × 100 og 4 × 400 m stafetløb, højde-, længde-, stang- og trespring, kuglestød, diskoskast, hammerkast og spydkast.

8. International militær femkamp.

Arrangør: Frankrig.

Tidspunkt: Slutningen af oktober.

Disciplinerne i denne femkamp er:

- 1) Skydning med gevær,
- 2) Forhindringsløb (528 m med 20 forhindringer),
- 3) Håndgranatkast,
- 4) Svømning (50 m med 4 forhindringer),
- 5) 10 km løb.

Med hensyn til de nærmere detaljer for de enkelte discipliner henvises til »Folk og Værn«, nr. 1—2/1950, der bragte en oversættelse af reglementet, samt til det andet steds i bladet optagne referat af mesterskabet i 1950.

Terminslisten er således meget omfattende, og rummer mange af de vigtigste og herhjemme mest udbredte idrætsgrene. Enkelte vil måske undres over, at fodbold ikke er optaget på programmet, men forklaringen er den simple, at Danmark er slået ud i den indledende runde (efter tabt kamp til Frankrig og uafgjort mod Luxembourg). Slutkampene — semifinaler og finale — afvikledes i Ægypten i tiden 1.—9. marts.

Hvordan ligger det nu med dansk deltagelse i alle disse mesterskaber, og hvordan opnår man eventuelt at komme til at repræsentere de danske værn og dansk idræt ved de kommende store begivenheder?

Med hensyn til det første må det forventes, at linien, der fulgtes i 1950, også bliver rettesnor i indeværende år: Små, men virkelig gode hold i alle de discipliner, hvor det drejer sig om individuelle præstationer. Ikke mindst under hensyn til de iværksatte sparebestræbelser vil der utvivlsomt blive gået meget kritisk til værks ved holdudtagelserne, idet det ikke er nogen billig fornøjelse at sende idrætsmænd ud på lange rejser i dag.

Det andet problem: Holdudtagelsen. Ja, her kan ikke gives generelle regler. Der følges normalt 2 forskellige fremgangsmåder: Enten udtages hol-

det på grundlag af et udtagesstævne, der er åbent for alle tjenstgørende, og som normalt afholdes ca. 1 måned før mesterskabet, eller også udtages holdet i samråd med det pågældende specialforbund (D. B.-U., D. A. B.-U. o. s. v.) udelukkende på grundlag af resultater fra civile stævner, idet indberetningerne fra afdelingerne om kendte tjenstgørende idrætsmænd er grundlaget for den navnefortegnelse, der forelægges vedkommende specialforbund til udtagelse. I begge tilfælde samles holdet derefter til fællestævnning i ca. 1 måned før mesterskabet.

Mener du at have de nødvendige idrætslige kvalifikationer i en af ovennævnte idrætsgrene, har du forhåbentlig sørget for at blive skrevet op, så dit navn findes på navnefortegnelsen over idrætsmænd?

Det er i visse tilfælde den første betingelse.

Den anden er, at du — så godt som tjenesten nu tillader det — passer din træning og holder din kamprutine vedlige ved at starte i konkurrencer, når lejlighed byder sig.

Mange er gennem årene de danske idrætsmænd, der har fået den store chance, det er, at komme ud blandt udenlandske, jævnaldrende soldater til fredelig kappestrid, at opleve og deltage i store begivenheder og skaffe sig venner for livet.

Har du chancen, så grib den. Du vil ikke komme til at fortyde din træningsindsats, og du kan være sikker på, at alle dine konkurrenceresultater følges med opmærksomhed fra sæsonens første dag.

Fortsat fin indsats af militærfægterne

Kaptajn T. K. Matzen blev dobbeltmester ved Dansk Fægte-Forbunds senior B-mesterskaber.

I sidste nummer bragte vi en omtale af Danmarksmesterskaberne i holdfægtning, hvor et hold befalingsmænd erobrede Danmarksmesterskabet på kårde. Denne succes er siden fulgt op og yderligere slået fast ved Dansk Fægte-Forbunds senior B-mesterskaber.

Disse B-mesterskaber afvikledes for sablens og kårdens vedkommende på hærens gymnastikskole lørdag den 2. og søndag den 3. februar. Til kampen om sabelmesterskabet stillede ialt 16 fægtere, og heraf var de 6 befalingsmænd. Efter 2 indledende puljer placerede 4 fra civile klubber og 4 fra Dansk militært Idrætsforbund sig til slutpuljen. Resultatet af denne blev: Nr. 1. Kaptajn T. K. Matzen ved 14. bataillon, Nr. 2. F. Hirsch fra Politiets idrætsforening, Nr. 3. Kaptajnløjtnant J. N. Roth ved 15. bataillon, og Nr. 4. Officiant V. Hermansen ved 21. bataillon.

Denne fine indsats blev dog, både kvantitativt og kvalificativt, overgået allerede om søndagen ved kårdemesterskabet, hvori deltog ialt 39 mand, hvoraf ikke mindre end 21 var fra D. m. I.

Fra de 4 indledende puljer placerede 13 befalingsmænd og 7 civile fæg-

tere sig til de 2 mellempuljer, hvorfra man endelig nåede frem til slutpuljen, af hvis 10 deltagere de 3 var fra civile klubber, medens 7 var fra D. m. I. Resultatet af slutpuljen blev det meget flatterende, at befalingsmændene lagde beslag på de 3 første pladser, idet placeringen blev:

- Nr. 1. Kaptajn T. K. Matzen ved 14. bataillon,
- Nr. 2. Artillerikvartermester V. Petersen, søvænet,
- Nr. 3. Kaptajnløjtnant B. M. Jensen ved 7. bataillon, og
- Nr. 4. Leon Dybens fra Politiets idrætsforening.

Særlig imponerende er kaptajn Matzens indsats: At blive nr. 1 i to så krævende konkurrencer paa 2 på hinanden følgende dage er simpelthen et strålende resultat, navnlig når man hører, at konkurrencen om søndagen varede ca. 10 timer, og at deltagerne i finalen måtte igennem op til 30 kampe før det endelige resultat forelå.

Helhedsindtrykket fra disse senior B-mesterskaber er, at fægtningen atter er begyndt at vinde indpas og fremgang i værnene, og det kan fastslås, at der allerede nu findes mange gode emner, som med fortsat flittig træning vil have mulighed for at nå meget langt.

—g.

Den årlige kamp om krigsministeriets vandrepokal, udsat i en 5-mands holdkonkurrence på sabel mellem

hærens og søværnets officerer, fandt sted den 31. januar d. a.

Resultatet blev, at hærens officerer vandt med 15—10.

Succes — men ikke med 100 % — i Malmø.

Som en anerkendelse af vinterens mange gode resultater, bl. a. Danmarks mesterskabet i kårde-holdfægning, anmeldte Dansk militært Idrætsforbund et hold befalingsmænd til Skånes fægteforbunds internationale fægtstævne i Malmø, lørdag den 10. og søndag den 11. februar.

Holdet bestod af:

Kaptajn J. M. J. Lyng ved hærens officersskole,

Kaptajn A. Lohmann-Kragh ved 7. regiment,

Kaptajn T. K. Matzen ved 5. regiment og

Premierløjtnant E. J. Swane Lund ved 2. feltartilleriregiment.

Ved lørdagens individuelle kampe på kårde, hvor der ialt startede 21 deltagere, opnåedes meget fine resultater, idet

kaptajn Matzen blev nr. 1, kaptajn Lohmann-Kragh nr. 2 og premierløjtnant Swane-Lund nr. 5.

Efter denne fine indsats måtte holdet anses for storfavorit til søndagens holdkamp om Øresundspokalen, men her glippede det. Befalingsmændene startede med at vinde over holdet fra Københavns fægteklub — ganske vist så knebent som muligt — og senere over det bedste af de deltagende svenske hold, men til gengæld tillod de sig den flothed, at tabe til et meget svagt svensk hold med 6—3. At dette var et unødvendigt nederlag forstås lettest, når det nævnes, at ingen af disse svenskere havde placeret sig til finalen ved de individuelle kampe om lørdagen, og at det samme hold tabte til K. F. med 8—1. Mod befalingsmændene gik det da også i starten ganske normalt, idet D. m. I. hurtigt førte med 3—0, for derefter på grund af manglende koncentration og undevurdering af modstanderen — at tabe de sidste 6 kampe.

Der var nogen, der skammede og ærgrede sig!!!

Resultatet blev nu, at Københavns fægteklub sikrede sig Øresundspokalen med 4 matchpoints, samme antal havde D. m. I., men K. F. blev nr. 1 med flest individuelle sejre, idet sejren med 8—1 oved det svage svenske hold jo talte godt med.

Selv om successen således ikke blev fuldkommen, må det dog fremhæves, at indsatsen var meget tilfredsstillende, og stævnet har ganske givet indprentet befalingsmændene den gamle regel, at kampen først er afgjort, når dommerens fløjte har lydt for sidste gang, der omskrevet til fægtesprog vel må lyde: Regn aldrig en kamp for tabt eller vundet, før det sidste touché er faldet.

De individuelle Danmarks-mesterskaber på kårde og sabel.
Kaptajn Lyngs fine indsats.

Ved disse mesterskaber, der afholdtes lørdag den 17. og søndag den

18. februar på hærens gymnastik-skole, var befalingsmændene — både fra søværnet og hæren — talrigt repræsenteret.

Af 19 startende på sabel var 7 befalingsmænd, medens tallene på kårde var henholdsvis 24 og 9.

Det viste sig imidlertid, at de mange unge fægttere, der i løbet af vinteren har klareret sig godt i mindre krævede konkurrencer, endnu er for urutinerede, når de kommer i selskab med landets bedste. Det var de ældre og prøvede kræfter blandt befalingsmændene, der klarede sig bedst og da også på værdig måde repræsenterede værnene.

Ved lørdagens kampe på sabel nåede følgende befalingsmænd til finalen: Kaptajn J. M. J. Lyng, der opnåede 7.-pladsen, og kaptajnløjtnant Ralf Andersen (søværnet), der placerede sig som nr. 8.

Finalen domineredes iøvrigt af fægterne fra politiets idrætsforening, som ganske vist ikke erobrede mesterskabet, der vandtes af Poul Theisen fra »Cirklen«, men til gengæld tog de 3 følgende placeringer ved K. A. Pedersen, Palle Frey og Viggo Lilholm, og som ialt havde 4 deltagere i finalen.

Søndagens kampe på kårde med 3 indledende puljer, 2 semifinaler og endelig finalen varede fra kl. 10 til kl. 17,15 og bød på en række spændende kampe.

De 10 deltagere i finalen var fordelt på klubberne således:

Dansk militært Idrætsforbund: 4

»Cirklen«: 3

»En Garde«: 2

»Trekanten«: 1

Kampen blev uhyre hård og jævnbyrdig, og resultatet var uvist om trent til sidste kamp, hvilket nederstående resultatliste klart viser:

Vinder og danmarksmester 1951 blev:

Nr. 1: René Dybkjær, Cirklen, med 7 sejre og 11 touché.

Nr. 2: Kaptajn J. M. J. Lyng med 6 sejre og 12 touché.

Nr. 3: I. B. Nielsen, Trekanten, med 6 sejre og 16 touché.

Nr. 4: Frohn Christensen, Cirklen, med 5 sejre og 19 touché.

Nr. 5: Premierløjtnant E. J. Swane Lund med 4 sejre og 21 touché.

Nr. 6: Kaptajn A. Lohmann-Kragh med 4 sejre og 21 touché.

På denne liste savnedes verdensmesteren M. Lüchows navn, det må bemærkes, at han deltog og også nåede finalen, men at han kun placerede sig som nr. 8 i denne.

Hermed er årets store begivenheder på fægtingens område overstået, men da der forestår adskillige internationale arrangementer, bl. a. de internationale militære fægtemesterskaber, holder befalingsmændene forhåbentlig træningen vedlige, således at de mange fine resultater, der er opnået i denne sæson, og som langt overgår tidligere sæsoners, kan blive fulgt op og yderligere slået fast.

Dansk Fægteforbund har for nylig udsendt sin rangliste for 1950. På denne rangliste, der omfatter de 10 bedste fægttere på hvert våben, er følgende befalingsmænd optaget:

På sabel som

nr. 4 kaptajn J. M. J. Lyng,
nr. 9 kaptajn A. Lohmann-Kragh.

På kårde som

nr. 6 premierløjtnant E. J. Swane Lund,

nr. 8 kaptajn J. M. J. Lyng.

Kaptajn Lyng har i mange år figureret alene på disse lister, men har heldigvis nu fået følgeskab af andre befalingsmænd.

Hvordan mon listerne ser ud til næste år?

Kan det ikke allerede nu forudses, at endnu flere befalingsmænd erobrer en plads blandt landets 10 bedste?

Hvorledes et orlogsskib . . .

Fortsat fra side 15

Værkstedsarbejdet.

Arbejdet skal påbegyndes i værkstederne, og opmålingen af linietegningen og byggespanteridset sendes til afslagningsloftet (fig. 2), hvor skibets form optegnes i naturlig størrelse. Alle spanter tegnes på spanteplanen, og derefter optegnes for- og agterstævn, dæk, skodder m. m. Efter de fra tegnestuen modtagne stålkonstruktionstegninger foretages optegning af stålkonstruktionerne og skabeloner visende krumning og størrelse m. v. af plader og profiler udarbejdes. Disse skabeloner benyttes i skibsbygningsværkstedet til opmærkning af stålmaterialer.

Den videre bearbejdning i skibsbygningsværkstedet består i valsning af plader, lokning og boring af naglehuller samt tildannelse ved klipning og skæring. Spanterne opvarmes til rødvarme i en lang, oliefyret spanteovn og bukkes i den rette form efter skabelonerne.

På svejseplanen i skibsbygningsværkstedet sammensvejses endvidere plader og profiler til så store konstruktionsenheder, som den forhåndenværende krankapacitet tillader, idet man derved dels opnår at udføre dette svejsearbejde under de gunstigste mulige arbejdsvilkår, og dels at den pågældende nybygning beslaglægges byggebeddingen den kortest mulige tid.

Fig. 3 viser et dæksparti bestående af plader og bjælker, der er færdig-svejst på svejseplanen, parat til anbringelse ombord.

Når værkstedsarbejdet i skibsbygningsværkstedet er så langt fremme, at en hurtig opstilling på beddingen kan gennemføres, foretages køllægningen.


Køllpladerne lægges på et antal køllodser, hvis overflade som regel danner en ret linie, der har et sådant fald ud mod vandet, at søsætningen efter endt beddingsarbejde kan foregå på rette måde.

Samtidig med at arbejdet foregår i skibsbygningsværkstedet, påbegyndes arbejdet i mange andre værksteder med fremstilling af de maskiner, kedler, møbler og udrustningsgenstande, der skal være færdige samtidig med eller kort tid før skibets søsætning. Eksempelvis viser fig. 4 en helsvejst skorsten til en torpedobåd og fig. 5 monteringen af en damp-turbine.

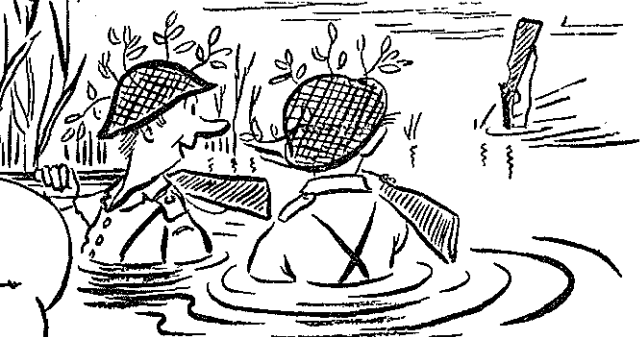
(Forts. i næste nummer)

PRR MANDØVRER

AF GUNNAR SØRENSEN



- HVORFOR SVARER DE IKKE, NAAR MAN TALER TIL DEM?
- HR. KAPTJN, JEG MELDER, AT JEG DØDE FOR TRE KVARTER SIDEN




- DET ER BARE 73. HAN ER SÅ LILLE, AT HAN MAA TRÆKKE VEJRET GENNEM BØSSEPIBEN, NAAR HAN SKAL OVER AÆN.




- NAADA, DER HAR VI JETJAGERNE...

BANG I DOBBELT ILD BANG



- SKYD DOG, 55!
- JAVEL, HR LØJTNANT, MEN 55 ER JO PAA VORT PARTI.

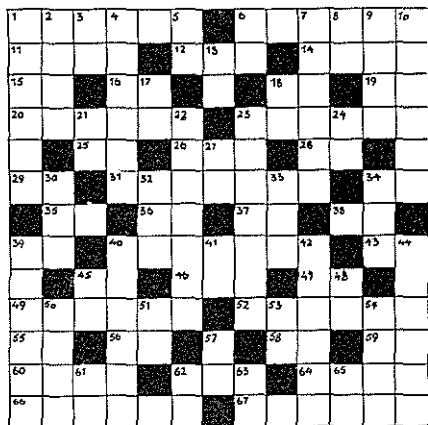
TEKSTEN STRØGET AF CENCUREN



- NU VED JEG, AT DET ER GEMENT HESTEKØD, VI FAAR I DAG, FOR DEN SIDSTE BID, JEG TOG, STANDSEDE I HALSEN PAA MIG, DA MANDEN DEROVRE SAGDE „PRR“.

KRYDS OG TVÆRS

Opgave nr. 30



- | | |
|----------------------------------|--------------------|
| VANDRET: | LODRET: |
| 1. Skib | 1. Demokratisk ret |
| 6. Håndværker | 2. Forhal |
| 11. Knækbrød | 3. Forkortelse |
| 12. Dyr | 4. Ujævnheder |
| 14. Dyr | 5. Bekræftelse |
| 15. Løb | 6. Øjne |
| 16. Spilleredskab | 7. Ydermere |
| 18. Tidsbetegnelse | 8. Karakter |
| 19. Initialer | 9. Pigenavn |
| 20. Stammer | 10. Juridisk ret |
| 23. Sætter ud af funktion | (fremmedord) |
| 25. Kærtægne | 13. Insekt |
| 26. Solo | 17. Initialer |
| 28. Træ | 18. Forkortelse |
| 29. Tiltaleform | 21. Som 18 lodret |
| 31. Efter regn | 22. Retter |
| 34. Anmærkning | 23. Levstandard |
| 35. Glam | 24. Karakter |
| 36. Straks | 27. Ubekendt |
| 37. Initialer | 30. Jeg |
| 38. Dumrian | 32. Ensom |
| 39. Dyr | 33. Svensk by |
| 40. Samtalemiddel | 34. Stolpe |
| 43. Bogstaver | 39. Kunstner |
| 45. To ens | 40. Junglef figur |
| 46. Drengenavn | 41. Træ |
| 47. Karakter | 42. Soldaternavn |
| 49. Snyder | 44. Ophedes |
| 52. S/S | 45. Efter sår |
| 55. Vægtenhed | 48. Forkortelse |
| 56. Forkortelse | 50. Legemsdel |
| 58. Forkortelse | 51. Som 37 vandret |
| 59. Vægtenhed | 53. Kør |
| 60. Pigenavn | 54. Naturfarvet |
| 62. Haste | (fremmedord) |
| 64. Land (udenlandsk betegnelse) | 57. Drik |
| 66. Nedbør (nutid) | 61. Karakter |
| 67. Rækkefølge | 62. Patina |
| | 63. Tal |
| | 65. Eng. ord |

Konstruktør (15 kr.):
Preben Nielsen, Dr. Tværgade 31, 2. K.

De ved det...

Nedennævnte våbenmærker tilhører bataillonerne 1, 3, 5, 6, 7, 9, 11 og 12. Sæt bataillonernes numre ud for de rigtige våbenmærker.

- Springende løve.
- 2 korslagte geværer med en krone over.
- Karavel.
- Skjold med krydsende marskalstave.
- Grundrids af Kastellet.
- 3 leoparder.
- Løve med sværd og oliegren.
- Vildsvinehoved.

selv på dette togt, for på en 2-årig rejse, hvor man har så meget arbejde at passe ved siden af, kan man ikke til stadighed være lige åben overfor indtryk og opleve lige intenst. Det er ikke rejseliv i den forstand, det er en tilværelse, der må føres i afhængighed af 100 andre ombordværende, — og der bliver slidt på nerverne. Nogle af os gør mere ud af oplevelserne i land, end vi har kræfter til, og sammenholdet mellem os på mandskabsbanjerne kunne og burde være bedre. Vi er nok for forskelligartede, vi er vel for mange ombord, og måske er vi alligevel ikke det så veludvalgte mandskab, man havde regnet med. Hjemme siger man, at ingen kan få en så enestående chance som den, der er givet »Galathea«s besætning; og hører man om utilfredse, siger man, at der må være noget galt med de mennesker. Det er rigtigt; — som forholdene nu engang er ombord på et lille skib med en relativ stor besætning, må den, som klager, begynde med at gøre sin egen indstilling smidigere. Vil man selv have blot noget ud af denne tur, kan man få uendelig meget.

Simonstown, d. 18. jan. 1951.
4901, Grüner.

Nye perspektiver i dansk forsvar

Fortsat fra side 5

gynde at se fremskridtet materialisere sig — om alt går vel. Dermed være ikke sagt, at der ikke også i den kommende tid vil være mangler på forskellige områder, som med alle midler må søges afhjulpne. Men enhver vil forstå, at fra ingen ting til det fuldkomne er der en lang vej.

*

Slidt og slæbt har det danske befalingsmandskorps siden 1945. Med de forhåndenværende midler kunne bedre resultat næppe være nået.

Det er vel ikke unaturligt, at en del mismod og pessimisme er kommet til orde, men det er forkert, skadeligt og farligt, hvis pessimisme og kritik bliver til en vane.

Tænk på 18. bataillons folk ved Mysunde i 1864. Underlegne i tal og udrustning, ingen udsigt til hjælp; nederlaget sikkert. De kæmpede således, at krigshistorikeren taler om »mønster værdig kamp«.

Og tænk på os selv. Mangelfuld bevæbning, udrustning og uddannelsesforhold, der alt sammen står i og umiddelbart foran forbedringer af afgørende art, den overvældende del af rigsdagen enig om forsvarrets udbygning, Danmark som medlem af et sikkerhedssystem, hvis lande råder over sådanne menneskelige og materielle ressourcer, som ingen anden del af kloden.

Hvis vi tror på vor livsidé, vor frihed og vor demokratiske kultur, og hvis vi er villige til at arbejde og ofre personligt og økonomisk derfor, hvis vi alle erkender vort personlige ansvar for helheden og handler derefter, kan vi ikke alene afværge undertrykkelse og frihedsberøvelse, men så kan vi sikre freden og føre vore idealer til sejr.

Dette er de nye perspektiver og muligheder i dansk forsvar. Det står til det danske folk, om det kan holde sammen om at udbygge dem.

Styrkelsen af det schweiziske forsvar

Fortsat fra side 13

udsigt stillede ordrer, som følge af en ændring i den internationale situation, ikke mere vil blive tildelt.

Studiekommissionen har sluttelig også udtalt sig for, at forbundsrådet forbereder hærens op- og udrustning i to lovforslag til parlamentet. I det første forslag vil det egentlige militære program kunne fremstilles, og i det andet måtte finansieringen af den ekstra dækning løses. For det andet forslags vedkommende måtte så folkets samtykke indhentes. For øjeblikket er det i nogen grad svært at vurdere, hvor højt det ekstra finansforbrug vil beløbe sig til. Antager man, at der gennem de sædvanlige indtægter vil kunne dækkes ca. 100 millioner om året, kunne der altså åbnes finansilder, der vil kunne indbringe omkring 1 milliard schweizerfrs. indenfor et tidsrum af fem år. Man er sig bevidst, at løsningen af dette problem fremkalder visse besværligheder. Studiekommissionen håber imidlertid, at det schweiziske folk er beredt til at bringe ofre for bevarelsen af frihed og uafhængighed.

De nye rustningsudgifter forlanger af det schweiziske folk meget store ofre. Skal landets forsvar — med henblik på tidens nødstilstand — efter bedste evne udbygges i rammen af alle de muligheder, der tilbyder sig, kan en appel med henblik på forøgede ofre ikke undgås. Som tidligere må selvfølgelig den grundsetning bemærkes, at enhver skattepligtig tildeles sin skattedel i forhold til sin personlige ydeevne. Når det schweiziske

Løsning på opgave nr. 29.



Vinder (10 kr.): 214/50 P. Olufsen, 3. batl. 1. komp., regimentskontoret, Haderslev.

folk har den overbevisning, at skattepengene skal omgås varsomt, samt at de ekstra ofre skal fordeles retfærdigt indenfor alle kredse, vil man også viligt bære dem. Friheden er i dag selv den højeste pris værd.

Lad os bare være mennesker

Fortsat fra side 11

— Ja, det kan De tro. Efter dens indførelse kaldes der næsten aldrig ruder herude, og borde og stole bliver ikke smadret som før i tiden! Kræfterne bliver afledt, og sygeplejerskerne behøver ikke at optræde som stramme tanter, hvis væsentligste opgave er at berolige for livlige gemytter. Beskæftigelsesterapien har skaffet hospitalet af med »det muntre køkken«!

Et bibliotek, der fornyer sig.

— Bøger betyder adspredelse. Og derfor er hospitalets bibliotek en vigtig side af det beskæftigelsesterapeutiske arbejde, siger hr. Mørk fra biblioteket.

— Vi har en aftale med kommunebibliotekernes særafdeling, således at bøgerne kan udskiftes efter ønske. I en hyggelig læsesal kan de oppegående patienter studere både skønlitteratur, faglitteratur og aviser. Her er også håndbøger og tidsskrifter, som Folk og Værn stiller til rådighed. Vi må heller ikke glemme, at frøken Jensen fra kommunebiblioteket regelmæssigt går omkring på afdelingerne med en bogvogn for at give de senge-liggende lejlighed til at udskifte lektur.

— Hvilken læsning foretrækker soldaterne?

— Det er meget interessant at konstatere, at vi herude har den største

fagudlansprocent i Damark. Unge mennesker ønsker tydeligt nok at dygtiggøre sig.

Militærhospitalet viser vejen.

Også på andre felter har militærhospitalet afsløret sin vilje til at hjælpe soldaterne rent menneskeligt: I samarbejde med K.F.U.M.'s soldatermission, det grundtvigske soldatarbejde og Dannevirke arrangeres der skakaftener og lørdagsaftener med kunstnerisk underholdning, og man har — hvor utroligt det end lyder — i fodboldsæsonen arrangeret fællestur til landskamp i Idrætsparken for de oppegående patienter — altsammen ud fra et ønske om at give patienterne lov til at føle sig som mennesker, der ikke er »spærret inde«.

For en halv snes år siden opførtes der her i Danmark en film om unge piger, der var spærret inde på optagelseshjem. Filmen hed »Kvinder i bur«. Den var inspireret af overbevisningen om menneskets ret til at tro, tænke og tale frit — uden skranker af nogen art. Mens hospitalerne og optagelseshjemmene i tidligere tid af patienterne kunne opfattes som fængsler, hvor menneskerettighederne var et ukendt begreb, er der nu sket en ændring, man må hilse med den største tilfredshed. Og netop på det sociale og det mentalhygiejniske område har militærhospitalet været pioner i udviklingen. Det er nu en selvfølge, at demokratiske institutioner i et frit land først og sidst respekterer det krav, befolkningen har formuleret med ordene: »Lad os bare være mennesker«!

Belgiens hær . . .

Fortsat fra side 9

En genoprustning af Tyskland anser overst de Greef i dag for et rent udenrigspolitisk spørgsmål, som ikke

falder inden for hans område: »Der-til kan jeg kun tage stilling som soldat. Tyskland måtte i alvorstilfældet forsvares. Derfor skulle man også tilkalde tyske tropper, som skulle forstøtse totaleffektiviteten. Jo flere divisioner overalt, des bedre!«

Regner den belgiske krigsminister mon krigsfaren for akut? Uden betænkning falder et kortfattet svar: »Jo bedre de enkelte medlemsstater af Atlantpagten er militært forberedt, jo længere vil freden vare.«

A. J. Fischer.

Jeg gi'r mit humør en gang lak . . .

Fortsat fra side 34

for hele hæren skal bruge det gamle materiel under manøvrerne. Hver mand i batteriet har nu haft fem geværskydninger, og vi har også foretaget rekyl- og maskingeværskydninger. Når manøvrerne er slut i begyndelsen af marts, kan vi tage fat på luftværnskanonerne, der har et spændende udstyr med korrektører m. m. Der er masser at tage fat på både for befalingsmænd og menige.

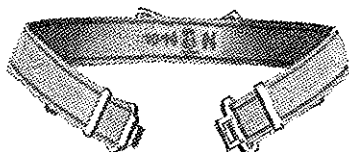
*

Facit for denne lille månedsrevy bliver da også, at både befalingsmænd og menige er klar over fordele og ulemper ved den forlængede tjenestetid. Med godt humør og den nødvendige gå-på-lyst glider arbejdet lettest — og så er der jo også kun ca. halvanden måned til »den dag, de lægger trøjen«!

Jørgen Buch.

Svar på: De ved det. . . (side 31)

1. 11	5. 1
2. 3	6. 5
3. 7	7. 12
4. 9	8. 6.



REGLEMENTERET FELTLIVREM M. 1945

2 størrelser: Normal 100 cm og 125 cm lang. Både skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 10,85

Endvidere fås skulderremspår med forlængerstykker, korttasker, gamacher og paksække.

Kongens Nytorv København K.

*Magasin
du Nord*

Guldtrækkeri, stuen

Leverandør til

samtlige

Hærens Afdelinger

N. OLAF MØLLER

Papirhandel en gros · Bogtrykkeri

Frederiksborggade 26

København K · Tlf. C. 456



Indreg. Varemærke

Bryggeriet STJERNEN



Øl og Mineralvande

AVERTÉR i

FOLK OG VÆRN!

»FOLK OG VÆRN« udgives af

FORSVARSMINISTERENS FOREDRAGSUDVALG OG VÆRNENES OPLYSNINGSKONTOR

Redaktører: Oberstløjtnant E. J. WIBOLTT (ansvarsh.) og kommandørkaptajn J. MÜNTER
Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V, Palæ 9615. Postkonto 4885.

Det Berlingske Bogtrykkeri

Folk og Værn

NR. 3

APRIL 1951

10. ÅRGANG



H. M. Kongen, forsvarsministeren og forsvarschefen til hærens vinterøvelser.

(Fot. Ruben)

INDHOLD:

	Side		Side
Arbejdet bærer frugt, af Folk og Værns fungerende forretningsfører, folketingsmand Victor Gram	3	Hærens vinterøvelser	16
Højskole og værn, af kaptajnløjtnant N. L. Tholstrup	4	Hvorledes et orlogsskib bliver til, II af underdirektør E. Sanning	18
Godt begyndt er halvt fuldendt, af magister Jørgen Buch	8	Orlov i Harzen	20
Skudt ud af jetjageren, af journalist Frits Høyrup	10	Fotosiden	21
Motorbådpatrulje under beredskabstjenesten, af or- logskaptajn Th. Bjerre	12	Radar og flagermus	22
		Glimt fra luften, af kaptajnløjtnant L. Wessel Wetlesen	23
		Fjernkendingssiden	24
		Fra skib og kaserne	25-32

*- læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD



Benyt

PRIVATBANKEN

til alle Deres

BANKFORRETNINGER

Aktieselskabet

Nordiske Kabel- og Traadfabriker

København

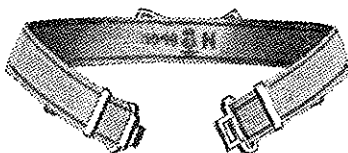


Grundlagt 1733

DET BERLINGSKE BOGTRYKKERI

PILESTRÆDE 32 · KØBENHAVN K

CENTRAL 3371



REGLEENTERET
FELTLIVREM
M. 1945

2 størrelser: Normal 100 cm og 125 cm lang. Både skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 10,85

Endvidere fås skulderremspår med forlængerstykker, korttasker, gamacher og paksække.

*Magasin
du Nord*

Kongens Nytorv København K.

Guldrækkeri, stuen

BOGTRYK · DYBTRYK · CLICHEER

FOLK OG VÆRN

NUMMER 3 - APRIL 1951 - 10. ÅRGANG

Udkommer

med 10 numre pr. år

Abonnement 8 kr. pr. år

Løssalg 1 kr.

Abonnement kan

tegnes hos postvæsenet

ARBEJDET BÆRER FRUGT

PÅ et møde fornylig mellem yngre officerer og civile blev det fremført, at i samarbejdet mellem folket og værnene var det de samme problemer man rejste som for 10 år siden. Jeg havde det indtryk, at synspunktet blev fremført i en let bebrejgende tone. Der er dog næppe anledning til at forbavses over selve den realitet, at problemerne er de samme. Det vil de være længe endnu — om man overhovedet er i stand til helt at fjerne dem. Derimod var der anledning til bekymring, om problemerne havde samme karakter som tidligere. Hvis de havde det, var der jo slet ingen fremskridt at opvise. Men det er jo ikke tilfældet. Der er virkelig sket noget — og der sker stadig noget. Det ligger i sagens natur, at man ikke i statistik eller på anden konkret måde kan vise synlige resultater. Det er heller ikke nødvendigt. De, som arbejder konkret med kontaktarbejdet, føler de positive resultater. Der er mere forståelse, luften er blevet mildere, det er lettere at komme på talefod. Forudsætningerne for en større forståelse er til stede. Det gælder blot om at udnytte dem rigtigt.

Der tales altså stadig om det samme, men vi snakker mere fortroligt om det. Alene det er et resultat, men iøvrigt skal vi ikke glemme hverken udgangspunktet eller grundlaget for dette centrale Folk og Værn-arbejde.

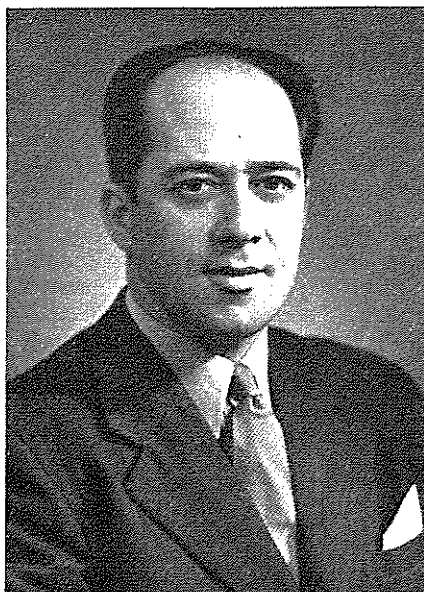
Det, som var kernepunktet i det arbejde, som for 10 år siden startedes gennem de første egentlige kontaktmøder, som danske officerer forøvrigt prisværdigt tog initiativet til, kan måske bedst udtrykkes gennem følgende citat fra en rapport fra arbejderbevægelsen om mødet:

»Vi fra vor side har jo ofte bebrejdet de militære befalingsmænd, at de stod den almindelige befolkning fjernt og derfor ikke forstod den, ja, til tider på urimelig måde kunne synes fjendtligt indstillet over for navnlig arbejdernes sociale krav. Befalingsmændene har bebrejdet os, at vi på grund af manglende forståelse af deres gerning og tankegang ofte bedømte og behandlede dem uretfærdigt i den offentlige diskussion. Vi kan roligt gå ud fra, at begge parter har fejlet overfor hinanden i fortiden, men det er ingen begrundelse for at fortsætte ad de samme baner.»

Udgangspunktet for den diskussion, som siden har fundet sted, var altså ikke det negative at finde hinandens svage punkter, som kunne gøres til

Af »Folk og Værn«s fungerende forretningsfører, folketingsmand Victor Gram.

genstand for negativ kritik, men derimod det positive. Her ligger et for vort demokratiske samfund væsent-



ligt problem. Problemets tilstedeværelse er medvirkende til at forringe vort forsvars effektivitet. Kan vi erstatte ukendskab til hinanden med kendskab, mangel på forståelse med forståelse, mistillid med tillid, så har vi opnået noget meget væsentligt og værdifuldt.

Udgangspunktet var og er ikke opgør med hinanden. Det er ikke alene uklogt, det er dumt at tage sit udgangspunkt der, at det er den anden part, der er noget i vejen med, og at det derfor tilkommer denne anden part at erkende sine fejl og forbedre sig.

Hermed være ikke sagt, at forskelligheder i synspunkter og opfattelse ikke vil gøre sig gældende, for det vil de. I et demokratisk samfund kan det ikke undgaas, at der mellem to så modsatte systemer som det autoritært militære og det demokratiske civile opstår modsætninger, som manifesterer sig som forskelligheder i synspunkter og opfattelse. Det behø-

ver ikke at være en svaghed — det kan — hvis vi selv vil — blive en styrke.

Javel, vil nogle måske sige, men det, man ønsker med dette kontakt- og oplysningsarbejde, er det til syvende og sidst ikke en militarisering af det danske folk?

Det er ikke Folk og Værn's hensigt på nogen måde at gå i aktion for en militarisering af befolkningen — den sammensætning, forsvarsministerens foredragsudvalg har, gør alene tanken absurd — rent bortset fra, at vort folk ikke lader sig militarisere.

Derimod ligger der bag Folk og Værn's bestræbelser for udvidet kontakt mellem befolkningen og værnene en åben erkendelse af de ændrede forudsætninger for vort forsvar, som den internationale udvikling har skabt i de sidste 10—15 år.

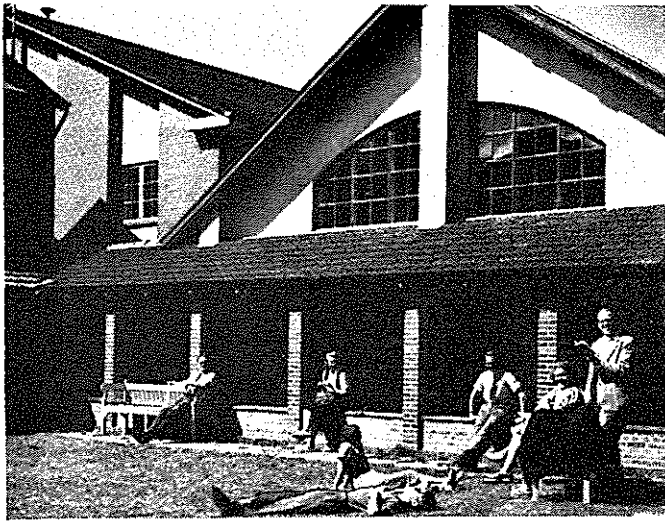
Den moderne krig er total. Den rammer ikke blot de væbnede styrker, men også den civile befolkning. Dette forhold gør også *et forsvar totalt*, uanset hvilken størrelsesorden og hvilken karakter det væbnede forsvar har. (Størrelsesordenen kan vi være uenige om, men ikke om nødvendigheden af et vist forsvar — og det er det væsentlige i denne forbindelse). Men de væbnede styrker kan efter vor opfattelse ikke stå alene. Folkets evne og vilje til moralsk at støtte forsvaret gennem dets egen modstandskraft over for krigens følger er af afgørende betydning.

Moderne krige føres ikke alene med materielle og tekniske midler til ødelæggelse af menneskelige og materielle værdier, de føres også gennem psykiske pres på civilbefolkningen for gennem indgydelse af frygt at nedbryde den indre front. Hvor sådanne psykologiske angreb lykkes, er det militære forsvar dømt til at mislykkes.

Derfor er den civile befolknings indstilling til forsvaret af afgørende betydning. Kun gennem forståelse og tillid og deraf følgende samarbejde mellem civilbefolkningen og værnene er det muligt at gøre et forsvar værdifuldt og effektivt.

Man vil heraf se, at Folk og Værn ikke under nogen form ønsker at propagandere for befolkningens tilslutning til en udvidelse af vort militære beredskab — det er og bliver et politisk spørgsmål, som afgøres af et andet forum — hvad vi ønsker at arbejde for, er et tillidsforhold mellem

(Sluttes side 27).



Der vil altid være himmelvid forskel på soldater- og højskoleliv.

HØJSKOLE OG VÆRN

Fra kaptajnløjtnant N. L. Tholstrup har vi modtaget nedenstående artikel.

»HER, din morderhund, har du noget, du kan have godt af at læse«.

Ordene blev hængende under bjælkeloftet i højskolens opholdsstue. Alles øjne rettedes mod den lille ivrige lærerinde, der med flammende øjne rakte den radikale avis over mod befalingsmanden.

Skal man bebrejde hende de hårde ord — eller de ord, der fulgte efter i diskussionen? Skal man bebrejde denne ellers så intelligente og velafbalancerede kvinde hendes ophidselse, der, oparbejdet gennem års daglig påvirkning, skulle få udløsning ved læsning af spalterne på side 2:

»..... at officersstanden frivilligt har valgt det levebrød at oplære ungdommen i at myrde og ødelægge, ja, endog til at kaste granater mod uskyldige kvinder og børn«.

Ideassociationer følger tit mærkelige baner. En og anden har sikkert med føje undret sig over, at nedenstående foto af hesten, der flegmatisk æder løv af soldatens camouflasje, er indsat som illustration til en artikel om emnet »højskole og værn«. Med fare for at blive beskyldt for at balancere på grænsen af det ondsksfulde så står billedet for mig med ovenstående episode i minde som sindbilledet af et levende væsen, som heller ikke havde forstået noget af krigens væsen og midler.

Men tilbage til højskolens opholdsstue. Inden jeg nåede at svare, havde en af de andre deltagere, en 40-årig sydslesviger, nået at indlede diskussionen. Han undrede sig over, at man så bort fra, hvad formålet med en

Nogle betragtninger på basis af et højskoleophold

demokratisk hær er. Rå og brutale kaldes metoderne — nuvel, krig er rå og brutal, kender ikke til nåde.

»Jeg selv,« fortsatte han, »hader krigen, ikke mindst fordi jeg blev tvunget ind i en kamp, der ikke var min egen; men alligevel siger jeg, omend beklagende, hidtil har ord og teorier spillet fallit over for voldsherredømmet. At min tyske oversergent var forhadet og foragtet af mig, behøver jeg vist ikke at sige, men jeg er alligevel ikke bange for at erkende, at det skyldes ham, at jeg er i live i dag. Det øjeblik, hvor dødsmusikken spiller op



med sin fanatiske ouverture til slagmarksdramaet, vil soldaten føle sig paralyseret som musen foran katten. Slipper han levende gennem denne, måske livets største eksamen, vil han, såfremt han er ærlig i sit inderste, takke den befalingsmand, som trods passiv modstand og åbenlys modvilje udførte det, han var sat til — nemlig at gøre ham til en brugbar krigssoldat.«

Der blev tavshed efter disse ord, der vakte stof til eftertanke, netop fordi de blev udtalt med den vægt, som en personlig oplevelse og erfaring giver.

Det ulykkelige — og heldigvis lykkelige — er jo, at de fleste i vort land har svært ved at sætte sig ind i krigens absolutte verden. En verden, som er vidt forskellig fra den fredelige, ja, som er dennes diametrale modsætning.

Det er yderst lykkelige omstændigheder, der for Danmark har ført til dette. Disse er dog den dybere årsag til, at der altid fra forsvarets side må manes til forsigtighed og agtpågivenhed. For hvad nyttede det, såfremt man havde bygget sig det smukkeste kunstværk af en menneskelig bolig — og af angst for at se en eventuel trusel om brand i øjnene havde afskaffet eller reduceret brandkorpset, hvis der så alligevel opstod brand?

Uanset at det er en selvfølge i et demokratisk samfund, at folket bestemmer, hvorledes forsvaret skal opbygges, må det også være befalingsmændenes moralske pligt at gøre op-

mærksom på og advare imod de forhold, som efter deres mening vil betyde en svækkelse af forsvarets kampkraft.

Den totale krig kender nemlig ikke til demokrati i den forstand, at dens love kan ændres ved en flertalsbeslutning. Dens love har siden Arilds tid været praktisk taget uforandrede. Uanset indstilling vil det blive enten dig eller mig, der må blive offeret for den meningsløshed, som alle fornuftige mennesker er enige om, at angrebskrig er.

De militære former for uddannelse og disciplin er internationale og således intet specielt for den danske hær. Et forhold, som man gør klokt i at tage i betragtning, såfremt man ønsker objektivt at dykke til bunds i problemet. I den reformrus, som med mellemrum optræder i vor presse og på vore talerstole, må man ikke glemme ud fra det gamle ord: »Kast ikke det snavsede vand bort, før du har det tunc« —, at man ikke altid med held teoretisk kan klare de problemer, som andre er blevet belært om gennem blodig praksis.

Den sidste tids begivenheder har desværre kun været en ubehagelig påmindelse om, at man forsvarer sig desværre ikke udelukkende med fraser og teorier eller klarer frisag ved som strudsen at stikke hovedet i busken.

Et forhold, som man bør have for øje, når relationen »højskole og værn« skal drøftes.

Måske er det uretfærdigt, men alligevel vil det være usandfærdigt ikke at anføre, at man som befalingsmand vil have fået en opfattelse af, at mangen en tidligere højskoleelev, der aftjener sin værnepligt, tilsyneladende har fået sin vrangforestilling om hærens arbejde og mål suppleret ved et ophold på en højskole.

Jeg kunne derfor kun være taknemlig mod den skæbne, der gav mig lejlighed til ved selvsyn at prøve på at komme til bunds i problemet — så meget desto mere som der netop i månederne forud havde været en del polemik om, hvorvidt den såkaldte krise i hæren kunne løses ved at overføre højskolens metoder til denne.

Sentenser som »Hadet til militær-væsenet arvede jeg fra min far, og det blev yderligere uddybet under min soldatertid . . . Det er metoderne fra højskolen, jeg vil have indført i værnet, — og det er mig ubegribeligt, at dette ikke er sket for længe siden« . . . vil være typiske for polemikken.

»Højskolens metoder overført til værnet« — skulle det være den gamle historie om Columbus' æg om igen?

Dog bør det straks understreges, at kommer man som befalingsmand på en højskole, vil det ikke vare længe, inden man begynder at blive skeptisk over for påstandens overførelse til praksis og når til den erkendelse, at der vel næppe i vort samfund kan findes to ungdomsskoler, der er så væsensforskellige som netop hæren og højskolen, idet

på højskolen er eleven midtpunktet,



Askov højskole.

og hans personlige åndelige udvikling er målet for dette arbejde.

I hæren er eleven (rekrutten) et middel — et redskab —, der skal dannes og formes til et ganske specielt formål, nemlig Danmarks forsvar.

Jo før man således fuldt har gjort sig det klart og erkendt, at det primære formål med soldateruddannelsen er at uddanne soldaten til en brugbar krigssoldat — desto lettere har man ved at rede de tråde ud, som i tidens løb næsten håbløst er blevet viklet ind i hinanden hvad angår relationen »højskole og værn«.

Det afgørende for højskolen må være frihed inden for dens mure. En frihed for den enkelte lærer til at forkynde og forelæse over det, som han mener er sandhed — det livssyn, hvori han har fundet et ståsted i denne verden med dens babylonske vrimmel af forskelligartede meninger og anskuelser. Dette selvom livssynet måtte kræve, at *alt fysisk forsvar bør afskaffes*. Et forhold, som naturligvis ikke kan tolereres inden for hæren, idet denne nødvendigvis må opbygges på autoritetstro — såfremt den da vil kalde sig en hær.

Højskolen vil således komme til at indeholde et element, der gør den til et personligt anliggende for den unge. Et samvittighedsspørgsmål, der under strengt personligt ansvar stiller ham frit med hensyn til valg af svar på livets store spørgsmål. Barnetidens liv i autoritet skal således erstattes med et liv i frihed. For kun ved selvstændigt at komme til omend en foreløbig erkendelse, er det muligt at leve. I modsat fald vil den unge blive rodløs og let blive en katebald for nutidens mangeartede propagandaskinner, der alle udfærdiger færdigstrikkede meninger og anskuelser.

Ligesom i den videnskabelige ver-

den må al blind autoritetstro udelukkes.

For, siger højskolen, i folkeskolen (og i hæren) er der fra lærernes side sørget for, hvilke ting, der skal læres. Her på skolen vælger eleverne selv, hvilke ting, de vil lære, d. v. s. til hvilke forelæsninger de vil gå. I folkeskolen som i rekruttskolen er det hele tiden skolen, der har initiativet. Det er den, der bestemmer, *hvad, hvor meget og hvornår* der skal læres, og til slut bliver resultatet gjort op i nøgne tal, nemlig eksamensresultatet.

For højskolen er det ikke afgørende, hvor meget der læres på højskolen, men derimod hvor stor lyst og interesse, der er vakt hos eleven til at fortsætte efter denne.

Man vil vist egentligt gøre højskolen uret, hvis man hævdede, at den kun havde en individualistisk tankegang som mål. Et forhold, som for det første ville gøre den danske folkehøjskoles navn misvisende, og for det andet ville stride imod den Grundtvig-Koldske højskoles grundtanke. Denne tanke bygger på, at det enkelte individ ikke kan leve et menneskeligt liv, såfremt han åndeligt er løsrivet fra fællesskabet i sit folk.

For fællesskabet — for folket — vil der altid eksistere to hovedproblemer, nemlig den nationale og den sociale kamp. Kold har om dette spørgsmål udtalt, at det afgørende for højskolen må være, at den ikke ensidig oplyser om enten nationale eller sociale problemer. Højskolens oplysninger om både nationale og sociale spørgsmål må gennemtrænges af noget højere, nemlig kampen mellem liv og død. Den kamp, der gør mennesket til menneske og stiller dette overfor en personlig afgørelse i livets spørgsmål om personlig sandhed, om ondt og



Også de mørkeste negere finder vej til højskolen.

godt, om liv og død i åndelig forstand.

For en befalingsmand vil tanken uvilkårligt blive ledt hen på verslinierne af den gamle væbnersang, som synges i højskolen:

Kæmp for alt, hvad du har kært,
dø om så det gælder,

og man vil således mene, at det vel nok burde kræve mindst lige så meget idealisme og nok så meget offer-sind at sætte livet ind for det folkefællesskab, højskolen har ført den unge ind i — som dette at filosofere på en højskolebænk.

Her kan det ikke skjules, at vi er kommet til punktet, hvor højskole og værn som følge af deres væsensfor-skel ikke er ganske enige, selvom det retfærdigvis bør anføres, at der er sket omslag i retning af forståelse af, at skal vort folk bestå, kræves der såvel en åndelig som fysisk indsats.

At denne opfattelse ikke deles af alle højskolefolk vidner udtalelser i kronikform, udtalelser fra vore talerstole og ikke mindst fra højskolens kateder. Pacifismens fane holdes stadig højt under devisen »stærkere end stålet«. Andre igen drømmer dagdrømme om, at blot man nedsætter et tilstrækkeligt antal kommissioner eller vedtager det tilstrækkelige antal resolutioner, så vil angriberen holde sig borte.

Det er fristende her at citere et kendt engelsk underhusmedlem, der klogt og koncist gav svar på disse påstande ved at sige:

»Jeg føler mig forpligtet til at gøre opmærksom på, at i et regulært slag mellem tanks på den ene side og resolutioner og kommissioner på den

anden side vil tankene efter al sandsynlighed gå af med sejren.«

Mange højskolefolk vil indtage et mellemstandpunkt, nemlig dette, at det først er nødvendigt at kæmpe i det øjeblik, krigen banker på landets port, subsidiært efter at okkupationen er fuldbyrdet.

Et sådant standpunkt vil sandsynligvis være påvirket af højskolens fader. Grundtvig vil ganske vist forsvare sit land, idet han siger: »At forsvare landet er ikke nogen folkepligt — men en folkeret«. Danmark kan ikke forsvares uden frivillighed og fædrelandskærlighed«. Dog fortsætter han: »— at enten een eller 100 eller 1000 eller 10.000 af den fribårne befolkning, der bliver trukne ved håret til fanerne, at de skulle have nogen moralsk indflydelse på hæren til at gøre den modigere og mere tapper, det er i mine øjne, ja, jeg behøver ikke at bruge noget andet ord, det urimeligste, jeg har hørt — —.«

Grundtvigs syn på »den såkaldte værnepligts blodtørstige gudinde« dækker i mange tilfælde de udtalelser angående hæren, som man får på højskolen ved at diskutere med dens elever.

Grundtvig siger om dette spørgs-mål:

»Til en velafrettet og slagfærdig stående hær som på pluddervælsk kaldes en »veldisciplineret og tapper armé« behøves nemlig, som man ved, først og fremmest blind lydighed, uden spørgsmål om, enten man der-ved nytter eller skader, frelser eller ødelægger fædrelandet. Såfremt Danmark nogensinde fik en sådan »veldisciplineret og tapper armé« af hele folkeungdommen, da vil det åbenbart være forbi med Danmarks fred —

såvel frihed, altså forbi med det danske folks lykke.«

Lad mig også i denne forbindelse skynde mig at anføre, at det heldigvis i dag er et fåtal af højskolelærere og -elever, der deler denne tankegang. Nutidens krig stiller så store krav såvel af fysisk som teknisk art, at tiden er løbet fra Grundtvigs ord, hvor meget man end af hjertet måtte sympatisere med ham.

Det ville simpelthen være selvmord at bygge en moderne hær op efter dette princip.

Alligevel er det, som om mange af højskolens folk har vanskeligt ved at tilpasse sig hæren. At give nogen begrundelse herfor, som dækker alle enkelte tilfælde, vil være vanskeligt — vistnok umuligt. Højskolens mål: At skabe en fri meningsdannelse angiver selv mulighedernes uendelighed.

Givet er det jo, at springet fra højskolens stille filosofiske verden til hærens mere brutale virkelighed vil føles som et endog meget stort spring, idet det er et spring til en virkelighed, som først og fremmest kræver disciplin og lydighed ud fra det gamle ord: *Uden disciplin ingen hær.*

Hermed står man over for den fundamentale forskel mellem højskole og værn. En forskel, som i mange tilfælde gør det vanskeligt for den højskoleuddannede unge mand at finde sig til rette i hæren — vant til, som han jo var — frit at danne sin mening om tingene. Ganske vist kræver højskolen også en vis disciplin. Men også kun en vis, idet den bygger på frivillighedens princip. Vil eleverne ikke indordne sig under højskolens ordensbestemmelser — ja, da må og kan de sendes væk.

En tilsvarende ordning indenfor hæren ville utvivlsomt blive populær blandt det menige mandskab, men mon man ikke gør klogt i med det samme at se bort fra denne løsning?

Indrømmes skal det, at tanken om, at højskolens metoder overføres på hæren, lyder så besnærende, at mange umiddelbart vil undre sig over, hvorfor der ikke er tænkt på dette noget før. Unge mennesker opdrages jo dog kun ved at give dem frihed, tillid og ansvar. Altsammen ingredienser, som står i skarp modsætning til den såkaldte preussiske maner, der i hæren ønsker at udslutte ungdommens selvstændighed.

Eleven kommer frivilligt til højskolen. Til hæren kommer han, fordi han er tvunget dertil. Blot alle ville gøre sig dette klart, så ville mange misforståelser på forhånd undgås.

Dertil kommer, at mens højskolens mål er givet med selve menneskets mål i ungdomstiden, er værnets opgave af en hel anden karakter, nemlig en forberedelse til krigen. — At prøve på at skjule, at krigen i dag er en grusom og nådeløs krig, ville være at gøre den unge værnepligtige en bjørnetjeneste. Krigens love er ubønhørlige, og spillets regler er: *enten du eller jeg.* Sejrrherre, d. v. s. den, som går levende fra slagmarken, vil være den, som har fået den hårdeste og

meest rationelle uddannelse. Et slag-ord kan sige det: Det er modstanderen, der bestemmer hårdhedsgraden af uddannelsen.

Netop fordi soldaten kommer tvunget ind i hæren, vil der opstå visse komplikationer. De komplikationer, som Grundtvig i sin tid så ganske klart.

Den danske befalingsmand vil således stilles overfor den ved første øjekast vanskelig og lidet misundelsesværdige opgave at skulle skabe brugbare krigssoldater af unge, der er tvunget ind i hæren. Yderligere har kun de færreste af de positivt indstillede i forvejen gjort sig klart, hvor meget der i realiteten kræves for at blive uddannet til en standard, der blot nødtørftigt kan måle sig med kontinentets soldateruddannelse, og at rekruttiden i alle lande må være en hård og tildels hensynsløs øvelse i at udvide grænserne for viljens og krop-pens stålfasthed så langt som det menneskeligt er gørligt. England f. eks. har sat uddannelses-tiden op fra 12 til 18 måneder ud fra den erkendelse, at det var umuligt både at nå en forsvarlig teknisk uddannelse og en moralsk baggrund, d. v. s. skabe den nødvendige forståelse og baggrund for nationens kamp. Herhjemme er vi hidtil gået den modsatte vej. En udvikling, som den danske befalingsmand kun kan pege på, men iøvrigt er uden indflydelse på.

Da en koncentreret soldateruddannelse med et fåtalligt befalingsmandskorps nødvendigvis må lægge vægt på den rent tekniske side af sagen, får vi et forhold, som i mangt og meget ligner forholdet mellem et studenterkursus og et gymnasium. Medens man i det sidstnævnte sted får forholdsvis god tid til dels at erhverve sig de rent eksamenskrævende kundskaber, dels til at filosofere over livets mangeartede problemer, vil livet på en »studenterfabrik« blive teknisk ganske anderledes og tage sigte på at terpe kundskaber, som kræves for at bestå eksamen, ind i overtrætte hjerner.

I en debat om problemet »højskole og værn« vil man som befalingsmand på et eller andet tidspunkt berettiget stille det spørgsmål, om højskolen nu også er sig sit ansvar bevidst som værende en naturlig forskole til værnet. Sagt med andre ord skaber højskolen den nødvendige ideologiske baggrund for forsvaret og dermed en værnevillig ungdom?

Med de argumenter og forhold, som ovenfor har været fremdraget, kan spørgsmålet for højskolen som helhed desværre ikke besvares med et ubetinget »ja«!

Højskolen har i årtier som et spejlbillede af folket repræsenteret den almene opfattelse af Danmarks forsvarsproblem. Mange befalingsmænd vil i dag med deres egen skoletid i minde være af den opfattelse, at på samme måde som det sikkert med rette er blevet fremhævet, at den tyske skolelærer vandt det tyske felttog mod Frankrig i 1870 — så bærer en del af Danmarks lærerstand et betydeligt ansvar for den udvikling, der førte os til den 9. april. Altfor mange af os unge husker endnu den latterliggørelseskampagne, som i skolen blev ført af hovedparten af ens lærere over for alt, hvad der hed »værn i Danmark«. Det, det skulle komme an på, var kun at have et »kulturforsvar«. Materielt set var vi her i norden kun nogle små og usle dværge, således at vi gjorde bedst i med det samme at opgive enhver tanke om et håndgribeligt forsvar. Andeligt set har vi derimod nogle rene kæmper, der ragede højt op over en eventuel angriber, så at denne ville betænke sig to gange på at give sig i lag med opgaven.

Desværre viste det sig, at omverdenen ikke forstod denne specielle danske tankegang, hvorfor vi måtte finde os i at blive besat af en fremmed magt og befriet af en anden.

Vort held herunder minder om den store gevinst i 6. trækning. Det gik godt denne gang. Det er dog usandsynligt, at et sådant held skulle gentage sig, medmindre vi klart beviser overfor omverdenen, at vi er parat til at yde vor indsats for demokratiets bevarelse.

Kampen i dag er en koordinering af landets eksistens som fri nation og demokratisk beståen.

Der findes et nøje sammenspil mellem de åndelige og materielle faktorer i et samfund. Det vil derfor være tågesnak at tale om pacifisme og kulturforsvar på samme tid. Har en nation et sundt åndeligt beredskab, vil dette ikke alene manifestere sig i et arbejde i folket, men også for folket. Et værn vil således blive et håndgribeligt udtryk for en nations livsvilje.

Derfor må værnet appellere til skolen og højskolen. Skab værnevilje hos den danske ungdom. Giv hæren en positivt indstillet værnepligtsungdom.

Med dette i tankerne må man som befalingsmand håbe, at skolen og højskolen har lært af bitter erfaring, således at det ikke med rette kan siges en gang til, såfremt stormfloden måtte vælte ind over vort land, at disse institutioner ikke af al evne har forsøgt hos sine elever at skabe den rette indstilling overfor demokratiet

og dermed viljen til at forsvare dette såvel ved åndelig som fysisk indsats.

Men heller ikke hæren er uden fejl. En ny forsvarsordning står for døren, som forhåbentlig vil rette størsteparten af disse fejl.

Vi lever i dag i en urolig og farefyldt verden og ingen ved, hvilket øjeblik freden er brudt. Men eet ved vi — bryder ulykken igen ind over os i form af en ny krig, så bliver det en sag, der angår os alle.

Danmark har tilsluttet sig A-pagten og dermed har det sagt ja til at bidrage til at forsvare de vestlige demokratier, hvis idealer og livsform er vor. Vi står ikke længere alene.

Men dermed følger også pligten til at bidrage til forsvaret af de folkelige frihedsrettigheder, som vi netop i disse dage ser trampet under føde rundt omkring i verden.

Ville det være rigtigt at hævde, at vist skal demokratiet forsvares med alle til rådighed stående midler — men af alle andre — bare ikke af os.

Netop derfor skal de synspunkter, der her er gjort gældende, ikke på nogen måde konkludere i, at der ikke bør finde en forståelse sted, som igen kan bidrage til fordomsfri og uhildet drøftelse, således at det kan lykkes at skabe den nødvendige og naturlige moralske forsvarsvilje.

Tværtimod. Men denne forståelse er ikke noget, der blot skal manifestere sig på ydre vis. Kovendingen skal foregå ikke alene i højskolen, men i det danske folk. Det må nemlig indse, at et militært værn er en nødvendighed. En nødvendighed, der byder os at sætte livet ind for det, som vi ikke kan og vil opgive — vor folkelige frihed.

Netop for at skabe denne værdifulde kontakt er det af stor betydning, at befalingsmanden får lejlighed til højskoleophold og derved basis for en dybere forståelse af folkets indre liv.

Berøringspunktet for et samarbejde mellem højskole og værn må munde ud i en fælles forståelse af, at tiden ikke frister til smålige angreb, men derimod til en samling af alle gode kræfter i vort folk. Det vil således blive en erkendelse af, at vor livsform: dette at ingen behøver at frygte, men alle kan tale frit, nok er værd i givet fald at sætte livet ind for. Ulykkeligt for vort folk vil det under alle omstændigheder blive, såfremt denne erkendelse først vågnede på et tidspunkt, hvor de ydre forhold vil forhindre en fri meningsdannelse.

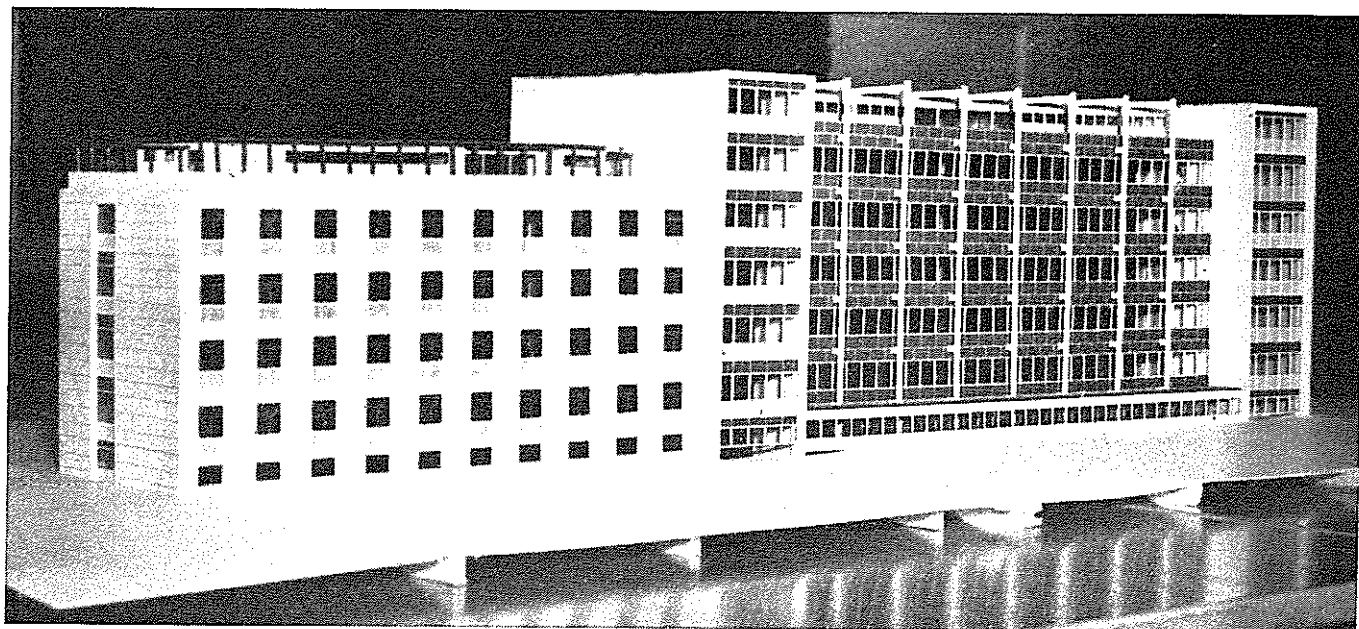
Ord er så smukke, men får først virkelig værdi i det øjeblik, de efterfølges af handling.

Bryggeriet **STJERNEN**



Øl og Mineralvande

Den Sjællandske
Bondestands Sparekasse



Arkitekternes model af de to nye bygninger på militærhospitalet. Til højre klinikkerne, til venstre patientbygningen.

GODT BEGYNDT ER HALVT FULDENDT

Af magister Jørgen Buch.

Den fjerde og sidste artikel i serien »Det militære lægevæsen i Danmark« giver Dem et indtryk af det drømmeslot, hospitalsarkitekterne er i færd med at realisere på militærhospitalets grund.

OVER for udlandet er det efterhånden blevet hævd herhjemme at fremhæve vort gode landbrug, vor ypperlige socialforsorg og vores rigelige og veltillavede mad. Den, der tager de traditionelle danske specialiteter op til nøjere øjesyn, bliver måske opmærksom på en og anden uheldig disposition, men som oftest får han at vide, at netop på dette område har danskerne en førerstilling i verden, så fejltagelsen må skyldes svigtende klarsyn hos kværunter.

Når kritikken kommer udefra, har den unægtelig større virkning, som når f. eks. en kvindelig verdensjournalist med speciale i mad for nylig udtalte, at den danske mad vel var rigelig og ofte veltillavedt, men i lige så høj grad usund ved sit umådelige fedtindhold. Visse områder inden for socialforsorgen kunne utvivlsomt trænge til fornyet revision, og det gælder ikke mindst det danske hospitalsvæsen, der i dag vil noget, men arbejder under vanskelige kår med utilfredsstillende pladsforhold o. s. v.

Det militære lægevæsen i Danmark har i mange år bygget på infirmierernes og militærpsykiatriske effektivitet. Men i dag er det en simpel nødvendighed at skride til handling for at undgå det fuldstændige forfald af bygninger og materiel.

Derfor har det i denne artikelserie været vor opgave at vise udviklingen af den militær-medicinske forsorg fra den tidligste tid til 1951, et år, der i flere henseender betyder et vendepunkt i militærhospitalets historie.

Vi ved, hvad vi har — men også hvad vi får!

— Overlægerne har talt. De har tydeligt nok tilkendegivet deres ønske om forbedrede forhold på hospitalet, og så er det vores opgave at løse problemerne på den bedst mulige måde — når pengene vel at mærke er bevilget, siger hospitalsarkitekten Jean Deleuran fra hærens bygningstjeneste.

— Hvad er grunden til utilfredsheden?

— Pladsmangel — og den skyldes jo først og fremmest, at hospitalet slet ikke er indrettet til at tage så stort et antal patienter, som forholdene i dag påtvinger det. Hospitalet er baseret på det gamle epidemisygehus, der ganske savner skyllerum, lokaler til personalevagten og andre birum. Da hospitalet antog form af almindeligt militærhospital for København og omegn byggede man to 3 etagers patientbygninger, og også her er det galt med birummene. Toiletterne ligger ganske vist i en central position i hver etage, men for det første er der for få: tre til 50 senge, og for det andet er det upraktisk at placere dem alle i centrum på hver etage.

— De røde bygninger er jo nyere end epidemisygehusets pavilloner. Hvordan er personalet her stillet med hensyn til lokaleplads?

— Ja, det er mærkeligt nok, men også her må sygeplejerskerne have »vagtstue« på gangene. Og i de fleste korridorer kan De se skriveborde,

hvor sygeplejerskerne under de dårligst mulige betingelser fører deres bøger etc. Operationsafdelingerne er også smertensbørn, da der her ganske mangler birum — efter min mening en fundamental mangel i et moderne hospital. Klinikkerne er med undtagelse af den fysiurgiske beliggende i bygninger, der er beregnet til sengeafdelinger.

— Vi har tidligere besøgt røntgenafdelingen.

— Ja, der er forholdene så trange, at de nærmest må betegnes som katastrofale. — Men når jeg nu har kritiseret de nuværende hospitalsforhold, vil jeg lige understrege, at bygningstjenesten er uden skyld i tilstanden i dag. Til enhver tid har det været penge, det skortede på, og at vi nu med glæde kan se fremtiden imøde skyldes igen de bevilgende myndigheder. I dag kan vi klart skimte konturerne af det nye Militærhospital. Arbejdet går igang omkring 1. maj, og 6½ million kr. er bevilget.

Skyskraber-hospitalet.

— Det er mange penge.

— Synes De? Ikke for den fornyelse, der kommer — efter min mening. Og jeg kan forsikre Dem for, at omkostningerne holdes nede på et minimum. Vi vil bygge det bedste, der kan bygges, men samtidig så rationelt som muligt. Som eksempel kan jeg anføre, at Carolinska sjukhuset i Stockholm nybygger i nogenlunde samme omfang som vi, og de anven-

der 11 mill. svenske kr. herpå. Dette tal understreger vore bestræbelser for at rationalisere nybyggeriet herude.

— Hvad er det så, De har under forberedelse?

— Alt i alt har man foreløbig projekteret fire bygninger til opførelse — men ganske vist af meget forskellig størrelse. Vi har med dette projekt i virkeligheden lavet et par smårevolutioner inden for hospitalsbyggeriet. Det gælder både ved tilrettelæggelsen af projektet og ved de forandringer, projektets realisation fører med sig. — — — Vi starter nu med to store bygninger, der skal placeres på bagterrænet bag sygeplejerskernes bolig ud mod A. B.s boldbaner.

— I den ene 8 etagers bygning bliver klinikkerne installeret. Herover flyttes altså den fysiurgiske klinik, tandklinikken, øre-, næse- og halsklinikken, hudklinikken, røntgenklinikken, neurokirurgisk operationsafdeling og almindelig kirurgisk operationsafdeling. Tagetagen med friluftsterrasse tilhører personalet.

— Den anden bygning bliver en almindelig 5 etagers patientbygning med 4 etager til patientafdelinger (96 senge) og en parterreetage til laboratorium. I tagetagen indrettes opholdsrum for oppegående patienter, en terrasse og endelig et såkaldt filialkøkken.

— Hvad vil det sige?

— Bygningen af filialkøkkenet betyder — som jeg antydede før — en mindre revolution i hospitalets madforsyning. I øjeblikket forsynes patienterne med mad fra et »centralkøkken«, der oprindeligt blev bygget til epidemisygehuset og regnede med en kapacitet på godt og vel 180 senge, men det må i dag levere mad til omkring 530 patienter. Og tallet bliver sikkert endnu større i fremtiden. Vi har nu projekteret et »decentraliseret« køkkensystem, baseret på et »råkøkkendepot«, nærmest en slags købmandsforretning, som bestyres af en forvalter, der samtidig tager sig af indkøbene sammen med en økonoma. Her er der depot og tilberedningsrum, og her får madvarerne deres første »rå« tilberedning. Herfra bringes de til filialkøkkenerne i patientbygningernes tagetager, og der får maden sin endelige tilberedning. Ved hjælp af en særlig køkkenelevator kan maden serveres for patienterne tre minutter efter, at den er taget af ilden. I anlægsudgifter spares ¾ mill. kr., da man ikke længere har brug for en central »madfabrik«, madvogne og varmeskabe. Man undgår al opvarmet mad — et faktum, patienterne sikkert vil blive glade for.

Hvor præst og læge arbejder sammen.

— Lægger De nogen vægt på det skønhedsmæssige ved udvidelserne?

— I allerhøjeste grad. Naturligvis må man forene de rationelle og de æstetiske synspunkter, det giver sig bl. a. tydeligt udslag i anlægget af det nye kapel. Lighuset var oprindeligt beliggende bagest i epidemisygehusets terræn, men da de røde bygninger blev rejst, fik det en central plads — hvad der jo mildest talt er meget

uheldigt. Det skal nu nedrives, og i stedet sammenbygges kapellet og en sektionsstue omkring en smuktbygget, blomstersmykket atrium, således at de medicinske og seriøse lokaliteter på een gang er samlet og adskilt: denne bygning er godkendt af de kirkelige og lægelige myndigheder.

Vi »leger« hospital.

— Giver den smukke interimistiske tandklinik patienterne et indtryk af det nye hospital?

— Ja — både hvad interiøret og arbejdsmetoden angår. Tandklinikken kan jo »flyttes«. Installationerne kan alle fjernes og opsættes, hvor som helst man ønsker det. Vi får altså intet tab af kabler el. lign. ved de nye store bygninger. Mottoet er: Hospitalet må ikke forældes, og målet når vi bl. a. ved anvendelsen af specielle materialer og ved den minuttøse tilrettelægning af byggeriet — før vi går i jorden. Til gengæld bliver selve opførelsestiden af kortest mulige varighed.

— Hvor sætter man ind med de nye materialer?

— I betonkonstruktionen og skille- rumskonstruktionen. Ja, for eksempel kan jeg oplyse, at klinikbygningens bærende konstruktion er løsrevet fra den installationsmæssige del.

— Hvad består den bærende konstruktion af?

— Af søjler! Søjler, hvorimellem alt kan udskiftes. En skruetrækker vil kunne gøre det. Ydermurene er fremstillet af færdigstøbte elementer — opstillet i store felter. I virkeligheden er bygningen fremstillet efter mål på fabrik, og der forestår egentlig blot et større samlearbejde.

— Men er De nu sikker på, at overlægerne og personalet iøvrigt bliver tilfreds med de nye lokaliteter.

— Vi har i hvert fald gjort mere end normalt ved nyopførelser. Vi har i tilknytning til vores tegnestue her lavet et »teater«, hvor de enkelte stuer kan opbygges, nøjagtig efter lægernes ønske. Her har vi f. eks.

kunnet »spille« operationsstue — med nøjagtig de dimensioner, den endelige operationsstue vil få. Overlægerne og sygeplejerskerne har »spillet« med. De har udtalt deres ønsker, og tvivlsspørgsmål har man i hvert enkelt tilfælde kunnet afgøre ved at opbygge stuen interimistisk. Operationsstuerne i det nye hospital har vi efter en sådan prøveopstilling begrænset til et areal af 25 km², men til gengæld er de forsynet med tilstrækkelige birum eller apparaturrum. Det er et led i hospitalets rationalisering: så få skridt som muligt — med den lettest mulige hidføring af apparaterne.

— Er De nu nær ved opfyldelsen af alle deres ønskedrømme?

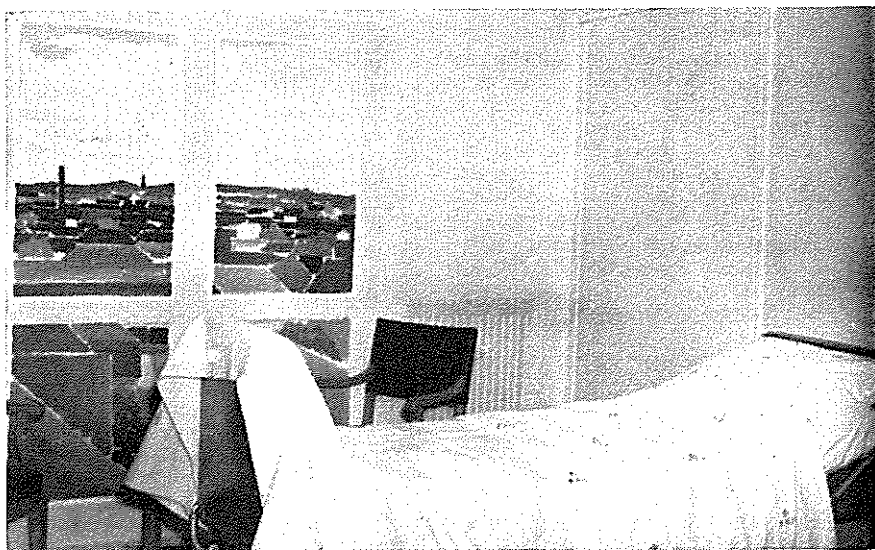
— Ak nej, var vi bare så vidt. Forløbige er kun den vestlige patientbygning bevilget, og den østre får lov til at vente. Det er blot een af de ting, der stadig står på ønskeseddelen. Men godt begyndt er halvt fuldendt.

— Og hvornår har De så »fuldendt«?

— Et prekært spørgsmål. Men jeg kan da lige fortælle Dem, at jeg har væddet en god frokost med overlæge Antons fra røntgenafdelingen om, at det byggeri, der nu er godkendt, står fiks og færdigt den 1. april 1953!

Men der er lang vej hjem —

Der er altså nu lagt en god og solid grund for udvidelserne på Militærhospitalet i dag. Som arkitekt Deleuran lod skinne igennem, er der endnu lang vej til det fuldkomne, men opførelserne af de nye store og betydningsfulde karreer betyder, at forsvarsministeriet og lægekorpset herhjemme er opmærksom på manglerne i det militærlægelige beredskab. Man må derfor oprigtigt ønske, at samfundets bevillende myndigheder i den tid, der kommer, også vil tage sig af de militære lægeproblemer i landets garnisoner og lejre. At problemerne her i stadig højere grad trænger sig på, vil samtlige læger og patienter i garnisonssygehuse og infirmerier landet over utvivlsomt attestere.



En »dukkestue«. Et kig ind i en interimistisk to-songsstue, opbygget i en barak, der i øjeblikket fungerer som »scene« for arkitekternes og overlægernes prøveopstillinger.

Skudt ud af jetjageren ned med faldskærm... og op i gummibåden...

Det danske flyvevåben får moderne redningsudstyr.

Journalist Frits Høyrup, Information, har besøgt flyvestationen på Refshalevejen i København, hvor flyvevåbnets redningsmateriel-ekspert, kvartermester Brandt Jensen og hans medarbejdere har værksteder. I artiklen fortælles om det moderne redningsudstyr, det danske flyvevåben har taget i brug: udslyngnings-sæde til jetjagerne, gummibåde til een eller flere mand, redningsvest med farvestofpose og endelig faldskærmen, der dog ikke har ændret sig meget i tidernes løb.

af farvestofposen, har de bedste chancer for at blive fundet af eftersøgningsfly. Den irgrønne stribe i vandet kan ses fra en højde af 4000 meter, men naturligvis kun når vejret er klart.

Amerikanerne har foretaget en række forsøg, der viser, at man fuldt påklædt i vand under tre grader kun kan klare sig cirka en halv time uden at få krampe. Her spiller den enkeltes kondition selvfølgelig ind. Men chancerne er altså kun små. Man har derfor kompletteret flyverens udrustning med de såkaldte dinghies (gummibåde).

Radar og radiosender med i gummibåden.

Disse gummibåde blev under den sidste krig benyttet af alle deltagende lande. Gummibådene reddede mellem 16.000 og 18.000 menneskeliv...

Vægten af en dinghy ligger fra 10—15 kilo pr. mand med fuld udrustning til tre døgn. Dinghies findes i mange størrelser. Det danske flyvevåben benytter en mands dinghy til meteor og spiffire, tre mands til Sea Otter, fem mands til Oxford og syv mands til Catalina.

Tre, fem og syvmands dinghies er alle udstyrede og konstruerede på samme måde. De blæses op ved hjælp af kulsyre og kan gøres klar til brug på et minut. De kan bære det dobbelte af den vægt, de er beregnet til, selvom de er vandfyldte. Efter at besætningen er kommet ombord, riges dinghy'en til med vandtæt overtræk, så besætningen kan sidde nogenlunde beskyttet mod sø og vejrlig. I dinghy'en findes padler, kniv, lækstopper, lappegrej samt en pumpe til at give båden lidt mere luft med. Det kan jo blive nødvendigt, for eksempel som følge af lækage.

Til dinghy'en hører en radarskærm. Den ligner nærmest et paraplystativ

med fint trådvæv mellem stiverne. Denne radarskærm giver mulighed for at blive observeret fra en skibsradar i en afstand af 6—8 sømil i mørke eller tæt tåge.

Der er også radiosender med udstyret. Ved hjælp af en drage eller ballon kan de nødstedte sætte en 80 meter lang antenne op. Nødsenderen kan da — under gode sendeforhold — nå 300 kilometer bort.

I dinghy'en er der en sparsom ration af drikkevand og kemikalier, så man kan forvandle havvand til drikkevand. Det er en sen proces. Det tager en halv time at fremstille en kvart liter drikkevand.

Provianten består af piller af forskellig art og tyggegummi, der holder slimhinderne i orden. Ved hjælp af fiskegrejer kan de nødstedte supplere den ensformige pillekost med rå fisk. Den vædske, der findes f. eks. i en torsk, er en god erstatning for drikkevand. Denne vædske er ikke salt i samme grad som havvand. De nødstedte skal fjerne torskens hoved og indvolde, anbringe torsken i et klæde, hvorefter vædsken vrides ud. Den slukker tørsten og er samtidig nærende...

I forbindskassen er der almindelige forbindssager, derudover søsygepiller og morfin i små tuber med fast monterede kanyler. Naturligvis er der også til en dinghy lyskugler, lyskuglepistol, signalflag og et lille spejl forsynet med sigteanordning. Ved hjælp af dette spejl kan besætningen, når solen er på himlen, signalere til fly.

Enmands dinghy'en findes i flere typer, men de er nogenlunde ens udstyret. Det er faktisk kun overtrækket, der varierer. Disse enmands dinghies benyttes altid i forbindelse med faldskærm. De kan være konstruerede som sæde eller rygpude til faldskærme og er som regel forsynet med iltflaske.

I flyvningens barndom benyttede man som udrustning skindjakke, sixpence og sivsko. Forholdet har ændret sig noget siden dengang. De danske jetflyvere udstyres med alt tænkeligt redningsmateriel, samtidig med at de sidste jetjagere, der er kommet hertil fra England, er forsynet med ejection-seat, der i givet fald kan slynge flyveren fri af jetjagerens haleplan.

Lad os først se lidt på faldskærm og redningsvest. Allerede under den første verdenskrig benyttede man disse ting. Faldskærmene er næsten uforandrede idag, bortset fra enkelte finesser ved skærmenes seletøj. En normalt benyttet faldskærms faldhastighed er cirka 22 fod i sekundet.

Redningsvesten har ændret sig ikke så lidt gennem årene. Den engelske redningsvest, også kaldet »Mae West«, benyttes ved det danske flyvevåben idag. Den er pneumatisk, udstyret med lommer til fløjte og til vandtæt lommelygte, der kan gøre eftersøgningen lettere i tåge og mørke. Redningsvesten kan udstyres med en 145 gram farvestofpose, hvis indhold farver vandet irgrønt i forholdet 1 til 10.000.000. Farvestofposen kan fremkalde en irgrøn stribe efter sig i vandet... med en længde på to kilometer og en halv kilometer i bredden.

En nødstedt flyver, der benytter sig

Forsikring skal man ha'..

i **BALTICA**



Kvartermester Brandt Jensen er ved at lære en jetflyver, hvordan han skal komme ud af en gummibåd. Træningen foregår i en branddam i Karup.



For fulde sejl. Jetflyverne og jetmekanikerne øver sig i enmandsgummibåde.

To sprængladninger sender jetflyveren ivejret.

Men nu det nyeste indenfor redningsmateriel til flyvevåbnet: de så kaldte ejection-seats?

I begyndelsen af 1944 blev man i England klar over, at der måtte gøres noget effektivt, hvis flyvere, der skulle have en rimelig chance for at redde livet. Man måtte sørge for, at flyverne, når de skulle ud af flyet, kunne komme fri af haleplan og halefinne. Det skete ofte, at flyveren blev hængende i jetjagerens haleplan, når man forsøgte at forlade sit fly med faldskærm. Under den sidste krig steg tabet af jagerflyvere proportionalt med den stadige hastighedsforøgelse for jagerne. Den unge danske jetflyver, der omkom på Holmen under befrielsesfestlighederne ifjor, blev, efter at have udløst sin faldskærm, hængende i jetjagerens haleplan.

Henimod slutningen af krigen tog det engelske firma Martin-Baker og Co. Ltd. problemerne omkring jagerflyvernes sikkerhed op til indgående behandling. Man ville finde et system, der muliggjorde, at flyveren kunne komme hurtigt fri af maskinen. Den 11. maj 1945 havde man det første forsøg med et fly med indbygget ejection-seat. På dansk kan man kaldet udslyngnings-sæde eller katapult-sæde. Ved det første forsøg havde man dog ikke turdet anbringe en flyver i sædet. Man nøjedes med sandsække. Firmaet udførte senere et utal af forsøg med forsøgspersoner anbragt i ejection-seat, der var monteret på en 65 fod høj prøveslidske, hvorpå sædet kunne glide opad med ekspresfart, når en sprængladning blev affyret.

Under forsøgene fik den mest benyttede forsøgsperson brud på rygsøjlen. Årsagen hertil viste sig at være, at man endnu ikke havde fundet den rigtige stilling i sædet. Endvidere konstaterede man, at den sprængladning, som var benyttet, var for kraftig til at starte sædet med.

Det engelske firma fandt så på at benytte to sprængladninger i stedet for een. Den første sprængladning satte sædet i bevægelse. Når det var kommet ti tommer op, affyredes den næste sprængladning for at give for-

øget acceleration. Man opnåede på den måde en jævn accelerationspåvirkning, så flyveren ikke besvimed.

Så kom det første forsøg i fly med en flyver i sædet. Det var forøvrigt den samme vovehals, som havde beskadiget rygsøjlen. Sædet blev indbygget i en jetjager af typen Meteor Mark 3. Forsøget fandt sted 24. juli 1946 og forløb udmærket, men først i juni 1947 blev det bestemt, at alle R. A. F.s nye jagere skulle have katapultsæde. For to år siden reddede sædet en fransk flyver. En dansk jetpilot, flyverløjtnant Folmer Hansen, hvis jetjager styrtede ned i Jylland ifjor, har dog reddet sig fri af flyet uden ejection-seat, men man kan ikke regne med, at den går hver gang. ...

Hvad der sker, når flyveren trækker i ...

Vi kan nu kort fortælle, hvad der sker, når flyveren skal fri af flyet og skal benytte ejection-seat. I jageren sidder flyveren på sin faldskærm. På ryggen har han en dinghy udstyret med nøddiltflaske og fastgjort til redningsvesten. Flyveren skal måske forlade flyet fra en højde af 5000—12 000 meter og må derfor have ilt til nedturen.

I det øjeblik, flyveren er klar over, at han må forlade flyet, griber han et håndtag, der løsner hutten på flyet. Den blæser bagud. Og så er der klar bane. Flyveren har flyttet fødderne



Det er ikke noget let job at få en femmandsgummibåd, der ligger med bunden i vejret, vendt. Her er Værlosefolk ifærd med det anstrengende arbejde i Otto Mønsted svømmehallen.

over i fodtrin i sædet. Med begge hænder griber han om et håndtag, der sidder i sædet lige over hans hoved. Han trækker håndtaget ned foran ansigtet, som samtidig dækkes af en sejlbugsskærm. Trækket i håndtaget har også udløst sprængladningerne, der sender sædet i vejret med en fart af 66 fod i sekundet. Den udslyngede vægt — sæde, faldskærm, dinghy, nøddilt og flyver, er cirka 140 kilo.

Når sædet er tyve fod oppe, vil en wire, der er forstøjet i flyet, udløse en tredje sprængladning. Den slynger en lille styrefaldskærm ud af maskinen. Styrefaldskærmen, der kun er to fod i diameter, bremser sædets fart fremover, og det svinger ned i næsten lodret stilling. Først nu slipper flyveren det håndtag, der satte det hele igang. Han frigør sig for de seler, der holder ham til sædet, kaster sig ud i rummet og trækker i det håndtag, der udløser faldskærmen.

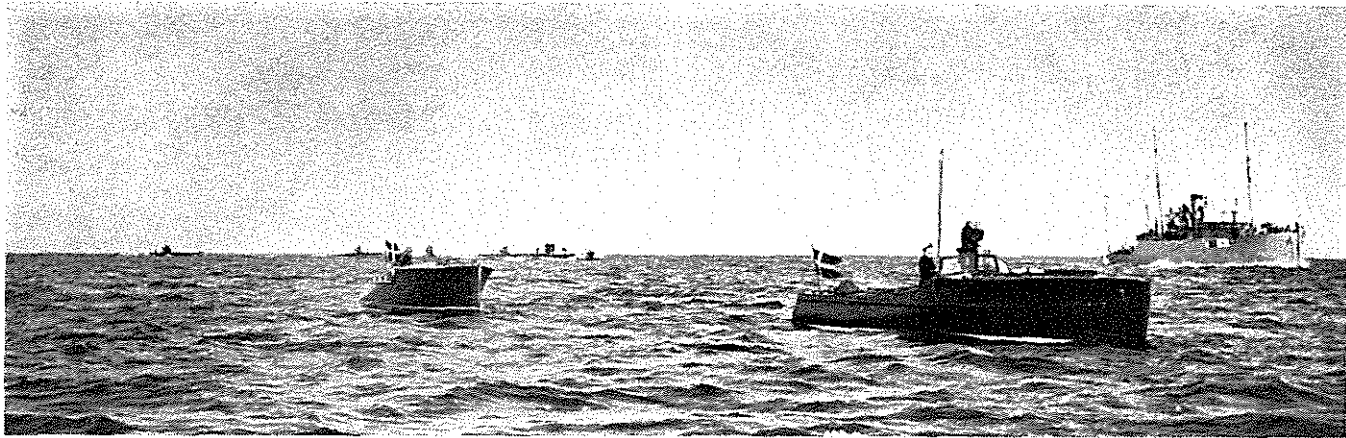
Der går kun mellem fem og ti sekunder fra det øjeblik, han trækker i håndtaget i sit ejection-seat og til han hænger i faldskærmen på vej mod jorden eller vandet.

Sejlbåden rigges til ...

Når flyveren tager vandet, frigør han sig for faldskærmen. Han ligger nu i sin oppustede redningsvest og kan roligt udfolde sin dinghy ved hjælp af kulsyreflasken. Når dinghy'en er blæst helt op, kravler flyveren ind i den, lænsler den for vand med et lille øsekar og gør den helt tør med sin svamp, hvis vejret tillader det.

Derefter trækker han sit vandtætte overtræk over sig. Han sidder nu lunt i båden og kan tage den med ro. Han kan ikke regne med, at der kommer eftersøgning efter fly, før der er gået 1—2 timer. Hvis han kan se kysten, og vindforholdene er gode, rigger han mast og sejl til (der er brugsanvisning på sejlet) og sætter kursen mod land.

Hvis han er på åbent hav, kan han rigge radarreflektoren til. I dette tilfælde har han nemlig en god chance for at blive opdaget i nærheden af ulykkesstedet, som kan lokaliseres af sikkerhedstjenesten.



Øvelse ved Juelsminde 1936 mellem motorbåde og u-båds flotillen.

Motorbådspatrolje under beredskabstjenesten

Af formanden for motorbådsforeningen, orlogskaptajn Th. Bjerre, søværnskommandoens delegerede officer, i hjemmeværnssager.

DEN 27. januar d. å. fejrede motorbådsforeningen sin 25. års fødselsdag med en festlig sammenkomst i Håndværkerforeningen i overværelse af forsvarrets, søværnets og hjemmeværnets øverste chefer m. fl. samt repræsentanter for landets sejl- og motorbådsklubber. Hyldesten samlede sig navnlig om foreningens næstformand og sekretær gennem det kvarte sekel, sagfører Arnold Andersen, der sammen med nu afdøde kommandør Halvdan Barfod stiftede den frivillige motorbådstjeneste, hvis hovedformål var — og stadig er — at stille deres medlemmer med motorbåde til disposition for marinen i de tilfælde, hvor søværnskommandoen anser det for formålstjenligt at kunne disponere over privat motorbådsmateriel.

Oprindeligt var motorbådsforeningen tænkt organiseret som et frivilligt maritimt korps, på tilsvarende måde som tilfældet er bl. a. i England og i Sverige, men forbudet i sin tid mod frivillige korps tillod ikke en sådan organisation, hvorfor virket måtte fortsætte — og blev fortsat — som en landsforening med det nævnte formål.

Fra 1928 deltog foreningens medlemmer med egne fartøjer regelmæssigt i kystflådens sommertogter, og opøvedes herunder i forskellige maritime færdigheder, bl. a. observations- og meldetjeneste (signalering). Trods det at vejrforholdene ikke altid var gunstige for de små fartøjer, klarede de sig i reglen fint, hvilket ikke mindst skyldtes den energi og interesse, som de respektive fartøjsførere lagde for dagen.

Foruden disse opgaver har motorbådsforeningen søgt at skabe interesse for bygningen af egnede og sødygtige motorbåde, der i påkommende tilfælde kan stilles til rådighed for søværnet med eller uden førere, for selv om landet råder over ca. 2000 lystmotorbåde, er der kun ca. 10 pct. af disse, der hvad sødygtighed og hestekræfter angår kan siges at være egnede til løsning af visse maritime

opgaver. Gennem foreningens byggefond er der foreløbig bygget 10 klausulbåde, d. v. s. fartøjer der uanset ejerskifte vil kunne stilles til rådighed for søværnet, når ordre hertil indløber.

Søværnet vil altid have brug for sådanne fartøjer og uddannet frivilligt personel, der kan aflaste det i tilfælde af krig ved at kunne løse de ikke egentlige krigs- men derfor ikke mindre vigtige opgaver på søen, såsom kontrol- og visse bevogtningsopgaver, således at dets krigsmateriel plus fuldt uddannet personel helt kan sættes ind til løsning af de egentlige krigsopgaver.

Hjemmeværnsloven af 16. juli åbnede endelig vejen til at de ønskede frivillige maritime korps kunne dannes, og gennem hjemmeværnsflotil-

lerne løses nu de nævnte opgaver, hvortil motorbådsforeningen bidrager med sine fartøjer.

I det efterfølgende skal vi høre lidt om de oplevelser, som et af motorbådsforeningens fartøjer »Bente III« kom ud for under sin beredskabstjeneste ved Dragør-Fort i oktober 1939, og som giver et godt billede af motorbådstjenesten i al almindelighed, og den spænding, der altid er forbundet med denne særlige tjeneste.

Dens besætning var udvalgt blandt særligt egnede blandt fortets værnepligtige, og at de var stolte over jobbet, siger sig selv; men båden var jo også førsteklases helt igennem, et 17 meters mahognibygget slankt skrog på V-spant, heldæk for og agter med god kahytspads under samt et halv-dækscoopt midt med styreplads godt beskyttet af svære vindspejle. En 500 HK Tornycroft motor kunne give båden en fart af over 20 knob. Maskingeværet var rigget i fast affutage agter i cooptet med skydefrihed hele horisonten rundt. En fordel til havde »Bente«, den var altid tør, selv i dårligt vejr, thi når den duvende og stampende sprang frem gennem søen, kastedes det meterhøje skummende bovand til hver sin side, så at der tilmed var fuld udsigt forefter.

Ja, nu eksisterer båden ikke længere, den blev et bytte for flammerne, vist nok samme dag, som tyskerne ville have overtaget den, hvad der kun tjener den til ære, men vi, der kendte den, var klar over, at forsmædelser af nogen art, det ville den aldrig have fundet sig i. Den havde både ære og luner; en dag var det således lige på nippet til, at den ville have endt sin karriere allerede på Dragørfort, for efter et længere motoreftersyn, slog dens temperament pludselig ud i lys lue, og på et øjeblik var motorhuset ompændt af flammer; heldigvis var der skumslukker ombord, og fra fortet kom næstkommanderende springende til undsætning med en af fortets store



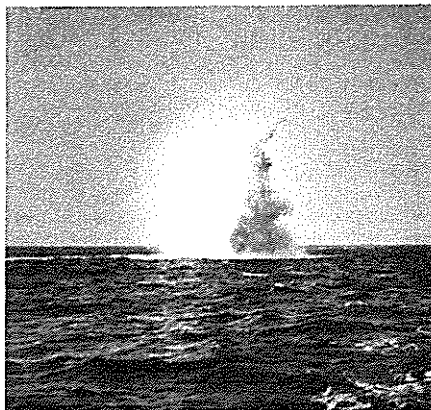
Øvelse i Slipshavn.

skumslukkere plus mandskab, så i en håndevending blev ilden kvalt til al lykke, inden den nåede at anrette nogen som helst skade på båden — til stor lettelse for hele fortets besætning, der spændt iagttog begivenheden.

Kunde den således sætte sin besætning på en voldsom spænding, ja, så kunne den også af og til virke ikke så lidt arrogant, ikke mindst, når motoren skulle startes af dens omhyggelige mekaniker, der forøvrigt omfattede »Bente« med en skinsyg kærlighed, og som ofrede ikke så lidt af sin fritid for at kæle ekstra for den, så at den altid var i den bedst tænkelige form.

Denne omhu, — der, når sandheden skal holdes i ære, også blev udvist af dens øvrige besætning, for at den til hver en tid kunne frembyde et så attråvækkende skue for enhver motorbådselsker som muligt —, belønnede den ofte med at gøre sig kostbar, ubegribeligt, ikke? Uilmodigt stampe næstkommanderende i dens dæk, når udrykningsordren var indløbet, og den ikke ville starte; og det var ikke altid lige pæne udtryk, der lød, udtryk, der bevarer, var myntet på den sveddryppende mekaniker, men som alligevel fik »Bente« til at tage sig sammen. Og hvilken fryd for øret, når den så endelig satte i med sin stolte, brummende og overmodige sang. »Lad gå agter«, »lad gå for«, og så strøg den frem gennem havneløbet, ivrig efter at komme ud i åbent vand, hvor den kunne få brug for alle sine hestekræfter. Lidt sarkastiske tunger gav den det ikke særligt smigrende tilnavn »Vente«, men det havde den ikke fortjent, for var der en opgave, der skulle løses, en hurtig udrykning eller lign., så var den altid først på pletten, men det var selvfølgelig også kun dikteret af misundelse blandt de af fortets besætning, der ikke havde fået den ære at måtte sejle med den.

Både nat og dag blev »Bente« sendt ud, således holdt den efter de svære efterårsstorme gående nat-patrolje sammen med kystbevogtningskutterne i farvandet ud for fortet i den sydlige del af Drogden, for at krigens uhyggelige påmindere, de drivende miner, der i stort tal havde løsrevet



Minesprængning på søen.

sig fra spærringerne udfor Stevns, ikke uobserveret skulle drive nord på og forvalde ulykker på Københavns red. Det siger sig selv, at der blev holdt skarp udkig fra båden igennem det mørke slud- og ruskagtige efterårsvejr, medens den for langsom fart zigg-zaggede sig igennem feltet, for det ville have været en uafvaskelig plet ikke alene på bådens ære, men på hele marinen, hvis disse tingester uobserveret var drevet videre.

Om dagen var det navnlig småfartøjer, parketter og lign., der af »Bente« fik en kraftig opfordring til at overholde sejlanvisningerne, thi ofte stod de med dødsforagt ret ned mod minefeltet, hvis tilstedeværelse de fleste skippere betydte ikke at have nogen anelse om, da sejlanvisninger ikke var blevet bragt dem i hænde ved afsejlingen. Det var særligt i krigens første måned, at disse episoder indtraf, hvoraf enkelte senere efterfulgtes af forhør i søretten, men der indtraf også andre og mere spændende oplevelser for båd og besætning, der efterhånden var blevet sammensvejet til et hele.

En anden gang måtte »Bente« af sted over hals og hoved med brandslukningsmateriel ombord, idet en finsk skonnert af fortets udkig var observeret brændende for nordgående i Drogden, og rigtigt, der havde vi skonnerten med en tæt røg væltende op fra agterskibet. Omdrejningerne blev sat op på maksimum, og i den

hårde nordøstlige storm sprang »Bente« kådt fra sø til sø, der uafbrudt hamrede imod dens bund som et trommeværk, og undertiden satte et mægtigt sprøjt ud til siden, hvorved hele skibssiden dirrede, uden at farten derved formindskedes. Endelig overhalede skonnerten, og slukningsmandskabet var klar til æntring, men mere kom det ikke til, thi til både skuffelse og befrielse meddelte skipperen, at ilden allerede var under kontrol, og at det havde set ud af mere, end det i virkeligheden var; under opvarmning af motoren var der gået ild i noget oliemættet tvist, — det var det hele. Med de bedste ønsker om »god vind« vendte »Bente« om og stod tilbage til Dragørfort; ja, blev der ikke brug for os denne gang, så havde vi dog vist, at vi kunne være på pletten og også bringe hjælp, om så fornødent, og det har også sin store betydning.

Ulykker indtraf der mange af nede mod syd i minespærringerne, men det var langt fra fortet og kunne ikke observeres derfra; således løb en dag to tyske forpostbåde på deres egne miner og forliste med største delen af deres besætning; et dansk marineluftfartøj med flyverløjtnant Hellward som fører — han faldt forøvrigt et par år senere som løjtnant i Royal Airforce under luftkampene over Berlin — observerede et par af de tyske søfolk, der kæmpede for livet i søen, og det lykkedes ham at redde dem op på maskinens pontonner og få dem bjerget i land.

De øvrige drev ind som lig på Møens kyst eller fortsatte med den nordgående strøm op til Sundet; en dag indløb der melding fra Kongelundsfortet, at et lig var observeret hængende fast i nogle pæle ved Aflandshage, og det blev nu »Bente«s opgave at få det bjerget og bragt ind til kysten. Imidlertid var der for lidt vand og for mange sten til, at fartøjet kunne løbe så langt ind under kysten som oprindeligt beregnet, hvorfor en fladbundet pram — efter signalering mod land — måtte tages i brug for at få den døde sømand bragt i land; ven eller ikke ven, så havde han også krav på en kristelig begravelse.

I en lidt dyster stemning sejlede



Prins Knud inspicerer befalingsmands kursus i Slipshavn.



Bente III på bedding i Dragør.

båd og besætning tilbage mod Dragørfort, uden at nogen rigtig kunne nyde det storslåede efterårsvejr med den gråblå sø, der tungt åndende afspejlede amagerkysten med Kongelunden i al sin rødgyldne farvepragt, i et virkeligt betagende billede, der kun vidnede om fred og idyl. Pludselig varskoede udkiggen: »nej, se der, hvad i al verden er det,« idet han samtidig pegede ind over Kongelunden, hvor to store, uroligt svirrende mørke skyformationer aftegnede sig mod den klare blåhvelvede himmel. På een gang faldt den ene »sky« en ca. hundrede meter ned for derefter at søge til vejrs igen, hvorefter den anden »sky« omgående fulgte efter, og således fortsatte dette besynderlige skue et stykke tid. Kikkerten kom frem, — og min sandten, det var en veritabel luftkrig, »Bente«s besætning her blev vidne til imellem to sværme af kramsfugle på mindst en 500 stykker imod en enlig rovfugl, antagelig en Høg.

Hver gang en skyformation af disse naturens jagere skyldede ned i hovedet på rovfuglen, tabte den højde, idet den stak vingerne lodret i vejret for på denne måde at søge at unddrage sig sine angribere ved fald, men lige så snart den første angrebsbølge var sat ind — og derpå gik til vejrs igen — nåede høgen kun lige at tage et par enkelte bask med vingerne, før den næste sværm satte ind i det næste voldsomme dyk. Og sådan fortsattes kampen, indtil rovfuglen var trykket helt ned mellem Kongelundens træer, hvor den videre udvikling blev skjult for vore undrende blikke.

Krigen uden for vor egen port, hvis drøn og dønninger vi endnu kun fornåm, gied for et øjeblik i baggrunden for forbavnelsen over denne kamp i naturen, der ikke på nogen måde stod tilbage for civilisationens djævelske luftkampe, og som udmærket godt kunne tjene som et klassisk forbillede på en moderne luftkrig. Ja, kamp indgår som et integrerende led af alt det, der er liv, selv om man i et øjeblik betagelse over naturens skønhed helst ikke vil indrømme det overfor sig selv eller overfor andre.

Nogle aftener senere havde en af den moderne krigs mest djævelske våben med sit mægtige brag nær sat en stopper for »Bente«s og dens uadskillelige besætnings videre togter og oplevelser under deres fælles anstrengelser for at holde krigens lumske våben på afstand af de danske kyster.

Under en heftig nordøstlig storm blev der en mørk decemberaften givet ordre til, at den skulle løbe ud for at assistere minesprængningsholdet ombord i en af kutterne med at få sprængt en mine, der — medens det endnu var lyst — var taget på slæb af en af vore torpedobåde i Køge Bugt og nu på vej ind under læ af Saltholm, hvor bortsprængningen skulle finde sted i mere smult vande.

Nu lå minen og skulpede uheldsvangert i den oprørte sø belyst af »Bente«s projektør, efter at torpedobåden havde fjernet sig, medens minøren og kutterens fører nærmede sig bæstet, forsigtigt skoddende den lille Dingo-jolle, så at den sidstnævnte,

liggende på maven udover agterspejlet, kunne fastgøre sprængminen med den ene hånd, medens han med den anden afbødede jollens hug imod selve minen, et ingenlunde let stykke arbejde. Det var et spændende syn; mine og jolle var ikke i ro et øjeblik, de duvede op og ned, medens kraftige sprøjt, der i det flakkende projektørlys så endnu mere hvide ud end ved dag, ustandselig slog op og vanskelliggjorde arbejdet.

Endelig var sprængminen på plads, og »Bente« bugserede nu jollen ned til kutteren, slæbende den 500 meter lange tændledning efter sig og tog nu plads umiddelbart i nærheden af kutteren, der lå til luv af minen. Øjnene stirrede spændt ud i mørket, hvor kun de matte lys fra Dragør lige kunne skimtes gennem disen; jo alt var nu klart til sprængning, ingen skibe indenfor rækkevidde, og ordren til sprængningen blev givet.

Et vældigt ildskær oplyste på een gang det tætte mørke og blændede alle for et øjeblik, medens damp og røg steg hundrede af meter til vejrs, — og så kom braget, der uvilkårligt tvang os i knæ. Det var, som om helvedes port havde åbnet sig i et overvældende og frygteligt syn —, men hvad var det for en lyd, der med lynets hast nærmede sig »Bente«, som om et hylende kor af dervischer samtidigt var undsluppet og nu på vej lige imod os; der var ikke tid til at tænke, instinktmæssigt kastede alle sig ned, samtidig med at næstkommanderende lige fik varskoet »fald ned«, og en brøkdæl af et sekund efter »landede« et mægtigt sprængestykke lige ved siden af »Bente«s bov og satte en kraftig sø op i båden. Et øjeblik lå alle dødstille oven på forskrækkelsen; ryggen værkede, som om man havde fået et voldsomt slag, og så lød det: »op på højkant, I kan vel røre jer?« Og så blev der liv igen ombord. Ingen var kommet det ringeste til, heldigvis, og spørgsmålet meldte sig nu: »Var det et held eller et uheld? Men herom kunne den ellers så udmærkede besætning ikke blive ganske enig. Det må nu have været både og, heldet, at vi lige undgik at blive ramt, uheldet, at mørket i forbindelse med den stærke strøm og vind havde narret os, så minen var drevet nærmere end beregnet, og desuden var den medgivne tændledning ikke længere.

Nå, nu blev motoren atter koblet til, og langs østgrænsen af vort eget minefelt stod »Bente« nu nord på for hurtigst muligt at komme i havn oven på aftens sindsbevægelser; kutteren fulgte efter, men et uheld kommer aldrig alene, — så må det altså hermed være slået fast, at det lige omtalte altså var et uheld —, thi kutteren, der stak

ikke så lidt mere end »Bente«, tog en af smågrundene og blev siddende. Trods alle »Bente«s anstrengelser og hestekræfter, så rokkede kutteren sig ikke en tomme, da vi havde fået en slæber over i den og forsøgte at få den flot. Der var ikke andet at gøre, end at afgå til fortet og alarmere en af fiskerne i Dragør — der forøvrigt i løbet af en time fik halvt kutteren af grunden —, forinden kom uheldet også til os, for under indsejlingen til forhavnen tog »Bente« grunden med et brag, idet det viste sig, at vandstanden på grund af den stærke blæst var sunket, siden vi løb ud.

Heldigvis indtraf der ikke noget alvorligt. Skruen fik en lille bøjning, der den næste dag blev rettet af fortets fortræffelige maskinmester, og så var det gode forhold genoprettet mellem »Bente« og dens besætning. Det skal lige bemærkes, at da besætningen den begivenhedsrige aften kom af klæderne, viste det sig, at de, der havde ligget øverst under minesprængningen, havde fået en bred kraftig rød stribe hen ad ryggen, hvilket vakte almindelig opsigt blandt den øvrige besætning og viste, at minner nu ikke er til at lege med, — og at der også skal held til.

Kort efter satte isvinteren ind, og »Bente« kom på ophalerbeding i Dragør, men før farvandet atter blev isfrit, var Danmark ikke længere fri, så »Bente« fik ikke flere opgaver ved kystdefensionen; men forinden den sang sin svanesang, gjorde den nogle måneders tjeneste under søpolitiet i forbindelse med havnebevogtningsopgaverne, men herom må en anden berette.

Nu er en ny »Bente« blevet bygget, og lad os håbe, at den kommende tid i rigt mål vil tillade den og dens søskende mange fornøjelige togter i vore skønne farvande, og at deres besætninger hver for sig vil dygtiggøre sig til at kunne løse de opgaver, der skal løses af såvel hjemmeværnsflotiller som motorbådsforeningen, for at Danmark kan fortsætte at holde sin position som søfarende nation. For gennem disse organisationer vil befolkningens blik blive vendt mod søen i større udstrækning end tidligere, og derved medvirke til at knytte fastere bånd mellem folk i land og på sø.

God vind!

Th. Bjerre.

Træningstøj

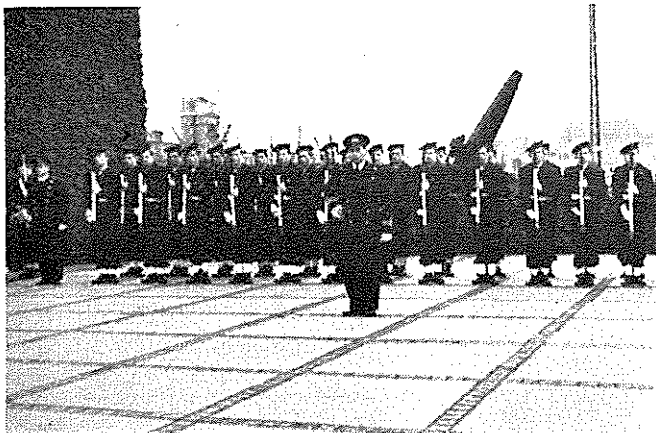
TRÆNINGSDRAGTER - FODTØJ
TRØJER - BENKLÆDER - STRØMPER

Sportmagasinet
P.B.

C. 689 - AMAGERTORV 11 - KØBENHAVN K - C. 14.758

SØOFFICERSSKOLENS 250 ÅRS JUBILÆUM

Fot. S. Å. Ottesen



Skansevagten under kommando af kaptajnlejtant (r) B. Stenderup.



Kongefamilien modtages af skolens chef, kommandør Paulsen.



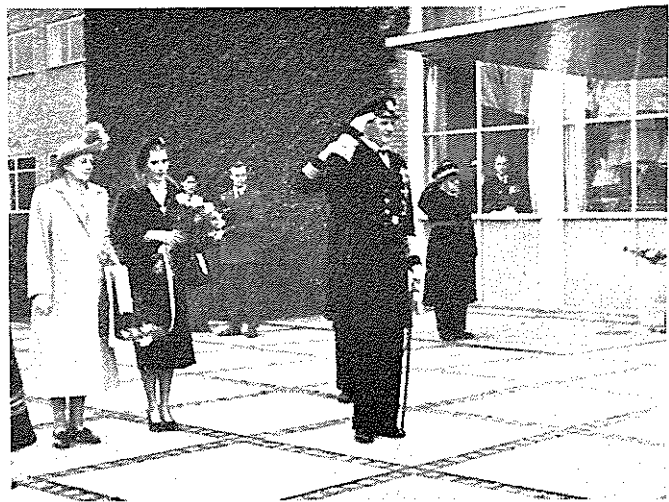
Udsnit af tilhørerne med den kongelige familie i spidsen.



H. M. Dronning Alexandrine i samtale med kommandør Paulsen. Bagved ses kommandør Prins Knud og orlogskaptajn Seehusen.



Kommandør Paulsen, forsvarschefen, admiral E. J. C. Qvistgaard, den svenske skolechef, kommandør Gustav Tham og den svenske marieattaché, kommandørkaptajn Beskow.



Kongefamilien forlader søofficersskolen.



Generalmajor V. Bjerregaard orienterer
H. M. Kongen om øvelsen.

HÆRENS V PÅ S.

Hærens vinterøvelser blev denne gang i Kalundborg, Holbæk, Sorø og Korsør og var tilrettelagt af chefen for østafdelingen, oberstløjtnant P. E. Hoffmann samt oberstløjtnant P. E. Hoffmann samt oberstløjtnant P. E. Hoffmann med ca. 6000 soldater. Til den sidste øvelse deltog en række Meteorere, Spitfire og Mustang i Kastrup og Værløse.

Hans Majestæt Kongen overværede øvelserne. Tilskuere var bl. a. forsvarsministeren, generalmajor E. C. V. Møller, chef for hærens departementschef E. Lindgren, for USA, England, Frankrig, Schweiz og Holland. Øvelserne fik et helt igennem godt forløb, og ved den afsluttende fremhævede generalmajor Bjerregaard tagendes iver og interesse under øvelserne pegede endvidere på, at deltagerne over 1000 motorkøretøjer uden at der var sket uheld af alvor i løbet af de ca. 8 dage.



Militærattacheerne.



Chefen for hæren, generallojtnant E. Gørtz,
i øvelsesterrænet.



En af de nye amerikanske luftværnskanoner.



ØVELSER I LAND

Idt på Sjælland i terraintet mellem 27. februar til 4. marts. Øvelserne, kommando, generalmajor V. Bjerre-Hvalkof, P. A. Mathiassen og E. A. som partiførere, og med deltagelse af arts) stillede hjemmeværnet desuden d og Vestsjælland. Fra flyvevåbnet og Harvardmaskiner, der var sta-

den 2. marts, og blandt de øvrige rsen, forsvarschefen, admiral E. J. C. E. Gørtz, den kommende hærchef, neværnet, oberst Johnstad-Møller og teriet, samt militærattacheerne fra , Sverige, Rusland, Norge, Kina og



Rytteriets befalingsmandsskole rydder frem



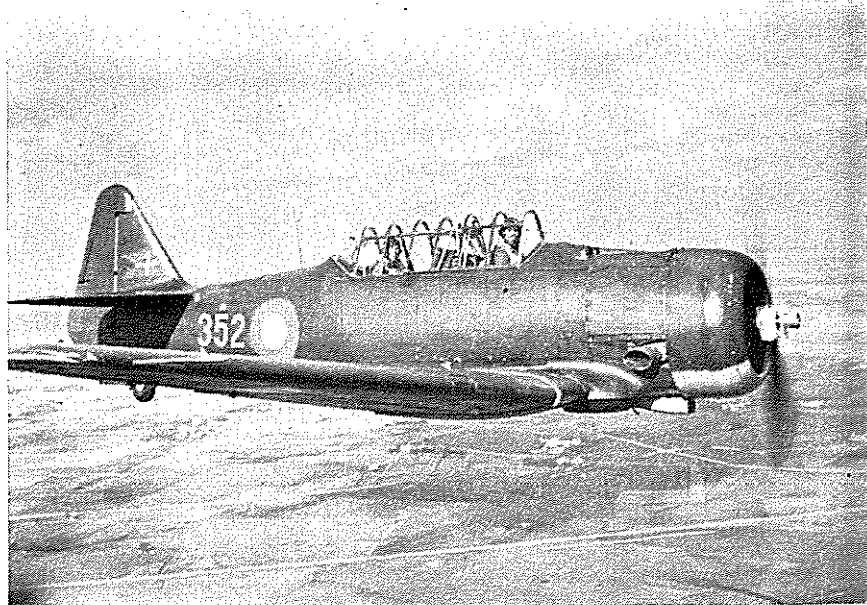
Hjemmeværnsfolk med bazooka



Formanden for danske soldaterforeninger, landsråd, hofjægmester Jørgen Dinesen drager afsted til øvelsen.



Det nye amerikanske kogemateriel.



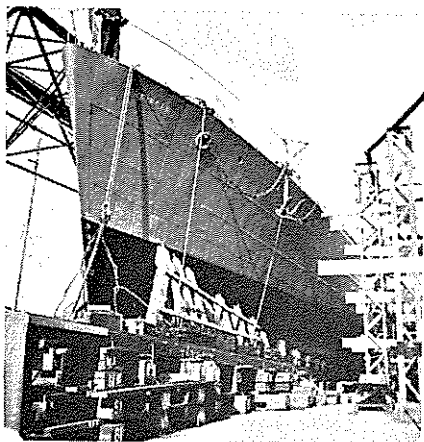
En af flyvevåbnets Harvard maskiner over øvelsesområdet.

„HVORLEDES ET ORLOGSSKIB BLIVER TIL“

Af underdirektør E. Sanning

I sidste nummer fortaltes om projekterings-, konstruktions- og værftsoppgaven samt om arbejdstegninger og værkstedsarbejdet.

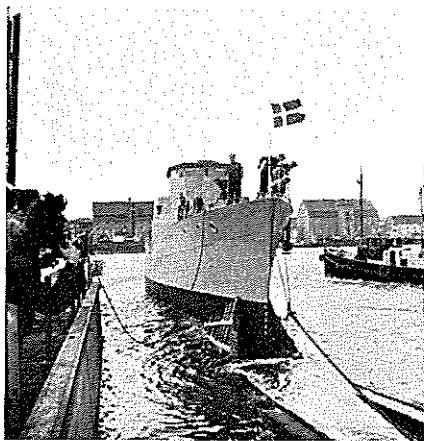
II



(7) Torpedobåd kort før afløbningen. Man ser afløbningsslæden og afløbningssbanen.

Beddingsarbejdet.

Efter at kølen er lagt, sammensvejses kølpladerne og opstillingen af de i skibbygningsværkstedet på forhånd færdigbearbejdede konstruktionslementer begynder, idet den førnævnte



(8) Torpedobåd under afløbning. Den har netop forladt beddingen.

mærkning af materialet sikrer den rette anbringelse af de forskellige konstruktionslementer.

Først opstilles centerkøl og stævne og dernæst bundstokke, maskinfundamenter, skodder og spanter. Skodderne, der ligesom bundstokke og spanter opstilles vinkelret på kølen, forstøttes, og spanterne fastholdes i forhold til skodderne ved hjælp af lange træsent (vandrette træafstivninger). Når skibet er spanterejst, op-hænges yderklædningspladerne på spanterne.

Samling af de enkelte konstruktionselementer sker enten ved svejsning eller nitning. Af vægtbesparelsesgrunde anvendes svejsning i ret stor udstrækning, idet dog nitning af visse samlinger er bibeholdt, bl. a. for at lette opstillingsarbejdet. Således er i reglen enkelte af spanterne nittet til klædningen, ligesom pladesømmene er samlet ved nitning.

Ved opklædningen fastboltes yderklædningspladerne til de spanter, der er forsynet med naglehuller, ligesom pladerangene sammenholdes med spredte bolte.

Samtidig med opklædningen lægges dækkene, der som regel på forhånd er sammensvejsat i større partier.

Efterhånden som skibsskrogets elementer er opstillet samles disse ved svejsning eller nitning.

Når dækket er lagt, opstilles dæks-husene, der som regel er færdigudførte i værkstedet. Ligeledes anbringes maskin- og kedelcasingen, idet denne dog ikke endeligt fastgøres til dækket, da den efter skibets søsætning atter skal fjernes for nedsætning af kedler og maskineri. Undertiden kan det, af hensyn til denne nedsætning, være nødvendigt foruden

casingen at løsholde en del af dækket over kedel- og maskinrum.

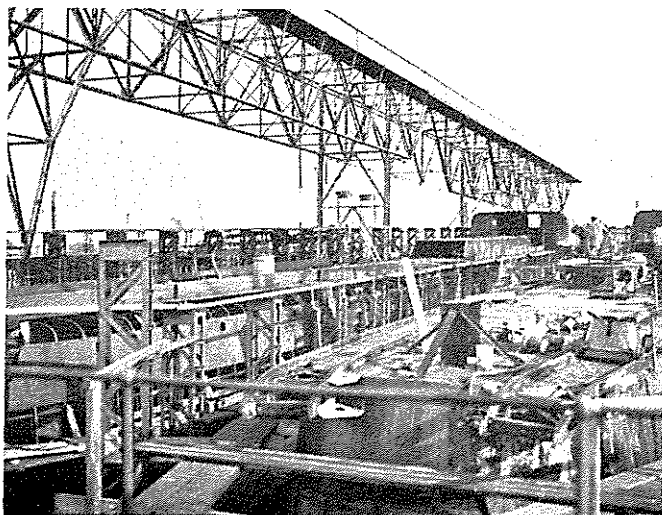
Fig. 6 viser to søsterskibe på to forskellige stadier af beddingsarbejdet. Skibet længst til højre er opklædt, dækkene er lagt, og opstillingen af dæks-husene er i gang. For skibet til venstre er opklædningen på begyndelsesstadiet, man ser endnu spanterne.

Medens skibet ligger på beddingen, indbygges endvidere ankeklyds, søventiler, diverse rørledninger til tankene ligesom enkelte hjælpemaskinerier og dæksrustninger anbringes. Før afløbningen foretages også tæthedsprøve af tanke, skodder m. m.

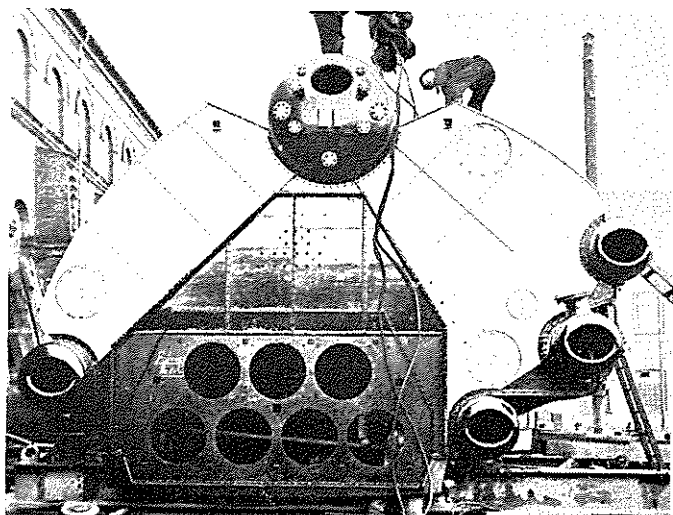
Aksellejerne i akselbærere og stævnrør udbores, således at de er på linie med aksellejerne inde i skibet, og skrueakslen anbringes. På tilsvarende måde udbores de lejer, der styrer og bærer roret.

Alt stålarbejde er blevet grundigt konserveret efterhånden som indbygningen er foretaget, og kort før afløbningen males skibsbunden med en særlig bundfarve, og de mærker — anningsmærkerne — der angiver skibets dybgående for og agter, afsættes.

Beddingsarbejdet er afsluttet, og skibet skal i sit rette element. Kort før søsætningen flyttes skibets vægt fra køllodserne, der hidtil har understøttet skibet, til de såkaldte afløbningsslæder, der er lange indbyrdes forbundne træplanker. Afløbningsslæderne hviler på en bane ligeledes bestående af træplanker, og mellemrummet mellem slæde og bane smøres med et sæbeagtigt smøremiddel.



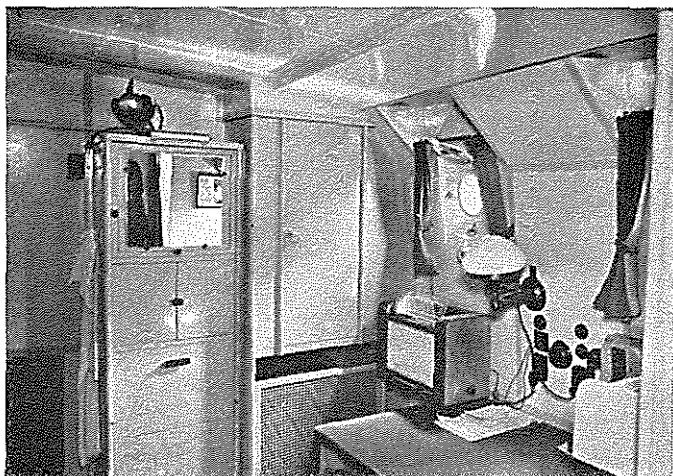
(6) To torpedobåde på huggebedding. Båden tilhøjre er snart klar til afløbning, medens båden tilvenstre er under opklædning.



(9) Vandrørskedel til torpedobåd.



(11) Mandskabsbanjen i en torpedobåd.



(10) Et hjørne af chefslukafet i en torpedobåd.

Til det for afløbningen fastsatte tidspunkt løsgøres den forhindelse, der har fastholdt slæden til banen, og skibet bevæger sig sammen med slæden ud i vandet. Her opfanges det og bugseres til udrustningskajen, hvor udrustningsarbejdet kan påbegyndes.

På fig. 7 ses skibet klar til søsætningen. Den kraftige tømmerkonstruktion — forpudden — er det forreste parti af afløbningslæden. Fig. 8 viser skibet flydende i vandet lige før det opfanges af den ventende slædebåd.

Udrustningen.

Når udrustningsarbejdet skal påbegyndes, er under normale forhold alle de udrustningsdele, der skal installeres i nybygningen, til stede, således at installationsarbejdet samtidigt kan begyndes i hele skibet.

En del hjælpemaskiner m. m. er allerede anbragt før afløbningen, og straks efter denne nedsættes de resterende hjælpemaskiner, pumper, hovedstrømtavler og alle andre maskin- og elektrodele, der skal anbringes langs skibssiden i kedel- og maskinrummene.

Den stærke mekanisering af armeringen samt det stadig voksende elektricitetsbehov til radio, radar, asdic og minesikring foranlediger omfattende elektriske installationer med dertil hørende stor dynamokraft. Undertiden anbringes en del af denne dynamokraft samt andre hjælpemaskiner i et særligt hjælpemaskinrum.

Efter anbringelsen af hjælpemaskineriet nedsættes kedler, hovedmaskiner og kondensatorer og de åbninger i dækket, der har været løsholdt herfor, lukkes, og pladesamlingerne nittes.

Fig. 9 viser en vandrørskedel til en torpedobåd klar til nedsætning.

Hovedmaskineriet oprettes, således at dets akse midte flugter med midten af skruesakslen, hvorefter det fastboldes til fundamentterne, og arbejdet mod anbringelse af diverse armatur samt forfærdigelse og opsætning af rørledningsystemet kan påbegyndes.

Udrustningen udenfor kedel- og maskinrummene omfatter en mængde forskelligartede installationsarbejder, der nøje må planlægges og tilrettelægges, således at installationerne ud-

føres i den rette takt i forhold til hverandre.

Rørrangementet består af luft-, fylde- og pejlrør, der arrangeres for hver tank. Endvidere lænse- og spulrerør samt rørsystemer for brandslukning i kedel- og maskinrummene og i ammunitionsmagasiner. Sanitær-systemet omfatter fersk- og saltvandsledninger samt afløb fra toiletter, baderum, håndvask og kabys.

Til opbevaring af proviant, kantine-sager, forbrugsgods m. m. indrettes kældre og laster, der forsynes med hylder, reoler og kroge. Ammunition, dydbomber og krigsladningsrum for torpedoer opbevares i dertil særligt indrettede magasiner, der anbringes under skibets flydevandslinie, således at de hurtigt kan vandfyldes i tilfælde af brandfare.

Et vidtforgrent system af elektriske ledninger oplægges på særlige kabelskinner eller kabelbjælder efter sådanne principper, at eventuelle skader hurtigst muligt kan udbedres. De elektriske ledningsnet fører strøm til den mekanisk bevægede armering, til projektører, til radio- og radar-anlæg samt til diverse elektriske

dæks- og ophejsningsspil, og endvidere til alle slags belysningsformål.

Rigningen består af en eller flere master, der bærer antennearrangementet for radio og radar og desuden arrangementet for signalering og lanterneføring.

I særlige krigsskibstyper, f. eks. mineskibe, findes endvidere et bomarrangement for udsætning og optagning af minerne.

Dæksarrangementet omfatter ankerspil og styremaskine, arrangementet for både og redningsflåder samt for forhaling og fortøjning af skibet.

Til besætningens underbringelse og underhold er skibet apteret med lukafer, messer, banjer, kabys samt vaske- og baderum og toiletter.

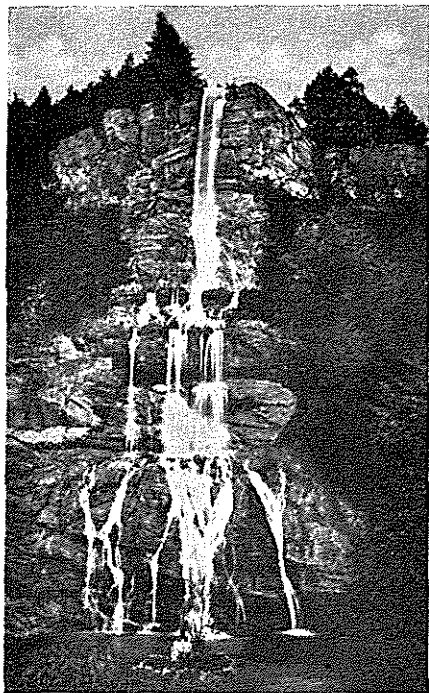
For at formindske mulighederne for brandfare anvendes således som tidligere omtalt i udstrakt grad stål og letmetal til apteringsskodder, møbler m. v., ligesom valget af gulvbelægningsmateriale foretages ud fra samme synspunkter.

Fig. 10 og 11 viser aptering af et officerslukaf henholdsvis en mandskabsbanjer i en torpedobåd.

(Sluttes side 32).



(12) Torpedobåd på prøvetur.



Romker vandfaldet.

- Your hat, sir?
- Ja, bitte.
- Please, sir.
- Mange tak.

Denne lille episode kendetegner til en vis grad en del af stemningen paa den britiske rhinarmés orlovscenter i Harzen i Tyskland. I hvert tilfælde vil de fleste, der har været paa Leave Centret i Bad Harzburg, som byen hedder, genkende den. Overalt hvor man kommer, bliver man behandlet som englænder. Det store tyske personale, der arbejder rundt om på restauranter og hoteller, betragter alle soldater i byen som englændere, og det giver anledning til mange pudsigheder ikke mindst i sproglig henseende. Nogle formår at bevare illusionen om, at de er englændere, nogle vil gerne gøre det, men hvis det viser sig, at han ikke kan mere engelsk, end den tysker, han taler med, brister illusionen hurtigt.

Englænderne er naturligvis også i overtal i Bad Harzburg, men lykkeligtvis er det ordnet således, at såvel medlemmer af den norske brigade som af det danske kommando kan bo dernede, og den kendsgerning, at et sådant ophold lader sig arrangere, er rigeligt til at opveje de ulemper — navnlig med hensyn til orlov — som vi soldater i Tyskland har i forhold til kollegerne i de hjemlige garnisoner.

Bad Harzburg ligger 2—3 timers togrejse syd for en af Tysklands mest mishandlede byer, Hannover, skjult mellem høje, granklædte bjerge. Alt er så uendelig fredeligt og skønt, at ingen ved egen tilskyndelse vil tro, at der fra den lille bjergbys centrum kun er en god halv times gang til den russisk-britiske zonegrænse. Associationer i retning af kold krig, grænsestridigheder, politik o. s. v. får man i hvert fald ikke — ikke engang, når man står lige foran skillelinien.

En dansk soldats indtryk fra en orlov i Harzen

Enhver ved, når han skal til Bad Harzburg, at han skal til et bjergfyldt område, og det kan derfor virke lidt skuffende, at man på de ni tiendedele af turen dertil ikke ser et eneste bjerg. Fra Itzehoe over Hamburg til Hannover løber jernbanen på Lüneburger Heide, hvis enorme flader kun af og til brydes af enkelte små landsbyer, som — næsten uanset deres lidenhed — kan fremvise ruiner fra bombeangreb.

Men bjergene lader vente på sig, og man sætter sig sløvt tilbage i sædet og blunder, indtil man pludselig vågner op ved at mærke en irriterende trykken for ørerne, samtidig med at man hører lokomotivet sætte alle kræfter ind for at klare stigningen ved indkørslen til Harzenområdet. Så er man en lille halv times kørsel fra Bad Harzburg, og først her begynder terrænet at tage de former, man på hele turen har længtes efter at se. Når toget få øjeblikke efter ruller ind på den lille banegård, slækker lokomotivet på ventilerne for at slippe den overflødige damp ud, men der kommer ikke noget. Det er gået med til at trække toget alt sammen, for man er nemlig højt oppe, og et blik horisonten rundt er tilstrækkeligt til at overbevise en om, at man ingenlunde har spændt sine forventninger for stort.

Så er man altså i Bad Harzburg, der har stået krigen igennem uden en eneste skramme. Idyllisk, fredelig og smilende ligger den midt i den stor-slåede natur, og hvor man kommer, møder man glade mennesker. Byens befolkning har nemlig, som byen selv, ikke taget skade. De har ikke glemt at smile, sådan som mange andre tyskere — forståeligt nok, har det — de er venlige og gæstfri, og der er noget vist, næsten nedarvet internationalt over hele deres fremtræden.

Som sagt er den overvejende del af gæsterne englændere, og et mægtigt personale, tyskere næsten alle sammen, holdes i ånde for at gøre tilværelsen så behagelig som mulig for de mange orlovshungrende soldater. Et stort antal huse og hoteller rundt om i byen er beslaglagt, og her bor gæsterne under ganske civile former i 1, 2, 3 eller 4 mands værelser, hvor de bliver opvartet så godt som nogen civil hotelgæst. Byens største restaurant, »Kurhaus«, er samlingsstedet. Her spiser alle gæsterne, her drikker de deres te, her danses, og her underholder et 11 mand stort orkester, suppleret af solister, sangere, dansere, artister o. s. v. hver aften.

Dagen går hurtigt i Bad Harzburg. Byens omegn — som faktisk begynder umiddelbart uden for receptionens dør, trækker dagen lang gæsterne til sig, og giver kun slip på dem til spisetiderne.

En lille bjergbane, godt 400 meter høj, går i uafbrudt fart mellem byen og udsigtspunkt Burgberg, som ligger

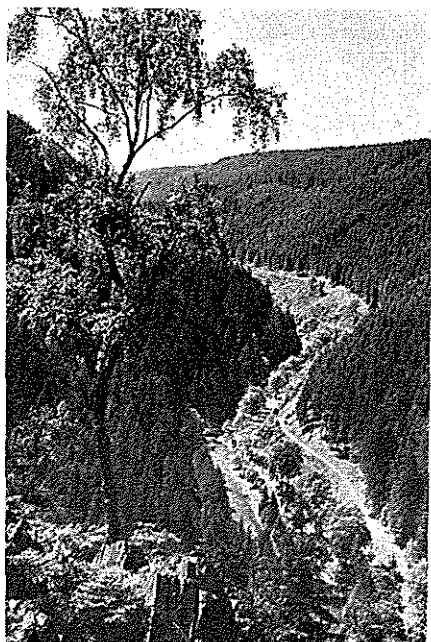
lige oven over byen. Burgberg, der er det egentlige udgangspunkt for bjergturene, er bl. a. også rammen om en Bismarcksøjle — et masseprodukt, som man kan finde mange steder i Tyskland. Den bærer de ret typiske ord: »Nach Canossa gehen wir nicht«.

Går man ca. en halv time mod nord ad små, halvt skjulte bjergstier, runder man en lille bakke og står pludselig ansigt til ansigt med Harzens højeste punkt, Brocken, eller Bloksbjerg, som den hedder på dansk. Dens top er ofte skjult i våde, gråblå skyer, men når det er klart vejr kan man se ruinerne af et gammelt tysk hotel. Ved siden af det har russerne — Brocken ligger i den russiske zone — bygget et kampemæssigt rekreativt hotel. Om det er for soldater, vides ikke.

Klimaet i Harzen er meget regnfuldt, hvorfor naturen også er et sandt orgie i frodighed, et orgie i grønt. Mørkegrønne grantræer, lysegrønne lærketræer, egetræer, bøgetræer, sarte små birke, tjørn, græs og lyng, alt sammen har det sin egen ganske specielle farve. Alle disse nuancer, set gennem den blå-disede atmosfære, som ligger overalt mellem bjergene, når solen skinner og de stejle skråninger damper, giver hele scenen en ganske særlig og meget særpræget stemning.

Egnen omkring Bad Harzburg byder kun sjældent på rigtige klippepartier. På de stejle skråninger klamrer høje grantræer sig fast til det tynde muldrag. Kun på helt lodrette strækninger rager forvredne og forvitrede klipper frem, men selv på

(Sluttes side 30).



Rabenklippe. Et af de få klippepartier i Bad Harzburgs omegn. Landevejen i bunden af dalen er grænsen mellem de to zoner.

FOTO-hjørnet

Modlys.

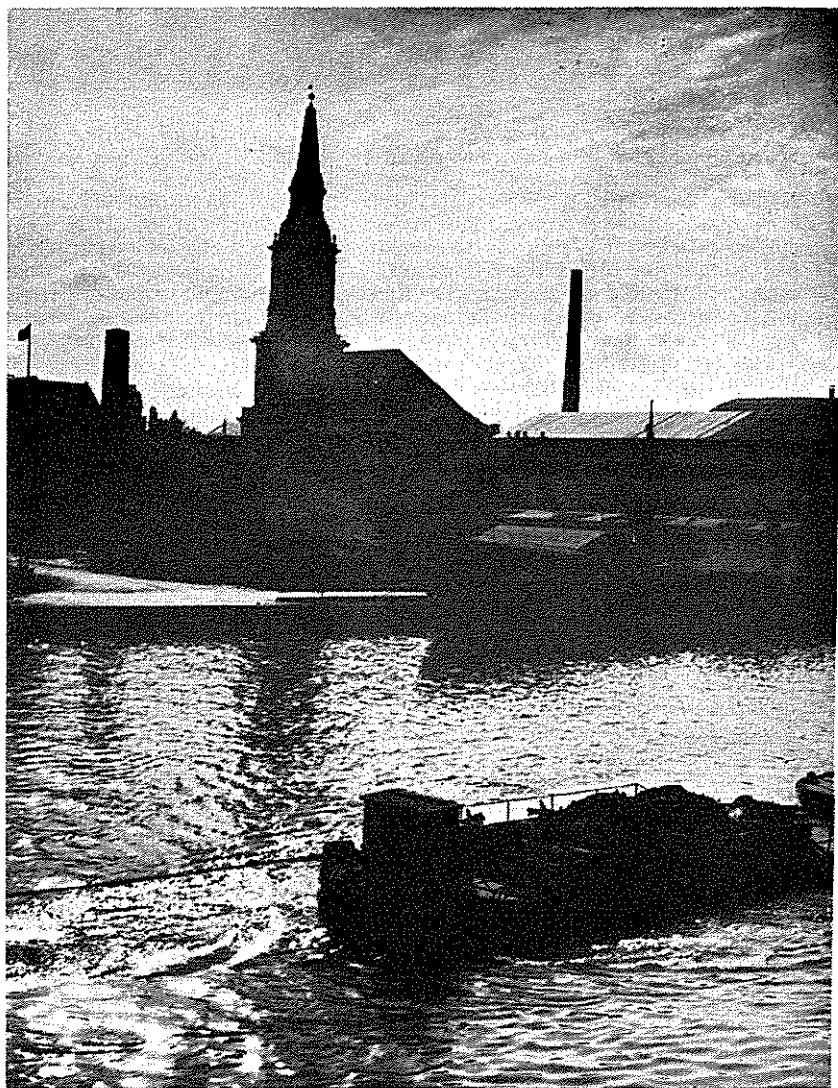
200/sek. — bl. 18. Plus X. Plaubel
Maknia.

Fot. Rubæk.

Fotografen arbejder.

60/sek. — bl. 9. Plus X. Leica.

Fot. Ras. Christensen.



Splejsning.

Fot. A. Kruuse Nielsen.

Vinter.

60/sek. — bl. 9. Plus X. Leica.

Fot. Sv. Aage Ottesen.



RADAR OG FLAGERMUS

UNDER kampene i Stillehavet styrede en amerikansk torpedojagerflotille med fuld fart mod en stor japansk flådestyrke i Suriagostrædet. Da der blev opnået kontakt med fjenden, og søslaget begyndte, ringede telefonen pludselig i det lukaf, i hvilket flotillens kommandør befandt sig. Da han tog røret, hørte han torpedojagerens kaptajn råbe med ophidset stemme: »Kom her op på broen og se, hvad der foregår! De vil få Deres livs store oplevelse!« Kommandøren svarede roligt: »Nej tak. Jeg kan meget bedre følge begivenhedernes gang her på RADAR-skærmen.«

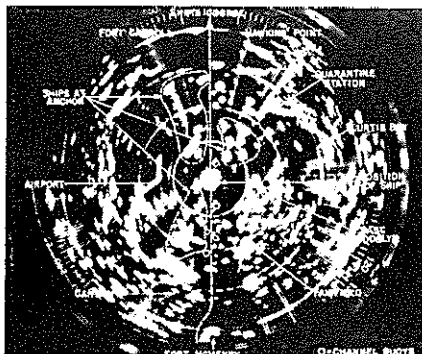
R-A-D-A-R siger — hvad enten De staver det forfra eller bagfra — RADAR og betegner et af det 20. århundredes største tekniske frembringelser. Dette radio-aggregat gør det muligt for skibe og flyvemaskiner at navigere sikkert i mørke og låge selv under de vanskeligste forhold og er i krigstid eet af de mest fremragende angrebs- og — i endnu højere grad — forsvarsvåben. Det var RADAR, der i de kritiske efterårsdage i 1940, da Göring sendte sit hidtil ubesejrede »Luftwaffe« mod England, reddede øriget fra udslættelse. Englands berømte Sir *Stafford Cripps* udtalte efter krigens afslutning: »Hvis RADAR ikke havde forhindret fjenden i at overraske os, véd jeg ikke, hvor vi ville have været.« Og da »ulveflokkene« af tyske undervandsbåde truede med at afskære Englands livsline, Atlanterhavet, var det igen RADAR, der forvandlede en tilsyneladende håbløs situation til en strålende sejr. Ikke alene gjorde RADAR det muligt såvel dag som nat i al slags vejr at opdage og lokalisere U-bådene, medens de endnu befandt sig mange kilometer fra konvojerne; men krigs- og handelsskibenes RADAR-anlæg, der var tilkoblet fartøjernes artilleri, sigtede med og afskød kanonerne med en hidtil ukendt præcision.

Hvad er RADAR?

RADAR er en art radioapparat, med hvilket man er i stand til at bestemme en genstands nøjagtige afstand, beliggenhed og udsende. Det bygger på det princip, at radio-kortbølger forplanter sig ud i rummet i fuldstændig rette linier, der, hvis de rammer et fast legeme, kastes tilbage af denne som lysstråler af et spejl. En sender udsender kraftige impulser af 1/1.000.000's sekunds varighed, derpå følger en pause på få tusindedele sekund, derpå atter en impuls og så fremdeles. Medens disse signaler udsendes, »lytter« en modtager efter, om der tilbagekastes et ekko af de udsendte bølger. Dersom der gør det, betyder det, at bølgerne har ramt en eller anden genstand direkte i senderetningen. Afstanden mellem senderen og forhindringen beregnes af sindrige instrumenter på grundlag af det tidsrum, der går mellem radiobølgens udsendelse til dens tilbagekomst til modtageren. Når De hører, at radiobølgerne bevæger sig med samme hastighed som lyset, d. v. s. 300.000 kilo-

meter i sekundet eller 300 meter på een milliontedel af et sekund, forstår De, at der her må være tale om uhyre fintmærkede måleinstrumenter. Det er lykkedes at konstruere disse, så de er i stand til at registrere ekkoet på en så lille brøkdel af et sekund, at genstandens afstand fra RADAR-senderen kan bestemmes med fem meters nøjagtighed og endnu mindre.

RADAR er frugten af mange års forsøg og eksperimenter. Der er her ikke mulighed for at udpege en bestemt videnskabsmand som opfinder og rejse ham en statue med den stolte inskription: »X, opfinderen af RA-



Den grammofonpladelignende radarskærm ombord på S/S »City of Richmond« viser dette billede af Baltimore havn. Vandet er mørkt, og hindringer for radiobølgerne markeres gennem lyse, fluorescerende mønstre. Billedet på radarskærmen er resultatet af radiobølger udsendt fra skibet og reflekterende gennem antennen anbragt over kommandobroen.

DAR«. *Hertz, Marconi, Tesla, Edison, Heavyside, Zworykin*, og hvad alle dette og forrige århundreders elektrovitenskabs giganter nu hedder, har hver deres store eller lille andel i dette vidunders fremkomst og udvikling.

Men der findes en anden form for RADAR, der er lige så gammel som livet på den klode, på hvilken vi bor. Som den berømte forsker, Dr. C. B. Jolliffe, der er vicepræsident for et af verdens førende radiolaboratorier, der ejes af R. C. A. (Radio Corporation of America), har sagt: »Gå ind i en hule og råb, og De vil have Deres eget RADAR-system.« Dr. Jolliffe tænker her selvfølgelig på et fænomen, vi alle kender — ekkoet. Findes der mon eet eneste menneske, som ikke har konstateret, at »som man råber i skoven, får man svar«? De bølger, der her kastes tilbage til den råbende, er lydbølger, der ganske vist bevæger sig mange gange langsommere end radiobølger, nemlig kun ca. 332 meter pr. sekund; men princippet er nøjagtig det samme, og ligesom med RADAR kan man ved at måle tidsrummet mellem råbet og ekkoets tilbagekomst nøjagtigt beregne ekko-giverens afstand.

I mange århundreder var det en uløst gåde, hvorledes flagermus med usvigelig sikkerhed kunne flyve om natten. De små dyr stødte aldrig på selv den mindste forhindring, selv om

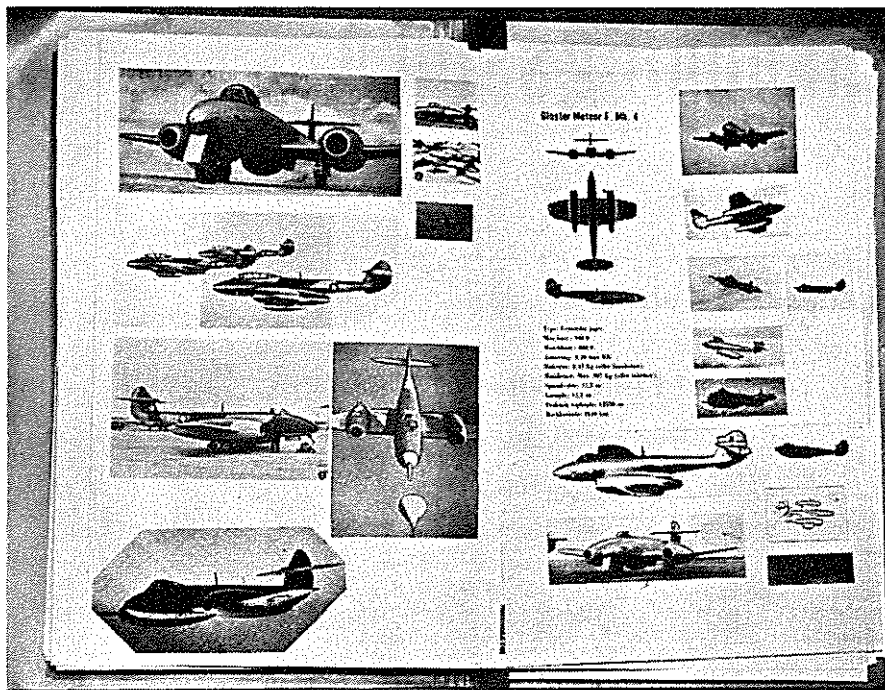
man slap dem løs i et bælgmørkt værelse, i hvilket der var udspændt træde på kryds og tværs. I lang tid troede man, at det var flagermusenes synsevne, der var i stand til at gennemtrænge selv det tætteste mørke. Men ved talrige forsøg viste det sig, at de fløj lige så sikkert med tilbundne øjne. To amerikanske videnskabsmænd, dr. *Robert Galambos* og dr. *Donald R. Griffin*, besluttede at gøre en alvorlig indsats for at løse problemet. Efter mange forgæves forsøg slog det pludseligt ned i dem: Skulle flagermusene være i besiddelse af en art naturlig RADAR? Udsender de i deres tilsyneladende lydløse flugt lyde, som det menneskelige øre ikke kan høre? I bekræftende fald — af hvad art er disse lyde? De to forskere gik så ud fra det faktum, at det menneskelige øre ikke kan opfatte lydbølger med mere end ca. 20.000 svingninger pr. sekund, medens hunde kan opfatte ca. 30.000 — det er grunden til, at man kan benytte »lydløse« fløjter til at kalde på »Karo«, »Svip« eller »Olsen« — og at en rotte endog kan registrere lyde med et svingningstal på omkring 40.000.

Videnskabsmændene opstillede nu nogle meget fintmærkede mikrofoner i et værelse, hvori der befandt sig nogle flagermus. Mikrofonerne var sat i forbindelse med et optagerapparat, og da stålbandet senere blev afspillet betydeligt langsommere, end det var optaget, viste det sig, at flagermusene med kun 1/30 sekunds mellemrum udstødte nogle tat-tat-tat skrig med en frekvens på 50.000 svingninger i sekundet, altså i en tonehøjde, der lå langt uden for det menneskelige øres opfattelsesevne. Efter denne sensationelle opdagelse indfangedes dyrene, og efter at deres ører var blevet tilstoppede og deres mund afsnøret, blev de atter sluppet løs i det mørke værelse. Det viste sig nu, at deres fabelagtige orienteringsevne fuldstændig var forsvundet. De fløj usikkert og tøvende og stødte ustandseligt mod de udspændte og opstillede forhindringer. Flagermusenes gåde var endelig blevet løst! Af naturen var de udstyret med RADAR og berøvet dette »apparat« var de lige så ubehjælpelige, som en flyver ville være det, hvis han var bundet for øjnene.

Denne opdagelse har åbnet helt nye perspektiver for naturvidenskaben. Med friske kræfter er man gået i gang med at løse andre af naturens uløste gåder som: Hvordan kan det være, at store flokke hurtigt flyvende fugle i løbet af brøkdele af et sekund er i stand til at følge flokkens leder i dens mest overraskende og indviklede manøvrer uden synligt og hørligt signal? Er en eller anden form for RADAR brevduernes hemmelighed? Er det derfor, at disse enestående »stifindere« bliver tøvende og forvirrede, når de befinder sig i nærheden af kraftige radiostationer? Generer bølgerne brevduernes gådefulde evner på samme måde som en stjærtsender kvæler de »lovlige« udsendelser? Ja, der er mere end nok at tage fat på.

Det var krigen, der satte fart i RA-

(Sluttes side 27).



Glimt fra luften ..

England.

Boulton Paul fabrikkerne har konstrueret et nyt engelsk forsøgsfly med »deltaplan«, Boulton Paul P. 111. Spændvidde 10,21 m, længde 7,95 m.

Med fuldendelsen af Mosquito nr. 7781 den 15. november 1950 er produktionen af dette fly, der var et af den sidste verdenskrigs berømteste, ophørt.

Den første jettflyvning over Atlanterhavet uden mellemlanding eller brændstoftopfyldning i luften gennemførtes den 21. februar 1951 af et English Electric Canberra bombefly. Turen tog 4 timer og 42 minutter.

Korea.

Følgende amerikanske fly anvendes i Korea: Lockheed F-80, Shooting Star Grumman F9F, Panther Doug las, AD, Skyraider — Chance Vought F4U, Corsair — North American F-51D, Mustang — North American F-82, Twin Mustang — Douglas B-26, Invader — Grumman F7F, Tigercat og Boeing B-29, Superfortress.

U. S. A.

Det tomotorede passagerfly Convair 240's videreudvikling, Convair 340, har følgende data: Spændvidde 32,21 m, længde 24,10 m, marchhastighed 450 km/t, fuldvægt 20,4 t. Den er udstyret med to Pratt og Whitney R-2800-CB-16 attencylindrede stjernemotorer, der hver udvikler 2400 HK. Der er 30 i ordre til et amerikansk luftfartsselskab.

Natjageren Lockheed F-94 er nu i tjeneste i U. S. A.

Mc Donnell F2H-2N, Banshee er den amerikanske flådes første fuldt aktive jetnatjager.

Billedet herunder viser Lockheed F-80, Shooting Star udstyret med 6 Napalm brandbomber. De 6 bomber indeholder en særlig benzinblanding, der antændes ved anslag og forbrænding under stor varme- og flammesudvikling. Anvendes i Korea.

SCRAPBOGEN

»Folk og Værn« har nu gennem snart 2 år bragt beskrivelser, data, billeder og silhouetter af luftfartøjer på »Fjernkendingsiden« samt mere almene oplysninger under rubrikken »Glimt fra luften«.

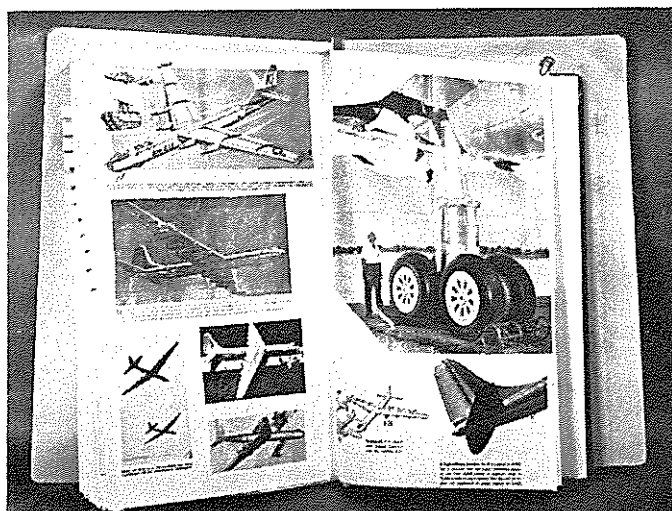
Meningen med serien har været at skabe interesse om denne underholdende hobby, der samtidig er af betydning værdi på en række militære områder såsom ved udkigstjeneste, (herunder luftmeldetjeneste), ved luftværnsartilleri (såvel i skibe som på land), ved den militære efterretningstjeneste og ved flyvevåbnet. Endvidere gør serien det muligt for interesserede at følge med i udviklingen af såvel militære som civile fly, og materialet kan anvendes til indklæbning i scrapbøger eller til indsætning i kartotek.

Jeg skal i det følgende give nogle vink i forbindelse med indretning af scrapbøger.

Da mængden formentlig stadig vil vokse, og da der stadig kommer nye fly, bør bogen være indrettet med løsblade, således at den kan udvides, og de enkelte fly placeres på de rigtige steder. Formatet bør ikke være under foliostørrelse, da der ellers skulle være plads til indklæbning af selv større billeder.

Bogen — hvis udstyr og indbinding kan varieres — bør indledes med oplysninger af almen interesse om fly, flyvning og flykending. Herefter bør følge en vejledning i flykending (den der anvendes ved fjernkendingsundervisning i værnene, og som også har været gengivet her i bladet). Vejledningen kan De let selv illustrere med små stregninger, eller måske har De tilstrækkeligt med overtallige billeder, som kan anvendes her?

Bogen inddeles i 11 hovedafsnit (Sluttes side 32).

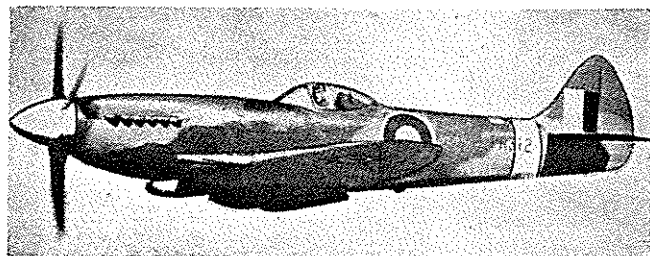




Fjernkendingsiden

Ved kaptajnlejtant L. WESSEL WETLESEN

Supermarine Spitfire 24. England.



Spitfire 22.

Eensædet jager — scrapbogen gruppe 1 b.

Beskrivelse: Lavvinget monoplan, bæreplanet forfra V-formet, nedenfra ovalt (i nogle modeller er planender afskårne), een overliggende rækkemotor, to flade, kasseformede radiatorer under bæreplanet (i de ældre modeller var der kun een radiator under bæreplanet), enkelt, spadeformet sideror, ovalt højderor, slank, cigarformet krop, cockpit næsten midt på kroppens overside.

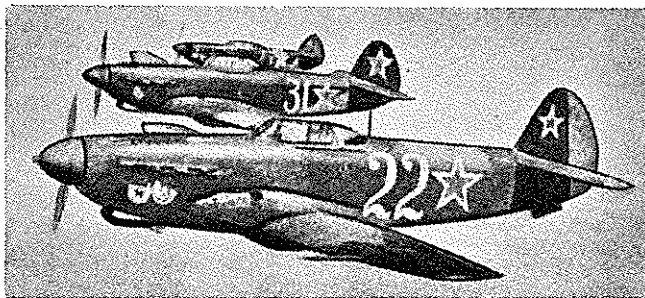
Data: Max.hast. 724 km/t, marchhast. 370 km/t, armering 4/20 mm RK, raketter 4/135 kg (eller bombelast), bombelast max. 681 kg (eller raketter), spændvidde 11,26 m, længde 10,04 m, praktisk top-højde 13115 m, rækkevidde 1550 km, fuldvægt 5121 kg.

Motor: Een Rolls-Royce Griffon 64 tolvcyldret rækkemotor, der udvikler 1540 HK.

Bemærkninger: Supermarine Spitfire er udviklet fra den engelske konstruktør R. J. Mitchell's søluftfartøjer, der i begyndelsen af trediveerne vandt den berømte Schneider Trophy til ejendom for England. Den første Supermarine Spitfire konstrueredes i 1934, og siden er den ialt fremstillet i 21.767 eksemplarer. Den sidste blev leveret R. A. F. i oktober 1947. Den anvendes stadig i stort antal i mange lande og findes i en lang række modeller. Herhjemme anvender vi Mk. IX og Mk. XI til henh. jagertræning og fotorekognoscering. Dens maritime version kaldes Seafire.

Sammenlign: Firefly, Mustang, Yak 3 og 9.

YAK-9. Rusland.



Eensædet jager — scrapbogen gruppe 1 b.

Beskrivelse: Lavvinget monoplan, bæreplanet forfra V-formet, nedenfra nærmest trapezformet, een overliggende rækkemotor, lille radiator under næsen, større radiator midt under kroppen, enkelt, pæreformet sideror med stejlt, ret forkant, nærmest rhombeformet højderor, cigarformet krop, cockpit næsten midt på kroppens overside.

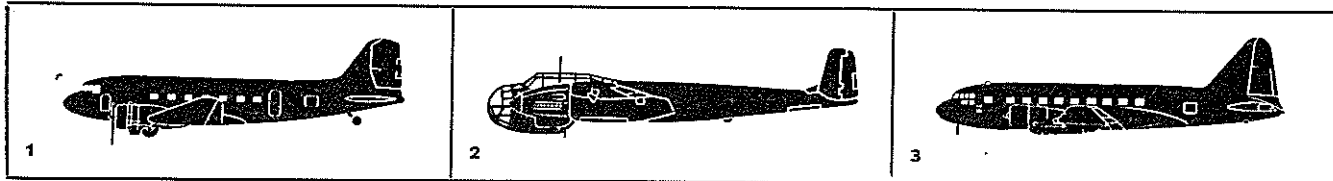
Data: Max.hast. 590 km/t, marchhast. 370 km/t, armering (YAK-9D) 1/20 mm RK + 2/12,7 mm R.G. raketter 6/25 kg, spændvidde 10,0 m, længde 8,50 m, praktisk top-højde 10000 m, rækkevidde 1410 km, fuldvægt 3193 kg.

Motor: Een VK-105PF 12-cylindret rækkemotor, der udvikler 1210 HK.

Bemærkninger: Findes i flere modeller med forskellig armering og anvendes — foruden i Rusland — ogsaa i Jugoslavien og Polen, ligesom den gentagne Gange har været meldt i aktion i Korea. YAK-3 ligner den meget, men har ingen radiator under næsen. Konstruktør: Alexander Sergejevitch Yakovlev.

Sammenlign: Spitfire, Firefly, Mustang.

Fjernkendingsopgave nr. 17/51. Følgende luftfartøjer skal identificeres:



Løsningen indsendes senest 1. maj 1951 i konvolut mkr. »Fjernkendning« til »Folk og Værn«s redaktion, Vester Voldgade 117, København V. Mellem de rigtige løsninger trækkes der lod om en præmie på 15 kr.

Løsning på fjernkendingsopgave nr. 15/51:

Billed nr. 1: Republic F-84, Thunderjet, nr. 2: Convair 240 (Convair-Liner), nr. 3: Douglas DC-4, Skymaster (DC-6, Cloudmaster er regnet for rigtig), nr. 4: De Havilland Chipmunk, nr. 5: Bristol 171.

Vinder: Roar Christensen, Sandhuset, Melsted pr. Gudhjem.

FRA SKIB OG KASERNE

Kystdefensionens svømmestævne i Øbrohallen den 2. marts.

Fot.: Kaptajnlojtnant Wessel Tolvig, Lynetten.

SOM et led i bestræbelserne for beskæftigelse af mandskabet i fritiden, er der de senere år ved Kystdefensionen i stadig stigende grad udfoldet aktivitet for fra mandskabets side at opnå den størst mulige tilgang til undervisning i svømning.

Denne sunde og raske sport kan der vel næppe siges for meget godt om. Og ikke det alene, at den er udviklende og formgivende, men den byder også i en særlig situation sikkerhed for de pågældende for slet ikke at tale om den hjælp, som overfor andre kan ydes, hvor disse måtte være i livsfare.

Til at begynde med var der kun tale om udendørs undervisning, men på foranledning af mandskabets ønske herom, fortsattes ret snart i vinterhalvåret med undervisning i svømmehal. Selv om tilgangen til undervisningen har været noget svingende, har der dog altid været udbredt interesse herfor. For tiden deltager ca. 150 i en 2 gange ugentlig undervisning.

Som et klimaks for denne undervisning og for at give svømmerne lejlighed til at vise, hvad de havde lært, samt for at vække endnu flere værnepligtiges interesse for denne form for fritidsbeskæftigelse, arrangeredes stævnet i Øbrohallen den 2. marts.

For i passende grad at kunne variere det fremviste, medvirkede enkelte civile. Man havde således rettet henvendelse til fru Grete Møller, for at få fruens formationssvømmehold til at medvirke. Holdet var under ledelse af frøken Lizzi Fried og publikums jubel for, hvad de 12 svømmedamer formåede, kendte næsten ingen grænser.

Endvidere medvirkede som udspringere frøknerne Birte Christoffersen og Bente Velin samt hr. Thomas Christiansen. Også her var publikum begejstret og benøvet over, hvad der præsteredes.

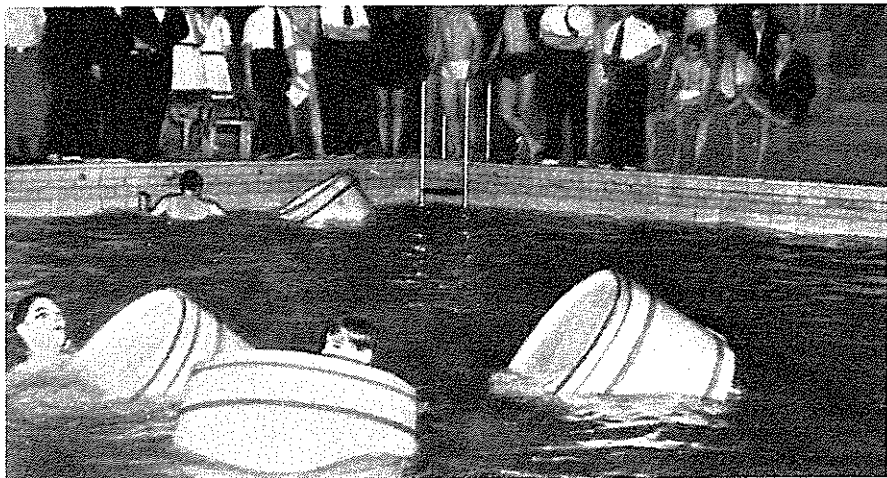
Kommandør, H. K. H. prins Knud var stævnets præsident og foretog som sådan præmieuddelingen.

Stævnet havde samlet 6—700 tilskuere.

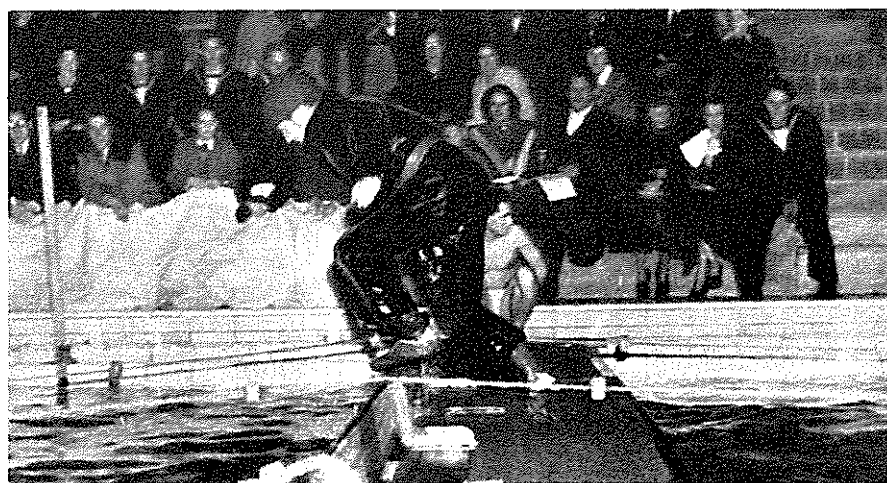
J. Rasmussen.



Stævnets præsident, kommandør, H. K. H. prins Knud med prinsesse Elisabeth.



Resultatet af baljeroningen.



Svømning med forhindringer. Mandskabet er iført gevær og stålhelm.

PÅ SJØLUNDS FAGRE SLETTER

I den 8. artikel om 13. a. a. 2. bt. fortæller vi om batteriets indsats ved vintermanøvrerne i Nordvestsjælland.



En kanondeling er gået i stilling.

I mørke er alle katte grå. Men er soldaterne det også? For mange af soldaterne fra 13.s 2. var det under hærens vintermanøvrer et af problemerne, hvordan slaget ville gå, når natten faldt på og krigshandlingerne blev »mørkelagt«. Vel havde batteriet under sin stationering på Artillerivejens kaserne deltaget i natlige udrykninger under øvelserne omkring Kastrup lufthavn, men dette — en veritabel krig — var dog noget helt nyt.

De værnepligtige glædede sig selv-sagt også til at aflægge et besøg på landet. Batteriet har jo haft den skæbne at være rent »københavnsk«, og indkvartering på landet havde derfor en særlig stærk tiltrækningskraft. Kort sagt: Soldaterne glædede sig til manøvrerne.

Batteriet afmarcherede den 26. februar fra Østerbrogades kaserne til kantonementet i Sorterup. Det indgik i 13. a. a., hvis chef under øvelsen var kaptajn Huss-Nielsen.

Den første øvelse den 27/2—1/3.

Den 27. februar kl. 10 indtog batteriet en ventestilling ved Store Enemærke. Krigstilstanden meldtes indtrådte kl. 11 pr. Øvelsens grundlag lød: Rødt, der af overlegen Hvid trænges tilbage med almindelig retning mod øst, har den 27. februar morgen nået og sat sig fast i linien om og nord for Ørslev — vest om Hallelev-Ollerup — og videre mod syd. Hvids nordlige fløj er ved Solbjærg. Sammendragning af ret stærke røde styrker bagud for den nordlige fløj var påregnet gennemført til den 27. februar ved dagry, men forsinkedes væsentligt.

Kl. 14 fik batteriet ordre til at gå i stilling til luftsikring af rummet: Saltofte-St. Enemærke med hovedvægten lagt på Saltofte banke for sikring af en bataillons passage.

Her indtraf de første dramatiske episoder. Pludselig dukkede en fjendtlig flyver ud af skyerne, og den fulgtes af 7 andre. Luftværnskanonerne trådte hurtigt i funktion, og batteriet havde — selv om man selvfølgelig ikke kunne konstatere træffere — den tilfredsstillende at jage de fjendtlige flyvere på flugt.

Om eftermiddagen inspiceredes et par af delingerne af generalinspektøren for artilleriet, generalmajor Cal-lisen.

Hen mod aften var denne opgave endt, og batteriet fik en ny opgave. Vejnettet ved Tersløse skulle luftsikres, og batteriet foretog stillingsskifte til dette område og oprettede kommandostation på Smidstrupgård. Soldaterne, der havde været i funktion hele dagen, kunne på skift tage sig et hårdt tiltrængt hvil under krigsmæssig indkvartering i gårdene øst for Tersløse.

Krydstogt gennem terrænet.

Om morgenen den 28. flyttedes stillingerne øst på til luftsikring af 6. a. a., der fra dagry skulle være i stilling i østkanten af Munke Bjærgby. Opgaven blev mobil. Det viste sig nemlig hurtigt, at 6. a. a. på grund af manøvrebevægelse rykkede vest på til Rugskovgård, et af øvelsernes knudepunkter, og 2. bt. fulgte med.

Men de fjendtlige bombere var på vingerne, og der gik ikke lang tid, før stillingerne var iagttaget af oberst P. A. Mathiassens hvide styrker. Kraftige flyverangreb gjorde stillingen så »mørk«, at artilleriet og dermed 2. bt. blev tvunget til at rykke tilbage, og da mørket sænkede sig over egnen, forlod man stillingen ved Rugskovgård og gik i stilling ved Solbjærg-Taaderup. En ny kommandostation oprettedes i Taaderup, og kanonerne opstilledes for natten til pansersikring af vejnettet.

Uden mad og drikke ...

Situationen var farlig nok for rødt parti, men alligevel indtraf der nu og da situationer, der kunne kalde på smilet hos soldaterne.

I nattens mulm og mørke havde oversergent Mølgaard Kristensen, der førte batteriets køkkenvogn, før opbruddet på Rugskovgård været tilbage ved forsyningsdepotet for at hente fourage. Da opgaven var tilendebragt, vendte han tilbage til stillingen, men fandt til sin overraskelse



Mandskabet kigger mistroet på den store Lorry-vogn, der kørte i grøften under »kongemanøvrerne«.

hverken spor af kanoner eller soldater. Mange pessimistiske hoveder spæede hungersnød under resten af manøvrerne!

Slet så galt gik det nu ikke. Da køkkenvognen nogen tid senere fandt frem til batteriet, hilstes den derfor med jubel af soldaterne, der allerede havde opgivet håbet om at se flere gule ærter under dette felttog.

Torsdag den 1. marts om formiddagen meldtes denne øvelse afsluttet, og batteriet rykkede til kantonementet i Sorterup.

»Kongemanøvrerne« den 2/3.

Kl. 7.30 trådte batteriet an for kl. 8 pr. at forlade kantonementet og gå i stilling ved Vedde stationsby. Denne køretur var forbundet med særlige vanskeligheder, der heldigvis kunne overvindes med sagkyndig assistance.

Vejene var smalle, og under manøvreringen med en af de tunge lorryvogne kørte 3841/Gormsen i grøften. Her var gode råd dyre. Batteriet forsøgte naturligvis at trække køretøjet op igen, men forgæves. Der var ikke andet for end at tilkalde HTK, der efter nogen tids baksen med kolossen fik vognen på ret køl igen.

Kommandostationen oprettedes på Bastbjerggaard, og her gjorde batterichefen, kaptajn A. Jørgensen et stort »kup«.

Under rekognoscering opdagede kaptajnen en fjendtlig køkkenvogn, der tydeligt nok havde tabt kontakten med »moderafdelingen«. Efter at have sikret sig mod baghold tog kaptajn Jørgensen vognen og dens personel til fange — en eklatant sejr for batteriet som helhed, der dog fik et højst pudsig udfald: De hvide køkkentropper var ved tilfangetagelsen i færd med at lave mad, men da de blev erklæret for »døde«, holdt de som på tælling op med kogeriet og oplyste, at sejrherren var pligtig til at forsyne fangerne med mad — en opgave, batteriet med glæde kunne påtage sig.

Kort tid efter fik batteriet ordre til at gå i stilling vest for Niløse for at luftsikre 11. a. a.

I denne stilling blev batteriet udsat for voldsomme angreb fra fjendtlige Harvard-, Oxford- og Meteormaskiner, men det lykkedes alligevel at holde stillingen, selv om fjenden ved 15-tiden kun befandt sig 1000 m fra batteriet.

Kl. 16.30 modtog batteriet melding om, at øvelsen var afblæst.

Kongen inspicerede under øvelsen 11. a. a. og passerede herunder forbi løjtnant Gregorsens deling, der havde indtaget stilling nær landevejen.

Kamp — uden pardon.

Den tredje og sidste øvelse, »hjemmeværnsøvelsen«, startedes kl. 11.30 lørdag den 3. marts. Til luftsikring af (Sluttes side 32).

VIDSTE DE DET?

Ved Jan Rap

Undervands-tankskib.

U. S. Navy har fået sin første undervands-tankbåd, som skal forsyne andre u-både i rum sø med brændstof. U-båden, der hedder »Guavina«, deltog i operationerne i Stillehavet under den sidste krig og blev derefter indlemmet i »mølkugle«-flåden. Sidste år blev »Guavina« slæbt på værft og ombygget til sit nye formål. Brændstoffanke er blevet indbygget i begge sider af båden, som allerede har været ude på flere krigsmæssige øvelser. Nye u-både af denne type vil sikkert blive bygget.

Chr. IV og skibsnavnene.

Chr. IV tog som bekendt meget aktivt del i den danske flådes ledelse. Ingen danske orlogsskibe fik på hans tid navne, før han havde set, hvordan de flød på vandet. At skibene ikke alle var efter hans smag, fremgår af navne som »Gumphønen«, »Stinksoen« og »Fladlusen«! Et skib, der kæntrede under søsætningen og senere hævdes, lod kongen meget betegnende døbe »Den forlorne Søn«.

Hvor dybt kan en u-båd dykke?

Under den anden verdenskrig nåede en tysk u-båd ned på omtrent 270 meter. Dybere har en u-båd vist aldrig været nede — og sluppet godt fra det.

Redningsbåde af papir.

I begyndelsen af århundredet fandt den japanske kontreadmiral Yokoyama på at lave redningsbåde til brug for u-både. Redningsbådene var lavet af papir, der var fremstillet af trevler fra mulbærtræer. Papiret gjordes vandtæt og klæbedes sammen i to ark. Bådene kunne hver rumme to mand og kunne, når de ikke brugtes, foldes sammen. Med deres pladsbesparende egenskaber var disse papirbåde faktisk forløbere for vor tids gummi-både.

Danske kaperere.

Under krigen med England 1807-14 udrustedes ca. 600 danske kaperskibe. Disse små fartøjer bandt en stor del af den engelske flåde til vore farvande. De ladninger og skibe, der efter kaperfartøjernes operationer prisedømtes, repræsenterede ialt mere end 200 millioner kroner, hvilket den gang var en meget stor sum.

Dværg-u-både.

I England bygges der nu atter dværg-u-både. De er beregnet til en besætning på tre til fem mand.

En vældig armada.

Verdens hittil største flåde sejlede under den sidste krig under Stars and Stripes. Den amerikanske marine rådede ialt over 100.000 skibe.

Tapto.

Tapto er det hornsignal, der blæses, når orlogsgasterne skal til køjs. Or-

det er hollandsk og betyder nærmest »den tid, hvor værtshusene lukker«. Værtshuse kaldes på hollandsk »taps«.

»Hvide Ørn«.

I mere end 150 år har der i den danske marine ikke været noget skib med navnet »Hvide Ørn«. Oprindeligt blev navnet givet Tordenskjolds sagnomspundne skib. Det sidste orlogsskib med navnet »Hvide Ørn« forsvandt sporløst på et togt til Middelhavet i 1799. Skibets ulykkelige skæbne er årsagen til, at man ikke senere har anvendt det ellers velklingende skibsnavn.

Miner i japanske farvande.

Der er endnu ca. 39.000 miner tilbage i japanske farvande. Kun 15 pct. af de minerede farvandsområder ryddes. Siden krigen er der uskadeliggjort henved 1300 miner ved Japan. Hvis man skulle stryge hele det store farvandsområde rent, ville man have arbejde nok for de første 30 år.

Da McArthur var heldig.

I 1942 undslap u-båden »Spearfish« med nød og næppe japanerne i Manilla og nåede frelst til Australien med 13 mand om bord. En af de 13 var general McArthur.

»Wienerbrødene«s egentlige mission.

Oprindeligt var epauletterne (eller »wienerbrødene«, som de populært kaldes) af metal og havde det formål at beskytte skuldrene mod sværdhug.

Det store hop.

På faldskærmpaknings-skolen i Lakehurst i U. S. A. er der tradition for, at den dygtigste kvindelige elev, en af de såkaldte WAWES, efter endt kursus får lov at hoppe ud med faldskærm fra en flyvemaskine. Som oftest har ingen mod til at sige nej tak til det generøse tilbud.

Mistrouiske japanere.

Sidste sommer toges 30 japanske soldater til fange på øen Anathan, der ligger 70 miles nord for Saipan. De nægtede — fem år efter Japans kapitulation — at tro på, at krigen var ovre. Det kostede stort besvær at overbevise dem.

Shrapnels.

De ved, hvad shrapnels er. Men hvorfra stammer navnet på dette uhyggelige våben? Jo, det har navn efter en oberst, der gjorde tjeneste i England omkring 1800 og første gang brugte omtalte ammunition i Vimieraslaget 1808. Obersten hed altså Shrapnel.

Han kunne ikke komme til Korea.

I Norfolk i Virginia klarede en 22 år gammel rekrut, der gerne ville til Korea, alle prøver, indtil han fik ordre til at smide kludene for at blive lægeundersøgt. Først da opdagede man, at han havde kunstigt ben og kasserede ham til hans store fortrydelse.

Da bajonetterne blev opfundet.

Bajonetten blev første gang anvendt i 1641, da en afdeling soldater i Sydfrankrig løb tør for ammunition. Afdelingens chef gav imidlertid mændene ordre til at stikke deres knive i geværmundingerne og sætte dem godt fast, hvorefter hele afdelingen løb storm mod fjenden. Dette skete ved byen Bayonne, der således kom til at give navn til et våben, der stadig bruges i nærkamp.

Stegt måge i 50 meters højde.

En dansk militærflyver var i foråret 1936 på en flyvetur ude over Sundet. I 50 meters højde syntes piloten og observatøren at kunne spore lugten af noget brændt. Brand om bord i et luftfartøj er en alvorlig historie, og de to flyvere blev lidt uhyggelig tilmode. Da de landede og lukkede motorhjelmene op, lå der en stegt måge mellem cylindrene. Det var den, der havde lugtet brændt.

Arbejdet bærer frugt

(fortsat fra side 3).

folket og værnene, som betyder, at befolkningens moralske støtte fuldt og helt gives det værn, som det selv til enhver tid beslutter at opbygge.

På dette grundlag har Folk og Værn drevet sit kontakt- og oplysningsarbejde gennem 10 år. Vi må arbejde på langt sigt — og har navnlig måttet gøre det under de sidste 10 års usikre forhold, hvor mange andre vigtige spørgsmål har trængt sig på og krævet det danske folks opmærksomhed. Men det er vor hensigt at intensivere dette arbejde i den kommende tid.

Vi har gjort vore erfaringer, måske navnlig den, at vi hidtil ikke er kommet langt nok ud i de folkelige og militære led med vort arbejde. Men mon ikke vore »børnesygdomme« er overstået. Mon ikke vi nu er ved at finde en form, som giver arbejdet den rette karakter og det rigtige indhold. Jeg tror det. Vi er hverken ved begyndelsen eller slutningen — vi er midt i et arbejde, som bærer frugt.

Victor Gram.

Radar og flagermus

(fortsat fra side 22).

DAR-teknikkens udvikling; efter at våbnene hviler, prøver videnskaben at udnytte dens tekniske udvikling til at fravriste den vidunderlige, men mystiske natur nogle af dens endnu skjulte hemmeligheder.

Henrik Martin.

EN RETTELSE

Forfatteren til artiklen i sidste nummer: »Er en fanatiker altid en mager mand« har anmodet os om at bringe følgende korrektion af en trykfejl, der har indsneget sig i artiklen:

Under omtalen af den manio-depressive psykose står, at den er karakteriseret ved følelsesmæssige gnidninger i sindet. Der skulle, naturligvis, stå omskiftelser.



Vi bør have et

„Hærens korps for fysisk træning“ oprettet

En samtale med sportsofficeren ved Det danske kommando i Tyskland, løjtnant H. E. Egander, der fortæller lidt om sig selv og meget om sporten og dens betydning for hæren.

Af redaktør Tage Jensen.

ET navn, man ofte læser i bladens sportsreferater og som endog høres i sportsudsendelserne over »British Forces Network« i Tyskland er Egander.

Bærereren af dette navn er sportsofficeren ved Det danske kommando i Tyskland, løjtnant af reserven H. E. Egander, og årsagen til, at det nævnes, er, at han har for skik at vinde de terrænløb, han deltaget i og således i år både har vundet terrænløbsmesterskabet for Hamburg District (en administrativ enhed inden for Den britiske Rhinhær) og selve BAOR-mesterskabet, hvor han vandt det 12 kilometer lange terrænløb foran 110 udvalgte løbere fra alle enheder inden for Den britiske Rhinhær.

Men ikke blot er løjtnant Egander selv sportsmand. Under hans ledelse er sportsarbejdet ved kommandoet kommet under særdeles kyndig røgt og pleje og ikke få er de præmier, menige og befalingsmænd har hentet hjem ved interallierede konkurrencer i Tyskland og derved vakt smigrende opmærksomhed om Det danske kommando i Tyskland, om den danske hær og om vort land.

Løjtnant Egander er altså en god sportsmand og en god sportsleder, og »Folk og Værn« har derfor ment det klogt at høre lidt om, hvad han kan fortælle om sig selv, om sporten ved kommandoet og om sporten ved hæren.

Løjtnant Egander er 28 år. Han blev sommeren 1945 rekrut ved 3. bataillon i Haderslev, kom på kornetskole og blev sekondløjtnant 1946, på løjtnantskole og udnævnt til løjtnant af reserven efteråret 1947. Straks herefter kom han til den daværende brigade i Tyskland og lå ved IX regiment i Aurich. Dengang var oberst E. T. C. A. Freisleben sportsleder ved brigaden, men allerede oktober 1948 blev delle arbejdet overtaget af daværende stabschef ved brigaden, nuværende chef for Kommandoet i Tyskland, oberst O. Bjerregaard, og løjtnant Egander overført til brigadestaben.

For at lette arbejdet for de afdelin-

ger og selvstændige underafdelinger, der ved de halvårige omskiftninger kom til brigaden blev det besluttet at oprette en sportssektion, en af brigadens, med kaptajner som chef, og løjtnant Egander fik titlen af »Brigadens sportsofficer« og blev bemyndiget til at træde i direkte kontakt med de forskellige underafdelingens sportsofficerer.

Stærkt støttet af oberst Bjerregaards velkendte interesse for sporten blandt soldaterne, gik Egander i gang med opgaven.

— — —
Men tilbage til løjtnant Eganders egen udvikling. Hvornår begynder den slags? Herom fortæller han selv:

— Jeg har spillet fodbold fra jeg var 10 til jeg var 18. De første 5 år spillede jeg i »Marienlyst boldklub« i Odense og derefter i 3 år i »Odense K. F. U. M.«

— Det blev i løb, De skulle fejre de helt store triumfer. Hvornår begyndte de helt store triumfer. Hvornår begyndte De på det?

— I vinteren 1939—40 i idrætsforeningen »Stjernen«, Odense. Jeg vandt mit første løb — et handicap-løb — den 16. marts 1941.

— Det siges, at De har et skab fuldt af præmier?

— Jeg har ialt vundet ca. 100 præmier. Af Rhinhær-mesterskaber har jeg vundet 5 (Cross Country Championship 1949 og 1951, 5 km-løb i 1949 og 1950 og 3 km-forhindingsløb 1950.) BAOR-mesterskaber (Cross Country 1950. Desuden har jeg 4 2. pladser i 5 km 1948 og 1500 meter 1948.)

Fra min Fyn-tid har jeg 11 Fynsmesterskaber, dels i terrænløb, dels i 10 km-, 5 km- og 4 × 1500 m løb.

— De har også været med på udvalgte militærlandshold og deltaget i udenlandske konkurrencer?

— Ja, jeg var med 1946 i Berlin (5 km-løb), 1947 Berlin (5 km-løb), 1949 Haag (terrænløb), 1949 Bordeaux (3 km-forhindingsløb), 1950 Metz (terrænløb) og 1950 Pau (3 km-forhindingsløb).

— — —
Det vil være naturligt at spørge løjtnant Egander om kårene for sporten ved kommandoet og ved hæren. — Kårene for sportsudøvelsen ved Det danske Kommando i Tyskland er de bedst tænkelige og findes ikke bedre ved nogen kaserne i Danmark. Vi har et udmærket stadion med en løbebane på 300 meter, samt en spe-



Sportsofficer, løjtnant H. E. Egander.

ciel 100 meter-bane, højde- og længde-springbaner og kastebaner til spydkast, diskoskast og kuglestød. Vi har en stor, lys og dejlig gymnastiksal, på hvis trægulv er optegnet håndbold- og tennisbane, og hvor der er opsat boksebolde og sandsække, ribber o. s. v. Vi har adgang til byens tre fodboldbaner og til en tysk svømmehal og for tilhængere af terrænløb har vi et udmærket løbeterræn lidt nord for kasernen.

— Hvordan er så soldaternes stilling til den frivillige sport?

— Absolut positiv. I den tid, vi har haft et kommando i Tyskland, har jeg selv kunnet komme i snæver kontakt med de enkelte, og det er lykkedes at holde de interesserede til ilden og at skabe interesse hos de oprindelig uinteresserede. Men erfaringerne fra brigadetiden viste, at det er ikke nok med at udpege sports-officerer. Altfor ofte havde afdelingernes sportsofficerer vanskeligheder med at få soldaterne til at deltage i træning og konkurrencer. Grunden hertil har dels været den, at den pågældende befalingsmand ikke har haft tilstrækkelig kendskab til de forskellige sportsgrene og dels ved siden af sin almindelige tjeneste ikke har kunnet afse tid til sportsarbejdet. Alt for ofte befaled en afdeling eller underafdeling en mand til sportsofficer uden at give ham den for sportsarbejdet nødvendige tid.

— Uden støtte fra befalingsmændenes side går det vel ikke?

— Nej, det har vist sig at betyde uendelig meget for det frivillige sportsarbejde at få befalingsmændene med som aktive deltagere, enten det så er på hold eller som træner.

— Gør vi nok ud af sporten i den danske hær?

— Nej, svarer løjtnant Egander kategorisk. Der er noget forkert ved at vi giver nogle premierløjtnanter eller officianter en fremragende uddannelse på Hærens gymnastikskole, og de pågældende så går ud i geledet som næstkommanderende for et kompagni

eller ind på et kontor som kommandoofficiant og derved ikke får tid nok til at bruge deres gode sportsuddannelse til gavn for mandskabet og dermed for hæren og samfundet.

— De har i Tyskland jo haft rig lejlighed til at drage sammenligning mellem danske og engelske forhold.

— Ja, og den falder absolut ud til englændernes fordel. I en engelsk bataillon har hvert kompagni sin egen instruktør i fysisk træning. Disse instruktører tilhører et særligt korps APTC (Army Physical Training Corps). Kompagniinstruktørerne er som regel staff sergeant eller sergeant major og chef-instruktøren, der koordinerer arbejdet indenfor bataillonens er almindeligvis captain.

Disse instruktører begynder på The Army Physical Training School som menige, og efterhånden som de gennemgår de forskellige kursus, går de op i graderne.

— De er tilhænger af det engelske system?

— Ja, absolut. Lad mig understrege, at de af englænderne uddannede instruktører ikke på nogen måde kommer op på højde med folk, der har gennemgået Hærens gymnastikskole med hensyn til dygtighed, men de får flere til at interessere sig for at deltage i de forskellige sportsgrene, idet

de ikke har anden tjeneste ved siden af.

— Det betaler sig altså?

— Ja, erfaringerne herved viser, at der er ingen grænser for, hvad der kan præsteres, såfremt der ved hvert regiment fandtes en fast sports-officer, der ikke havde anden opgave end at være soldaterne behjælpelig med at komme i gang med sport samt at arrangere turneringer og konkurrencer såvel indenfor kasernen, som med de civile foreninger i den pågældende garnisonsby.

Jeg vil ubetinget gøre mig til talsmand for oprettelsen af et dansk »Hærens korps for fysisk træning«. Dette bør være et selvstændigt korps som lægekorpset eller intendanturen. Jeg kunne tænke mig en ledende sports-officer i hver region (kaptajn), desuden en yngre sports-officer pr. bataillon (premierløjtnant) og en ung sports(under)officer (oversergent eller fændrik) ved kompagnierne.

Disse officerer skulle ikke gøre anden tjeneste. På den måde ville såvel den fysiske træning i tjenestetiden som den frivillige sport komme ind under former, der vil give mulighed for virkelig gode resultater, slutter løjtnant Egander sine interessante udtalelser.

Tagte Jensen.

først at skulle slås for at komme ind, derefter tilbringe flere timers ventetid og så endelig overvære kampen — alt sammen i 25—32° varme og under en stegende solstråler, så har De indtryk af de forhold, som blev budt størstedelen af tilskuerne, idet kun de færreste pladser var reserverede og overdækkede.

I tiden før kampene underholdt 2 store militærorkestre, begge på ca. 40 mand. Det ene spillede udpræget ægyptisk musik, medens det andet var et sækkepipiorkester, som vakte stor jubel med sine smukke evoleringer og marchformationer.

Noget udførligt referat af kampene skal vi ikke komme ind på, men kun fastslå, at den indledende kamp Ægypten-Frankrig var særdeles velspillet, og at det bedste hold sikrede sig en fortjent sejr. At det var et gunstigt resultat for det videre forløb af turneringen er indlysende, idet Ægypten dermed var i finalen, hvorved denne vandt betydeligt som publikumsattraktion.

Den anden indledende kamp Italien-Belgien bød på mindre godt, men til gengæld langt hårdere spil. Der blev fra begge sider begået et utal af ulovligheder, og dommeren, ægypteren Mohamed El Sayed, havde sit fulde hyre med at holde spillet inden for sportslige rammer. Det uhyre letbevægelige, men sagkyndige publikum gav ofte sin mening til kende og var med i spillet fra først til sidst. En enkelt gang gik naturen over op-tugtelsen, og pludselig begyndte tømte Coca-Colaflasker at regne ind over banen, således at dommeren måtte standse kampen, indtil det talstærke og hårdhændede militærpoliti havde fjernet nogle af urostifterne og samlet flaskerne sammen. Med blandede følelser mindedes man hin eftermiddag i Københavns Idrætspark, hvor kasteskytset — æblerne — dog var noget mindre farligt. Også denne kamp fandt den rigtige vinder, idet det italienske hold var den streg bedre, som resultatet 2—0 lader formode.

I kampen om 3.- og 4.-pladsen mødtes 2 dage senere de to tabere, Frankrig og Belgien. Resultatet blev, at Frankrig sejrede med 3—1 i en helt igennem fair og ren kamp, der ikke gav anledning til demonstrationer eller tilkendegivelser af nogen art.

Med spænding så man nu hen til slutkampen Italien-Ægypten; interessen var overvældende, og længe før kampen var alle tilskuerpladser fuldt besat med et veloplagt og forventningsfuldt publikum. Vejret var lige så strålende og varmt som de foregående dage, da spillet under ledelse af den belgiske dommer, M. Baert, tog sin begyndelse. Kampen var tydeligt præget af nerver, ikke mindst hos den ægyptiske målmand, som navnlig i det første kvarter var sit hold en dyr mand, idet italienerne benyttede 2 store målmandsfadæser til at score i det 6. og 12. minut.

Efterhånden kom der mere ro over spillet, og i det sidste kvarter af halvlegen var det ægypterne, der havde overtaget uden dog at kunne

(Sluttes side 31).

Vellykket afslutning på den internationale militære fodboldturnering 1951

Italien genvandt mesterskabet ved i slutkampen at besejre Ægypten med 3—1.

I Cairo udkæmpedes i dagene 2.—8. marts semifinaler og finalen i årets internationale militære fodboldturnering. Som det vil være vore fodboldinteresserede læsere bekendt var turneringen i år delt i 4 indledende puljer, hvis vindere derefter mødtes i Ægypten, hvor slutkampene fandt sted.

Holdene, der havde kvalificeret sig til de afsluttende kampe, var:

Fra pulje A: *Italien* (sejr over Tyrkiet 2—1, medens Tyrkiet vandt over Grækenland med 7—0, hvorefter Grækenland afstod fra videre deltagelse).

Fra pulje B: *Belgien* (sejr over Holland 3—1, medens England trak sit hold tilbage).

Fra pulje C: *Ægypten*, der som arrangør af slutkampene gik direkte til finalerne.

Fra pulje D: *Frankrig* (sejr over Danmark 6—3, uafgjort mod Luxembourg 2—2).

Den første af semifinalerne: Frankrig mod Ægypten fandt sted den 2. marts med det resultat, at Ægypten sejrede med 3—1.

Dagen efter udkæmpedes den anden semifinale, hvor Italien besejrede Belgien med 2—0.

I kampen om 3.-pladsen mødtes så den 7. marts Frankrig og Belgien, og her blev resultatet, at vor besejrer fra den indledende runde, Frankrig, sejrede med 3—1.

Endelig genvandt Italien titlen ved

i slutkampen den 8. marts at besejre Ægypten med 3—1.

Rækkefølgen blev således:

Nr. 1 Italien, nr. 2 Ægypten, nr. 3 Frankrig og nr. 4 Belgien.

Så meget om de nøgne resultater, men nu lidt om arrangementet og kampene.

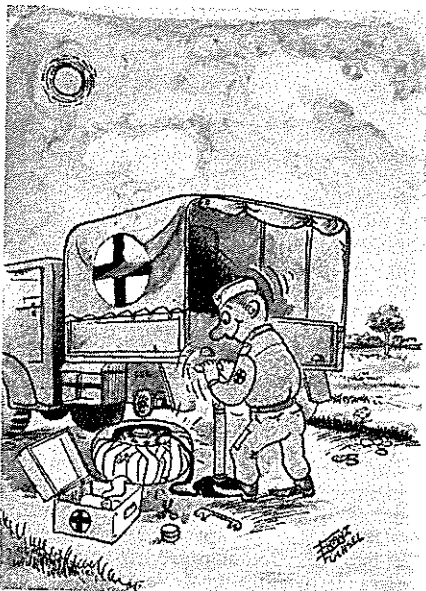
Samtlige kampe fandt sted på den største af den ægyptiske hærs fodboldbaner, der ialt kan rumme ca. 10.000 tilskuere, og det må siges til arrangørernes ros, at de havde forstået at skabe en så stor interesse for kampene, at alle billetter til de 3 af de 4 kampe var udsolgt forud. Kun til kampen om 3.-pladsen var interessen noget svigtende, idet »ikke mere end« ca. 10.000 tilskuere overværede kampen.

Sceneriet omkring matcherne fortjener en nærmere omtale. Allerede 3—4 timer før begyndelsen troppede de første tilskuere op og belejrede indgangene til stadion, som omhyggeligt bevogtedes af ridende ægyptiske soldater, som forsøgte at holde alle uden billet på afstand. Når hertil føjedes, at hundrede af gadehandlere af alle nationaliteter og med varer af alle slags fra ægte tæpper, smykker, arabiske puffer, cigaretter, bananer, appelsiner til læskedrikke og meget mere forsøgte at gøre forretninger, forstår man, at trængslen foran indgangene var ubeskiivelig. Takket være tilskuernes tidlige fremmøde og godmodige tålmodighed lykkedes det dog hver dag at få alle bragt på plads inden kampenes begyndelse. At det ikke var lige behageligt for alle tilskuere, er dog en given ting, tænk

En dansk soldats indtryk fra en orlov i Harzen (fortsat fra side 20).

dem, hvor der blot er den mindste mulighed i form af et mindre lodret stykke, måske bare på et par meter, kan man være sikker på at finde en lille tot græs og et spinkelt birketræ eller et grantræ over en svimlende afgrund. Ellers trækker landskabet horisonten rundt sine bløde, afrundede, dybgrønne linier ...

SKÆMT



Hjælp!!



— Hvordan pokker er det Deres uniform ser ud, mand, man sku' tro, De havde presset den med et krøllejern.

Fra orlovscentret arrangeres daglig busture rundt i Harzen, og den soldat, der har været på en sådan tur, kan, uden at lyve, sige, at han har set Harzen. Han kender egnen i alle dens variationer, lige fra det blide og afrundede til det forrevne og imponerende voldsomme. En af de mange busture går ned til Okerdalen, floden Okers udspring, og et langt stykke følger vejen den voksende strøm, til den standses af et storslået kraftanlæg. Her deler dalen sig i to grene, og kort efter kører man mellem høje klipper på smalle veje, gennem hårnålesving, hvor man af og til ser et bulet og rustent vrag af en bil, der på sin egen dystre måde gør opmærksom på, at det slet ikke er ufarligt at færdes her.

Denne del af Okerdalen vil forøvrigt i løbet af få år være bundet i et kæmpemæssigt vandreservoir, der skal bygges i forbindelse med et nyt kraftanlæg.

Turen går videre forbi det ca. 60 meter høje Romkerwasserfall. Det imponerer ikke ved sin styrke, men ved sin egenartede skønhed. Det ligger lige op til landevejen, men man lægger ikke mærke til det — fra en bil i hvert fald — hvis man ikke bliver gjort opmærksom på det, men har man først set det, glemmer man det på den anden side heller ikke, selv om man måske senere ser langt større og langt mere imponerende vandfald.

Også på det rent materielle område udmærker Leave Centret ved Bad Harzburg sig ved sine — i hvert fald for soldater — paradisiske tilstande. Der er praktisk taget ingen grænser for, hvad man kan foretage sig. Man kan ride, spille tennis, golf, der er et stort bibliotek, en pragtfuld swimming pool, bar, førsteklasses restaurant — og så souvenirboder i rigt mål over hele byen, hvor der sker de særeste økonomiske transaktioner.

Sådan er der i Bad Harzburg, og her lever og nyder soldater fra England, Norge og Danmark tilværelsen i et paradys af grønt, et paradys af fred, venlighed — og komfort.

Bjarne Alsinger.

Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Sørensen

(Kornetten er blevet udnævnt til sekondløjtnant. Han var ude og fejre det i aftes, og vi kunne rigtig se på ham, at han havde fået sin uniforms-godtgørelse.)

Hadde terrænløb. Rev et hul i mine bukser på noget pigtråd. Var om aftenen oppe hos Karen, som gav kaffe med kager og syede mine bukser. Da jeg var kommet hjem og skulle i seng, opdagede jeg, at bukserne var syet fast til skjorten. 61 vågnede ved det, jeg sagde ved den lejlighed. Skar skjortesnippet af med et barberblad, for hullet i bukserne var syet så pønt. Häber ikke, at mor bliver vred over, at der mangler et stykke af skjorten.

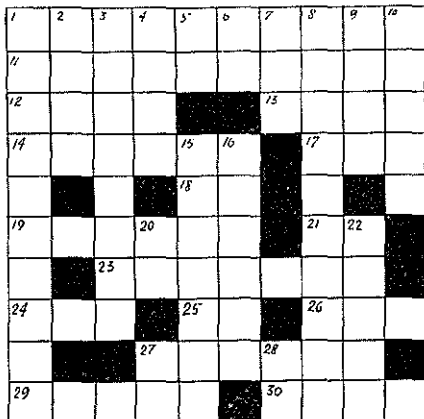
De ved det...

1. Hvis gevær m/50 ikke fungerer korrekt, kastes hylstrene:
 - a. Lige til siden
 - b. Skråt fremad
 - c. Skråt bagud
2. Ved gevær m/50 flytter 1 klik i såvel højde som side træffepunktet på 200 m:
 - a. 6 cm
 - b. 3 cm
 - c. 9 cm
3. Afstand 200 m. Vind 4 lige fra siden. Hvor mange klik skal sideskruen på gevær m/50 drejes:
 - a. 1
 - b. 2
 - c. 4
4. Når gevær m/50 er indskudt på 200 m, fås kampviseret ved at dreje:
 - a. 4 klik op
 - b. 2 klik op
 - c. 3 klik op
5. Energagranaten gennembryder ca.:
 - a. 10 cm panser
 - b. 16 cm panser
 - c. 25 cm panser
6. Før skydning skal rekylforstærkeren, afstandsringen og pipelejet på let maskingevær m/48 være:
 - a. Helt tørre
 - b. Let olierede
7. Ved øjeblikkelig afhjælpning ved let maskingevær m/48 skal skytten:
 - a. Skifte magasin
 - b. Tage ladegreb
 - c. Åbne låget
8. Hvilken arm går først frem, når man tager aftræk på let maskingevær m/48:
 - a. Slagarmen
 - b. Frembringerarmen



Skib og kasernes KRYDS OG TVÆRS

Opgave nr. 31



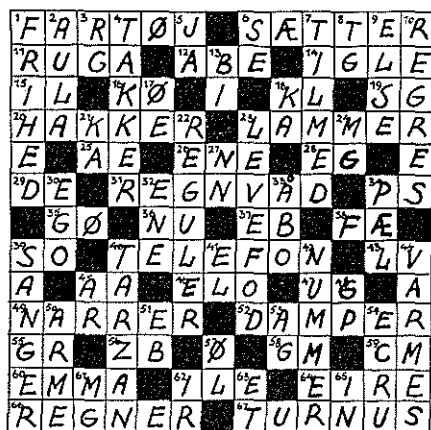
- Vandret:**
- Budskab
 - Pirring
 - Ret
 - Pigenavn
 - Tarveligt
 - Vokaler
 - To ens
 - Øvede
 - Kærtog
 - Sport
 - Flamme
 - Spids
 - Langsom
 - Præg
 - Uhyre
 - Udlænding

- Lodret:**
- Nid
 - Malme
 - Tømme
 - Vold
 - Kendeord
 - Tone
 - Græsk bogstav
 - Artist
 - Gøre bod for
 - Tal
 - Fabeldyr
 - Afgift
 - Personl. stedord
 - Tegneserie
 - Fork
 - Som 20 lodret

Konstruktør (15 kr.):

Evald Christensen, Naffet 2, Haderslev.

Løsning på opgave nr. 30.



Vinder (10 kr.) 214/Olufsen, 3 bat. l.s
1. komp., Haderslev.

Svar på: De ved det. . . (side 31)

- | | |
|------|------|
| 1. c | 5. b |
| 2. a | 6. a |
| 3. b | 7. b |
| 4. c | 8. b |

Sporten

(fortsat fra side 29).

score hos den fremragende italienske målvogter, Tessari.

I anden halvleg fortsatte ægypterne deres pres — kraftigt hjulpet af en voldsom sandstorm, som på forunderlig vis formørkede himlen og sendte sine skyer af sand ned over spillere og tilskuere.

I det 16. minut fik ægypterne endelig løn for anstrengelserne, idet de reducerede til 2—1. Dette var signalet til utrolige bifaldstilkendegivelser, som kulminerede i, at tilskuere i hundrevis forcerede pigtrådshegnene mellem banen og tilskuerpladserne for at komme ind og gratulere og omfavne målscoreren. Snart var roen dog genoprettet, og spillet kunne fortsætte med et fortsat ægyptisk pres, hjulpet af sandstormen i ryggen og opdnet af tilskuerne. Alt var dog forgæves, og alle angreb standsedes af det sikre italienske forsvar. Efterhånden som de ægyptiske kræfter tømtes under det forgæves pres, gik italienerne atter i offensiven og scorede atter i det 38. minut. Dermed var resultatet givet, og kampen ebbede ud uden yderligere bemærkelsesværdige hændelser.

Umiddelbart efter kampen overrakte kong Farouks repræsentant férik Omar Fathi pacha, medaljerne til de 2 hold, som fik fortjent bifald

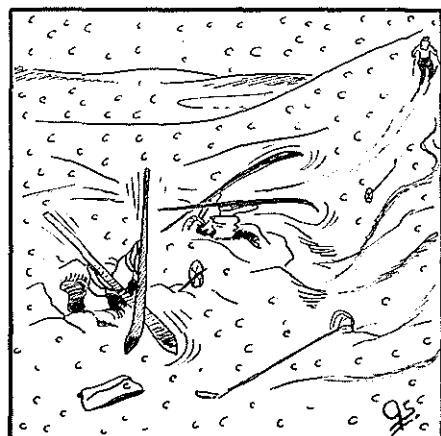
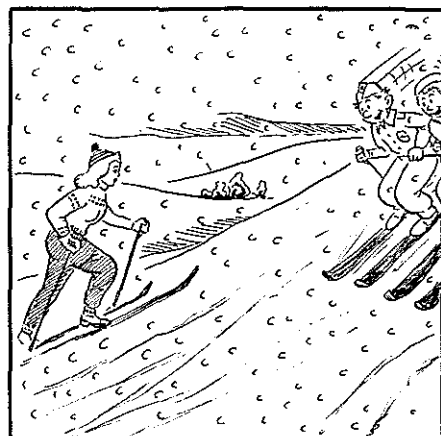
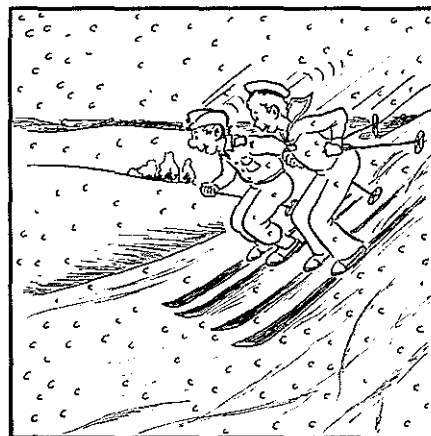
for den smukke, fair og til tider velspillede kamp.

Ved en senere afslutningsfest fik også de 2 andre i slutkampene deltagende hold overrakt medaljer, og dermed var den internationale militære fodboldturnering 1951 afsluttet.

Til slut kan man ikke lade være at spekulere over, hvordan et dansk hold — det, der spillede i december mod Frankrig og Luxembourg — ville have klaret sig i slutkampene, hvis det havde haft held med sig i den indledende runde. Det er meget svært at sige. Vor besejrer, Frankrig, klarede sig ikke for godt, men i den forbindelse må det siges, at holdet var betydeligt svækket og på flere pladser væsentlig ringere besat nu end i december. Så meget kan dog fastslås, at et dansk hold ikke spille-mæssigt ville være faldet igennem, men sandsynligt ville de ændrede forhold, specielt den tropiske varme og den brændende sol have været et for alvorligt handicap. Selv franskmændene og i endnu højere grad belgierne led forfærdeligt under varmen, som egentlig kun passede ægypterne.

Alt i alt må det siges, at den internationale militære fodboldturnerings afsluttende kampe fik et smukt forløb, til lige stor ære for arrangøren, den ægyptiske hær, og for Conseil International du Sport Militaire under hvis auspicer turneringen afholdtes.

KNOLD og SPRØJT



Hvorledes et orlogsskib bliver til

(fortsat fra side 19).

I apteringer udføres installationer for varme, ventilation og belysning.

Skibsside og dæk isoleres mod varme og kulde enten med en letmetalsgarnering eller med specielle dertil egnede isolationsmaterialer.

Kommandobroen og bestiklukafet, hvorfra skibets navigation m. m. foregår, er forsynet med et stort antal instrumenter og apparater til mange forskellige anvendelsesformål.

Efterhånden som de forskellige udrustningsarbejder tilendebringes, udføres en række kontrolprøver med den foretagne installation.

Den elektriske installation gennemmåles og gennemprøves, og der udføres funktionsprøver med de interne meddelelsesmidler. Ligeledes foretages funktionsprøver med den sanitære installation og med installationerne for varme og ventilation og sidstnævntes effektivitet eftermåles.

Belastnings- og funktionsprøve foretages med de installerede ophejnings- og transportindretninger såsom davidder, kraner, bomme og langningselevatore.

Endvidere foretages en række funktioneringsprøver med maskineriet, medens skibet ligger ved bolværket. Således gennemprøves samtlige hjælpemaskineri og dæksmaskineri.

Hovedmaskinanlægget gennemprøves kun ved et relativt lille omdrejningstal af skruen og en tilsvarende lille belastning af maskineriet, da de kræfter, der ville opstå ved en fuldkraftsprøve ville være ødelæggende for kajanlægget eller fortøjningsarrangementet.

Endelig foretages ved hjælp af den såkaldte krængningsprøve en kontrolberegning af skibets vægt og af vægttyngdepunktets beliggenhed.

Kort før påbegyndelsen af søprøverne dokkes skibet, og skibsbunden renses og males.

Efter uddokningen lastes skibet, således at dets deplacement bliver i overensstemmelse med det i byggespecifikationen angivne prøvetursdeplacement.

Søprøverne.

Nogen tid før det fastlagte tidspunkt for søprøvenes afholdelse har orlogsværftet udarbejdet og til ministeriet fremsendt et forslag til program for de modtagelsesprøver vedrørende skibs- og maskinmateriellet, der påtænkes afholdt med den pågældende nybygning.

Prøveprogrammet, der normalt ikke kan gennemføres på en dag, opdeles, således at prøverne den første dag omfatter afmagnetisering samt prøve af omstillingsinstallationen, af både-

arrangementet og af reservestyremaskinen.

Den øvrige del af prøveprogrammet omfatter i almindelighed rør- og manøvrerprøver, fartprøver samt fuldkraftprøve og forbrugsprøver, og endvidere prøver med armeringen samt med installationerne herfor.

Til at overvåge afholdelsen af modtagelsesprøverne udpeger ministeriet en kommission, der efter prøvernes afslutning fremsender en rapport over de opnåede resultater.

Når søprøverne er gennemført med tilfredsstillende resultat foretages de sidste netningsarbejder vedrørende skroget og maskineriet, hvorefter nybygningen afleveres til kystflåden og dermed indgår i flådens tal.

SCRAPBOGEN

(fortsat fra side 23).

omhandlende følgende 11 grupper af fly:

Gruppe 1. Eenmotorede monoplaner med optrækkeligt understel og enkelt sideror. (Denne gruppe deles i undergrupperne: 1 a. Stjernemotor. 1 b. Rækkemotor. 1 c. Reaktionsmotor.)

Gruppe 2. Eenmotorede monoplaner med fast understel og enkelt sideror.

Gruppe 3. Eenmotorede monoplaner med dobbelt sideror.

Gruppe 4. Tomotorede monoplaner med enkelt sideror.

Gruppe 5. Tomotorede monoplaner med dobbelt sideror.

Gruppe 6. Firmotorede monoplaner med enkelt sideror.

Gruppe 7. Firmotorede monoplaner med dobbelt sideror.

Gruppe 8. Flyvebåde.

Gruppe 9. Sølufftartøjer med pontoner eller centralflyder.

Gruppe 10. Biplaner.

Gruppe 11. Enkelte særegne luftfartøjer der ikke kan placeres i en af ovennævnte grupper. F. eks. helikoptere, luftfartøjer med tredobbelt sideror m. fl.

Det er disse 11 grupper, der henvises til ved gennemgangen af luftfartøjerne på »Fjernkendingsiden«.

Inden for grupperne bør hvert fly have sit eller sine blade til opklæbning af billeder, silhuetter, data, omtaler m. m.

På denne måde vil De efterhånden få en særdeles anvendelig opslagsbog, der f. eks. ofte vil kunne supplere de nyheder, De læser i avisen, ligesom den kan benyttes ved fjernkendingsuddannelse, opgaveløsning og lign. Derimod kan den selvfølgelig ikke anvendes til opslag og identifikation under et luftangreb — dertil er der ikke tid.

De gør klogt i umiddelbart foran for ovennævnte grupper at indsætte en alfabetisk indholdsfortegnelse med angivelse af i hvilke grupper de forskellige luftfartøjer er placeret — til anvendelse i de tilfælde hvor De kun kender luftfartøjets navn.

Nærværende 2 billeder viser nogle sider fra 2 sådanne scrapbøger.

Har De et ekstra stort billedmateriale, kan det betale sig at ordne det i kartotek.

På Sjølund's fagre sletter

(fortsat fra side 26).

5. regiments og rød partistabs kommandostation gik 13. a. a. i stilling ved Taaderup-Sobjærg, men allerede kl. 12.30 skiftedes stilling: batteriet gik til Munke-Bjærgby for at luftsikre 11. a. a., og der oprettedes kommandostation i Munke-Bjærgby skole, hvor læreren til børnenes jubel generøst gav eleverne fri.

Først ved midnat kom der besked fra 11. a. a. om at stillingskifte til terrænet omkring Skuerup. Altså gav kaptajn Jørgensen batteriet ordre til afmarch, og under iagttagelse af alle sikkerhedsforanstaltninger kørte man mod nord-øst. Imidlertid fik 11. a. a. kontraordre om at blive ved Munke Bjærgby, men denne ordre blev ikke videregendt til batteriet, der således luftsikrede et militært »tomrum«.

Kl. 5,35 opnåede 11. a. a. og 13. a. a. kontakt, og ved Dianalund gik afdelingerne i stilling. Fjendens Harvardmaskiner fik snart øje på positionen, og i flere timer udkæmpedes en kamp på liv og død mod fjendens overlegne styrker, der bestod af fodfolk, flyvere og en panservogneskadron. Under træningen trak man under røgdække kommandostationen i dækning ved »Bøgeskov«, og her var hjemmevernets lokalkendskab batteriet til stor hjælp. Ildkampen var hård og langvarig — den standsede først, da øvelsen kl. 10.00 afblæstes fra hovedkvarteret.

Afslutningen på manøvrerne var således realistisk og nervepirrende, men den viste, at soldaterne og materiellets effektivitet var førsteklases, og hverken befalingsmænd eller menige kan klage over militært »dødvande«. Der skete noget, og batteriet fik her sin ilddåb.

Tak til gode venner ...

Der er nu gået en måneds tid, siden vintermanøvrerne afsluttedes. Men stadigvæk tales der mand og mand imellem om den overvældende gæstfrihed, kvarterværterne udviste over for batteriets befalingsmænd og menige. Der var ingen forskel på høj eller lav. Overalt modtog landmændene soldaterne med varme og hjertelighed, og batteriet sender i denne artikel en tak til værterne, som i en uge lod landbrug være landbrug og gård være gård — blot for at følge og bevægte soldaterne. »Ja, man kunne«, sagde en af de værnepligtige forleden, »ikke undgå at mærke, at værterne engang selv havde været soldater og havde været i en lignende situation som den, vi befandt os i. Gammel kærlighed ruster ikke! Det bevistes af de gamle jensers gæstfrihed over for os, de nye...«

Jørgen Buch.

AVERTÉR

i

FOLK OG VÆRN



»FOLK OG VÆRN« udgives af
FORSVARSMINISTERENS FOREDRAGSUDVALG OG VÆRNEENS OPLYSNINGSKONTOR

Redaktører: Oberstløjtnant E. J. WIBOLTT (ansvarsh.) og kommandørkaptajn J. MÜNTER
Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V. Palæ 9615. Postkonto 4885.

Det Berlingske Bogtrykkeri

Folk ^{OG} Værn

NR. 4

MAJ 1951

10. ÅRGANG

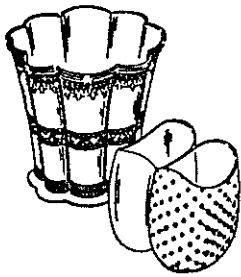


Fra feltmarskal Montgomerys besøg (se reportagen side 16—17)

(Fot. Ru)

INDHOLD:

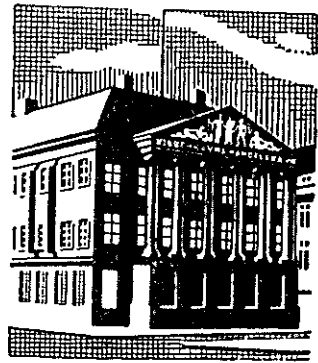
	Side		Side
Lidt aktuelt om forsvaret. — De indkaldtes problemer, af chefen for hærens pressetjeneste, afdelingschef i Folk og Værn, oberstløjtnant E. J. Wibolt	3	Nu har forsvaret nye lette våben, af kaptajn M. Tønsberg	12
En spændende slæderejse, af erhvervsleder Lund Drosvad	6	Ombord i H. M. S. Elephant, af kommandørkaptajn E. J. Saabye	14
Vort danske skilderhus, af redaktør Niels Friis	8	Montgomery på besøg. Billedreportage	16
Den republikanske garde i Paris, af redaktør Poul Karner	10	Danske flyvere i U. S. A.	20
		Glimt fra luften, af kaptajnløjtnant L. Wessel Wetlesen	22
		Fjernkending	23
Fra skib og kaserne	24-32		



Jubilæumsgaver

og Sportspræmier køber man
hos Hofjuvelerer A. Michelsen.
Stort Udvalg til alle Priser.


A. MICHELSEN
KGL. HOF- OG ORDENSJUVELERER
GRUNDLAGT 1841



En god bankforbindelse

Som kunde i Handelsbanken
nyder De fordel af vore sag-
kyndige og erfarne råd i et-
hvert bankanliggende.

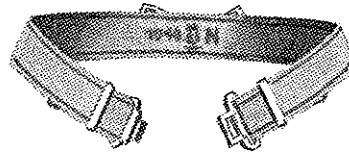
HANDELSBANKEN

Afdelinger og kontorer over
hele Danmark

*- køb det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD



REGLEMENTERET FELTLIVREM M. 1945

2 størrelser: Normal 100 cm og 125 cm lang. Både
skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 10,85

Endvidere fås skulder-
remspær med forlænger-
stykker, korttasker, ga-
macher og paksække.



Kongens Nytorv København K.

Guidtrækkeri, stuen

Aktieselskabet
Nordiske Kabel- og Traadfabriker
København

FOLK OG VÆRN

NUMMER 4 - MAJ 1951 - 10. ÅRGANG

Udkommer

med 10 numre pr. år

Abonnement 8 kr. pr. år

Løssalg 1 kr.

Abonnement kan

tegnes hos postvæsenet

Af et radioforedrag den 15. maj:

Lidt aktuelt om forsvaret

De indkaldtes problemer

Af chefen for hærens pressetjeneste, afdelingschef i folk og værn, oberstløjtnant E. J. Wibolft.

Der er utvivlsomt en del forhold indenfor hæren, som både den indkaldte, hans pårørende, ja vel hele befolkningen i begyndelsen står noget uforstående overfor, og som kan virke irriterende, hvis de ikke forklares. Mange mennesker vil måske derfor være interesseret i en lille kaminpassiar herom, og når det følgende henvender sig direkte til den indkaldte, er det kun, fordi det er ham, der mest indirekte får disse problemer at tumle med — og gerne vil forstå meningen med de ting, der kræves af ham.

DET er jo sådan, at i samme øjeblik De passerer kaserneporten, er De tilbøjelig til at føle Dem hensat til en helt ny tilværelse, som det kan være vanskelig for Dem at tage. — Men er det hele i grunden så nyt? — Er det ikke snarere sådan, at det, De kommer ud for, blot er en understregning af de ting, som der også må lægges vægt på i det civile liv?

Hvis De f. eks. sammenligner Deres våben med Deres værktøj i det civile liv, — ja så er det jo blot en naturlig ting, at de skal have deres bestemte plads, holdes i god orden o. s. v.

Og drejer det sig om tjenestetiden, — ja så er det jo også en naturlig ting på enhver velordnet arbejdsplads, at man møder til tiden og er klædt på til det arbejde, man har.

Det er også en god regel i vort demokratiske samfund at vise hensyn overfor hinanden og at den enkelte må underordne sig helheden. — Det og alt det andet må blot gælde endnu stærkere i hæren.

For for det første er det jo klart, at når De skal leve så tæt op ad Deres kammerater, som tilfældet er på en kaserne, — ja så bliver De, endnu mere end i det civile liv, afhængig af andre — og de andre af Dem.

For det andet skal hele Deres uddannelse — vi kan jo roligt sige desværre — sigte på, at vort forsvar om nødvendigt skal sættes ind, og at det i så fald skal virke så effektivt som muligt. Men det moderne forsvar er nu engang således, at det er nøjagtigt ligeså stærkt som det svageste led. — Brister det, så brister ofte det hele, og hvis dette led svigter, hvis De eller jeg svigter, så betyder det død

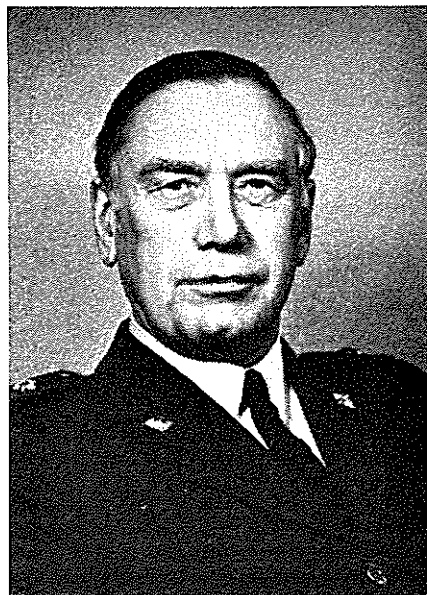
og lemlæstelse for mange andre. — Det samme gælder forøvrigt også i fredstid for mange øvelser — på skydebanerne — på vagt — o. s. v. — Allerede der er Deres — og andres — liv og førlighed afhængig af, at alle pinligt nøjagtigt retter sig efter reglementer og ordrer. — Det har man jo desværre ikke så få eksempler på — og alene derfor må det være ret og rimeligt, at alle hjælper til for at undgå ulykker.

Men lad os først snakke lidt om nogle af de ting, De møder i det daglige liv på kaserne.

Lad os for eksempel tage noget af det første, De møder: Den så ofte omtalte *stueorden*. — I Deres civile tilværelse kan De — hvis De vil — have så megen uorden på Deres værelse, det skal være — uden at det går ud over andre end Dem selv.

Men i Deres soldatertid skal De dele værelse med 10—12 andre, og da ikke alle er lige ordentlige, er det let at forestille sig, hvor *ubehageligt* det ville være, hvis alt lå og flød hulter til bulter. Da på- og omklædning desuden ofte skal foregå hurtigt, — også hvor *tidsspildende* det ville være. — Derfor må der være ganske faste bestemmelser for tøjets og de militære rekvisitters, d. v. s. Deres arbejdstøjs og værktøjs, anbringelse, for udluftning af stuen o. s. v. — alt sammen for at sikre den enkelte en menneskelig tilværelse og *kompagniet*, at mandskabet kan stille hurtigt og med rigtig udrustning.

Og så er der jo det, at De skal være i seng til bestemt tid og at *nattegnene* i hvert fald i begyndelsen ikke hænger på træerne. Det er jo ikke, hvad De er vant til, og det *kan* naturligvis



være, at De — straks fra den første dag — kunne møde frisk og veloplagt til øvelse næste morgen, selv om De kom senere i seng. Men erfaringen viser alligevel, at for *langt de flestes* vedkommende medfører de ny indtryk, de uvante fysiske krav og det, at de skal før op end sædvanligt, at de — især i *begyndelsen* — trænger til at komme tidligt i seng — og til ikke at blive forstyrret af glade, hjemvendende kammerater, når de er faldet i søvn. — Er det derfor ikke rimeligt, at De — også på dette punkt — bøjer Dem for *hensynet til flertallet*.

Blandt de ting, De har hørt »historier« om, er vel også *maden*. — Men den er ikke desto mindre sammensat efter anvisninger fra statens øverste myndigheder på dette område, både med hensyn til indhold, mængde og variation, og alle fornuftige mennesker — altså ikke alene vi befalingsmænd — er enige om, at den er god. Ligesom i pensionater og — nå jo for Deres mor kan der naturligvis ske uheld, og der kan også være retter, der er mere populære end andre. Men heller ikke hjemme får vi jo *udelukkende* vore livretter. Derimod er det givet, at den danske soldat får bedre og rigelige mad end størstedelen af befolkningen — og end soldaterne i de fleste andre lande.

Med hensyn til *spisetiderne* er det jo sådan, at man i de fleste hjem og pensionater spiser til en bestemt tid, og det er vel også kun i de færreste pensionater, man spiser ved små-

borde. — Når hæren alligevel, hvor det kan gøres, mere og mere kommer ind på, at der kan spises efter for-godtbefindende indenfor et bestemt *tidsrum* og ved småborde, — ja, så ligger deri et udtryk for dens gode vilje til at skabe så gode forhold for Dem, som det nu engang er muligt.

Og dermed er vi inde på noget af det allerførste De møder, — nemlig *tonen i hæren, hvilket almindeligvis betyder befalingsmændenes tone overfor Dem.* — Den må naturligvis ikke være unødigt hård og slet ikke krænkende, og De skal behandles som det, De er: En borger i færd med at gøre sin pligt overfor samfundet. — Men når dette er sagt og sagt *uden forbehold*, er der måske også grund til at snakke lidt mere om dette, så ofte diskuterede emne.

Se, for det første er hæren jo en mandfolkeskole, og derfor er tonen anderledes end i en børnehave eller balsal. Det er den jo også *blandt Dem selv indbyrdes*, og det var den vel også på den *arbejdsplads*, hvor De stod i lære. — Hvis De tænker tilbage på *Deres skole*, var tonen også anderledes i dansktimen end i gymnastiksalen; der var bl. a. mere »smeld« i gymnastiklærerens stemme end i dansklærerens — og det samme er tilfældet med befalingsmandens. Da en stor del af hans tid går med at føre kommando, præger dette desuden til en vis grad hans væsen — *uden at dette betyder, at han er mindre menneskelig og forstående end andre.*

Hvis De i det hele taget sammenligner den orden og renlighed, som forlanges på kasernen med den usorden og de hensyn, som hersker i ethvert godt hjem og på enhver god arbejdsplads — hvis De sammenligner Deres militære udrustning og de krav, der stilles til dens tilstand med de krav, der stilles til Deres værktøj i det civile liv, o. s. v. — jo så tror jeg, at De, som jeg sagde før, vil indrømme, at det, der understreges på kasernen, det er i virkeligheden kun de krav, der bliver stillet i et velordnet, demokratisk, civilt samfund.

Og så er der også en ting til, som De måske ikke har tænkt over. Når man taler om tonen i hæren, er der jo til syvende og sidst også noget, der hedder tonen blandt de menige, — både deres tone og holdning *indbyrdes*, og overfor de unge befalingsmænd, som de er tættest inde på livet af. — For tonen mellem Dem selv og de elementer indenfor Dem selv, de lader føre an, påvirker naturligvis mandskabets tone og holdning overfor disse befalingsmænd og har naturligvis sin store — og ikke altid påagtede — indflydelse på den almindelige »tone i hæren«. — Ikke så lidt endda, når vi skal være helt ærlige. — Og hæren er ikke blot kæft, trit og retning. De har i virkeligheden også i det daglige liv på en række områder god lejlighed til at komme på talefod med Deres befalingsmænd, — blot De selv ønsker at benytte dem. — Det er jo nemlig således, at de menige har fuldt ligeberettigede medlemmer i *kostforplejningskommissionerne*, hvor alle

spørgsmål om maden diskuteres. De har tillige *talsmænd*, der kan henvende sig til de foresatte om kaserneforhold m. m., og de har endelig et *fritidsudvalg*, der forhandler med Folk og Værnofficeren bl. a. om alt, hvad angår beskæftigelse i fritiden, lige fra den rene underholdning til sport, garnisonsbiblioteket og gratis undervisning i en lang række civile fag.

Dette sidste er et emne for sig — og et meget betydningsfuldt emne — som vi måske en anden gang kan komme nærmere ind på. Her skal kun gøres opmærksom på, at *hvis De selv vil*, har De gennem disse kontakter lejlighed til et samarbejde kammeratligt med befalingsmændene på en lang række områder. — Og hvis De her er repræsenteret ved fornuftige folk, vil dette også være med til at præge forholdene på de rent militære områder.

— — —

Og dermed kommer vi ind på *den egentlige uddannelse.*

Her er der — som altid visse fag, hvis lære skal kunne anvendes *rent automatisk*, for at den videre uddannelse kan blive effektiv nok og nå sit mål. — Man skal jo f. eks. kunne bogstaverne, før man kan læse og den lille tabel, før man kan regne.

Denne *grundskole* tager i hæren naturligvis først sigte på, at De skal kunne klare Dem selv overfor en modstander og i fjendtlig ild, — dernæst på at De, herudover, lærer at underordne Dem helheden.

Det første: At De skal kunne klare Dem overfor en modstander, betyder bl. a., at De skal være hurtigere end han til, selv om De overraskes, at gøre Deres våben klar og til at bruge dem. — Deres i drengearene — og måske endnu — tiljublede *Texas Jack* var en mester i at ryste pistolen ud af frakkeærmet og skyde først. Men dette var naturligvis et resultat af mange timers øvelse. — Det var eksercits, som måske snarere skulle hedde »indøvelse«, og det er ganske det tilsvarende, eksercitsen i hæren skal lære Dem, time efter time, indtil grebene er gået Dem i blodet, så De kan gøre dem i søvne.

Men for øvrigt behøver vi ikke at gå så langt som til *krigseksempler*. Man kan f. eks. prædike teori så meget man vil. Men den eneste *virkelige* parade mod *vådeskud* på skydebånen, på vagt, under feltskydning o. s. v. er, at sikrings- og afladningsgrebene o. s. v. er gået soldaten således i blodet, at han gør dem automatisk, uden at tænke over det. — Her har eksercitsen reddet mange liv — og mangel på eksercits været skyld i mange ulykker.

Og så er der f. eks. det berømte: *Fald ned! Om igen! Fald ned!* o. s. v.

I begyndelsen af den første vinterkrig gik der en artikel gennem den finske presse, hvori en finsk soldat beskrev sit første møde med granatild. Da den første granat var sprunget, fandt han sig selv liggende fladt ned i en mudderpøl, — beskidt, men uskadt. Han anede ikke, hvorledes det var gået til; han havde blot handlet ganske automatisk og øjeblikke-

ligt. Derimod var en trainkusk lige ved siden af blevet truffet, fordi han ikke var kommet hurtigt nok med, han skulle først tænke. »Jeg sendte i det øjeblik,« skrev den finske soldat »en taknemmelig tanke til den *forbandede* sergent, der havde plaget os i kasernegården med sit evindelige Fald ned! For han havde ganske simpelt reddet mit liv.«

Se, nu har denne sergent måske og måske ikke prøvet at forklare sine soldater, *hvorfor* han hersede med dem på den måde. Han *burde* naturligvis have gjort det, men han havde næppe kunnet gøre det så overbevisende som granaten. — Det er måske i det hele taget ofte lidt svært, både at forklare den slags ting ordentlig og — især — at få forklaringen taget helt alvorligt i *fredstid*.

Og dermed er vi inde på en vigtig ting, nemlig kravet om, at en soldat skal have en forklaring på, *hvorfor* han skal gøre det ene og det andet.

Det er ganske klart, at tingene bør forklares så vidt, det er muligt, det fremmer naturligvis lysten til og den rigtige gennemførelse af arbejdet.

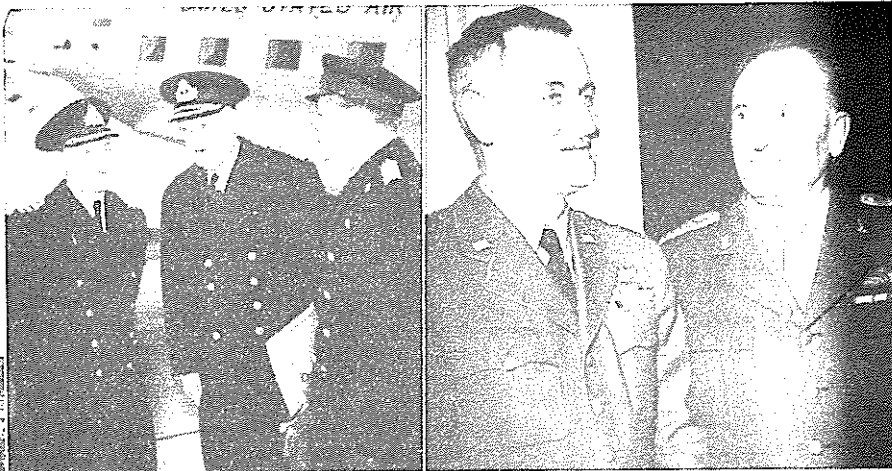
Men samtidig må man være klar over, at for at forklaringen skal virke, må den være overbevisende, og det er, som vi har set, ikke altid så let. Hertil kommer, at mange ting gives der i virkeligheden ikke nogen reel forklaring på. I det civile liv er der jo heller ingen forklaring på, at vi har *højrekørsel* her i landet. Vi har den bare, fordi det er nødvendigt, at alle retter sig efter *samme* regel. Og så er der yderligere den kendsgerning, at under krigsforhold er det *bestemt* ikke altid muligt at give forklaringer, hverken til generaler, oberster, kaptajner eller menige. Det kan skyldes, at der ikke er tid eller at meddelelsesnettet svigter; det kan også skyldes, at det kan være for *farligt* at gøre en krigsplan for en hær, et regiment eller endog et kompagni, til allemandseje, således at den kan falde i fjendens hænder gennem spioner, ved aflytning eller fanger. — Noget tilsvarende gælder også ved øvelser i fredstid; og som *resultat af alt dette* må det derfor siges, at naturligvis er det rigtigt at forklare så meget som muligt. Men da der på den anden side i mange tilfælde — især under krig, og det er jo *krigsforhold*, der må sigtes på — ikke kan gives forklaringer, må man ikke have i den modsatte grøft, nemlig at man *kun gør det, der forklares* eller *endog* kun det, man akcepterer forklaringen på. — Man må med andre ord lære at lystre, *selv om man* ingen forklaring får og personlig synes, at en ordre er forkert.

Og her har vi det igen, — nemlig at dette jo ikke gælder *alene* for militæret. De kender det også fra det civile liv. De er f. eks. sikkert ikke enig i alle *love*, men skal alligevel lystre dem — og det samme gælder vel også nu og da med hensyn til, hvad Deres *civile overordnede* forlanger af Dem. — Men det er nu engang sådan, at hvis De ikke lystrer — og lystrer straks — i det militære liv, kan der ofte, selv i fredstid, ske

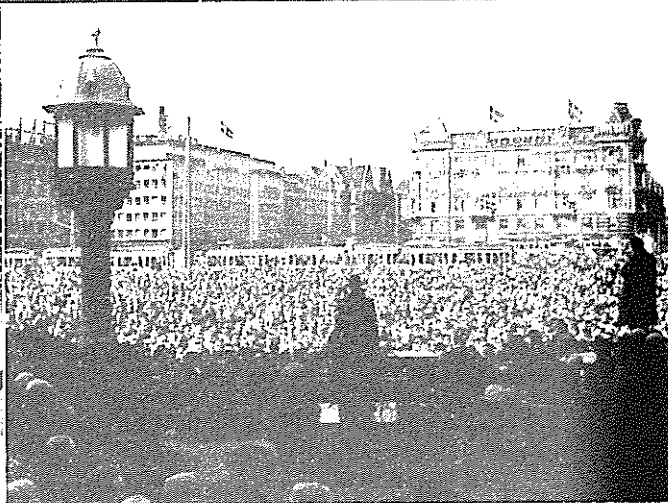
Fortsættes side 13

SIDEN SIDST

Fot. Rubæk, Zimmermann
og Ib Jensen



11 årsdagen for besættelsen markeredes den 9. april ved kranse-
nedlægninger landet over. I København nedlagde således komman-
danten, oberst F. L. Hvalkof og Københavnske Soldaterforeningers
Samvirke krans ved monumentet på vestre kirgegård. På billedet
ses fuldmægtig Poul Nielsen, der nedlægger kransen fra soldater-
foreningerne.



Fra mindehøjtideligheden på Rådhuspladsen.

Chefen for atlantpagtens nordregion, admiral, sir Patrick Brind
besøgte sammen med chefen for regionens luftstyrker, major
general R. Taylor Danmark i dagene 16. og 17. april. T. v. ses
admiral Brind sammen med den britiske marineattaché og admiral
E. J. C. Qvistgaard. T. h. ses general Taylor sammen med general-
løjtnant C. C. J. Førslev.



Chefen for hjemmeværnet, oberst Johnstad-
Møller, taler foran rådhuset.



Den øverste myndighed i general Eisenhovers hovedkvarter vedrørende anvendelse af
luftstyrker, air chief marshal, sir Hugh Saunders, der besøgte Danmark i dagene 11. og
12. april.

EN SPÆNDENDE SLÆDEREJSE

Af erhvervsleder *Lund Drosvad*

Fot.: Kommandør G. de Lichtenberg

grej et par dage forinden og begav mig hjemover i følge med min ledsager, Upernavikfangeren Aron Geisler. Vi startede ret tidligt om morgenen og havde ventet efter sædvane at kunne gøre turen på een dag. Heri havde vi dog forregnet os, da et ret mildt vejr med overtrukket himmel og kun -10 — 12° celsius i forbindelse med fuldmånetidens stærke strøm tvang os til at køre så lange omveje, at vi først hen på eftermiddagen nåede udstedet Tusak. Her foreslog alle de ældre fangere os, at vi skulle overnatte for så næste dag at køre den mere end dobbelt så lange omvej via Augpalartok. Isen ved det tidligere udsted Kingigtoq var sløj, og der var før druknet folk der; men vi kunne naturligvis selv tage ned og se på forholdene.

Aron og jeg var yngre den gang, så vi kørte. Hen over Isfjorden gik det tåleligt, da føret var vådt og salttungt og hundene så trætte, at de lod sig styre. Lidt nord for Kingigtoq traf vi Tusak's hjemvendende udstedsbestyrer, der, skønt han lige var kommet fra kolonien, selvmodsigende påstod, at den vej kunne ingen køre, medmindre vedkommende var let som en ræv og var uden læs. Vi mente os imidlertid situationen voksen, og kunne andre færdes, kunne vi vel også, og så gik det videre.

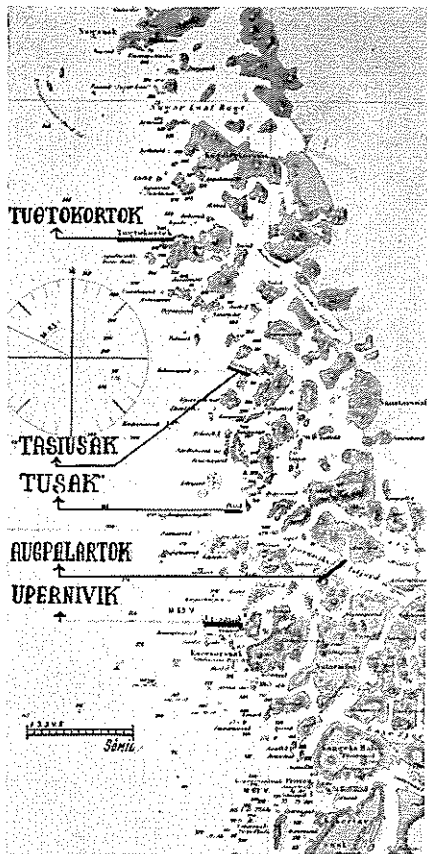
Inden vi nåede overkørslen, hvor Kingigtoq-udstedet engang lå, passerede vi et sted, hvor et par fangere med deres spand i sin tid lå og flød i en våge om morgenen, da deres pårørende gik til tops for at se efter dem. Vi slap bedre, men hundenes uroligt undersøgende snuder og skrævende ben fortalte dog umiskendeligt, at de fandt isen alt for tynd. Meget talte derfor for, at vi skulle vende om, medens hundene endnu måtte antages at kunne følge deres eget spor

ved lugtesansen, selv om mørket nu begyndte at genere.

Set fra den anden side vidste vi imidlertid, at isen vilde være endnu ringere blot 12 timer senere med den temperatur og strøm, vi havde, og jeg skulle jo gerne se at nå frem til hørrammet tid, så vi lod stå til. Aron kørte først og håbede, at hans hunde kunne lugte Tusakmandens spor, som jo måtte være der, selv om vi længe ikke havde kunnet se det på den mørke snebare is. Jeg fulgte efter i tilpas afstand, så vi havde kontakt med hinanden, uden at jeg generede hans manøvrer. Snart syntes jeg, mine hunde blev mere urolige, end en smule fodbad plejede at gøre dem, og inden længe råbte Aron om at stoppe, da hans hunde var begyndt at falde i med hele kroppen. Nu ville han se at få vendt, så vi kunne afvente en ny dag på Kingigtoq-øen.

Mad havde vi ingenting af udover een halv hundegnavet hellefisk, som Aron havde fundet på isen tidligere på dagen og da automatisk taget til sig. Den delte vi, så kold og udelikat den end var, medens hundene, der nu havde fastet i 24 timer, eller dobbelt så længe som vi, savldryppende og misundelige så til. Siden lavede vi os en slags hule ind mod en brat fjeldvæg af vore to slæder og noget sne og krøb hurtigst muligt til ro, jeg i min sovepose, Aron, der ingen sådan havde, i mine hundeskindsbukser og min renspejs. Den del af vor bagage, som hundene kunne tænkes at ville forgribe sig på, brugte vi som madrasser, heriblandt også sele-tøj, som et par af dem allerede havde vist for megen interesse for.

Vi sov efter forholdene ret godt, men behøvede dog ikke andre væk-keure end hundenes lyst til vor »sengehalm« og vore egne mavers højlydte knurren. I den første lysning var vi klar over, at vi aftenen før var vendt om foran den sikre død. Sundet lå mørkt og vågepletet foran os, absolut ufarbar i mørke — og efter mit skøn også i dagslys. Aron mente dog, at vi burde forsøge, thi kunne vi blot nå over til den anden side, var vi ovre det værste, og så kunne vi rimeligvis nå Upernavik. Vi efterlod derfor al vor bagage og den ene slæde og begav os afsted med den anden imellem os. Aron var med den 4—5 favne lange surrerem bundet fast til forremmen og gik foran med sin Tuk (søgestav). Jeg var med



DER efterlystes engang i sin tid i »Grønlandsposten« et radioforedrag om en spændende slæderejse. Mærkværdigvis har alligevel ingen haft mod til at udarbejde et sådant. Vi er dog ellers nogle stykker, der anser os selv for mægtige kuske, og endnu flere, der med lethed kan snakke hund og slæde fra påske til pinse — uden derfor at blive færdige. Hvorfor da denne tavshed? Skræk for papir og blæk kan vel ingen lide af i dette land — og den mundtlige side af sagen klares jo af foredragsudvalget. Når jeg selv har holdt mig i skindet, er det mest, fordi Upernaviks forhold er noget for sig; men nu vil jeg sætte mig ud over det, og så kan siden en anden fortælle om Atabakkerne, Pakitsoqlandet, Sinigfikfjeldene, Politikkens bræ el. lign., som i min erindring og fartplan står indført mere under betegnelsen bjergbestigning med hunde og slæde end som egentlig slæderejse.

Altså! Jeg gik i vinteren 1927 og fiskede hellefisk ved Tasiusak, men det var meningen, at jeg skulle støde til Umanakposten i Upernavik ca. 12. februar, og jeg pakkede derfor mit



2 sammenknyttede skagler bundet til opstænderne og gik bag slæden. Når den ene af os gik igennem, strammede den anden så blot remsystemet, til fællen var oppe igen. Den første gang, Aron gik igennem til armhulene, forhindrede dog kun hans energiske skælden ud mig i at ile ham til hjælp. Siden fik jeg lejlighed nok til at se, at han havde ret i, at een af os burde være oppe ad gangen. Trods det, at han brugte sin Tuk så forstandigt, som det vel kun kan ventes af en Upernavik'er, og selv om han ofte måtte undersøge både 5 og 6 lysere pletter, før han kunne finde en, han turde sætte sin fod på næste gang, gik han alligevel igennem gang på gang. Det samme gjorde jeg, som dog søgte kun at træde, hvor han havde trådt. Vandet klukkede i åbne huller overalt i den tynde, gyngende isbro og lod een på en ubehagelig vis ane strømmen under os. Det var slet ikke sjovt! Jeg var efterhånden igennem 7 gange — i intet tilfælde dog længere end til brystet, idet jeg blev hængende med mit Tukkeskalt tværs over hullet. Aron var igennem både oftere og mere omfattende, så vi så noget ejendommeligt ud, da vi efter små 4 timers forløb var nået det stykke vej, man ellers er en halv om at tilbagelægge. Nu havde vi kunnet ånde noget lettere, dersom vore hunde havde været ovre hos os. Men efter at de havde fulgt os et stykke og for de unges vedkommende var plasket i nogle gange, syntes de gamle, som slavisk fulgte vore spor, at finde, at dette var mere, end man burde indlade sig på. Så vendte de tilbage til den anden side og var siden ikke til at lokke, hverken med indsmigrende fløjten eller fodersignaler. Der var intet andet for, end at Aron, bevæbnet med begge Tukke, måtte tilbage for at hente dem. Det gik bedre, end jeg havde ventet, men derfor var det måske alligevel værre at stå og se på det uden Tuk og således uden mulighed for i givet tilfælde at kunne yde hjælp, end hvis jeg påny var blevet betroet til at gå med over.

Det viste sig, at hundene havde benyttet den tid, de var ladet alene, til at holde en lettere frokost på deres skagler, og det var måske en af grundene til, at de ikke ville over til os. Vi havde dog til alt held så meget rem igen, at vi kunne reparere og komme i vej påny. En tid lang kunne vi nu begge sidde på slæden, når vi ellers — i vore våde klæder — følte trang til det, men så kom der atter et stykke med sort og rådden is ved Putunguaq. Her lå dog sporet synligt som en lysere, noget sværere stribe, og det ville for så vidt kunne gå an, om ikke en sæl var krøbet op et sted forude og havde indrettet sig sit solbad lige midt på broen, som måske var det eneste sted, der kunne bære den. Vi risikerede, at de sultne hunde blev helt ustyrlige, når de så eller lugtede deres yndlingsret, og da vi også havde efterladt den riffel, hvormed vi kunne have skudt dyret eller i al fald kyst det, var der ikke andet for, end at jeg blev stående og passede på køretøjet, mens Aron gik forud og fik sælen jaget ned.



Nu kom vi til det felt, hvor vi skulle begynde at træffe nye slædespor efter fangerne fra Upernavik, men der var fremdeles ingen, og Aron begyndte at få sine tvivl om, hvorvidt der overhovedet var nogen vej frem. Sikker viden ville vi dog kun kunne få ved at fortsætte. At vende om anså vi desuden for noget nær en umulighed. Hen på eftermiddagen havde vi arbejdet os ned til Karrat-øen, som vi da fulgte sydover på et gammelt spor, der lå langs kysten. Regelmæssigt brækkede isen under eller bag os rundt næssene, men det mente vi selvsagt at kunne tage os let, da vi jo kun skulle frem. Det troede vi i alt fald, til vi nåede øens sydvestre pynt lige overfor Upernavik skibshavn og fandt, at den sidste halve mil henlå som åbent vand med drivende skosser og flager; så forstod vi pludseligt, hvorfor vi ingen nye spor havde truffet.

Det var en meget nedslående opdagelse. Frem kunne vi ikke komme, tilbage vidste vi, hvad der ventede os, og nu havde vi været i virksomhed i godt 36 timer på den halve, frosne hellefisk og i mere end 12 timer våde til brystet. Da vi havde siddet lidt og set på tingene, foreslog Aron, at vi skulle forsøge at køre til søs, vesten om det åbne vand og så se at komme ind igen nede syd for Upernavik. Jeg var ikke meget for dette, da isen sædvanligvis var lige så sløj ude mellem yderøerne, og nu vi tilmed meget nemt fik for os at måtte tilbringe natten på isen.

— Er du bange? spurgte Aron frimodigt.

— Nej, ikke just det, men jeg er sulten, er jeg og våd, og følger vi Karrat i stranden, kan vi måske nå bopladsen Tunorqoq.

— Meget tvivlsomt, riposterede Aron, er her åbent vand, er der sikkert heller ingen is på det smalle sund mellem Karrat og Tunorqoq-øen.

— Nej, måske, men så kan vi vel i alt fald råbe til folk og eventuelt få noget mad over i en kajak.

— Det kan vi måske, men lad nu lige mig gøre et forsøg udefter først, og lad være med at komme mig til hjælp, selv om jeg går i, for jeg klarer mig nok uden det.

Medens han gjorde sine forberedelser, løb uhyggeligheden ved dette arrangement gennem mit hoved. Kunne man overhovedet sidde roligt og se en fælde drukne, om det kom dertil, og ville det bagefter være bedre alene at skulle søge andre udveje? Mine overvejelser blev dog ikke af lang varighed, thi inden Aron havde gået 15 skridt, faldt han igennem, så kun den ene hånd var at se. Den var med et sikkert greb knyttet om Tukkeskaltet, der lå som en ters tværs over hullet. Med en eneste bevægelse halede han sin halve krop ud af vandet, lagde skulderen til iskanten, og før jeg fattede meningen, havde han rullet sig op og kom som en ten trillende hen imod mig. Det trick havde jeg aldrig set før, men siden har det to gange i min tilværelse bragt også mig på det tørre igen.

Nu havde også Aron til alt held tabt lysten til at søge vest ud, og vi fulgte derfor Karrat-kysten tilbage i vort eget spor, blot med den forskel, at vi nu måtte over næssene, hvor stejle de end var, når vi kom til de steder, hvor vi på fremturen havde brudt isen. Imens døde dagslyset langsomt ud, men en let østen havde til gengæld rensat himlen for dens mørke skydække, og månen rullede fuld og lad hen over fjeldene i øst. Dens lys var fuldtud tilstrækkeligt, da vi i intet tilfælde forlod stranden uden for at sætte over ganske små vige. Vi havde nok vort sjov i nogle skrninger, men var nu tilfredse med alt, blot det kunne bære os, og vi slap lykkeligvis for mere plaskeri. Efter 2—3 timers kørsel traf vi et

Fortsættes side 22

VORT DANSKE SKILDERHUS

ET skilderhus er en brugsgenstand — en slags nødvendighedsartikel, som hær og flåde, og nu også flyvevåbnet, gennem tiderne har anvendt og anvender til det formål, som et sådant hus nu engang tjener. Men ligesom brugsgenstande kan være højst forskelligt udformet, selv om de iøvrigt fylder samme hensigt, har jo skilderhusene i århundredernes løb haft et yderst vekslende udseende. De har det den dag i dag fra land til land, selv om afvigelserne, når alt kommer til alt, dog måske ikke er så store.

Af Niels Friis.

Foto: Joachim Jerrik.

Vort danske skilderhus hører så ubetinget til de mest særprægede, der findes. Som ethvert andet smukt og traditionsrigt militært symbol — thi som sådant er det både naturligt og berettiget at betragte det — har det sin Historie. Den er ikke videnskabeligt udforsket, og heller ikke skrevet; de fleste vil vel endda anse det for at

være et mærkeligt stykke uproduktivt arbejde at give sig i kast med, og det skal heller ikke gøres her. Men det kan dog måske have interesse at fastholde nogle enkelte faser i den udvikling, der her i landet har givet det lille militære »bygningsværk« den smukke og meget karakterfulde skikkelse, det har i dag.

Skilderhuset er gammelt i den danske hær, i hvilken det jo især har levet og blomstret, ja, det går helt tilbage til dennes første tid som fast og selvstændig institution, og måske endnu længere. Vi hører f. eks. allerede i 1663, at da Kastellet i København, Citadellet Frederikshavn, som dets titel jo er, var færdigt, blev der fremsat ikke færre end 37 skilderhuse til anvendelse på de mange poster, der oprettedes ved dets porte og på dets volde. Man kan vel gå ud fra, at skilderhuset — og det fremgår iøvrigt også af en bestemmelse fra 1645 om, at der skal forefindes »sentinelhuse«, som skilderhusene i hine tider hed, til brug for vagten på Københavns volde — allerede dengang var en fast institution, en ting, som på en naturlig måde var en fast bestanddel af enhver vagt, eller i hvert fald sådanne, der skulle bestride udsatte poster som netop på volde.

Hvordan disse meget tidlige, danske skilderhuse så ud, ved vi ikke, men der er grund til at tro, at de har været ret enkle i konstruktionen. Fra et noget senere tidspunkt, perioden omkring århundredskiftet, findes en håndkoloreret tegning af vagten på det gamle Københavns slot. Her ses, iøvrigt ved siden af to af den tids frygtede strafferedskaber: træhesten og pælen, et skilderhus anbragt udenfor hovedvagtens dør. Dette skilderhus, der på tegningen er angivet med blå farve, er jævnt og ligefremt dannet, firkantet med pyramideformet tag. Det sidste er nok værd at lægge mærke til, eftersom det fra første færd synes at have været karakteristisk for danske skilderhuse.

Der findes ikke så mange kendte eksempler på denne firkantede type skilderhuse, men så mange des flere på forløberen for vort nuværende, kantede, »polygonale« skilderhus. Allerede på et gouachemaleri af det gamle Københavns slot fra omkring 1729, altså tidsmæssigt ikke langt fjernet fra det foran nævnte, findes her foran Kancellibygnings hovedportal et tilsyneladende cylindrisk, højt rødt skilderhus, med kegleformet, hvidt tag uden »spir«, rent overfladisk set ikke uligt nutidens, men — i hvert fald fra malerens hånd — slankere, og ikke så omhyggeligt udført.

Det fremgår af malerier fra Holbergtidens København, bl. a. de kendte Rach-Børgerske i Nationalmuseet, at sådanne skilderhuse hen mod århundredets midte stod adskillige steder rundt om i hovedstaden, som jo havde mange militære vagter dengang. Således også ved det nye, pragtfulde Christiansborg, da Christian den



Hovedvagten ved Det danske Kommando i Tyskland.

Sjette havde fuldført det, men kun ved facaden til Frederiksholms kanal, hvor de forøvrigt synes at have været mørkebrune snarere end røde, og tydeligt manglekantede i stedet for cylindriske.

På slotspladsen var der til at begynde med ingen skilderhuse, måske af den grund, at det her, i hvert fald en kortere tid efter at slottet var taget i brug af kongefamilien, skiftevis var beredt mandskab og soldater til fods, der stod på post. Nogen dansk type på det fra England kendte skilderhus, der kan tage både mand og hest, kendes således ikke.

Iøvrigt synes der gennem lange tider (og forholdet har været således helt op til vore dage) ikke at have været bestemte forskrifter på, hvordan et skilderhus skulle være; det bevirkede, skønt problemet vel i hovedsagen lå fast, en del tilfældighed i udførelsen, måske således at man længe har haft noget forskellige traditioner: at bygge på. Runde skilderhuse blev vist en tid, formentlig helt op til omkr. 1800, brugt i flæng med de kantede, men de sidste, som af nogle antages at være tegnede af den store arkitekt Jardin, sejrede jo over de første, vel sagtens fordi de var enklere og dermed lettere og billigere at fremstille.

Ogsaa på andre punkter var der forskel med hensyn til udseendet. F. eks. blev »døren« længe skåret lige af umiddelbart under pyramidetaget og fik først senere, forøvrigt efter en tid at have været buetformet, sit fine »sving«; nogle skilderhuse havde kugle eller spir på taget, andre ikke, og rejnsningen, forholdet mellem højden og grundbredden, kunne nok være forskellig. Ens for alle huse af denne type var stadig det hvide tag, der lyste over de røde vægge.

Ligeledes synes det på et tidligt tidspunkt at have været en given ting, at skilderhuset kunne drejes efter vindretningen, hvad jo f. eks. mange udenlandske skilderhuse ikke kan. I hvert fald omkring 1792 må denne indretning have været almindelig; den ses bl. a. tydeligt på Ths. Bruuns skitse til Det kgl. Teaters dekoration til 1. akt af syngestykket »Kinafarerne«, der viser indkørselen til Københavns gamle toldbod, med et tilsyneladende cylindrisk skilderhus som det centrale i porten. Det vender åbningen mod publikum, og gennem den ses drejeanordningen: akslen og tværbjælken.

På den firkantede, formentlig ret sjældne og i hvert fald ældre skilderhus-type kendes eksempler endnu efter århundredskiftet. Kan man tro den gamle tegner, der viser os den engelske parlamentærs landgang på toldboden efter slaget på rheden 1801, stod der to af disse huse her (det ene kan også ses at have haft drejeindretning), men snart efter må de være forsvundet, da senere afbildninger viser, at kantede skilderhuse var placeret her. Disse blev jo under alle omstændigheder snart eneherskende og ses f. eks. på de fleste billeder af Københavns bombardement 1807.

Muligvis har de dog endnu ikke

overalt været ens. Man kan finde en art vidnesbyrd herom i Norge. Det nordligste af den danske konges to riger brugte naturligvis danske skilderhuse efter den danske hærs traditioner indtil adskillelsen i 1814, og den indtil da anvendte skilderhustype gik videre i den gamle skikkelse, da landet kom i union med Sverige; blot forsvandt den røde farve til fordel for en lyseblå, og kongens navnetræk overmaledes med den gyldne norske løve i rødt felt. Det norske skilderhus er den i dag af polygonal type, men betydeligt bredere af tilsnit end det danske og derfor ikke af samme elegante virkning som dette.

Alle tre typer, de firkantede, de runde og de manglekantede, havde tidligt haft »luffhuller« i siderne, men disse var der nu ikke altid. Senest omkring år 1800 må de dog have været obligatoriske, enten cirkulære eller hjerteformede, for i 1803 kom der en højtidelig anordning om, at disse huller overalt i garnisonernes skilderhuse skulle forsynes med klapper til at slå fra, for at skærme skildvagten mod alt for megen træk.

Tager vi fremdeles vor tilflugt til de gamle billeder, som er gode, men naturligvis ikke altid helt sikre vejledere, kunne der være grund til at standse ved Eckersbergs fine maleri af Nørreport i København. Det hænger nu på Frederiksborg og viser porten, som den så ud i 1807. Ved dens højre side står lyslevende det danske skilderhus, i nationale farver, rødt, med de hvide kanter langs »tagrenden« og den hvide top som afslutning på pyramidetaget. På en omtrent samtidig tegning, ligeledes af Eckersberg, forestillende Københavns gamle toldbod, er skilderhuset i forgrunden, kantet som det foran nævnte og som vor tids, på tagpyramidens frontalflade forsynet med det kronede, kongelige navnetræk.

Ved denne tid havde vel således det danske skilderhus nået den skikkelse, hvori vi nu kender det, selv om afvigelse nok af og til kan være forekommet. Som et kuriosum kan anføres, at der endnu i 1832 — det fremgår af et samtidigt maleri — på Fredericias vold stod et skilderhus, der var malet på samme måde som sine forgængere i Holberttidens København: med røde »mure« og hvidt tag.

Det var dog nok en af de undtagelser, der bekræfter regelen: at skilderhuset fra omkring 1800 havde antaget sin endelige form. Dette kan også konstateres på flere billeder fra de fæstninger og forter under fjerne himmelstrøg, hvor danske soldater, ude i vore gamle kolonier, gik på vagt under dannebrog. Bl. a. en tegning fra omkring 1800 af fortet Kongensten på Guldkysten viser det tydeligt. Herefter har der været meget lidt forskel på de danske skilderhuse rundt omkring, dog har flådens af og til afvejet fra hærens på enkelte punkter, og gør det stadig.

Det røde danske skilderhus med den slanke, så karakterfulde, rene og smukke profil, der af kunsthistorikere kaldes klassicistisk, er et prægnant

træk i billedet af den danske garnison, og det vækker altid i særlig grad fremmedes beundring. Det er ganske forståeligt, for det er virkelig noget, som andre ikke har. Selv sætter vi pris på det; det står danske hjerter særlig nær, med sine nationale farver, sin stolte rejnsning og de gode og smukke traditioner, de er udtryk for. Bl. a. derfor var synet af de fjendtlige, tyske vagtposter foran de danske skilderhuse noget af det, der bed hårdest i sindene i dagene efter 9. april 1940 og 29. august 1943.

Skilderhuset var i tidligere tider en sikker ting overalt, hvor danske soldater stod på post. Det er det naturligvis også rent principielt endnu, men efterkrigsårene har dog hist og her bragt afvigelser; i nogle af de lejre og mere eller mindre midlertidige garnisoner, der kom til i den tid, bruges der også skilderhuse af andre typer end den klassiske, og de er hverken kønne eller danske at se til. Men det er vel det økonomiske, der spiller ind her, ligesom når de »rigtige« skilderhuse bliver snavsede og anløbne i malingen. Det klæder dem ikke, og det er heller ikke godt, når den røde farve ikke overalt i garnisonerne er den samme, den rigtig højrode.

Til gengæld for disse små »tilbage-skrider« har jo efterkrigstiden bragt det danske skilderhus ud i Europa, hvad det vel næppe har været før — hvis de danske besættelsestropper i Frankrig efter Napoleonskrigene da ikke havde dem med derned. Da den danske brigade i 1947 drog til Oldenburg, rejstes de rød-hvide skilderhuse ved de tidligere tyske kaserne, som de danske soldater tog i brug, senere fandt et enkelt vist også vej til den danske militærmissionens domicil i Berlin (dog uden soldater), og nu står de på den vældige tyske kaserne i Itzehoe i den danske konges gamle hertugdømme Holsten. Det er helt mærkeligt at køre forbi og se dem her, under det vajende Dannebrog — selv om de har været på disse kanter før, da den vestholstenske stad i den danske tid var garnison for 6. dragonregiment, helt op til 1864.

Det røde, danske skilderhus med de hvide gesimslisters og den regerende konges kronede navnetræk er ikke så langt fra i den almindelige bevidsthed at være netop et af hærens, og nu efterhånden også det samlede forsvars, symboler. Det står for mange som et slags ydre udtryk for den danske soldats pligt troskab og andre gode egenskaber. Skilderhuset, foran hvilket han vandrer med geværet i arm, har, som det er vist her, sin rod langt tilbage i fortiden, og det er en af de efterhånden meget få bevarede ting fra de gode gamle dage, der er med til at lyse op i vor egen grå og fortravlede nutid.

Niels Friis.

AVERTÉR
i
FOLK OG VÆRN



Den franske hestgarde på vej nedad Avenue des Champs Élysées med orkestret i spidsen. I baggrunden den store triumfbue.

Den republikanske garde i Paris

Af Poul Karner.

DEN DANSKE HÆR har næsten helt sluppet forbindelsen med politimæssige opgaver. Det må ihvertfald henregnes til undtagelser, når en afdeling kommer ud for at afgive en styrke til støtte for politiet ved eftersøgninger o. l. Denne sontring mellem politimæssige og rent militære opgaver kan forventes at blive endnu stærkere i fremtiden, hvor hjemmevernet i mange tilfælde vil kunne gøre fyldest i stedet for soldaterne som støtte for politiet i krisituationer.

Men i de romanske lande findes stadig en overgangsform mellem politi og militær, gendarmeriet, som kan opvise interessante og for os temmelig ukendte eksempler på militært organiserede korps. Spanien har sine grønne Guardia Civil med de ejendommelige sorte lakhatte og det iøjenspringende orange farvede bandolér, Italiens mørkeblå Carabinieri er om muligt endnu mere ejendommelige i deres spidskjole-vaabenfrakke med røde opslag og striber både her og der samt en trekantet hat, der ogsaa er en ren museumsgenstand, og i Frankrig møder man overalt Gendarmerie Nationale i en uniform sammensat af mørkeblåt og lyseblåt med lidt sølv til pynt hist og her.

En særlig afdeling indenfor det

franske gendarmeri — den fineste — er La Légion de la Garde Républicaine de Paris: Den republikanske Garde, kort og godt. Når der sker noget i Seinestaden, det være sig kongemodtagelse eller en national fest, teaterpremiere eller ligbegængelse, så er den republikanske garde med i grande eller petite tenue, stor eller lille gala, alt efter omstændighederne ... og det, man først hører, er dens orkester!

Den franske militærmusik afviger i nogen grad fra den, vi er vant til. Først og fremmest er orkestrene større, men ogsaa den instrumentale sammensætning er anderledes. Blandt andet er saxofonen et fast led i de franske militærorkestre, og den har været det næsten siden opfindelsen i 1840 af den belgier, Alphonse Sax, hvorfra instrumentet afleder sit navn. Det, danskere imidlertid lægger mærke til først og fremmest, er derimod de skingrende clairon'er, signaltrompeterne. Jægerregimenterne benytter nogle af posthornfacon, og har man oplevet at bo i en lille fransk alpe-landsby og blive vækket om morgenen, når de mørkeblå chasseurs alpins med baskerhuerne rykkede ud,

glemmer man ikke de lystige toner ... og heller ikke den fart, hvormed man kom ud af fjerene.

Det er naturligvis den republikanske garde, der har Frankrigs berømteste musikkorps — og det største. For ikke længe siden er der sket en fornyelse i orkestrets sammensætning, som gør det til noget enestående i verden. Det var selveste præsident Auriol, som tog initiativet til indførelsen af strygere i orkestret. Her ved muliggjordes en forøgelse af repertoiret, som længe havde været ønsket fra flere sider, og samtidig fik orkestret musiktæknisk en »harmonysymfonisk« sammensætning, som er noget helt for sig selv.

Orkestret blev grundlagt for godt 100 år siden af en oberst i den daværende Garde Civique (Borgergarde) og kom til at bestå af 12 trompetere. Nu tæller orkestret 123 musikere. De er alle udvalgt gennem konkurrencer blandt de bedste instrumentister i hele Frankrig — og det er en eftertragtet post at få ansættelse i den republikanske gardes orkester.

Er der noget, der kan begejstre Pariserne, saa er det La Garde Républicaine, når den til hest eller til fods marcherer nedad Champs Élysées,

spærrende hele avenyen med orkestret i spidsen, og »Regiment de Sambre et Meuse« eller »Marche Lorraine« splintrer luften med sit tonebrus. Desuden giver orkestret jo i lighed med vore militærmusikkorps en række friluftkoncerter, der samler et stort og taknemmeligt publikum af Seinestadens egne indbyggere og store skarer af turister.

Den beredne afdeling har trommeheste, flotte skimler, som bærer paukerne, og pariserne skarer sig langs fortovene eller hænger ud af vinduerne, når kyradserernes nutids-efterkommere klaprer paa asfalten, »sabre au clair«, med dragne sabler, og iført en ganske utidssvarende, men vældig flot uniform med hjelm og hestehaler nedad ryggen.

Berømte dirigenter har ledet orkestret baade hjemme og under gæstetoptræden i udlandet. Ikke blot for franskmænd er der klang i navne som Sellenick — veteranen fra Solferino Gabriel Perès, Guillaume Balay og Pierre Dupont. I musikverdenen er den republikanske gardes orkester højt placeret. Dets nuværende chef er Julien Brun, som har taget førsteprisen ved Paris' musik-konservatorium for sin virtuose behandling af fløjten og desuden mange andre internationale udmærkelser.

Selve den republikanske garde er



Den republikanske gardes hestfolk til parade i Pariser-operaen.

ældre end orkestret, men dog ikke særlig meget. Den blev oprettet 1802 som La Garde Municipale (den kommunale garde) af kejser Napoleon den Første. Dens opgave var forsvar og bevogtning af Paris, og den maa ikke forveksles med de napoleonske garderegimenter. Imidlertid rykkede Paris' garde også i felten og deltog med bravour i kampene om Danzig, i slaget ved Friedland mod russerne, ligesom den republikanske garde tog

sin tårn mod spanierne ved Burgos i Kastilien.

Både de napoleonske kejsregarder og de bourbonske kongelige livvagter er forlængst forsvundet fra det republikanske Frankrigs hær, men Paris' egen garde har holdt sig som et elitekorps. Garden opfylder et behov i verdensbyen som dennes altid årvågne bevogtningsstyrke, en opgave, den har løst ved mange lejligheder og under forskellige navne jævnsides med de mange repræsentative pligter. Under restaurationen — Bourbonernes genindkaldelse — hed styrken Gendarmier Royale de Paris, så igen Garde Municipale i 1830, Garde Civile i 1848 og Garde de Paris under det andet kejserdømme, indtil man blev stående ved betegnelsen »Den republikanske Garde-legion«. Præsidentens palæ, senatet og deputeretkammeret m. fl. andre offentlige bygninger og statsejendomme i Paris er det den republikanske gardes æreshvert på bevogtning. Måen prøv ikke at fotografere en af de morsomme skildvagter ved præsidentens palæ, selvom De har farvefilm i apparatet — så snart man står og fumler med apparatet er en betjent over en med den hvide stav — væk, ikke noget fotografiering her. Det ser vi mere stort paa herhjemme, når det gælder tu-

Fortsættes side 30



Rataplan ... rataplan. Når franskmændene skal efterligne trommens lyd, siger de rataplan, hvor vi bruger det mere upoetiske bommelom. Her står den republikanske gardes trommeslagere klar til at lade hvirvlerne rulle. Læg mærke til, hvordan man løser problemet udadtil retning til højre: kridstregen!

NU HAR FORSVARET NYE LETTE VÅBEN

FORSVARET har i løbet af det sidste år fået en række nye, lette våben. En del af dem er allerede i brug ved underafdelinger og skoler, og det mandskab, der skal genindkaldes til omskoling, vil blive uddannet med alle disse våben. Vi skal her ganske kort præsentere læserne for nyanskaffelserne.

Tekst: Kaptajn M. Tønsberg.

Foto: Kaptajn E. H. Christensen
og Hærens tekniske korps.



Fig. 1. 9 mm pistol m/49.

Pistolen, hvis officielle betegnelse er »9 mm pistol m/49« kaldes også i daglig tale »Neuhausen«-pistolen efter fabrikationsstedet, Neuhausen am Rheinfall i Schweiz, hvor det store industriforetagende »Schweizerische Industrie Gesellschaft« ligger, en virksomhed, der bl. a. fremstiller håndvåben af forskellig art. Pistolen, der vejer ca. 1 kg, har magasin med 8 patroner, er meget funktioneringssikker og velskydende og opfylder således ikke blot et feltmæssigt krav om robusthed, men tilfredsstiller tillige den kræsne pistolskyttes ønsker om et konkurrencedueligt våben. Pistolen kan i løbet af få sekunder forsynes med en specialpibe med bundstykke, som muliggør skydning med kal. 22 ammunition (»salonpatroner«), et forhold, der er af stor uddannelsesmæssig værdi, ikke mindst nu, hvor så mange menige i løbet af ret begrænset uddannelsestid skal opnå skydefærdighed med dette våben.



Fig. 2. 7.62 mm gevær m/50.

Geværet har fået betegnelsen 7.62 mm gevær m/50. Det er sikkert mere kendt under navnet »Garand« (med tryk på første stavelse!), idet det som våben i almindelighed er opkaldt efter sin opfinder, amerikaneren John C. Garand. Det er et tilsyneladende lidt klodset, men feltdueligt og velskydende halvautomatisk gevær, vejer 4.3 kg og er 111 cm langt. Det lades med en særlig lade-ramme, der indeholder 8 patroner, og som udgør en del af magasinet. Viseret kan finindstilles i side og højde og har diopter (hulsigte); kornet er stolpekornt.

Garand konstruerede sit første selvladegevær i 1919. Denne konstruktion blev forbedret år for år, og fra 1932 arbejdede han sammen med de amerikanske militære teknikere på at lave det selvladegevær, som i 1936 blev antaget af det amerikanske krigsministerium. Våbnet er således gennemprøvet og gennemarbejdet; det gjorde den anden verdenskrig med som U. S. A.s armégevær, og der foreligger intet, som kunne tyde på, at amerikanerne vil forlade dette våben.

En god, trænet skytte kan med dette gevær afgive 16 sigtede skud i løbet af 30 sekunder.

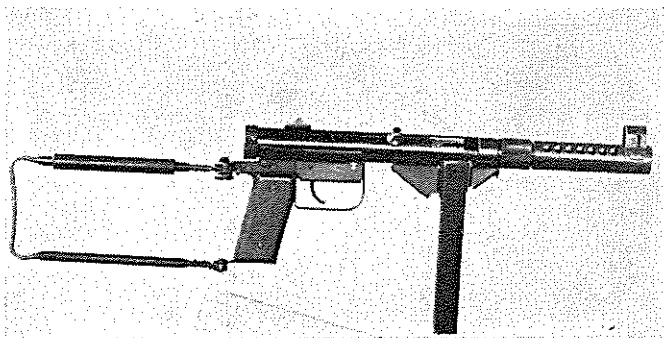


Fig. 3. 9 mm maskinpistol m/49.

Maskinpistolen, 9 mm maskinpistol m/49, er gennem pressen også kendt under navnet »Hovea«, dannet af »Husqvarna Ock Vapenfabrik Eskilstune Aktiebolag«. Den er af svensk konstruktion, men fremstilles herhjemme på hærens våbenarsenal, medens magasinerne, der rummer 36 patroner, laves på Dansk Industri Syndikat. Maskinpistolen er bygget på samme princip som den engelske »Sten-gun«, men er mere solid i konstruktionen. Den vejer 3.4 kg, er 80 cm lang med udslået skulderbøjle og 56 cm lang med indklappet skulderbøjle. Skudkadencen er ca. 600 skud/min. Den har ikke — som »Husqvarna«-maskinpistolen — omstilling til enkeltskydning, men en blot nogenlunde øvet skytte kan uden vanskelighed afgive eet skud ad gangen ved at »klippe« med aftrækkeren. Patronen, der anvendes til maskinpistol og pistol, er den samme, den såkaldte »Parabellumpatron«.

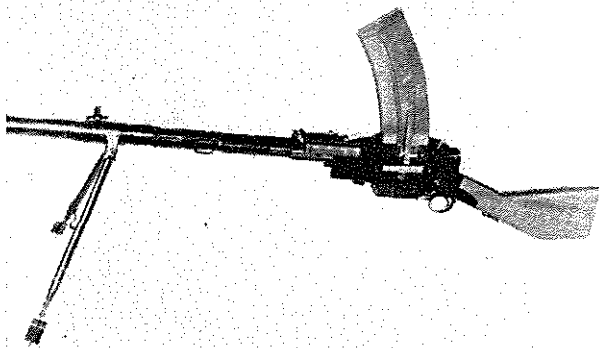


Fig. 4. 7.62 mm maskingevær m/48.

Maskingeværet benævnes nu 7.62 mm maskingevær m/48, men blev tidligere kaldt rekylgevær, et navn, der vel er inspireret af, at man udnytter våbnets tilbageløb — rekyle — til udtræk, udkast, tilbringning, lukning og affyring. Våbnet er velkendt i den danske hær, idet man fra 1924 til 1943 havde et tilsvarende let maskingevær, der anbragt i en tung trefod tillige blev brugt som tungt maskingevær. Maskingevær m/49 er fremstillet på Dansk Industri Syndikat, vejer 9.8 kg, er 116 cm langt og lades med magasiner, der kan rumme 30 patroner. Det har en skudkadence på 500 skud/min., er luftkølet og har udskiftelig vekselpibe. Maskingeværet er et usædvanlig robust og driftsikkert våben, der kan tåle en meget hård belastning.

Maskingeværet har i modsætning til den tidligere benyttede model 1924 »fremløbspåtænding«, d. v. s., at der ved ladt gevær ikke er patron i kammeret, men at patronen først indføres og antændes ved aftrækket. Her ved undgår man, at der sker selvantændelse af en patron i en varm pibe, et forhold, der er af stor sikkerhedsmæssig betydning.



Fig. 5. 0.6 kg geværgranat P.

Geværgranat P er en schweizisk konstruktion og er sikkert mere kendt under betegnelsen »Energ«, et navn, der er dannet af ordene »Anstalt für die Entwicklung von Erfindungen und Gewerblichen Anwendungen«. Den anvendes på korte afstande (indtil 75 m) mod pansrede køretøjer, murværk, beton etc., idet den 600 g tunge granat indeholder en ladning på 300 g sprængstof, der

er formet på en sådan måde, at det ved granatens anslag og antændelse retter en kraftig sprængstråle mod målet (»hulladningsprincippet«). Granaten kan slå igennem 17 cm panser og under gunstige vilkår helt op til 20 cm panser. Den udskydes ved hjælp af en granatstol, der anbringes på et gevær, og en særlig geværgranatpatron. Sigtning sker ved hjælp af et sigtegitter, der sidder på granatstolen. Til uddannelsesbrug haves øvelsesgranater, der ikke indeholder sprængladning, og som kan udskydes flere gange. På billedet ses en skytte i anslag med gevær m/50, påsat granatstol med en skarp granat.

Lidt aktuelt om forsvaret

Fortsat fra side 4

større og mere uoprettelige ulykker end i det civile liv. Dette er i endnu højere grad tilfældet i krig; og selv om vi forhåbentlig undgår den, må al militær uddannelse jo alligevel foregå med den for øje, hvis der skal være nogen mening i det hele.

Derfor må vi i hæren lære at lystre og lystre straks; og det er udelukkende for at fremme evnen til denne absolutte lydighed, der er selve grundlaget for hærens effektivitet, at man har den såkaldte »militære anstand«, og at man herunder understreger den høflighed, der også i det civile liv er en naturlig ting.

Det er jo også sådan, at hverken eksercitsen »Fald ned« eller lydighedøen, og den militære anstand er opfundet specielt i Danmark og for at plage Dem, — engelsk eksercits f. eks. siger spar to til den danske. Nej, begge dele er resultatet af århundreders krigserfaringer og anvendes i alle lande som en tvingende nødvendighed. — Det er måske desuden værd at huske, at det ikke er noget, der gælder specielt for den menige. Det gælder for alle, høj som lav. Derfor er der heller ikke noget ydmygende i f. eks. retstillingen. — Skal man endelig tale om ydmyghed, kan man måske snarere sige, at den civile »bukken« er udtryk for større underdanighed end den militære hilsen, hvor man tværtimod retter ryggen og ser sin overordnede i øjnene.

Som nævnt er disse ting, vi nu har talt om, vigtige dele af det nødvendige grundlag for al militær uddannelse. Det er den danske — såvel som enhver anden — hærs grundskole: Man skal kunne udføre en ordre hurtigt og effektivt — og man skal kunne bruge sine våben og terrænet — altsammen automatisk, hurtigt og effektivt, på samme måde som man skal kunne bogstaverne for at kunne læse, og altsammen for at man ikke behøver at spille tid og tanker derpå, men kan koncentrere sig om de individuelle opgaver, der påhviler os alle, — lige fra den lille post i skovbrynet, der ikke blot skal kunne skyde, men samtidig også bruge sine øjne og fornuft, fordi dens melding kan have afgørende betydning for delingen eller kompagniet, — og til kaptajnen og de højere chefer, der skal kunne tænke og tage vigtige beslutninger, uanset hvad der sker om dem.

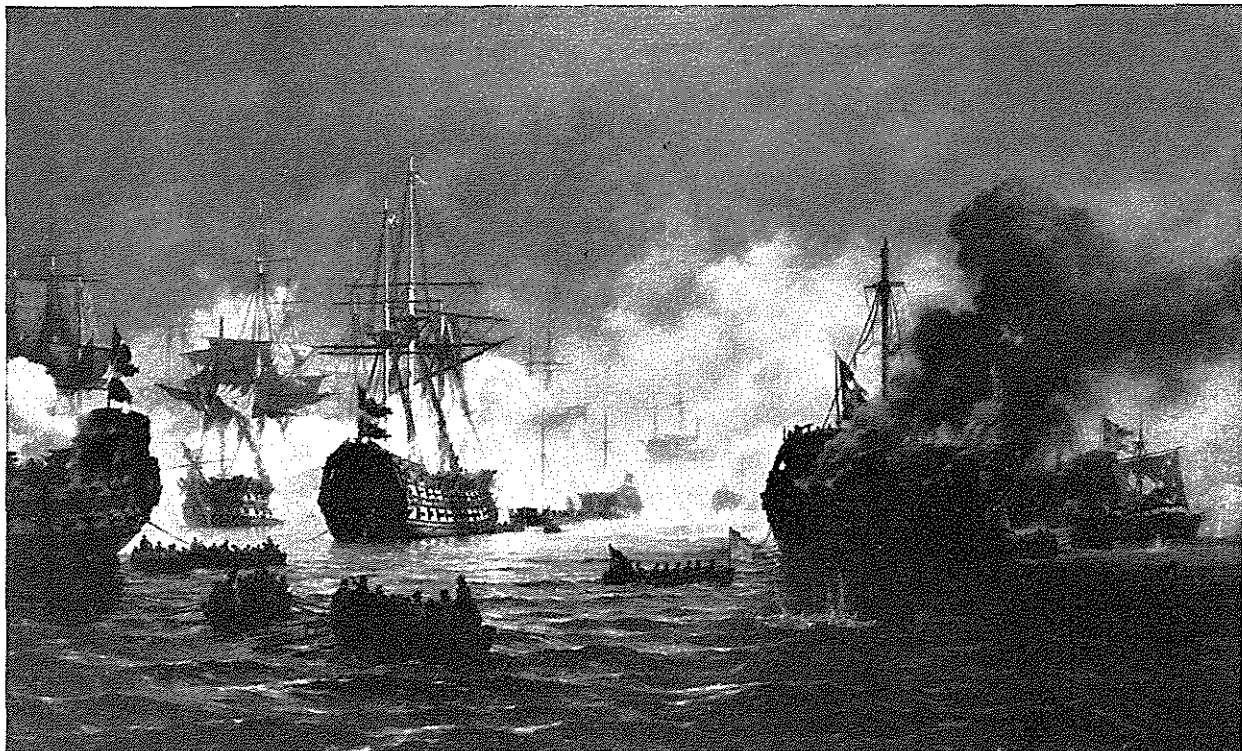
Til denne grundskole hører naturligvis også en fysisk træning, der som alt andet må være mindst på højde med en modstanders og derfor må være hård. Men dette er en ting, som De selvfølgelig umiddelbart forstår og derfor kun skal omtales. — For det, denne kaminpassiar først og fremmest tilstræber, er et forsøg på at snakke lidt om de ting, der erfaringsvis ikke altid forstås umiddelbart, men alligevel vælter ind over den indkaldte rekrut straks — og inden der måske bliver rigtig tid til at forklare dem.

Den skulle med andre ord være et forsøg på at hjælpe Dem til rette i soldatertidens lidt uvante forhold — til gavn for Dem selv og det forsvar, som et overvældende flertal af den danske befolkning er gået ind for som en — desværre — tvingende nødvendighed.

Derfor standser vi også, hvor den specielle og individuelle uddannelse tager fat. — Der kan så måske en anden gang blive lejlighed til at tale lidt om den. — Men der er dog muligvis en ting, det til slut vil være rigtigt at sige et par ord om:

Ved at indkalde mange af hver årgang opnår man at kunne mobilisere en hær af unge mænd, der er i fysisk topform og hvis uddannelse har fundet sted fornylig. En sådan hær er nemlig naturligvis mest effektiv; og dette er grunden til, at man i alle lande går denne vej.

Sluttes side 32



Slaget på Reden 1801. Fartøjet med den engelske parlamentær på vej mod land. Efter maleri af C. Neumann. Tilhører kommandørkaptajn A. Schmidt.

OMBORD I H.M.S. ELEPHANT

den 2. april 1801

Af kommandørkaptajn
E. J. Saabye

ADMIRAL LORD NELSON havde tilbragt en urolig nat. Den foregående dag havde han for en frisk nordlig vind ført sin eskadre gennem Hol-lænderdyb og var om aftenen ankret sydøst for Middelgrund.

Hans angrebsplan var en genial før-
rer værdig, men så dristig at der
måtte held til — i form af gunstig
vind og nogenlunde roligt vejr — for
at vinde den hurtige og knusende
sejr, han havde stillet den øverst-
kommanderende i udsigt.

I løbet af natten havde han med
sædvanlig omhu udstedt detaljerede
ordrer til skibscheferne og var derfor
kommet sent til køjs; men han kunne
ikke sove — havde han været for
dristig? Hvis vinden ikke fjøede ham
og blev sydlig, ville det være umuligt
at angribe den danske defensionslinie
syd fra, og dette var det centrale i
planen.

Den danske linie støttede sig mod
nord til det stærke fort Trekrøner,
som næppe kunne passeres uden be-
tydelige tab; mod syd var linien der-
imod svag, idet den her kun støttede
sig til landgrunden. Derfor ønskede
Nelson at angribe syd fra — gentage
den oprulning af den fjendtlige linie,
som havde været så katastrofal for
den opankrede franske flåde ved
Aboukir for nogle få år siden.

Med korte mellemrum fik Nelson
melding om vejret. Ved 5-tiden er det
blikstille, men lidt efter kommer mel-
dingen: »Det frsker fra SØ.« Kl. 06.30
er Hans Herlighed på dækket. En
frisk ssø-lig brise lover det bedste for
gennemførelsen af hans livs største
vovestykke.

Hans foresatte, admiral Sir Hyde
Parker, havde givet ham 12 lineskibe,
skønt han kun havde ønsket 10, samt
fregatter, bombarderfartøjer og min-
dre skibe, men selv om hans nomi-
nelle styrke overgik de danskes, havde
disse dog fordelene af farvandet
karakter.

Ved 7-tiden sender Nelson signal
efter sine skibschefer for at sikre sig,
at enhver fuldt ud har forstået sin
opgave inden for den komplicerede
opmarch-plan.

Klart og koncist rekapitulerer Nel-
son: På kølvandslinie skal hovedstyr-
ken for den agterlige vind stå op i
Kongedyb, og når det forreste skib —
Edgar, captain Murray — er på højde
med det femte blokskib syd fra i den
danske linie — *Jylland*, kaptajn
Branth, — skal det ankre med agter-
anker og straks åbne ilden. Det efter-
følgende skib skal passere østen om
Edgar og ankre ud for det næste de-
fensionsskib og så fremdeles. Efter-
hånden som de danske skibe er ned-
kæmpet, skal de britiske lineskibe
kappe anker og søge en ny modstan-
der længere mod nord.

Nelson havde ikke overladt noget
til tilfældet. Om natten havde flag-
kaptajnen, Hardy, personlig foretaget
en opmåling helt ind til en kabel-

længde fra det sydligste danske skib
(*Prøvesteen*, kaptajn Lassen), og små
fartøjer var lagt ud for at markere
sydenden af Middelgrund.

Og nu er vinden sydlig. Alt synes
at føje sig for krigslykkens yndling.

Nelson er oprømt og munter — om
nogle minutter kan cheferne ro over
til deres skibe. De fleste er gamle
kampfæller, som kender admiralens
taktik og ved, at hans vilje er ubøj-
elig: dette uforskammede neutralitets-
forbund skal splittes, og intet er
bedre egnet til at gennemføre dette
end af Hans Majestæts flåder ført
med beslutsomhed.

I sidste øjeblik indtræffer et højst
pinligt optrin: ingen af de ombord
værende engelske lodser tør påtage
sig at navigere linien op i Konge-
dybet. Disse lodser er medtaget ude-
lukkende på grund af deres formo-
dede kendskab til de danske farvande,
og nu giver de blankt op i det af-
gørende øjeblik! Nelson er rasende.

Et indtryk af dette raseri er bevaret
i et af Nelsons breve: »I experienced
in the Sound the misery of having the
honour of our country entrusted to
a set of pilots, who have no other
thought than to keep the ships clear
of danger, and their own silly heads
clear of shot.«

Endelig erklærer masteren på *Bel-
lona* sig rede til at gå om bord i *Edgar*
og føre an i henhold til planen.

Kl. 09.45 lader Nelson signalet for
letning gå til vejrs. 10.40 passerer
Edgar forbi *Prøvestenen*, og fra dette
skib dunderer slagets første bredside.
Lidt efter konstaterer Nelson med til-

Fortsættes side 18

Søværnets højtideligholdelse af 150 års dagen for slaget på Reden

Fot. Rubæk



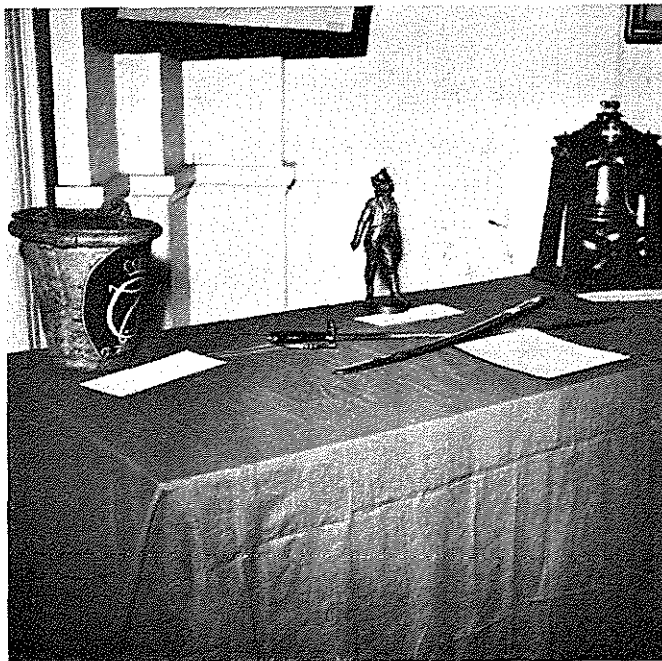
Chefen for kystdefensionen, kommandør Dahl ved afsløringen af mindeplade på Lynetten.



Kransenedlægning ved Schrødersens mindestøtte på batteri »Sixtus«.



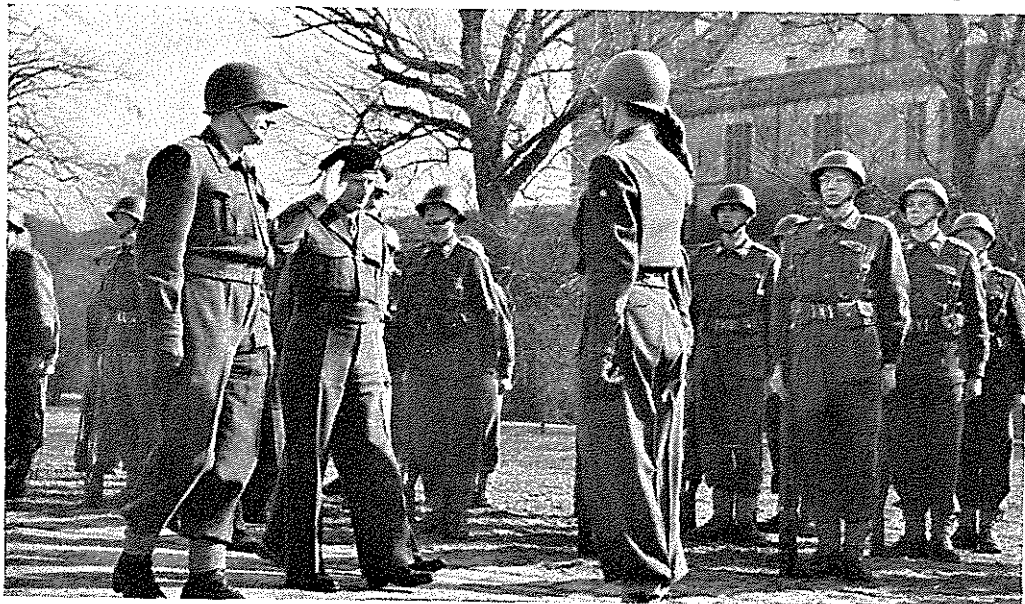
Ved Majestæternes ankomst til marineforeningens, kystdefensionsforeningens og kystartilleriforeningens mindehøjtidelighed i Odd Fellowpalæet.



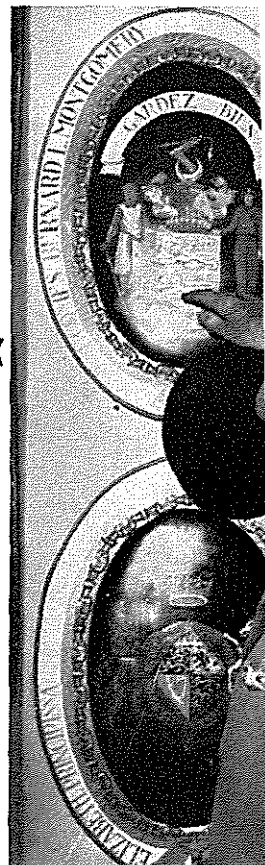
I forbindelse med højtideligheden i Odd Fellowpalæet var arrangeret en udstilling af genstande og billeder med relation til begivenhederne den 2. april.

MONTGOMERY på besøg

Atlas
søgte
i luft
Kong
kom
korn



Fot.:
Rubæk

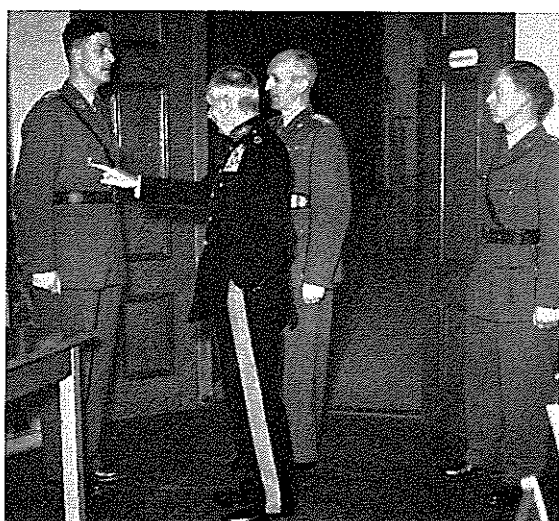
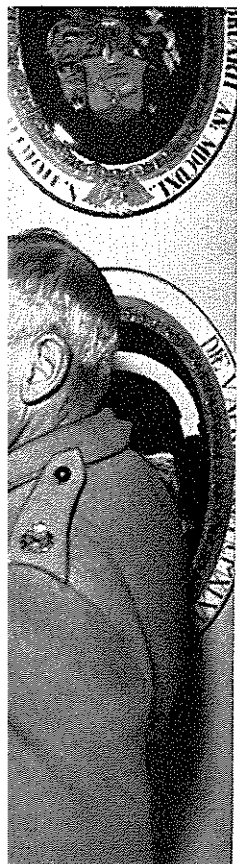


1. På fodfolkets kornet- og løjtnantsskole. Fra venstre: skolens chef, oberstløjtnant Mygind, Montgomery og generalløjtnant Gortz.
2. Undervisning i radiotjeneste på kornetskolen.
3. Montgomery hilser på «Holger Danske».
4. Montgomery indskriver sit navn i gæstebogen på Frederiksborg slot.
5. Montgomery foran sit våbenskjold på Frederiksborg slot.
6. Fra besøget i Høvelte. Til venstre ses chefen for 1. regiment, oberst P. M. Norup.



estkommanderende, feltmarskal Montgomery, begynderne 5.—8. april. Efter en hjertelig modtagelse toges feltmarskallen samme eftermiddag af H. M. stiansborg, og derefter forhandlede han i general- ed forsvarsstyrelsen. Den 6. besøgte han fodfolkets ntsskole på Kronborg, 1. regiment i Høvelte, 2. liv-

gardebataillon i Sandholmløjren og om aftenen hærens officers- skole på Frederiksberg slot. Om lørdagen aflagde Montgomery besøg i Mindelunden, og forhandlede med udenrigs- og forsvars- ministeren. Søndag middag rejste feltmarskallen videre til Oslo. »Folk og Værn« viser her nogle glimt fra de travle dage.



7. Hos 2. livgardebataillon i Sand- holmløjren. Bag Montgomery ses livgardens chef, oberst Bruhn.
8. Hærens officersskole på Frede- riksberg slot. Bag feltmarskallen ses skolens chef, oberst V. Hjalff.
9. Montgomery hilser på fru Djerup i køkkenet på officersskolen.
10. Besøget i Mindelunden. I bag- grunden ses forsvarschefen, ad- miral Qvistgaard, og Københavns kommandant, oberst Hvalkof.





Nelson malet af sir W. Beechy, R.A. i 1800 eller 1801.

Fortsat fra side 16

fredshed, at *Edgar* ankrer præcis på den aftalte plads ud for *Jylland* og åbner ilden. De øvrige skibe følger, og *Glatton*, captain W. Bligh (kendt fra mytteriet på *Bounty*) ankrer tværs af Olfert Fischers standerskib, *Dannebrog*.

Men alle de britiske skibe er endnu langt fra på plads. *Agamemnon* kan ikke klare den nordgående strøm, der truer med at sætte skibet op på Middelhavets SØ-spids, og skibet må ankre uden for skudvidde. *Bellona* holder for østligt op i Kongedyb og tager grunden. Nelson griber personlig ind i manøvreren, da *Elephant's* master i henhold til direktivet vil gå østen om *Bellona* i den tro, at dette skib er ankret. Nelson ser straks, at afstanden til den danske linie er så stor, at *Elephant* må være tæt ved Middelhavets grund, og han beordrer i sidste øjeblik drej til bagbord. Kort efter ankrer *Elephant* ud for Flaadebatteri Nr. 1, sekondløjtnant Willemoes.

Nelson havde i et øjeblik overmod den foregående dag lovet Sir Hyde Parker, at han ville ødelægge den danske linie på en time.

Det bliver ham hurtigt klart, at dette ikke lader sig gøre. Ved 11.30-tiden melder en løjtnant, at foruden *Bellona* er også *Russel* på grund — en melding som admiralen tager meget unådigt op. Kanontordenen og aktiviteten ombord bringer ham dog efterhånden i bedre humør, og han bemærker til chefen for Royal Marines, oberst Stewart:

»It is warm work, and this day may be the last to us at any moment — but mark you, I would not be elsewhere for thousands.«

Ca. kl. 13 raser kampen endnu med tilsyneladende uformindsket heftighed. Med beundring kan Nelson i sin kikkert se den 17-årige Willemoes opflamme sine folk, skønt halvdelen af besætningen er ukampdygtig og fartøjet sønderskudt. — Men ved at vende kikkerten mod nord ser han noget højst ubehageligt: Sir Hyde Parker har hejst signalet »Discontinue the engagement«. Da signalofficeren melder, at »signal nr. 39 er hejst«, får han at vide, at han blot skal »look out on the Danish Commodore« og melde når denne stryger sit flag. Og Nelson sætter kikkerten for det blinde øje og vender sig atter mod nord, idet han snerrer: »Is No. 16 (Engage the enemy more closely) still hoisted?«

Nelson viser sig her — som ofte før — i stand til at påtage sig et ansvar, som de fleste ville vige tilbage for. Han trodsrer den givne ordre i forvisning om, at kampens resultat vil berettiggende ham dertil.

Olfert Fischer har i mellemtiden 2 gange skiftet sin stander, først til *Holsten* dernæst til *Trekroner*; han er forøvrigt lettere såret.

På dette tidspunkt er situationen den, at en stor del af de danske skibe har strøget, men *Trekroner* og de nordligste skibe er fuldt kampdygtige. Adskillige af de britiske lineskibe er hårdt medtagne — nogle af dem tillige grundstødt — og for at komme i sikkerhed må de passere *Trekroner's* ødelæggende ild.

Nelson ser i dette kritiske øjeblik hovedopgaven for sig: at tvinge Danmark til at opgive det væbnede neutralitets-forbund og samtidig bevare den britiske flådestyrkes kampkraft til videre operationer mod forbundets ophav og leder, Rusland.

Med roligt overlæg og i udadledig stil affatter han nu det berømte brev til »The Brothers of Englishmen, the Danes«, som med parlamentær sendes til kronprins Frederik, der under slaget opholdt sig på det sted, hvor Langeliniepavillonens ruin nu står.

Dette brev, som har givet anledning til så megen diskussion, blev affattet meget omhyggeligt og smukt forseglet. Da den ordonnans, som sendtes efter signeten, blev dræbt af en kanonkugle, sagde Nelson blot: »Send another«. Han ønskede, at dokumentet skulle være så korrekt behandlet, at det ikke kunne røbe noget om den vanskelige stilling, han befandt sig i.

Ca. kl. 15.15 — efter fem timers hård kamp — ophører ilden fra *Trekroner* efter kronprinsens ordre. Krudtrøgen driver norover, og Nelson modtager kronprinsens generaladjutant, kaptajn i flåden, Lindholm, på *Elephant's* blodbestenkte dæk.

Slaget på Reden er endt.

Som forsvaret for Nelson's beslutning om at afsende det famøse brev skriver Rear-Admiral Taylor i en artikel i Tidsskrift for Søværnen den 2. april 1951 følgende:

»The man who wrote before his last and greatest battle: ... 'and may humanity after Victory be the predominant feature in the British Fleet ...', might be held to stand above the imputation that the Note was no genuine expression of his feelings but a cunning trick to get him out of a scrape.«

Den, der i dag søger sandheden, vil have vanskeligt ved at gendrive dette argument.

Sin uforbeholdne anerkendelse af dansk mod og taperhed den 2. april 1801 stiledes Lord Nelson med megen takt til chefen for den skole, som havde opdraget og uddannet de danske søofficerer.

Dette egenhændige brev til kommandør Sneedorff er i dag et af Søofficersskolens klenodier, og det er en mere håndgribelig kendsgerning end de gængse anekdoter om Nelsons fremhævelse af enkelte navne overfor kronprinsen.

Den danske og den britiske flåde kan i dag — på 150-års dagen for slaget på Reden — med stolthed konstatere, at på hin dag viste enhver ved sit eksempel vejen for kommende generationer.

FOTO Interesserede Soldater søges til at modtage og udlevere **FOTO-ARBEJDE** for os.

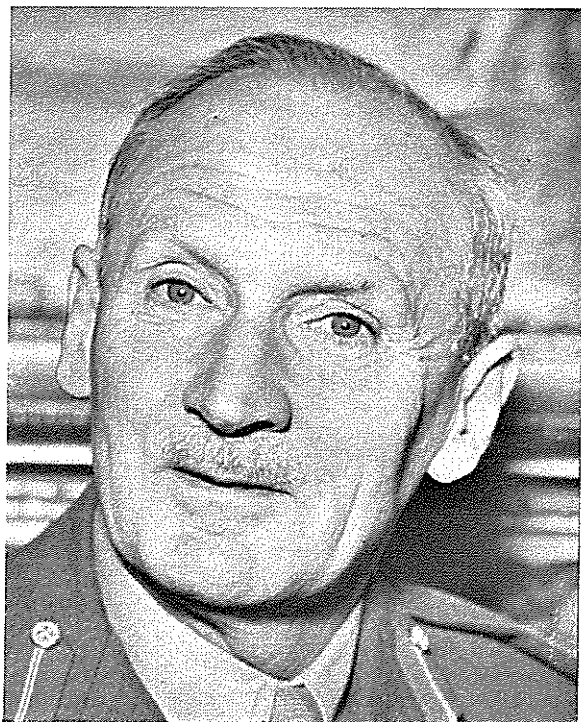
God Fortjeneste. Henv.:

LEXA, Box 28, Silkeborg.

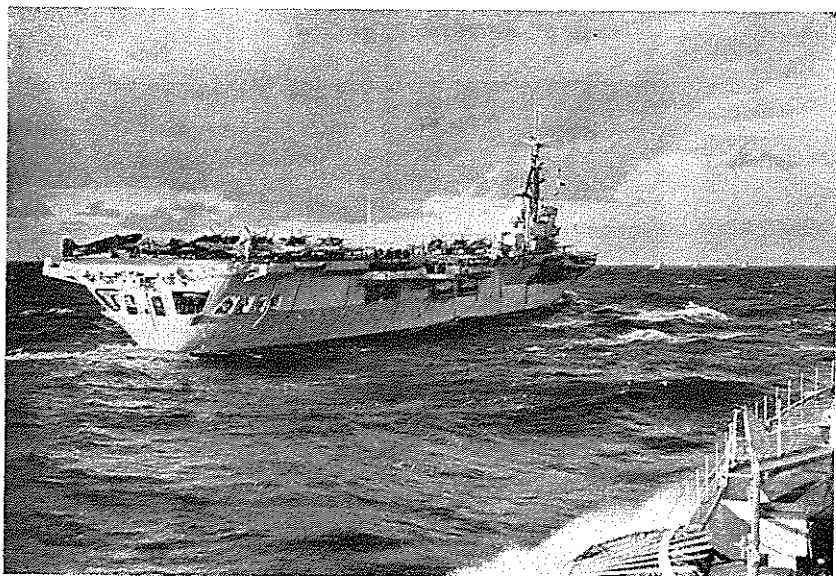


fotohjørnet

- 1) MONTY. - Fot. Rubæk
- 2) HANGARSKIB
- 3) SKORSTEN 100/sek. bl. 12.
Plaubel Makina Fot. Rubæk



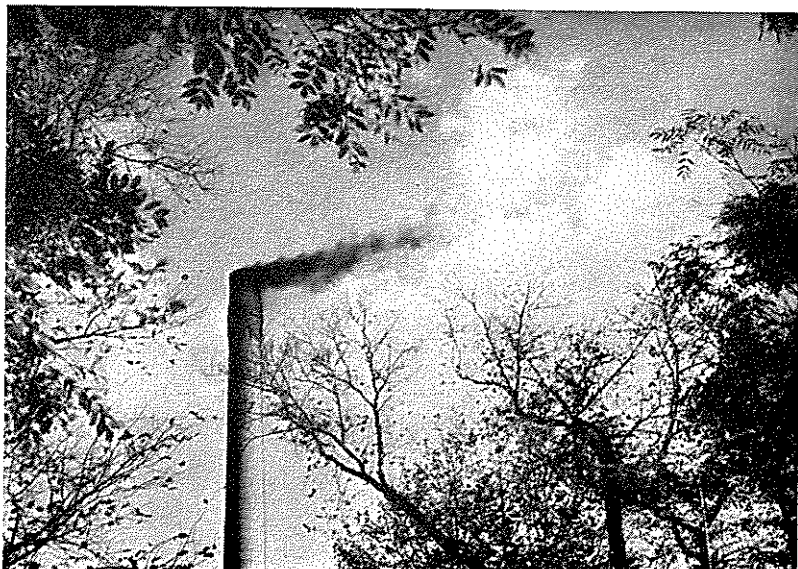
1



2



3



DANSKE FLYVERE

i U.S.A.



DEN 16. januar ankom et hold danske flyvere til Goodfellow luftbasen i San Angelo, Texas, for at blive færdiguddannet i Amerika.

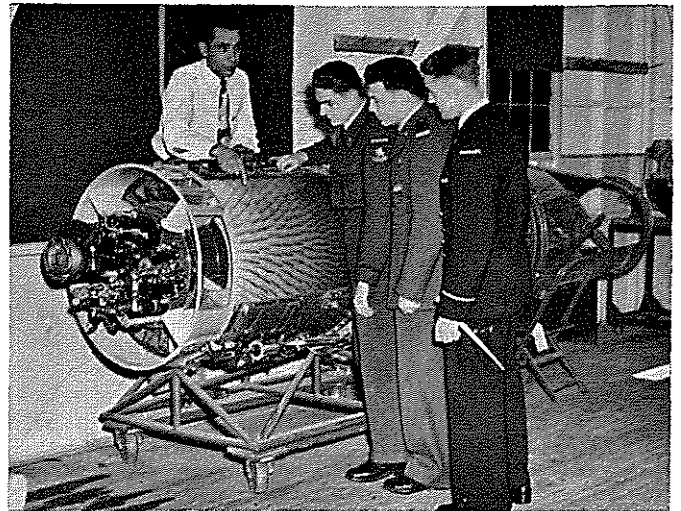
De forlod København den 3. januar og rejste med skib, flyvemaskine og bus til San Angelo. De danske flyvere gik først ombord i Ø. R.s s.s. »Erria« og ankom til Fort Hamilton, New York. Derefter fløj de med en militær transportmaskine fra Floyd Bennett lufthavn til Kelly luftbasen i San Angelo, Texas. Den sidste del af rejsen foregik med bus.

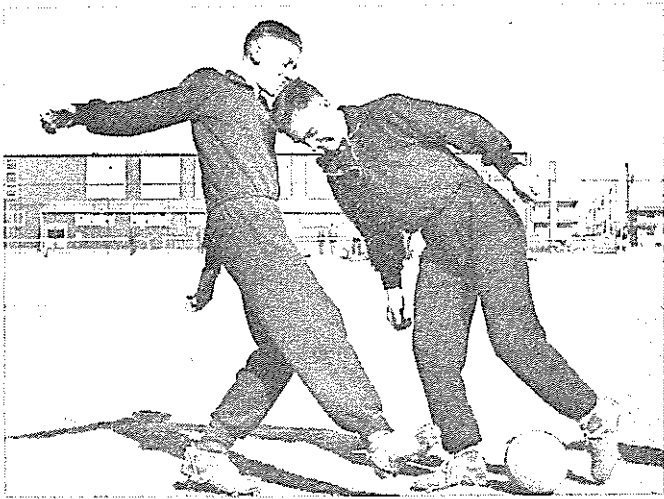
De bliver undervist sammen med klasse 52-A, som desuden består af 76 amerikanske flyvekadetter, 26 amerikanske officerselever og 12 flyvere fra det kongelige hollandske flyvevåben, der ankom til Goodfellow luftbasen den 11. januar.

I løbet af de første uger fik holdet teoretisk undervisning, hvorefter den praktiske flyveundervisning begyndte den 12. februar.

De danske elever får den samme undervisning som den, de amerikanske elever modtager ved Goodfellow. Efter afslutningen af den halvårige undervisningsperiode ved Goodfellow skal de til Williams Air Force Base, en skole i Arizona, hvor der undervises i flyvning med jetmaskiner.

Folk og Værn præsenterer her en række billeder om flyvernes færd i U. S. A.

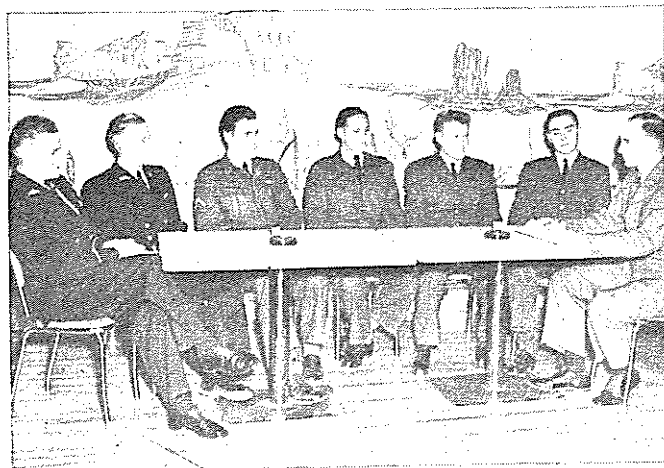




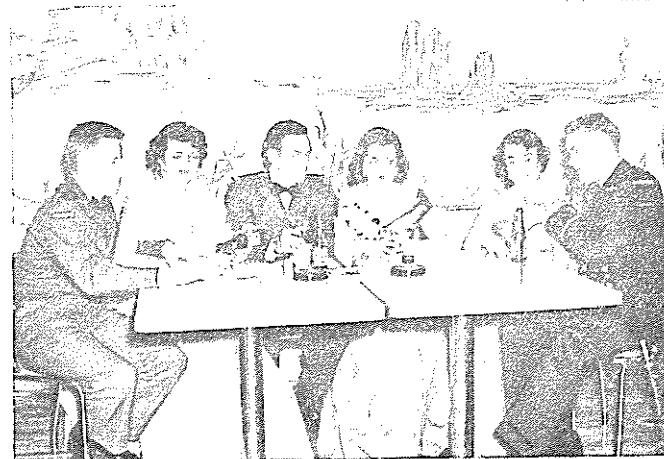
6



7



8



9



10



11

1. »Velkommen til Goodfellow Air Base!« — 2. Løjtnanterne Poul E. Andersen, København, og Knud Holm, Bogense, instrueres af staff sergeant Claud H. Foltz. — 3. Eleverne sættes ind i jet-motorens mysterier. — 4. Det ser lækkert ud. At domme efter ansigterne er der heller ingen, der føler trang til at klage. — 5. Danske, hollandske og amerikanske flyvere bænket om det samme bord i kadetternes hyggelige spisesal. — 6. Kadetterne Mogens Lund, Kastrup, og Peter Borgnæs, Køge, træner til en fodboldkamp mod deres hollandske kammerater. Danskerne vandt iøvrigt kampen 2—1. — 7. Et andet billede fra fodboldtræningen. — 8. Et billede fra kadetternes klub, hvor air cadet major John E. Lane giver de unge mennesker instruktion om, hvorledes opholdet i San Angelo vil komme til at forme sig. — 9. Kadetterne til bal i deres egen klub. Yderst til højre K. H. Pedersen fra Svimminge St. — 10. Kadet K. H. Jensen, Aarhus, lader sig åbenbart ikke genere af, at hans dame fløjter med på melodien. — 11. Kaptajnlojtnant Hovgaard instruerer kadetterne Winge-Petersen, Kaa og Lund.

Glimt fra luften...

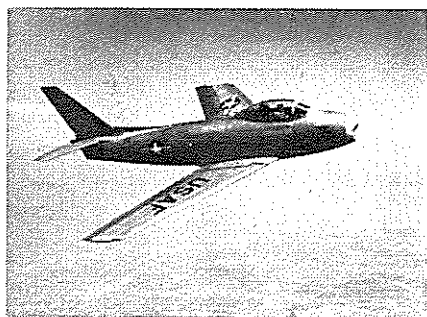
Danmark.

Det danske flyvevåben har for nylig købt to engelske Fairey Firefly's beregnet til slæbning af luftmål.

England.

Fairey F. D. 1 — et nyt engelsk forsøgsfly med »deltaplan« — har for nylig foretaget sin første flyvning. F. D. 1 er et eensædet monoplan, der drives af en Rolls-Royce Derwent reaktionsmotor. Dets spændvidde er 5,96 m, længden 8,00 m.

Det er det tredje engelske forsøgsfly med »deltaplan«. De to tidligere er Avro 707 (A og B) og Boulton Paul P. 111. I U. S. A. findes Convair XF-92 og det andetsteds i denne rubrik nævnte Douglas XF4D.



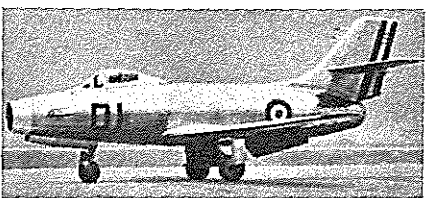
North American Sabre.

Den engelske forsvarsminister skal i januar have udtalt, at RAF vil blive udstyret med et antal North American F-86, Sabre reaktionsjagere.

Frankrig.

Følgende reaktionsjagere skal indgå i det franske flyvevåben: Den amerikanske Republic F-84, Thunderjet, den engelske De Havilland Vampire og den franske Marcel Dassault 450, Ouragan.

Der regnes med, at produktionen af »Ouragan« vil stige fra een om måneden til mellem 30 og 40 om måneden ved årets udgang. Foreløbig er der afgivet ordre på 162, deriblandt 6 af en forbedret model.



Marcel Dassault Ouragan.

Kina.

Det kinesiske flyvevåben udgøres i øjeblikket af mellem 700 og 800 fly iflg. tidsskriftet »Flying«.

Det er planen i løbet af i år at nå op på en taktisk luftstyrke på 1000 fly.

Korea.

F. N. har nu også sat reaktionsjagere Republic F-84E, Thunderjet og North American F-86, Sabre samt rekonosceringsflyet North American RB-45 ind i Korea.

RB-45 er en specialmodel af reaktionsbombere B-45, Tornado.

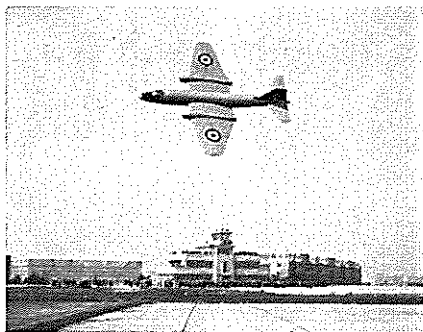
U. S. A.

Der er nu afgivet ordre på ialt 71 Convair 340 passagerfly (videreudviklingen af Convair 240).

»Deltaplanet« Douglas XF4D er en ny reaktionsjager, der er bestemt til at operere fra hangarskibe. Den skal udskydes med katapult, og er specielt konstrueret med henblik på operationer i stor højde.

Hiller H-23A helikopter er i stort tal i produktion til den amerikanske hær.

Den 6. marts meddelte det amerikanske forsvarsministerium, at en natbomberversion af den engelske reaktionsbomber English Electric Canberra vil blive fremstillet i stort tal til det amerikanske flyvevåben ved Glenn L. Martin Co. på licens fra English Electric.



Canberra demonstrerer sine flyveegenskaber for personel fra Glenn L. Martin Co.

Canberra B-2, der er i produktion til RAF, har følgende data: Spændvidde 19,51 m, længde 19,96 m, to Rolls-Royce Avon reaktionsmotorer, der hver udvikler ca. 3000 kg's tryk. Besætningen består af 3 mand.

Bombelastens størrelse kendes ikke; men det er oplyst, at bombelugens længde er 6,8 m. Max.hast. ligger antagelig i nærheden af 1000 km/t.

Martin fabrikkerne oplyser, at de fortsætter udviklingen af deres egen tremotorede reaktionsbomber Martin XB-51.

Martin fabrikkerne har modtaget en ny ordre (den fjerde) på et antal P5M-1, Marlin antiubådsfly til den amerikanske flåde.

Der er nu 60 Martin 4-0-4 passagerfly i ordre.

En modificeret version af reaktionsnatjageren North American F-86 D er i ordre til den amerikanske flåde. Denne version har betegnelsen FJ-2.

Westinghouse har bygget verdens hidtil kraftigste reaktionsmotor. Dens betegnelse er J-40, og den skal med efterbrænder udvikle en trykkraft, der svarer til mere end 25000 HK.

En spændende slæderejse

Fortsat fra side 7

ganske nyt spor efter en slæde med 4 hunde, og vi vidste dermed, at Tunorqoq'erne havde været ved deres garn, og at der var vej til bopladsen. Vi fulgte fortrøstningsfuldt ethvert sving, manden havde gjort, måtte op over land på et uventet sted og havnede, før vi anede det, midt mellem de tre hytter, hvis hunde hylede i vilden sky, da vore dyr erobrede deres møddinger, klokken var da godt 11, og husene lå med sovende vinduer. Men det varede ikke længe, før vi havde mænd omkring os og siden børn og kvinder, som i korthed fik beretning om vor rejse og dens formål.

Ja, hvad Umanakposten angik, så havde den uventede mildning nu ved fuldmånetid også hidtil forsinket dens afgang, og 3 Kap Yorkere gik ligeledes og ventede på rejselejlighed. Isen var nemlig så slet, at i dagens løb havde 8 Upernavik-fangere trods lette spand og tomme slæder været i vandet. En af dem, Arons yngre bror forøvrigt, havde ligget i en våge her syd for bopladsen i mere end 1¼ time og var først blevet bjærget, da man havde kørt en kajak ud til åstedet. Til alt held havde han knyttet sig fast til hundenes skagler, før han blev alt for afkræftet — og hundene havde forholdt sig rolige, da de så, isen kunne bære dem. Han havde ingen skade taget udover en mindre forfrysning på den ene kind og var blevet kørt hjem, så snart han havde fået varme i kroppen her ved stedet og havde lånt nogle tørre klæder.

Hvad os selv angik kunne vi absolut ikke køre videre i øjeblikket, hvor opsatte vi end var på det, men med det klare vejr ville nattekulden måske stivne så meget på selve sporet, at der kunne køres om morgenen.

Så måtte vi løbe an på gæstfrihed, og den mødte os i fuldt mål. I det første hus spiste vi kogt hellefisk, i det næste kogt sælkød, og i det tredje igen kogt hellefisk. Skamløse af hunger fortærede vi alt, hvad de satte for os, men blev så også omsider så temmelig mætte. De på deres side skammede sig måske mere over, at de ikke havde andet og mere at byde på. Som krone på værket fyrede de med deres kamikstrå for at tørre vore klæ-

Fortsættes side 32

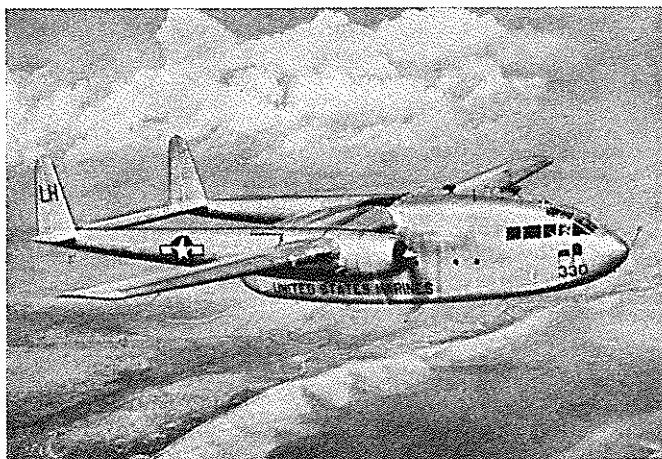


Fjernkendings siden

Ved kaptajnlejtant L. WESSEL WETLESEN

Fairchild C-119B, Packet. U. S. A.

North American B-45, Tornado. U. S. A.



Tomotoret transportfly — scrapbogen gruppe 5.

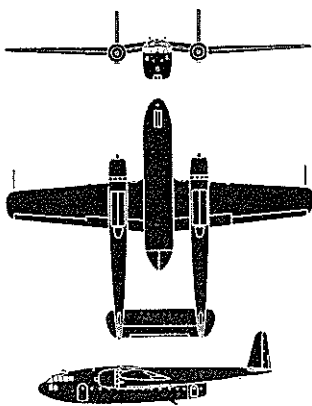
Beskrivelse: Højvinget monoplan, bæreplanet forfra W-formet, nedenfra trapezformet, runde ender — to indbyggede stjernemotorer, der går ud i eet med de to hale-dragere — dobbelt, overliggende, indskudt sideror, der set fra siden er slankt klokkeformet — rektangulært højderor med skråt afrundede ender — kraftig central krop midt imellem to hale-dragere, ret lang næse.

Data: Max.hast. 428 km/t, march-hast. 372 km/t, spændvidde 33,32 m, længde 26,17 m, praktisk top-højde 7284 m, rækkevidde 4700 km, tomvægt 17096 kg, fuldvægt 33566 kg.

Motorer: To Pratt og Whitney R-4360-20 fireogtyve-cylindrede stjernemotorer, der hver udvikler 3250 HK.

Bemærkninger: Udviklet fra den ældre model C-82, der bl. a. havde kortere næse. Den kan i nød-situationer medføre 78 mand (normalt 64). Som ambulancefly kan medføres 35 bærer. Benyttes også til bugsering af glidere. C-119B kan være udstyret med to dråbeformede beholdere på planspiderne. Disse beholdere indeholder radar- og radioudstyr. Den er videreudviklet i XC-120, Pack Plane, hvis understel er aftageligt (se »Folk og Værn« nr. 9, 1950).

Sammenlign: Black Widow.



Firmotoret bombelufftfartøj — da den i reglen opfattes som værende tomotoret, placeres den i gruppe 4 i scrap-bogen.

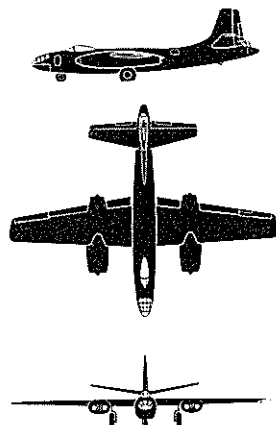
Beskrivelse: Højt midtvinget monoplan, bæreplanet forfra omvendt V-formet — fire underliggende reaktionsmotorer, der er samlet parvis i to motorhjelme (ligner to fladtrykte stjernemotorer) — enkelt, kantet klokkeformet sideror, forkant forlænget et stykke forefter på oversiden af kroppen — højderoret forfra stærkt V-formet, nedenfra frem-skudt og uregelmæssigt trapezformet — slank cigarformet krop, haletårn.

Data: Max.hast. over 850 km/t, armering 2/12,7 mm RG, bombe-last max. 10 t, spændvidde 27,28 m, længde 22,53 m, praktisk top-højde 12200 m, fuldvægt 37468 kg.

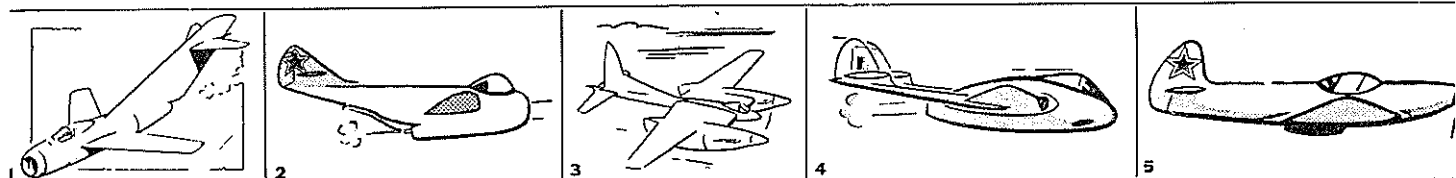
Motorer: 4 General Electric J-47 reaktionsmotorer, der hver udvikler 2359 kg tryk.

Bemærkninger: B-45 var det første amerikanske fly udstyret med flere reaktionsmotorer, der var i luften. XB-45 fløj første gang den 17. marts 1947. Den kan udstyres med droptanks på planspiderne. En ikke armeret fotoversion RB-45 er i tjeneste i Korea.

Sammenlign: Tigercat.



Fjernkendingsopgave nr. 18/51. Følgende karikaturer skal identificeres:



Løsningen indsendes senest 1. juni 1951 i konvolut mrk. »Fjernkendning« til »Folk og Værn«s redaktion, Vester Vold-gade 117, København V. Mellem de rigtige løsninger trækkes der lod om en præmie på 15 kr.

Løsning på Fjernkendingsopgave nr. 16/51. Billed nr. 1: Lockheed F-80, Shooting Star, nr. 2: Sikorsky S-51, nr. 3: Gloster Meteor F. Mk. IV, nr. 4: Boeing B-29, Superfortress (B-50 er også regnet for rigtig), nr. 5: Douglas DC-4, Skymaster (DC-6 er også regnet for rigtig), nr. 6: MIG-9. Kun to havde løst opgaven helt rigtig, nemlig J. C. C. Elholm, J. Valentinersvej 15, København og Ole Michelsen, Østerbrogade 36, København. Ved lodtrækning blev J. C. C. Elholm vinder.

FRA SKIB OG KASERNE

Og så gør vi status...

Den 9. og afsluttende artikel om 13. a. a. 2. bt.

DEN 11. maj 1950 blev 13. a. a. 2. bt. indkaldt til Østerbrogades kaserne. Det blev samme dag forlagt til Avedørelejren, hvor de første par måneder hengik under de bedst mulige betingelser. I Avedøre er træningsmulighederne legio: en glimrende idrætsbane, et fortrinligt øvelsesterræn, en krævende feltbane, udmærkede belægnings- og samlingsstuer, og ikke mindst — et fortrinligt køkken, hvis »produkter« i høj grad tiltalte de værnepligtige.

Men herfra beordredes 2. batteri til Artillerivejens kaserne i august måned som deltager i en bredt anlagt øvelse ved lufthavnen i Kastrup. Uddannelsen blev som følge heraf fremskyndet i en sådan grad, at det måtte anses for passende i forhold til de øvelsesmæssige krav, der blev stillet.

Sådan var situationen, da afgivelserne i begyndelsen af september tynede svært ud i rækkerne. Da beredskabsøvelsen ved Kastrup endvidere var afsluttet, kommanderedes 2. batteri til Østerbrogades kaserne for at overvintre. Den 10. januar vendte størstedelen af afgivelserne tilbage, og omskoling til de nye amerikanske våben blev den vigtigste opgave, der skulle løses. Batteriet deltog i forårsmanøvrerne på Sjælland og fortsatte derefter med omskoling til det nye amerikanske luftværnsstyks. Den 9. april afmarcherede styrken til afsluttende feltmæssige skydninger ved Raageleje og Jægerspris, og den 21. april hjemsendtes mandskabet — ca. 40 dage senere end beregnet, men på stemplet det usynlige prædikat: »om-

skolet« — et faktum, der i hvert fald betyder fritagelse for de nu påbegyndte genindkaldelser til omskoling.

Et batteri, der kender flyttedagens genvordigheder.

»Folk og Værn« har efter hjemsendelsen ønsket at gøre status, og vi af lagde derfor besøg hos oberstløjtnant D. F. Petersen, chef for 13. a. a. og batteriets chef, kaptajn A. Jørgensen, for at spørge om deres syn på batteriets resultater og batteriets arbejdsvilkår i den tid, der nu er gået.

— Ja, det der først falder i øjnene er jo de mange »forflyttelser«, som batteriet har været udsat for, siger oberstløjtnant D. F. Petersen. Det er jo ingen hemmelighed, at arbejdsroen bedst kan bevares, når styrken bliver i et fast kvarter — ikke mindst hvis det som i vort tilfælde var Avedøre, der var tale om. Herude var vilkårene så gode som overhovedet muligt, og mandskabets interesse for arbejdet og de resultater, der nåedes i de første par måneder, var efter forholdene meget tilfredsstillende.

— Måske var der nogle af »københavnerne«, der blev skuffet allerede den første dag, da batteriet kørte fra Østerbrogade?

— Det gik i så tilfælde hurtigt over, siger kaptajn Jørgensen, for jeg fik det indtryk, at soldaterne glædede sig over de frie omgivelser i Avedøre, og at et godt kammeratskab hurtigt blev sammentømret.

— Dette med kammeratskabet gi'r mig for resten lejlighed til at komme med en lille bemærkning, der ikke

alene gælder 13.'s 2., men sikkert samtlige enheder i den danske hær, siger oberstløjtnanten. Kammeratskab trives bedst i tilpas isolerethed. Avedøre var et lille samfund for sig, hvor fritiden for soldaterne var et fælles anliggende. Så snart vi kom ind til byen, blev det klart, at de mange københavnerne genoptog deres civile fritidsinteresser og -forbindelser. Hjemmelivet blev det centrale, og det hyggelige samvær med soldaterkammeraterne kom i anden række. Dertil kom så de store afgivelser, der altid vil skade sammenholdet i et batteri. Derfor kan jeg uden at overdrive sige, at batteriet har haft forholdsvis vanskelige arbejdsvilkår, men alligevel er der nået udmærkede resultater.

Et batteri på gennemsnittet.

— Hvordan har præstationerne været sammenlignet med tidligere årganges resultater?

— Det er jo naturligt, at man i bedømmelsen inkluderer arbejdsresultaterne i hele tjenestetiden, idet man naturligvis må lægge særlig vægt på styrkens kunnen ved hjemsendelsen: en nøgtern vurdering vil fastslå, at dette batteris præstationer er ganske normale. Omskoling har vist gode resultater, og træningstilstanden var ved hjemsendelsen tilfredsstillende. Men man kan ikke blive stående ved det faktum, at resultatet med de nuværende uddannelsesmuligheder er tilfredsstillende. Vi må fortsat bestrebe os på at effektivisere uddannelsen, således at soldaternes fysiske træningstilstand og deres faktiske viden og kunnen har nået det absolutte maksimum ved hjemsendelsen — af hensyn til det forsvarsmæssige beredskab. Dette må kræves — ikke mindst for at gøre dødelighedsprocenten under krigshandlinger så lav som muligt.

— Det er jo karakteristisk, siger kaptajn Jørgensen, at mandskabet, da det erfarede om den 40 dages tjenestetidsforlængelse i nogen grad mistede »pusten«, men da årsagen: omskoling og sikring i det militære »tomrum«, gik op for styrken, var der ingen utilfredshed — en kendsgerning, der også kunne konstateres i »Folk og Værn«s interview med de indkaldte om tjenestetidsforlængelsen.

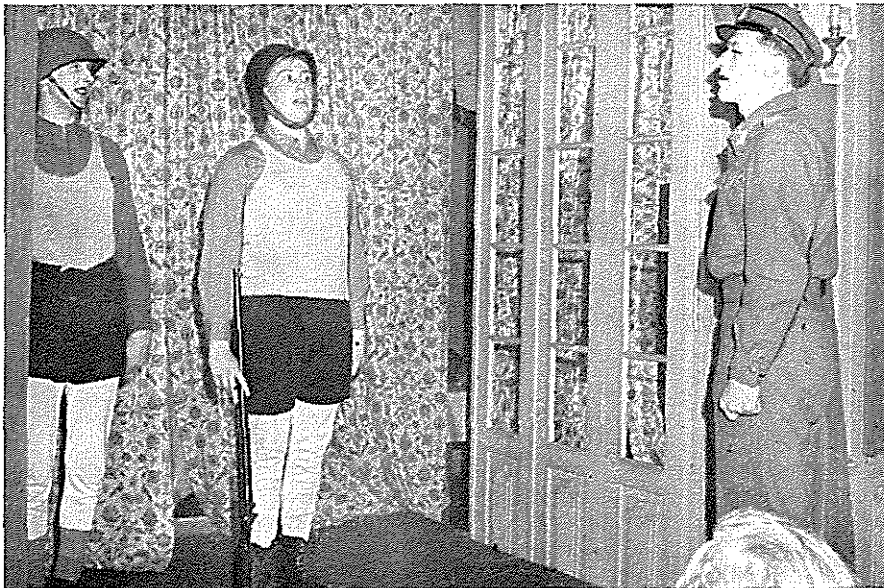
— Batteriet har efter min mening en vis »ånd«, en holdning, der tyder på forståelse for landets forsvarsmæssige problemer.

Den frie tankeudveksling.

Her i bladet har vi indtryk af, at batteriet netop med henblik på fri, demokratisk tankeudveksling har haft lejlighed til at påhøre flere foredragsholdere fra forskellige lejre, deltaget i diskussioner og se adskillige film.

Oberstløjtnanten henter en rapport op fra skuffen og bemærker:

— Ja, en ting er i hvert fald givet: Dette batteri har haft gode mulig-



Batteriet opførte en frisk revy, hvor soldatertidens begivenheder blev fremdraget. Her ser De et par værnepligtige demonstrere geværgymnastik under oversergent »Overgrebs« kommando.

heder for at stifte bekendtskab med tidens problemer. Vi har bestræbt os for at skaffe foredragsholdere, der på en fængende måde kunne levendegøre historien og skabe basis for en almindelig tankeudveksling om demokrati og frihed. Jeg tænker her ikke mindst på kaptajn Halcks og højskoleforstander Sune Andresens foredrag, men også sociale problemer er blevet drøftet — sidst i tilknytning til red. Aage Falk Hansens livfulde fremstilling af arbejder- og forsvarsproblemer.

— Og så har vi jo, tilføjer kaptajn Jørgensen, haft foredrag om hjemmeværn, fodfolk og artilleri m. m., samtidig med at vi har vist instruktionsfilm og forskellige spillefilm — alt sammen for at mure en sten i demokratiets store bygning.

Hjerne og automatik.

Der er mange gode hoveder i dette batteri?

— Ja, det er jo beklageligvis ikke altid »hjerneerne«, der bliver de bedste soldater. Det er jo, siger oberstløjtnant D. F. Petersen, et søgeligt faktum, at mange af dem, der har en højere uddannelse, betragter soldartiden som et uundgåeligt onde, en epoke, der rives ud af kalenderen og betragtes som delvis tabt. Derfor er der desværre heller ikke nok af denne kategori, der søger til kornetskolen, fordi de er angst for at »spilde« tiden. På dette punkt mener jeg, at den demokratiske samfundsorden endnu har et stykke vej at tilbagelægge. Uden forsvar, ingen frihed — til at tænke, tale eller tro. Det er grundlaget for hele vor eksistens.

— Har de gode hoveder betydning inden for luftværnsstyrkers organisation?

— Luftværnet er i vore dage i højeste grad automatiseret og arbejder derfor yderst selvstændigt. Men i det øjeblik, der indtræder en fejl i apparaturet, er det absolut en overordentlig fordel at have dygtige teknikere ved hånden. Korrektørerne og lignende udstyr har en så indviklet mekanisme, at folk uden faguddannelse har meget få chancer for at reparere. På dette område har 13. a. a. 2. bt. i denne omgang været velforsynet. Vi har haft civilingeniører og teknikumsingeniører i rigeligt antal blandt de indkaldte, og de har ofte været til god hjælp.

Folk og værn.

— Nu har soldaterne lagt trøjen. Men hvordan er nu indstillingen til hæren — efter overstået militærtjeneste?

— Naturligvis er de tidligere indkaldte glade for at blive civile igen. Oberstløjtnanten smiler ved tanken. Lad os bare være mennesker. Men jeg tror, at de fleste er positivt indstillet over for selve forsvarstanken, og jeg mener, at de få klager i indkaldelsesperioden peger imod en vis tilpasning under de militære betingelser. 13. a. a. 2. batteri 1950 viste sig ofte i besiddelse af initiativ i tjenesten, og herigennem ser jeg et vidnesbyrd om tilfredshed fra mandskabets side — en tilfredshed, som befalingsmændene i øvrigt kan dele.

Jørgen Buch.



Batteriet afholdt stor hjemsendelsesfest hos Josty i Frederiksberg have. Traktementet var fornemt og underholdningen førsteklases.

Soldater af i dag

EN rekrutbataillon har i august på en varm og strålende aften mellem to øvelser holdt lejrbål på Hornbæk strand. Forfatterinden fru Inger Bentzon, der overværede lejrbål og underholdning, har sendt os følgende:

Sommeren kom i grunden først, da børnenes ferie var forbi — og med den kom militæret herud til stranden. De sov i bivouak i skoven og holdt øvelser ved stranden og mange andre steder, hvor man mødte unge svedende, men tilsyneladende fornøjede krigere, og så gik rygtet, at man deres sidste aften på disse kanter var velkommen til at møde ved deres lejrbål ved stranden. Lidt tøvende indfandt man sig, men velkomsten manglede intet i varme. Uldne tæpper blev spredte ud over græsset. Nede ved vandkanten blev de små transportable ovne sat op, soldaterne samledes i klynger, og ledelsen havde haft den udmærkede idé at bede den stedlige sognefoged fortælle om egnen og dens liv — derefter overtog de selv underholdningen; sang — både soloer og udmærket ledet korsang — og anden underholdning af fornøjelig eller seriøs art løste hverandre af.

Oppe i skovbrynet havde de unge en lille bod, hvor de kunne købe tobak og slik, men det skortede heller ikke på gratis forplejning, både Jenserne og gæsterne fik the, sodavand og æblemest og basser, helt igennem en fornøjelig aften.

Det er dog ikke alt dette, der har bidt sig fast i erindringen; det er den tone, der herskede mandskabet, gæsterne og officererne imellem. Skulle man gøre rede for, hvorfor man befandt sig så vel, må det vist have været, at det var fordi det hele mindede een om aftner i et hjem med *velopdragen og tilfreds ungdom*. Det skortede åbenbart ikke på disciplin, men den trykkede ikke. Gæsterne blev ikke blot vel beværtede, men »godt nødt«, som det hedder sig på jysk, af de unge, der løb rundt med bakker og kopper.

Samtalen gik utvungent, og man kunne ikke undgå at høre »kritikken« af ledelsen — hvis man kan kalde det sådan, når det var lutter rolige og velovervejede gunstige domme.

Alt i alt: det forekom een, at der var nået frem til en tone, der må passe dansk sindelag og lynne ualmindelig godt — og man har lyst at sige et meget sent men velment: tak for sidst!
Inger Bentzon.

VIDSTE DE DET?

Ved Jan Rap

Hemmeligt dansk våben.

I 1817 fik det danske søartilleri en form for maskingeværer, der kaldtes »espingoler«. Det var våben med flere lag krudt og kugler og forsynet med en langsomt brændende sats, som antændtes forfra. En gang løb et sådant våben »løbsk«, og var nærvædt at forårsage stort mandefald blandt betjeningsmandskabet. Folkene måtte iøvrigt aflægge ed på, at de ikke ville fortælle andre, hvordan espingolerne skulle lades, og man omfattede de mærkelige våben med meget stor hemmelighed.

Soldaternavne.

Både i hær og marine er det ualmindelig, at »basserne« indbyrdes benævnes efter de landsdele eller byer, hvorfra de kommer. I det 18. og 19. århundrede kaldte også officererne soldaterne ved sådanne navne. Allerede 3—400 år tidligere havde de danske soldater haft numre, men kaldtes oftest ved fornavn plus et tilnavn, der bestemtes af befalingsmændene. Det var således ikke ualmindelig, at krigerne havde tilnavn som Okse, Buk, Ged og Hund, uden at de protesterede!

De første patroner.

I slutningen af det 16. århundrede fandt man for at forøge skudhastigheden på at afveje krudtladninger i træhylstre før et slag. Hylstrene blev båret i et bandoler over skuldren. Senere fandt man på at lave papirspatroner med kugle og krudt ud i eet for at lette transport og ladning. Når ammunitionen skulle bruges, bed skytten patronen over og overførte kugle og krudt hver for sig i geværet. Det var meget almindeligt, at folk, der ikke ønskede at blive sol-dater, på den tid lod en kammerat slå et par tænder ud på sig. Så kunne man ikke bide patronhylstret over og blev kasseret.

De gamle romeres bakteriekrig.

Ved siden af atombombe- og gas-krig er bakteriekrig en af de krigs-former, menneskehedens frygter mest. De fleste vil vel nok mene, at bakteriekrigen endnu ikke er blevet prøvet. Men det er den nu. De gamle romere brugte at slynge rådne ådsler over til fjenden ved hjælp af blider i håb om derved at sprede epidemiske sygdomme blandt modstanderne.

Søslag som folkefornøjelse.

De gamle grækere umættelige forlystelsessyge er velkendt. Men har De nogensinde hørt om de drabelige søslag, der udkæmpedes i de græske arenaer? Man fyldte de store skuepladser med vand, der var dybt nok til, at et par mindre krigsfartøjer med sejl og årer kunne flyde på det. Derefter anbragte man dødsdømte forbrydere i fartøjerne og bevæbnede dem. Skibene stævnedes nu mod hinanden til en blodig kamp, som ikke standsedes, før en af besætningerne var fuldstændig udryddet. Det grusomme skuespil overværedes af tusinder af koldblodige tilskuere.

Den sidste rejse.

Dør en soldat i kamp, begravnes han så vidt muligt under udfoldelsen af en traditionel militær ceremoni. Når kisten bæres til graven, er den dækket af nationalflaget, der symboliserer, at staten tager ansvaret for dødsfaldet og overtager forpligtelserne over for den døde familie. Æresvagtens står med sænkede geværer, hvilket skal tilkendegive våbnenes anger over at have dræbt den pågældende soldat. Når kisten sænkes i graven, affyres en salve. Denne tradition stammer fra en tid, hvor soldaterne var overtroiske, og skal skræmme eventuelle onde ånder bort. Til bisættelsesritualiet hører endvidere et trompetsignal, til hvilket knytter sig løftet om en reveille, som ærke-englen Gabriel vil blæse.

Et uheldigt nummer.

Capt. Jimmie Thach, der er chef for hangarskibet »Sicily«, som deltog i Korcakrigen, har givet ordre til, at ingen maskine, som starter fra eller lander på hans skib, må have nummeret 17. Den mærkelige ordre har sin årsag: Under Inchon-invasionen fløj capt. Simpson afsted fra »Sicily« med en maskine nr. 17. Ma-

skinen blev ramt af fjendens ild og piloten dræbt. En ny maskine fra hangarskibet blev skudt ned nogle dage senere med major Floeck om bord. Også den havde nr. 17. En tredje nr. 17 kom knap en uge senere beskadiget hjem. Da den blev slæbt hen over dækket, begyndte kanonen i dens ene plan at skyde. En marine-sergent blev dræbt. Da Kimpo blev taget af marine-infanteriet, var oberstløjtnant Lischeid med til at understøtte jordstyrkerne fra luften. Hans maskine blev ramt i det ene plan. Under beskyttelse af andre maskiner nåede flyveren frem til en nødlandingsplads, men eksploderede lige før landingen med det resultat, at føreren dræbtes. Oberstløjtnantens maskine var nogle få dage i forvejen ankommet til »Sicily« og havde nr. — 17!

996 akse-u-både gik tabt.

Under den anden verdenskrig sænkedes 996 af aksemagternes u-både. 781 var tyske, 130 japanske og 85 italienske.

Søløver, u-både og torpedoer.

Under verdenskrig I prøvede man at opdrætte søløver til at lytte efter u-både. I bassiner i land fik man dem til at reagere over for maskinstøj, men da de blev sluppet ud i havet, havde de mere travlt med at spore fisk end u-både. Under den sidste krig dres-serede en dyretæmmer i U. S. A. et større antal søløver til at styre torpedoer mod et bestemt mål. Men da man ikke kunne være sikker på, at dyrene også var i stand til at skelne ven fra fjende, turde marinen ikke benytte sig af søløvernes specielle evner.

»Herr kaptajn, må jeg gifte mig?«

I det attende århundrede måtte alt personel i den danske hær søge om tilladelse til at indgå ægteskab. Menigt personel skulle spørge kompagnichen. Kun 30 procent fik tilladelsen.

Mystisk fund af kanoner.

I 1819 blev der midt på en af Københavns gader, nærmere betegnet Kvæsthusgade, fundet otte store skibskanoner. I lang tid blev de liggende, uden at ejermanden meldte sig. Man fremlyste dem i bladene, men ingen — ikke engang marinen ville have dem. Til sidst solgtes kanonerne til private. Hvem der ejede dem, er aldrig blevet opklaret.

»Den sorte kokarde«.

Sorte kokarder var en tid lang tegn på militæres degradation. Siden blev de brugt som reglementerende uniformsgenstande for officerer, men afløstes endnu senere af kokarder i de nationale farver. Degradationen blev iøvrigt afskaffet i Danmark i 1881, hvor den blev afløst af embeds- eller bestillingsfortabelse.

»Den røde tråd«.

Dette udtryk bruges ofte i civil-livet, men stammer fra den engelske marine, hvor man den 6. oktober 1870

bestemte, at alt marinens tovværk skulle gennemtrækkes med en rød tråd, hvorved tyveri af tovværk van-skeligere kunne holdes skjult.

Luther om kanonerne.

Luther sagde engang: »Kanon er djævlens værk.« — Hvad mon han ville have sagt, hvis han havde vidst, at der senere skulle blive opfundet en atom-bombe?

Tidligere dansk hospitalsskib.

Den danske flåde har tidligere haft egne hospitalsskibe. Et af dem hed »Søhunden« og gav navn til et farvand nord for Møen, nemlig »Søhunde-havn«. Skibet, der førtes af en kap-tajn løjtnant og havde læger ombord, lå i lang tid til ankers i det nævnte farvand omkring 1715.

»Rødtrøjer« i krig.

Canadas beredne politi, »The Royal Canadian Mounted Police«, hvis per-sonel er kendt som »rødtrøjer«, tog aktivt del i den sidste verdenskrig. En del af korpset blev indlemmet i den 1. canadiske division. Korpsets hovedopgave under krigen var at forhindre spionage og sabotage, hvilken opgave blev varetaget med stor dygtighed. R. C. M. P. har også sit eget flyvende korps og sin egen flåde. Sidstnævnte har under fredsforhold til opgave at bekæmpe smuglere, men beskæftigede sig under krigen også med konvoj-tjeneste og patruljering langs Canadas kyster.

Et Sovjet-Gibraltar.

Jerntæppe-landene er på den 5 kvadratkilometer lille ø Saseno ved at udbygge en base, hvorfra de vil kunne beherske Otranto-sundet, der forbin-der Adriaterhavet og Middelhavet. Denne lille ø, der kun ligger 80 km fra Italiens kyst, skal anvendes som base for krigsskibe og V-bomber.

»Sovsekandernes« fjerpragt.

Hærens trekantede galahatte, der populært kaldes »sovsekander«, er som bekendt prydet med en overdå-dighed af kulørte fjer. Disse fjer er ret kostbare. De stammer fra haner, som kastreres, for at de ikke skal komme i slagsmål og ødelægge prag-ten.

Luftskib til 5 millioner dollars.

U. S. Navy har for øjeblikket et luftskib under bygning, som bliver verdens største. Det kommer til at koste 5 millioner dollars.

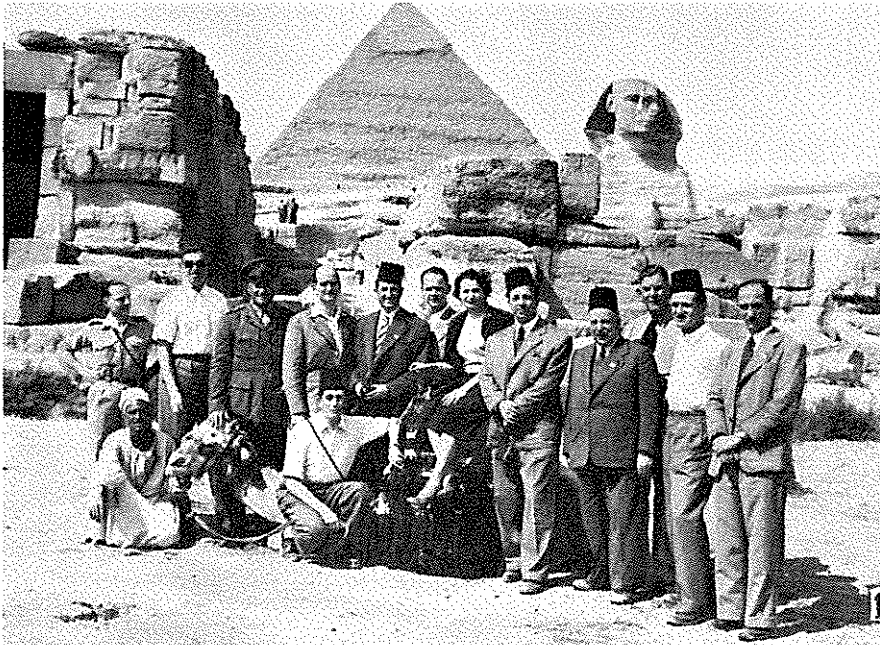
Averter

i

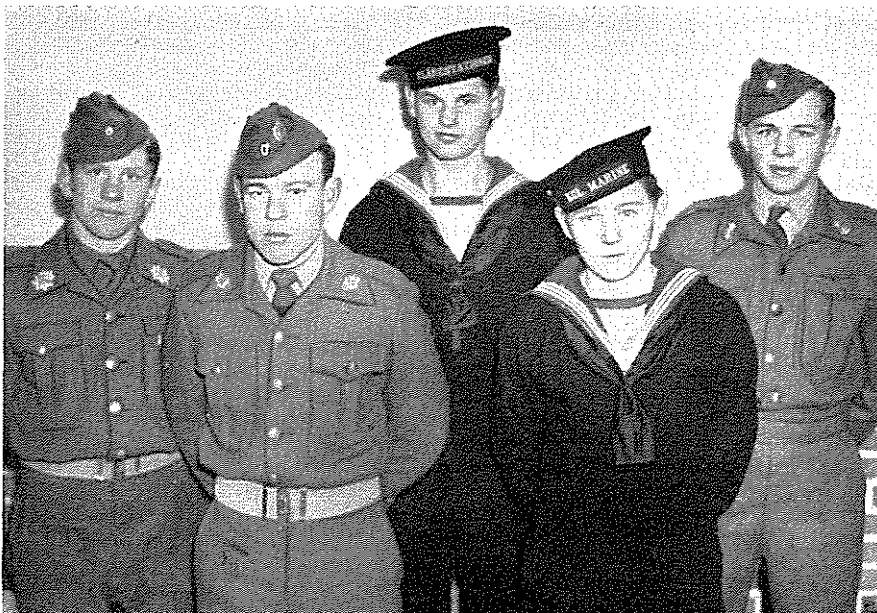
„Folk og Værn“



CONSEIL INTERNATIONAL DU SPORT MILITAIRE (C. I. S. M.)



Fra besøget ved de berømte pyramider og sphinxen ved Giza. Fra venstre ses stående: Kaptajn Petit, kaptajn Mollet, major Safwat (Ægypten), major Thorburn, major Gucuyener (Tyrkiet), kaptajn Bøving, oberstinde Bonivento (Italien), major Erensu, oberst Chomé, oberstløjtnant Bolken, major Pairon og orlogskaptajn Palsgaard. Knælende foran: En indfødt kameldriver og oberstløjtnant Bonivento.



Fra venstre: Hans V. Petersen, Poul P. Hansen, Andreas Nielsen, Knud Larsen og Jens Andersen.

I forbindelse med slutkampene i den internationale militære fodboldturnering, der fandt sted i Cairo i dagene 2.—8. marts, og som omtales kort i mart-april nummeret af dette blad, afholdt Conseil International du Sport Militaire (C. I. S. M.) sin årlige generalforsamling.

I generalforsamlingens møder deltog ialt 18 officerer, repræsenterende 9 af rådets 12 medlemslande, medens 3 lande ikke havde sendt delegerede. De danske repræsentanter var kaptajn G. Bøving ved hærens gymnastikskole, idrætsofficer ved generalkommandoen og orlogskaptajn Aa. Palsgaard, chef for bornholmske marinedistrikt.

Møderne afholdtes i kongressalen på Heliopolis-Palace hotel og fik et særdeles vellykket forløb, idet der fra alle sider vist vilje og evne til at løse foreliggende problemer og lade alle særinteresser ude af betragtning.

I forbindelse med møderne var lagt et meget omfattende program, dels af sportslig og dels af turistmæssig karakter, således at der var mulighed for og lejlighed til at opleve interessante ting og beundre de berømte turistattraktioner.

Det, der sikkert interesserer hovedparten af læserne mest, er oplysninger om årets internationale militære mesterskaber. En del heraf har tidligere været omtalt her i bladet, men vi er nu i stand til at give følgende supplerende oplysninger:

1. De internationale militære boksemesterskaber.

Disse mesterskaber var fastsat til afholdelse i Tyrkiet i dagene 6.—8. april, og et lille, men godt hold var udset til at repræsentere værnene ved denne lejlighed. De 5 bokser, der blandt mange aspiranter var udtaget i samråd med Dansk Amatør Bokse-Union, var:

Bantamvægt: Værnepligtig nr. 5979 Knud Larsen, søværnnet (Frederikssund), fjervægt: Menig nr. 124/50 Poul Preisler Hansen, 21. bataillon (Sparta, København), letvægt: Menig nr. 50927/50 Hans V. Petersen, 2. telegrafuddannelses bataillon (Vidå, Tønder), weltersvægt: Menig nr. 1938/50 Jens Chr. Andersen, 9. bataillon (F. A. K., Århus) og letsværvægt: Værnepligtig nr. 6210 Andreas Nielsen, søværnnet (Haderslev).

Alle bokseinteresserede og -kyndige vil nikke genkendende, når de læser disse navne, idet de alle har været i forgrunden ved vinterens stævner og mesterskaber. Disse 5 mand var samlet i København fra den 1. marts, og her gennemgik de under bokselærer Sv. Lysgaards kyndige og inciterende ledelse et omfattende og hårdt træningsprogram, der skulle bringe dem i fineste form til de forestående mesterskaber.

Men det skulle gå ganske anderledes. Den 20. marts modtoges en kort meddelelse fra den tyrkiske hærs generalstab, der oplyste, at mesterskaberne — på grund af for fåtallig anmeldt deltagelse — var aflyst.

Skuffelsen var naturligvis stor hos gutterne, der med flid og iver havde

deltaget i træningen og virkelig gjort et stort stykke arbejde for at blive i stand til at hævde de danske farver på værdig måde. Men der var ikke noget at gøre ved det, træningen indstilledes naturligvis straks, og efter endt påskeorlov meldte de 5 idrætsmænd sig tilbage til deres afdelinger.

2. De internationale militære terrainløbsmesterskaber.

For at nå frem til den bedst mulige repræsentation afholdtes den 16. marts et for værnene fælles udtagelsesstævne i terrainet om Høvelte og med 1. regiment som arrangør.

Udtagelsesstævnet var udskrevet i overensstemmelse med reglementet for det internationale mesterskab, der afholdes — når dette læses — er afholdt i Friburg i den franske zone i Tyskland den 22. april. Distancen var således 8 km, og løbet var udskrevet som såvel individuel som holdkonkurrence, idet hver af nedenstående enheder skulle stille med et hold på 6 deltagere, hvoraf de 4 bedst placerede skulle tælle med i holdkampen: Østre landsdelskommando, vestre landsdelskommando, det danske kommando i Tyskland, søværnet og flyvevåbnet.

Mærkelig nok svigtede deltagelsen noget i år, således stillede kun østre landsdelskommando med fuldt hold, medens de øvrige enheder var repræsenteret med henholdsvis 3, 1, 2 og 0 deltagere.

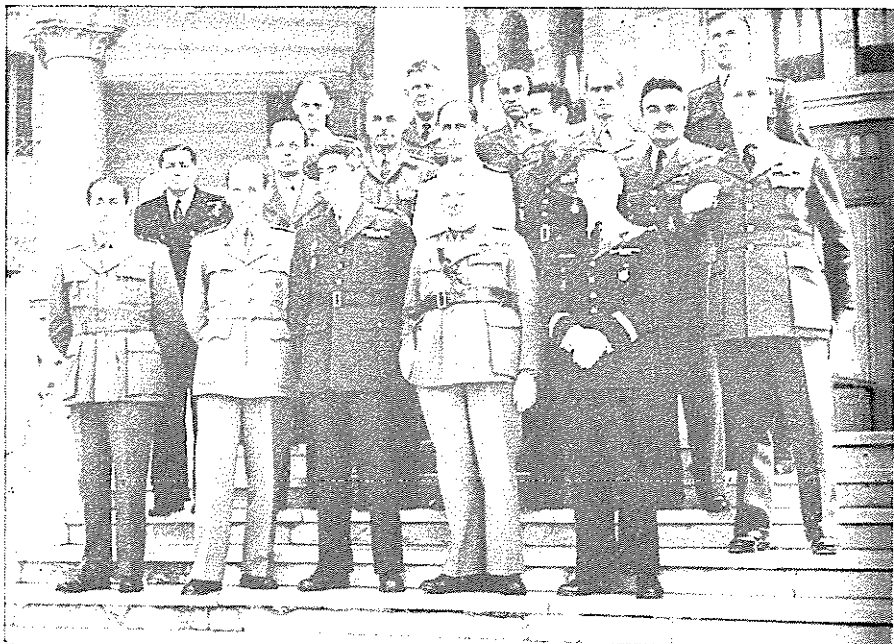
Resultatet af udtagelsesstævnet blev:

Nr. 1 løjtnant H. E. Egander ved 3. bataillon, sportofficer ved det danske kommando i Tyskland, i tiden 27,07 min. Nr. 2 sekondløjtnant C. A. A. Andersen ved 1. livgardebataillon, i tiden 29,42 min. Nr. 3 kystmath nr. 24 K. Andersen, søværnet, i tiden 30,09 min. Nr. 4 menig nr. 2016/50 K. C. Jørgensen ved jydsk dragonregiment, i tiden 30,14. Nr. 5 kystmath nr. 21 P. E. Larsen, søværnet, i tiden 30,15 min. Nr. 6 sekondløjtnant K. Paamand, elev ved hærens officersskole, i tiden 30,30 min.

Som det fremgår af tiderne, var løjtnant Egander i fuldkommen særklasse — 2 min. og 35 sekunder foran nr. 2. Han lagde sig straks fra starten i spidsen for feltet og løb elegant og ubesværet stil ruten igennem og sluttede fuldkommen frisk og uberørt af anstrengelserne. En præstation, der lover godt for deltagelsen i Friburg.

På grund af de forholdsvis svage tider, der opnåedes af de andre deltagere i udtagelsesstævnet, besluttedes det straks at undlade at udsende fuldt hold — 6 mand — til stævnet i Friburg og alene at lade løjtnant Egander repræsentere værnene her. Som følge heraf bortfaldt naturligvis også den planlagte fællestræning. Denne skulle have omfattet et fuldt hold på 6 mand og skulle have strakt sig over den sidste måned før afrejsen til Friburg.

Det var atter en skuffelse, men medens vi er uden skyld i den skuffelse som boksemesterskabernes aflysning medførte, må det siges, at vi selv utvivlsomt har en stor andel i denne sidste. Det forekommer utro-



Repræsentanterne fra de 9 nationer på Heliopolis-Palace hotels terrasse. Nævnt fra venstre ses i første række: Oberstløjtnant Bonivento (Italien), major Pailron (Belgien), C. I. S. M.s president, oberstløjtnant Debrus (Frankrig), C. I. S. M.s sekretær og kasserer, oberst Chomé (Belgien), eksekutivkomitéens sekretær, kaptajn Petit (Frankrig). I anden række: Kommandørkaptajn Tsoukalas (Grækenland), major Erensu (Tyrkiet), oberst Rifaat (Ægypten), orlogskaptajn Palsgaard (Danmark), oberstløjtnant Tsepapadakis (Grækenland), squadron-leader Sacharidis (Grækenland), oberstløjtnant Casoni (Italien). I tredje række: Kaptajn Bøving (Danmark), oberstløjtnant Bolken (Holland), major Latif (Ægypten), major Thorburn (Sverige) og kaptajn Mollet (Belgien).

ligt, at der ikke blandt de mange tjenstgørende befalingsmænd og menige skulle findes så mange gode løbere, at de med god tid til forberedelse og træning skulle være i stand til at gennemføre et 8 km terrainløb på antagelige tider. Eller er det den herhjemme svigtende interesse for terrainløb i det hele taget, der også gør sig gældende inden for værnene? Det er dog en af de discipliner, hvori der under den daglige tjeneste trænes mest — under felttjeneste, fægtning, friløb o. s. v. — og som er af væsentlig betydning for tjenesten i almindelighed, og hvori det oven i købet er uhyre nemt at afholde konkurrencer både inden for store og små enheder.

Det er nu for sent at søge det tabte genoprettet for indeværende år, men næste gang der kaldes, skulle alle enheder gerne stille med fuldt hold, således at det forhåbentlig bliver både første og sidste gang, vi må meddele, at værnene ikke er i stand til at stille med 6 terrainløbere.

3. Internationale militære håndboldmesterskaber.

Disse vil ikke blive afholdt i indeværende år, da interessen for håndbold er for ringe blandt medlemslandene.

4. International militær aeronautisk femkamp.

Dette mesterskab afholdes med det belgiske luftvåben som arrangør i Namur i dagene 15.—27. juli.

Følgende lande har indtil nu anmeldt deltagelse: Belgien, England, Frankrig, Holland, Italien og Sverige. Konkurrencen, der er specielt sam-

menst med henblik på den fysiske træning af det flyvende personel, omfatter følgende:

A. En flyvning over en distance på ca. 400 km, hvorunder der skal løses 4 forskellige opgaver.

B. En idrætslig del, omfattende:

1. Kårdefægtning med elektrisk markering.
2. Basketball. Der udføres 4 forskellige individuelle øvelser: a. Dribbling mellem forhindringer. b. Målscoring i 30 sekunder. c. Tid for scoring af 5 mål. d. Målscoring i 10 forsøg.
3. Svømning. Start med udspring fra 3 meters højde, passage under en flåde af 6 m længde, anbragt 24 m fra startstedet. Ved enden af bassinet, der er 50 m langt, kravles op, løbes 5 m til siden, springes atter i vandet og svømmes nu tilbage til startstedet.
4. Pistolskydning. Duelskydning på 25 m afstand. 2 prøveskud og 4 gældende serier à 5 skud.
5. Undvigelsesløb. Princippet heri er, at deltagerne tænkes at skulle undvige fra et fjendtligt land, og i den anledning skal gennemløbe en strækning på 14—18 km, overskride forskellige hindringer og undgå en række fælder.

Selv dette korte uddrag af reglementet lader ane, at det er en særdeles interessant femkamp, som stiller store og alsidige krav til det flyvende personel.

Det er nu fjerde gang, denne aeronautiske femkamp afholdes, men hidtil uden dansk deltagelse. Er det ikke en opgave for vort nye flyvevåben? Eller er tiden endnu ikke moden til at mødes med andre landes sports-trænede flyvende personel?

5. De internationale militære svømmemesterskaber.

Som tidligere omtalt afholdes disse mesterskaber i Stockholm i dagene 20.—26. august og vil antagelig — som sædvanlig — omfatte følgende discipliner, der indgår i det olympiske program:

100, 400 og 1500 m fri svømning, 100 m rygsvømning, 200 m brystsvømning, 4 × 200 m fri svømning, 3 × 100 m tvungen holdkapsvømning, udspring (3 m og tårn) samt vand-polo.

Indtil nu vides det, at følgende nationer har anmeldt deltagelse: Belgien, Danmark, Frankrig, Holland, Sverige og Ægypten.

Hvor stort det danske hold kan blive, afhænger ganske af, hvilke emner, der til den tid rådes over, men mon ikke adskillige af vore gode svømmere aftjener deres værnepligt?

Det kan ventes, at der afholdes et for værnene fælles udtagelsesstævne omkring den 15 juli, hvor alle kan deltage og give bevis for deres form, som så i den sidste måned pudses endeligt af under en fællestræning. Altså svømmere: Pas træningen og mød op til udtagelsesstævnet og vis, hvad I duer til!

6. De internationale militære sejlsportsmesterskaber.

Som det vil erindres, er arrangementet af dette mesterskab år overdraget Danmark, og forberedelserne er for længe siden påbegyndt, idet søværnets idrætskomité's kapsejlsudsvalg har overtaget det praktiske arrangement.

Foreløbig er dagene 20.—23. september fastsat til sejlsadsernes afholdelse.

Da søværnet ikke selv råder over drager, har Dansk Drageklub velvilligst stillet 7 fartøjer til rådighed, og det skal i denne forbindelse nævnes, at det uden denne hjælp ville have været umuligt at gennemføre arrangementet.

Efter det nu foreliggende kan følgende nationer ventes til start: England, Frankrig, Holland, Italien, Sverige og Danmark, men muligheden for endnu enkelte nationers start foreligger.

Vi skal senere, når alle enkeltheder er fastlagt, vende tilbage til en nærmere omtale af arrangementet.

7. De internationale militære atletikmesterskaber.

Datoen for disse mesterskaber er endnu ikke endelig fastlagt, men de vil finde sted i Italien mellem den 23. september og 5. oktober.

Programmet er det olympiske — bortset fra at 10 km løb udgår — altså:

100, 200, 400, 800, 1500 og 5000 m løb, 3000 m forhindringsløb, 110 og 400 m hækkeløb, 4 × 100 og 4 × 400 m stafetløb, højde-, længde-, stang- og trespring, kuglestød, diskoskast, hammerkast og spydkast.

Følgende nationer har givet foreløbigt tilsagn om deltagelse: Belgien, Danmark, Frankrig, Grækenland, Holland, Italien, Sverige og Tyrkiet.

Som de foregående år påtænkes

den danske repræsentation udfundet ved et for værnene fælles udtagelsesstævne, der må påregnes afholdt i midten af august, således at der som sædvanlig rådes over en måned til den afsluttende fællestræning, som kan bringe deltagerne i finest mulige form.

Hvad vi sagde til svømmerne gælder naturligvis i lige så høj grad her: Sørg for at holde jer i form, start i civile konkurrencer, når mulighed foreligger, og meld jer til udtagelsesstævnet og vis, hvad I duer til. En dejlig tur til Italien vinker forude!

8. International militær femkamp.

Tidspunktet er nu endelig fastsat til dagene 8.—14. oktober, og stedet bliver — som sidste år — Antibes (i Frankrig ved Middelhavskysten, mellem Nice og Cannes).

Vi skal kort nævne disciplinerne, der indgår i femkampen:

1. Skydning med gevær (3 prøveskud og 10 gældende).
2. Forhindringsløb (528 m med 20 forhindringer).
3. Håndgranatkast (både præcision og længde).
4. Svømning (50 m med 4 forhindringer).
5. 8 km terrainløb (på afstukket bane).

Denne sidste disciplin er således ændret noget, idet den tidligere har været 10 km på landevej.

Om alle detaljer henviser vi iøvrigt til tidligere numre af bladet, der dels har bragt hele reglementet og dels et referat af mesterskabet 1950. (Se bl. a. »Folk og Værn« nr. 1—2 1951.)

Nedenstående lande har givet foreløbigt tilsagn om deltagelse: Belgien,

Danmark, Frankrig, Holland, Italien, Sverige og Tyrkiet.

Hvorledes det danske hold til dette mesterskab vil blive udtaget er endnu ikke afgjort, men vi håber at kunne give endelig meddelelse herom i næste nummer af bladet.

9. De internationale militære fægtemesterskaber.

Som tidligere meddelt har Belgien påtaget sig dette arrangement, men tidspunktet er ændret til den 8.—14. november.

Mesterskaberne vil omfatte alle 3 våben — fleuret, sabel og kårde, og der udskrives både individuel og holdkonkurrence. Fra hvert land må starte 3 mand på hvert våben, og holdkonkurrencen udskrives ligeledes for 3-mands hold.

Følgende lande har givet foreløbigt tilsagn om deltagelse: Belgien, Danmark, Grækenland, Holland, Italien, Sverige og Ægypten.

Med vinterens fine indsats fra de militære fægteres side i erindring, må der ventes en hård kamp om pladserne på holdet, og mon ikke der også kan ventes fine resultater ved mesterskaberne?

Som det fremgår af ovenstående, er der mange og store idrætslige opgaver, der skal løses i den kommende tid. Men med interesse, hjælp og støtte fra alle sider, skulle der være mulighed for en fin dansk indsats i de discipliner, hvor der er givet tilsagn om deltagelse. Den første og vigtigste betingelse er imidlertid, at alle tjenstgørende idrætsmænd — både blandt befalingsmænd og menige — selv gør en indsats, passer træningen og holder rutinen vedlig ved at starte i konkurrencer, når lejlighed byder sig. —g.

Dansk Terrainsport Forbunds landsstævne 1951

SIDSTE år tog Dansk Terrainsport Forbund (D. T. F.) initiativet til indstiftelse af et årligt landsstævne (mesterskabsstævne) i terrainsport, som straks fra starten blev en stor succes, idet der startede ikke mindre end 35 mandsgupper og 19 kvindegrupper, som alle bestod af en fører og 4 mand (kvinder).

Men det var ikke blot, hvad antal startende grupper angår, at landsstævnet blev en stor succes. Hele arrangementet med tilhørende indkvartering og forplejning og ikke mindst selve konkurrencen var planlagt og gennemførtes paa forbilledlig måde under ledelse af formanden for D. T. F.s Odense afdeling, adjunkt Frederik Andersen.

Det er derfor ikke underligt, at alle terrainsportsinteresserede med store forventninger ser hen til dette års landsstævne, som er planlagt til pinsedagene 12.—14. maj.

Med succesen fra sidste år i erindring, vil vi mene, at alle, der har mulighed for at være med, møder op til kamp i dette års største og for-

nemste begivenhed inden for terrainsporten.

Det må derfor anses for sandsynligt, at nedenstående antal grupper møder til start:

Mandsgrupper:

Hæren	18
Søværnet	5
Flyvevåbnet	5
Hjemmeværnet	8
D. T. F.	16

Ialt 52

Kvindegrupper:

Danmarks Lottekorps-Kvindeligt Hjemmeværn	8
Danske Kvinders Beredskab ...	8
Kvindelige Marinere	8
D. T. F.	8

Ialt 32

Såfremt disse tal holder stik, vil det sige, at der møder 260 mænd og 160 kvinder.

Hvilket kæmpearrangement at gå i gang med. Alene indkvartering og

forplejning af så mange er et stort problem, og hertil kommer så yderligere arbejdet med at tilrettelægge og få konkurrencen afviklet på tilfredsstillende måde inden for den forholdsvis ringe tid, der er til rådighed.

Vi ønsker D. T. F. held og lykke med foretagendet og udtaler ønsket om, at successen fra 1950 må blive fulgt op til gavn for forbundet og til fremme for terrainsportens idé.

Stedet for stævnet endnu ukendt.

Deltagerne skal give møde i løbet af den 12. maj's eftermiddag og aften.

Pinsedag, den 13. maj, indledes med en kort feltgudstjeneste, og derefter begynder konkurrencerne.

For kvindegruppernes vedkommende afvikles kun *et løb* paa ca. 10 km i luftlinie, hvorimod mandgrupperne ikke slipper så let. For disse sidstes vedkommende afholdes den 13. maj 2 selvstændige udtagelsesløb, hver på ca. 10 km i luftlinie, hvorefter den bedste trediedel af grupperne fra hvert af de indledende løb — sandsynligvis den 14. maj — mødes til den afgørende dyst, der vil strække sig over en distance på 12 km.

Men der indgår jo meget andet end den rene orientering i terrainsporten, og således naturligvis også her ved landsstævnet.

For kvindegruppernes vedkommende indgår følgende discipliner: Orien-

tering efter kort, kompas og skitse, kortlæsning, afstandsbedømmelse, meldingstjeneste (incl. morseøvelse) og samariterøvelse.

For mandgrupperne er disciplinerne derimod: Orientering efter kort, kompas og skitse, kortlæsning, afstandsbedømmelse, meldingstjeneste (excl. morseøvelse), håndgranatkast, forhindringsløb og skydning med gevær.

Der kæmpes om smukke vandrepræmier.

Som det vil erindres, indstiftedes sidste år 2 pokaler, en for den bedste kvindelige og en for den bedste mandlige terrainsportsgruppe i Danmark. Disse blev vundet henholdsvis af Lotterne fra region VI og Dansk Terrainsport Forbunds Odense afdeling.

Hvordan er chancerne så i år? Det er meget svært at udtale sig om, når man ikke kender de startende, men mon ikke D T F atter i år løber med de bedste placeringer blandt mandgrupperne? Vi erindrer, at D. T. F. i 1950 ikke alene vandt pokalen, men yderligere lagde beslag på de 2 næste placeringer, medens gruppen fra 5. regiment, der var bedste gruppe fra hjemmestævnets region VI blev nr. 5.

Blandt kvindegrupperne blev re-

sultaterne derimod, at lotterne fra region VI — som nævnt ovenfor — vandt pokalen, og andenpladsen besattes af lotterne fra region V, medens specialisterne fra D. T. F. først lagde beslag på de to følgende pladser.

Vil det gå lige sådan i år? Eller er helt andre grupper nu i forgrunden? Spændende bliver det!

Vi håber at kunne bringe et udførligt referat i næste nummer af »Folk og Værn«.

—g.

De ved det...

- Hvis man med gevær m/50 vil flytte træffepunktet til højre, skal sidedrevet drejes:
 - fremad
 - tilbage
- Et fjendtligt våben søges i:
 - smeldets retning
 - knaldets retning
 - fløjtets retning
- Hvilken bataillon har som våbenmærke et vildsvinehoved:
 - 9
 - 6
 - 16
- Kampviseret med gevær m/50 er:
 - 200
 - 300
 - 400
- Hvilken rekylforstærker til let maskingevær m/48 har det største hul:
 - løsskydningsrekylforstærkeren
 - skarpskydningsrekylforstærkeren
- I liggende stilling er man tilbøjelig til at bedømme afstanden for:
 - kort
 - lang
- Hvilken bataillon har som våbenmærke en karavel:
 - 11
 - 12
 - 7
- Når geværet drejes til venstre, falder træfningen til:
 - højre
 - venstre

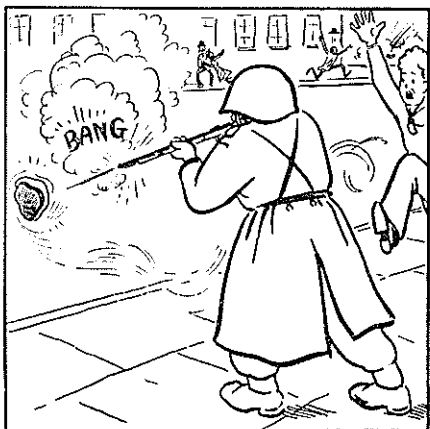
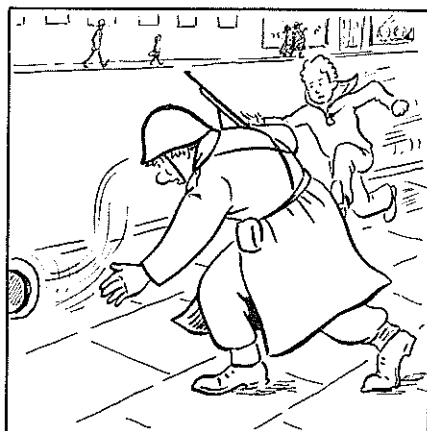
Den republikanske garde i Paris

Fortsat fra side 11

risternes utallige snapshots af garden på Amalienborg.

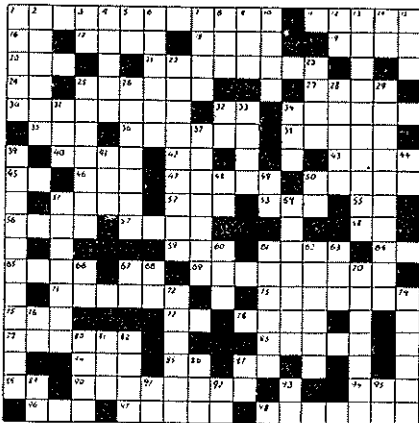
En særlig side af gardens ordens-tjeneste er den, der omfatter teatrene ... og det må jo være en ganske underholdende og instruktiv form for vagttjeneste. Der er altid en større eller mindre styrke til stede i hvert eneste teater under forestillingerne. I operaen og nationalteatrene Comédie Française og Odéon er styrken under kommando af en befalingsmand, der er let kendelig på sin elegante kårde. Men forøvrigt har hele den republikanske garde befalingsmandsrang og lønning derefter. Dens kommandant er oberst, og den består af 3000 officerer og underofficerer i alderen 22—55 år. Som førhen antydet er den delt i to afdelinger, en til hest og en til fods. Gardens medlemmer med deres familier er underbragt, som det jo hedder, i særlige kaserner, 15—16 ialt,

KNOLD og SPRØJT



Skib og kasernes KRYDS OG TVÆRS

Opgave nr. 32



VANDRET:

1. Stilling
11. Udråb
16. Atter
17. Naturforekomst
18. Egenvægt
19. Gl. Gud
20. Nap
21. Institutionerne
24. Bjord
25. Lærer
27. Takt
30. Nødbeholdninger
32. Talord
34. Arspørgelse
35. Farve
36. Fængsel
38. Dyr
40. Hovedstad
42. Rust
43. Dyrelem
45. Spids
46. Bilde
47. Fører
50. Dvret
51. Middag
52. Forhenværende
53. Kiger
55. Træ
56. Drengenavn
57. Landsdel
58. Ordensforkortelse
59. Talord
61. Klan
64. Retning
65. Pigenavn
67. Omtumlet
69. Almindelige
71. Pigenavn
73. Intelligente
75. Talord
77. Antal
78. Kostume
79. Velstand
83. Efterladte
84. Hælde
85. Drengenavn
87. Som 67 vandret
88. Tal
90. Rengøring
94. Skjul
96. Påfund
97. Institution
98. Fejl

LODRET:

1. Maskine
2. Ø
3. Dyr
4. Dyr
5. Tal
6. Chef
7. Høj
8. Ciffer
9. Gl. Verbum
10. Venlige
12. Fred
13. Sammenlægning
14. Stedord
15. Grusom
22. Rette
23. Pigenavn
25. Chefen
26. Mængde
28. Hurtige
29. Fugle
31. Sut
32. Initialer
33. Talord
34. Gang
37. Navn
39. Fjollerierne
41. Stjæl
44. Artikel
48. Initialer
49. Initialer
50. To ens
51. Til travløb
54. Drengenavn
60. Tidsrum
61. Næringsmiddel
62. Alarmeringsapparat
63. Bed
66. Bogholderiudtryk
67. Som 67 vandret
68. Hæfte
70. Nærige
72. Spil
74. Øde
76. Ikke (gl. dansk)
80. Porte
81. Ryge
82. Samtidigt
86. Køretøj
87. Gl. Hest
89. Tal
91. Gl. Møntforkortelse
92. Forstavelse
93. Dyr
95. Verbum

DEN REPUBLIKANSKE GARDE...

som ligger spredt over Paris og nærmeste omegn. De kan forsvares, men som Paris overborgmester, Pierre de Gaulle, sagde under sit besøg i Danmark i vinter: »Paris er ikke mere revolutionærens by som i gamle dage,« og det er da forresten godt det samme.

Under mobilisering bliver både gendarmeriets og den republikanske gardes mandskab anvendt som officerer og underofficerer ved enkadreningen af nyopstillede enheder, motoriserede tropper, kampvognsafdelinger, og eksempelvis kan nævnes, at under kampene i Ardenne omfremde den 45. kampvognsbataillon sig — den var dannet af den republikanske gardes kampvognsescadron Satory.

Størsteparten af den republikanske garde deltog i undergrundsbevægelsen, og under befrielsen bidrog den republikanske garde væsentligt til beskyttelsen af Strashbourg i kampene ved Kilstett, ligesom garden var meget virksom ved befrielsen af Vo geserne.

I Paris oplever man altså det særsyn at møde det franske elitekorps i teatrene, og de mest heldige har måske oplevet den republikanske gardes hestfolk, når de i afsiddet tilstand garnerer den store trappe i arkitekten Garniers lueforyldte marmoropera. Her danner de spalier i høje laksorte kravestøvler, hvide benklæder, lædertøj og rytterhandsker, lang mørkeblå våbenfrakke med røde opslag og fangsnore ... og så den flotte hjelm, en mindelse om Napoleons berømte kyradsregimenter. Den stråler af skinnende messing, kæk stritter en rød dusk, og sorte hestehaler hænger nedad ryggen. Det sker kun, når der er festforestilling for præsidentens gæster, eller når Frankrigs statsoverhovede ankommer til en velgørenhedsforening som »De små hvide senges bal« (til gunst for børneforsorgen). Jo, franskmændene har sans for stilfuldhed og effektivt isenesættelse af deres store sæsonbegivenheder.

Pariserne elsker deres garde, selv om de lejlighedsvis har været ukammerater med den, nemlig når den øverste politichef i Seinestaden har rekvireret gardens assistance ved opretholdelse af ro og orden. Men skønt

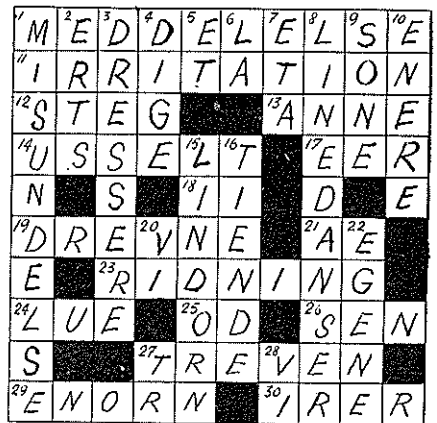


Et fanekommando af den republikanske gardes beredne afdeling.

ærkerepublikaner og god patriot kan pariseren alligevel godt lide de traditioner fra en anden og mindre demokratisk periode, der afspejler sig i de farvestrålende uniformer, og sidst, men ikke mindst kan de aldrig stå for det store pragtfulde orkester, den republikanske gardes stolthed.

Poul Karner

Løsning på opgave nr. 31.



Vinder (10 kr.) fru V. Hansen, Birkholmsvej 4, Holte.

Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Sørensen

Det har regnet hele dagen. Havde felttjeneste på eksercerpladsen om formiddagen. Faldt ned og op hver gang vi kom til en mudderpøl. Løb og krøb også en del af tiden rundt i granplantagen. 73 tabte sit gebis i en myretue.

Om eftermiddagen havde vi våbenlære med primus. Var oppe i viseret på geværet. Kunne ikke et hak. Fik at vide, at dette hak kaldes for lærven.

41 havde fødselsdag. Han fik en stor pakke hjemmefra, og den smagte os alle udmærket.



Konstruktør (15 kr.) vpl. RAKO 4207/335 torpedobåds divisionen Holmen.

Svar på: De ved det...

- | | |
|------|------|
| 1. a | 5. b |
| 2. b | 6. b |
| 3. b | 7. c |
| 4. b | 8. b |

En spændende slæderejse

(Fortsat fra side 22)

der, medens vi sov — og vi havde til gengæld kun et par fattige piber shag at byde husfruen, der måtte ofre sin søvn for at passe fyringen. Jeg har aldrig kunnet og vil aldrig kunne glemme denne storslæde og uegennyttige hjælpsomhed, som så uventet og ufortjent blev mig til del på et af de tidspunkter i min tilværelse, hvor jeg mest har trængt til den.

Næste morgen tørnede vi til igen. Forberedelserne var få, da rejse-traktementet kun bestod af gode ønsker, nu husene var lige så tomme for mad, som vor slæde var for last. Dog havde jeg mest ondt af vore hunde, som nu på tredje døgn skulle i selerne uden at have fået foder.

På falderebet fangede jeg en sætning, der lyste som et grønt strå i en tot høj. »Misundelsesværdige er I, der skal hjem til kaffe og tobak«, lød den.

»Vil du da virkelig køre den tur for disse tings skyld? Så kan jeg jo i nogen grad få lejlighed til at yde vederlag for jeres venlige hjælpsomhed«.

På få minutter havde han samlet stedets erfarne hunde, 4 stk., for en slæde, som kun havde 2 tværbrædder for og 2 bag. Om den var sådan for at gøre den yderligere let, eller kakkelovnen havde krævet de resterende en kold dag, er jeg endnu uvidende om, men den passede svært godt til den dags kørsel. Vi slædede kilometerlangt på spor, der lå som en sejt, gyngende bro gennem strækninger af sort, rådden is, hvis huller legedes med ringene, der opstod, når vi passerede. Hvor det var værst, måtte hundene gå ind bag hinanden, da pladsen var for smal til at tage dem alle på stribe, og alligevel faldt de yderste gentagne gange i. Så ville de uheldige gå inderst, og andre blev til gengæld skubbet ud og i. Det var egentlig slet ikke så morsomt, selv om Tunorqoq'eren med sin lette befordring kørte som et tillidsindgydende smil forude.

Vi kom til Upernavik ad en vej, jeg aldrig er kommet, hverken før eller siden, men vi kom der. Og hvor

var det godt at få helt tørt tøj på, at blive vasket og kunne spise ubegrænset, til man stoppede af sig selv. Hundene fik deres tilgodehavende med renter, og Tunorqoq'eren kunne godt have haft brug for et par tværbrædder til, da han begav sig hjemover igen.

Det er den værste slæderejse og for så vidt også den mest spændende, jeg har været ude for — af den art. Længe efter kunne jeg end ikke lide at tænke på den. Så blev den et minde, den også. Men endnu hænder det, når jeg træffer Aron, at han gør en eller anden hentydning til just den tur, og så forstår jeg, at selv i hans, en indfødt upernavikers, oplevelse på råd-den is, var det, vi den gang var ude for, noget udover det sædvanlige — noget af det, som det ikke bliver alle beskåret at få lejlighed til at opleve, og som færre får lejlighed til at se tilbage på ...

Lund Drosvad.

Lidt aktuelt om forsvaret

(Fortsat fra side 13)

Men hvis uddannelsesstiden er så kort, at man på et givet tidspunkt enten ingen soldater har inde eller kun *uuddannede* rekrutter, ligger landet blottet overfor ethvert pludseligt overfald, selv af små styrker. Derfor går man i alvorlige tider til en tjenestetid, der til stadighed giver landet en passende *vagt- og beredskabsstyrke*. *Tjenestetidens længde bestemmes altså ikke alene af hensyn til den nødvendige uddannelse, men også af hensynet til landets sikkerhed*. — Og når en hjemsendt forleden i en kronik kaldte vagttjenesten for anden klassens soldatertjeneste, er det derfor helt misforstået. Det er tværtimod omvendt: *rekrutten står i lære, men den uddannede soldat, der står på vagt, røgter sine egentlige opgave*. Det er *ham*, der, forhåbentlig blot ved sin nærværelse, skal vogte freden og, hvis denne trods alt brydes, skal *forsvare* landet og *sikre mobiliseringen* af resten af hæren. — Mon det ikke vil være rimeligt og rigtigt at tænke på dette, når De kommer ud for uddannelsen til den

— det er så vist rigtigt nok — ofte *kedsommelige* vagttjeneste — og til-lige at tænke på, at den jo også, og *heldigvis*, — er kedsommelig for de civile firmaers vagtmænd — men at Deres arbejde ikke bliver mindre vigtigt for det.

Og så til sidst:

Soldatertjenesten er ikke Deres egentlige job. Men den er en borger-pligt, akkurat som f. eks. at betale skat.

Ja, den er endnu mere. Den er for-ankret i Grundloven som een af Deres *frihedsrettigheder*. — Den er den fri mands ret til, om nødvendigt, at bære våben til værn for sit land og den leveform han ønsker.

Samfundet, *Deres* samfund har med et *altovervældende* flertal og i dyb alvor erkendt, at dette desværre er nødvendigt.

Det håber dog på, at hvis vi kan skabe et virkeligt effektivt forsvar, vil dette i sig selv kunne vogte freden. Men dette håb kan kun gå i opfyldelse, hvis vi alle tager vor opgave alvorligt og hvis vi — i stedet for at eksperimentere og tro, at vi ved det bedre — drager lære af de erfaringer, som andre — der ikke har haft den lykke at undgå direkte krig — har høstet.

Det betyder ikke, at vi herunder ikke kan og skal tage hensyn til vore særlige forhold. Men det betyder, at vi ikke kan komme uden om de principper, der erfaringsvis gælder for ethvert forsvar.

Det betyder, at De — såvel som vi andre — må underordne Dem disse principper og metoder og forstå, at de er til gavn for Dem selv, hvis ulykken skulle ske, — på samme måde som den finske soldat, jeg omtalte, forstod det — men ganske vist først, da han mødte granatilden.

Og så bør vi også huske på, at i dag står vi ikke alene. Når De og jeg træder an i geleddet, er vi med i den store opmarch fra Nordkap til Middelhavet, fra U. S. A. over Atlanten, ja hele jorden rundt. Vi har bag os hele den vestlige verdens vældige resourcer, der nu er ved at blive mobiliseret, mod despoti aggression — for frihed og ret til at leve i tryghed og som det passer os. E. J. Wiboltt.

„DIMO„

Autoriseret  Forhandler

AUTOMOBILER

Salg og Service

Finsensvej 50

Central 2604

Den Sjællandske
Bondestands Sparekasse

Bryggeriet **STJERNEN**



Øl og Mineralvande

» FOLK OG VÆRN « udgives af

FORSVARSMINISTERENS FOREDRAGSUDVALG OG VÆRNEGENS OPLYSNINGSKONTOR

Redaktører: Oberstløjtnant E. J. WIBOLTT (ansvarsh.) og orlogskaptajn H. E. WERN
Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V, Palæ 9615. Postkonto 4885.

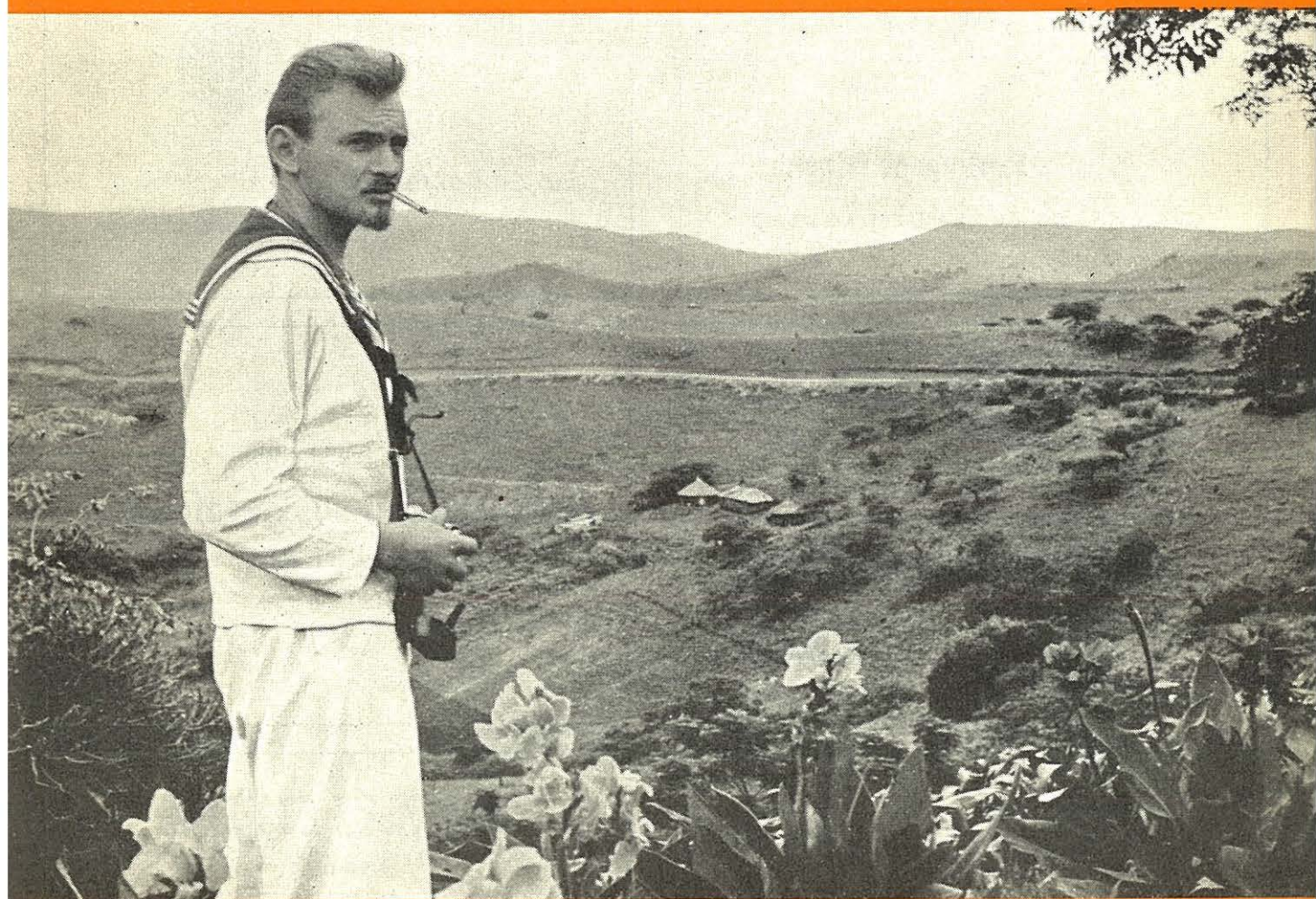
Det Berlingske Bogtrykkeri

Folk ^{OG} Værn

NR. 5

JUNI 1951

10. ÅRGANG



Værnepligtig Leif Bach — ved udsigten over »The valley of a thousand hills«, hvor zulunegrerne lever afsondret i deres kråls.
Se artiklen om »Galathea« side 16—18.

INDHOLD:

	Side		Side
Forsvarsudgifterne og levestandarden, af redaktør, cand. polit. Aage Hastrup	3	Danske officerer i U. S. A.	15
Folk og værn stævne. Billedreportage	4	Med Galathea Capetown-Mombassa	16
Den 2. front, af cand. mag. Herluf Petersen	6	»Gung-Hoe«, af orlogskaptajn K. Bang	19
Da Randers tog afsked med dragon-hestene, af E. Valentin	8	Siden sidst. Billedreportage	22
Indtryk fra et kort besøg i Cairo	10	Terrainsportsmesterskabet	23
Danmarks første hjemmeværnsgård	14	Glimt fra luften, af kaptajnløjtnant L. Wessel Wetlesen	24
		Fjernkending	25

*- læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

Hovedsæde: Holmens Kanal 12
København K.

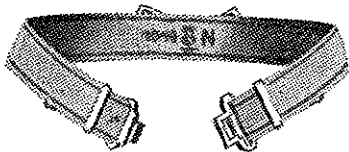
45 filialer i København og omegn
58 filialer i provinsen

Alle forespørgsler besvares omgæ-
ende af vore filialer og gennem vort
hovedkontor: Central 6500 lokal 65



Lad Landmandsbanken

udføre Deres bankforretninger



REGLEMENTERET
FELTLIVREM
M. 1945

2 størrelser: Normal 100 cm og 125 cm lang. Både skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 11,75

Endvidere fås skulder-
remspær med forlænger-
stykker, korttasker, ga-
macher og paksække.



Kongens Nytorv København K.

Guldtrækkeri, stuen

Leverandør til

samtlige

Hærens Afdelinger

N. OLAF MØLLER

Papirhandel en gros . Bogtrykkeri

Frederiksborggade 26

København K. Tlf. C. 456



Indreg. Varemærke

Aktieselskabet
Nordiske Kabel- og Traadfabriker
København

BIKUBEN

Silkegade 8, K

Sparekasse
Alderdomsforsørgelse
Byggespareafdeling
Børneforsørgelse
Depotafdeling
Forvaltningsafdeling
Udlånsafdeling

Vedtægter udleveres i hovedkontor og filialer

FOLK OG VÆRN

NUMMER 5 - JUNI 1951 - 10. ÅRGANG

FORSVARSDUDGIFTERNE OG LEVESTANDARDEN

Af redaktør, cand. polit.
Aage Hastrup.

DET er naturligvis rigtigt, at et frihedsselskende folk skal være rede til at forsvare sig for enhver pris.

Det er også rigtigt, at selv det mest veludbyggede forsvar aldrig vil kunne blive så kostbart for et land som fremmed besættelse og undertrykkelse endsiges krig og ødelæggelse.

For så vidt kan man altså både ud fra etiske og udfra kølige økonomiske motiver afvise enhver diskussion om, hvorvidt et dansk forsvar — på højde med tidens krav — kan betale sig.

Man behøver blot at minde om, at den tyske besættelse kostede Danmark 7—8 milliarder kr. eller ca. 1,5 milliarder kr. for hvert besættelsesår. Omregnet til det nuværende prisniveau skal beløbet endog forhøjes til 2 milliarder kr. — eller knapt tre gange så meget som den nye forsvarsordnings årlige drifts- og anlægsudgifter er anslået til.

Alligevel støder man jo ofte på indvendinger af økonomisk art mod vort forsvars genopbygning. Det hævdes, at de penge, som ofres på vort militærvæsen, må tages fra vor sociale forsorg eller ved en almindelig nedsættelse af levestandarden — f. eks. ved en forhøjelse af skatterne.

Det kan selvfølgelig lyde meget logisk, at der ikke kan købes almindelige forbrugsgoder for de penge, der anvendes til kanoner.

Og dog er det langt fra givet, at befolkningens levestandard eller de sociale kår ville være bedre, om vi undlod at skabe os et efter forholdene effektivt dansk værn.

Man må jo huske på, at selvom vi — ihvertfald rent øjeblikkeligt — kan undlade at påtage os udgifter, der vedrører vor nationale frihed, så kan vi ikke frigøre os fra de byrder, som den almindelige oprustningskonjunktur medfører. De tider er forbi, hvor et lille neutralt land kunne skulpe rundt på havene og tjene sig rig på de stores strid.

Alene sidste år førte de internationale prisstigninger, som er en direkte følge af den oprustning, der er fulgt efter Koreakrigen, og som har givet sig udslag i, at de store lande søger at sikre sig råstoffer og derfor driver

priserne i vejret, til en forringelse af bytteforholdet mellem danske og udenlandske varer, der kan anslås til en værdi af 800—1000 millioner kr. Når det desuagtet stort set er lykkedes os at opretholde den hjemlige levestandard så nogenlunde uændret, skyldes det alene, at denne forværing af vilkårene for vor udenrigshandel er faldet sammen med en meget betydelig forøgelse af den samlede danske produktion, takket være en bedre udnyttelse af vort produktionsapparat, en fremgangslinie som næppe vil blive så markant i de kommende år.

Mod vor egen vilje er vi altså kommet til at bære vor, meget betydelige part af udgifterne ved den internationale oprustning. Og det er i denne forbindelse værdt at bemærke, at det her drejer sig om en udgift, som er 10 gange så stor som den forøgelse af forsvarsudgifterne, der fandt sted i 1950, og som vel alt ialt næppe har andraget meget mere end godt 100 millioner kroner.

Spørgsmålet er da, om vi som neutralt land havde haft bedre mulighed for at klare denne situation.

Man vil måske da henvise til, at Sverige, der i modsætning til Danmark ikke deltager i det atlantiske forsvarssystem, har haft held til at undgå nævneværdig forringelse i bytteforholdet mellem sine eks- og importvarer. Men Sverige kan ikke sammenlignes med Danmark, fordi Sverige besidder vigtige råstoffer, som vi desværre må undvære, f. eks. malm og træ. På et tidspunkt, hvor det var råstofferne og dem alene, der samlede interessen og efterspørgslen, har Sverige haft mulighed for at følge med i det internationale kapløb, medens vi med vore levnedsmidler er haltet bagefter.

Det er snarere sandsynligt, ihvertfald hvis man ser på situationen fremover, at Danmark ville være blevet økonomisk ringere stillet, om det havde beholdt sig enten på samme måde som Sverige eller også havde valgt at forholde sig både neutral og afrustet.

Den afsvækkelse af vort lands økonomiske stilling, som prisudviklingen

har medført, må nemlig ses (og vil også blive set) under noget anden synsvinkel på grund af Danmarks deltagelse i atlantunionen.

Det er — f. eks. — en kendt sag, at Amerika nærmest har været indstillet på at afvikle Marshallhjælpen efter, at den internationale udvikling tvang det til i videst mulig udstrækning at samle sine kræfter om genoprustningen.

Marshallhjælpen til Danmark er da også blevet skåret ned i forhold til, hvad vi håbede på at modtage, da vi i sin tid tiltrådte planen om en økonomisk genopbygning af Europa ved fælles bestræbelser og bistand fra amerikansk side. Men Marshallhjælpen er ikke blevet skåret nær så stærkt ned overfor os som overfor en række andre lande, der var bedre udstyret med naturlige rigdomme i form af råstoffer.

Det er næppe sandsynligt, at noget sådant ville have været tilfældet, om vi stod udenfor det nordatlantiske forsvarssystem.

Det er også en kendsgerning, at en meget væsentlig part af det materiel, vi nødvendigvis må anskaffe til vort forsvar, vil blive os ydet som gave.

Havde vi holdt Sveriges væbnede neutralitetslinje, var vi kommet til at betale disse våben med verdensmarkedets stærkt opskruede priser, hvis vi overhoved havde kunnet købe dem for penge.

Havde vi været neutrale og afrustede, ville vi selvfølgelig ikke være kommet til at ofre penge til dette formål, men det er højst sandsynligt, at de mangler af råstoffer, vi har brug for til andre formål, i så fald ville være blevet meget begrænsede. Ikke fordi man i og for sig ønskede at holde os ude fra at få andel i disse goder, men simpelthen fordi der ikke ville have været noget incitament til at give os dem, når vi ikke en gang havde andre krigsvigtige råstoffer at give i bytte.

Og endelig er det jo en kendsgerning, at der indenfor det atlantiske system eller i mere eller mindre direkte tilknytning til det, nu søges

Fortsættes side 30

FOLK OG VÆRN-STÆVNE

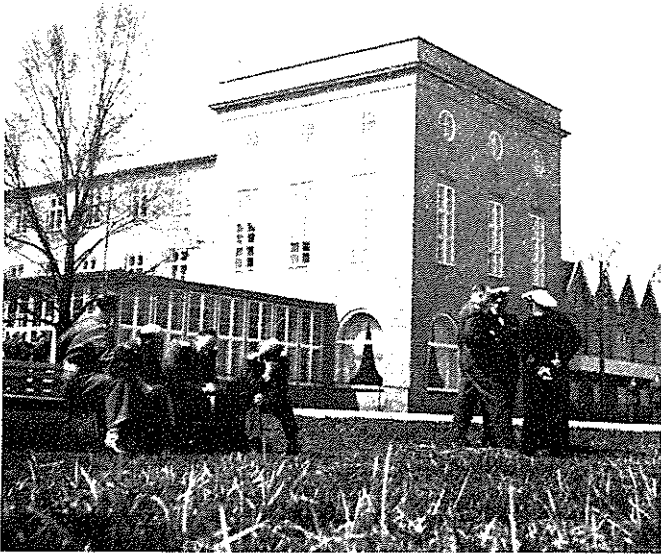
FOLK OG VÆRN har holdt landsstævne på Nyborg Strand, hvori deltog 120 officerer fra hæren, søværnet og flyvevåbnet.

Mødet blev åbnet Kr. Himmelfartsdag af forsvarsminister Harald Petersen, hvorefter den fungerende forretningsfører, folketingsmand Victor Gram, indledte forhandling om hovedlinjerne for folk og værn's arbejde. Derefter startede garnisonskommandanten i Viborg, oberst T. K. Thygesen, en diskussion om veje og midler for det lokale samarbejde mellem garnison og befolkning, der varede indtil sent om aftenen.

Forsvarsministeren fremførte nogle forsvarspolitiske betragtninger, hvorefter man tog fat paa biblioteksvirksomheden ved garnisonerne efter en indledning af bibliotekar fru H. Obel-Jørgensen. Derefter indledte premierløjtnant J. E. Bay en forhandling om soldaternes fritidsundervisning, inspektionschef E. Thistad-Jensen om socialrådgivning m. m., og om aftenen indledtes den afsluttende forhandling af kaptajn J. Brøndum og premierløjtnant H. E. Skaarup.

Foruden de ovenfor nævnte indledere har repræsentanter for alle hærens, søværnets og flyvevåbnets enheder deltaget i møderne, repræsenteret ved chefer og andre officerer. Desuden blev møderne overværet af departementschef E. Lindgren og oberstløjtnant K. H. Lindhardt fra forsvarsministeriet, kommandørkaptajn K. H. Paulsen som repræsentant for forsvarschefen, hærens chef, generalløjtnant E. Gørtz, og den kommende hærchef, generalmajor E. C. V. Møller, chefen for flyvevåbnet, generalløjtnant C. C. J. Førslev og chefen for vestre landsdelskommando, generalmajor V. Bjerregaard, chefen for det danske kommando i Tyskland, oberst O. Bjerregaard m. fl. samt stabschefen ved vestre landsdelskommando, oberst Linde.

Stævnet har været tilrettelagt af forsvarsministerens foredragsudvalg.



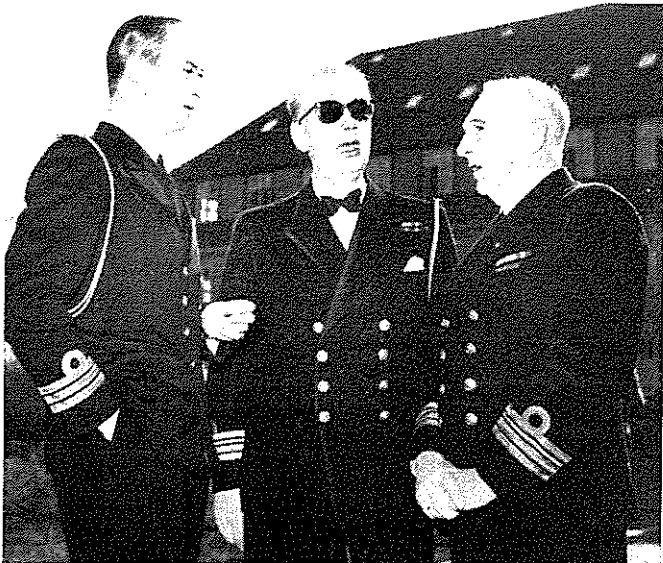
Nogle af deltagerne nyder det gode vejr udenfor hotellet, inden mødet begynder.



Efter velkomsten ved formanden for forsvarsministerens foredragsudvalg, førstelærer Th. Hauberg åbnede forsvarsminister Harald Petersen mødet.



Chefen for hæren, generalløjtnant E. Gørtz drøfter et af forhandlingernes spørgsmål med den fungerende forretningsfører ved forsvarsministerens foredragsudvalg, folketingsmand Victor Gram.



Som repræsentant for forsvarschefen var kommandørkaptajn K. H. Paulsen tilstede. Her ses han i samtale med tv. orlogskaptajn H. E. Wern og th. kommandørkaptajn N. T. Michaelsen fra Kattøgats marinedistrikt.



Kommandanten i Søgårdlejren, oberstløjtnant P. F. L. Hintz og formanden for forsvarsministerens foredragsudvalg, førstelærer Th. Hauberg.



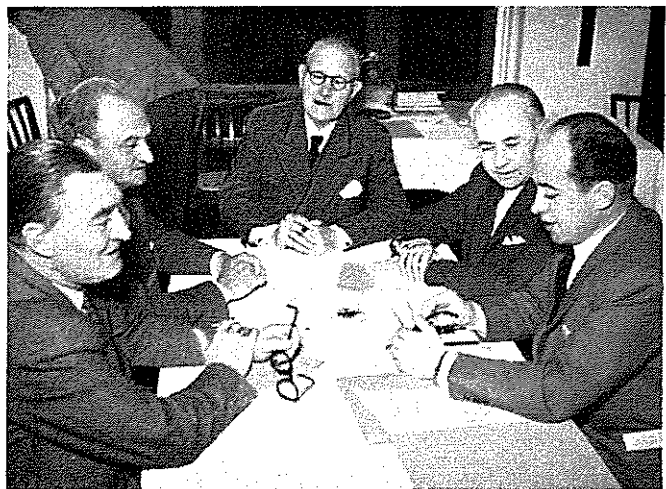
Medlem af foredragsudvalget, folketingsmand Carsten Raft, kaptajn A. Ø. Østeraa, FOVA, og chefen for region III, generalmajor R. Allerup.



Forsvarsministeren og chefen for 3. regiment i Viborg, oberst T. K. Thygesen.



Fra venstre folketingsmand Johs. Christiansen, chefen for hærens officersskole, oberst C. V. Hjalb, oberst W. E. O. Lawaetz, telegrafbataillonen samt generalmajor E. C. V. Møller.



Medlemmer af forsvarsministerens foredragsudvalg drøfter nogle af dagens spørgsmål. Fra v. formanden, førstelærer Th. Hauberg, folketingsmand C. Raft, oberstløjtnant H. Bruhn, folketingsmand Johs. Christiansen og folketingsmand Victor Gram.



I en pause i forhandlingerne den 4. maj blev der nedlagt en krans ved mindesmærket på Nyborg strand. — Forsvarsministeren holdt en kort mindetale, hvorefter kaptajn L. A. Åhrnell på forsamlingens vegne nedlagde kransen.



Kort over malarieområderne i verden. Disse angivelser skal dog ikke tages for bogstaveligt, da der hele tiden sker forskydninger, og sygdommen bryder frem i nye områder.

I dette års informationer fra F. N. er der givet en udførlig beretning om F. N.s malariabekæmpelse i Indiens jungle, hvor eksperter har travlt med at sprede DDT til udryddelse af malariamyg samt indsamle myg til undersøgelser, — og sygeplejersker tager mod patienter fra de hærgede egne, spreder kendskab til det nye vidundermiddel, paludrin, samt blodprøver så mange børn som muligt for at opspore malariakim.

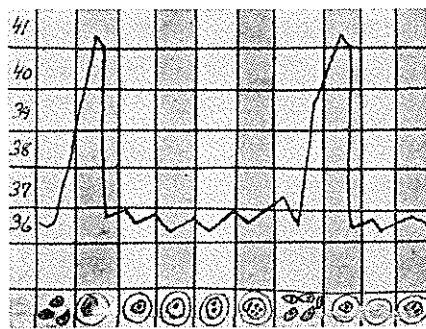
Der er gået mange år, siden den franske forsker Laveran opdagede de små malariasnyltere i patienternes blod, og dog truer den dødbringende sygdom stadig menneskeheden, selv om der skintes svage lyspunkter både hvad angår behandling og forebyggelse. Men man forstår sygdommens betydning, når man hører, at der i 1950 skønsvist har været over 800 millioner malariapatienter, og at ca. 3½ million mennesker sidste år døde af denne sygdom.

Vedkommer det den militære situation? I høj grad! De krigsførende landes militærekspert er forlængst klare over, at den største fare for soldaterne — og dermed for operationerne — i varmere egne ikke altid er fjendens våben, men ofte de talrige snyltere, som nyder godt af krigens uorden og menneskers sammenstimlen som soldater eller civile flygtninge, — og som benytter sig af, at de medicinske og hygiejniske barrierer, der normalt hindrer sygdommens fremtrængen, brydes ned. I næsten alle militære operationer — fra ældre tider til nu — har sygdomme som malaria, dysenteri og andre betydet alvorlige problemer både for tropperne og civilbefolkningen i krigsområderne.

Blandt de snyltende dyr, som angriber mennesket, er malariaparasitterne sikkert de farligste, — og eksperter regner malaria for at være den værste af alle menneskets sygdomme. Den encellede, mikroskopiske malariaparasit er ca. 1/1000 mm i længde, — og den spredes af en myggeart, Anopheles, der — efter Boas' — er nært beslægtet med vore hjemlige myg. Når malariaparasiter ved myggestik overføres fra et sygt menneske, trænger de ind i de røde blodlegemer, hvor de formerer sig, således at blodlegemerne sprænges. De nye legioner af døtreceller, der således slipper ud, trænger ind i andre

blodlegemer, og således fortsætter det. Samtidig med de gentagne angreb kommer der feberanfald, og da udviklingen af parasiterne tager en bestemt tid, kommer feberanfaldene med bestemte mellemrum.

Malaria tapper livskraft og livsmod. Historikere hævder, at malariaangreb var en af årsagerne til den græske nations degeneration efter oldtiden, — og bølger af malariaepidemier i den romerske kampagne faldt i tid sammen med variationer i Romerrigets magt.



Temperaturkurve for malaria. Det er den såkaldte trediedagsfeber. Forøden ser man, hvorledes snylternes sprængning af blodlegemerne følges umiddelbart af feberanfald.

De fleste ved, at malaria har forhindret militære angrebsplaner og forårsaget nederlag, når den angreb den ene af de krigsførende parter, — og at den til tider har formået at lamme al aktivitet på fronten, når den angreb på begge sider. I en afhandling af militærlægen dr. Lapage: »Parasites and War« oplyses det, hvor svære tab både de allierede og tyskerne havde på Balkan i forrige verdenskrig. Ved Gallipoli blev der dræbt flere soldater af malaria end af kugler og granatstumper. I året 1916 havde 25 % af de britisk-makedoniske styrker — der var på ca. 250.000 mand — været på lazaret til malariabehandling. Og i 1917—18 var til tider næsten halvdelen af de britiske kræfter ude af aktion af samme grund. Tyske tropper havde det på samme måde, — og gang på gang standsede de militære operationer, når malaria-bølgerne satte ind.

I andre verdensdele gik det på lignende måde. Af hver 1000 soldater i den britiske hær i Indien fik 420 malaria, — oplyser en statistik, — og i 1916 var de østafrikanske ekspeditionskorps på ca. 5800 mand lammet af malaria, idet ca. 50.000 mand i løbet af dette år havde været på hospitalet, hovedsagelig med malaria. Året

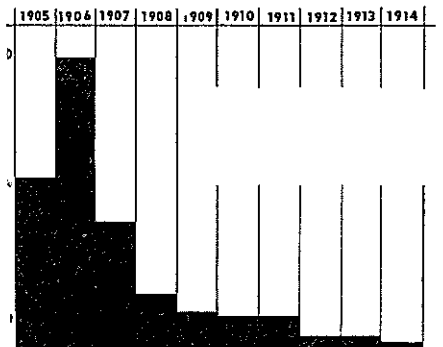
efter var det endnu værre i Afrika, — og selv om »kun« ca. 500 mand døde om året, betød sygdomsangrebene en betydelig svækkelse af styrkerne. I Iraq havde malaria en lammende virkning — og reducerede her den militære angrebsstyrke i betydelig grad.

Også i den sidste verdenskrig var malaria en alvorlig fare for soldaterne. Dr. H. Fairley fortæller i »Fight against Disease« om forholdene i det sydvestlige Stillehavsområde. Her var, i løbet af fire måneder (sidst i 1942 og først i 1943) ca. 90 % af styrkerne angrebet. Ved den tidlige kampagne mod japanerne i 1942—43 var de tab, der skyldtes malaria, 5 til 30 gange så store som tab, der var en direkte følge af angrebshandlingerne.

De samme erfaringer havde de britiske og indiske tropper i Burma, de amerikanske tropper på Bataan og Guadalcanal samt de australske tropper på Ny Guinea og i Ny Britannien. På Bataan havde, efterhånden, ca. 85 % af USA-soldaterne haft malaria, og nogle eksperter fremhæver, at disse troppers modgang lige så meget skyldtes den lammende sygdom som andre faktorer.

Her må tilføjes, at dr. Fairley sikkert overvurderede malaria noget, idet også andre sygdomme har spillet ind, således den epidemiske dysenteri (bacilledysenteri), skyttegravsfeber, ormesygdomme og andre. Men naturligvis — malaria har været hovedfjenden, hvilket fremgår tydeligt af et eksempel, hentet fra australske krigsoversigter. Heri fremhæves det, at af de medicinske dødsfald blandt de australske soldater under operationerne på ny Guinea i 1943—44 skyldtes 60,8 % malaria.

En mikroskopisk organisme, der er beslægtet med malariasnylteren, for-



Kurve, der viser effektiv bekæmpelse af malaria i Panama under kanalarbejdet. Her bekæmpede man malariamyggene, hvorved sygdommen gik tilbage fra 90 angrebne pr. 10.000 arbejdere til 2 tilfælde pr. 10.000.

årsager amøboid tyfus. Også denne sygdom er en fjende, man må regne med. Soldaterne inficeres gennem drikkevandet og føden — eller ved insektstik. Heraf følger, at en gennemført hygiejne vil være et vigtigt forebyggende middel. Det er blevet fremhævet, at ekspeditionstropperne i Ægypten i den sidste krig led meget af amøboid dysenteri, og sygdommen har sikkert haft sin væsentlige andel i mange operationers forløb, blandt andet i de tyske troppers nederlag.

Den afrikanske sovesyge, der fremkaldes af en mikroskopisk organisme, og som spredes af tsetsefluen, har man ikke hørt så meget om i forbindelse med de militære operationer, hvorfor det må antages, at den først og fremmest angriber de indfødte, muligvis fordi de hvide har mere effektive forebyggende og beskyttende midler. Sovesygens fremkaldere lever ikke i blodlegemerne, men i selve blodvæsken.

Det er en yndet selskabsleg på et vist tidspunkt af aftenen at sige »trikin frit fedt flæsk«, men det er en spøg, som adskillige hjemvendte soldater ikke ynder. Der klæber for dyreste minder ved ordet trikiner. Svinets snyltende rundorm, trikinen, har på sine steder været en kedelig krigsdeltager. *Trichinella spiralis*, som den hedder, formerer sig i tarmen hos mennesker og svin og visse andre væsener. Ungerne borer sig ud i musklerne, hvor de indkapsler sig. Sygdomsangrebet, som finder sted ved denne vandring fra tarm til muskler, er meget smertefuldt og har tit dødelig udgang.

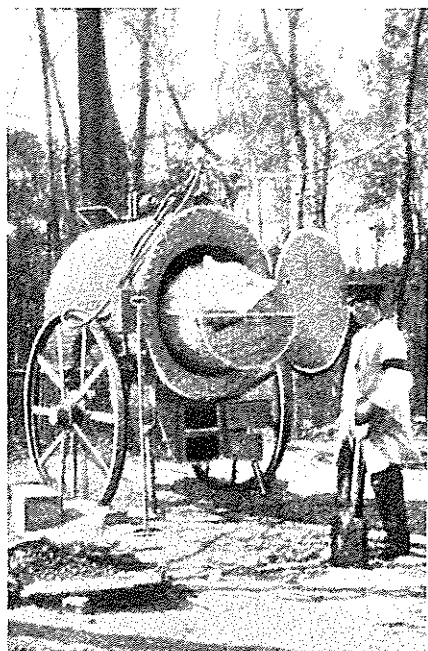
Mennesket får ofte rundormen ved at spise inficeret svineköd, som ikke er kogt eller stegt tilstrækkeligt. Derfor bliver det forståeligt, at trikinerne har store chancer i krigstid, hvor det med at tilberede mad ikke er den vigtigste faktor.

Fra den sidste krig berettes om en lille tysk kommando, der opererede på den polske front. Man havde gjort holdt for natten og slagtede et svin, der var »organiseret« fra en nærliggende gård. Mændene spiste ködet halvruåt, dels fordi de var trætte og meget sultne, dels fordi de frygtede, at røgen fra bålet skulle forråde dem. Uheldigvis — for dem — var svinet

inficeret med trikiner, og samtlige deltagere i det natlige måltid blev angrebet af trichinose.

Det samme hændte — fortæller en tysk indberetning — i Norge, hvor en hel tysk afdeling blev angrebet af trikin sygdommen efter at have spist dårlig kogt svineköd. Og i et andet tilfælde havde man, fra en norsk landsby »udskrevet« et antal svin, som blev parteret og sendt til venner og slægtninge i Tyskland, en fra Danmark velkendt fremgangsmåde. I dette tilfælde kunne nordmændene hovere, idet der brød en hel »epidemi« af trichinose løs blandt modtagerne og deres pårørende.

Trichinella sidder indkapslet i svinets muskler. Hvis kapslerne kommer ned i et menneskes tarm, opløses de, og de små, 1—3 mm lange orme kommer ud. Hunnerne borer sig ind i tarmvæggen, hvor hver af

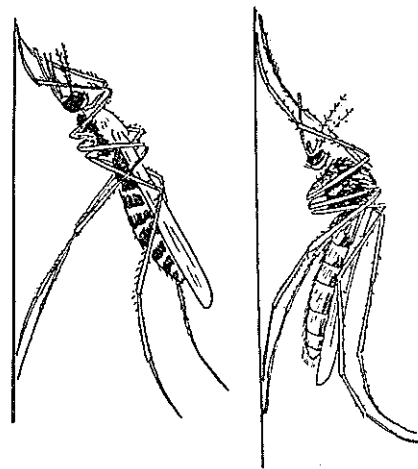


Skyttegravsfeberen forebygges. En feltdeinfektion 1916 i virksomhed. Det er lusene, der skal udryddes. (Efter Nuttall).

dem føder over 1000 unger, og disse borer sig ud i musklerne, hvor de indkapsler sig.

I det fjerne Østen er en anden rundorm, *Filaria* eller trådormen, medansvarlig for, at tropper i flere tilfælde har været sat ud af funktion. Ormene — der er to slags — spredes af bestemte fluer eller moskitoer. En af dem fremkalder en stærk fortykkelse af benene, elefantiasis.

Tyfusfeber fremkaldes af en ikte, et dyr, der er beslægtet med bænelormene, men meget kortere. Iktene sidder i leveren, blæren eller tarmen — og kommer ind enten gennem munden eller gennem huden. De unge stadier lever i ferskvand. Disse iktter har forvoldt store vanskeligheder — og mandskabet har, i egne, hvor der er fare for infektion, måttet kontrollere både drikke- og vaskevandet. Kemisk desinfektion eller kogning dræber disse snylttere. Iktterne og deres angreb har været kendt



Malariamyg (til venstre) og almindelig myg (til højre). Begge løfter det bagste benpar i vejret. Malariamyggen løfter desuden også bagkroppen. (Efter Lieberkind).

fra gammel tid. Man har i mumiegrave fra år 1000 før Christi fødsel, fundet forkalkede iktter. Sygdommen ytrer sig ved hovedpine og feberanfald.

Menneskets lus kan overføre en sygdom som epidemisk tyfus eller skyttegravsfeber (fængselsfeber), — og larven af en mide kan overføre en anden tyfusform. Begge disse febersygdomme forvoldes af organismer, der står mellem bakterier og virus.

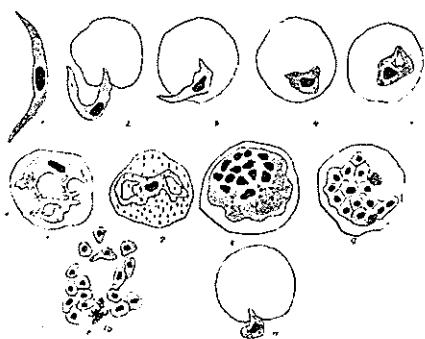
Skyttegravsfeber har altid været en af menneskehedens svøber. Den har særlig grebet om sig under krige og har været en fare for civilbefolkningen i efterkrigstiden, hvor menneskets helbred har været svækket af sult eller andre grunde. Krigshistorien er fyldt med beretninger om denne sygdom, som overføres af menneskets lus og derfor har medgang, når hygiejnen svigter. Skyttegravsfeber angreb franske soldater ved Granadas belejring, — den var en svøbe i 30-årskrigen, — og den forårsagede alvorlige epidemier i Serbien i 1915. Da epidemien var værst i Sydøsteuropa, blev ca. 2500 soldater bragt på lazaret hver dag, — og i civilbefolkningen var angrebsprocenten tre gange så stor. 30 til 70% af de angrebne døde. Der var mere end 150.000 døde i løbet af seks måneder!

Og i 1918 — efter verdenskrigen — brød alvorlige epidemier ud i Rumænien, hvor ca. 800.000 mennesker døde af denne sygdom. Ligeså slent var det i Rusland, hvor ca. 5 millioner mennesker var angrebet. Man kan fantasere sig til tabene i døde.

Da italienerne overfaldt Abessinien, var man inden for den italienske hærledelse klar over farerne for skyttegravsfeber, hvorfor man holdt streng justits — blandt lusene. Dette forøgede uligevægten i styrkeforholdet mellem italienerne og abessinierne, da de sidste, som ikke var så medicinsk oplyste, havde mere end 20.000 tilfælde af skyttegravsfeber.

Senere kom italienerne også med, ganske vist på hjemmefronten, idet der udbrød epidemisk tyfus i Napoli.

Fortsettes side 31



De første afsnit af malariasnyltternes levetid. 1: kim, ført over i menneskets blod gennem myggestikket. 2-3-4: kimen trænger ind i et rødt blodlegeme. 5-6-7: kimen vokser. 8-9: dotreceller dannes. 10: blodlegemet sprænges, og dotrecellerne kommer ud. 11: en dotrecelle borer sig ind i et nyt blodlegeme. (Efter Schaudinn og Lieberkind).

DA RANDERS tog afsked med dragon-hestene

Den sidste rytter-eskadron var genstand for stor
hyldest under det sidste ridt gennem Randers by

Af E. Valentin

Foto:

P. T. Jacobsen



En dragon ser ked ud af det, fordi han nu skal aflevere sin kære hest.



Oberst Gundelach fik under turen gennem Randers mange blomsterbuketter. Her overrækker en ung dame fra fa, Chr. Junker en blomsterhilsen fra sit firma.



Et billede fra auktionspladsen. Her er den dyreste hest »Salome« ved at blive præsenteret i ringen. Den kostede 3025 kr.

PÅ en smuk og værdig måde tog Randers by den 26. april afsked med den sidste beredne eskadron ved Jydske Dragonregiment, og dagen efter blev 48 af regimentets stamheste solgt ved offentlig auktion på Dragonkasernen i Randers.

Længe har man i Randers anet, at det skulle gå sådan. I de senere år er eskadron efter eskadron blevet motoriseret, og hestene erstattet med panservogne og andre motordrevne køretøjer. Og nu i dette forår mistede det gamle hæderkronede regiment sin sidste ryttereskadron. I 172 år har Jydske Dragonregiment haft fast garnison i Randers, og de, der kender det gode forhold, der altid har bestået mellem regimentet og byens og egnens befolkning, forstår, at det var med vemod, byen tog afsked med de kære heste.

*

Dette betyder ikke, at den danske hær helt mister hestevæsenet. En del af dragonhestene er overtaget af Gardehusarregimentet i Næstved, hvor der stadig vil blive uddannet en ordonnans-eskadron, der ved bestemte lejligheder kan stille eskorte til rådighed for kongen. Endvidere vil der ved Gardehusarregimentet blive opretholdt et remontedepot til remontering af hærens heste. Endelig bliver der på hærens officersskole en 30-35 heste til brug for officerselevers rideuddannelse, og derudover stilles ca. 80 heste til rådighed for befalingsmænd af alle våbenarter til konkurrencebrug og bibeholdelse af officerernes ridefærdighed.

*

Ved Jydske Dragonregiment er hestevæsenet helt afviklet. Der uddannes ikke flere ordonnans-eskadroner, og remontedepotet er ophørt med at bestå. En del af regimentets heste, ca. 100, har været udstationeret hos Randersegnens landmænd, og disse fodrævere har fået de pågældende heste tilbudt til vurderingsprisen, mod at de ikke videresælger dem, og at der gives regimentet meddelelse om, når de slås ned. En del veltjente heste, som regimentet ikke har ønsket ud i handelen, er blevet slagtet, og endelig har en del befalingsmænd gjort brug af deres ret til at købe deres konkurrencehest til den af mønstringskommissionen fastsatte vurderingspris. De heste, der herefter blev tilbage, blev solgt ved offentlig auktion den 27. april.

*

Da dragonerne den 26. april for sidste gang red gennem Randers bys gader med regimentschefen og en del officerer, alle i de gamle blå dragonuniformer, i spidsen, var der sort af mennesker i gaderne. Navnlig i den indre by var der trængsel for at få et sidste glimt af den beredne dragon. I spidsen for eskadronen red Isted-rytteren, sergent Hans Brodersen, og derefter fulgte trompeterkorpset med pauker og seks trompetere. Så kom regimentschefen, oberst C. Gundelach, ritmestrene Krarup, Carneiro, Skovby, Kjærskou og Acthon samt overofficiant Callisen, alle iført de gamle blå uniformer. Endelig fulgte så eskadronen med kaptajn-løjtnant Almkilde i spidsen.

Overalt blev der vinket til dragonerne, og fra vinduerne blev der kastet blomsterbuketter ned over dem. Fra de store forretninger blev der kastet serpentiner og konfetti ned over eskadronen, og obersten fik store smukke buketter i de nationale farver, som en hilsen og tak for godt forhold mellem regimentet og borgerne gennem så mange år.

Ved rådhuset trådte byens borgmester, N. C. Poulsen frem og udbragte et kraftigt besvaret leve for Jydske Dragonregiment med ønsket om, at Randers må beholde sit gamle regiment i byen. Samtidig overrakte borgmesteren en smuk buket rød-hvide nelliker til obersten som en hilsen fra Randers by. Endvidere var der her repræsentanter for underofficersforeningen i Randers og rytterforeningen, der hver overrakte blomsterbuketter.

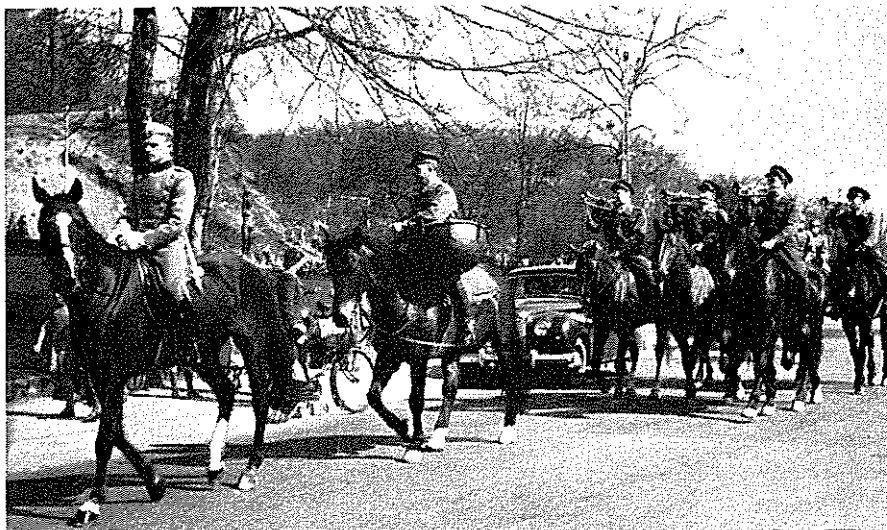
Obersten takkede i en smuk tale og nævnede, at den 13. april 1779 blev 5. dragonregiment forlagt til Randers. Obersten takkede for det gode forhold, der altid har bestået mellem byen og regimentet. Vi deler byens ønske om, at regimentet må forblive i Randers (hørt lyd det taktfast fra de mange tusinder, der på dette tidspunkt var samlet på rådhuset). Riddet fortsattes gennem byens gader, og overalt var eskadronen genstand for megen hyldest.

*

Dagen efter solgtes hestene på offentlig auktion på dragonkasernen. Ialt var 48 stamheste sat under hammeren, og de indbragte tilsammen godt 74.000 kr. Den dyreste hest »Salome« kostede 3.025 kr., og blev købt af forpagter Christoffer Sørensen, Rosenlund, Lerbjerg. Den næstdyreste »Ruller« kostede 3.000 kr., og købt af grosserer Robert Christensen, Charlottenlund.

Et smukt afsnit af regimentets århundredlange og glørværdige historie er hermed afsluttet, men regimentet lever videre, og den gamle rytterånd vil fortsat råde ved regimentet. Desværre tyder meget på, at regimentet må forlade Randers, når det i løbet af sommeren bliver et panserregiment og får de store amerikanske kampvogne stillet til rådighed. I Randers by og ved regimentet håber man inderligt, at Jydske Dragonregiment fortsat skal have garnison i den gamle dragonby, Randers.

Ernst Valentin.



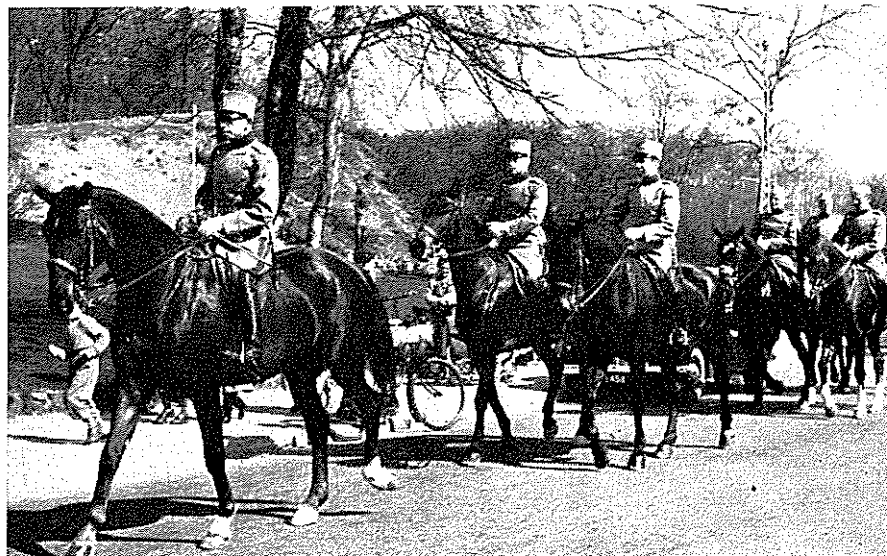
Her ses forspidsen til eskadronen under riddet gennem byens gader. I spidsen rider Istedrytteren, sergent Hans Brodersen i blå dragonuniform. Derefter følger trompeterkorpset med de gamle pauker forrest.



Pengene faldt kontant såsnart hammeren var faldet.



Borgmester N. C. Poulsen taler til oberst Gundelach.



Regimentschefen oberst C. Gundelach i spidsen for de faste befalingsmænd, alle i blå uniformer.

INDTRYK

fra et kort besøg I CAIRO



Pyramiderne ved Giza.

HAVDE De en god tur?

Ja, det kan De tro, det hele — både rejsen og opholdet — har været en enestående oplevelse, fuld af interessante og uforglemmelige indtryk og mange mærkelige og fornøjelige oplevelser.

Lad os høre lidt nærmere herom.

Tak skal De have, i øjeblikket snurrer det hele rundt i hovedet på mig — jeg er nærmest, som vi siger »helt rundt på gulvet«. Hvor jeg skal begynde, og hvor jeg skal ende, kan jeg ikke afgøre lige på stående fod; jeg tænker, at indtrykkene først skal have lov at bundfælde sig, før jeg kan give en samlet fremstilling.

Så let slipper De nu ikke. Hvordan gik rejsen derned?

Vi fløj først til Amsterdam, hvor vi havde nogle timers ophold, men derefter uden standsning direkte til Cairo. Hele dette sidste stræk, der dog var lige ved 4000 km, varede kun ca. 9 timer, så det var noget, der gik hurtigt. Vi fløj om natten, så der var ikke meget at se, men til gengæld fik vi en hel del søvn. Straks ved ankomsten til Cairo — Farouk lufthavnen — blev vi modtaget af en af den ægyptiske hærs repræsentanter i C. I. S. M. og takket være ham, havde vi intet besvær med told- og pas eftersyn, men sad kort efter i nogle dejlige biler — »Dollargrin«, model 51 — på vej ind mod byen. Et stykke inde i byen, men dog stadig en 12—15 km. fra centrum svingede vi ind foran et imponerende hotel, Heliopolis-Palace hotel, hvor vi fik anvist værelser. Vi mødte straks adskillige gode venner og bekendte, idet mange af de andre landes repræsentanter allerede var ankommet og indlogeret på samme hotel.

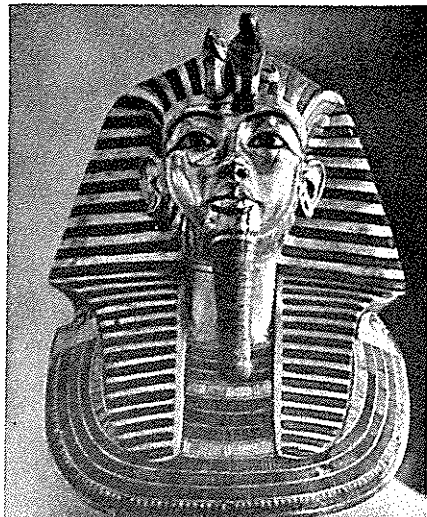
Begyndte så generalforsamlingen straks?

Nej, det varede nogle dage, men vi fik ikke lejlighed til at kede os på noget tidspunkt. Der var lagt et omfattende, righoldigt og afvekslende program, således at vi havde lejlighed til at overvære forskellige sportsbegivenheder — først og fremmest

slutkampene i den internationale militære fodboldturnering — og besøge og studere mange af de mest berømte turistattraktioner.

En dag besøgte vi det ægyptiske museum, der med sine mange tusind år gamle skulpturer, kunstværker, snykker og meget mere gjorde et kolossalt indtryk. Det er uerstattelige værdier, der findes sådan et sted. Når jeg nævner, at bare en enkelt af de udstillede ting vejer ca. 400 kg. — og at den er af rent guld — har man en lille forestilling om den håndgribelige værdi, som dog må forhøjes mange gange i betragtning af den historiske og kulturelle værdi.

En anden dag besøgte vi Mohammed Aly-moskéen, ja, vi var der forøvrigt to gange, men den første gang var en fredag netop ved middagstid, hvor muhammedanernes helligdag begynder. Derfor kunne vi ikke komme indenfor, men måtte nøjes med at betragte moskéen udefra og så iøvrigt beundre udsigten over Cairo. Mohammed Aly-moskéen ligger nemlig bygget i forbindelse med Citadellet, højt hævet over byen oppe på en



Guldmasken af Tut-Ankh-Amon.

Som kort omtalt i sidste nummer har to danske officerer, kaptajn G. Bøving og orlogskaptajn A. Palsgaard fornylig været i Ægypten for i Cairo at deltage i Conseil International du Sport Militaire's årlige generalforsamling. Vi opsøger kaptajn Bøving kort efter hjemkomsten for at høre lidt nærmere om rejsen og opholdet i Ægypten.

bjergskrånning. Vi kom som sagt derop ved middagstid en fredag, og fik nu den vel nok mest betagende oplevelse af alle på hele turen, idet vi for det første kunne beundre den storslåede udsigt over størstedelen af Cairo med Nilen slyngende sig ind gennem byen og med de berømte pyramider ved Giza som en flatterende baggrund, og for det andet oplevede, at der på een gang fra alle Cairos moskéer — vistnok 732 ialt — kaldtes til bøn og andagt. Den strålende sol og udsigten i forbindelse med den melodiske, syngende råben, der fuldstændig opslugte alle andre lyde, gav tilsammen et indtryk, som ingen af os nogensinde vil glemme. Anden gang vi kom til moskéen, var det arrangeret som et fuldstændig officielt besøg, vi kom straks under kyndig vejledning, kom indenfor — dog først efter at have fået nogle læderovertræk over vore almindelige sko, for man må ikke betrede moskéerne med fodtøj på — og fik alt nøje forevist og forklaret med angivelse af mål, højder, antal lamper, kulørte glasruder o. s. v. Derimod slap vi for den afvaskningsproces, som alle rettroende skal gennemgå — 3 gange hals, hænder og fødder — inden der tilstedes dem adgang til helligdommen.

Endvidere besøgte vi militærmuseet, som jeg nærmest vil karakterisere som en meget formindsket udgave af det danske Tøjhusmuseum. Også her blev naturligvis alt forevist og forklaret, men da museet først er oprettet for få år siden, var det begrænset, hvad der her var at se, og det vil næppe nogensinde komme til at konkurrere med vort hjemlige Tøjhusmuseum, der da også med respekt og beundring omtaltes af direktøren for det ægyptiske militærmuseum.

En formiddag besøgte vi Cairos zoologiske have, der er ualmindelig

flot anlagt, og hvor dyrene — navnlig naturligvis dyrene fra de varmere egne af kloden — tog sig ualmindelig godt ud, idet de her sås i deres naturlige omgivelser, hvad enten det drejede sig om ørkenbjerge, vand eller skov.

Herudover besøgte vi naturligvis de berømte pyramider og sphinxen ved Giza, der vel nok er den turistattraktion i verden, der har det største antal besøgende. Under en af statens autoriserede turistføreres fortrinlige vejledning, tilbragte vi adskillige timer her, hvor vi fik de historiske data, mål og vægt nøje gennemgået. Det er virkelig imponerende, at man den gang — ca. 2700 år før Kristi fødsel — uden tekniske hjælpemidler har været i stand til at udføre så kolossale bygningsværker, som der her er tale om. Et lille indtryk af størrelsen får man, når jeg nævner, at den største af pyramiderne, Cheop's pyramiden ved foden måler 230 m og er 146 m høj, og at man har beregnet, at der er medgået ikke mindre end 2.521.000 m³ sten til bygningen af den.

Endelig må jeg ikke glemme, at vi en hel dag var den ægyptiske olympiske komité's gæster på en udflugt til Alexandria. Det var også en interessant oplevelse. Vi startede om formiddagen og kørte nordpå — vi er i denne forbindelse den olympiske komité samt alle i generalforsamlingen deltagende officerer — og var i løbet af kort tid ude i ørkenen.

Ørkenen?

Ja, det var virkelig ørken, selv om jeg må sige, at jeg på forhånd havde dannet mig et ganske andet indtryk af en ørken, men De må forstå, at Ægypten for langt den største dels vedkommende består af ørken, og at der ikke findes nogen jævn overgang fra det dyrkede land. Omtrent som trukket efter lineal har man adskillelsen — frugtbart agerland-ørken — og grænsen går nøjagtigt der, hvortil Nilens vand kan ledes. Det lyder måske mærkeligt, men sådan er det, og når man får oplyst, at det kun regner een gang om året, har man en del af forklaringen. Som sagt var vi snart ude i ørkenen, hvor der dog er anlagt en bred makadamiseret vej mellem de to store byer, og på denne rullede vi nu nordpå, ialt ca. 220 km. Det var en lang og varm tur, men heldigvis dukkede omtrent midtvejs et stort hotel op. Det viste sig at være Wadi Natrum Rest House, og at vi skulle spise vor frokost her. Vi sad derfor kort efter bænkedet rundt om frokostbordet, og da vi derefter blev spurgt, hvad vi ønskede at drikke, og største delen af deltagerne ønskede øl, fik vi den oplevelse, at tjenerne serverede tilpas afkølet Tuborg Export øl. Hvem, der nød det mest, ægypterne eller vi danskere, er svært at sige, men dejligt smagte det. Efter denne korte, men behagelige afbrydelse fortsatte vi endnu et par timer gennem ørkenen, hvor de eneste levende væsener, vi så, var enkelte kameler, ofte ledsaget af deres føl, samt nogle arbejds hold vejarbejdere, som levede deres ensomme tilværelse her. Tilsyneladende havde de fast ophold langs vejen, der var i hvert fald ind-

rettet noget i retning af primitive boliger, dels af tømte tjæretønder og sten, og dels af nogle teltlignende presenninger, som uden sidestykke til at skabe forbindelse med jorden eller rettere sagt sandet — var spændt ud, så de i hvert fald gav skygge mod solens stråler. Over primitive ildsteder var man desuden netop i gang med at tilberede et måltid mad, så alt tyder på, at de her lever deres liv, fuldstændig afsondret fra omverdenen.

For os lyder det mærkeligt, men for de indfødte er det tilsyneladende en naturlig ting. Således spurgte jeg en af vore ægyptiske ledsagere, om det var vilde kameler, vi så fra bilen. Dette svarede han benægtende på og forklarede, at de tilhørte beduiner, som med deres store hjerde af kameler spredt ud over store landområder tilbragte næsten hele deres liv ude i ørkenen. Da jeg spurgte, hvad de bestilte, og hvad de fik tiden til at gå med, svarede han med et skuldertræk — som om han slet ikke forstod, at det skulle være nødvendigt at bestille noget — og nogle ord om, at de var der, men ellers intet foretog sig ... En »dejlig« tilværelse ...

Nå langt om længe nåede vi Alexandria, og blev straks kørt hen til byens store stadion, stadion Fouad den 1., hvor vi bl. a. besøgte de omfattende udvidelsesarbejder, der er igang med henblik på sommerens middelhavslege (jeux méditerranéens), en lille olympiade, dog kun åben for landene omkring Middelhavet. Det var en højst ejendommelig måde, dette arbejde udførtes på. Jordarbejderne — store udgravninger til svømmebassiner, til forsænkede basketballbaner c. s. v. — foretoges med meget primitivt håndværktøj, hvorefter den løsgravede jord fyldtes i små vidiekurve, som arbejderne så bar bort. Det er noget, der tager tid på denne måde, og det kræver naturligvis en kolossal arbejdsstyrke, men tilsyneladende var der ingen mangel på arbejdskraft, og arkitekten forsikrede, at hele anlægget da også skulle stå færdigt i god tid før legenes åbning den 5. oktober. Jeg føler mig knap så overbevist, men

det er dog muligt, han får ret. Herefter kørte vi en kort tur gennem Alexandria til kysten, fortsatte et stykke langs Middelhavet og endte derefter ved Coast-gardens officersklub, hvor vi — efter en kort sejltur på Nilen — drak eftermiddagste. Men meget hurtigt måtte vi bryde op for at tiltræde den 220 km lange køretur tilbage til Cairo.

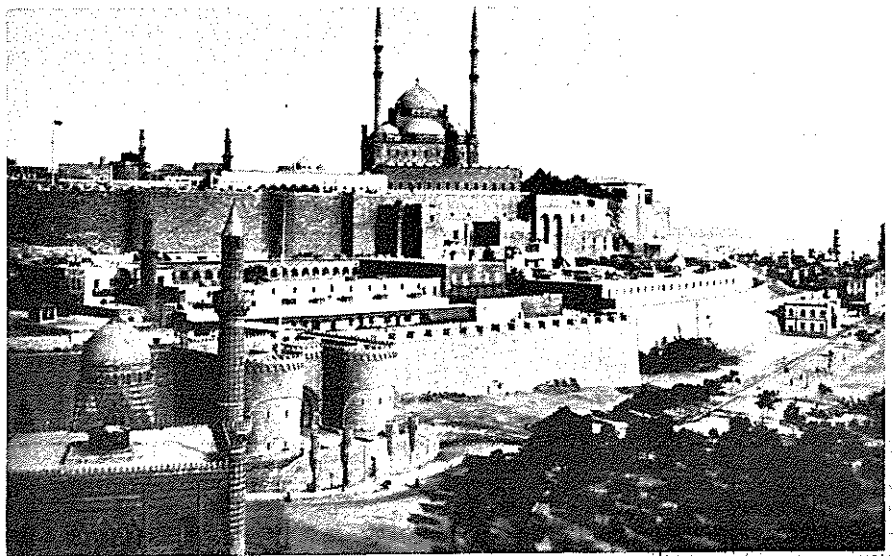
Saa lidt om det sportslige.

Foruden de 4 kampe, semifinaler, kamp om 3. og 4.-pladsen og selve finalen i C. I. S. M.s turnering om det internationale militære fodboldmesterskab, som »Folk og Værn« allerede har bragt en omtale af, havde vi lejlighed til at overvære hestevæddeløb samt nogle af kampene i den internationale tennisturnering om det åbne ægyptiske mesterskab. Heri deltog mange af verdens fineste spillere som Patty (U. S. A.), Sv. Davidson (Sverige), Drobný (Ægypten), von Cramm (Tyskland), Ampon (Phillipinerne), Czernik (Jugoslavien) og mange andre. Så det var tennis af verdensklasse, vi her var vidne til

Hvordan var nu selve Cairo?

Cairo er en storstad, officielt med 2.100.000 indbyggere, men jeg vil dog mene, at der er langt flere. Jeg kan dårligt tænke mig, at alle virkelig er under kontrol og registreret. Iøvrigt må jeg sige, at jeg personlig betragter selve byen, dens liv og indbyggere som en endnu større attraktion end de historiske og forhistoriske bygninger, mindesmærker og skatte, som ellers trækker turisterne til. Bare det at færdes i gaderne fylder een med forundring og forbløffelse, i den grad er alt fremmedartet og særpræget.

Husene er en vidunderlig blanding af det rigeste, flotteste og mest moderne og det mest usle og fattigste, som tænkes kan, og som man herhjemme ville anse for ganske uanvendeligt til menneskeboliger. Gaderne er ligeledes en blanding: Brede boulevarder, travle forretningsgader, rolige, fornemme gader med beboelseshuse, og i modsætning hertil ganske smalle gyder, hvor snavs og sand ligger tommetykt og så endelig bazar-gaderne. Disse sidste er vel nok de



Mohamed Aly moskéen og Citadellet. (Foto af ...)



Fouad den 1.s stadion i Alexandria.

mest spændende at komme ind i, med deres mærkelige form for butikker og handel. Her kunne jeg godt have tilbragt lang tid med at se på varerne og så iøvrigt betragte livet. For liv er der, og det, så det kan forslå noget. Der er en ganske kolossal trafik i Cairo, jeg mindes i hvert fald ikke at have oplevet noget lignende. Men også her bliver man slået af kontrasterne. Det forekommer jo mærkeligt i en by, hvor det vrirler med biler, hvoraf hovedparten er de allernyeste amerikanske modeller, så pludselig at støde på kærret trukket af muldyr, eller en handlende siddende på sit æsel, eller en kamel, der sindigt og roligt — uden at lade sig afficere af den voldsomme trafik — skrider frem i sin ejendommelige vuggende gang-art.

Dette med bilerne gav os ellers adskillige chok. Arrangørerne havde stillet nogle meget flotte biler til rådighed for de delegerede, og de blev naturligvis flittigt benyttet, når vi skulle ind til byen. Men jeg tror nok, at selv den mest drevene københavnske taxachauffør ville have næret betænkelighed ved at kaste sig ud i trafikken på de mere befærdede gader. Færdselsregler kendes tilsyneladende ikke. Her gælder kun en regel, og den er fremad-fremad. Om det sker indenom eller udenom er ganske underordnet. Færdselssignaler findes naturligvis, ligesom også betjente forsøger at gribe regulerende ind, men det er en næsten håbløs opgave. Er der endelig en standsnings for rødt lys, kører i løbet af uhyre kort tid et hav af biler op bag ved og til siden for de forrest holdende, således at der hurtigt danner sig helt op til 7-8 rækker biler så tæt op ad hinanden som overhovedet muligt. I samme øjeblik som lyset så skifter til gult, sætter alle — som på kommando — signalhornene igang, og de forreste vogne farer fremad, for at bevare pladsen forrest, medens alle bagved liggende forsøger at overhale. Alt dette sker under en stadig brug af hornene, så det næsten ikke er til at høre ørenlyd.

I det hele taget må det siges, at der i alt for høj grad »køres på hornet«, men det er måske nødvendigt, når der ikke findes eller i hvert fald ikke respekteres nogen færdselsregler. Men det var ikke een, men mange gange, at vi var sikre på, at nu kunne vi ikke undgå sammenstød, og dog klarede vi hver gang frisag, simpelthen på grund af chaufførernes dygtighed.

Der kører naturligvis også sporgovne, der igrunder — selv om det forekommer ret mærkeligt, at der findes forskellige klasser, som i vore tog — i det ydre ikke er særlig afvigende fra vore. Men måden, de bliver brugt på, er til gengæld afvigende. Herhjemme tillades det ikke at stå udenpå, alle skal indenfor, end ikke trinbrættet må benyttes, men sådan er det ikke i Cairo. Her er det helt i sin orden at hænge udenpå, og i myldretimerne bliver ethvert nok så lille fremspring eller kant benyttet som ståplads. Her er naturligvis først og fremmest banerømmeren et udmærket ståsted, men også pufferne mellem eller bag vognene kan yde plads til adskillige. Jeg har talt helt op til 40 mennesker uden på een og samme vogn, uden at andre så noget påfaldende heri, men på os virkede det nærmest chokerende.

Men fortæl nu også lidt om menneskerne.

Ja, også her træder modsætningerne meget skarpt frem. Her er en blanding af alt muligt, mange nationaliteter, alle mulige hudfarver og alle slags påklædninger. Selvfølgelig er der mange europæere, men også mange ægyptere går europæisk klædt, dog oftest med fez, men herfra findes så alle afskygninger fra de mest fantastiske slag og sjaler til de skjortelignende kjortler, der når helt ned til jorden, og som er fremstillet af forskelligfarvet stribet bomuldsstof med indvævede silkestråde. Denne forskel i påklædning er naturligvis medvirkende til at gøre gadebilledet afvekslende og farvestrålende. En anden ting, der også er bemærkelsesværdigt, er den tilbagetrukne stilling, som kvinderne indtager. I gadebilledet

indgaa de næsten ikke, kun uhyre sjældent ser man en mand gå ud med sin kone, det sker vist kun i overklassen, der er opdraget og lever som europæere. Den almindelige mellemstandskvinde lever tilsyneladende hele sit liv indendørs og ses uhyre sjældent. De fattige ser man derimod mere til, de tilbringer størsteparten af dagen i døråbningen til eller lige uden for den hytte, der nu er hendes hjem. Også for kvindernes vedkommende er klædedragten vidt forskellig, nogle går klædt fuldstændig som europæere, men til gengæld er også mange fuldstændig skjult under lange vide kjoler, sjaler og hovedtørklæder, der lige akkurat lader øjnene fri.

Hvordan er forlystelseslivet?

Vi havde lejlighed til at besøge og overvære forestillingen i to af de mest kendte varietéer i Cairo. Den ene »Helmia Palace« er meget mondæn, eksklusiv og dyr, en fornem danserrestaurant. Den aften, vi overværede forestillingen, der bød på artister og anden optræden af international klasse, var der nu ikke mange mennesker, og hvad vi fik at se kunne være set i hvilken som helst storby i Europa. En anden aften besøgte vi derimod en typisk ægyptisk varieté, »Romance«, og det var betydeligt mere interessant. Salen er ikke noget særligt. Det er et stort, noget nusset rum, med bænkerækker og stole på tværs over gulvet, kun langs væggene er der en lav forhøjning, der er anbragt nogle mindre borde og stole rundt om, og her — fra de dyre pladser — havde vi udenlandske officerer og vore ægyptiske ledsagere et udmærket overblik både over salen og scenen. Hele forestillingen foregår nemlig oppe på en scene, hvor også de to orkestre — et der spillede typisk orientalsk musik og et, der spillede de mere moderne melodier — havde plads. Forestillingen omfattede for størstepartens vedkommende rene dansenumre, hvor der vist alle afskygninger af orientalsk dans, det vi nærmest vil betegne som mavedans. Men selv om dette var inter-

essant at se på, var det endnu mere interessant at iagttage tuskuerne og følge stemningen blandt dem. Mange kom i fuldstændig ekstase og teede sig som vilde, og dette skete tilsyneladende i samme tempo, som de optrædende kvinder var fede og var i stand til at rulle med maven og vrikke med bagdelen. De kunstnerisk eller artistisk bedre numre vakte derimod ikke nær så stor jubel. Slutnummeret forstår jeg den dag i dag ikke et ord af. Det skulle vist nok være en sanger; han sad stiv og ubevægelig med en hånd på hvert knæ og kom på forskellig steder af melodien med nogle uarticulerede råb og — hvad man med lidt god vilje kunne kalde lidt sang. Rent sangligt var det meget sløjt, men det er muligt, at ordene har været fuldræffere, for mange af tilhørerne jubede og gav på anden måde udtryk for stor begejstring.

Endelig overværede vi også en aften en forestilling i en af byens biografier. Der spilledes en amerikansk film, som for nogle år siden spilledes herhjemme, det var således ikke noget særligt, men derimod virkede det påfaldende, at filmene indledes og afsluttes med, at kong Farouks billede vises på lærredet, og nationalmelodien spilledes.

Så De noget til andre danskere dernede?

Ja, det gjorde vi rigtignok. Allerede den første dag aflagde vi visit i det danske gesandtskab, hvor vi blev uhyre venligt og imødekommede modtaget af vor chargé d'affaires, legationsråd F. Hoegh-Guldberg. Desuden besøgte vi det danske konsulat, hvor vi hilste på konsul Ernst Brandt og konsulatsekretær M. Juul Hansen. Både legationen og konsulatet var os til stor hjælp på forskellig måde under opholdet og gav os mange gode råd og anvisninger.

Således havde vi den dag, da vi skulle foretage vore beskedne indkøb, udmærket, sagkyndigt og sprogkyndigt følgeskab af fruene Petersen og Khairat samt Juul Hansen. Sammen med dem gennemtravede vi bazarerne, og vi forstod meget hurtigt at værdsætte følgeskabet. Det at gå i bazarerne er nemlig ikke sådan lige-til. Ja, har man nok af penge, spiller det jo ingen rolle, men da vore midler

var meget beskedne, gjaldt det om at passe på for ikke at blive taget ved næsen. Det er iøvrigt en meget for-nøjelig beskæftigelse at gå på indkøb i bazarerne. Det former sig ofte på den måde, at man kommer ind — eller bliver hentet ind — i de små lavloftede rum, hvor varerne findes i bunkevis, og så begynder forestillingen. Alt bliver slæbt frem, beundret og rost, og efterhånden når man så også frem til det egentlige: Prisen. Indehaveren slynger et eller andet tal ud, men det skal man ikke tage alt for højtideligt. Faste priser findes nemlig ikke, om næsten alt kan der tinges og pruttes, og her var det navnlig damerne, vi havde hjælp af. De kendte kvalitetene, priserne og fremgangsmåden, samtidig med at de talte sproget flydende. Efterhånden nærmer man sig så hinanden, sælgeren slår lidt efter lidt af, og man fremsætter selv sit tilbud. Trækker det for længe ud, inden enighed kan opnås, bliver der budt på tyrkisk kaffe eller Coca-Cola, og man sætter sig behageligt til rette og snakker videre om prisen, eller man går sin vej til en anden bazar med samme slags varer, hvor forestillingen så begynder forfra. God tid skal man altså have, men det er åbenbart også noget af det, ægypterne har mest af. Hvad der spildes af tid på ørkesløse diskussioner under alle dagliglivets forhold er ganske utroligt. Nå, men vi fik vore indkøb godt og vel overstået, vi var tilfredse med, hvad vi havde opnået, og mon ikke også sælgerne — trods de i adskillige tilfælde betydelige reduktioner, vi opnåede — har gjort en forretning, hvor de i hvert fald ikke har sat penge til? Jeg tror det, de er vist ikke filantroper, langtfra!

Endelig deltog vi den sidste aften, lige inden vor hjemrejse, i en reception hos legationsråden i anledning af Hans Majestæt Kongens fødselsdag. Her var næsten hele den danske koloni i Cairo samlet, sammen med enkelte repræsentanter for det svenske og norske diplomatiske korps. Vi var ialt ca. 90 mennesker, og vi havde nogle meget fornøjelige timer sammen. Fra alle sider blev legationsråd Hoegh-Guldberg berømmet og meget smigrende omtalt for den fortræffelige måde, hvorpå han forstår at samle og gøre noget for den danske ko-

loni. Her traf vi også sammen med nogle af de unge læger og sygeplejersker, der i øjeblikket udretter et stort arbejde med at undersøge og vaccinere mod tuberkulosen. Det var meget interessante ting, de havde at berette om, men det må jeg hellere overlade til en af dem, der selv har været med i dette betydningsfulde arbejde. Jeg vil blot fastslå, at der synes at være det bedst mulige forhold og venskab mellem alle i kolonien, og at alle er enige om at til-lægge legationsråd Hoegh-Gulsberg æren herfor.

Hvordan gik så generalforsamlingen. Efter alt det, De har set og oplevet, at dømmme, må der ikke have været megen tid til møder og for-handlinger.

Den gik ganske udmærket. Der blev drøftet mange forskellige ting og truffet meget betydningsfulde afgørelser, som jeg håber vil være til stor gavn for militærdrætten og det internationale samkvem på dette område. Her vil jeg kun indskyde, at de ægyptiske arrangører viste sig som strålende værter, imødekommede, hjælpsomme og tjenstvillige, ja, man kan sige, at de ikke vidste alt det gode, de skulle gøre for os, for at vi kunne have det så godt som muligt.

Hvordan gik så hjemrejsen?

Vi fløj også hjem, men ad en anden rute end den, vi benyttede på ud-rejsen, idet vi mellemlandede i Milano, München, Frankfurt og Ham-burg. Desværre var det forholdsvis dårligt flyvevejr, så heller ikke nu fik vi set ret meget fra luften.

Er det så rart at være hjemme igen?

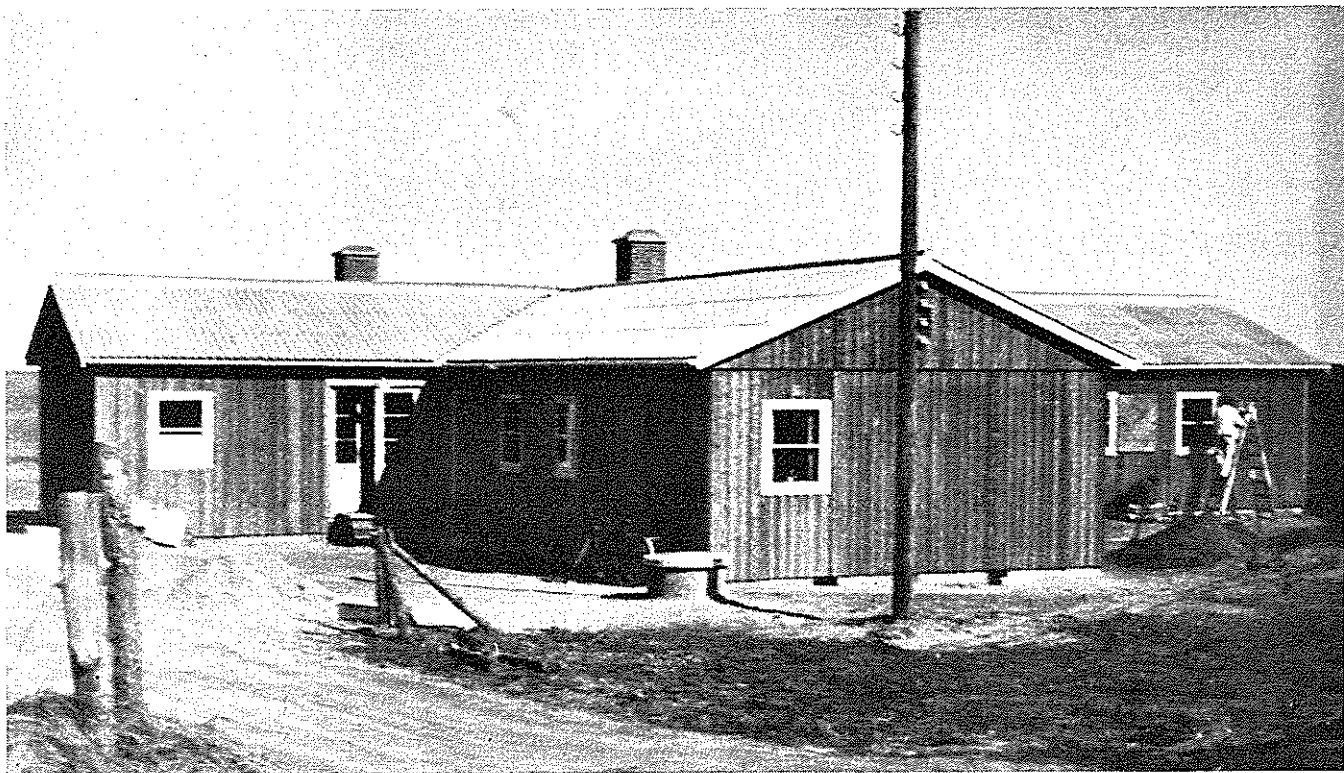
De første dage hjemme var ikke særlig behagelige, rent klimatisk. Nu havde vi i 10 dage gået rundt i tem-peraturer mellem 25° og 32° C varme og i strålende sol, så virker det jo dobbelt ubehageligt at komme hjem til regn, sne, rusk og blæst og tempe-raturer omkring frysepunktet.

Så kunne De godt tænke Dem at komme til Ægypten igen?

Ja, så ubetinget. Jeg var villig til at rejse den dag i dag, hvis det ønskedes. Der er mange ting, jeg gerne ville have undersøgt og studeret nøjere, og som dette korte ophold ikke levede tid til.



Alexandria, byen ved Middelhavet.



Hjemmeværnsgården set fra vejen.

Danmarks første hjemmeværnsgård

Et lille aktieselskab i Hjørring — bestående af hjemmeværnsfolk — har opført en hjemmeværnsgård ved Vandsted plantage. Journalist Frits Høyrup har besøgt gården og fortæller, hvordan den blev til.

HJEMMEVÆRNET i Hjørring har fået benene under eget bord. De 250 hjemmeværnsfolk, byen foreløbig kan mønstre, har fået et ideelt samlingssted to kilometer fra byen ved Vandsted plantage. Her er opført en hjemmeværnsgård, som man har det mange steder i Sverige og Norge. Hjørringensernes gård ved plantagen er den første i sin art her i landet.

Det er ikke staten, som har betalt den. Derfor kan der være grund til at fortælle lidt nærmere om, hvordan den er blevet til. Efter krigen, da hjemmeværnsforeningerne startedes og med slid og slæb byggede det op, som skulle danne grundstammen i det statslige hjemmeværn, var der en kreds af hjemmeværnsinteresserede borgere i Hjørring, som mente, hjemmeværnsforeningen burde have skydebane og stilleplads. Der blev dannet et lille aktieselskab — med nogle og tyve aktionærer — og dette selskab købte i 1947 et areal på 7,5 tdr. land ved Vandsted plantage. Året efter udvidede man arealet ved køb af endnu en tønde land, så man havde »land« helt op til vejen, som fra Hjørring fører ud forbi plantagen. Der blev indrettet moderne skydebane med 6 pladser.

Men aktieselskabet, der hedder A/S Skydebaneanlægget Vandstedgård, havde større planer. Man savnede hårdt et samlingssted for hjemmeværnsfolkene. Ifjor besluttede man så

at opføre en hjemmeværnsgård, koste hvad det koste ville.

Gården blev indviet 6. maj af hjemmeværnets chef, oberst Johnstad-Møller, som havde al mulig grund til at være imponeret over det initiativ, vendelboerne har udvist. Gården ligger tæt ved vejen og tager sig godt ud. Den er i korsfaçon og absolut solidt og godt bygget med kælder under en del af huset, pap og eternit på taget, centralvarmeanlæg, elektrisk pumpeanlæg og et samlet gulvareal på 285 kvadratmeter. Træet til gården har man fået fra Knivshjerglejren, men iøvrigt har pengeinstitutter, virksomheder, håndværkere og andre ydet deres bidrag til gården på forskellig måde, så den »kun« er kommet til at koste 40.000 kroner. Da den for nogen tid siden blev vurderet til brandforsikringen, nåede man op på over det dobbelte, nemlig 91.000 kroner.

I hjemmeværnsgårdens forhal er der plads til folkenes mundering og geværer. Fra forhallen er der indgang til vaskerum med toiletter og brusebad. En anden dør fører ind til gårdens største rum, undervisnings- og samlingsstuen, der er på 90 kvadratmeter og med en stor tavle på væggen. I en af fløjene har man indrettet en tre værelses lejlighed til bestyreren, chauffør Holm Sørensen, hvis kone passer marketenderiet.

I en anden fløj er der indrettet to

mindre undervisningslokaler. I det ene skal stå et stort terrænbord.

Aktieselskabet, der har bygget gården, har foreløbig et underskud på 15.000 kr. på byggeriet, men man mener nok, pengene kan skaffes på en eller anden måde. Danmarks Lottekorps - Kvindeligt Hjemmeværn, som også skal benytte gården, har støttet byggeriet med en check på 500 kr. Hjørring kommune har besluttet at give 2500 kr. om året foreløbig i fire år. Aktieselskabet, der ikke arbejder for at tjene penge på foretagendet, vil iøvrigt have indføjet i sine love, at selskabet ikke må give udbytte...! Det er vistnok en sjældenhed, at aktionærer samles for at få lovfæstet, at de ikke må tjene noget på aktierne.

Bestyrelsens formand er grosserer Aage Toft, der er delingsfører i hjemmeværnet, direktør Svend Nielsen og landinspektør A. L. Birk, der også er hjemmeværnsfolk. Blandt aktionærerne er amtmand Friis-Jespersen.

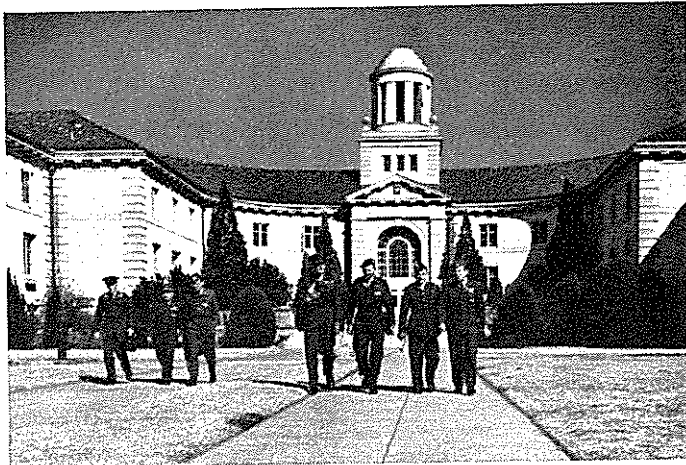
Skydebaneanlægget benyttes iøvrigt jævnligt af soldaterne fra Skibsbylejren. Der er på arealet opført »kullisser«, så hjemmeværnsfolkene kan træne i nærkamp.

Hjørring blev den første by, der fik hjemmeværnsgård. Vendelboerne er folk, der nok kan få noget ført igenem. Hvem kommer ind som nummer to?

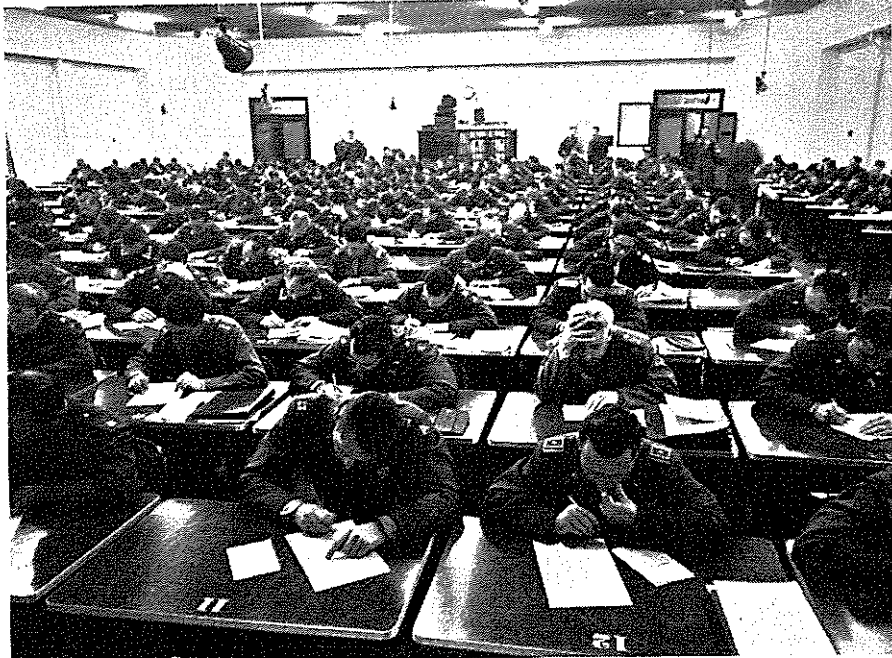
DANSKE OFFICERER I U. S. A.

En gruppe danske officerer er i øjeblikket på kursus på den berømte amerikanske infanteriskole i Fort Benning i Georgia. Skolen blev oprettet under første verdenskrig og blandt de fremtrædende officerer, der har været stationeret her, kan nævnes general Dwight D. Eisenhower, general George C. Marshall og general Omar N. Bradley. Skolens nuværende kommandant er generalmajor John H. Church, der indtil for nylig var chef for 24. infanteridivision.

Af skolens 213 elever er ca. 1/7 udlendinge.
»Folk og Værn« præsenterer her en række billeder fra infanteriskolen.



Skolens hovedbygning. Nr. 3 fra venstre er kaptajn Jørgen Poulsen.



Klasseundervisning.



Kaptajn J. Poulsen foran en Patton-tank.



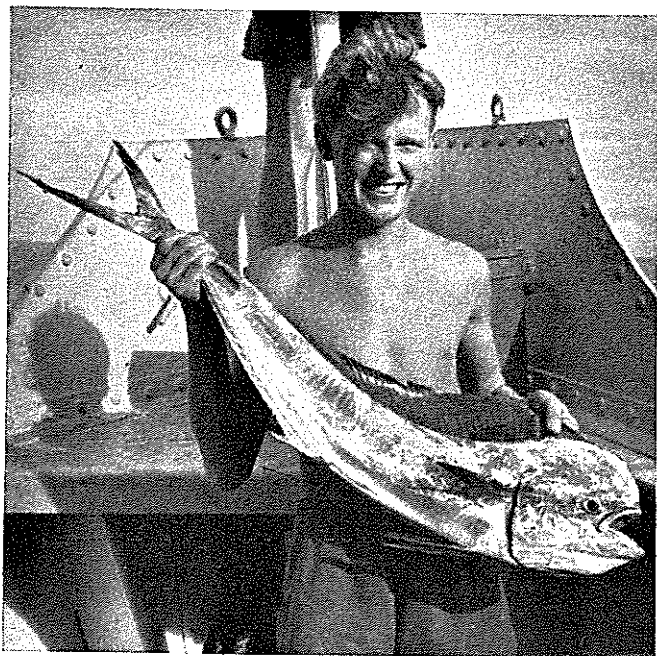
Våbendemonstration.



Fra venstre kaptajnløjtnant A. F. Tindborg, kaptajn E. Neerbek og kaptajn Tretow-Loof,

MED G. Capetown

Af væ



Skibets bødker, Jan Olsen fra Amager, med en af de ni guldmakreller, som blev fanget og splst på Kongens fødselsdag.

DER er ikke nogen grund til at lægge skjul på, at det, der lokkede de fleste af os værnepligtige med på Galatheaekspeditionen, var den helt enestående chance, vi derved fik til at se verden og gøre værnepligtstiden, som ofte imødeses med ubehag, til vort livs store oplevelse.

Normalt kan man ikke gøre sig håb om at få et klart billede af de lande, man besøger på en sørejse, men når vi med »Galathea« kommer som officielle repræsentanter for et folk, der er agtet i udlandet, bliver vi modtaget med en sådan velvilje, at det giver os mulighed for at udnytte tiden i havn bedst mulig og for at nå ind til de steder, hvor vi møder landene i deres mest oprindelige form, hvor den indfødte befolkning lever forholdsvis uberørt af den hvide mands civilisation, og hvor man har søgt at skærme om natur og dyreliv.

Således var der nogle af os, der inden vi forlod Capetown, fik den store oplevelse at komme ud til en af de ellers så strengt afsondrede guano-øer, Dassen Island, der ligger i havet ud for Sydvestafrika, hvor vor filmfotograf havde fået lov at optage en skolefilm om pingvinernes liv. Efter tre timers sejlads dukkede den lille ø op som en smal hvid stribe i vandet, og tusinde levende sorte prikker på bredden forrædt allerede på afstand det ganske mærkværdige, rige fugleliv, vi skulle få at se. Den indflydelse, menneskene her havde udøvet, var kun gået i retning af at beskytte og hjælpe naturen, så der var nok af mærkværdigheder for de zoologer, der var med,



Zebraerne var nogle af de dyr, der var lettest at komme på helt nært hold i Kenyas store reservat »The National Park«.

og de fik travlt med at gøre indsamlinger, og fotografen kunne få skridt fra det sted, hvor vi var blevet sat i land, gå igang med sin opgave med de bedste muligheder for at optage noget enestående.

Overalt, hvor vi kom frem, var der pingviner, som der er mennesker på en markedsplads. Øen var ikke blot et sted, hvor disse dyr levede blandt mange andre, — det var virkelig pingvinernes ø, på samme måde som byen er det sted, hvor menneskene hersker suverænt. Den jord, vi trådte på, var dækket af et tykt lag blændende hvid guano — dyrenes eget affaldsprodukt — som tusinde vigtigt spankulerende hanner havde stampet fast; og som andre tusinde hunner havde undermineret til redepladser. Vi kunne komme dyrene helt tæt ind på livet, for de kendte ikke menneskene nok til at frygte dem, og når vi nærmede os, trak de sig blot med krænket holdning lidt tilbage; men sad vi stille en tid, kom de tilbage og flokkedes nysgerrigt omkring os, og gik vi ud i den svage brænding, kunne vi gennem det klare, grønne vand se dem svømme hurtigt omkring os, brugende både benene og de små afstumpede vinger. Kun de stolte hunner, der vogtede over deres to små fløjlsgrå unger, knurrede af os, når vi kom dem for nær, og hakkede efter vores ben, når vi trådte igennem det tynde dække over hullerne.

Opholdet i Simonstown, hvor vi lå i dok i 14 dage, forsinkede os så meget, at et par stationer på ruten måtte stryges — først Port Elisabeth i Sydafrika og siden øen Mauritius øst for Madagascar. Efter en halv snes dage med så hårdt vejr, at arbejdet med fiskeriet blev en del vanskeliggjort, gik vi ind til Durban for at få olie, stak til søs i 14 dage og vendte så igen tilbage til Durban for et fire dages ophold.

I denne storby mærkede vi med det samme noget fremmed, vi ikke havde mødt før — påvirkningen fra de orientalske lande, som takket være passatvindene allerede for et par tusind år siden kom i forbindelse med Østafrika. Langt senere, da koloniseringen for alvor tog fat, blev mange indere trukket herover som arbejdskraft på sukkerplantagerne. De satte sig fast og udgør nu en talstærk og betydningsfuld gruppe i befolkningen. Det sted, vi kom i nærmest kontakt med dem, var på det indiske marked. Ville vi derud, satte vi os i en af de hundrede rickshaw'er, som holdt på hvert et skyggefuldt sted, og det gik i løb fra den ene ende af byen til den anden. Det var en mærkelig følelse at lade sig køre i en vogn med et menneske foran som trækdyr — et menneske udstaffet med de mest fantastiske hovedprydelser af fjer og oksehorn, med maledede ben og raslende, tørre græskarfrugter bundet til anklerne; men følelserne hærdes på en rejse som denne. Vi kørte forbi moderne skyskrabere og stormagasiner med alle vor tids luksusvarer, men det var ikke luksusvarer, vi var på jagt efter, vi ville prøve at finde nogle småting som erindring om det, der havde gjort størst indtryk på os, finde noget af de indfødtes smukke brugskunst, som kunne minde os om stemningen på markedet, om den krydrede duft af travle menneskers svedige kroppe, af let fordærvet fisk og alle sydens friske frugter.

En dag kaldte tamtam'erne os til krigsdans på en åben plads i byens udkant. Mange af negrenes fester har den hvide mand måttet gribe ind overfor, fordi de ofte opholder de følsomme gemytter i den grad, at det fører til blodsudgydelser, men for at bevare disse gamle, dybt indgroede og på mange måder smukke skikke, afholdes der hvert år nogle store konkurrencer i krigsdans, og

LATHEA

Mombassa

901 Grüner.

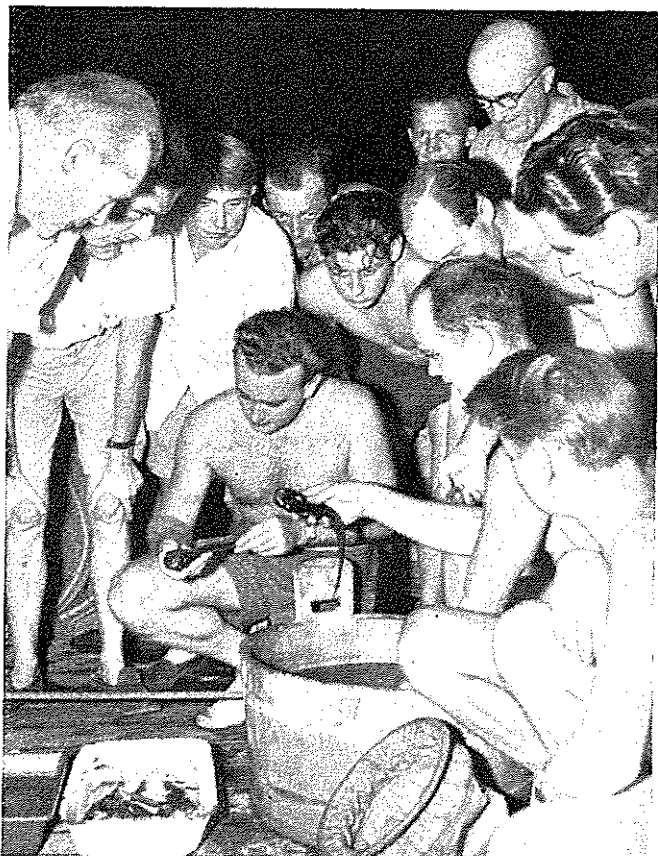
heldet ville, at de netop skulle finde sted, medens vi var i byen. Klædt i lændeskind, med skjolde og spyd dansede krigerne ind i lange rækker. Trommernes fjerne slag tog til i styrke og akkompagneredes snart af de dansendes taktfaste fodslag, tempoet steg, bevægelserne blev vildere, og til sidst mærkede man jorden skælve under den monotont dundrende rytme. Musikkens ene tone og nervepirrende ensformighed havde manet ekstasen frem, og man kunne forestille sig, hvilken mission disse ceremonier har haft, hvordan disse folk har kunnet gå i krig, blodtørstige og uden frygt.

Om aftenen var vi gæster hos den danske konsul, der beværtede os med oprigtig glæde over at have landsmænd på besøg, og han havde sørget for næste dags oplevelse ved at skaffe os en tilladelse til et besøg i Zulureservatet. Fra Durban kørte vi halvtreds kilometer vestpå, stadig opad, indtil vi kom til en bjergby, hvorfra vi havde udsigt over »The valley of a thousand hills« — Zululand. Allerede ved at se ned i denne vidtstrakte grønne dal med de bløde, runde bakker kranset af blå bjerge fik vi en fornemmelse af, at dette var et fredet sted, og vi havde en følelse af, at vi ødelagde noget, når vi med bil snoede os ned ad de sandede veje, der var beregnet for oksekærren, og når vi med moderne filmsapparater trængte ind i landsbyerne, hvor familierne i deres runde, lerklinede hytter levede i en gammel, primitiv kultur af mystisk overtro.

Vi besøgte en krål bestående af fem hytter rejst omkring en rund pæleindhegning med en snes stykker kvæg. Alt syntes så fattigt, men alligevel viste det sig, at vi var gæster hos en rigmand — målt med zulumålestok. Han var gammel og gråsprængt, hans dragt var et løst lændeklæde af skind, hans hytte havde ikke engang affræk fra det åbne ildsted, og han sov på jorden på en måtte — men han havde fire koner, og det var udtryk for velstand, for hver kone havde kostet ham ca. 40 stykker kvæg.

Selv om vi ikke forstod de dæmonisk helbredende kræfter, som levede i en afskåret abehånd eller kunne læse, hvilke kærlige følelser farvesammensætningerne gav udtryk for i de »love letters«, de unge kvinder (kvindene bærer dem selv, så den udkårne kan læse deres tanker!) broderede som budskab til deres udkårne, befandt vi os dog godt hos disse mennesker, og tanken om, at dette var et af Afrikas berygtede krigerfolk, lå os fjern, for vi mødte dem som et venligt folk, der var intimt bundet til jorden. De gamle mænd fortalte os om deres store heksedoktorer, og de næsten nøgne piger dansede for os, så de blev hede, og solen glinsede i deres mørkebrune hud.

Siden vi forlod Durban, har vi igen haft tropisk varme med temperatur omkring de 30 grader hver dag og næsten ingen vind. Det tærer noget på energien, og tre uger på søen ad gangen er ikke for meget, når man gerne vil nå at dyrke nogle af sine egne interesser. Nogle læser meget, andre ordner fotografialbums, nogle fører tykke dagbøger, atter andre indøver nye musikstykker, og alle har vi travlt med at besvare de mange breve, vi fik med sidste postsendning. Der er stor deltagelse i de kurser, der er oprettet i engelsk, fransk, samfundskundskab og navigation, og også det tager tid. Der males og pudses overalt, vi har skydeøvelser med de nye geværer og øvelser med redningsfartøjerne; med det store trawlspil sendes dag for dag bundhentere, trawl og andre redskaber ned til en dybde af ca. fem kilometer (til dato er der passeret en halv million meter stålwire over spil-



Videnskabsmænd, officerer og værnepligtige flokkes ivrigt om karrene med dyr, som lige er hentet op fra fire-fem tusind meters dybde.

lets tromler), og laboratoriet arbejder i døgndrift med at sortere og bestemme alle de mærkværdige dyr, der hentes op fra havbunden. Om natten drives der lys-fiskeri, og om dagen lyst-fiskeri, og nu er det ikke længere de store hajer, der interesserer; pirken kastes for prægtige, farvestrålende guldmakreller. En dag blev ni stykker på ca. 15 pund halet indenbords i løbet af en time.

Aldrig foregår der noget, og hurtigt er de tre uger omme og næste havn nået.

Vi gik ind til en lille by, Diego Suarez, på Madagascars nordligste spids. Øen er fransk besiddelse, og som overalt, hvor vi møder franskmænd, blev opholdet her først og fremmest nogle dage, hvor vi slog os løs og morede os. Tidligt på formiddagen kom de franske marinefolk ned til skibet og kørte os med store militærvogne så langt ind i landet, man kunne nå på en dag, ud over den friskeste grønne savanne, gennem tæt regnskov, op ad snoede bjergveje og ud over næsten tilgroede floder, og foruden at vi glædede os ved de lette franske vine og morede os på de baller, der var arrangeret for os, nåede vi at få et godt indtryk af denne verdens trediestørste ø, som gennem flere jordperioder har været afskåret fra det afrikanske fastland. Udviklingen er her i mange tilfælde gået sine egne veje, og man møder planter og dyr, som ikke findes andre steder. Et af de morsomste eksemplarer herpå er halvaberne, af hvilke vi fik et par stykker med ombord for at sende dem hjem til Zoologisk Have.

Nu havde vi rejst Afrika rundt og besøgt 13 havne, men vi havde alligevel kun fået et mangelfuldt indtryk af landet ved disse besøg langs kysten, så da vi kom til Mombassa som sidste station, var uroen i sindet og iveren efter at nå mest muligt da også større end sædvanlig. Vi skulle ligge her en uge og havde de bedste chancer for at opleve noget af alt det, man hjemme forestiller sig, når man hører om Afrika, opleve den vidtstrakte savanne med vandingsstederne, hvor storvildtet mødes, når den glødende sol går ned, og de tusinde stjerner kaster deres blege lys over sletten, hvor hyænerne sniger sig hylende på rov.

Nogle af os mødte bekendte blandt de mange danske, der havde taget den seksten timer lange togrejse fra Nairobi for at deltage i den store reception ombord, og med velvilje fra skibets side fik vi det arrangeret sådan, at vi ved vagtbytning fik tre dages sammenhængende frihed og kunne tage med dem tilbage.

På togrejsen fik vi indtryk af den kolossale forskel, der er på kystlandet og indlandet. Lige uden for den gamle kulturby lå landsby ved landsby, hvor de indfødte fik lov til at leve i deres runde lerhytter i overensstemmelse med deres nedarvede sædvaner, men da vi kom bort fra kysten, aftog befolkningstætheden i samme grad som kokospalmerne, og inden det blev mørkt, var vi nået op over de lave, røde bjerge til de store sletter, hvor græsset var afsvedet, og de lave buske var grå af støv, for regntiden var endnu ikke sat ind.

Da vi vågnede efter natten, var vi kommet langt op i højlandet, hvor morgenen var kold, og langt borte lyste Kilimanjaro's sneklædte top — et mærkeligt syn at møde her lige under Ækvator. Nairobi bød ikke på store seværdigheder, ud over de Masai'er man af og til mødte på gaden, altid bevæbnet med spyd, med bemalede kroppe og med røde, lerklinede parykker. Men derimod fik vi store oplevelser i »The National Park«, hvor vi i bil kunne komme storvildtet på helt nært hold. De dyr, der var stærkest i tal, var gazeller, gnuer og mange forskellige antiloper, men mest betagende af, hvad vi så, mens det endnu var helt lyst, var girafferne, som med hovedet højt over de lave trætoppe stod og vejrede spændt, når vi nærmede os, og til sidst i vuggende pasgang sejlede ud over sletten. Og lidt før solnedgang kørte vi til et vandingssted for at vente på den oplevelse, som mange, der har boet her i årevis, ikke har opnået — og vi fik den. Ud fra det tætte krat kom et løvepar luntende, stod stille og betragtede os et øjeblik, og gik så roligt videre. Det hele var i grunden så lidt, men den åndeløse spænding, man følte ved at stå over for dyrenes konge, var gribende og uforglemmelig.

I Kenya nåede vi at blive den uro kvit, som tidligere havde trykket os, når vi besøgte Afrika og ikke formåede at trænge gennem det civilisationens slør, som er sænket over denne verdensdel, og vi kan med større sindsro drage herfra og begive os i lag med Østens mystik.



Grundlagt 1733

DET BERLINGSKE BOGTRYKKERI

PILESTRÆDE 32 · KØBENHAVN K

CENTRAL 3371

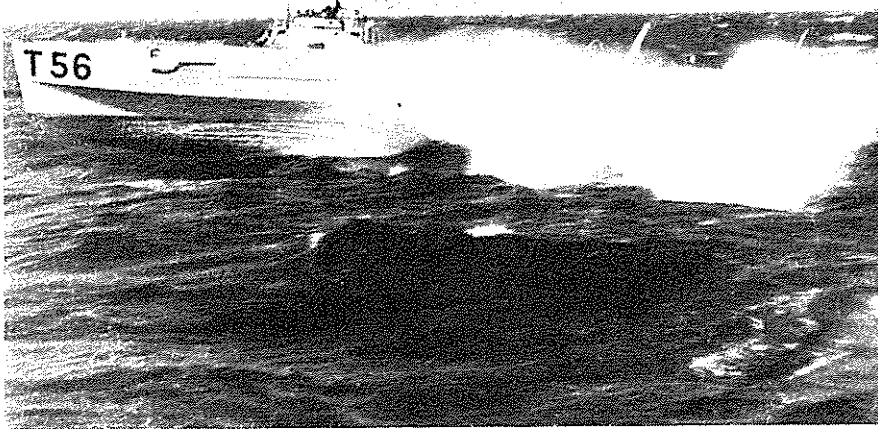
BOGTRYK · DYBTRYK · CLICHEER



Et udsnit af Dassen Island's pingvinskarer.

„Gung-Ho“

Af orlogskaptajn K. Bang



»ALLE TREKVART« — Brølet fra de tres cylindre dernede under dækket stiger til diskant — agterude hvirvler kølvandets skumkaskader i rasende fart forbi det efterfølgende fartøjs skarpe stævn. »Gung-Ho« — motortorpedobådenes slagord blinkes agterude af signallampens skærende glimt — en oprakt arm fra den anden båds bro kvitterer — 7. gruppe er på vej til England. På vej vestover for at prøve kræfter med vor store allierede — for at tage livtag med veteranerne fra »The battle of the narrow seas«. — Det er store opgaver, vi er betroet; men vi skal vise dem, at vi klarer den — Gung — Ho«.

Femern bæltets fyrskib sender sine blink ud i natten ret forude — vi er i fremmede, uvante farvande. Der er stemning over skibet. Besætningen ved, at der venter strabadser og søvnløse nætter, men også oplevelser og friske impulser. — Vejret har vist sig fra sin mest imødekommende side — de små, ubetydelige søer, sat op af en gigtsvag og ældet »nordvest«, bliver kløvet af en knivskarp stævn og kastet ud i mørket i hvide kaskader. — En søfugl havde forregnet sig ved den hurtiggående båds passage, med ihærdige og forskræmte vingeslag forsøgte den som en forvirret høne at nå forbi den galopperende tingest — opgiver i sidste øjeblik — haler i »sideroret« og farer under skræppen og basken på modsat kurs agterover midt mellem radarscanneren og signalgasten — et forbløffet grynt fra denne bevidner, at en troldand hvert kvarter forbi hans ører ville have en ret forebyggende virkning på samme herres forbindelse med Morfeus.

Vi er for alvor kommet til »fremmede« farvande. Mængder af vrug ligger nonchalant strøet rundt i sejl-ruten — ubehagelige minder fra det sidste store opgør. Kieler bugt fyrskib passerer, og kort efter ligger bådene sikkert fortøjet i Holtenua slu-

sen — det første korte stop på den lange vej. —

I Kielerkanalen kan vi ganske roligt sætte en meget stor del af de 7000 heste på græs. Maskinbesætningen trænger til søvn — »Bitte Herr Kommandant, wollen Sie langsam gehen«. De tyske lodser forlangte næsten det umulige. Et uhørt forlangende til et fartøj, der først følger sig rigtigt tilpas, når farterne ligger over de 30 knob. — Ved ankomsten til Brünsbüttel havde posterne været besat i 15 timer — men ingen tænkte på søvn. Forude lå Nord søen spejlblank — og på den anden side England. Vi kan være i Yarmouth om 10 timer, hvis vi holder på — 25 timer på vagt — vi tager chancen og benytter vejret. — Den sidste tyske lods kvitteres ved »Elbe I« fyrskib. Han ser tankefuldt efter de to slanke både, der i hvide skumsprøjt forsvinder i sydvest. — Tiderne skifter — for seks år siden sad han som chef for en »Schnellbotsflotille« et eller andet sted i Middelhavet — hans »flagskib« var måske en af disse både. — Ja, tiderne skifter — efter vinter kommer vår og — efter stille kommer storm. Denne gamle regel måtte vi sande. — Ved passage af »Terchelling« fyrskib er de små klukkende »sortedamssøer« blevet afløst af viltre galopheste med hvide, flygende manker. En alt andet end behagelig forhindring i vort påtænkte rekordtrip til England. — De voldsomme påvirkninger på bådenes skrog bliver kraftigere, jo længere vi kommer sydvestover. — Et »hvidkalket« hoved dukker op fra radio-stationen for at »få luft«, men opdager, at der ikke er spor mere behageligt på broen. En voldsom vandkaskade kaster ham tilbage i radarrummet på en noget ublid maner. Agterude er »kollegaen« begravet i vandbjerge af enorme dimensioner. Ved passage af Texel fyrskib bliver man uhøvisk vippet ned fra »klaver-

stolen« af en voldsom sø — man finder sig selv liggende i broens ene hjørne med en mærkelig fornemmelse i panden efter et ublidt »klap« af en af broens frontruder. Hvor ruden sad er nu et gabende hul, hvor vand og snertende søskvæt fosser igennem i niagaramængder. — Ikke een tør trevl på kroppen kan erindre en om havblik og »sommersejlads«. Armene strækkes ud for at give det vand, der længer ind ved halslinningen mulighed for at komme ud igen — generende og forbasket ukomfortabelt. — En dansk damper — en ældre »tramp« — stamper af med 3-4 miles fart op mod den svære sø. Vagthavende styrmand overraskes sikkert en kende ved at blive overhalet af disse to »skumindpakkede« landsmænd, der med korte mellemrum springer ud af vandbjergene. En betydelig kursændring ved Texel forbedrer ikke bevægelserne i søen. En hastig beslutning, og gruppens både befinder sig pludselig på en østlig kurs ind mod den hollandske kyst med svær sø ind på styrbords læring. Du milde hvor det lettede — man strækker sig på sin plads på »klaverstolen«, hvor man nu har siddet i næsten 27 timer med undtagelse af de minutter, hvor en uregerlig sø vippede en ned fra »pinden«. En ubehagelig vandstrøm siler ned langs knæhaserne — hvor bliver det dejligt at komme ned i »tørrervejr«. —

Forude ligger den hollandske flådebase Den Helder. Desværre på den ubehagelige side af et utal af grunde og sandbanker. Efter 27 timers sejlads fra »Kongens by« fortøjer vi i flådebasen — omhyggeligt vejledet af en elskværdig hollandsk søofficer. — Det lille hyggelige lukaf beredte egentlig en stakkels forkommen m. t. b. chef en ret ubehagelig overraskelse. Man havde jo en lille anelse — men overraskelsen var komplet. Den pæne røde sofa gurglede af vand, og vand var man faktisk ved at blive ked af. Alle de tidligere så eksemplarisk afstuede bøger fra bogreolen lå i syndig forvirring og skvulpede i slagvandet på dørken. »Nautisk Tabelsamling« var grundstødt i papirkurven, medens »Fjernkendingsbog for luftfartøjer« holdt gående i upåklagelig »Kølvandsorden«, naturlig orden« efter en halvfuld flaske »Highland Queen« whisky. — Det var i en alt andet end korrekt påklædning, man modtog den komplimenterende hollandske søofficer, en ung løjtnant, da han umiddelbart efter ankomsten meldte sig om bord. En halvsnogen gruppechef med ansigtet dækket af hvide saltskoger beklagede interiøret og forsikrede, at danske søofficerer ikke altid lignede indianere på krigsstien — end ikke motortorpedobådsofficerer. Den unge hollænder var yderst forstående og blev særdeles populær, da han med-

delte, at den kommanderende admiral først ventede det tjenstlige besøg næste formiddag. Løjtnanten blev så populær på den meddelelse, at man hængte et håndklæde om mohikanerkroppen og afbrød »Highland Queen« flaskens formationssejlad på dørrken. — Vor lille løjtnants flamskklingende navn blev straks ændret til et ligelydende, men mere forståeligt — han blev døbt »Lambeth walk« i saltvand fra Texel, opløste familie billeder og behørlige stænk fra »Highland Queen«. — Han lød navnet troligt under bådenes ophold i Den Helder. —

Opholdet i flådebasen blev alt andet end en rekreation. Det tjenstlige besøg hos den kommanderende admiral og admirals genvisit i bådene, hvor sejladens spor efterhånden var fjernet, blev indledningen til et enestående møde med hollandsk gæstfrihed, hvorigennem den »atlantallierede« tydeligt sporede. — Det holdt hårdt at forlade Den Helder, for der var stadig buler på søen derude. Buler, der var lidt for ubehagelige for en lille m. t. b., men Portsmouth lå på den anden side bulerne, og vi tog chancen en tidlig morgen. Som en konklusion på den hollandsk gæstfrihed blev et mindre orlogsfartøj stillet til vor disposition som vejleder gennem »Schulpen Gat«. — Kort før afskeden med det lille fartøj sender han et blinksignal: Have received wireless signal from commander in chief Netherlands: »It has been a great pleasure for us to have you coming — good speed and good hunting«. Admirals gæstfrihed fulgte os til sidste minut.

Maskintelegrafene glider frem på »alle trekvart«. De tre propeller pisser kølvandet til sydende skum. Bådene springer gennem den lette sø — i øst står den lave hollandske kyst som en skarp silhuet mod morgengryet. —

Ud for Dunkerque smyger en klam tåge sig om de to fartøjer — radar-scanneren kører regelmæssigt rundt deroppe over broen. Tågen er ingen hindring. På radarskærmen registreres et lysende punkt forude. Vi nærmer os hurtigt. Radaroperatørens meldinger går klart gennem motorstøjen: 002 grader 2000 meter — 010 grader 500 meter — 020 grader 200 meter. En stor fransk ankerligger glider forbi derude. Hans klokke lyder kraftigt gennem tågen. — Et mere interessant ekko rapporteres fra radaren: Dover i 45 grader afstand 22 sømil. Den britiske kyst aftegner sig skarpt på skærmen. Gennem den tætte tågemur våger vort »magiske øje«. Vi sammenligner radarbilledet med søkortet — en tro kopi. — Tværs af Folkstone letter tågen og blotter de hvide klinter, vi så gerne vil vise vore mindre søvante værnepligtige. Det vil altid være en oplevelse for mejeristen fra Hjallerup — og i særdeleshed, når han ser dem fra dækket af en dansk m. t. b. —

Ude om bagbord skimtes et hvidt skib på østlig kurs. Ved kikkertens hjælp identificeres det som en firemastet Ø. K. båd på vej hjem fra østen. Vi giver ham den første velkomst fra hjemlandet — en uventet, men særdeles velkommen hilsen — at

dømme efter den begejstrede vinken oppe fra hans dæk. — Efter 7 timers sejladis fra Holland dukker de karakteristiske silhouetter af enorme hangarskibe op forude. Vi nærmer os en af de store engelske flådehavne. Fra en signalstation begynder man at interesserer sig for os. Vi »præsenterer« os — og de beroliges. Vi er ventet. Fra en lille britisk m. t. b., der uden for havneindsejlingen har afventet vor ankomst, blinker signalet: »Jeg kommer på siden.« De tre dieselmotorer stopper — en befriende stilhed medens den komplimenterende britiske søofficer klatrer om bord for at byde de to danske kolleger velkommen til Portsmouth. Den engelske løjtnant kravler op på den bagbords »klaverstol«. Han har lidt besvær med sabelen, der hele tiden kommer i vejen for hans ben med de blankpolerede Wellington støvler. »You can follow the other boat sir«. De tre dieselmotorer sætter i med et brøl næsten samtidig fra begge bådene. Forude går den lille vævre britiske m. t. b. som vejviser det sidste stræk af vor rejse. På minutter senere glider bådene op til fortøjningsflåderne ved motortorpedobådsbasen iagttaget af hundrede interesserede og kritiske blikke. Rejsen var endt. De to chefer kravler våde og forkomne ned fra broen og op ad stentrappen, hvor de britiske officerer står klar til modtagelsen. Der er ikke tid til omklædning i mere præsentabel uniform — vi er blandt m. t. b. folk nu — de ved, hvilken påklædning, der er i højsædet i disse fartøjer. De ved det endda særdeles godt. Bådsmandspiberne skingrer deres honnør. — Der stod de — heltene fra »the battle of the narrow seas« — mændene, der fra de små bådes broer under krigens hårde nætter holdt Nelson's tradition i hævd. »Engage the enemy closer«! En inspirerende velkomst og en særdeles betænksom velkomst: »Your bath is ready«. Og det var netop det, vi trængte til.

Få dage senere afgik den kombinerede dansk-engelske motortorpedobådsstyrke til en britisk østkysthavn, hvorfra de kommende øvelser skulle udgå. Samme eftermiddag fortøjer vi alle i den lille havn, der skulle være vor operationsbase de kommende fjorten dage. — »The little ships are back«, skrev aviserne — og med rette. De små skibe bragte liv til den ellers noget afsides plads. Herfra udgik krigens »Coastal Forces« på deres raider mod den besatte fastlandskyst. Alt her bærer præg af de små bådes krigsbaser. Oasen midt i ørkenen, det lille, hyggelige hotel hedder »Little ships hotel«. I denne hoteldør har motorbådshelten Robert Hitchens stået, et par timer før en tysk »E-båd«s granat satte en brutal stopper for hans strålende bedrifter. Ud ad denne dør gik Christoffer Dreyer til det raid, hvor han vandt sit D. S. O. — Ind i denne lille havn kom de første tyske E-både under det hvide flag efter kapitulationen. Nu ligger der atter E-både, men under allieret flag — under Dannebrog. Både, hvis besætninger på den mest hjertelige måde blev optaget i kredsen. Det rø-

bedes hurtigt, at omend vore værter tilhørte en af verdens største og ældste marinere, da kæmpede de med de samme problemer og tumlede med samme opgaver som vi. Vi forstod hinanden og »faldt til« hos hinanden. Samarbejdet var eksemplarisk. På fridagene var vort største problem at få tid til den hvile, der var stærkt påkrævet mellem øvelserne. — Når man havde lagt sig til rette på sin efterhånden tørre og forholdsvis behagelige sofa for at tage sig fem minutter på øjet, var der så sikkert som amen i kirken ikke gået mere end tredive sekunder, før en engelsk kadedet bankede på døren og meldte: »You are wanted in »one eight« sir«. — Så rettede man lidt på skilningen og slipset, kastede et sørgmodigt blik på sin sofa — og resignerede. Om bord i »5518«s hyggelige messe sidder flo-tillechefen med et yderst skadefro smil på læberne — han er ulastelig i sin påklædning — velsoigneret til fuldkommenhed — hans »Wellingtonstøvler« skinner, som var han omvædrende reklame for en skoeremefabrik — men det er han ikke. Han er britisk søofficer, hærdet af utallige kampe med tyske motortorpedobåde i krigens hårde år. På hans jakke sidder D. S. C. båndet blandt mange andre af krigens udmærkelsestegn. — »Old chap, we have forgotten the last verse of — der var en god gammel bonde-mand, der skulle ud efter øl«. — Hans morsomme udtale af denne lille sang dæmper de protester, man ellers havde forberedt på grund af »forstyrrelsen«. Der var ingen anden udvej end at sætte sig til at lære dem dem sidste vers af »ølmanden«. —

Men ikke hver aften tilbragtes i de hyggelige messer. Der var også et anseligt stykke arbejde, der skulle gøres — ude til søs. Og vort arbejde var overvejende natarbejde. Motortorpedobåden er jo nattens våben. En sådan nat fandt vi os selv som den angribende styrke på en position midt ude i Nordsøen. En konvoj holdt ned langs den engelske kyst. Det var vor opgave at forhindre, at den kom ret langt på sin færd. Til trods for at den var ganske godt beskyttet, skulle den gerne splittes og sænkes efter alle kunstens regler, inden den kom alt for langt — meget gerne endda, og det var vor opgave. — Vejret var ubehageligt — fint måneskin, men ret svær sø fra sydvest. Tårnhøje vandkaskader væltede ind over bådene på vor sejladis ind mod konvojruten. Nu gjaldt det om at regne ud, hvad vore modstandere troede, vi ville gøre — og så gøre lige det modsatte.

Den første forhindring for vort forehavende var dækningen. Med tilbageholdt åndedræt og indhyllet i koldt og forbitret vådt nordsøvand passerede gruppen gennem konvojruten. End ikke oplæsningen af tipsresultaterne kan måle sig med en sådan situation, hvad spænding angår. Bådene lister sig fremover for at komme indenfor konvojruten med den deraf følgende fordel af månelys, sø og vind i ryggen. I tæt formation skærer de to mørklagte både sig gennem den svære sø — klar til at slå fra sig med øjeblikkelig varsel, så-

fremt noget uforudset skulle indtræffe. Vagtsomme øjne overvåger radarskærmen — hvert øjeblik kan et fjendtligt fartøj dukke op. Fra broen stirrer saltmætte øjne ud i natten — radar er mekanik, og mekanik kan svigte. — Endnu har vi ikke kontakt med den »fjendtlige konvoj. — Forhåbentligt har *han* heller ikke kontakt med os. En sådan kontakt ville hurtigt røbes ved beskydning med lysgranater. Vi girer sydover. Før søen ind på styrbords bov — snerende vandskader slår ind over torpedorørerne i stævnen. Uafbrudt skifter chefen kikkert — det er umuligt at holde disse uundværlige tingester lørrer. Spændingen har grebet os alle — glemte er de stive, våde fingre — glemte er alt det modbydelig kolde vand, der driver ned ad ens krop — vi er kommet gennem den »fjendtlige« konvojlínie, har tilsyneladende passeret uset gennem hans dækning. Vi har nu alle fordelene — det *må* og *skal* lykkes. — Bådene arbejder kraftigt i søen. Man lærer aldrig at vænne sig til disse hårde bevægelser i hvert fald lærer man aldrig at ignorere dem. Pludselig er man på stikkerne. Torpedoskytten griber fastere om sit torpedosigte — chefen udstikker kikkerten for Gud ved hvilken gang, rorgængerer får ordre til at være klar til lynhurtig reaktion, for radarobservatøren har rapporteret »ukendt ekko om bagbord«. — »Blind alarm« — ekkoet gøres ud til at være en lanternefrende fisketrawler. Det er dog klogest at undersøge ham nærmere. — Intetanende fortsætter trawleren sin fredelige dont, medens to slanke, grå skygger glider forbi ham og forsvinder i mørket. Intet fordægtigt ved ham. Gruppechefen begynder efterhånden at blive skeptisk. Den fjendtlige konvoj kan — efter alle beregninger at dømmes — ikke være nået så langt sydover. Kursændrings-signal til kollegaen agterude, og fartøjerne glider nordefter i mørket. Vi passerer trawleren, men lader ham i ro. — *Da* kom det længe ventede varsko fra radaren. Kikkerten ser intet lys i den retning — ny kikkert — stadig intet lys. Det *må* være den mørklagte konvoj. Rapporterne indløber kontinuerligt fra plottet og videresendes til den anden båd, der også har radarkontakt. — Det er »fjenden« — der er ingen tvivl. Bådene fordeles til angreb, og pludselig bryder silhouetten af det fjendtlige skib frem i månelyst. Vi ligger i den mørke sektor, kryber, så langsomt som de tre dieselmotorer kan gå, nærmere og nærmere — han har endnu ikke set os. End ikke hans radar har »fanget« os — disse to »ulve«, der i form af dødsensfarlige skygger sniger sig tættere og tættere til det intetanende bytte. Silhouetten af målet står nu skarpt tegnet mod månestriben. At skyde en forbi er vil næsten være umuligt. Hans »endelig« er uundgåeligt. Man har svært ved at skjule spændingen under or dregivningen til torpedoskytten. Målfart 10 — han har ikke set os endnu. Målvinkel 45 grøn. — Vi kan ikke undgå at få ham — klar til skud — man *må* kende sin begrænsning —

ikke tættere på nu — skud. — Den hvide lyskugle, der med en hvislen farer til vejs, udløser den næsten uudholdelige spænding. Med voldsom fart forsvinder vi i mørket — når netop at se den hvide lyskugle fra kammeraten på målets bagbords bov. Begge angrebene blev sat fuldstændigt uset ind — enhver m. t. b. chefs drøm. Agterude bag det kogende kølvand trænger støjen fra artilleri gennem motorenes brølen. Ude på bagbords låring daler lysgranaternes faldskærme langsomt ned og bader havfladen i skærende, gulligt lys. Granaterne har ingen virkning på os — vi er stadig skjult i mørket. Godt for vor modstander, at dette ikke var alvor. Konvojens dækningsfartøjer var ikke på vore radarskærme — til gengæld var de i vore radiomodtagere — med slet skjult hoversen opsnapper vi et signal fra »senior officer« i dækningsfartøjerne til konvojen: »Sorry sir — I can't help you.« — Og deri havde han ubetinget ret. Til gengæld hjalp vi ham med sidste vers af »Ølmanden«, da vi atter sad sammen i fred og fordragelighed i hans hyggelige lille messe — og det var jo næsten lige så vigtigt. — Dagen gik — piskende storme tvang os til at forblive i hiet. Den kommanderende admiral i området benyttede sig af vor uvirkomhed til at inspicere bådene. Han fandt et par velpudsede, nymalede, små, danske motortorpedobåde, hvor adoptionspladen fra Stub-bekøbing skinnede som fuldmånen i Sahara. — Det gjaldt jo om, at reklamere for vor adoptionsby — det løfte gav vi jo borgmesteren. —

Tidspunktet for operation »Beehive« nærmede sig med rivende hast — vi håbede og bad for godt vejr — for »Beehive« var kodeordet for angreb på en hollandsk konvoj — på den »forkerte« side af Nordsøen — og vi, der kun var vant til farvandet nord for Fyn! Selvfølgelig blev det dårligt vejr, og selvfølgelig sejlede vi allige-

vel — tre styrker — to engelske og een dansk. — Det var ikke Århus bugt, vi skulle ud i, men Nordsøen — og en Nordsø i betydeligt oprør. Vi skulle tids nok erfare, at vandet var akkurat lige så vådt og koldt som tidligere — og der var nok så meget af det. Et håndklæde i tre tårner om halsen var ikke tilstrækkeligt til at holde vandet ude. —

Under retræten efter det fuldstændigt overrumplende angreb gøres der forgæves forsøg på at belyse os med projektører. Lyskeglen falder yderst belejligt på konvojens skibe, som straks bliver taget under »beskydning« af vort artilleri. For hollænderne er vi blot et par fantomer, der i rasende fart flyger henover havfladen i bjerge af skum — mørke skygger, som er uden for effektiv artilleribeskydning, inden skytset er i stilling. Efter dette særdeles vellykkede angreb mødes gruppens både i mørket agten for konvojen — i behørig sikker afstand. Søerne er høje — det er vanskeligt at returnere til vor base. Vi vælger igen Den Hølder som nødhavn — og hvor var det et klogt valg. Også de engelske både fandt ud af denne mulighed. To dage varede det, inden vi med strålende indtryk af hollandsk gæstfrihed atter stod ud gennem »Schulpen Gat«.

Operation »Lasthope« — den sidste øvelse — skulle komme til at svare så slående til sit navn.

I en begsort nat tårner to mørklagte motortorpedobåde sammen i rasende fart. — »Shipwash« bølger slikkede op ad en kunstfærdigt udskåret teaktræsplade, hvis guldbogstaver blinkede i bombemaskinernes faldskærmslys uvirkelige gullige skær. På pladen læste man: »T. 59« — Stub-bekøbing. — Fra agterenden vadede Dannebrog. I taknemlighed over vor fantastiske redning falder man i tanker. — Nu slikker orlogsflagets flige Nordsøens ubarmhjertige bølger. —

K. Bang.

Expeditionary Forces Messages

Nu kan det ikke mere siges med et Nummer.

Af Eiler Hansen.

FOLK OG VÆRN og i det hele taget det store velfærdsapparat, soldaten af idag kender og tager som en selvfølge, er udsprunget af den kendsgerning, at soldaters moral og kampmod er bedst, når de har i hvert fald en del af det civile livs komfort med sig i felten.

Under ingen omstændigheder må forbindelse mellem soldaten og dem derhjemme, forældrene, konerne, kæresterne og vennerne, svigte. Brevstrømmen mellem hjemmene og fronterne må ikke svigte. Telegrafien betyder imidlertid nu så meget, at også den må rationaliseres under en stor krig — af hensyn til soldaterne. Og det gjorde englænderne under den sidste krig på en bemærkelsesværdig måde med oprettelsen af EFM (Expeditionary Forces Messages) i februar 1940. EFM blev nedlagt med udgangen af 1948, men forinden var

mere end 30 millioner telegrammer til eller fra soldater gået gennem EFM, en ikke ringe post!

Den rationalisering og det system, som førte til oprettelsen af EFM, var faktisk eet af de berømmelige Columbus-æg. Man opdagede simpelthen, at telegrafstrømmen til og fra soldaterne indeholdt et vist antal sætninger, som gik igen og igen, og disse stereotype meddelende sætninger samlede man i et stort nummersystem. Enhver soldat — eller enhver, der sendte telegram til en soldat — kunne for 2 sh 6 d (2,50 kr.) udvælge tre sætninger af nummersystemet og sende dem overalt i verden. En soldat i Bangkok kunne f. eks. udvælge sætningerne med numrene »163 — 79 — 318« og sende dem som telegram til sin kone hjemme i England, hvorefter hun straks ved hjælp af EFM's kodebog ville vide, at manden meddelte: »Skal indlægges på hospital — intet alvorligt — hilsener til jer allesammen«.

Nummersystemet sparede ikke alene

Fortsættes side 29

SIDEN SIDST

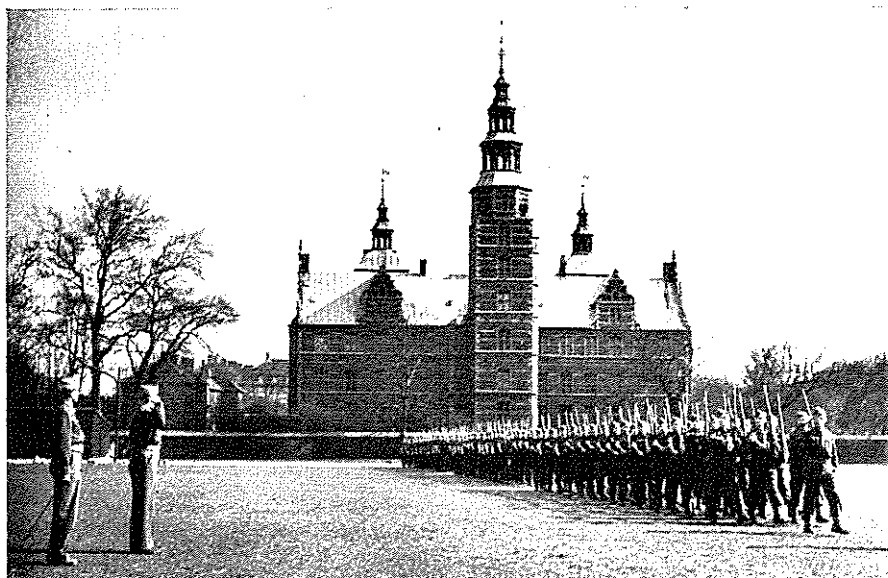


Fot.:

Ib Augustinus Jensen
og
Zimmermann



Mindehøjtideligheden i Ryvangen den 5. maj.



H. M. Kongen tager på Rosenborg eksercerplads afsked med de gamle gardere.



Foreningen »IV regiment« har holdt jubilæum i Værløse.



Fra tøjhusemuseets opvisning med ryttere i de gamle rytterafdelingens farverige uniformer.

TERRAINSPORTS - MESTERSKABET

Ca. 300 kvindelige og mandlige terrainsportsfolk fra hele landet deltog i pinsedagene i Dansk Terrainsport Forbunds årlige mesterskabsstævne, der i år var henlagt til terraintet omkring Avnsøgård.

Resultatet af konkurrencen blev for kvindernes vedkommende: Nr. 1 Danmarks lottekorps/Kvindeligt hjemmevern, region 6, gruppe 1, nr. 2 Danmarks lottekorps/Kvindeligt hjemmevern, region 6, gruppe 2, nr. 3 D.K.B. (København) og nr. 4 D.T.F. (Randers.)

For mændenes vedkommende se jrede Akademisk skyttekorps 1 og nr. 2 blev D.T.F., Køge I, nr. 3 D.T.F., Køge II, nr. 4 Flyvevåbnet I og nr. 5. 2. regiment.

Lederne af de kvindelige og mandlige hold fik hver overrakt en præmie.

Ved en afsluttende parade i Avnsøgårds smukke have bekendtgjorde overdommeren, kaptajn H. K. Melvig, resultaterne. Derefter takkede Dansk Terrainsport Forbunds formand, ingeniør Johannes Hansen, alle, der havde deltaget i stævnet. Til slut takkede general Gørtz Dansk Terrainsport Forbund. Det var jo gamle, drevne og hårdt trænedes grupper, de unge folk fra hær, søværn og flyvevåben (der kun havde kunnet dyrke terrainsport i nogle måneder), var kommet ud for, men de havde haft godt af det — for terrainsport kræver både krop og hjerne. Generalen udbragte sluttelig et leve Dansk Terrainsport Forbund.

I sin beretning om stævnet skriver formanden for Dansk Terrainsport

Forbund, ingeniør Johs. Hansen, iøvrigt bl. a.:

Løbene gennemførtes smukt og dygtigt.

Alt dette er der grund til at være glad og taknemmelig for. Men, når mesterskabsstævnet bærer Dansk Terrainsport Forbunds navn, er det jo bare, fordi Dansk Terrainsport Forbund har fået betroet den ærefulde opgave at lægge stævnet tilrette. Det skal derfor i samme åndedræt siges, at uden værdifuld og redbon støtte fra mange sider ville stævnet naturligvis ikke kunne være gennemført. Det er derfor kun at følge en naturlig trang, når Dansk Terrainsport Forbund gennem mig som formand siger tak til disse mange for den gode uundværlige hjælp.

Vore værter på Avnsøgård, gods-ejer Junker og frue viste os en storartet gæstfrihed og interesse. Indkvarteringsforholdene, både for kvindelige og mandlige grupper, var fortræffelige helt igennem; spiseforholdene ligeledes. Og fru Junker var utrættelig til at påse, at alt gik som det skulle.

Baron Chr. Schaffalitzky, der ligesom vore værter på Avnsøgård var medlemmer af præsidiet, havde vist os den tillid at give grupperne adgang til sin skov på denne for vildtet allervanskeligste årstid. Det samme havde egnens øvrige skovejere gjort.

I præsidiet havde, foruden de ovennævnte, generalløjtnant Gørtz, viceadmiral Vedel og generalløjtnant Førslev indvilget i at indtræde. Admiralen var desværre forhindret i at være tilstede; men både general Gørtz

og general Førslev glædede os med deres nærværelse; og vi har særlig grund til at være taknemmelige for de opmuntrende ord, general Gørtz udtalte ved den afsluttende parade.

Kammerherreinde, baronesse Schaffalitzky havde påtaget sig ledelsen af forplejningen, som tilberedtes på det bedste af D.K.B.'ere fra omegnen og Danmarks lottekorps/Kvindeligthjemmevern fra Holbæk og Kalundborg.

Under fru Dons' ledelse var der af Dansk Røde Kors indrettet samaritertvagt på Avnsøgård og ude i terraintet. Samaritterne var ganske uundværlige og bør også være med, så snart et terrainsportsstævne er en kropslig anstrengelse, der ikke kan gennemføres uden skrammer.

Ingeniørtroppernes befalingsmandsskole havde vist os den velvilje at møde med et antal radiovogne. Dette er en stor hjælp ved disse stævner, og vi er meget taknemmelige derfor.

Pressens uundværlige virksomhed havde chefen for hærens pressetjeneste, oberstløjtnant Wiboltt påtaget sig ledelsen af og gennemførte arbejdet med energi.

Overdommer var kaptajn H. Melvig med fru Michaela Smith og premierløjtnant P. H. Jensen som meddommere.

Kommandørinde Lowzow, kvindelige marinere, hofjægermesterinde de Neergaard, D.K.B. og korpslotte fru Gerda Bruun, Danmarks lottekorps/Kvindeligt hjemmevern, glædede os ved deres nærværelse som repræsentanter for deres korps. En varm tak retter vi til kompagnichef Gundersen, Jyderup, der med sine raske hjemmevernsfolk stod post og klarede de

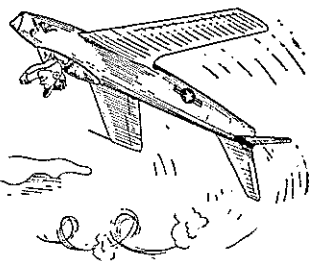
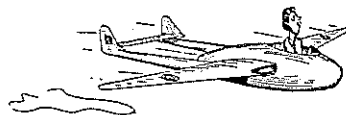
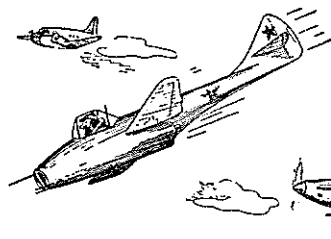
Fortsættes side 29



AVERTÉR i
FOLK OG VÆRN!

Carl M. Cohr's Sølvvarefabriker A/s
Fredericia

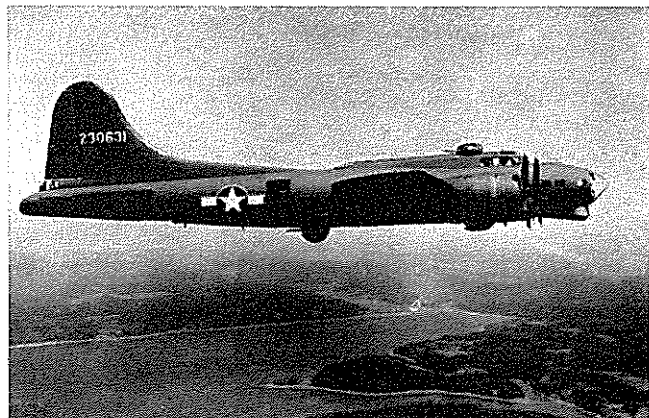
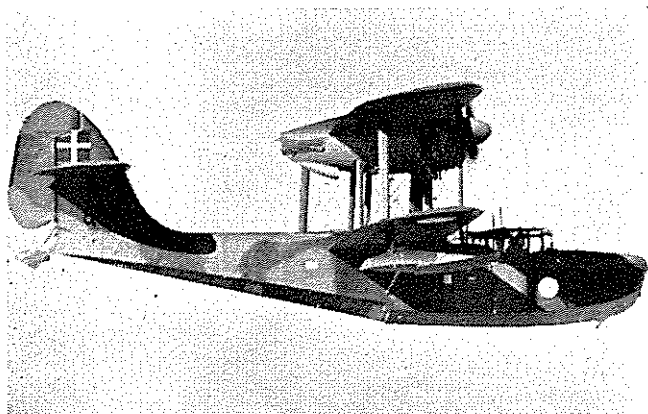
Fjernkendingssiden



Ved kaptajnlejtant L. WESSEL WETLESEN

Supermarine Sea Otter. England.

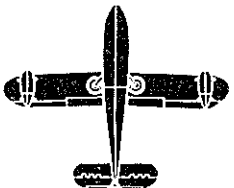
Beeing B-17G, Fortress. U. S. A.



Enmotoret amfibieluftfartøj — scrapbogen gruppe 8 (flyvebåde) eller gruppe 10 (biplaner).

Firmotoret bombeluftfartøj — scrapbogen gruppe 6.

Beskrivelse: Forfra to lige store, let V-formede bæreplaner anbragt ovenpå og ovenover kroppen, nedenfra er bæreplanerne rektangulære (ganske let pileformede) med runde planender — een stjernemotor indbygget i det øverste bæreplan — amfibiefly (flyvebåd med oprækkeligt hjulunderstel), faste sideflydere — enkelt spadeformet sideror, hak i undersiden til agterkant — højderoret forfra plant og højt placeret, nedenfra rektangulært, runde ender, hak i agterkant — flyvebådsformet krop med eet trin på undersiden, aftrapning på oversiden ved den lange glaskabine, oversiden er vandret fra kabinen og agterefter.



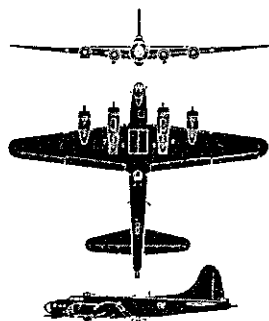
Data: Max.hast. 241 km/t, marchhast. 161 km/t, kan udstyres med to 7,9 mm R.G samt medføre en bombelast på max. 650 kg (bomber eller dydbomber), spændvidde 14,02 m, længde 12,01 m, praktisk tophøjde 4145 m, rækkevidde 1110 km, tomvægt 3105 kg, fuldvægt 4612 kg.

Motor: Een Bristol Mercury 30 nicylindret stjernemotor, der udvikler 805 HK.

Bemærkninger: Sea Otter'en kom i tjeneste i 1939. Den anvendes af det danske flyvevåben til søredningstjeneste (Air-Sea-Rescue) m. m. Foruden de to militære versioner Sea Otter I og II, der næsten er ens, er der også bygget nogle få eksemplarer af en civil type med plads til fire passagerer.

Sammenlign: Praktisk talt umulig at forveksle med andre.

Beskrivelse: Midtvinget monoplan — bæreplanet forfra V-formet, nedenfra trapezformet, runde planender — fire indbyggede stjernemotorer, de to midterste større end de yderste — delvis oprækkeligt understel (sees under de to midterste motorer) — enkelt, meget stort klokkeformet sideror, halefinnen forlænget et langt stykke forefter på kroppens overside — uregelmæssigt trapezformet højderor, runde ender, fremskudt — cigarformet krop, lille aftrapning ved kabine, rygtårn, haletårn, bugtårn og hagetårn.



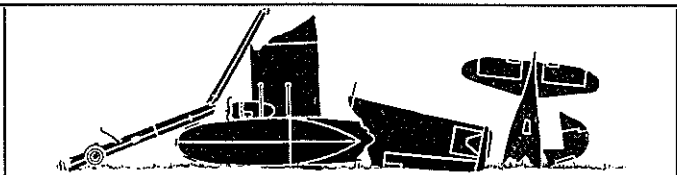
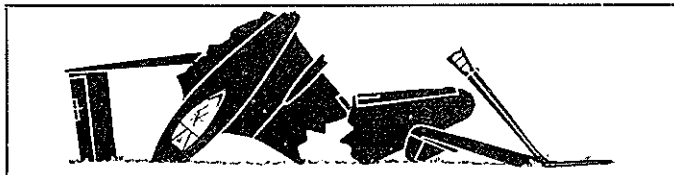
Data: Max.hast. 472 km/t, marchhast. 352 km/t, armering 13/12,7 mm R.G, bombelast max. 7000 kg, spændvidde 31,6 m, længde 22,8 m, praktisk tophøjde 10610 m, rækkevidde ca. 4800 km, fuldvægt 29483 kg.

Motorer: 4 Wright »Cyclone« R-1820-97 nicylindrede stjernemotorer, der hver udvikler 1200 HK.

Bemærkninger: »Den flyvende fæstning«s prototype fløj første gang den 28. juli 1935. Den er siden fremkommet i en række stadig forbedrede modeller sluttende med den her beskrevne B-17G. Dens indsats i den sidste verdenskrigs dagbombardementer var af den største betydning. I dag anvendes en del B-17 af det amerikanske flyvevåben i redningstjenesten. Det danske flyvevåben har en enkelt »Fortress« kaldet »Store Bjørn«. Den anvendes ved flyvninger på Grønland. B-17G er den eneste model, der har hagetårn. Ved de ældste modeller er halefinnen ikke forlænget forefter.

Sammenlign: B-29 og B50 (U. S. A.), TU70 og TU170 (Rusland).

Fjernkendingssopgave nr. 19/51. Følgende havarerede fly — skal identificeres.



Løsningen indsendes senest den 1. juli i konvolut mrk. »Fjernkending« til »Folk og Værn«s redaktion, Vester Voldgade 117, København V. Mellem de rigtige løsninger trækkes der lod om en præmie på 15 kr.

Løsning på fjernkendingssopgave nr. 17/51: Billed nr. 1 — Douglas DC-3, nr. 2 — SAAB-18B (B-18B, S-18B), nr. 3 — IL-12(A).

Vinder: Roar Christensen, Sandhuset, Melsted pr. Gudhjem.

Glimt fra luften...

Canada.

Foreløbig er der bygget to prototyper af jetnatjageren Avro Canada CF-100, Canuck, der er under seriefremstilling til det canadiske flyvevåben. Avro Canada meddeler, at den ene af prototyperne i nær fremtid vil blive fløjet til England, hvor den skal demonstreres for RAF.

*

Danmark.

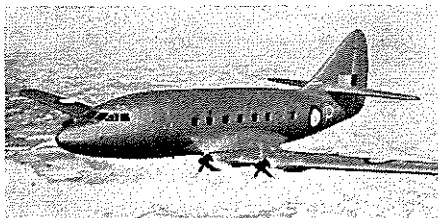
Ifølge oplysninger i dagspressen er det hensigten at indkøbe to helikoptere til det danske flyvevåben. I den anledning har tre danske flyvere gennemgået et kursus i helikopterflyvning på Bell-fabrikernes helikopterskole i Frankrig.

Flyvevåbnet har god brug for helikoptere bl. a. til eftersøgnings- og rodningsstjeneste, forbindelsstjeneste, opmåling og m. m.

Det er sandsynligt, at Bell Model 47D, der er en af øjeblikkets mest anvendte helikoptere, vil blive den foretrukne. Den kendes iøvrigt allerede af mange danske, idet en svensk-ejet Bell-helikopter har deltaget i en række danske festarrangementer i den senere tid. Bell Model 47 er i sine forskellige versioner bygget i mere end 300 eksemplarer. Model 47D har en marchfart på 147 km/t og en rækkevidde på 342 km. Den nyeste model har betegnelsen 47D-1.

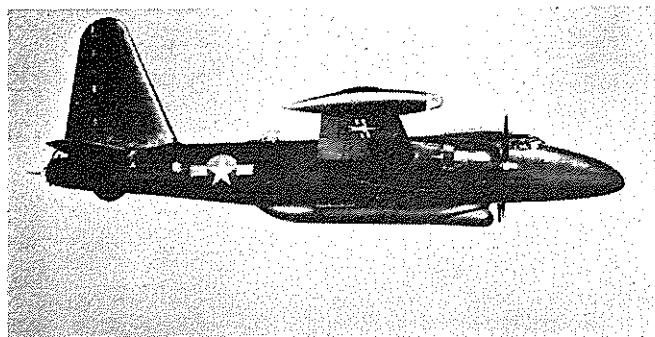
*

England.



Armstrong Whitworth Apollo.

Passagerflyet Armstrong Whitworth Apollo, der drives af fire Armstrong Siddeley Mamba 2 propelturbinemotorer, har — som den første af en række planlagte demonstrationsflyv-



ARS Neptune.

ninger — den 12. marts foretaget en flyvning fra Coventry til Paris og retur. De 440 km blev på udturen gennemfløjet på 1 time og 26 minutter, mens hjemturen tog 1 time og 18 minutter.

Apollo's max. hast. anslås til 555 km/t. Den kan normalt medføre 26 passagerer og har en rækkevidde på 2320 km.

*

Det første rekognoscerings- og anti-ubådsfly af typen Avro Shackleton er nu afleveret til den engelske Coastal Command. Shackleton, der er en videreudvikling af Avro Lincoln, drives af fire Rolls-Royce Griffon 67 tolv-cylindrede rækkemotorer. Den er armeret med 2/20 mm RK og medfører et omfattende radio- og radarudstyr, der muliggør operationer i næsten alt slags vejr.

*

Bristol Aeroplane Co. meddeler, at prøveflyvningerne med prototypen af den nye helikopter Bristol 173 forventes påbegyndt i den nærmeste fremtid.

Det drejer sig om en tomotoret transporthelikopter, der kan medføre enten 13 passagerer eller 1130 kg gods. Motorerne — to Alvis Leonides L.E. 25 HMV stjernemotorer, der hver udvikler 550 HK — driver to rotor, som er anbragt i hver sin ende af flyet.

Bristol 173 er — om nødvendigt — i stand til at flyve kun på den ene motor. Dens max. hastighed forventes at blive 228 km/t, marchhastigheden 169 km/t og den praktiske tophøjde 5975 m. Med sammenfoldede rotorblade er luftfartøjet 23,82 m lang og 5,18 m bredt.

*

RAF har besluttet at overtage de tre store timotorede (Bristol Proteus Mk. 2 eller 3 propelturbinemotorer) Princess-flyvebåde, der er under konstruktion ved Saunders-Roe fabrikkerne. — Det er hensigten at anvende dem til militærtransporter, idet hver flyvebåd kan medføre op til 140 passagerer. Den første forventes at blive færdig i løbet af indeværende år.

*

De første hangarskibsbaseerede reaktionsjagere Hawker Sea Hawk (N7/46) forventes at blive afleveret fra fabrikken i løbet af 1951.

*

Frankrig.

S. O. 4000 er Frankrigs første jet-bomber. Den drives af to Rolls-Royce Nene reaktionsmotorer, der hver udvikler 2270 kg's tryk, og som skulle give den en max. hast. på 1000 km/t. Spændvidden er 17,83m, længden 19,74 m og fuldvægten ca. 22 t.

*

U. S. A.

Samtidig med at det amerikanske flyvevåben har afgivet ordre på et antal Boeing B-52 bombefly, meddeles det, at den første B-52 forventes at flyve i indeværende år.

Det er bemærkelsesværdigt, at produktionsordren er givet endnu før prototypen har været i luften. Dette er dog hændt før, idet Boeing i 1941 modtog en produktionsordre på B-29, Superfortress — et helt år før den første eksperimentelle model var i luften for første gang.

B-52 skal ligne Boeing B-47, Stratojet i nogen grad, men omgives iøvrigt stadig med den største hemmelighedsfuldhed.

*

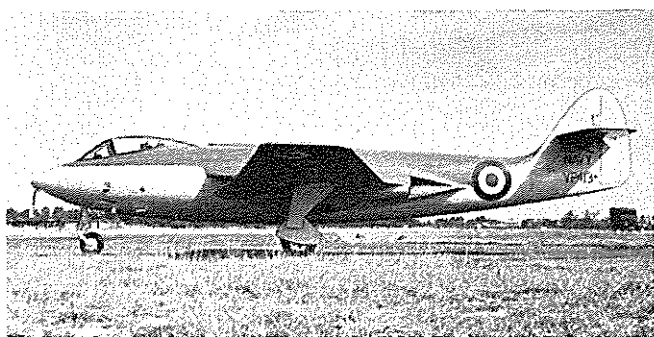
Lockheed P2V, Neptune er nu udviklet i en ny anti-ubådsmodel, P2V-5, med større radio- og radarudstyr end i de tidligere modeller, og i en speciel luftredningsmodel (ARS Neptune) beregnet til eftersøgnings- og rodningsstjeneste over land, vand eller is og sne.

Det meddeles, at England og Australien har afgivet ordrer på et antal Neptunes til anti-ubådstjeneste.

*

Det amerikanske »Marine Corps« har med McDonnell fabrikkerne sluttet kontrakt om leverance af en eksperimentel transporthelikopter, der skal udstyres med en trebladet reaktionsdrevet hovedrotor.

Samtidig er der sluttet kontrakt med Sikorsky om fremstilling af en anden eksperimentel transporthelikopter — i dette tilfælde drevet af en 5-bladet hovedrotor.



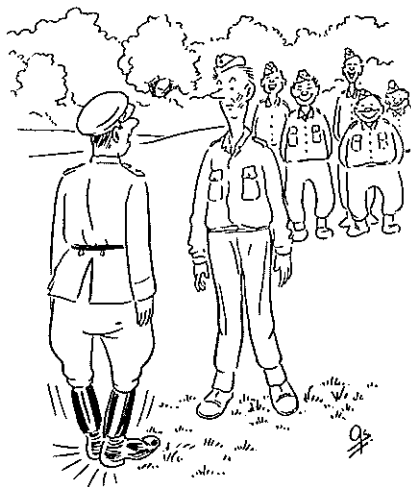
Hawker Sea Hawk.

FRA SKIB OG KASERNE

DE NYE BASSER



— Hr. køkkensergent, min mor har sendt mig opskriften på en lobescoves, som er meget bedre end den, vi får her...



— Prøv igen, — idet De retter Dem op, skal man høre det lille præcise smæld fra hælene — sådan.



— Jamen, De har jo hverken fået min livvidde eller min skridtlængde.

VIDSTE DE DET?

VED JAN RAP

Et land uden soldater.

Fyrstedømmet Lichtenstein har ikke haft nogen hær siden 1868. For nogle få år siden døde landets sidste soldat uden nogensinde at have løstnet et skud. Han blev 95 år gammel og hed Andreas Kiebert.

»Ægir«.

Det tidligere tyske motortorpedobåds-moderskib »Tanga«, som efter krigen er overgået til den danske marine, vil snart blive sat i tjeneste. Fremtidig vil skibet, der iøvrigt er vort søværns største, bære navnet »Ægir«. Dette navn har tidligere kun været givet to danske orlogsskibe, nemlig en hjuldamper i 1841, som brugtes som kongeskib og ophuggedes i 1872, og u-båden B. 8, som blev op-hugget i lædveine.

Luftwaffes tab under Blitzten.

Under Blitzten mod London i 1940 mistede tyskerne mere end 2000 maskiner. Den 14. september var deres sorteste dag. Den dag gik 185 tyske maskiner tabt over Englands hovedstad.

Hvad det betyder.

Det internationale militærprog blev beriget med en mængde nye ord under den sidste krig. Nogle af dem er Radar, Loran og Asdic. Førstnævnte ord er en forkortelse af »Radio Detection and Ranging«. Loran betyder »Long Range Navigation«, og Asdic, der er betegnelsen for et virksomt våben mod u-både, er forkortelsen af »Anti Submarine Detecting Investigating Committee«.

Smukke soldaterben.

I begyndelsen af det attende århundrede blev det bestemt, at soldaterne i den danske hær skulle bære lærredsgamacher, som skulle fremhæve benenes form fra knæene og nedefter. Var benene ikke pæne nok, blev soldaterne forsynet med forlorne lægge.

Eksport af danske soldater.

For et par århundreder siden var høje og ligefrem smukke soldater højt værdsatte i de forskellige hære. Særlig Preussen var ude efter høje og flotte fyre til sin hær, og engang sendte Fr. IV denne militærstat seks grenaderer som gave til preusserkongen. Den mindste af grenadererne havde en højde af 195 cm! Den preussiske konge blev så begejstret for sendingen, at kong Frederik snart måtte forære ham endnu seks høje soldater.

Svar på tiltale

Det var under den første verdenskrig. En tysk og en dansk torpedobåd lå i et forfærdeligt vejr ved Drogden. Den danske båd var af »Springeren«-typen og derfor meget mindre end sin tyske kollega. Fra tyskeren lød

råbet: »Har I ikke større både end den.« Der var tydelig ringeagt i tyskerens stemme. En af danskerne var imidlertid hurtig og råbte tilbage: »Jo, men dem sender vi kun ud i dårligt vejr.«

»Sjover«.

I vore dage skal man være varsom med at kalde nogen en sjover. I gamle dage var det anderledes. Da var dette ord betegnelsen på en arbejder på dagløn på Holmen. Tit var det imidlertid flådens egne søfolk, der »sjouede« på værftet.

Orden i regnskabet.

Man har gennem tiden taget det meget alvorligt med salutskuddenes antal. Den 20. september 1858 fik chefen for hovedvægten i København en ordre om, at da den svenske korvet »Najaden« kun fik sin salut på ni skud besvaret med otte, skulle den ved afgang fra havnen have et salutskud mere, end den selv afgav!

Fregat-skæbner.

Under den sidste verdenskrig ud-låntes to fregatter, »Rockford« og »Muskogee«, af den amerikanske marine til den russiske. Fornylig blev de begge leveret tilbage for at blive overflyttet til Sydkoreas marine og dér kæmpe mod kommunisterne! Krigsskibe har ofte mærkelige skæbner.

Krudt på apoteket.

Helt op i det sekstende århundrede kunne man her i landet købe krudt på apotekerne. Først i 1513 anlagdes den første krudtmølle. Den var beliggende ved Næstved.

Marine-overtro.

Det gamle berømte amerikanske sejl-krigsskib »Constitution« (»Old Ironsides«) standsede hele to gange på vej ned ad byggebeddingen, da det skulle søsættes. Gamle søfolk sagde, at dette varlede en sørgelig skæbne og en kort karriere for skibet. Ikke desto mindre eksisterer »Constitution« endnu, idet det ligger op-lagt som en slags museumsgenstand ved orlogsværftet i Boston.

Ved De, at

de danske torpedobåde »Huitfeldt« og »Willemoes« oprindeligt skulle have heddet »Aarhus« og »Aalborg«, men at de løb af stabelen under navnene »Najaden« og »Nymfen«. Deres nu-værende navne fik skibene først efter Danmarks befrielse.

De første bådsmandspiber.

De lidet elskede bådsmandspiber, der kun kan forkynde tre gode ting, nemlig »skej ud over alt«, »skafning« og »landlovsmønstring«, har en lang karriere bag sig. De blev første gang brugt af de gamle grækere. De så dog

den gang noget anderledes ud end nu, idet de var ca. 40 cm lange. I den engelske marine var bådsmandspiberne i det 16. århundrede af guld og var tegn på høj rang.

Hærførernes alder.

Det lader til, at man efterhånden skal være gammel for at blive en berømt general. Da Alexander den Store vandt slaget ved Gaugamela, var han kun 25 år. På sin magts tinde var Napoleon 35 år. Frederik den Store, Cæsar og Wellington var henholdsvis 44, 45 og 46 år, da de nåede deres største berømmelse. Da Mac Arthur vandt sine sejre ved Philip-pinerne var han 64 år. I dag er han 71 år.

Marine-overtro.

I gamle dage ansås fredagen blandt orlogsgasterne for at være en dårlig afrejsedag. For at slå en pæl gennem denne overtro bestemte det britiske admiralitet en gang at lade lægge kølen til et skib på en fredag. Skibet, der fik navnet »Friday«, søsattes på en fredag. Det afsejlede også på en fredag, og dets chef var captain Friday. Det lykkedes ikke admiralitetet at overbevise orlogsgasterne, for man hørte eller så aldrig noget til skibet og dets besætning.

Ved De mon det?

Colt-pistolen blev opfundet af Samuel Colt, en sømand i den amerikanske handelsflåde.

Tremilegrænser.

Der var engang, hvor tremilegrænser var accepteret ved alle kyster. De tre mil var valgt, fordi kanonerne på den tid kunne række netop så langt.

En amfibie-jeep.

På Willys-Overlands fabrikker i U. S. A. fremstilles nu jeeps, der er i stand til både at starte og at stoppe neddykket under vandet. Undervandsfarten er ca. 20 km i timen. Bilerne er forsynet med schnorkler og skal anvendes til overgange over floder og til landsetning af tropper fra skibe. På land har bilerne de samme egenskaber som andre jeeps.

Persernes invasion.

Den persiske invasion ved Helle-spont i året 480 f. Kr. var et efter den tids målestok stort foretagende. Den vældige hær gik som bekendt over en bro, der var dannet af skibe. Der deltog ialt 674 skibe i invasionen. De var forbundet ved hjælp af planker og 24 tommer tykke tove.

Hørt i København.

En lidt bedugget herre kom ud fra et af de store københavnske hotellers restaurationer, da han ude på gaden fik øje på en mand med guld på ærmerne.

»Hej, skaf mig en vogn,« sagde han. Manden i uniformen så forbavset på ham og sagde: »De tager vist fejl. Jeg er ikke portier, men søofficer.«

»Never mind,« svarede den beduggede. »Så skaf mig en krydser. Hjem skal jeg.«



Får værnene æren af at præsentere tyrkisk fodbold i Danmark?

IGENNEM årene har vi herhjemme efterhånden set fodboldspillere fra næsten alle lande i Europa, ligesom også enkelte oversøiske hold har været præsenteret for vort sagkyndige og interesserede publikum. Det sidste og ikke mindst interessante bekendtskab var den berømte brasilianske klub Sao Paulo F. C., som spillede en enkelt kamp mod Københavns Boldklub — i anledning af »K. B.«s 75-års jubilæum — den 26. april.

Endnu har vi derimod ikke haft lejlighed til at se tyrkisk fodbold, men nu synes chancen at være der, og det ser oven i købet ud til, at det bliver værnene, der får mulighed for at præsentere det tyrkiske militærlandshold for tilskuerne.

Foruden de i sidste nummer omtalte internationale militære mesterskaber, som er fastsat til afholdelse i indeværende år, er endvidere programmet for 1952 fastlagt i store træk. Det mest omfattende af arrangementerne er så ganske givet fodboldturneringen, hvortil der allerede er indgået anmeldelse fra 9 nationer, og hvis afsluttende kampe — semifinaler og finalen — er fastsat til at finde sted i Athen i tidsrummet mellem den 14. og 25. marts 1952.

Efter lodtrækning er nationerne fordelt i indledende puljer saaledes:

Pulje A	Ægypten Holland En ledig plads til eventuel efteranmeldelse
Pulje B	Grækenland — gå som arrangør direkte til finalen
Pulje C	Danmark Luxembourg Tyrkiet
Pulje D	Belgien Frankrig Italien

De indledende puljer udkæmpes efter princippet: Alle mod alle, og skal søges arrangeret saledes, at hvert land får een kamp på hjemmebane og een på udebane. Placeringen — og dermed afgørelsen af, hvem der skal deltage i de afsluttende kampe — afgøres iøvrigt efter almindeligt pointsystem med 2 points for vunden, 1 point for uafgjort og 0 for tabt kamp. I tilfælde af pointlighed er derefter mållaveragen afgørende.

Som det ses af puljefordelingen, har Danmark trukket sig sammen med

Tyrkiet og Luxembourg, og et af disse lande skulle vi altså møde herhjemme og det andet på udebane. Der foreligger den mulighed, at Tyrkiet er villig til at udkæmpe både kampen mod Danmark og Luxembourg på udebane, således at et af disse lande spares for den bekostelige rejse til Tyrkiet. Såfremt forhandlingerne herom skulle gå i orden, er det 100 % sikkert, at vi får det tyrkiske militærlandshold at se, og selv om forhandlingerne skulle glippe, er der dog stadig 50 % chance.

Det bliver utvivlsomt en stor oplevelse, og med det tag værnene efterhånden har fået på at arrangere større sportsbegivenheder, nærer vi ingen tvivl om, at det skal blive et festligt arrangement.

Tyrkisk fodbold er næsten ukendt herhjemme, og det vil — før vi aner noget om, hvordan et dansk militærlandshold til den tid ser ud — være umuligt at udtale sig om chancerne. Vi ved imidlertid, at tyrkerne har

mange fremragende idrætsmænd i mange andre grene — specielt brydning — og vi ved også, at de i indeværende års militærturnering vandt over Grækenland 7—0 og gav Italien — dette og sidste års overlegne mester — den hårdeste kamp og kun tabte så knebet som med 2—1. Det fortæller lidt om holdets styrke!

Hvornår skal nu disse kampe udkæmpes?

Ja, derom siger de vedtagne bestemmelser for turneringen, at de indledende puljer skal være afsluttet inden den 1. februar 1952. Men da vi ikke herhjemme kan stole på vejret i december og januar, må det nødvendigvis medføre, at den eller de kampe, der skal spilles herhjemme, udkæmpes i løbet af efteråret 1951.

Iøvrigt synes — bortset fra at Tyrkiets styrke er ukendt — lodtrækningen at have forment sig ret gunstig for Danmark. Ganske vist var vi kun i stand til at spille uafgjort 4—4 mod Luxembourg i dette års turnering, i den berygtede snevejrskamp i Luxembourg, men det er næppe et resultat, som Luxembourg er god for under mere normale forhold. Vi ser i hvert fald lyst på chancerne og anser det ikke for utænkeligt, at Danmark slår sig igennem til slutkampene.

Hårdest ser pulje D ud til at være, idet den omfatter årets nr. 1, Italien, nr. 3, Frankrig og nr. 4, Belgien. Det er hårde betingelser, men giver forhåbentlig også os andre en chance.

Med interesse og spænding vil det blive fulgt, hvilke gode fodboldspillere, der er tjenstgørende i værnene, idet dette er af afgørende betydning for militærlandsholdets sammensætning og styrke. —g.

Årets øvrige internationale militære sportsbegivenheder

Af hensyn til de mange nyindkaldte rekrutter skal vi ganske kort opfriske terminerne og bestemmelserne for årets internationale militære sportsbegivenheder. Disse er:

1. *De internationale militære svømmesterskaber. Tid og sted:* Stockholm i dagene 19.—25. august. Fælles udtagelsesstævne: ca. 15. august. Discipliner: 100, 400 og 1500 m fri svømning, 100 m rygsvømning, 200 m brystsvømning (ortodoks eller butterfly), 4 × 200 m fri svømning, 3 × 100 m tvungen holdkapsvømning, ud-spring (3 m og tårn) samt vandpolo.

2. *De internationale militære sejl-sportsmesterskaber. Tid og sted:* København i dagene 20.—23. september. Bådtype: Drager. Reglement: Det olympiske.

3. *De internationale militære atletikmesterskaber. Tid og sted:* Rom i dagene omkring 23. september eller 14. oktober.

Fælles udtagelsesstævne: ca. 20. august. Discipliner: 100, 200, 400, 800, 1500 og 5000 m løb, 3000 m forhindringsløb, 110 og 400 m hækkeløb, 4 × 100 og 4 × 400 m stafetløb, højde-, længde-, stang- og trespring,

kuglestød, diskoskast, hammerkast og spydkast.

4. *De internationale mesterskaber i militær femkamp. Tid og sted:* Antibes (Frankrig ved Middelhavet) i dagene 8.—14. oktober.

Discipliner: Skydning med gevær (3 prøve- og 10 gældende skud). Forhindringsløb (528 m med 20 forhindringer). Håndgranatkast (både præcision og længde). Svømning (50 m med 4 forhindringer). Terrainløb (8 km på afstukket bane).

Udtagelsesstævne: Er endnu ikke fastlagt, men det må formodes at finde sted i begyndelsen af august.

5. *De internationale militære fægtemesterskaber. Tid og sted:* Belgien i dagene 8.—14. november. Våben: Fleuret, sabel og kårde. Reglement: Såvel individuel som 3-mands holdkonkurrence på alle 3 våben.

Hertil kommer så — som omtalt andetsteds — mulighed

6. *Indledende kampe i turneringen om det internationale militære fodboldmesterskab 1952.*

Vi anser det for sandsynligt, at kampene Danmark—Tyrkiet og Danmark—Luxembourg finder sted i oktober—november måned.

De internationale militære terrainløbsmesterskaber i Friburg den 22. april 1951

Conseil International du Sport Militaire's terrainløbsmesterskaber havde i år samlet deltagere fra 6 nationer, idet Belgien, England, Frankrig, Holland og Luxembourg stillede med fuldt hold på 6 mand, medens Danmark var repræsenteret alene ved løjtnant H. E. Egander.

Som det vil erindres, vandt løjtnant Egander den for værnene fælles udtagelseskonkurrence overlegent — 2 min. og 35 sek. foran nr. 2 — og afslørede ved den lejlighed så fin form, at det var med begrundet håb om en fin placering, at løjtnanten sendtes til Friburg.

Løbet fandt sted den 22. april kl. 15,10 i forbindelse med en fodboldkamp mellem de franske og belgiske besættelsesstyrker i Tyskland, således at løberne efter ca. halvdelen af løbet kom ind på det stadion, hvor kampen fandt sted, løb en omgang her og fortsatte derefter ud på anden runde, som sluttede med opløb på stadion.

De første km af løbet gik over en flad sumpet eng, men derefter fortsatte ruten op over ret stejle skrånninger, idet der de næste 1500 m var en stigning fra 300 til 380 m, efter-

fulgt af et endnu stejlere stykke nedad — fra 380 til 300 m på 700 m — derefter igen over engen og så forfra.

Straks fra starten var der voldsom fart på, og feltet sprængtes snart, således at der allerede ved passagen af stadion efter knap 4 km løb var stor forskel mellem de forreste og bageste. Løjtnant Egander holdt sig længe i førergruppen og lå efter halvdelen af løbet som nr. 8, men faldt under sidste halvdel tilbage og endte som nr. 18 af de 36 startende.

Løbet blev som ventet en duel mellem Frankrig og England, men sluttede med at forme sig som en dobbelttriumf for englænderne, idet de besatte såvel den individuelle førsteplads og tillige vandt 4 mandsholdmesterskabet. Også det belgiske hold var stærkt og truede en overgang de 2 store nationer.

De 3 første i den individuelle konkurrence blev: Nr. 1 Aircraftman Pirie, England, nr. 2. menig Hermann, Belgien og nr. 3 menig Sandow, England, medens placeringerne i holdkonkurrencen blev: Nr. 1 England med 23 points (placeringerne 1, 3, 9 og 10), nr. 2 Frankrig med 25 points

(placeringerne 4, 6, 7 og 8), nr. 3 Belgien med 33 points (placeringerne 2, 5, 11 og 15). Derefter var der et langt spring til de 2 næste nationer: Nr. 4 Luxembourg med 85 points og nr. 5 Holland med 96 points.

Løjtnant Egander placerede sig som nævnt som nr. 18, men havde dog den tilfredsstillende at holde hele det hollandske hold bag sig, og at kun een mand fra Luxembourg placerede sig bedre, nemlig som nr. 13. De andre nationers deltagere var imidlertid for stærke, og Egander, der gjorde en god figur, kunne intet stille op mod dem.

Bemærkelsesværdigt er det, at franskmændene, der de sidste 4 år har været i fuldkommen særklasse, denne gang måtte se sig slået af englænderne. Det var særlig den sumpede eng og de stærke stigninger, som tog hårdt på de franske deltagere, og som var skyld i, at de ikke var i stand til at gentage succesen fra de foregående år.

Løjtnant Eganders placering som nr. 18, sammenholdt med hans overlegne sejr i udtagelseskonkurrencen, viser med al tydelighed det kloge i ikke at udsende fuldt hold til Friburg. *Et dansk hold ville efter al sandsynlighed kun have spillet statistens rolle og ville ikke have haft ringeste indflydelse på løbets afgørelse.*

Terrainsports-mesterskabet

Fortsat fra side 23

krævende opgaver i forbindelse dermed.

Alle disse, uden hvis interesserede hjælp og ofte store arbejde det ikke havde været muligt at gennemføre stævnet, er det en trang, en ære og en glæde på Dansk Terrainsport Forbunds vegne at sige hjertelig tak!

En særskilt tak vil jeg gerne bringe deltagerne i stævnet, grupperne, kvindelige som mandlige, lotter, D. K.B.'er og kvindelige marinere, grupperne fra hær, søværn, flyvevåbnet og hjemmeværn. Jeg ved, at de alle har deltaget i løbene med iver og godt humør; jeg aner lidt om det træningsarbejde, der ligger bagved, måske også en smule skuffelse på et eller andet punkt. Men, hvad vi så, var et ofte strålende arbejde og strålende smil.

Og så kommer jeg endelig til dem, jeg må have lov til at kalde vore egne. Det er naturligvis Dansk Terrainsport Forbunds deltagende grupper. Dem har vi lov til at være stolte af og at sige tak til. Men bag dem er kammerater, som har virket mere i det stille.

Der er beregnerne, som under den energiske afdelingsleder fra Randers Terrainsportforening, Aksel Vangs ledelse, med godt humør udførte det ofte trælsomme arbejde, som skal gøres nøjagtigt.

Og så er der til sidst, men sandelig ikke mindst, selve stævneledelsen. Der har Erik Andersen og Gert Ilenriksen, begge fra vor trofaste Absalon afdeling i samarbejde med premierløjtnant P. H. Jensen i flere måneder, ofte i sene aftentimer gjort et mæg-

tigt arbejde med tilrettelæggelsen af stævnet i alle detaljer. I stævneledelsen var også Alex Schnack, der søndag aften stod for underholdningen i forsamlingshuset.

En hjertelig tak og en stor anerkendelse for vel udført arbejde har de alle ærlig fortjent.

Til slut vil jeg gerne udtrykke min glæde, og jeg kan godt sige beundring over den gode, kammeratlige ånd, hvorved det hele blev lagt tilrette, så alle småvanskeligheder blev undgået.

Expeditionary Forces Message

Fortsat fra side 21

penge for afsenderne, men det betød også en værdifuld arbejdsbesparelse på både de civile og de militære telegrafstationer. Dertil kommer EFM's moralske værdi for soldaterne — den kan ikke måles.

De standardiserede telegramsætninger var i kodebogen ordnet gruppevis, og under »Hilsener« finder vi bl. a.: »Bed X skrive«, »Kærlig hilsen«, »Kærlig hilsen og kys« og »Mange kys«. Det stærkeste udtryk i gruppen var nr. 35: »Ømmeste og kærligste hilsener, darling«. Mere frivole var numrene 309 og 310, som sagde: »Hils hele slænget« og »Hilsen fra hele slænget«.

Gruppen »Helbred« omfatter sætninger som: »Fået en søn«, »Fået en datter«, »Fået tvillinger« og »Glædelig begivenhed forestår«. Under »Penge« fandtes f. eks. »Send mig X pund«, »Kan dcsværre ikke sende penge«, »Jeg forcenter at kunne sende penge næste lønningdag« og »Sælg X til bedst opnåelige pris«. Gruppen »Blandede meddelelser« omfattede bl. a.:

»Det var vidunderligt at høre dig i telefonen«, »Rygten taler ikke sandt«, »Fortæl mig om børnene«, »Fortæl børnene om mig«, »Tal med en sagfører, inden du foretager dig videre« og »Folk her er vidunderligt gæstfri«.

En soldat, som sendte nr. 95 (»Er blevet dekoreret«), kunne forvente at få nr. 117 til svar (»Glad og stolt over at høre, at du er blevet dekoreret«).

De tristeste budskaber i nummerbogen var numrene 141, 142 og 143, som sagde: »Er ked af at skulle fortælle dig, at X er død«, »Er ked af at høre, at X er død« og »Kondolerer og føler med jer i jeres tab«.

Nummersystemet gav af og til uanede muligheder for forvekslinger. En af de hyppigste, men samtidig morsomste, var ombytningen af nr. 58 til nr. 85. Nr. 58 betød: »Tillykke på fødselsdagen« og nr. 85 sagde: »Har fået en søn«!

Det store år for EFM var 1942 — El Alamein-året — hvor soldaterne sendte og modtog 8.688.715 telegrammer gennem EFM. Det dårligste år i EFM's korte historie var 1948, hvor der kun blev sendt 160.510 telegrammer gennem EFM — takket være en mindre engelsk hær og en betydelig forbedret luftpostservice.

Ved slutningen af krigen fik enhver — militær eller civil — der var befriet fra fangenskab, lov til gratis at sende et EFM-telegram hjem, og modtageren kunne sende et gratis svar. I dag, hvor EFM ikke mere eksisterer, må engelske soldater betale 5 kroner for 12 ord sendt pr. telegram plus 40 øre for hvert ord udover 12. Der er ikke noget at sige til, at Tommy engang imellem sender en venlig og vemodig tanke til EFM.

SKÆMT



— Det er sidste gang, jeg minder de herrer om, at det er forbudt at holde hånden for munden, når kanonen fyres af.

De ved det...

Sæt bataillonernes numre ud for de rigtige afdelingsmærker:

1. Skjold med krydsende marskalstave
2. Lindorm
3. Jægerhorn
4. Vædder og jægerhorn
5. Karavel
6. 3 leoparder
7. Grundrids af Kastellet
8. Armbrøst og 3 løver
9. Cimbrentyren
10. Vildsvinehoved

FOTO Interesserede Soldater søges til at modtage og udlevere **FOTO-ARBEJDE** for os.

God Fortjeneste. Henv.:

LEXA, Box 28, Silkeborg.

Forsvarsudgifterne . . .

Fortsat fra side 3
etableret en international råvarefordelingsordning, der ikke blot vil sikre os en vis andel af de mængder, der er til rådighed, men også vil virke stimulerende på hele prisudviklingen. Efter de første forhandlinger om råvarefordelingen har man kunnet spore en bemærkelsesværdig afspænding i prisudviklingen. Den har endnu ikke givet sig udslag i vore hjemlige detail- og engrospriser, men den har i den sidste måned ført til et fald på 3—4 pct. i det amerikanske Moodys råvarepris-indeks.

Uden den samme amerikanske grundelse for at fortsætte Marshallhjælpen til os, udenfor våbenhjælpen og med en ringere stilling i den internationale råvareordning ville vor økonomiske situation derfor have været langt ringere, end den er nu, og dette ville uundgåeligt have medført konsekvenser for vor levestandard af et omfang og en rækkevidde som slet ikke tåler sammenligning med den forbrugsbegrænsning, forholdene nu har tvunget os til.

Den udenrigs- og forsvarspolitik, Danmark har valgt sig, stiller os derfor ikke socialt ringere, end vi ville have været stillet, om vi stod ensomme og neutrale — man har ret til at sige: Tværtimod.

500, 600 eller 700 mill. kroner i årlig udgift til forsvaret er naturligvis mange penge, men dog ikke så meget, som de byrder en af oprustning præget international konjunktur kan påføre et lille råstoffattigt land.

Og her må man jo huske på, at medens forringelsen i vort bytteforhold simpelthen er et udtryk for, at vi får færre kilo kul og stål for de kilo smør, vi eksporterer, og altså er en forringelse i den mængde varer, der stilles til befolkningens rådighed,

så forsvinder de penge, vi ofrer på forsvaret jo ikke op i den blå luft. En stor del af forsvarsudgifterne anvendes til opførelse af bygninger, som altid vil bevare deres værdi, og til beklædning og ernæring samt løn-udbetaling til det indkaldte mandskab og befalingsmændene. Ganske vist har vi for tiden omtrent fuld beskæftigelse her i landet. Det vil altså sige, at det mandskab, militæret disponerer over, må undværes ude i produktionslivet, og den reelle udgift ved forsvarets drift kan derfor gøres op som tabet af den mængde varer, det pågældende mandskab ville være i stand til at producere, såfremt de ikke var optaget af deres militære tjeneste. Men det er jo absolut ikke givet, at der ikke kan komme arbejdsløshed igen, eller at der måske allerede ville være det, såfremt forsvaret havde et mindre omfang, og i så fald må samfundet alligevel bære byrden af så og så mange tusinde Hænders manglende produktive indsats. Det gjorde vi jo i høj grad i mellemkrigsårene. Uden iøvrigt at ville anvende argumentet — det er jo ikke derfor, man skaber et forsvar — kan der ud fra en saglig økonomisk betragtning være grund til at understrege, at forsvaret selvfølgelig bidrager til at mindske risikoen for og udgiften ved arbejdsløshed.

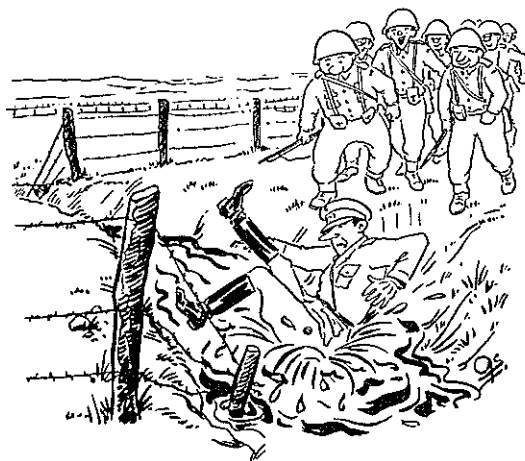
Det er altså ikke rigtigt, når det påstås, at det beløb, Danmark anvender til sit forsvar, enten kan anvendes til dette formål eller også til en forbedring af befolkningens sociale kår. Det givne er nemlig, at der ville komme en lang række andre udgifter, såfremt vi ikke påtog os udgiften til forsvaret; *udadtil* i form af en forværring af vor valutastilling, *indadtil* i form af en forøget udgift til beskæftigelsesforanstaltninger — *sammenlagt* i form af skatter, der ville blive nok så store, som dem vi i øjeblikket må bære.

Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Sørensen

På marchøvelse. Startede i ilmarch. Det knev især for 49 at følge med, men han havde også 18 runtenummer i sin madpakke. Skulle løbe de sidste 3 km tværs over engene hjem til kasernen. Primus faldt i en grøft med vand. Da 58 højlydt bemærkede, at fiskene var noget store i år, grinede hele kompagniet.

Besøgte onkel Frederik om aftenen. Har fået løn i dag, men det sagde jeg ikke til onkel. Fik en tier af ham.



Den Sjællandske
Bondestands Sparekasse

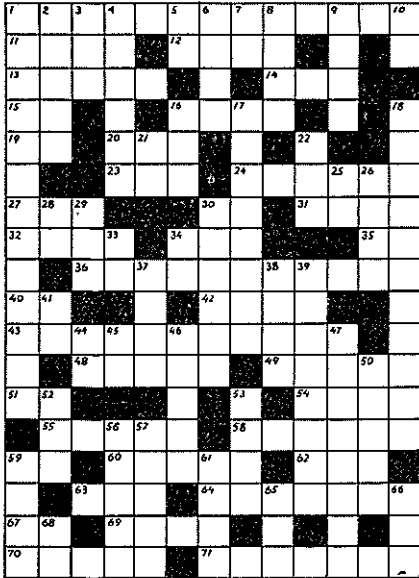
Bryggeriet **STJERNEN**



Øl og Mineralvande

Skib og kasernes KRYDS og TVÆRS

Opgave nr. 32



VANDRET:

1. Øvelse
11. Folkelag
12. Nedbør
13. På fingre og tær
14. Pigenavn
15. Kendeord
16. Livlig
19. Betragte
20. Nægtelse
23. Stedord
24. Flod
27. Luffart
30. Tal
31. Udflugt
32. Insekt
34. Tone
35. Roman
36. Slag
40. Forkortelse
42. Emne
43. Udspekulerede
48. Mandig
49. Trappeafsats
50. Øjeblikkelig
54. Tal
55. Tretten
58. Vandafspærringer
59. Stedord
60. Kage
62. Brugbar
63. Nem
64. Splintrer
67. Træ
69. Ø
70. Bevæger
71. Væsen

LODRET:

1. Mineskibsinstallation
2. Pigenavn
3. Bundt
4. Drengenavn
5. Initialer
6. Efternavn (skuespillerinde)
7. Næringsmiddel
8. Bæger
9. Land
10. Spadsere
16. Bugt
17. Ret
18. Fænomener
21. Nægtelse
22. Spilleudtryk
25. Forkortelse
26. Formoder
28. Græsgang
29. Redskab
30. Service
33. Månefase
34. Stedord
37. Drikkeri
38. Jætte
39. Præstekrave
41. Tone
45. Initialer
48. Flod
47. Hændelser
50. Fordærvede
52. Tre ens
53. Bæst
56. Løb
57. Instrument
59. Fugle
61. Blændende
65. Område
66. Sten
68. Give hals

Konstruktør (15 kr.):

Mineunderkvartermester Børge H. Larsen, Buddingevej 240 St. tv., Søborg.

Svar på: De ved det. . .

- | | |
|-------------|-------------|
| 1. 9. batl. | 6. 5. batl. |
| 2. 15. — | 7. 1. — |
| 3. 18. — | 8. 14. — |
| 4. 19. — | 9. 20. — |
| 5. 7. — | 10. 6. — |

Den anden front

Fortsat fra side 7

egnen. Italienernes helbred var, under den såkaldte alliance med tyskerne, blevet undermineret, og forholdet blev ikke bedre, da tyskerne, inden de trak sig tilbage, med vanlig hensynsfuldhed over for civilbefolkningen systematisk ødelagde alle sanitære indretninger. Det lykkedes dog at begrænse epidemien ved rigelig anvendelse af pyrethrum (planteudtræk) og DDT.

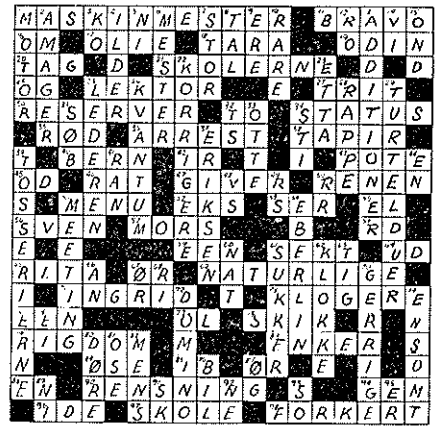
Midetyfus eller tilbagefaldsfeber ligner i symptomer malariaen, men feberanfaldene er mere uregelmæssige ved tilbagefaldsfeber. I den sidste verdenskrig hærgede denne feber for eksempel i Burma, hvor der måtte træffes særlige foranstaltninger for at begrænse den.

At nogle af disse sygdomme også kan have eftervirkninger, er malariaen et glimrende eksempel på. De myg, der spreder malaria, findes uden for de varme lande — for eksempel både i Holland, England og Danmark. Og både efter den forrige og denne sidste krig har man gang på gang konstateret malariatilfælde, spredt i hjemlandet fra hjemsendte, inficerede soldater. Der er talrige eksempler fra Holland og England, — og også Danmark er med, ganske vist ikke med særlig mange tilfælde.

Herluf Petersen.



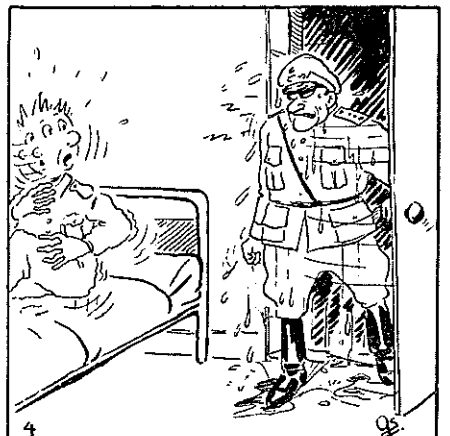
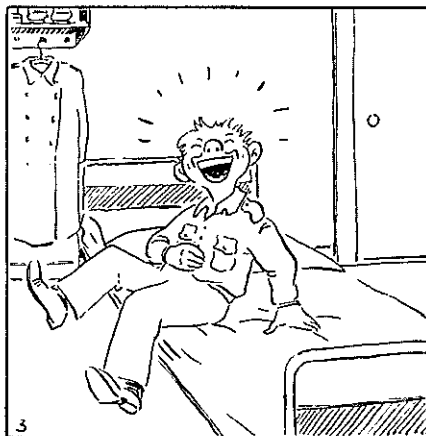
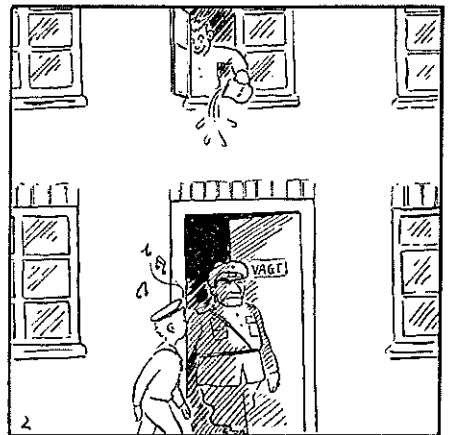
Løsning på opgave nr. 31.



Vinder (10 kr.):

J. A. Jensen, Jægersborgvej 7, Kgs. Lyngby.

KNOLD og SPRØJT



FLYVERUDDANNELSE i FLYVEVÅBNET

For sunde, normale og velbegavede unge mænd med gode karakteregenskaber er der store chancer for en virkelig karriere inden for flyvevåbnet.

Nyt kursus begynder den 1/10 1951.

Ansøgningsfristen udløber den 28/6 1951.

Værnepligten aftjenes samtidig med uddannelsen

Ansøgningsbetingelser:

- 1. Alder:** 18—22 år, dansk indfødsret, straffri vandet.
- 2. Uddannelse:** Real- eller højere eksamen eller folkeskole med supplerende uddannelse, der mindst svarer til realeksamen.
- 3. Syntsattest** fra ansøgerens læge (skal medfølge ansøgningen). Ansøgeren skal have 6/6 på begge øjne og må ikke være farveblind.

Ansøgningen skal være håndskrevet.

I ansøgningen skal ansøgeren erklære, at han, såfremt han antages, er villig til at underkaste sig de for flyvevåbnet gældende tjenestebestemmelser og vilkår, herunder at stå til rådighed for flyvevåbnet i 5 år efter antagelsen. Med ansøgningen skal følge bekræftede afskrifter af eksamensbeviser, døbsattest m. v. Ansøgningsbilag tilbagesendes ikke.

Uddannelsestrin og løn:

Flyverkadet aspirant 6 måneder

2 kr. om dagen, samt kost, logi og beklædning. Endvidere hjemsendelsespenge, der f. t. er kr. 0,25 pr. dag.

Flyverkadet ca. 15 måneder

Ca. 100 kr. om måneden, samt kost, logi og uniform. Endvidere hjemsendelsespenge, der f. t. er kr. 25,00 pr. måned.

Militærflyver 12-14 måneder efter mødedagen

Kadetløn + et flyvertillæg, der f. t. er 15 kr. pr. dag.

Flyverløjtnant ca. 21 måneder efter mødedagen

Løn ialt ca. 900 kr. pr. måned.

Flyveruddannelsen giver mulighed for fast ansættelse i flyvevåbnet.

Ansøgere må regne med, at en del af uddannelsen kan komme til at foregå i udlandet.

Nærmere oplysninger ved henvendelse til:

FLYVESKOLEN VÆRLØSELEJREN



Telf.: Ballerup 325 — lokal 49,
eller skriftlig.

Folk ^{OG} Værn

NR. 6

JULI-AUG. 1951

10. ÅRGANG



TIL OMSKOLING (Fot. Rubæk).

INDHOLD:

	Side		Side
Forsvarsminister Harald Petersen om forsvarslovene ..	3	Til omskoling i Jægerspris	16
Camouflage hos dyr og mennesker. Af cand. mag. Herluf Petersen	6	Beredskab og repetisjonsøvelse i Norge. Af Tor Skjervagen	18
Forsvarschefen inspicerer	9	Det svejtsiske forsvar. Af kaptajn Herbert Alboth	20
Da danskere forsvarede Thailand til søs. Af Otto Ludwig	10	Fjernkending	25
Lottestævne på Gauno	12	Fra skib og kaserne.....	26
Spillet om Indiens nordvest-grænse. Af oberstløjtnant E. Juel Wibolt	14		

FYENS DISCONTO KASSE

ODENSE
STIFTET 1846

DANMARKS ÆLDSTE PRIVATE BANK

Blaagaardsgade 16
København
Telefon Nora 7094



Magasin

RASK-IND

Raskin & Søn

Reglementerede
officersuniformer og
garnisonsfrakker

Hurtig leveringstid
Garanti for pasform

★ Indhent nærmere oplysninger om priser og stofprøver.
Rekvizitioner fra afdelingerne modtages.

*- læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD



EMBLEMER

Efter at de nye afdelingsmærker er anlagt,
bør enhver soldat vise samhørighed med
sin afdeling ved altid at bære emblemet i
knaphullet eller som slipsnål.

Fås hos guldsmede og forhandlere af uni-
formseffekter.



A. MICHELSEN
KGL. HOF- OG ORDENSJUVELERER
GRUNDLAGT 1841



Forsvarsminister Harald Petersen

OM FORSVARSLOVENE

Af et radioforedrag den 21. - 6.



DE forsvarslove, som nylig er vedtaget af rigsdagen og stadfæstet af Kongen, er resultatet af de overvejelser, der er foretaget af den danske forsvarskommission, som allerede ned-sattes i 1946. Når kommissionen ikke for flere år tilbage har kunnet afslutte sit arbejde, skyldes det den udvikling, der har fundet sted på den internationale politiks område i de begivenhedsrige år efter den anden verdenskrigs afslutning. En forsvarsordning må jo til enhver tid tilpasses den udenrigspolitik, landet fører, og i så henseende er perspektiverne ændret på afgørende måde i kraft af selve den stedfundne udvikling og den dermed i forbindelse stående nye form for et forsvarsmæssigt samarbejde indenfor de stater, der er omfattet af atlantpagten.

Den forsvars- og fredsalliance, der hermed er etableret, har stillet regering og rigsdag, med bistand af den militære sagkundskab, overfor den opgave at skabe et dansk forsvar, der også kan føje sig organisk og harmonisk ind i det fælles vesteuropæiske forsvar indenfor rammen af de forsvarsplaner, som atlantmagterne tillægger i fællesskab og med deltagelse af alle de stater, som atlantunionen består af.

I alle atlantpagtlande sker der en opbygning af forsvaret for Vesteuropa på lignende grundlag, og indenfor alle disse lande er man ligeledes enige om at søge opbygningen fremskyndet i det hurtigst mulige tempo. Denne øgede takt i forsvarets udbygning hænger sammen med den stærkt ned-

satte forsvarsstandard, som Vesteuropa og forøvrigt også U. S. A. frivillig satte sig ned på efter den sidste verdenskrigs ophør i forventning om, at tiden nu var inde til at koncentrere sig om fredens genopbygningsmæssige opgaver. Selve den verdenspolitiske situations gang har imidlertid måttet overbevise alle, der vil bruge deres øjne og øren, om to ting, nemlig dels at denne indstilling ikke var til stede overalt i verden, dels at det freds- og sikkerhedspolitiske system, som F. N. har søgt at opbygge i de senere år, ikke var funktionsdueligt overfor de foreliggende stridsspørgsmål rundt om i de forskellige verdensdele. På grund af denne faktiske verdenspolitiske tilstand er der en latent spænding til stede mere end eet sted på kloden, en spænding, som i sig selv indebærer en fare, som det ville være uforvarligt at lukke øjnene for.

Den danske forsvarsordning må således ses på baggrund af den internationale situation. Indenfor atlantpagten har man for de enkelte regioner, som Vesteuropas forsvar består af, nøje vurderet de forsvarsproblemer, der foreligger, og ud fra nøgterne, strategiske og militærpolitiske synspunkter opgjort de styrkebehov, som forsvaret af Vesteuropa betinger. For de 3 regioner, det her drejer sig om, og hvor Danmark hører til den nordeuropæiske region, sker der en planlægning af forsvaret for de enkelte områder og en koordination af det fælles forsvar for samtlige regioner. Hertil tjener bl. a. det fælles kommandosystem, som i øjeblikket er under dannelse.

Den øverstkommanderende for Vesteuropa har jo ansvaret for alle de fronter, der etableres indenfor dette område, men det er indlysende, at de enkelte lande også har deres ansvar og deres opgaver at løse hver for sig og i fællesskab. De enkelte lande tilvejebringer i denne tid vel et nationalt forsvar, men tillige et forsvar, som svarer til en international situations krav, og hvor de forskellige territorier forsvarsmæssigt glider over i hinanden. Dette er resultatet af en

enestående udvikling, og det er en mærkepæl i verdenshistorien, at 12 frie, demokratiske nationer af egen fri vilje under følelsen af samme risiko, samme skæbnefællesskab og samme håb om at betrygge fred og sikkerhed i deres område af jordkloden er indgået i et gensidigt forpligtende forsvar af det, der er vort, og som hører os til.

De opstillede forsvarsplaner hviler på en naturlig deling af forsvarsopgaverne, hvorved bl. a. de små lande spares for at opstille stærkt komplicerede og meget kostbare tekniske militære enheder af forskellig art. Imidlertid er det klart, at også de nationale styrker indenfor de enkelte lande må være således sammensat, hvad de 3 ligestillede værn: hær, søværn og flyvevåben angår, at de tilsammen giver den størst mulige effektivitet i det danske forsvar i det øjeblik, da det eventuelt skal bruges.

De nu gennemførte love drejer sig om 2 forhold, nemlig en lov vedrørende organisationen og sammensætningen af de 3 forskellige værn samt korpserne m. fl. og en lov om det personel, der er knyttet til det danske forsvar.

Da der allerede i maj 1950 blev gennemført en lov, der fastslog enhedsprincippet med hensyn til opbygningen af et forsvar her i landet, er enhedstanken i organisationsloven kommet til udtryk på den måde, at bestemmelserne for de tre værn er afstemt i nøje overensstemmelse med hinanden. Ganske uanset den indflydelse, som organisationen for den nordeuropæiske region kan få på kommandoforholdene her i landet, vil selve enhedsordningen utvivlsomt altid blive fastholdt som det bærende grundlag for dansk forsvar i fremtiden.

Organisationsloven præges af, at vi lever i en opbygningstid, hvor mange faktorer er ukendte eller kun dunkelt lader sig angive. Derfor går loven ikke stærkt i enkeltheder. I en situation som den nuværende må organisatoriske ændringer kunne foretages ud fra praktiske hensyn og med den for-

nødne smidighed i administrationen. Loven er stærkt tidsbegrænset. Den skal optages til revision senest i rigsdagssamlingen 1954—55. Man bygger altså på det korte sigt og opstiller det mål, som Danmark forsvarsmæssigt skal søge at nå i de nærmeste 2—3 år, idet man, når først vi har fået gennemført det, vi stiler efter, så må se på den situation, der da foreligger, i lys af de indvundne erfaringer.

For hærens vedkommende søger man at opstille 11 selvstændige kampgrupper, formeret i divisioner og brigader, samt særlige specialformationer og et lokalforsvar og endvidere hjemmevernet.

En kampgruppe, der formentlig for de fleste vil være et nyt og ukendt begreb, vil komme til at bestå af et fodfolksregiment som kerne og med tildelelse af de andre våbenarter i et sådant omfang, at der i givet fald vil kunne tildeles den enkelte kampgruppe selvstændige kampopgaver. Kampgrupperne indordnes under de respektive landsdelekommandoer og anvendes som egentlige felttropper, hvorved i denne forbindelse forstås fuldt manøvredygtige kampenheder, sammensat af mandskab af de yngste årgange, hvis uddannelse og fysiske kondition umiddelbart tilsvarede de krav, der må stilles til moderne 1. klasses kamptropper.

Kampgrupperne indgår i de regioner, indenfor hvis område de er organiserede, og hvor deres mandskab er hjemmehørende. Der vil blive oprettet 4 kampgrupper øst for Storebælt og 7 kampgrupper vest for Storebælt.

Lokalforsvaret tænkes knyttet til nærmere angivne objekter, f. eks. byer, havne, færdselsårer, flyvepladser m. m. Dets bevæbning og udrustning vil blive afpasset efter de relativt stedbundne og overvejende defensive opgaver, som lokalforsvaret vil få. På den måde indtager lokalforsvaret altså en mellemstilling mellem de fuldt mobile og alsidigt bevæbnede felttropper og hjemmevernsstyrkerne.

Lokalforsvarets mandskab vil komme til at bestå af hærens ældre årgange.

Under fredsforhold fordeles det indkaldte mandskab på

- 11 fodfolksregimenter,
- 2 panserregimenter,
- 4 feltartilleriregimenter,
- 2 luftværnsregimenter,
- 2 ingeniørregimenter,
- 2 telegrafregimenter og
- 2 regimenter forsyningstropper.

Ud af denne årlige uddannelse vil der komme en mobiliseringsstyrke, der fordeler sig med 75.000 mand felttropper, ca. 20.000 mand til forsyningstjeneste af vidt forskellig natur, 25.000 mand lokalforsvarstropper og endelig hjemmevernet, der for tiden andrager ca. 40.000 mand — altså ialt for hærens vedkommende ca. 160.000 mand.

Indenfor hæren vil der under den nye forsvarsordning komme en nydannelse i form af en såkaldt mathordning på linie med det, der i mange år har været kendt indenfor søværnet. Herved kan man i øget omfang bygge på fast personel, hvad der betyder me-

get både for freds- og krigsberedskabet. Også ved antagelse af befalingsmænd på kontrakt til frivillig tjeneste vil hærens rammer kunne styrkes væsentligt, og bestræbelserne vil samle sig om så hurtigt som muligt at få tilvejebragt denne såkaldte »hårde kerne« indenfor de danske værn.

Søværnet omfatter dels de sejlede enheder, dels kystdefensionen. På begge felter vil der også her finde en udbygning sted. Flådens opgave vil være at overvåge vore farvande og bidrage til sikringen af de for landets forsyninger livsvigtige forbindelser og i krigstilfælde sammen med de øvrige værn at imødegå landgangsforsøg, at foretage både offensiv og defensiv mineudlægning samt minestrygning m. v. De danske farvande er meget snævre og vanskelige at navigere i. Derfor gælder det naturligt om at udnytte disse fordele til gavn for vort søforsvar. I overensstemmelse hermed vil den danske flåde komme til at bestå af lettere enheder som f. eks. kystjagere, eskortefartøjer, U både, patruljefartøjer, motortorpedobåde og minestrygere.

Kystbefæstningens opgave ligger jo lige for.

Flyvevåbnet vil for kampformationernes vedkommende blive bygget på jagereskadriller. Opbygning af et flyvevåben er en vanskelig proces, når man, som tilfældet er for Danmark, skal starte fra bunden af. Det er jo ikke nok at råde over flyvemaskiner. Hele den tekniske del af opgaven på flyvepladserne, jordtjenesten, radar-tjenesten m. v., kræver en mægtig indsats. Uddannelsen af piloter er ligeledes en kæmpemæssig opgave, men også på dette område har vi nydt godt af den udstrakte service, der gratis er ydet os fra U. S. A.'s side. Uddannelsen af en enkelt pilot koster op imod ¼ million kr. Det mål, man har sat sig indenfor genopbygningsperioden med hensyn til flyvevåbnet, går ud på at få 8 kampeskadriller på vingerne. En energisk indsats er her påkrævet for at nå dette mål i løbet af indeværende og næste år.

Den normale uddannelsestid er fastsat til ca. 1 år, hvortil kommer genindkaldelser af de værnepligtige i løbet af de 9 første værnepligtsår i sammenlagt indtil 60 dage. Da uddannelsen jo er mere og mere teknisk betonet på grund af den stigende mekanisering indenfor alle våbenarter, er denne uddannelsestid en nødvendighed. Genindkaldelserne er ligeledes nødvendige, dels for at genopfriske det, som de værnepligtige har lært, dels for at give befalingsmændene adgang til føring af tropper i større enheder.

Såfremt beredskabssituationen, der jo vil være betinget af de herskende internationale forhold, måtte kræve det, kan der ske afvigelser fra den normale uddannelsestid. Kravet til vort beredskab betyder tilstedeværelsen af det nødvendige antal uddannede soldater i en ekstraordinær situation. En forlængelse af tjenestetiden vil imidlertid stille betydelige krav med hensyn til et forøget antal befalingsmænd og til fornødne kasereringsmuligheder. For i givet fald at

kunne imødekomme en skærpet beredskabssituations krav vil man samle kræfterne om at søge de mangler udbedret, som har klæbet ved den hidtidige ordning, idet vort daglige beredskab for tiden er for ringe i en akut situation. Indtil videre vil man imidlertid bøde herpå ved en forøgelse af de normale indkaldelser.

Opstillingen af det forsvar, som de gennemførte forsvarslove har skabt mulighed for, vil, efterhånden som udbygningen sker, komme til at kræve betydelige udgifter. Selv om den væsentligste del af den militære udrustning fås gratis over våbenhjælpsprogrammet, vil alene dette at holde det opstillede forsvarsapparat i drift kræve meget større udgifter, end vi har været vant til at regne med. Det samme gælder for alle andre lande. Men denne fredens pris må vi betale. Nordeuropa, og ikke mindst Danmark, ligger i en såre udsat position under de herskende forhold i verden. Kun et demokratisk fællesskab i selvhævdelses tegn er i stand til at skabe den ligevægt i Europa, af hvilken freden afhænger.

Danmark indtager i det vesteuropæiske fælles forsvar en flankestilling, og vi ved, at de, der har det store ansvar for Vesteuropas forsvar, tillægger stabiliseringen og opretholdelsen af denne flanke en overmåde stor, ja, en afgørende betydning. Ud fra sådanne forudsætninger udarbejdes forsvarsplanerne for den nordeuropæiske region. Danmark må opbygge sit eget forsvar på baggrund af nøgterne militære overvejelser. Vi må også under fredsforhold selv yde en effektiv indsats, når vi under truede forhold skal have den hjælp udefra, som atlantpagtens forsvarsplaner skaber betingelserne for.

Det er et fælles anliggende for de indenfor atlantpagten allierede stater at føre et forsvar også for den nord-europæiske regions lande. Ved opstillingen af de styrker, der nu er tale om, yder vi vort bidrag på linie med, hvad der er drøftet på atlantpagtorganernes møder i slutningen af forrige år. Den supplerende hjælp, der eventuelt måtte blive behov for, må så tilvejebringes ad andre kanaler, men vi må sætte vore kræfter ind på at nå de mål, vi har sat os, i hurtigt tempo.

Det siger sig selv, at genopbygningen af det danske forsvar er betinget også af den materielle og økonomiske bistand udefra, som under forskellige former hidtil har været ydet de vesteuropæiske stater. Skulle forudsætningerne på dette punkt ændre sig i afgørende grad — jeg vil her nævne f. eks. våbenhjælpsprogrammet og den civile Marshallhjælp — vil dette ikke kunne undgå at få indflydelse på omfang og tempo af den igangværende forsvarsmæssige genopbygning i vort land.

Om forsvarets nye *personelordning* vil jeg gerne sige, at det har været forsvarskommissionen meget magtpåliggende at finde frem til en løsning, der på den ene side tilgodeser alle rimelige krav og ønsker fra befolkningen og de værnepligtige og på den anden side imødekommer forsvarets behov.

Jeg er af den opfattelse, at man i hovedsagen har løst opgaven på en tilfredsstillende måde.

En grundig udredning af sagen kan jeg naturligvis ikke give på dette sted, og jeg skal derfor nøjes med at trække visse hovedlinier op og påpege de vigtigste forskelligheder mellem de hidtidige ordninger i hæren og søværnet og den nye for hele forsvaret gældende ordning.

Det, der først og fremmest præger den nye ordning, er, at man har gjort *forholdene i de 3 værn så ensartede*, som de praktiske forhold muliggør, og dette såvel med hensyn til betegnelserne som til den uddannelse og undervisning, den enkelte befalingsmand skal gennemgå for at gøre sig kvalificeret til en bestemt stilling.

Efter de hidtidige ordninger var der ved siden af officeren af linien i hæren *officiantgruppen* og i søværnet *kvartermestergruppen*, hvorfra der kunne avanceres til en særlig officersgruppe, materielmestrene. Disse befalingsmænds arbejdsområde var i de store linier principielt ensartede, men havde altså givet sig udslag i forskellige ordninger, vel særligt fordi forholdene og dermed behovet i hæren og søværnet naturligvis ikke er helt de samme.

Forsvarskommissionen har ofret megen tid på at undersøge, om det ikke var muligt at indføre en enhedsbefalingsmandsordning, særligt i hæren. Resultatet af disse grundige overvejelser er imidlertid blevet, at man overalt i forsvaret *bevarer 2 kategorier af liniebefalingsmænd*, nemlig en, hvor føringsmæssige eller videnskabeligt prægede kvalifikationer er påkrævet, og en hvor uddannelsen er begrænset til et speciale af instruktionsmæssig eller teknisk art.

Jeg skal ikke gøre rede for alle de synspunkter, der har gjort sig gældende ved afgørelsen af dette spørgsmål, men blot nævne, at behovet for faste befalingsmænd i et moderne forsvar er meget stort, og at ikke alle, der kan tænke sig at udføre deres livsgerning indenfor den militære del af forsvaret, har evner eller lyst til at gennemgå den lange og krævende uddannelse, som er nødvendig for at kvalificere sig til de ledende militære stillinger. Endvidere må jeg stærkt understrege, at det er kostbart og tidskrævende at give alle befalingsmænd den lange uddannelse, når kun et mindretal af disse skal beklæde stillinger, hvor den højere uddannelse er nødvendig.

Der bevares således principielt 2 kategorier af befalingsmænd, men efter den nye ordning

- 1) får alle befalingsmænd principielt samme indledende uddannelse, og
- 2) enhver menig (værnepligtig eller math), som har evner og lyst, får, uanset om han ved sit møde i militærtjenesten kun har almindelig folkeskoleuddannelse, adgang til uden bekostning for ham selv at gennemgå de kursus og skoler, der er en betingelse for at kunne avancere til de højeste militære stillinger.

Der er således gennemført en ordning, der må betegnes som yderst demokratisk, og som giver den enkelte

flere personlige muligheder end noget andet sted indenfor statens tjeneste.

Da jeg går ud fra, at et flertal af lytterne er interesseret i opbygningen af specialistgruppen, skal jeg opridsede hovedlinierne for, hvorledes fremtiden kan forme sig for den værnepligtige, som søger ind i hæren til denne kategori af befalingsmænd:

Ca. 6 måneder efter mødet ved hæren indtræder den egnede værnepligtige på en *sergentskole*.

Denne skoles varighed er ca. 6 måneder, og han udnævnes derefter til *sergent*. Han forretter derefter pligtig tjeneste i 12 måneder.

Efter denne tjeneste — altså 2 år efter mødet — kan han, hvis han altså ikke ønsker hjemsendelse, indgå en kontrakt om frivillig tjeneste. Han udnævnes da til *oversergent* og forpligter sig til tjeneste som oversergent i 1 år; efter dette års tjeneste som oversergent, altså ialt 3 år efter mødet — kan han indtræde på *fenrikskolen*, hvis varighed er ca. 1½ år.

Efter bestået prøve på *fenrikskolen* — altså 4½ år efter mødet — udnævnes han til *fenrik*, der er en tjenestemandsstilling.

Efter tjeneste som fenrik og derefter overfendrik vil han omkring ved 40-års alderen kunne udnævnes til officer af specialgruppen. Slutstillingen er her kaptajn, der har en aldersgrænse på 60 til 62 år i modsætning til kaptajner af linien, der har en aldersgrænse på 52 til 55 år.

For at udelukke misforståelser vil jeg dog gerne gentage, at han efter den pligtige tjeneste som sergent, om hans evner og lyst er dertil, kan hoppe over på officerslinien og efter forholdene gennemgå forsvarets gymnasium og derefter officerskolen.

Af andre betydningsfulde forhold vil jeg endnu en gang nævne, at medens en mathordning — d. v. s. en ordning, hvor unge mænd på frivillig basis lader sig uddanne og derefter gør tjeneste som specialister på forskellige områder — som allerede tidligere bemærket hidtil kun har været anvendt i søværnet, er der åbnet adgang til, at også hæren og flyvevåbnet og de forskellige korps kan skaffe sig en sådan stamme af fast mandskab med specialuddannelse.

Efterhånden som math-ordningen bliver ført ud i livet ved alle værn, vil det komme til at betyde en ikke uvæsentlig forbedring af hele forsvarets beredskab. Matherne påtænkes nemlig fortrinsvis anvendt på sådanne pladser indenfor forsvaret, hvor der vanskeligt kan anvendes værnepligtige, f. eks. ved komplicerede og kostbare våben og instrumenter, ved radio- og radarmateriel samt ved specialkøretøjer som f. eks. kampvogne m. v. Den rette bestridelse af tjenesten og hensynet til materiellet forudsætter på disse områder, at de pågældende er til stadig tjeneste, således at de til enhver tid kan vedligeholde deres færdigheder.

Også på et andet område vil der ved lovens gennemførelse ske en forøgelse af beredskabet. Medens man hidtil i udstrakt grad også ved de enheder, der indgår i felthæren, kystflåden og kystbefæstningen m. v., har måttet basere sig på befalingsmænd

af reserven og værnepligtige befalingsmænd, som først møder ved mobilisering, har man ved de nu vedtagne love bestræbt sig på at skabe sådanne rammer af faste liniebefalingsmænd, at de pågældende enheder på de vigtigste pladser kan besættede med liniebefalingsmænd.

Herved har man endvidere opnået, at ledelsen af uddannelsen i fredstid i større udstrækning end hidtil kan lægges i hænderne på faste befalingsmænd af linien, hvorved man bedst sikrer, at udbyttet af de værnepligtiges tjeneste kommer til at stå i rimeligt forhold til den økonomiske byrde, som forsvarets opretholdelse lægger på befolkningen, samt til de afsavn, som den militære tjenestetid pålægger de værnepligtige.

Tilgangen af faste liniebefalingsmænd har i de senere år for visse grupper vedkommende ikke været så stor, som afgang under krigsårene og udbygningen af forsvaret siden 1945 har gjort det ønskeligt. Det har derfor også været magtpåliggende at få skabt sådanne forbedrede vilkår, at man i de kommende år kan opnå den ønskede forøgede tilgang.

Udover den adgang for alle til uden hensyn til civil skoleuddannelse at opnå uddannelse til faste linieofficerer, som jeg i det foregående nøjere har gjort rede for, kan jeg iøvrigt nævne et par af de forhold, som jeg mener vil kunne få indflydelse på tilgangen.

Antallet af faste linieofficerer er som ovenfor nævnt ved alle 3 værn blevet væsentlig forøget, også udover hvad der er en naturlig følge af den forøgelse af enhederne ved de 3 værn, som lovens gennemførelse medfører.

For specialistgruppen samt for oversergenterne, sergenterne samt de faste menige (matherne) er der bl. a. i de i forbindelse med forsvarsløvene gennemførte ændringer i tjenestemandsløven sket økonomiske forbedringer. Således har f. eks. fenrikken, der svarer til den hidtidige grad som officiant i hæren og kvartermester af III grad i søværnet fået ikke uvæsentlige lønforbedringer. Da lønningerne til befalingsmænd til frivillig tjeneste samt mather udgør en bestemt procentdel af fenrikslønnen, er der altså også tale om en væsentlig lønforbedring for disse kategorier.

Jeg har nu fremhævet nogle af de vigtigste sider af den nye personelordning, men vil gerne tilføje, at der også på andre punkter er forbedringer i forhold til de bestående ordninger, f. eks. er forholdene for reservens befalingsmænd blevet forbedret.

Jeg vil gerne gentage, at jeg er af den opfattelse, at man med de nye bestemmelser for forsvarets personel har fundet en tilfredsstillende løsning, og jeg vil tilføje, at det er mit håb — og iøvrigt også min forventning — at der hermed er skabt ro om et meget vanskeligt spørgsmål, så man kan få den nødvendige tilgang af gode befalingsmænd, og at disse ikke føler sig utilfredse med deres vilkår, men kan føle den arbejdsglæde, som er nødvendig overalt, hvor et arbejde skal udføres, og som forsvaret har ganske særlig brug for i den genopbygningstid, der forestår.

Camouflage -

HOS DYR OG MENNESKER

Af cand. mag. Herluf Petersen.



Virkningsfuld camouflage. Det gør ikke noget, at der er sort-hvide tegninger, — blot de stemmer med omgivelserne. Spøtte på en træstamme.

DER er intet nyt på jorden — udover atombomben. Alt andet er i større eller mindre grad efterligninger og forbedringer af i forvejen kendte fænomener, efterligninger af dyre- eller planteriget — eller af den livløse natur. Dette gælder også et militært fænomen som camouflage.

Fra tidernes morgen har mange dyr ønsket at skjule sig — nogle af frygt, altså for at beskytte sig selv, — andre for i ly af skjulet at kunne overfalde andre og intetanende dyr. Lader vi båden glide langsomt hen over det lave vand ved kysten og kigger intenst ned mod sandbunden, vil det være næsten umuligt at opdage skrub-

berne eller de små rødspætter der nede på bunden, før fiskene bliver forskrækkede og bevæger sig, hvilket de forøvrigt nødig gør, da de har en instinktmæssig følelse af, at de er i større sikkerhed ved at holde sig trykket mod bunden end ved at svømme op i de frie vandmasser. Og hvis antilopen kommer fra vindsiden, opdager den ikke altid den sand- og vissefarvede løve før i sidste — og for sene — øjeblik.

Gang på gang ser vi, hvorledes de vilde dyr harer, mus og andre trykker sig i stedet for at flygte, stolende på, at ubevægelighed i forbindelse med en vis beskyttelseslighed er det bedste værn. Den moderne camouflage — og den er en betydelig og betydende gren af krigsvidenskaben — bygger oprindeligt på erfaringer fra dyre- og planteriget, erfaringer, der i de senere år er suppleret med resultaterne af forskning indenfor farvevidenskab og psykologi.

Lad os prøve udelukkende at betragte forholdene i dyreverdenen. Så vil vi overlade til hver enkelt læser at drage sammenligninger og finde frem til slutninger — og overføre disse forhold til mennesket. Der vil kunne blive stof til eftertanke — og til adskillige interessante diskussioner.

Hvordan beskytter dyrene sig mod angreb eller mod at bukke under for angreb? De kan have beskyttelsesmidler af offensiv art. Det angrebne dyr holder angribere borte ved selv at gå til angreb, — og de våben, det bruger ved forsvaret, kan være de samme som — eller helst bedre våben end dem, som anvendes af fjen-

den. Rovdyrene af katteslægten bider ofrene ihjel med hjørnetænderne, og flagermusen, som vi har overrasket, når den ved en fejltagelse er fløjet ind i stuen, viser alle sine tænder for at skræmme os. Musen bider rasende fra sig, når den fanges, de vilde heste sparker fra sig med klovene, og vildkatten, der er taget i fælde, river og kradser med de samme kløer, som den bruger til overfald.

Et beskyttelsesmiddel af offensiv art er for så vidt evnen til at synes stærk og frygtelig, uden at der ligger virkelig styrke bag. Adskillige fugle puster sig op og rejser fjerene, så at de ser større og mere afskrækkende ud, — og enkelte pattedyr kan rejse hårene, så at også de synes større, end de er i virkeligheden. Når viben forsvarer sin rede mod formodede angribere, styrter den sig løs på vedkommende under høje skrig, en teknik som adskillige primitive folk bruger under kamp. Med vilde hyl søger de at skræmme og måske lamme fjenden.

Andre beskyttelsesmidler er af rent defensiv karakter, — og hertil hører camouflage. Det simpleste er, at dyret ved sin farve eller farvetone ligner omgivelserne. Den slags camouflage er særlig anvendt — og anvendelig — på steder i naturen, hvor en bestemt, ofte ensartet farve er fremherskende — i gule eller rødgule ørkenområder, grøngule eller vissegrøne sommersavanner, hvide sne- og ismarker, grønne, lysegrønne eller vissegrønne stepper og bladgrønne skove. Ørkenens dyr er gule, brune, gulbrune, rødbrune, rødgule eller lignende. Hos polardyrene er hvide farver fremherskende, ofte afbrudt af grå, mørke eller helt sorte tegninger, der kan ligne skygger eller sten. Disse mørke tegninger forvirrer øjet, så at dyrets form, dets kontur, forsvinder. Og græssets og steppernes dyr er tit grønne i forskellige nuancer.

Mottoet er altså dette: tag hensyn til de omgivelser, du vil eller skal færdes i — og tag hensyn til de store træk. Farverne er en bestanddel af vor verden, men vi lægger kun mærke til farverne, hvis de er særlig fremhævede på bekostning af hele farvetonen. Det er kontrasterne, der opfanges. De fleste dyr har farvesans, men på den anden side hævdes det, at mennesker og aber er de eneste væsener, der kan skelne alle farverne i det synlige spektrum. At lavere dyr tilsyneladende kan skelne farver kan skyldes det faktum, at de kan se forskelle i klarheden mellem de forskellige farver. Fugle, fisk og insekter kan have en god farveopfattelse, selv om den nok er forskellig fra vor. Men hos hunde, katte, heste,



Til camouflage hører evnen til at bevæge sig eller opholde sig på de rigtige steder i landskabet. Læg mærke til, hvor fortrinligt tigers striber passer i jungelandskabet.

køer og kaniner finder vi ikke tegn på nogen genkendelse af farverne. For dem eksisterer alt i forskellige klarheder, variationer af gråt kunde vi måske sige.

Nu må man imidlertid ikke tro, at det kun er de grå katte, gule løver og grønne græshopper, der er skjulte. Også dyr med kraftige farver eller skarpe farvetegninger kan være vanskelige at få øje på. Det, der gør, at dyr kan skelnes ud fra omgivelserne, er dels deres afvigende farve, dels deres karakteristiske form. Ser vi noget langt og åleformet, er det en slange, — ser vi noget meget højt, er det — måske — en giraf. Morsomt nok møder vi her et værdifuldt trick. Det gør ikke noget, at der er stærke farver eller skarpe, hvid-sortte tegninger blandet sammen i en forvirring. Der ved opløses dyrets konturer, så at det bliver umuligt eller vanskeligt at skelne dyrets form. Man ser kun en tilfældig samling pletter eller striber. Når man ser en udstoppet grævling, tænker man straks: det maa være upraktisk med de hvide striber i hovedet. Men ser man grævlingen ved sit hi, bliver det indlysende med disse striber. De stærke kontraster trækker opmærksomheden til sig, så øjet slet ikke kan eller får tid til at opfatte grævlingens form. Man ser nogle hvide lysstrimer, pletter af lys mellem løvet, — men man ser ikke nogen grævling.

Her er vi inde på det fænomen, at den ensfarvede flade ikke altid er den bedste beskyttelse mod opdagelse. Ensfarvede flader er ikke almindelige i naturen, — der er ofte pletter og striber, lys- og skyggeeffekter. Derfor er de rene beskyttelsesfarver oftest bedst i tussmørket eller dæmringen — og særlig hos de dyr, der har grålige eller gråbrune, udsvømmende farver. Om dagen, i klart lys med kraftige skyggeeffekter, holder de ensfarvede dyr — ugler, mus, flaggermus, natravne og andre — sig gemt.

Dyrene skal ikke alene tage hensyn til, hvilket farveterræn de bevæger sig i, men også til, på hvilken tid af døgnnet de færdes. At de kan tage hensyn til de forskellige tider, ser vi hos adskillige dagsommerfugle. Meget hyppigt har vingerne hos sommerfugle, der farves af små-bitte skæl, lighed med barken på træerne eller lavbegroede grene. Navnlige i hvilestillingen er denne camouflagen nødvendig. Derfor ser man, at dagsommerfugle har stærkt farvede vingeoversider, men når vingerne klappes sammen, ses kun undersiden, der er grå eller grålig. Hvorfor er da oversiden stærkt farvet? Fordi den ses af fjender, som flyver højere. Oversidens kraftige, ofte glinsende farver tjener ikke til at fremhæve, men til at beskytte. Den stærke farve ses mod en basis af lignende stærke, kaleidoskopiske farver — lys og skygge, blomsterfarver, blade, — og sommerfuglene kan ikke skelnes ud i denne farve- og skyggesymfoni.

I de yderste konsekvenser er problemet beskyttelseslighed løst af insekter som vandrende pinde og vandrende blade. Her er både farver og form i overensstemmelse med omgi-

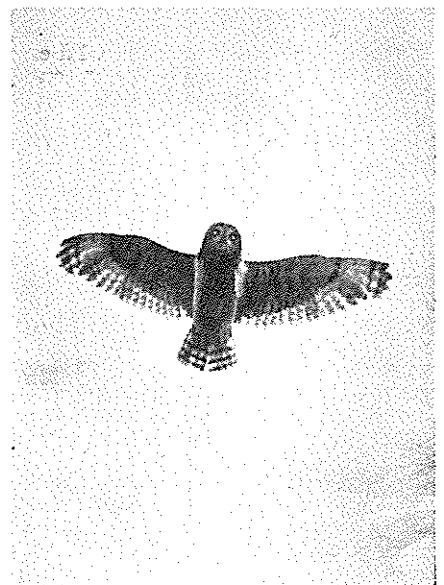


Den ensfarvede flade yder ikke den bedste beskyttelse. Der skal også være lys- og skyggeeffekter. And på reden — den er godt skjult, trods lejet.

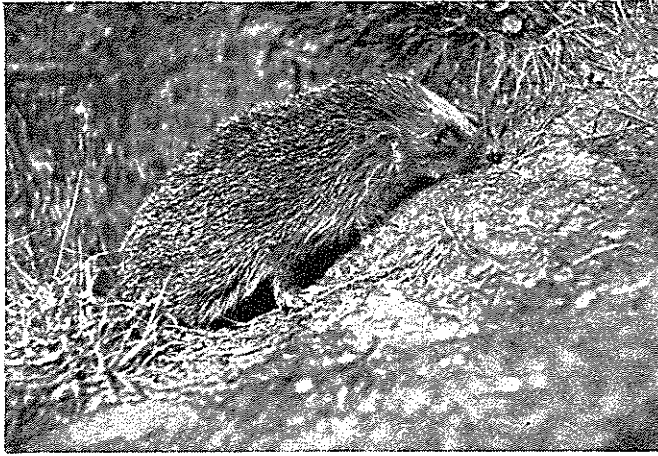
velserne. Det grønne, vandrende blad falder sammen med bladet af omtrent samme type, vel at mærke når det vandrede blad lader være med at »vandre«, — og den tørre, vandrede pind, der sidder mere stille end navnet antyder, kan være svær at få øje på selv i det lille syltetøjsglas, hvori vi holder den fangen, — hvor meget sværere må det så ikke være i naturen?

Hvorledes ser et landskab egentlig ud? På større afstand ses de farvede flader, idet enkeltheder i farvetoner falder bort. — Nærmere ved ses en forvirret samling af farver og lyspletter, hvis det da ikke drejer sig om et snedækket landskab. Før så vi, hvorledes grævlingen netop kunde skjule sig ved hjælp af de kraftige kontrastvirkninger i hovedets farve. Grævlingen gemte sin form, og formen er et vigtigt kendetegn i forbindelse med bevægemåden. Derfor er det at forholde sig stille et meget vigtigt led i skjuleteknikken. Prøv at sidde eller staa ganske stille, helst urørlig, i længere tid i træ, enten i skoven eller ved gården på marken, — og læg så mærke til, hvorledes dyrelivet begynder at røre sig omkring. Dyrene sanser, trods god opfattelsesevne, ikke genstande, der forholder sig i ro, — enten fordi de tror,

at disse »genstande« er døde, eller fordi de ikke kan få øje på dem. Omvendt: hvis man både kan se dyrets



Hvis man både kan se form og bevægemåde med en klar himmel som baggrund, er dyret prisgivet jagttagelse. Fjernkendning af hornugle i luften (efter Vibe).



Det simplicate er, at dyret i farve eller farvetone ligner omgivelserne. For skumringsdyr er den grå farvetone den bedste. »Fatter Pind« på attentur.



Et værdifuldt trikk. De stærke kontraster i hovedets hvide og sorte striber gør, at øjet ikke når at opfatte dyrets form. Grævlingen bliver til nogle kraftige solpletter.

form og bevægelse, vil dette dyr være fuldstændig prisgivet iagttagelse. Ornithologen kender og genkender den flyvende fugl, dels på silhouetten mod den klare himmel, dels på flyvemåden. Her er vi ved fjernkendings hemmelighed.

Helt at fjerne silhouetten er umuligt. Begrebet usynlighed eller delvis usynlighed eksisterer nok enkelte steder i dyreriget. Visse vandorganismer er så tynde og gennemsigtige, at de kun anes. Og nogle sommerfugle fra Sydamerika skal være gennemsigtige som cellofan, ålelarver ligeledes. Men hos større dyr og hos mennesker eksisterer denne usynlighed kun i romanerne.

Så må formen skjules på anden måde, hvilket for grævlingens vedkommende skete ved at forvirre med en blanding af stærke farvetoner og mørke og lyse striber og pletter. Det er, som dyret opløses i striber. Rådyrkalven i skovbunden er opløst i lyse pletter, der falder sammen med solpletterne omkring. Kun når dyret ses som silhouet mod lys baggrund, hjælper disse raffinementer ikke. Så står konturen uhjælpelig skarpt. Derfor: hellere løbe et stykke nede langs bakkekammen end øverst oppe. På en bakkekam er man mere synlig, end man selv har nogen forestilling om.

Til camouflagen hører altså evnen til at bevæge sig eller opholde sig på de rigtige steder og til de rigtige tider i landskabet. Pas på skyggen — det er en god regel, både for dyr og mennesker. Kan man ikke undgå sin skygge, er det bedst at opholde sig på steder, hvor der er lodretstående genstande, eller hvor der er lodrette skygger. Rødrummen, der står opret med hoved og næb lige i vejret, falder sammen med tagrørene og sivene, — aborren og gedden, med de mørke tværbånd ligeledes. Den simpleste måde, hvorpå man kan »fjerne sin skygge« er ved at klistre sig fast og tæt til underlaget. Nogle dyr begraver lemmerne eller randen i sand, — derved opnår de håde at skjule deres konturer og at undgå at kaste skygge. Rødspætten har fladet sig ud, natsommerfuglen klynger sig tæt til barken, haren trykker sig mod jorden, — der bliver ingen skygger.

Mens vi er ved det med lys og

skygge, kan der være grund til at lægge mærke til det optiske fænomen, at direkte påfaldende lys gør en flade lysere, mens undersiden, der ikke er bestrålet, forekommer mørkere, end dens farve i virkeligheden er i påfaldende lys. For at ophæve eller udligne denne forskel har adskillige dyr mørkere overside og lysere underside. Vi finder fænomenet hos markmus, hos sommerfugle og, ikke mindst, hos mange fisk, hvis underside endog kan være glinsende hvid. En makrel er uhyre svær at få øje på, når man ser ned i vandet, — og den er lige så svær at se fra undersiden. Fra oversiden skjules den bedst, hvis den er nær bunden. Dovendyret er mørkest på undersiden, tilsyneladende imod reglerne, men det hænger sammen med, at dette dyr konstant hænger eller bevæger sig hængende i vandrette grene med ryggen nedefter.

Farveskiftet hos visse dyr kan menesket have svært ved at efterligne, men det kan gøres — ved dækkener eller simpelthen ved gentagne overmalinger med forskellig farve. Vi træffer farveskiftet hos adskillige dyr, for eksempel hos fisk. I huden findes et farvepigment, som er under nervekontrol, således at det kan samles eller spredes ud under nervøs påvirkning. Spredes pigmentet ud hos havkatten (en fisk), bliver overfladen mørkere, næsten helt sort. Forandringen sker på mindre end en dag og afhænger af, hvad fisken ser, altså af omgivelserne. Hos kamæleonen kendes tilsvarende fænomener — og ligeledes hos adskillige havkrebsdyr. Er der forskelligt farvede pigmentkorn, kan deres sammensætning give bestemte farver. Således opstår grønlig farve, hvis blå og gule pigmentkorn blandes, — røde og gule korn giver brunt o. s. v.

Det kunne egentlig være interessant og nyttigt at foretage nogle systematiske forsøg over disse forhold. Det var heller ikke svært, blot det blev gjort efter en grundig teoretisk forberedelse. Lad en afdeling soldater »arbejde« på forskellig måde, på forskellig tid og på forskellige steder, — lad afdelingen være i dækning, marchere, rykke frem — i karakteristiske danske områder, — på en

mark, i klitterræn, i nåleplantage og i bøgeskov — til forskellige årstider, — samtidsvis skulle man fra llyvemaskine iagttage og fotografere, hvorledes det tog sig ud, således at man måske kunne afgøre, hvorledes soldaterne helst skulle forholde sig i givne situationer, hvis de ønskede at være uset fra luften, — hvilke farver de skulle have og i øvrigt hvilke skjulende midler var mest effektive. Jeg ved ikke, om sådanne forsøg er gjort herhjemme, de er vist ikke refereret, men de ville være lette at sætte i gang, blot man havde lidt indfølelse med forholdene plus en hel del fantasi. Man måtte også have både en zoologibog, en botanik samt en farvelære i lommen.

Til sidst skal lige omtales et specielt fænomen. I nogle tilfælde kommer man ud for, at værgeløse dyr ved deres farver eller ved andre ejendommeligheder i udseende narrer iagttagere til at tro, at de er helt andre og farligere væsener. Visse ål, murænidæ, ligner fuldstændig de giftige havslanger, og man har mange eksempler på, at harmløse slanger både i form og farver har stor lighed med giftslanger. Det har også en vis betydning, at gøgen ligner en spurvehøg, både i størrelse, form og farvetegning. Når gøgehannen nærmer sig, flygter sangfuglene, mens gøgehannen får travlt med at lægge sine æg i de tomme reder. At der er »noget om den snak« sandsynliggøres derved, at en gøgeart i Indien ligner den indiske spurvehøg, også i flugten, og her gentager fænomenet sig: sangfuglene flygter ved synet af gøgehannen, mens gøgehannen benytter lejligheden til at lægge sine æg.

Dyr kan også have en vis lighed med dyr, som er ubehagelige at spise, hvorved de har den fordel, at rovdyrerne ikke interesserer sig for dem — eller de kan se så frygtindgydende ud, at andre dyr ikke tør give sig i lag med dem. I primitiv krigsførelse har man benyttet sig af forklædningen, idet krigerne blev drabeligt udstyrede, for eksempel med forfærdelige masker, for at de alene ved deres udseende kunne skræmme modstanderne. Man kan også »gemme sig« i ligegyldige masker eller endog i spe-

Fortsættes side 19

FORSVARSCHEFEN INSPICERER

Forsvarschefen, admiral E. J. C. Qvistgaard, har i juni, ledsaget af generalløjtnant E. Gørtz, foretaget en inspektionsrejse til garnisoner og militærlejre landet over. »Folk og Værn« bringer her nogle glimt fra en del af inspektionen.



Fot.: Zimmermann

Hjemmeværnets befalingsmandsskole i Nymindegab. Fra højre: admiral Qvistgaard, generalløjtnant Gørtz og chefen for hjemmeværnet, generalmajor Johnstad-Møller.



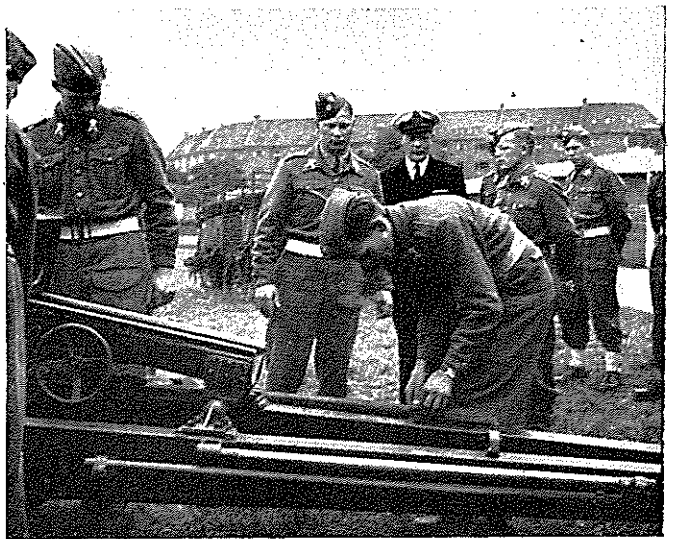
3. regiment i Viborg. Fra venstre: Generalløjtnant Gørtz, forsvarschefen og generalmajor Thygesen.



Øvelse i nærkamp hos 3. regiment.



Hos 3. regiment i Viborg.



Hos 3. feltartilleriregiment i Aarhus.

Da danskere forsvarede Thailand til søs

Af Otto Ludwig



Walter Christmas som officer i Thailands flåde.

SIAM eller Thailand, som det hedder nu, har ingen lang og glørværdig søkrigshistorie bag sig. Alligevel har landet, der tæller ca. 15 millioner indbyggere, en orlogsmarine, der er noget større end den danske. Det thailandske søværn har således et personel på omkring 10.000 mand og mange moderne orlogsfartøjer, hvoraf det største er et kystforsvarsskib på 2,265 tons displacement.

Størstedelen af den forholdsvis korte tid, der har eksisteret et thailandsk søforsvar af nogenlunde betydning (ikke engang hundrede år), har der trods den store afstand landene imellem hersket et overordentligt godt forhold mellem den thailandske og den danske marine. Mange thailandske prinser og andre thailandske søofficersaspiranter har i tidens løb fået deres uddannelse i den danske marine. Thailands nuværende viceadmiral, Sindhu Kamonnawin, var således elev på den danske søofficersskole og præsterede oven i købet det kunststykke at få rent ug i dansk.

Et andet eksempel på venskabet mellem den danske og den thailandske marine er den kendsgerning, at Siam (som det jo hed dengang) før krigen indkøbte både miners, torpedoer og torpedo-udskydningsapparater hos det danske søværn.

Det gode forhold mellem de to marinere og de to lande i det hele taget skyldes i første række afdøde admiral Andreas du Plessis de Richelieu, der skabte sig en bemærkelsesværdig karriere derude i det fremmede og hjalp mange andre danske til at gøre det samme.

Richelieu var født 1852 i Sønderjylland, men gik senere i skole i Roskilde og Århus. En dag stak han til søs som skibsdreng og tog nogle år efter styrmandsseksamen. I 1872 blev han reserveløjtnant i det danske

søværn, hvorpå han atter sagde Danmark farvel og havnede med et dansk dampskib i Bangkok. Nogen tid senere blev han ansat i den siamesiske marine som kaptajn-løjtnant. I 1878 fik han den siamesiske konges lyst-yacht, »Vesatris«, at føre. Kongen syntes vældigt godt om den unge Dansker, og i 1883 udnævnte han ham til kommandør. I 1891 var han den faktiske leder af den siamesiske marine.

Skibsdrengen, der foreløbig havde drevet det til at blive kommandør, gjorde et stort stykke arbejde for at skabe en forsvarsdygtig siamesisk marine. Mange misundte ham imidlertid hans bemærkelsesværdige karriere og spændte på mange måder ben for ham. Desuden gjorde korrupsion og siamesisk ligegyldighed det bedste for at gøre hans anstrengelser til skamme. I begyndelsen af 90'erne var Siam's orlogsfleet derfor nærmest en parodi på en marine. Personellet var for en stor del moralsk fordærvet. Disciplinen var den dårligst mulige og holdtes kun nogenlunde ved hjælp af korporlig afstraffelse af mandskabet. Der holdtes sjældent virkelige manøvrer. Skibene kunne enten ikke sejle, eller også havde de ingen ordentlig armering. Det bedste af skibene, »Mahut Rajakumar«, var oprindelig beregnet for tjeneste i den spanske marine, men spanierne betakkede sig for at føre krig med det og solgte det til Siam. Dette skib var armeret med fem kanoner, hvis betydning var problematisk.

Richelieu søgte at bøde på personelproblemet ved i større udstrækning at antage europæiske officerer. I særdeleshed søgte han at knytte danskere til sin marine. Af danske søofficerer i Siam's marine var der en halv snes stykker. Også den siamesiske hær ledeses iøvrigt af en dansker, nemlig major Schau.

Det kneb med at få de nødvendige penge til indkøb af nye skibe, hvilket er forståeligt, når man hører, at officererne ofte havde flere måneders gage til gode. En af dem havde ved sin død til gode for 13 måneders tjeneste.

I Skotland havde man trods alt fået bygget en »krydseryacht« på ca. 2000 tons og med 4 svære og 8 lettere kanoner. Skibet, der fik navnet »Mahachakri«, var nærmest beregnet som udflytningsskib for kongen og hele hans hofstab og derfor ikke meget bevendt som krigsskib. Richelieu ville gerne have et par danske søofficerer med skibet hjem til Siam. Da Walter Christmas, en 31-årig dansk søofficer, tilfældigvis hørte dette, stak han som den eventyrer, han var, til Skotland for at tage chancen. Han fik

den. Som næstkommanderende under den danske kaptajn Guldberg, der allerede i flere år havde tjent i den siamesiske marine, kom Christmas med det nye skib til Siam.

Efter nogen tids forløb fik Christmas kommandoen over et lille siamesisk orlogsskib ved navn »Jong Jot«. Med dette fartøj, der havde en besætning af 60 siamesere samt 125 soldater som passagerer, skulle den eventyrlystne dansker etablere station på Malaccas vestkyst for dér at slå et truende kinesisk oprør ned i fødslen, hvilket lykkedes ham til fuldkommenhed. Forinden måtte han dog — for at undgå mytteri om bord — prygle hver tiende mand blandt besætningen.

Christmas vendte i foråret 1893 tilbage til Bangkok, hvorfra han var startet med »Jong Jot«. Der var i mellemtiden sket visse ting mellem Siam og Frankrig, som uvægerligt ville føre til krig mellem de to nationer, hvis Siam da ikke undlod at spille alt for højt spil. Trods dette gjorde siameserne ikke store forberedelser til at forsvare sig. De troede sikkert selv, at både deres hær og flåde var uovervindelige. For dog at gøre noget etablerede man et forsvar på Menam-floden ud for Paknam for derved at spærre fjendtlige skibe adgangen til rigets hovedstad længere oppe ad floden.

Den danske vovehals fik overdraget etableringen af forsvaret. Ved flodmundingen gik han om bord på »Coronation«, der skulle være hans flag-skib. »Coronation« var en ca. 30 år gammel lystyacht med nogle små messingkanoner uden riffelgange. Christmas' opgave var den at spærre flodmundingen ved hjælp af miner og ved sænkning af nogle gamle skibe. Til det sidste kunne han have anvendt hele den tilstedeværende flåde, som ikke var bevendt til meget andet, men den skulle i givet tilfælde skyde på franskmændene.

Til støtte for flåden havde Christmas fortet Chula Chom Klao. »Fort« er sikkert en alt for overdreven betegnelse for det halvfærdige etablerement. Det var bygget af mursten og gav derfor ikke sin besætning nogen større beskyttelse. Dertil kom, at kun een eller to af fortets kanoner kunne bruges mod skibe på floden, da man havde været så geniale at anbringe kanontårnene, så de spærrede for hinanden.

Nå, Christmas smøgede ærmerne op og begyndte på forberedelserne til kamp. Da han ville se de omtalte miner, viste det sig, at der kun var nogle ganske få stykker. Så var der ikke andet for, end at han selv måtte lave nogle. Det pinlige var imidlertid,

at marinen hverken ejede krudt, dynamit eller kabler. Den kækkedanske mobiliserede derfor et større forråd af gamle olie-dunke, som han ville forvandle til søminer. Kabler købte han hos et privat firma, og dynamitten og krudtet låntes hos et jernbaneselskab.

Uden ordentligt værktøj og uden andres hjælp lavede Walter Christmas selv den ene mine efter den anden. På knap en måned fremstillede han ialt 32, hvilket dog langt fra ville være tilstrækkeligt. Under arbejdet sad han i stadig fare for at fare til himmels med dynamitten, fordi det ikke var til at gøre siameserne forståeligt, at tændte cigaretter og ammunition ikke har ry for at enes så godt.

Der var ikke skibe nok at sænke, hvorfor Christmas måtte lade nedramme nogle pæle som en slags palisade i flodbunden — en ret illusorisk foranstaltning mod de moderne franske kanonbåde »Comète« og »Inconstant«, som nærmede sig Siam.

Foruden franskmændene ventedes også den østrigske kronprins til landet — men på et venskabeligt besøg. Siameserne tænkte meget mere på kronprinsen end på franskmændene. Den kongelige gæst modtoges med stor honnør den 12. juli 1893, mens Christmas og en anden dansker — ingeniør Westenholz, der var direktør for sporvejsselskabet i Bangkok, men som frivilligt havde meldt sig til tjeneste i marinen et par dage i forvejen — arbejdede videre med minerne. Næste dag udlagde de miner i floden, og kabler førtes ind til en pram, et fyrskip og et par af vrage. Westenholz uddannede i løbet af nogle timer nogle siamesiske embedsmænd til at affyre minerne elektrisk i det øjeblik, hvor fjendens skibe passerede over dem.

Først næste dags eftermiddag meldtes de franske kanonbådes ankomst. Westenholz ledede mineforsvaret fra fyrskipet, og Christmas gik om bord i »Coronation«. Dette skib skulle sammen med »Makut Rajakumar«, der førtes af den tidligere nævnte danske kaptajn Guldberg, »Han Hah Sakru«, der førtes af løjtnant Schmiegelow, samt lystyachten »Nirben«, hvis skipper var siameser, byde franskmændene »velkommen«. De to sidstnævnte skibe skulle kæmpe til ankers, mens de to større fartøjer skulle møde de franske kanonbåde under gang.

Pludselig sønderrevs luften af et varselsskud fra fortet, hvor Richelieu havde taget kommandoen. Hverken kanonbådene eller den lille franske fragtdamper, som sejlede forrest, standsede ved dette eller de to næste varselsskud. Ved det fjerde skud begyndte franskmændene at give svar på tiltale.

Samtidig fyrede Christmas med sit skibs 6 tomers kanon uden at træffe. Mens folkede ladede påny, så han kunne komme til at skyde igen, overtog han styringen på broen. Han var således både chef, skytte og rorgænger på sit skib. De andre skibschefer på siamesisk side havde det på samme måde.

Efter at »Inconstant« havde sendt en granat efter »Coronation«, fyrede Guldberg og Schmiegelow. Snart var den ellers så stille flod forvandlet til et sandt helvede. Christmas var atter parat til at fyre og ramte det franske fragtskib i vandlinien, så det måtte sættes på grund. Dette skud var imidlertid mere, end kanonen selv kunne tage. Affutagen havarede, og Christmas måtte nu sigte med selve skibet.

Franskmændene havde i særdeleshed kig på Guldbergs skib. Skorsten og skrog forvandlede til kæmpe-the-sier, og blodet flød i stride strømme på dækket. Sammen med sin maskinmester — formodentlig også en dansker — fyrede Guldberg på livet løs med revolverkanonerne. Maskinmesteren blev iøvrigt under kampens hede slået over bord, da en del af rigningen faldt ned, men klatrede om bord igen og skød påny.

Schmiegelows skib fik kun affyret to skud, så blev mandskabet grebet af panik på grund af en nærgående fransk granat, der dræbte een og sårede fire mand.

Lystyachten »Nirben« brugte langt mere krudt, men da kanonerne nærmest var af legetøjs-størrelse, forvoldte de vist ingen skade. Skibets eneste træffer hævdes at være gået ud over Guldbergs skib, der ved den lejlighed fik en uskadelig bule.

Westenholz fyrede koldblodigt sine miner af midt i kugleregnen. Havde minerne været noget større, havde han sikkert sendt »Inconstant« ned på flodbunden. En af de dynamitfyldte oliedunke sprang nemlig lige ved siden af skibet og rystede dette slemt. »Inconstant«s fører blev så vred over dette attentat-forsøg, at han besluttede at vædre Walter Christmas' skib. Her om bord var iøvrigt kun affyret fem skud, da kanonen kategorisk brækkede ned.

Christmas sagde farvel til livet, da han så det ildsprudende franske skib styre lige imod sig med voldsom fart. Han slog »fuld kraft frem« og lagde roret hårdt bagbord. Liggende på broen styrede han af sted med de franske kugler fløjtende hen over hovedet på sig. Nærmere og nærmere kom den fjendtlige kanonbåd. Et øjeblik senere lød der en knasen og en brasen. Takket være Christmas' undvigelsesmanøvre rantes selve skroget ikke, men fartøjerne om bord og en del af rigningen splintredes.

Dermed var træfningen ud for Paknam slut. De franske skibe fortsatte næsten uhindret deres fart op ad floden. Fra fortet fyredes livligt. Richelieu gjorde, hvad han kunne. Men hans skytter havde sjældent eller aldrig prøvet at skyde til måls, og resultatet var ringe.

Men længere oppe ad floden mødte franskmændene ny modstand fra et fort på en lille ø. Hvis man ikke havde dækket for udsigten fra fortets kanoner ved at bygge en barak lige foran dem i skudretningen, kunne fæstningen måske have opnået resultater. Under franskmændenes ild blev fortet slemt beskadiget, og Christmas var iøvrigt slemt bekymret for sin kone og datter, der havde op-

holdt sig der. De var imidlertid begge bragt i sikkerhed i Paknam.

Richelieu, der nu havde fået sine ofte udtrykte anelser om den siamesiske marines uegnethed i kamp bekræftet, var en modig mand. Han kørte med tog til Bangkok, hvor han med det ny erhvervede skib fra Skotland ville lede et nyt angreb mod franskmændene. Christmas, Guldberg og Schmiegelow fik ordre til at vædre de fjendtlige skibe, hvis de kunne. Westenholz, der kom om bord hos Christmas, blev med denne enig om, at et forsøg på vædring med »æggeskaller« som disse skibe ville være selvmord. Men never mind — en ordre var en ordre!

Ingen af de to danskere turde stole på den indfødte besætning, der i angst for en ny kamp hvert øjeblik kunne finde på at overfalde dem. Imidlertid lovede Christmas, at besætningen skulle få lov at springe i vandet, før man nærmede sig de franske skibe.

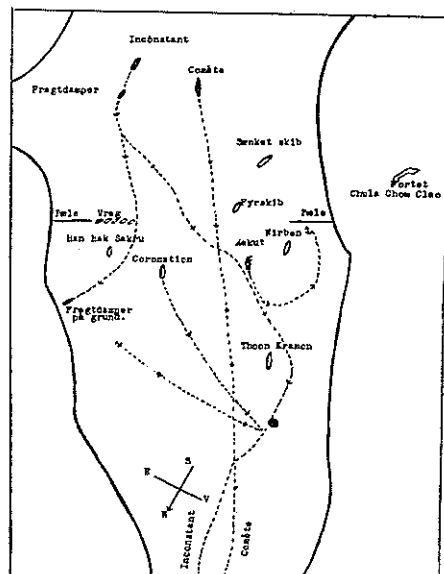
Heldigvis blev det hasarderede angrebs-forsøg ikke til noget. Richelieu mødte de tre skibe på floden i en dampbarkasse med ordre fra kongen om at indstille kampen.

Det viste sig, at »Mahachakri«, som havde truffet forberedelser til kamp under danskeren Blechingbergs ledelse, ikke havde faaet lov til at kæmpe, fordi admiralen en siamesisk prins uden forstand på søkrig, blev bange.

Imidlertid stillede Frankrig den siamesiske regering et ultimatum, hvori hovedkravet var Siams afståelse af Mekong-flodens venstre bred til Annam og Cambodja. Begge parter forberedte sig på en ny kamp.

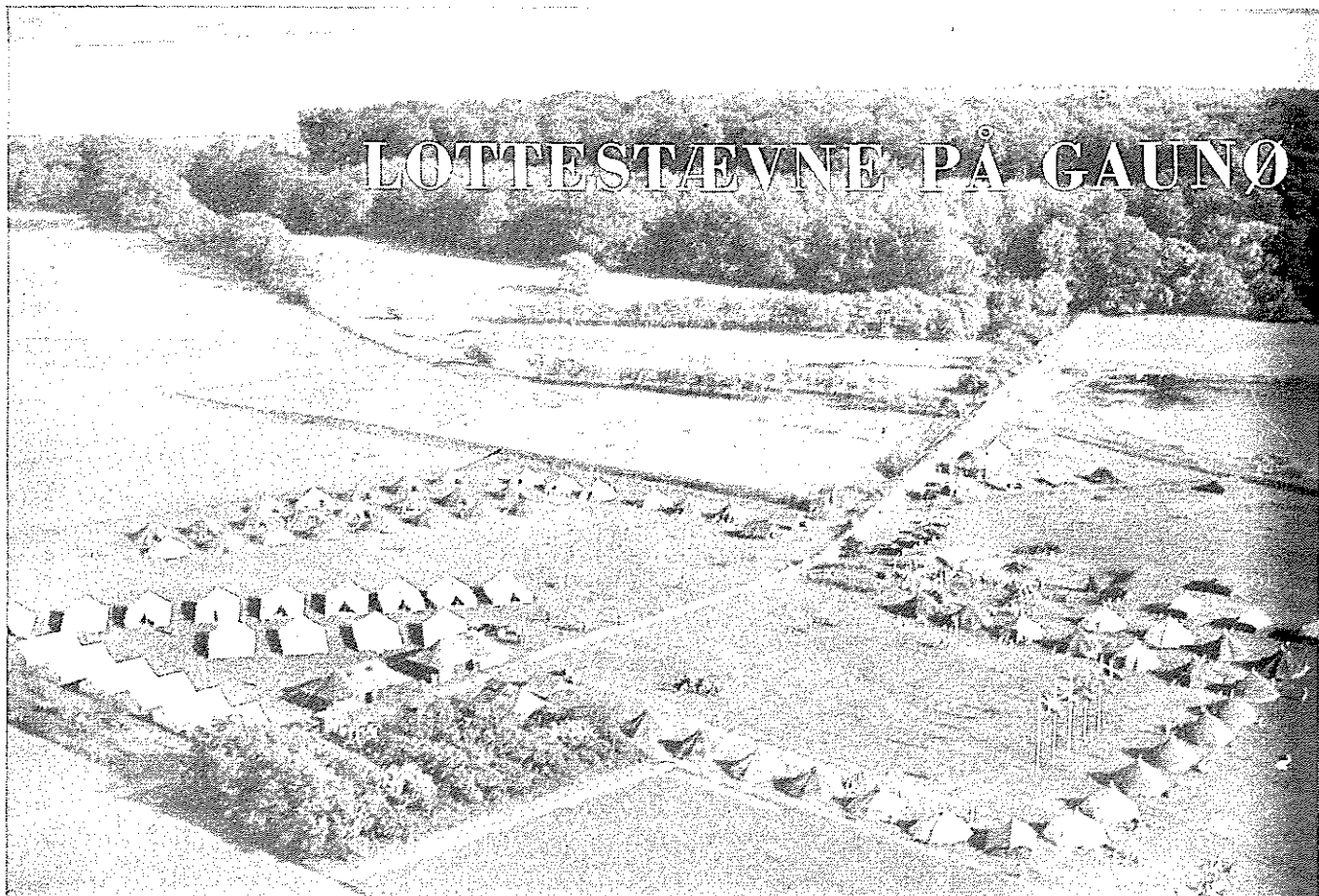
Westenholz fandt på at spærre floden ved hjælp af miner i en lang række fastgjort til et tov. Hele rækken skulle føres over floden ved hjælp af en dampbarkasse, når de franske skibe nærmede sig. Christmas ville anbringe miner i forenden af sit eget skib til brug ved eventuel vædring. Heldigvis kom det ikke til ny kamp, og efter en fransk blokade måtte Siam bøje sig. Affæren havde

Fortsættes side 32



Slaget ved Paknam den 13. juli 1893.

LOTTESTÆVNE PÅ GAUNØ



Fot. Rubæk

DANMARKS Lottekorps/ Kvindeligt Hjemmeværn, hvis arbejde siden starten har været præget af idealisme og offervilje, er nu blevet en direkte gren af det danske forsvar, og som et resultat heraf har man indstillet sig på at yde en endnu større indsats og lægge et endnu større arbejde for dagen end hidtil. Denne nye kurs manifesterede sig bl. a. i det store lottestævne ved Gaunø i Sydsjælland i dagene fra 2. til 6. juni.

Stævnet blev en uomtvistelig suk-

ces, vel ikke mindst takket være det usædvanlig strålende vejr, der kastede glans over opholdet i den store teltlejr. For de ca. 1.000 deltagere både fra ind- og udland blev stævnet en uforglemmelig oplevelse, og både når det gjaldt arbejde og fornøjelser gik de mange kvinder på med krum hals.

Lejren bestod af ca. 85 telte, der var stillet op af garderhusarregimentet, Næstved, under ledelse af oberst, kammerherre M. Fog. I løbet af lørdag aften, den 2. juni, ankom deltagerne til lejren, lotter i alle aldre, fra alle egne af landet, lotter fra England, Norge og Sverige, gæster fra DKB og Kvindelige Marinere. I alt var der lørdag aften 1047 indregistrerede deltagere.

Lørdagen gik med indkvarteringen, men allerede om søndagen begyndte det store, grundigt tilrettelagte stævneprogram med hejsning af Danmarks, Englands, Norges og Sveriges flag, der under hele stævnet vajede over lejren. Efter velkomsthord af lottechefen, fru Inger Schledermann, holdt pastor Thomsen, Rønnebæk, der er delingsfører i hjemmeværnet, en kort feltgudstjeneste, stående på en jeep. Pastor Thomsen fremhævede de værdier, der ligger i kammeratskab og folkefællesskab. Derefter delte lotterne sig ud i hold, og dagen gik med udflygt til Gaunø slot, konkurrencer, øvelser, demonstrationer og foredrag.

Dagens mest realistiske øvelse var

sanitetsøvelsen, ledet af Dansk Røde Kors. Den var tilrettelagt af korpschef Møllergaard og formanden for Næstved Samariterforening, frk Gerda Moos. Lotterne blev under denne øvelse trænet i transport af syge, oprettelse af nødtørftigt feltlazaret, bedømmelse af sårs art og deres behandling, kunstigt åndedræt m. m. »Ofrene« var næsten uhyggeligt realistisk sminket af tre sminkører fra Dansk Røde Kors.

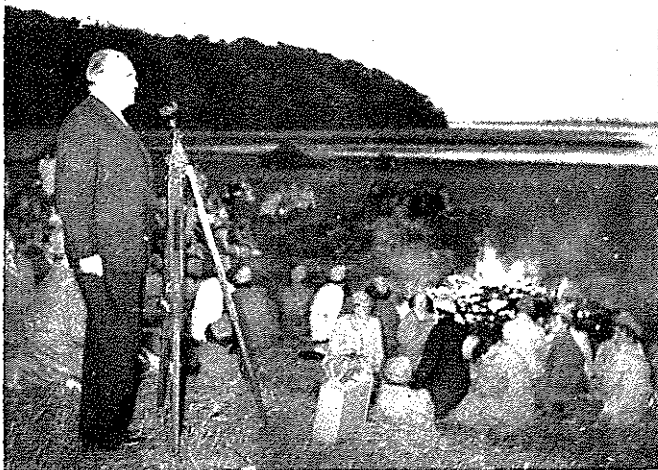
Søndag aften talte udenrigsminister



Lottechefen, fru Inger Schledermann, byder velkommen og erklærer Gaunø-lejren for åben.



Med deres eget musikkorps i spidsen marcherer lotterne på udflygt til Gaunø slot.



Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft taler for lotterne ved lejrbalet.



Lotterne gør honnør for dronning Ingrid, der inspicerer lejren, ledsaget af lottechefen, fru Inger Schledermann.

Ole Bjørn Kraft ved lejrbalet. Hans emne var »Danmark og Atlantpagten.

Udenrigsministeren sluttede med at udtrykke sin glæde over at være indbudt som taler ved Gaunø, fordi alene dette store opbud af danske kvinder var ham et levende vidnesbyrd om viljen til at yde en indsats for Danmarks forsvar.

Om mandagen, den 4. juni, aflagde dronning Ingrid besøg i lottelejren. Dronningen blev først modtaget af baron A. Reedtz-Thott og frue ved indkørselen til Gaunø, og i selve lejren blev Hendes Majestæt budt velkommen af lottechefen, fru Inger Schledermann, og af lejrchefen, fru Michaela Smith, der overrakte hende en buket røde og hvide nelliker. Dronning Ingrid blev vist rundt i lejren og besøgte bl. a. lejrens kontor, køkkenteltene, beboelsesteltene o. s. v. med stor interesse. Desuden fik lotterne lejlighed til at demonstrere for

dronningen deres færdigheder i betjening af felttelefon og radio samt i sanitetstjeneste, ligesom den nye lotteuniform blev forevist for dronningen, der syntes at være særdeles tilfreds med den.

Foruden dronning Ingrid var en lang række højtstaaende repræsentanter for hær, søværn, flyvevåben og hjemmeværn tilstede. Bl. a. sås de tre værnsschefer, generalløjtnant E. Gørtz, generalløjtnant C. C. J. Førstlev og viceadmiral A. H. Vedel, chefen for hjemmeværnet, generalmajor S. E. Johnstad-Møller, generallæge Fasting-Hansen og departementschef E. Lindgren. Som repræsentant for Præstø amt var amtmand Wechselmann med frue tilstede. Endvidere havde lejren besøg af et stort antal journalister, presse- og filmsfotografer.

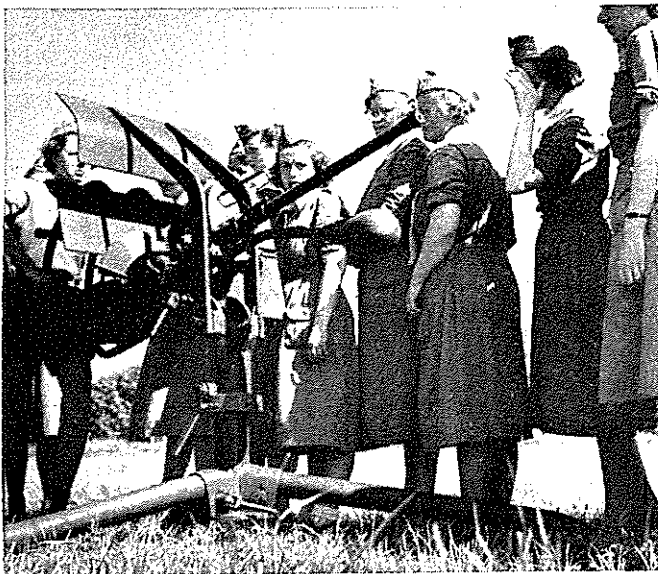
Den følgende dag havde ca. 800 lotter lejlighed til at overvære en realistisk kampøvelse, som rytteriets

befalingsmandsskole fra Næstved foretog under ledelse af skolekommandøren, ritmester P. M. Jespersen. Her fik lotterne lejlighed til at se både kanoner, kampvogne og landminer i funktion. Samtidig deltog ca. 150 lotter i et 8 km orienteringsløb, der sluttede med en ret anstrengende feltbane. Det var en fysisk prøve for mange af deltagerne, men de fleste bestod den med glans.

Dagen gik igrønt med demonstrationer af Jiu-Jitsu, brandslukning og livredning, og i eftermiddagstimerne var lejren åben for besøg af civile gæster. Interessen for lottelejren viste sig at være meget stor. Politiet bedømte antallet af besøgende til mellem 1200 og 1300, og rundt om lejren stod henved 300 biler og et stort antal cykler parkeret.

Ved lejrbalet om aftenen blev der holdt en lang række taler, bl. a. af oberst, kammerherre M. Fog, og af

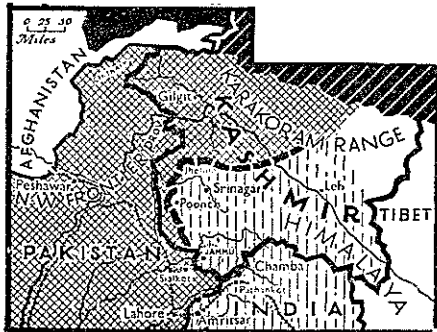
Fortsættes side 31



Lotterne får forevist en luftværnskanon, tilhørende Rytteriets Befalingsmandsskole i Næstved.



»Det rullende postkontor« etableredes nogle dage i lejren, og fyldpennene kom omgående i sving. Den enlige soldat til højre ser ud til at misunde brevsriverne deres energi.



Den stiplede linie viser demarkationslinien mellem de indiske og pakistanske tropper.

DET har ofte været diskuteret, om Sovjets hovedmål er Vesteuropas koncentration af organisation, effektivitet og produktion, der med eet slag ville stille det lige med U.S.A., eller Asiens millioner og de vældige muligheder, der herunder kan udnyttes på længere sigt.

Det rigtige svar er i dag sikkert et »både — og«, i den forstand, at Moskva altid vil søge at bryde igennem, hvor fronten er svagest, således som Kreml altid har gjort.

I begyndelsen var fronten svagest i Europa. Derfor blev Polen, Rumænien, Bulgarien, Ungarn og Albanien tromlet ned, medens marchvejen gennem Jugoslavien mod Podalen og den tjekkoslovakiske »pistol mod Tysklands hjerte« som Hitler udtrykte sig, stod for fald.

Og Tjekoslovakiet faldt. Men kuppet i Prag vakte endelig den vestlige verdens erkendelse af, at kun magt kunne beskytte den. Derfor blev først Vest-unionen og siden Atlantpagten til; og dette har hidtil standset den røde damptrøle i Europa, ja endog bevirket, at Jugoslavien kunne bryde ud gennem jerntæppet.

Men samtidig med, at fronten styrkedes i Europa, smuldrede den i

SPILLET OM INDIENS NORDVEST- GRÆNSE

Af oberstløjtnant E. Juel Wiboltt.

Kina. Mao tog magten og synes foreløbig at gå Kremles ærinde, så godt som nogen østeuropæisk vasalstat, nemlig paa bekostning af sine egne interesser. Så stivnede fronten også her overfor franskmændenes besluttede modstand i Indokina og de amerikanske besættelsesstyrker i Japan.

*

Vi er derfor nu inde i en periode, hvor Moskva til stadighed føler sig frem langs hele den vældige front tværs gennem Asien og Europa, fra Kurilerne til Nordkap, — borer sine sonder ind og trækker dem tilbage igen, når modstanden viser sig for stærk eller man har fået at vide, hvad man ønsker.

Det sker for Øjeblikket i Korea, gennem truslen mod Jugoslavien, begivenhederne i Persien — og mere upåagtet, men ikke mindre farligt omkring Indiens berømte nordvesthjørne. Det var heroppe på nordvestgrænsen med de vilde, halvt uafhængige bjergstammer og det berømte Khyberpas, at England holdt vagt, da dets konge tillige var Indiens kejser; og det var heroppe, spillet går videre, kun endnu mere indviklet end da trumferne var de små, bestikkelige bjergkonger.

De er der stadig. Og de er stadig stridens æble. For de vogter som før

de smalle pas og de stormomsuste veje, der fører over Kush bjergene og Himmalaja ned til Indiens sletter. Og de har stadig det primitive Afghanistan, der skifter parti, alt eftersom guldets rasler fra nord eller sydøst, bag sig.

Men på den anden side bjergene, i Turkestan, står i dag en endnu mere målbevidst og langt stærkere modstander end zaren. Thi her har Sovjet organiseret sit røde hovedkvarter i Tashkent med fremskudte flyvepladser langs hele grænsen. Længere mod øst i den gamle kinesiske provins Sinkiang har Sovjet ligeledes taget kommandoen; og fra Kina strækker Mao sin hånd ud efter Thibet.

Sovjet står således hele vejen rundt langs Indiens nordvestlige grænsehjørne. Ikke alene stærkere end nogen sinde, men også farligere, ikke mindst fordi forholdene på den indiske side af grænsen på urovækkende måde har skiftet karakter.

*

For da Indien i august 1947 blev frit, blev det ikke et samlet og enigt rige, som englænderne overgav vagen på nordgrænsen til. Modsatningerne mellem hinduer og muhamedanere havde vist sig for store; og der blev derfor dannet et stort hindurige i syd og et mindre muhamedansk i nord.

Dette, der fik navnet *Pakistan*, ligger med sit hovedland omkring Indusflodens mindre løb. Det har mod vest den gamle nordvestgrænse, mod nordøst grænser det til Kashmir' og mod sydøst til det egentlige Indien. — Desuden hører et område ved Kalkutta,ovre på den anden side af den indiske halvø, til Pakistan; men det er altså adskilt fra hovedlandet af et 1500 km bredt hinduområde.

Indiens deling var i sig selv en svækkelse, fordi de 2 stater er økonomisk afhængige af hinanden. Dette kunne endda være, hvis der iøvrigt blev etableret et godt forhold mellem dem. Men dette er langt fra lykkedes.

Det første, der skete, var, at der på begge sider af grænsen blev anrettet frygtelige blodbad på folk af anden religion, og at flygtninge i millionvis måtte bryde op fra deres hjemsted og ejendom for fattige og udundrede at søge tilflugt i et fremmed land.

Og i hælene på det had og den bitterhed, som dette vakte, kom så striden om *Kashmir*.

Kashmir ligger omkring Indusflodens øvre løb, således at det mod vest er nabo til Pakistan, mod syd til In-



Khyberpasset.

dien. Mod nord og øst stiger terrai-
net gennem de vildsomme, 4-5000 m
høje Himalayabjerge op til den
smalle tarm af Nord-Afghanistan, der
alene skiller det fra Sovjet-Turke-
stan, og længere øst på mod Sin-
kiang mod Thibets vældige højland.

Mellem disse øde bjerge hænger
den sparsomme, mongoloide befol-
nings primitive landsbyer som svale-
reder på klippevæggene, og på de
sparsomme græsgange går deres ge-
der og små bjergkøer. Alt i alt er
Kashmir for de tre fjerdedele ved-
kommende således praktisk talt ube-
boet; og størstedelen af den 4 mill.
store befolkning bunker sig derfor
sammen i Indusdalen og i den frugt-
bare Kashmirdal om Indus' biflod
Jhelum. De er for flertallets vedkom-
mende muhamedanere og lever af
agerbrug, desuden driver de lidt in-
dustri, som bl. a. forvandler bjergge-
dernes uld til de berømte Kashmir-
shawler.

Til Kashmir hører desuden *Jam-
mu*-området mod syd, og her danner
hinduer og Sikher flertallet. Alt i alt
har Kashmir-Jammu-staten dog mu-
hamedansk flertal, men på den an-
den side er overklassen fortrinsvis
hinduer.

*

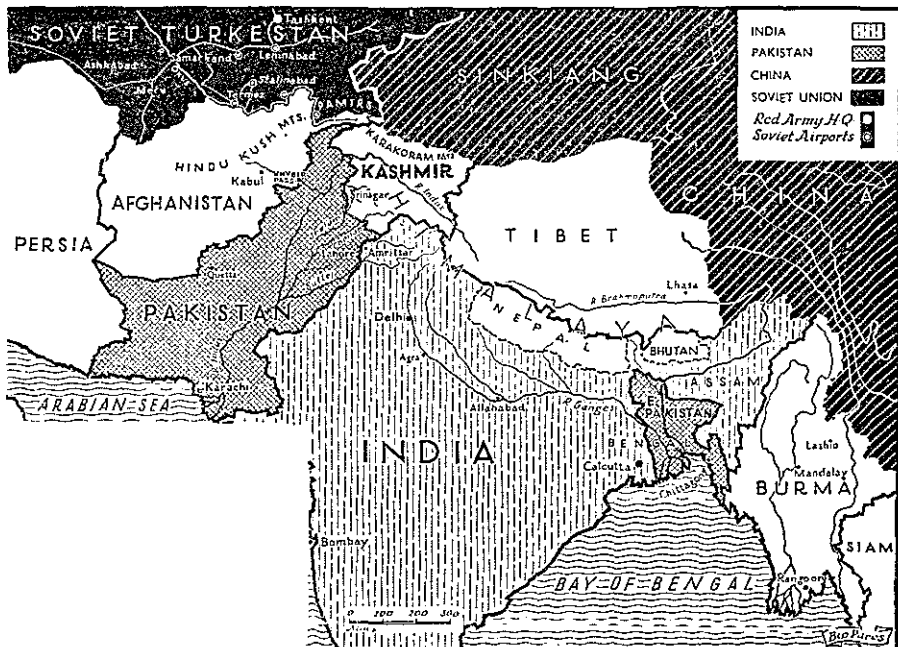
Kashmir har, som den nordlige port
til Indien, altid været omstridt. Det
har været erobret af Timur, af Stor-
mogulerne, af Afghanere og Sikher,
indtil englænderne i 1846 kom til og
slog det sammen med Jammu, under
den hinduiske Rajput, Randir Singh.

Hans efterkommer, Iiari Singh
skulle nu, da Indien blev frit, lige-
som de andre fyrstendømmer vælge
mellem Pakistan og det egentlige
Indien. Men han trak afgørelsen ud,
fordi han som hindu ikke ønskede
at komme under Pakistan, selv om
flertallet af hans undersåtter var
muhamedanere. På den anden side
kunne han heller ikke vente sig
større forståelse hos den indiske re-
gering, fordi han havde undertrykt
frihedsbevægelsen, hvis oven i købet
muhamedanske fører, sheik Abdullah
havde haft nær forbindelse med den
al-indiske frihedsbevægelse.

Derfor håbede han antagelig på at
kunne spille på modsætningsforhol-
det mellem Pakistan og Indien, såle-
des at han foreløbig kunne holde sig
neutral og bevare sin selvstændig-
hed.

Men i oktober 1947 satte nordvest-
grænsens vilde bjergstammer sig i
bevægelse, officielt for at »befri«
deres trosfæller i Kashmir, men som
det viste sig i lige så høj grad for at
plyndre både dem og hinduerne til
skindet, således som deres skik altid
har været.

Pakistans regering i Karachi va-
skede sine hænder og sagde at den,
på grund af Afghanistans rænker, in-
gen kontrol havde med nordvest-
grænsen. Men det er ikke desto min-
dre et faktum, at de vilde horder
uantastet passerede pakistansk terri-
torium, der var under fuld kontrol;
og det er ligeledes et faktum, at man-
ge af deres våben stammede fra
Pakistan.



I hvert fald erklærede de nu »Je-
had«, d. v. s. hellig krig, og snart efter
væltede de frem mod Kashmirs ho-
vedstad, Srinagar.

Så endelig besluttede Rajputten sig
til at erklære sig for Indien; og i den
anledning hentede han sheik Abdullah
ud af fængslet og satte ham i spidsen
for sin regering.

Delhi svarede straks med at sende
en hindusk hær mod nord — de før-
ste kom i flyvemaskiner — og det
lykkedes på denne måde at holde
angriberne borte fra Kashmirdalen.
Men derefter fik disse hjælp af re-
gulære hærenheder fra Pakistan; og
dermed begyndte den første af efter-
krigtidens »uerklærede«
krige.

Da de indiske tropper ikke var i
stand til at kaste angribernes yder-
ligere tilbage indankede Delhi saa
sagen for F. N.'s sikkerhedsråd nyt-
årsdag 1948, og året efter resulterede
dette, efter blodige kampe, i en vå-
benstilstand.

Derefter begyndte man under F. N.'s
forsæde uendelige forhandlinger,
medens hver holdt fast på sin del af
Kashmir: Indien på Jammu og Kash-
mirdalen, Pakistan på resten. Men
indtil nu har dette ikke bragt noget
resultat; og heller ikke Common
wealth-møder i London formåede
at bringe parterne nærmere til hin-
anden.

Indien holder på, at Kashmir er en
del af Indien, fordi rajputten som
nævnt i 1947 erklærede sig for Delhi.
Derimod er Pakistan blot en illegal
angriber, — dette er også F. N. kom-
missionens dom — og har derfor in-
gen ret til at blive behandlet som lige-
stillet med Indien af F. N.

Indien forlanger derfor reetablering
af rajputtens herredømme samt til-
bagetrækning af de pakistanske trop-
per, og det afslår, selv for en tid, at
overgive kontrollen med en folke-
afstemning til en international F. N.-
organisation.

Pakistan hævder, at Kashmir på
grund af sit muhamedanske flertal
må gå til Pakistan, ligegyldigt hvad

en hindusk selvhersker bestemmer,
idet folkets mening må være det af-
gørende. Derfor er Pakistan i mod-
sætning til Indien beredt til en folke-
afstemning under F. N.-kontrol, blot
det er en samlet afstemning. Man er
ligeledes beredt til at indlade sagen
for en international domstol.

Selv om Pakistan uden tvivl oprin-
delig er angriber, giver disse indrøm-
melser det utvivlsomt en vis good will
i verdensopinionen. Hertil kommer, at
Indien i *Korea*-spørgsmålet jo ingen-
lunde har afvist en angribers ret til
forhandling med F. N., således som
det nu gør det for Pakistans vedkom-
mende; og endelig har Delhi, i selve
Indien, på ingen måde anerkendt en
fyrstes ret til at tilslutte sig Pakistan
eller Indien mod befolkningens fler-
tal. I tilfælde, hvor — omvendt af
hvad tilfældet er med Kashmir —
fyrsten som muhamedaner, men
med hinduiske undersåtter valgte Pa-
kistan, har Delhi tværtimod med
våbenmagt indlemmet vedkommende
stat.

Man har derfor hævdet, at løsnin-
gen af Kashmirspørgsmålet mere bør
hvile på de kendsgninger, der består
i dag end på historiske og juridiske
spidsfindigheder.

Dette skulle betyde, at Kashmir blev
delt mellem Pakistan og Indien, såle-
des at de muhamedanske områder
gik til Pakistan, de hinduiske og sikh-
ske til Indien. Derefter kunne delin-
gen stadfæstes ved folkeafstemninger
under FN-kontrol.

Men denne plan, der er fremsat af
FN-kommissionens formand, Dixon,
er uantagelig for begge parter; og om
at gennemtrumfe den med magt er
der ikke tale, — bl. a. fordi man fryg-
ter, at indmarch af internationale
tropper i Kashmir vil blive udlagt af
Moskva som en opmarch mod Sovjet-
unionen.

*

Og her er man ved sagens kerne.
Pakistan og Indien slider hinanden op

Fortsættes side 27

TIL OMSKOLING I J



I løbet af sommeren bliver der i Jægersprislejren i 4 og 5 batailloner, idet den 4 ugers periode fordeler sig med af bataillonernes befalingsmænd, således at de kan virke under mandskabets uddannelse, der derefter finder sted i 4 uger. Desuden er der omskolingskursus bl. a. i Borrer og Almegaards-lejren samt på en række kaserner landet over. Opgaven er at gøre de hjemsendte årgange bekendt med den nye våben, idet den dog samtidig medfører en væsentlig styrkelse af »Folk og Værn« viser her en række glimt fra 11. batalion.

Fot.: RUBÆK



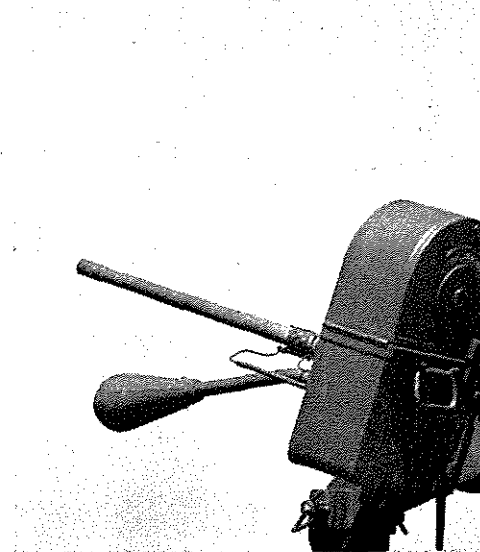
Skydning med det amerikanske »Garand«-gevær. Omskolingen i Jægerspris råder over 4 moderne skydebaneanlæg med ialt 80 skiver.



Den nye danske 81 mm mortar. Der er i alt 12 med i batalionen.



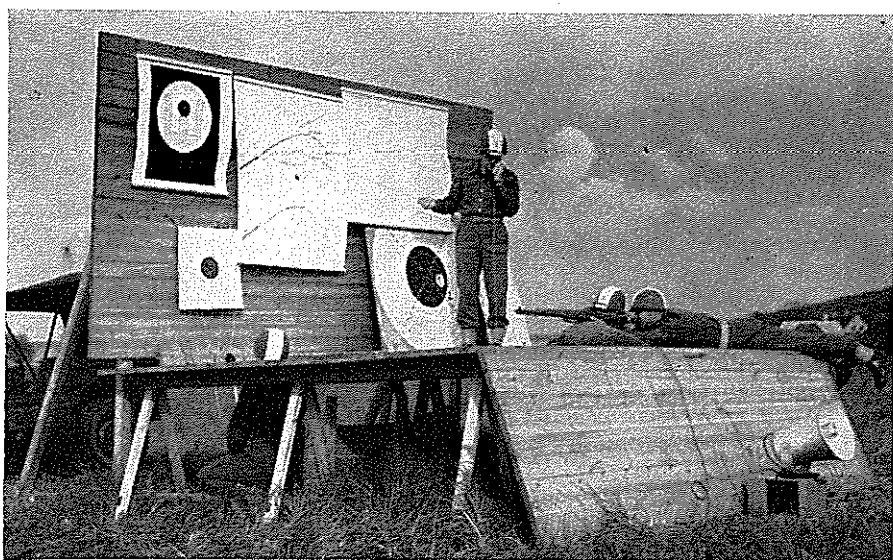
Maden til de ca. 1200 mand tilberedes på det nye amerikanske kogemateriel.



Det amerikanske 12,7 mm luftværnsgevær.

ERSPRIS

der omskolet ialt
 orlods uddannelse
 ruktører og hjæl-
 i de resterende 3
 Padborg-lejren og
 lings fornemste
 og brug af de nye
 rt fredsberedskab.
 skolingskursus.



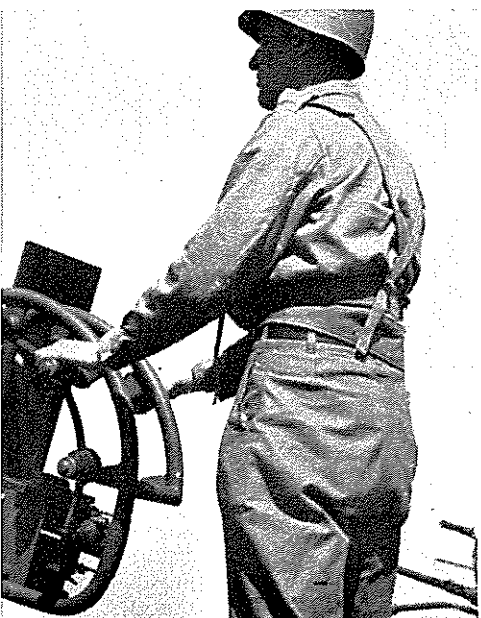
Et af de 6 udendørsundervisningsteatre, hvor instruktøren gennemgår stoffet ved demonstration, foredrag o. s. v. under brug af højttalere, modeller, skitser m. m.



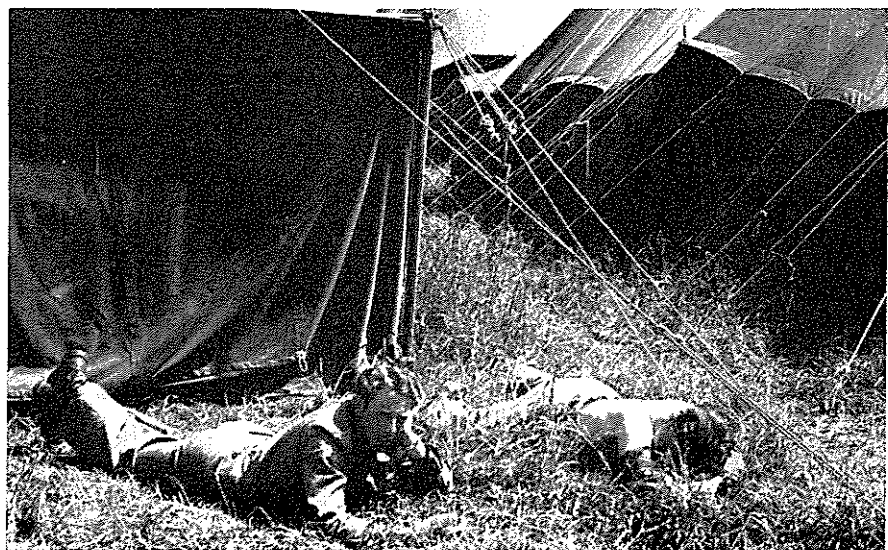
udelse og morterbetjening under skydning
 granater.



Skydning med den amerikanske 75 mm rekylfri kanon — dysekanonen —, der kun vejer ca. 75 kg.



øvær. Der skydes efter brintballoner.



Der slikkes solskin foran teltene, som vi har fået fra de amerikanske overskudslagre. I teltgaden er der opsat højttalere til underholdning i fritiden.



Sambandsmann fra Hærens lette Tropper. Geværet må være på plass her også.

I Norge er det i dag til enhver tid betydelige beredskapsstyrker inne til tjeneste. Det er situasjonen ute i verden som har tvunget en til å ta dette skrittet. Men hvor stor er ikke forskjellen fra årene før den annen verdenskrig. I dag er folket i mye større grad positivt innstilt til forsvaret, og derigjennom er det også mulig å opprettholde den grad av beredskap som er nødvendig for å sikre landet mot et lynangrep.

Det er to kategorier av mannskaper som er inne til tjeneste i dag. Det vanlige rekruttpersonell, og de som har repetisjonsøvelser. Denne siste gruppen får en tosidig oppgave. Selv om

Beredskap og repetisjonsøvelser i Norge

Forlegningsforholdene er dårlige, men det er mange utveier for å klare seg.

Af „Folk og Værn“s norske medarbejder *Tor Skjervagen*.

deres tjeneste kalles repetisjonsøvelser, er det i første rekke av beredskapsmessige grunner de er kallt inn. Ved siden av at de skal ligge parat for på få timers varsel å være kampklare, er det imidlertid en selvfølge at tiden skal nyttes på beste vis til en videre perfektionering i de forskjellige discipliner. Repetisjonsøvelsene varer fra to til tre måneder, alt ettersom hvilke avdelinger det gjelder. Straks en gruppe er ferdig med tjenesten, står nye soldater klar til å rykke inn. Styrkene er plasert på de strategisk viktigste steder rundt om i landet.

Det er en klar sak at de store ekstrainnkallinger av mannskaper skaper store vanskeligheter på de forskjellige områder. Det kreves innsats og offervilje fra alle hold om tjenesten skal bli effektiv. Det er særlig de dårlige forlegningsforhold som skaper vansker. Før krigen hadde en stort sett bare sommerforlegninger fordi tjenestetiden da var så kort at den kunne avvikles i sommermånedene. En del forlegninger er naturligvis blitt nyreist siden den tid, men ennå monner det lite. Storparten av det som ble bygget under tyskertiden er også forfallent. En av grunnene til dette er

at de norske arbeiderne gjorde så dårlig arbeid som mulig. Dette kan en let merke i dag, og det er etterhvert blitt klart at det ikke lønner seg å koste på store summer for å sette tyskerbarakkene i stand. Svært mange av dem er det gått sopp i, og de vil ikke kunne holde seg lenge. I mange tilfeller er det likevel nødvendig å reparere dem og gjøre nytte av dem på grunn av den store mangel på forlegninger.

Men det er også andre utveier for å klare seg. Teltleire er ikke så ille som en skulle tro. I Nord-Norge har en mange steder nyttet denne nødutvei. Det er blitt reist permanente teltleire med tregulv og brisker. 36-mannstelt med tre ovner er mest brukt. Riktignok blir det trangt om plassen og ikke særlig koselig, men øvelsesmessig er det ingen tvil om at en har et større utbytte enn vanlig. I tilfelle krig må en gjøre regning med å bo i telt og leve fullt ut feltmessig. Det lærer disse karene til fulle. Nå kan det naturligvis sies at de ikke er særlig begejstrede for en slik tilværelse, men 2—3 måneder er ikke så lang tid, og dette er et av de offer de må bringe.

Andre steder hvor forlegningsforholdene har vært dårlige har mannskapene gjort dugnad. Det er alltid en del fagarbeidere blant mannskapene, og disse har da fått ledelsen. Det er blitt lagt nye gulver, satt plater på veggene, malt og ordnet med sanitærutstyr. På det viset er staten blitt spart for store summer. Men en kan ikke legge i vei med slike ting uten at samtlige av mannskapene går inn for saken. Det ville være å gå ut over forutsetningene for militærtjenesten.

Myndighetene er klar over de dårlige forlegningsforhold og det arbeides på langt sikt for etterhvert å få utbygget leirene. Men det koster penger og kreves dyktige folk. Alt kan ikke komme med en gang. Det går da framover smått om senn, og om ikke alt for lenge får en håpe vi har tidsmessige forlegninger nok over hele landet.

Det er andre ting enn dårlige forlegningsforhold som er verdt å merke seg i forbindelse med repetisjonsøvelsene. De av mannskapene som møter opp til tjenesten i den tro at det dreier seg om ordinære repetisjonsøvelser, vil trolig i mange tilfeller bli skuffet over hva en får ut av tjenesten. De er ikke klar over at de i første rekke er innkalt for å ligge klar i påkommende tilfelle. Effektiviteten er ikke den samme ved en beredskapsavdeling der planene for utdannelsen kan være



«Kampene» utvikler seg raskt. Stridsvognene søker å lage vansker, men antitankvåpene som infanteriavdelingen besitter er så virkningsfulle at det ikke er lett for stridsvognene å klare seg mange ganger.

mangelfulle, som ved en virkelig repetisjonsøvelse som er lagt opp i detalj. Derfor skaper betegnelsen *repetisjonsøvelse* på det som i virkeligheten er en *beredskapssamling*, forvirring blant mannskapene. Den oprinnelige grunn til at en satte denne betegnelse på innkallingene, var vel imidlertid at folk ikke skulle bli unødig skremt. Slik som situasjonen nå er, skulle en imidlertid tro at folk er klar over forholdene og at det derfor ikke vil skape noen panikk om tingene blir kalt ved sitt rette navn.

Det er mannskaper av forskjellige aldersklasser og fra forskjellige yrker som blir kalt inn til tjeneste. Vanskene som oppstår i forbindelse med innkallingen, kan være store nok for mange av dem. Verst er det som regel for de eldre årganger som har forsørgelsesbyrde. Familietillegget som en kan søke om, er ikke særlig stort, og for mange er det vanskelig å få det til å strekke til. I flere tilfeller har det også gått noen tid før søknadene er blitt innvilget, og mannskapene har vært nødt til å låne penger for å få båten til å bære. Til tross for at disse problemer oftest gjelder de eldre årganger, er det denne delen av mannskapene som det er lettest å handskes med. Med alderen er roen og fornuften kommet, og karene er klar over nødvendigheten av tjenesten. Verre kan det være med de av mannskapene som er blitt kalt inn igjen kort tid etter den ordinære tjenestetiden. De er som regel gått trett av militærtjeneste for en stund, og har mer å klage over.

Det er enkelte yrkesgrupper som blir stilt overfor spesielle problemer på grunn av innkalling til tjeneste. Dette gjelder særlig fiskere, fangstfolk, bønder og til dels private næringsdrivende. De to førstnevnte grupper kan få innkallingen på et slikt tidspunkt at de går glipp av en fin fangstperiode. Det kan bety særlig



Amerikanske »Chaffee«-stridsvogner på vei mot målet.

mye for disse folkene som i så stor utstrekning får sine inntekter i spesielle sesonger. For bønderne er det naturligvis også vanskelig å komme fra i enkelte perioder. Jorda trenger stell, og leiet arbeidskraft er det nesten umulig å få. Forretningsfolkene kan likedan komme i vansker fordi det korte varslene får, gir dem liten tid til å ordne opp i sine affærer og gjøre nødvendig arbeid unna.

Det er ikke så lett å få utsettelse med tjenesten. En kan umulig makte å føre en nøye kontroll med de som søker om slik utsettelse, og enkelte kan derfor få en noe urettferdig be-

handling. Det kommer i første rekke av at mange søker utidig om utsettelse, slik at prosenttallet for de som vil få tjenesten forskjøvet, blir alt for stort. Det har også etter sigende vært en tendens hos legene til å være alt for hjelpsomme med attester om udyktighet.

Alle mangler til tross, må en imidlertid si at repetisjonsøvelsene forløper på en tilfredsstillende måte. Det oppstår litt knirk her og der, men det er ikke til å unngå. En oppnår ihvertfall å få den beredskap som er nødvendig i tider som disse. Det målet har en nådd.



Inne i skogen lå snøen høy ennå i månedsskiftet mai-juni. En sliten repetisjonsoldat finner det godt å slappe av mellom slagene.

Camouflage -

Fortsat fra side 19

cielt fredelige masker, både hvis man vil flykte, eller hvis man vil angripe. Vi kender beretningene om tyskernes gentagne anvendelse af røde kors mærker på transportmateriel, af hospitalsbygninger og lignende. Dette er nyttigt at vide, ikke fordi man selv skal anvende lignende metoder, men det er nødvendigt at vide, at disse metoder kan anvendes for effektivt at kunne værges sig mod sine modstandere.

Camouflagen er et stort og interessant kapitel, og det er slet ikke uden betydning at stifte nærmere bekendtskab med camouflagens udformning hos dyrene. Se på en militærøvelse,

hvor godt det hjælper blot at have stukket et par smågrene med blade eller noget græs i tøjet eller uniformshuen, det er et glimrende værn, som vi forøvrigt også finder hos visse lavere dyr, hvis skaller kan være bevokset eller endog overgroet med alger eller svampe. Og når eremitkrebsen tager bolig i det tomme sneglehus, der måske endog er overgroet med alger, er den lige så godt skjult som den afdeling, der har slået sig ned i en lille bondegård eller et tilfældigt, fredeligt udseende husmandssted med en uskyldig brøndvippe i gården. —

Vi har lært meget af dyrene, — og vi kan lære endnu mere.

Herluf Petersen.



DET SVEJTSISKE FORSVAR

Af Folk og Værn's svejtsiske medarbejder, kaptajn Herbert Alboth

DE store rustningsanstrengelser, som Svejts påtager sig i de kommende år, kunne måske let hos udenforstående vække det indtryk, at det svejtsiske forsvar indtil nu er blevet forsømt og først nu, ansigt til ansigt med verdenssituationens udvikling i dag, skal gøres klart. At denne opfattelse ikke er rigtig, beviser alene den agtelse, som er det svejtsiske forsvar til del i

udlandet. Førende politikere og presseorganer har i de sidste måneder flere gange peget paa, at den svejtsiske hærs materielle og moralske kampkraft sammen med den jugoslaviske hær udgør den stærkeste magtfaktor i Europa og endog overgaar hele Vestunionen i styrke. Faktum er, at forbundsrådet ikke i efterkrigsårene tog fejl af den faktiske situation, og at chefen for militærdepartementet, forbundsråd dr. Kobelt, trods al folkenes fredslængsel med resultat modsatte sig enhver svækkelse af landets forsvar.

Det måtte vel herefter være af særlig interesse kort at skitsere, hvorledes det svejtsiske forsvar er i dag,

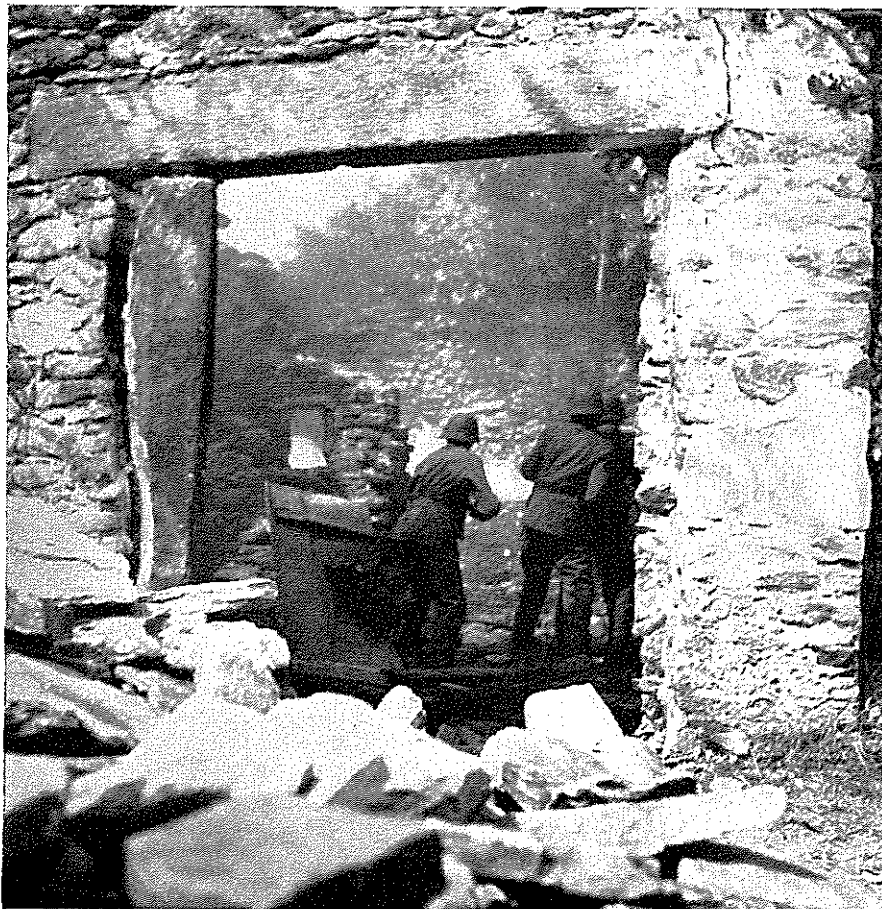
og her huske, at svejtsernes værnevilje og værneberedskab er væsentlige bestanddele i det, man ofte kalder »Det svejtsiske under«. Bevarelsen af alpelandet i Europas hjerte under to verdenskrige såvel som det fredelige samliv mellem forskellige folkestammer og sprogstammer i en række af generationer og endvidere det svejtsiske folks høje levestandard har også sine rødder i hæren, en virkelig demokratiets livsskole og selvhævdelse af et lille folk.

I.

»Hver borger er værnepligtig« lyder den forfatningsartikel, der sikrer Svejts en folkehær, som kan søge sin lige viden om. Den svejtsiske kampkraft kan talmæssigt måske bedst belyses, når man ved, at Svejts under den sidste største hast kunne mobilisere 800.000 mand. Det var dengang 20 pct. af landets hjemmeboende befolkning. Det var frem for alt denne imponerende opmarch og den bagved stående moralske kraft — som alle stormagterne kendte —, der også i den anden verdenskrig skånede Svejts for det værste.

Svejtserne er måske de største militarister i verden. Det ville imidlertid se meget bedre ud i verden, hvis denne sunde militaristiske ånd vandt indpas hos alle folkeslag: en ånd, der kun er rettet på bevarelse af den fra fædrene arvede frihed og uafhængighed, og som intet fremmed folk truer, der respekterer Svejts' grænse og neutralitet. Den omtalte svejtsiske militarisme er hele folkets fælleseje, der i farens stund slutter rækkerne tæt sammen og ikke overlader soldaterhåndværket til en privilegeret klasse. Svejtseren ved selv, hvad livet har at byde menneskene, hvor meget et menneskeliv er værd og hvilke værdier der kunne skabes med de stigende militæruddgifter, hvis der endelig blev givet verden en ærlig fred. Skal det imidlertid være: naar livet truer de kærester, og hjemmets frihed og uafhængighed står i dødelig fare, da kan svejtserne også dræbe, og det fredelige alpeland i Europas hjerte skal blive til en kæmpemæssig kirkegård for enhver angriber.

Når han når sit tyvende år, består enhver sund svejts en rekruttskole, der varer 4 måneder. Efter rekrut-



Grenaderer.

skolen tilhører den unge soldat indtil 36. år eliteklassen. I denne tid skal han med sin stamenhed bestå 7 gentagelseskursus, hvoraf de første 5 skal bestå i de nærmest følgende år efter rekruttskolen. Ved 36-års alderen træder den værnepligtige ud af eliten og over i det såkaldte landeværn. Samtidig skifter han også stamenhed og kommer fra feltarmeens bevægelige enheder til de mere stabile kampenheder. Efter det 49. år følger overflyttelsen til landstormen, den aldersklasse, hvoraf de territoriale bevogtningstropper bliver dannet. Med 60-års alderen glider den værnepligtige ud fra værnepligten, men beholder våben og udrustning for i de fleste tilfælde at træde ind i sin hjemegns hjemmeværn eller på andre måder tjene hjemmet.

Alle de svejtsiske borgere, der af helbredsmæssige grunde eller på grund af ophold i udlandet ikke kan gøre militærtjeneste, er ifølge lov forpligtet til at betale en efter deres indkomst og evne afpasset militærskat og dermed på deres måde yde et bidrag til landets forsvar. I udlandet skal de svejtsiske gesandtskaber og konsulater indkræve denne skat af svejtsiske borgere.

Den svejtsiske soldats tjenestepligt strækker sig imidlertid ikke alene til rekruttskolen og gentagelseskurserne. Svejtser soldaten får efter bestået rekruttskole sine våben og hele udrustning med hjem og bliver ansvarlig herfor hele sin tjenestetid. I truende tider opbevarer den svejtsiske værnepligtige også en bestemt ammunitions-mængde. I de år, hvor den værnepligtige ingen gentagelseskursus består, skal han på sit hjemsted møde til et våben- og udrustningseftersyn. For alle våbenbærende værnepligtige eksisterer yderligere en særlig skydepligt. Eliten og landeværnet skal hvert år skyde et obligatorisk arméprogram i en stedlige skydeforening og skal herved opnå et bestemt antal træffere og pletter. Den, som ikke når det lovbestemte minimum og dermed dokumenterer en skødesløshed med sin skydedygtighed, skal ved årets udgang uden nogen godtgørelse møde til et særligt skydekursus.

Her bliver der i nogle dage givet ham lejlighed til at bringe sin uddannelse på højde igen. Denne skydepligt består også for alle underofficerer og lavere grader af ældre officerer.

Den svejtsiske hær er en militærarmé. Der findes ingen egentlig officersstand og kun en lille gruppe professionelt militær. Hver værnepligtig har lejlighed til at blive underofficer eller officer. Hver befalingsmand fra korporal til ind i de højere officersgrader skal aftjene sin grad hver gang i en rekruttskole og levere bevis herfor. Også de højeste officerers vej fører langsomt gennem de forskellige underofficers- og officersgrader, gennem skoler og kursusopad. I alle former for militærtjeneste bliver der foruden gradslønningen udbetalt en godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste udregnet efter de særlige forhold. Denne regulering bidrager stærkt til at gøre det muligt



Bjergsoldater.

for alle borgere at stige op i officersgraderne og ikke indskrænke udvalget til en privilegeret klasse.

De faa professionelle militære indskrænker sig til ca. 500 instruktions-officerer i alle våbenarter, et lille korps, der har vedligeholdelsen af de store fæstningsværker ved landegrænserne og feltkanserne under sig, og flyvertroppernes og militærværkstedernes fagfolk. Af de egentlige hærofficerer er kun kommandanter for brigader, divisioner og armékorps professionelle militære.

Kvinder kan melde sig frivilligt til militærtjeneste i den svejtsiske hær. Den såkaldte Frauenhilfsdienst (FHD) har fået større omfang under den sidste krig og endnu mere i de sidste måneder. Kvinderne yder i dag overalt en meget værdifuld indsats som motorførere, i stabe, køkkener og kontorer, hvorved soldater kan blive frigjort til den egentlige kamp. Særlig værdifuld er deres indsats i sanitets-

og flyvemeldetjeneste. Medlemmerne af FHD har også i fredstid periodiske gentagelseskursus.

II.

Organisatorisk er den af elitetropperne bestående feltarmé inddelt i 4 armékorps, 9 divisioner, 3 bjergbrigader og i fæstningsenhederne i Sargans og St. Maurice. Dertil kommer tre brigader af lettere tropper, flyver- og luftværnstropper samt en række tekniske specialgrupper.

Udenfor disse enheder står grænse- og feltkansebrigaderne, der sørger for den umiddelbare territoriale sikkerhed ved grænserne og de strategisk vigtige punkter i det indre af landet. De stiller til dels også de tropper, hvoraf de såkaldte hjemmeværn dannes. Dertil kommer luftværnsenhederne, hvori er indbefattet alle de forskellige specialafdelinger, der i dag igen er organiseret ind i større enheder.

Det er allerede tidligere nævnt, at hver svejtsisk værnepligtig opbevarer våben og udrustning hjemme og selv bliver ansvarlig herfor. Det betyder, at der ikke alene kan spares store omkostninger til opmagasinering og vedligeholdelse, men at der også spares en mængde tid ved en eventuel mobilisering. I grænseområderne, hvor de værnepligtige er indrulleret i særlige grænsebeskyttelsesenheder — grænsebrigader — kan en mobilisering og besættelse af de indøvede våben- og spærrestillinger ske i løbet af den allerkorteste tid. De mobiliserede grænse- og feltkansebrigader, som i løbet af få timer er på deres poster, sikrer mobiliseringen af feltarmeen, som i dag kan være rede inden 24 timer.

Enhedernes materiel, de tunge våben, ammunition og den øvrige udrustning er fordelt efter enheder i nærheden af mobiliseringsstedet og opmagasineret decentraliseret, saa det



Cyklistpatrolje.



Luftværn.

altid er lige til at tage og bruge med det samme. De svejtsiske statsbaners køreplan kan i løbet af få timer stilles om til en forberedt krigskøreplan, og også forvaltningen og det økonomiske liv kan på meget kort tid stilles om efter krigsforhold. Man har, efter erfaring fra de to sidste krige, intet overladt til tilfældet, men omhyggeligt forberedt alt på alle områder.

Bevæbningen af den svejtsiske hær er både for infanteriet, artilleriet og de øvrige våbenarter meget solid og moderne, selv om den ikke umiddelbart kan følge med den nyeste udvikling indenfor våbentechnikken. En stor fordel giver den vidtgående standardisering af alle våbentyper og den derfor anvendelige standardammunition. For infanteriets vedkommende er i dag alt det for hånden, der er nødvendigt til kamp. Der er i dag måske ingen hær som den svejtsiske, der er så godt udrustet med nærkampsvåben og midler mod panser. I kamp mod en indtrængende modstanders farligste våben, mod panser, vil den afværgende kraft ikke blive forsøgt som et enkelt, men som et i en større helhed højst muligt virksomt våben.

Hvad den svejtsiske hær endnu mangler er et tilfredsstillende antal af afværggevåben, der kan bekæmpe panser på afstanden fra 300 til 1500 meter. Indenfor de lette brigader eksisterer i dag allerede nogle panserjagerenheder, der er udstyret med let panser og en meget virkningsfuld ka-

non. For tiden gælder hovedanstrengelserne i den svejtsiske oprustning frem for alt om at lukke dette hul, at færdiggøre panserafværgevåbnet. Bl. a. er der planlagt opstilling af en egentlig panserafdeling, som skal råde over 550 tunge panserkøretøjer.

Artilleriet er i de sidste år blevet helt motoriseret. Opstillingen af raket-artilleristillinger studeres, og praktiske forsøg med raketter har allerede i flere år fundet sted i Svejts.

Flyvævåbnet vil ved årets slutning foruden en park af prøvede kampmaskiner med propeldrev også råde over 100 af de mest moderne jet-jagere. I rustningskreditten er forudset en større post til bygning af nye feltkasematter og til udbygning af de allerede bestående, for derved at trække et net af støttepunkter og militærflyvepladser over hele landet.

Meget langt fremskreden er motoriseringen af den svejtsiske hær, selv om også landskabets beskaffenhed drager bestemte grænser her. I bjergene kan der i hvert fald ikke gives afkald på hesten, og også hærens træntjeneste har stadig vigtige opgaver. Hver division råder over et bestemt antal af særlige transportkolonner for at kunne motorisere nogle regimenter og på kort tid løse særlige forstærkningsopgaver. Derigennem er en bedre udnyttelse af den bestående vognpark muligjort. Motoriseringen af hæren bliver særlig lettet ved, at der i dag er indskrevet 265.000 køre-

tøjer i Svejts. Det er en femtedel mere end for et år siden. I tilfælde af mobilisering bliver alle brugelige køretøjer tjenestedygtige, og de står alle under militær kontrolføring.

Der kan siges så meget om den svejtsiske hærs kampføring, at den bliver yderst bevægelig, at den ikke er forskrevet til en fast doktrin, og at hæren bevidst bliver uddannet således, at den også i defensiven kan kæmpe offensivt. De talrigt forekommende befæstninger er ikke for Svejts kun en død afværgemur, men skelettet af en på det offensive forsvar indstillet strategi, som véd at betjene sig hurtigt af landskabets fordele.

Enhver svejtsisk soldat ved, at Svejts kan forsvare sig, og at det hertil har nogle trumfer på hånden, som det gælder om hurtigt at få spillet ud. Han ved imidlertid også, at han ikke i længden kan besejre en mægtig modstander, og at det derfor gælder om at gøre denne angreb så dyrt som muligt og tilføje ham et maksimum af skade. Det svejtsiske forsvar vil allerede gennem sin styrke i fredstid afskrække enhver mulig modstander og overbevise ham om, at heller ikke et muligt resultat af de indsatte midler og tab vil lønne sig. Det svejtsiske forsvars ånd er i første række viljen til forbitret modstand, hvori den fremtidige mulighed for sejr eller nederlag kun spiller en underordnet rolle.

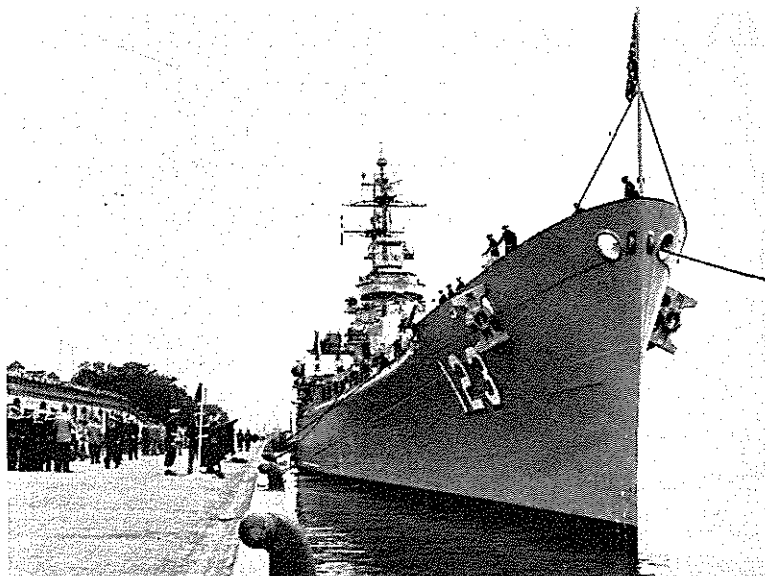
III.

Styrkelsen af det svejtsiske forsvar vil — forudsat at der bliver levnet den nødvendige tid hertil — gøre alpeandets hær til ikke alene omtrent den stærkeste hær i Europa, men også i dens sammensætning og taktiske opbygning og udrustning en af de mest moderne hære i verden. Det er forståeligt, at Svejts på sin snævre plads og handicappet af mangel på råstoffer må forsage meget, der kunne være ønskværdigt for oprustningen. Svejts går imidlertid i sin forsvarspolitik egne veje og undgår bevidst alle foranstaltninger, der kunne gøre dets hær til en stormagtshær i lommeformat. Eksemplerne i udlandet bliver fulgt opmærksomt, omhyggeligt studeret og udvalgt, for at alt, hvad der kan være nyttigt og muligt for Svejts, kan blive plukket ud. Den svejtsiske efterretningstjeneste har allerede under de sidste krigsår vist sig som en af de bedste og har endnu altid i rette tid erkendt den kommende udvikling.

Vi må imidlertid ved bedømmelsen af alpeandets militære styrke ikke alene tage udrustningen og de militære ressourcer i betragtning. Om uddannelsen kan i korthed siges, at den, trods den korte uddannelsesstid, der metodisk og med yderste koncentration bliver udnyttet til ren militær skoling, tilfredstillende de høje fordringer, der må stilles til en hær i dag i den moderne krigs tidsalder. At den korte uddannelsesstid giver så god frugt, må i første række tilskrives den faktor, der har størst betydning, når man betragter den svejtsiske kampkraft, den faktor, der formår at opveje selv manglerne i bevæbning og organisation: den gode ånd, den høje

Fortsettes side 32

SIDEN SIDST



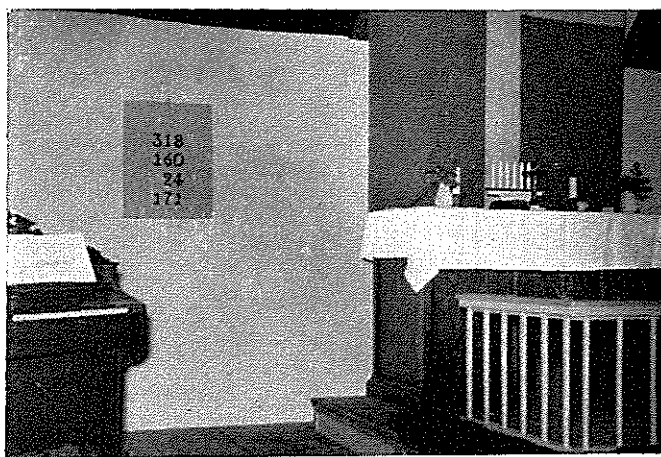
Den 18. juni ankom til Langelinie en amerikansk flådeafdeling på fire skibe, det største ses her under bugseringen til kajen. Det er USS ALBANY, som er opkaldt efter hovedstaden i staten »New York«.

Fot.: Rubæk og Ib Augustinus Jensen

Blandt de mange amerikanske marinesoldater var en dansk-amerikaner, Henry Christian Jacobson bor i Dorchester i staten Massachussets.



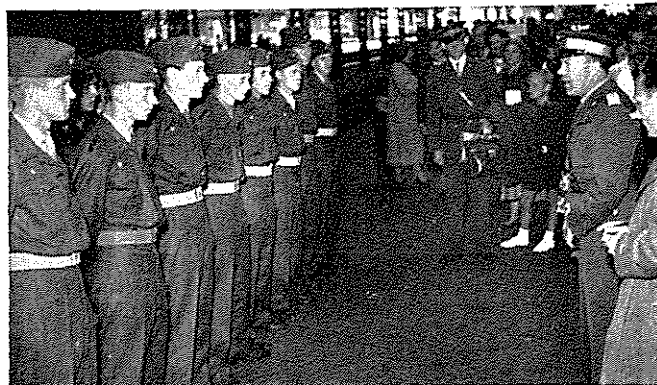
En række danske officerer, bl. a. den nye chef for hæren, general-løjtnant E. C. V. Møller, har været på studiebesøg i USA. Her ses general-løjtnanten ved hjemkomsten sammen med fra venstre: Oberstløjtnant M. N. M. F. Amtrup, oberstløjtnant F. B. Larsen og kaptajn H. Berg.



En ny særudstilling har set dagens lys på Tøjhusmuseet. Udstillingen omfatter museets nyerehvervelser, og på billedet ses en opstilling af en kirkesal fra den danske brigades kaserne i Aurich. På tavlen ses de salmenumre, der blev sunget ved den sidste gudstjeneste i Aurich.



De amerikanske marinesoldater var ivrige tilskuere til byens se-værdigheder. Her ser et hold marinere på Isted-løven.



17 elever fra flyvemekanikerskolen i Værløse rejste den 13. juni på et 30 ugers radarkursus paa Keesler Air Force base i USA. Her tager chefen for skolen, kaptajn Brandt-Møller, afsked med deltagerne på hovedbanegården.

EISENHOWER OG MONTGOMERY PÅ BESØG

Den øverstkommanderende for de fælles forsvarsstyrker i Europa, general Dwight D. Eisenhower, kom søndag den 20. maj på et 3 dages militært besøg til Danmark. Mandagen tilbragte general Eisenhower ved de dansk-norske og britiske styrker i Tyskland, og om tirsdagen besøgte generalen bl. a. Holmen, flyvestationen Karup og en række styrker fra Vestre landsdelskommando. Feltmarskal Montgomery besøgte Danmark i dagene 11.—13. juli og var bl. a. i Sydsjælland og på Lolland-Falster.

»Folk og Værn« viser her en række glimt fra besøgene.

Fot. Rubæk og Ib Augustinus Jensen



Fra v. generallejtnant Møller, feltmarskal Montgomery og forsvarschefen.



Eisenhower på flyvestation Karup.

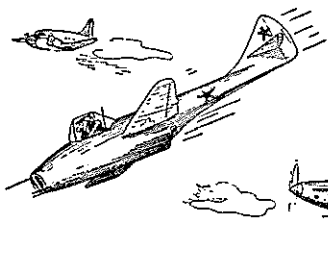


General Eisenhower ved ankomsten.

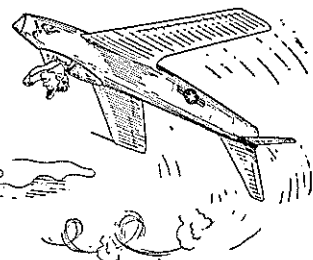


Fra søofficersskolen på Holmen.





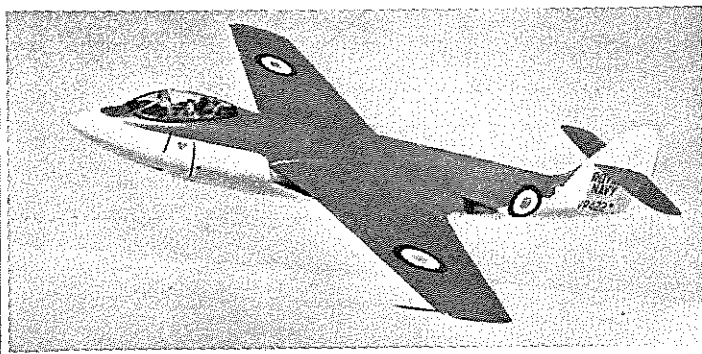
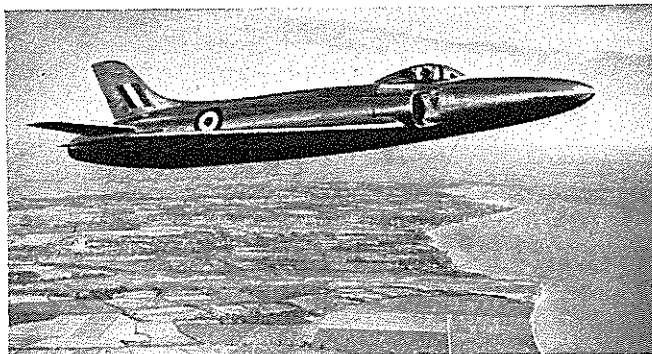
Fjernkendings siden



Ved kaptajnløjtnant L. WESSEL WETLESEN

Supermarine 535, Swift — England.

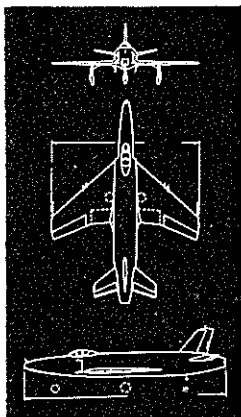
Hawker Sea Hawk — England



Enmotoret reaktionsjager — scrapbogen gruppe 1 c.

Enmotoret reaktionsjager — scrapbogen gruppe 1 c.

Beskrivelse: Lavt midtvinget mono-plan — bæreplanet forfra plant, nedenfra pileformet — een reaktionsmotor, to indsugningsporte på siden af næsen lige under cockpit'et, kraftig udstødsport i agterenden (efterbrænder) — optrækkeligt næsehjulsunderstel — enkelt bagudhældende, klokkeformet sideror, ret agterkant, forkant går jævnt over i kroppens overside, som vist på fotografiet (silhuetten er i denne henseende forkert), fremskudt — højderoret forfra V-formet, nedenfra pileformet — cigarformet krop, cockpit ved bæreplanets forkant, indsugnings- og udstødningsporte som nævnt ovenfor.



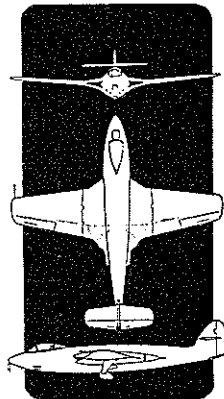
Data: Kun meget få data er frigivet. Man kan dog gætte på en max.hast. på ca. 1050 km/t. Følgende data kendes: Spændvidde 9,67 m, længde 13,08 m, armering 4/20 mm RK.

Motor: Een Rolls-Royce Nene reaktionsmotor (modellen ukendt).
Bemærkninger: Supermarine 535 fløj første gang den 23. august 1950. Den 10. maj 1951 meddeltes det, at RAF havde afgivet ordre på et antal af denne jager, der således bliver RAF's første pileformede jager. Den er udviklet fra forsøgsflyet Supermarine 510, der igen er udviklet fra Attacker (i produktion til den engelske flåde).

Sammenlign: F-86, Sabre, russiske pileformede reaktionsjagere.

Fjernkendingsopgave nr. 20/51. Følgende fly skal identificeres:

Beskrivelse: Midtvinget mono-plan — bæreplanet forfra V-formet, nedenfra trapezformet, afrundet overgang til kroppen indeholdende motorens udstødsporte — een reaktionsmotor, to indsugningsporte i planroden, to udstødsporte i bæreplanets agterkant — optrækkeligt næsehjulsunderstel — enkelt sideror — højt placeret, trapezformet højderor — cigarformet krop, cockpit langt fremme på næsen.

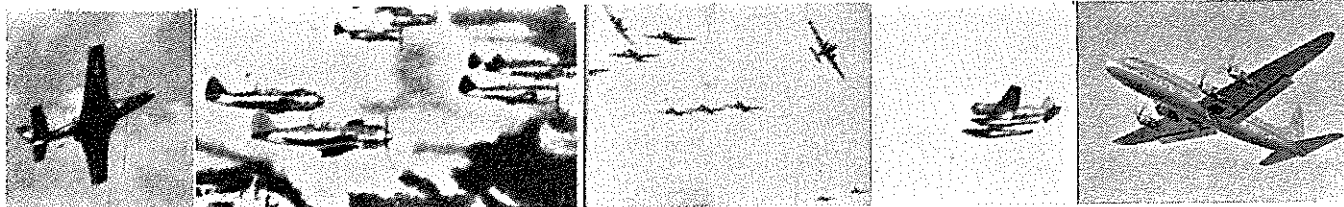


Data: Max.-hast. over 966 km/t, armering 4/20 mm RK, spændvidde 11,9 m, længde 12,1 m. Yderligere data endnu ikke frigivet.

Motor: Een Rolls-Royce Nene 4 reaktionsmotor, der udvikler 2268 kg's trykkraft.

Bemærkninger: Hawker Sea Hawk er hangarskibsaseret og udviklet efter specifikation N. 7/46. P. 1040, der ikke var udstyret til hangarskibslanding, var den første prototype. Den foretog sin jomfruflyvning den 2. sept. 1947. Sea Hawk er nu i serieproduktion til den engelske flåde, og de første seriemodeller forventes færdige i løbet af 1951.

Sammenlign: F9F, Panther, og F2H, Banshee.



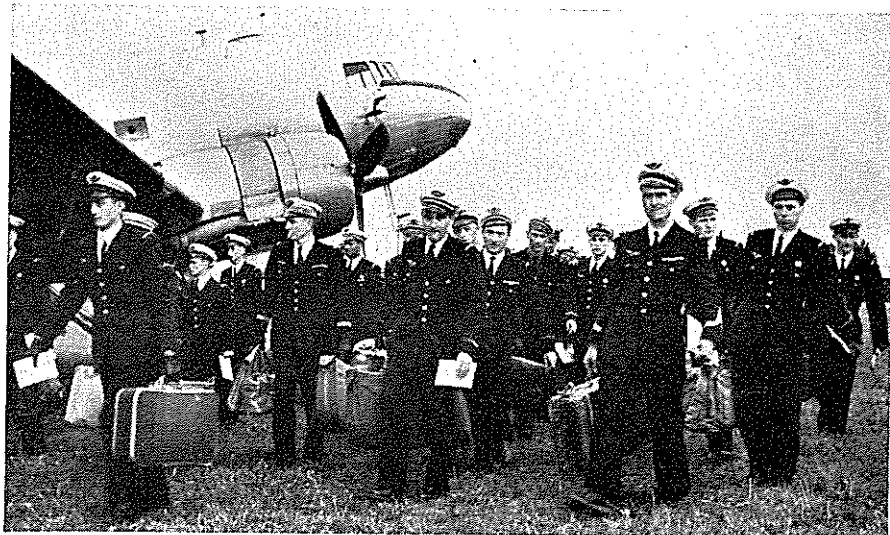
1. Dette er atter en vanskelig opgave. Kommer der ingen helt rigtige løsninger, tilfalder præmien (15 kr.) den, der har flest rigtige svar. Hvis flere stå lige, foretages der lodtrækning.

Løsningen indsendes senest den 1. september i konvolut mrk. »Fjernkendning« til »Folk og Værn«s redaktion, Vester Voldgade 117, Kbhvn. V.

Løsning på fjernkendingsopgave nr. 18/51: Billed nr. 1 — Mig. 15, nr. 2 — Mig. 9, nr. 3 — De Havilland Hornet (Sea Hornet), nr. 4 — De Havilland Vampire, nr. 5 — Yak 3. Vinder: Erik Jauert, Vibyvej 67, Aabyhøj.

FRA SKIB OG KASERNE

Franske flyvere på besøg



De franske gæster kom i to Dakota-maskiner til flyvestation Værløse, hvor de blev budt velkommen af chefen for flyveskolen, oberstløjtnant T. A. Poulsen.

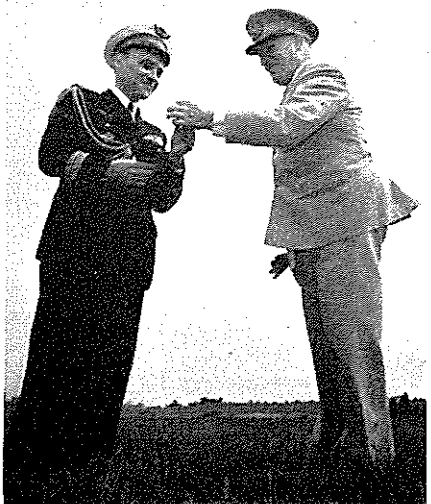
Fot. Ib Augustinus Jensen



Chefen for flyvevåbnet, generalløjtnant C. C. J. Førslev, finder ved ankomsten et par firkløvere, som overrækkes den franske oberst Retourna.

64 franske officerer og flyvekadetter fra flyveskolen i Salon har med chefen, luftbrigadegeneral le Roy, i spidsen gæstet Danmark fra den 17. til den 20. juni.

Oberstløjtnant T. A. Poulsen overrakte på flyveskolens vegne et sølvbæger med inskription til den franske brigadegeneral le Roy, der kvitterede med at give de danske værtsfolk en sølvplade med den franske flyveskoles våben.



Under besøget spillede bl. a. en håndboldkamp, der endte med dansk sejr på 9-8.

VIDSTE DE DET?

VED JAN RAP

Spøgelser hjemsøgte marinen.

I sommeren 1711 lå det meste af den danske flåde samlet i Køge Bugt. En del af folkene blev sat på vagt i land ved Stevns, hvilket ikke huede dem. En nat deserterede ti mand af samme grund. Ifølge gamle beretninger havde det flere gange spøgt på skibene, og skildvagterne var mere end almindeligt bange for spøgelser, hvilket desertererne benyttede sig af, idet de klædte sig ud i hvide lagner. På den måde slap de forbi vagten, som skrækslagen glemte at foretage sig noget. En af Tordenskjolds matroser, Trosner, fra hvem historien stammer, fortæller imidlertid, at desertererne se-

nere fik deres straf, idet de alle blev gift i København!

Soldaterkoner.

I det attende århundrede var det tilladt og meget almindeligt, at de danske soldater både havde kone og børn boende på kasererne. Det var ikke videre komfortable forhold, der blev budt familierne, idet de måtte sove sammen med mændene på de store belægningsstuer. Sengetøj kendtes ikke. Man sov på halm. Kun når kvinderne skulle føde, fik de overladt et værelse for dem selv, hvorfra de kort efter fødslen igen flyttedes til belægningsstuerne.

Spillet

om Indiens nordvestgrænse

Fortsat fra side 15

under denne årelange strid, fordi de behøver hinanden økonomisk samt bruger over 50 % af statsbudgettet til de militære rustninger. Men imedens ligger den gamle indfaldsport til den indiske slette, det nordvestlige grænsehjørne, praktisk talt ubevogtet og ukontrolleret hen, — som en skueplads for det ældgamle spil, Kipling bl. a. har skildret så mange gange, mellem de vilde bjerge og i de trange pas.

Og hvor står under disse omstændigheder Afghanistan, — afskåret fra Indien, med den røde hær på sine grænser mod nord og begivenhederne i Persien i sin ryg?

Og hvorledes ser det ud langs den nordvestgrænse, som englænderne vogtede så nidkært, men som nu ligger som et ingenmandsland, der efter ældgammel skik sælger sig til den, der byder højest? — Hvornår tænder den berømte fakir af Ipi atter den hellige krigs fakkel og mod hvem? — Og hvor står Pakistan, ja selv Indien, den dag, da uvejret måtte bryde løs, eventuelt som en afghansk »Korea-krig«.

Begge lande har ganske vist erklæret, at hvis striden om Kashmir går

dem imod, vil de udmelde sig både af Commonwealth og FN. — Men vil Pakistan i så fald igen lade styrkerne fra nordvest og nord uantastet passere deres territorium.

Næppe godvillig. For muhammedanere og kommunister har hidtil været som ild og vand, og regeringen i Kashmir ved naturligvis, at hvis den røde hær går over Indus, er den frihed, som Pakistan har kæmpet så hårdt og længe for, tabt.

Det samme ved Indien. Nehru har fornylig set Maos forsøg på at trænge frem gennem Thibet, og bag uroen mod nordvest ved han, at de samme kræfter lurar på at tage Indien i en vældig knibtang, hvis kæber allerede anes ned gennem Thibet-Nepal, hvor uroen også har vist sig, og Afghanistan-Pakistan.

Det er Sovjet, der også her føler sig frem, som det gør det langs hele den vældige front gennem Asien og Europa. — Derfor må man håbe, at Karachi og Delhi, trods alle modsætninger, til slut vil række hinanden hånden for i egen og hele den vestlige verdens interesse at sikre den nordvestgrænse, som England hidtil har holdt med så megen tapper årvågenhed.

For falder Indien, er Asien i Moskvas hånd, og så har Kreml nået et af sine vigtigste mål på vejen til verdensherredømmet.

Gymnastik.

Først i begyndelsen af det nittende århundrede indførtes gymnastikken som et led i de danske soldaters uddannelse. Samtidig blev det vedtaget, at »basserne« skulle lære at svømme.

Den omvendte Verden.

Omkring 1820 var underofficererne i den danske hær så slet lønnede, at de var nødt til at se sig om efter muligheder for at tjene noget ekstra. Det var således ikke ualmindeligt, at underofficererne mod betaling pudsede soldaternes våben og holdt deres tøj vedlige.

En »ildsprøjte«.

Da det trak op til krig i 1864, modtog den danske marine mange mærkelige råd fra patriotiske danskere. En købmand mødte således op med en opfindelse, som han kaldte »ildsprøjten«. Det mærkelige apparat bestod af en stor tank med en mængde rør. Tanken skulle installeres i skibslasterne, og rørene skulle fra tanken føres op i det fri. Ved hjælp af en pumpe var det meningen fra tanken gennem de mange rør at sprøjte petroleum over på fjendtlige skibe, hvorefter brandbomber skulle fuldbyrde arbejdet. Marinen benyttede sig ikke af købmandens tilbud, der — nutidens flammekastere in mente — ikke var så tosset.

Pengetransport til Holmen.

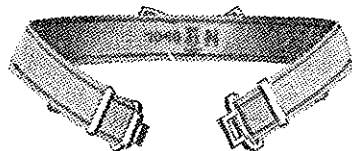
Når der i gamle dage (helt op til 1914) skulle udbetales forstrækning på Holmen, hentedes pengene i Nationalbanken med en lille vogn, der blev trukket af seks bevåbnede orlogsgaster. Foran optoget gik en underofficer med draget sabel. Da det ofte drejede sig om store beløb, der blev transporteret på denne måde, løb man ikke nogen unødigt risiko og lod for alle tilfældes skyld en revolverbevåbnet underofficer følge med i nogen afstand.

Et papir-panser.

I 1860 fandt en dansker på at fremstille et skibs-panser af en særlig papirmasse. Hans opfindelse blev prøvet på Amager Fællod, men havde ikke succes.

Samme kaliber i Rusland og U. S. A.

Til geværer og maskingeværer bruger russerne og amerikanerne ammunition af samme kaliber, nemlig 7,62 mm. Alligevel passer patronerne fra et russisk gevær ikke til et amerikansk og omvendt, fordi de er af forskellig form.



REGLEMENTERET
FELTLIVREM
M. 1945

2 størrelser: Normal 100 cm og 125 cm lang. Både skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 11,75

Endvidere lås skulderremspær med forlængerstykker, korttasker, gamacher og paksække.

Kongens Nytorv København K.



Guldtrækkeri, stuen

Avertér
i
Folk
og
Værn

FOTO Interesserede Soldater søges til at modtage og udlevere **FOTOARBEJDE** for os.

God Fortjeneste. Henv.:

LEXA, Box 28, Silkeborg.



Foto: Zimmermann

Officersskolens konkurrence i moderne femkamp

DEN moderne femkamp bestaar som bekendt af nedenstående 5 discipliner:

- Terrainridning: 3000—5000 m.
- Kårdefægtning: Alle mod alle.
- Duelskydning med pistol: 20 skud i 4 serier à 5 skud.
- Svømning: 300 m fri svømning.
- Terrainløb: 4000 m.

Denne meget krævende konkurrence har siden 1950 været et led i

officersuddannelsen og tillige eksamensfag ved afgangseksamen fra hærens officersskole.

Aarets femkampkonkurrence, der således var den 3. i rækken, afholdtes — begunstiget af det mest straalende forårsvejr — i dagene 18. til 22. maj.

Den 18. maj kl. 8,00 startede efter lodtrækning første mand til terrainridningen, der fandt sted i Næstved ved gardehusarregimentets kaserne dels på eksercerpladsen og dels ind gennem Kalbyrisskov. Allerede dagen i forvejen havde lodtrækning om startorden og hest fundet sted mellem de 67 deltagere, men ingen fik dog sin hest udleveret før ca. 1 kvarter før, starten skulle finde sted. Med 5 minutters mellemrum sendtes rytterne så afsted ud på ruten.

Hestene var tilvejebragt dels fra officersforeningen, dels fra gardehusarregimentet og dels fra rideskolen, således at der var det tilstrækkelige antal heste til rådighed, og ingen hest skulle bruges 2 gange. Den forskel, der altid vil være mellem hestenes egnethed i forbindelse med den ret betydelige forskel i elevernes ridefærdighed, gav naturligvis store forskelle i de opnåede resultater. I alt nåede 11 mand fejlfrit igennem og uden tab af points for tid. Blandt disse 11 var det den brugte tid, der var afgørende for placeringen, og herefter blev:

Nr. 1 Sekondløjtnant V. Jensen med 100 points og tiden 6 35,2 min.

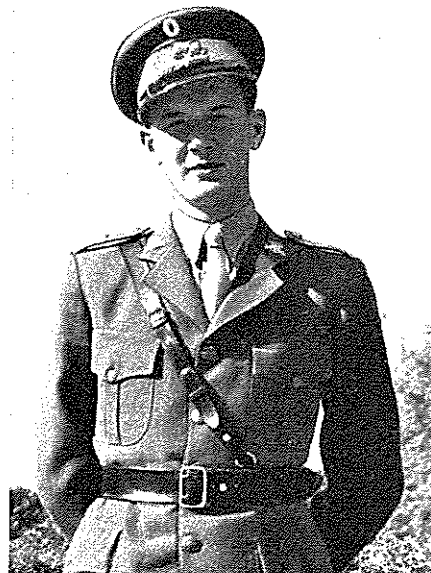
Nr. 2 sekondløjtnant G. Andersen med 100 points og tiden 6 57,8 min.

Nr. 3 sekondløjtnant J. R. Jensen med 100 points og tiden 7 05,8 min.

Andre klarede sig mindre godt, og ikke mindre end 7 deltagere måtte udgå på grund af uheld eller diskvalifikation.

Straks efter konkurrencens afslutning transporteredes konkurrenterne tilbage til København, hvor femkampen fortsattes om søndagen på hærens gymnastikskole. På grund af de mindre uheld ved ridningen var deltagerantallet skrumpet ind til 62, men til trods herfor varede fægtningen fra kl. 7,30 til ca. 17,30. Det var et utal af kampe, der måtte udkæmpes, idet man efter reglerne skal kæmpe alle mod alle, således at hver enkelt mand fik 61 kampe. Spændingen steg naturligvis, som dagen gik, idet alle deltagerne og tilskuerne hele tiden var klar over stillingen og nøje vidste, hvormange sejre såvel han selv som de nærmeste konkurrenter havde.

Slutresultatet på den meget jævn-



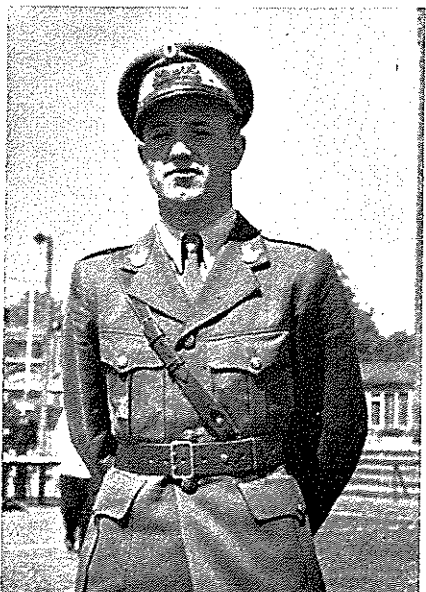
Sekondløjtnant J. R. Jensen.



Sekondløjtnant G. Andersen.



Sekondløjtnant V. Jensen.



Sekondløjtnant E. S. Hansen.



Løjtnant af reserven E. A. Aaberg-Pedersen.

byrdige konkurrence blev for de bedst placeredes vedkommende:

Nr. 1. Sekondløjtnant E. S. Hansen med 47 sejre.

Nr. 2. Sekondløjtnant P. K. Larsen med 46 sejre og

Nr. 3. Sekondløjtnant V. Larsen med 43 sejre.

Til sammenligning skal det kun anføres, at den dårligst placerede — altsaa nr. 62 — opnåede 14 sejre.

Mandagens konkurrencer.

Mandag den 21/5 fortsattes derefter om formiddagen med duelskydningen på pistolskydebanerne i Ryvangen.

Resultaterne var også her i høj grad varierende, idet bedste mand opnåede 20 træffere og 149 points, medens dårligste skytte kun havde 3 træffere og 17 points.

De 3 bedst placerede blev:

Nr. 1. Sekondløjtnant C. F. Hagen med 20 træffere og 149 points.

Nr. 2. Sekondløjtnant J. R. Jensen med 20 træffere og 147 points

Nr. 3. Sekondløjtnant K. D. Graf med 19 træffere og 143 points.

Om eftermiddagen gik det så løs i Frederiksberg svømmehal, hvor deltagerne, delt i heats efter lodtrækning, startede på den 4. disciplin: 300 m fri svømning.

De 3 bedst placerede i svømningen opnåede følgende tider:

Nr. 1. Sekondløjtnant O. C. S. Helwigh 5.06,0 min.

Nr. 2. Sekondløjtnant E. S. Hansen 5.51,4 min. og

Nr. 3. Sekondløjtnant K. R. Schmidt 5.52,5 min.

Endelig afvikledes 5. og sidste disciplin, 4000 m TERRAINLØB, tirsdag morgen den 22/5 kl. 9,30 i terrainet om Bregnerød. Med eet minuts mellemrum startede konkurrenterne ud på en idyllisk rute ind gennem den forårsfriske skov. Der var dog ingen af deltagerne, der gav sig tid til at nyde naturen, de tænkte kun på eet: at komme fremad, opnå føling med løberen foran eller undgå at blive indhentet af den næste startende. På denne måde udkæmpedes mangen en krævende og spændende kamp på de

snævre skovstier, og ved målet var alle løbet fuldstændig ud.

De 3 bedst placerede blev:

Nr. 1. Sekondløjtnant K. L. Nielsen i tiden 14.02,2 min.

Nr. 2. Sekondløjtnant A. Lassen i tiden 14.06,4 min.

Nr. 3. Sekondløjtnant V. Laursen i tiden 14.07,7 min.

Hermed var den samlede konkurrence afsluttet, og deltagerne kunne trætte og ømme gå i bilerne og køre tilbage til København.

I løbet af eftermiddagen forelå det samlede resultat, der for de bedst placerede blev:

	Ridning			Fægtn.		Skydning		Svømning		Terrainløb		
	points	tid	nr.	antal sejre	nr.	trufne fig.	points	nr.	tid	nr.		
E. S. Hansen	100	7,49,0	6	47	1	17	140	8	5,51,4	2	15,11,5	21
V. Jensen	100	6,35,2	1	43	3	18	125	7	6,39,5	13	15,00,9	16
G. Andersen	100	6,57,8	2	26	35	18	144	4	6,10,3	6	14,54,0	12
J. R. Jensen	100	7,05,8	3	34	14	20	147	2	7,50,4	42	14,59,9	14
Aaberg-Pedersen	72	9,12,2	24	31	17	13	110	23	6,28,6	10	14,27,1	5
O. C. S. Helwigh	85	8,13,4	17	38	8	5	32	60	5,06,0	1	14,26,5	4

Nr. 1. Sekondløjtnant E. S. Hansen med 38 points.

Nr. 2. Sekondløjtnant V. Jensen med 40 points.

Nr. 3. Sekondløjtnant G. Andersen med 59 points.

Nr. 4. Sekondløjtnant J. R. Jensen med 75 points.

Nr. 5. Løjtnant af res. E. A. Aaberg-Pedersen med 79 points.

Nr. 6. Sekondløjtnant O. C. S. Helwigh med 90 points.

Nedenstående tabel giver en oversigt over de 6 bedst placeredes resultater i de enkelte discipliner.

Ildrætsstævnet mellem søofficersskolen og hærens officersskole

Det traditionelle idrætsstævne mellem de 2 officersskoler afholdtes — med søofficersskolen som arrangør — på Østerbros stadion lørdag den 2. juni.

For at udligne den store fordel, som den største af skolerne næsten altid vil have ved at kunne vælge mellem mange omner, var det i år bestemt, at holdet fra hærens officersskole kun måtte udtages blandt eleverne i 4 klasser. Til trods herfor vandt hærens officersskole dog den samlede konkurrence med 136 points mod 95.

Stævnet, der bl. a. overværedes af samtlige ikke deltagende elever fra de 2 skoler, fik et smukt og værdigt forløb, sikkert og myndigt ledet af

orlogskaptajn J. B. Bonnek med assistance af rutinerede ledere af de enkelte discipliner.

Umiddelbart efter stævnet overrakte chefen for søofficersskolen, kommandør G. Paulsen, præmierne til vinderne i de enkelte discipliner. Mange gode resultater.

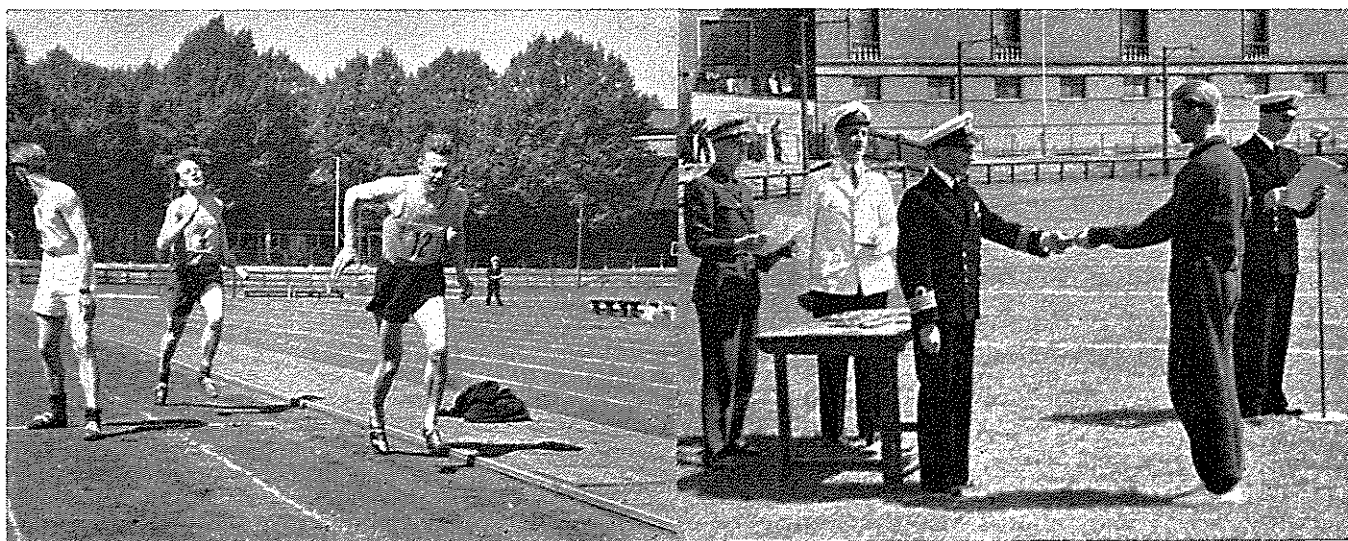
Vi bringer nedenfor navnene på vinderne samt resultaterne fra de enkelte discipliner:

100 m løb: Sekondløjtnant B. G. Schmidt i tiden 11,4 sekund.

Højdespring: Søkadet aspirant P. J. Lassen 1,70 m.

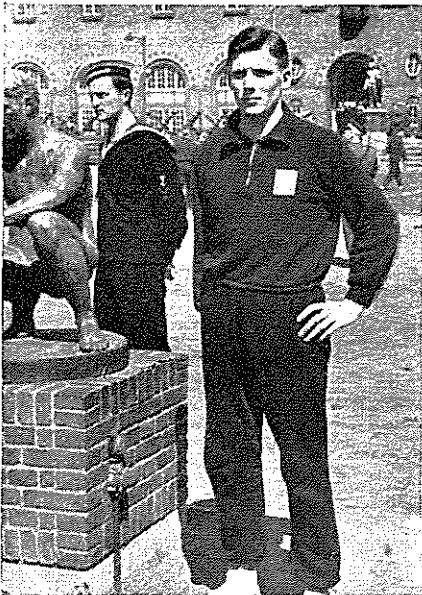
Diskoskast: Intendanturkadet aspirant P. Hansen 28,10 m.

400 m løb: Sekondløjtnant B. G. Schmidt i tiden 51,7 sekund.



Fra 1000 m stafetløb: skifte mellem sekondløjtnant O. C. S. Helwigh og sekondløjtnant J. F. Nørbæk.

Fra præmieuddelingen: Kommandør G. Paulsen overrækker præmien til vinderen af højdespring, søkadet aspirant P. J. Lassen. Ved mikrofonen ses orlogskaptajn J. B. Bonnek, bag præmiebordet artillerikvartermester P. V. Petersen og sekondløjtnant Raee.



Stævnets bedste idrætsmand, vinder af 100 m løb (11,4 sek.) og 400 m løb (51,7 sek.), sekondløjtnant B. G. Schmidt

Spydcast: Sekondløjtnant P. K. Larsen 47,45 m.

Længdespring: Løjtnant af reserven E. Bülow 5,95 m.

Håndbombekast: Sekondløjtnant K. Kristensen 76,62 m.

1500 m løb: Sekondløjtnant C. J. Sebbelow i tiden 4,35 minut.

Kuglestød: Sekondløjtnant H. E. Nielsen 11,56 m.

4x100 m stafetløb: Hærens officersskole i tiden 47,1 sekund.

1000 m stafetløb: Hærens officersskole.

Dagens bedste præstation leveredes således af sekondløjtnant B. G. Schmidt, der vandt både 100 og 400 m løbet i så gode tider som henholdsvis 11,4 sekund og 51,7 sekund, og til dette sidste resultat skal yderligere anføres, at det opnåedes på 6. bane og således uden at vinderen på noget tidspunkt så noget til konkurrenterne.

Endelig blev resultatet af den afsluttende håndboldkamp uafgjort, idet den uhyre spændende kamp endte 7-7.



Søværnets atletikkonkurrencer

Som hovedkonkurrence i søværnets mange årlige konkurrencer afholdtes den 7. og 9. juni d. å. konkurrencer i atletik.

Traditionen tro begunstigedes stævnet af det herligste solskinsvejr. Stævnet var tilrettelagt således, at man d. 7. juni afviklede alle de indledende øvelser, hvorefter man d. 9. kun havde finalerne tilbage.

De mange civile tilskuere fik derfor en række gode og velafviklede discipliner at kikke på. Stævnet havde god tilslutning fra 14 institutioner, foreninger m. fl.

Ialt var der anmeldt 121 deltagere i atletik, 5 hold à 8 mand i tovtrækning og 7 hold à 4 mand i 1000 m stafetløb.

Stævnet indledtes med indmarch (med fane) af samtlige deltagere, der afgav honnør for stævnets præsident, kommandør Frederiksen. Alle konkurrencerne afvikledes med en forbavsende præcision, og flere gode resultater opnåedes. Vi nævner følgende:

100 m løb: vpl. 4815 S. Østergaard, søv. kaserne, 11,6 sek.

200 m løb: vpl. 6430 P. Bæk, Arresødallejren, 24,9 sek.

400 m løb: vpl. 6430 P. Bæk, Arresødallejren, 55,4 sek.

800 m løb: vpl. 6243 K. Nielsen, søv. kaserne, 2 min. 14,8 sek.

1500 m løb: vpl. 6243 K. Nielsen, søv. kaserne, 4 min. 42,2 sek.

250 m forhindringsløb: vpl. 16924 C. R. Andersen, Middelgrundstortet, 43,0 sek.

Højdespring: SKAS P. J. Lassen, Søofficersskolen, 1,70 m.

Længdespring: vpl. 17003 K. D. Christoffersen, Flakfort, 5,99 m.

Kuglestød: vpl. 17003 K. D. Christoffersen, Flakfort, 11,42 m.

Håndbombekast: Kyst Kv. II. K. G. Petersen, I. S. K., 84,46 m.

Spydcast: SKAS. E. S. Salling, 50,70 m.

Diskoskast: vpl. 6089 H. Jensen, søv. kaserne, 34,39 m.

1000 m stafetløb: Søofficersskolen, 2 min. 17,3 sek.

Tovtrækning: Middelgrundstortet.

Den af søværnskommandoen udsatte vandrepræmie, der vindes ved opnåelse af flest points ved 1., 2., 3. og 4. pladsen, med henholdsvis 4, 3, 2 og 1 points, blev vundet af søofficersskolen.

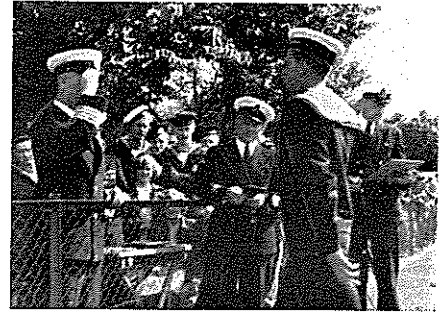
I alle discipliner var der af forskel-

Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Sørensen

47 havde mareridt sidste nat. Hver gang han var lige på nippet til at falde i søvn, fo'r han op og troede, han skulle høres i tjenesteforhold. Til daglig kommer han nemlig altid op, når han begynder at blunde.

Har endnu ikke fået pakke hjemmefra. Forsøgte om aftenen at stoppe et par strømper. Punkterede min tommelfinger 5 gange og led et stort blodtab.



Præmieuddeling ved stævnets præsident, kommandør Frederiksen.

lige interesserede foreninger udsat enkeltmandspræmier.

Disse præmier blev efter stævnets afslutning overrakt de enkelte præmictagere af stævnets præsident.

Til overværelse af finalerne var indbudt repræsentanter for hæren, dansk militært idrætsforbund, Københavns atletikforbund m. fl. Bl. a. kan nævnes som meget interesserede tilskuere oberst Friis, D. M. I., kommandør Poulsen, søofficersskolen, oberstløjtnant Rasmussen, hærens gymnastikskole, oberstløjtnant Limkilde-Hansen, D. M. I., kaptajn Bøving, generalkommandoen, m. fl.

Det vellykkede stævne afsluttedes kl. ca. 15 med, at orkestret spillede nationalsangen.

En sommeruniform til orlogsgasterne

Da den nye forsvarsordning åbenbart har sendt så mange af de gamle og hævdvundne bestemmelser i smeltediglen for at lade dem genopstå i ny glans og herlighed, kan der måske være anledning til, at også en almindelig værnepligtig stikker hovedet ud af busken med et lille ændringsforslag. Det drejer sig i al sin enkelhed om en sommeruniform for marinens værnepligtige. Medens hærens soldater om sommeren får lov til at nyde deres fritid i skjorteærmer, er orlogsgasterne forpligtede til under strafansvar selv på de mest tropiske dage at bære den ulidelig varme sorte bluse.

Jeg vil derfor gerne af retfærdighedsgrunde på transpirerende våbenfællers og egne vegne anræbe de højere myndigheder om at have opmærksomheden henvendt på dette problem.

Naturligvis kan man ikke forlange, at orlogsgasterne i lighed med soldaterne skal have lov til at smide blusen, da enhver form for maritim værdighed frembåret i undertrøje selvsagt vil gå over styr. Men kunne der ikke laves en både let og klædelig drejlsbluse til brug på varme dage? Selvom forsvarsudgifterne måske er store nok i forvejen, kan en sådan foranstaltning vel næppe ligefrem vælte budgættet.

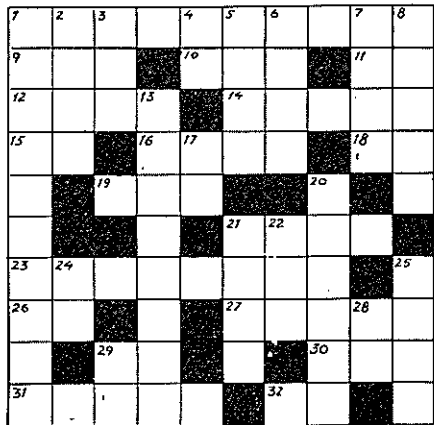
I håbet om, at ovenstående linier vil nå et forstående og barmhjertigt øje, henleder jeg slutteligen de højere myndigheders opmærksomhed på det gamle nordiske sagn om Odins ravne,

der ofte hviskede denne ærværdige herre betydningsfulde ting i øret. Ja, der var sågar dem, der påstod, at han havde størsteparten af sin visdom fra disse geskæftige fugle.

vpl. cand. mag. Niels Kjærulf,
5142.

Skib og kasernes KRYDS OG TVÆRS

Opgave nr. 33



- Vandret:**
1. Assistent
 9. Alene
 10. Drik
 11. Dyr
 12. Rane
 14. Segne
 15. Rust
 16. Flamme
 18. Består
 19. Jordart
 21. Nedrig
 23. Minsandten
 26. Smile
 27. Hefstig
 29. Krikke
 30. Haste
 31. Beklædningsgenstand
 32. Træ

- Lodret:**
1. Urimelig
 2. Særling
 3. Stedord
 4. Bekræftelse
 5. Alderdom
 6. Redskaber
 7. Ildsted
 8. Sportsfolk
 13. Sløje
 17. Bornholmer
 20. Stolt
 21. Fire ens
 22. Værktøj
 24. Kærtogte
 25. Kvist
 28. Træ
 29. Drik

Konstruktør (15 kr.): 5837/Nielsen, flyvemekanikerskolen Værloeselejr.

Løsning på opgave nr. 32.



Ingen rigtige løsninger.

Lottestævne på Gaunø

Fortsat fra side 13

lederne af de tre udenlandske hold, Ingegerd Undén, Sverige, Anne Marie Ulsten, Norge og C. Saunders Davies, England. Der blev bl. a. rettet tak til lottechefen, fru Inger Schleder-mann, til lejrchefen, fru Michaela Smith, til konkurrencelederen, fru Tove Jorckston, til lederen af de flit-tige forplejningslotter, frk. Andrea Eriksen, og til alle de udenlandske gæster, der fik overrakt hver et lille dannebrogslag på sølvstander.

Lejrbålet var hver aften i den tid, stævnet varede, et festligt og stem-ningsfuldt punktum på en virksom dag. Gaunø gods stillede brændsel til disposition for bålet, der hver aften — foruden af lotterne — havde besøg af baron Reedtz-Thott og hans frue samt af nogle befalingsmandselever fra Holbæk, der under ledelse af sekondløjtnant Claus Ulrik Arup vare-tog radio- og feltelefontjenesten i forbindelse med lottelejren. Disse soldater arrangerede forskellig un-derholdning ved lejrbålet og opnåede stor popularitet blandt lotterne.

Men det var kun om aftenen, at lot-terne faldt til ro og slappede af. Om dagen var den store lottelejr en sum-mende myretue af travle kvinder. Ikke mindst forplejningslotterne hav-de fuldt op at gøre. Det er jo sin egen sag at skulle mætte over 1.000 mun-de, når man måske er vant til at lave mad til fire menesker til hverdag. Der var hektisk travlhed omkring køkkenteltene med de 15 moderne amerikanske feltkøkkener, men der

var også arbejdslyst og godt humør, og alt arbejde kom fra hånden til ti-den — næsten da.

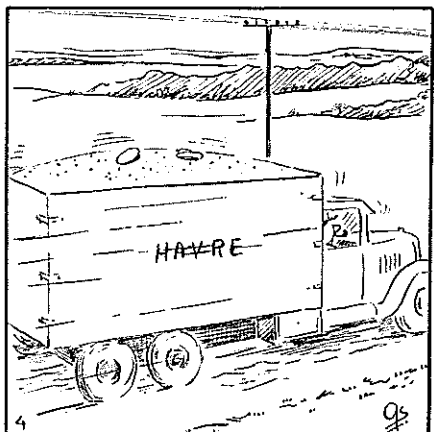
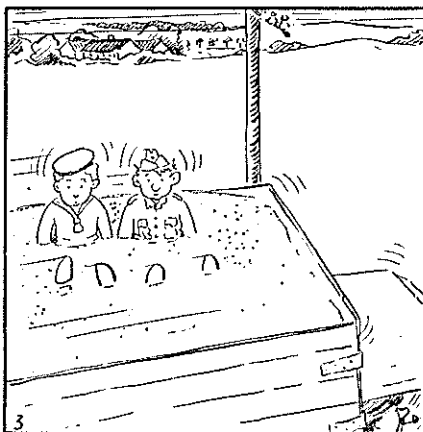
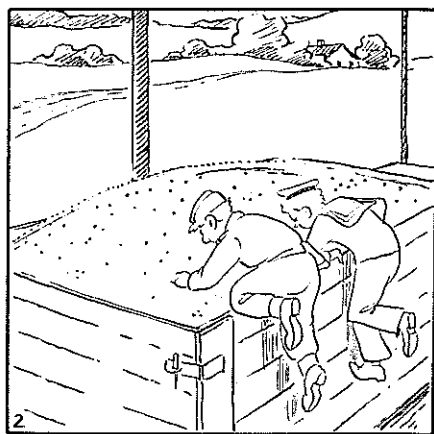
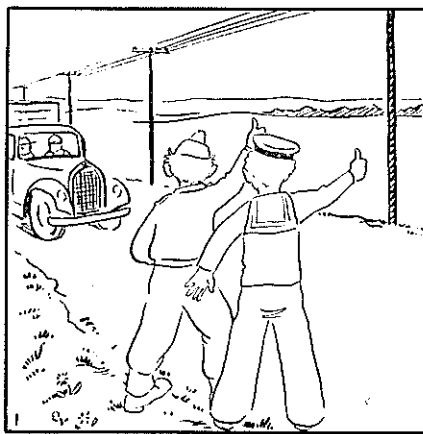
Også i kontorteltene ved lejrens indgang herskede der ustandselig for-rygende travlhed. Her sørgede fru-erne Schledermann, Smith, Skeel, Jorckston, Fog m. fl., bistået af or-logskaptajn C. Høegh-Guldberg og lottekorpsets forbindelsesofficer til generalkommandoen, kaptajn A. Jør-gensen, for den administrative side af sagen. Denne opgave var ikke mindst vanskelig under de ret primitive for-hold, men ved hjælp af en feltele-phon, et højttaleranlæg, en duplikeret lejra-vis og en vældig arbejdsiver klappede hele arrangementet over al forventning.

Det skortede ikke på musikalsk un-derholdning i lejren. Om søndagen spillede lotternes eget musikkorps, bestående af en snes medlemmer med piber og trommer, og mandag og tirsdag eftermiddag musicerede 5. regiments musikkorps, Vordingborg, på stillepladsen.

Om morgenen, onsdag den 6. juni kl. 9, havde praktisk taget alle lotter-ene forladt Gaunø-lejren, hvorefter den blev overgivet garderhusarregi-mentet til nedbrydning. Og lotteche-fer, fru Inger Schledermann, kunne tage hjem med erindringen om gene-ral Gørtz' ord, da han havde haft lej-lighed til at inspicere lejren: »Jeg har været meget tilfreds med det, jeg har set, og der er for mig ingen tvivl om, at danske lotter vil kunne få stor betydning i bestræbelserne for at skabe et effektivt dansk forsvar.«

Leif Plenov.

KNOLD og SPRØJT



Da danskerne forsvarede Thailand til søs

Fortsat fra side 11

kostet franskmændene tre døde og flere sårede. På siamesisk side var tabet 4 døde, 2 savnede og 41 sårede.

— — —
Snart efter rejste Christmas hjem for at drage ud på ny eventyr. Han oplevede siden en mængde og vandt alle danske drenges hjerter ved bl. a. at skrive sine spændende »Peder Most«-bøger. I 1924 døde han i Danmark.

Den anden danske hovedperson i dramaet ved Paknam, Richelieu, udnævntes i 1893 til kontreadmiral for den siamesiske flåde. Fra 1899 til 1902 var han marineminister og nåede at få gennemført mange forbedringer, før han i 1902 vendte hjem til Danmark. Han må faktisk betragtes som stifteren af det moderne Thailands marine. I Danmark kom han til at indtage førende stillinger bl. a. som bestyrelsesmedlem i Ø. K. og B. & W., som direktør i D. F. D. S. o. s. v. Han blev isøvrigt en af den sønderjydske sags varmeste forkæmpere. Den foretagsomme skibsdreng, der endte som en af sit lands store mænd, døde i 1932.

Siameserne har aldrig helt glemt hadet til franskmændene og indvikledes i 1940 i grænsestridigheder med fransk Indokina. Desværre forleddes de til at gaa i alliance med Japan

og mistede bl. a. flere orlogsskibe i kamp. Efter krigen viste det sig imidlertid, at indflydelsesrige mænd i riget havde plejet forbindelse med de allierede. Desuden havde landet haft en ret stærk modstandsbevægelse. I 1946 optoges Thailand i F. N., og der skulle således intet være til hinder for et fortsat venskab mellem det thailandske og det danske søforsvar.

Det svejtsiske forsvar

Fortsat fra side 22

kampmoral og den uforgængelige værnevilje, der generationer igennem har besjælet hver eneste soldat og hele det svejtsiske folk. Borger og soldat er i det svejtsiske folkefællesskab et og det samme, hæren er simpelthen en del af det svejtsiske demokrati.

Når den svejtsiske soldat kommer til den største prøve, til kampen mod en fjende, der trænger ind i hans land, ved han, hvilke værdier han har at miste; at han kæmper for bevarelsen af sine kære, sit hjem og sin arbejdsplads; at han forsvarer et fædreland, som ingen har noget at bebrejdede, og som i generationer kun har levet og arbejdet for freden. Alle landets partier står bag forsvaret og går ind for de store ofre, der kræves til en i fredstid endnu aldrig praktiseret oprustning af et sådant omfang. At Moskva-Kremles kreaturer, de kommunister, der benævner sig arbejderparti, løber storm mod forsvaret, kræver kun yderligere stabilisering

på den indenrigspolitiske front og yderligere sluttet op om forsvaret.

Den militære aktivitet, der finder sted frivilligt og uden for tjenesten, og som i Svejts har taget et forbløffende omfang, er et særligt udtalt udtryk for den svejtsiske militære ånd. I over 50 militærforeninger og organisationer arbejder hen imod 100.000 svejtsiske menige, underofficerer og officerer på frivillig videreuddannelse. Det er umuligt på dette sted at beskrive omfanget af det arbejde, der her bliver præsteret på alle militære områder. Men også hos selve tropperne finder man en sådan aktivitet uden for tjenesten, især ved dyrkelse af militære sportsgrene. Alene det faktum, at der i vinter har været over 600 militærskipatrujer i Svejts, der uden godtgørelse og under anvendelse af egne finansielle midler har trænet sig op og indenfor hærens enheder har bestået hårde udtagelseskampe, formår at dokumentere omfanget af den nævnte aktivitet.

Det er ikke rent tilfældigt, at de i forbundsbyen Bern akkrediterede legationer og gesandter for største delen også er ledsaget af en militærattaché, for hvem Svejtserhæren med sin materielle og moralske styrke synes at være et værdifuldt og inspirerende objekt at iagttage. Dette lille lands hær, stærkt rustet og båret oppe af et helt folks uimodståelige værnevilje, udgør ingen trusel, men et sikkert værn og garanti for freden i Europas hjerte.



Benyt

PRIVATBANKEN

til alle Deres

BANKFORRETNINGER

Bryggeriet STJERNEN



Øl og Mineralvande

Carl M. Cohr's Sølvvarefabriker A/s

Fredericia

Aktieselskabet

Nordiske Kabel- og Traadfabriker

København

» FOLK OG VÆRN « udgives af

FORSVARSMINISTERENS FOREDRAGSUDVALG OG VÆRNEGENS OPLYSNINGSKONTOR

Redaktører: Oberstløjtnant E. J. WIBOLTT (ansvarsh.) og orlogskaptajn H. E. WERN

Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V. Palæ 9615. Postkonto 4885.

Det Berlinske Bogtrykkeri

Folk ^{OG} Værn

NR. **7**
SEPTBR. 1951
10. ÅRGANG



DYBBØL (se side 16—17).

Fot.: Ib Augustinus Jensen

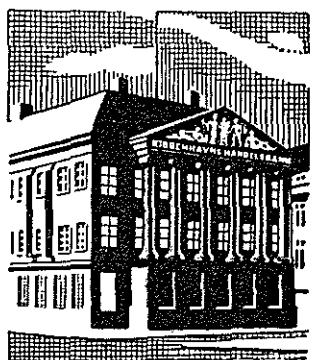
INDHOLD:

	Side		Side
Debatten om forsvaret må hvile på viden om forsvarets vilkår. Interview med chefinstruktøren i Jægersprislejren, kaptajn E. Lorenzen	3	Således virker en militærregering. Af Alfred Joachim Fischer	14
Galathea i Østen. Af Mogens Grüner	4	Dansk-norsk stævne på Dybbøl	16
14 dage på højskole	7	Siden sidst	18
Vand til Israels marker. Af oberstløjtnant E. Juel Wiboltt	8	Forsyningslinjerne til Korea. Af Ove Thuelund	20
Danske soldater på manøvrer med briter og nordmænd	10	Fjernkendingsiden ved kaptajnløjtnant L. Wessel Wetlesen	22
U. S. Coast Guard. Af Otto Ludwig	12	Fra skib og kaserne	25

*- læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD



*En god
bankforbindelse*

Som kunde i Handelsbanken
nyder De fordel af vore sag-
kyndige og erfarne råd i et-
hvert bankanliggende.

HANDELSBANKEN

Afdelinger og kontorer over
hele Danmark

Blaagaardsgade 10
København
Telefon Nora 7091



Magasin

RASK-IND

Raskin & Søn

Reglementerede
officersuniformer og
gabardinefrakker

*Hurtig leveringstid
Garanti for pasform*

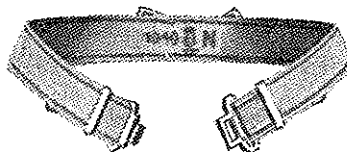
★ Indhent nærmere oplysninger om priser og stofprover.
Rekvizitioner fra afdelingerne modtages.

BIKUBEN

Silkegade 8, K

Sparekasse
Aldersforsørgelse
Byggespareafdeling
Børneforsørgelse
Depotafdeling
Forvaltningsafdeling
Udlånsafdeling

Vedtægter udleveres i hovedkontor og filialer



REGLEMENTERET
FELTLIVREM
M. 1945

2 størrelser: Normal 100 cm og 125 cm lang. Både
skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 11,75

Endvidere fås skulder-
remspar med forlænger-
stykker, korttasker, ga-
macher og paksække.

Kongens Nytorv København K.



Guldtrækkeri, stuen

DEBATTEN OM FORSVARET MÅ HVILE PÅ VIDEN OM FORSVARETS VILKÅR

Et interview med chefinstruktøren i omskolingslejren i Jægerspris, kaptajn E. Lorenzen, om bl. a. forsvarets stilling i den offentlige debat ved journalist Jørgen Felbo, Kristeligt Dagblad.

Der er i dag folk, som mener, at enhver drøftelse endsig kritik af militærets forhold og forsvarets genopbygning er uønskelig. Og der er andre, som benytter enhver lejlighed til at grave kløft mellem det danske forsvar og den danske befolkning. Alle, som beskæftiger sig med problemet, er imidlertid klare over, at spørgsmålet om forsvarets stilling i den offentlige debat eksisterer.

UDELUKKER man her den gruppe, som af politiske grunde er interesseret i et så dårligt forhold mellem forsvar og befolkning som muligt, bliver der tilbage betydelige meningsforskelligheder med hensyn til militærets placering i debatten. Er det formålstjenligt i dag at hæve forsvaret over dagens diskussion, sådan som ellers alle organer i et demokratisk samfund er underkastet den, eller skal forsvaret her gå ind på linje med andre samfunds faktorer?

Svaret på disse spørgsmål vil være forskellige også indenfor forsvaret selv. Men der er grund til at tro — og til at glædes over — at det svar, der i det følgende gives af en af forsvarets egne befalingsmænd, chefinstruktøren i omskolingslejren i Jægerspris, kaptajn E. Lorenzen, dækker en anskuelse, der deles af overordentlig mange af forsvarets befalingsmænd.

Intet fællesskab uden forståelse.

— Det vil være naturligt, siger kaptajn Lorenzen, at forsvarets problemer gøres til genstand for drøftelse i den demokratiske debat, — inden for de grænser, som sikkerhedshensyn sætter. Den frie drøftelse af disse forhold vil være uhyre hensigtsmæssig, når talen er om at skabe forståelse om forsvarets arbejde og vilkår, og uden forståelse opbygges i dette land intet fællesskab. Tænk på, hvor mange misforståelser der alle vegne skabes, fordi der ikke *tales ud* om forholdene. Det gælder såvel mellem nationer som mellem enkeltpersoner.

Men når det er sagt, må det også understreges, at man må møde til drøftelsen med *interesse og god vilje*. Ellers lykkes der på forhånd af for muligheden for forståelse.

Og det må også understreges, fortæller kaptajn Lorenzen, at *debatteres forsvarets resultater under genopbygningen, under uddannelse i almindelighed eller under omskoling, må man søge at sætte sig ind i vilkårene*. Dette er noget ganske afgørende. Intet er lettere end at finde manglerne og fejlene i øjeblikket. Ja, jeg kan vist roligt sige, at ingen kan se dem bedre end forsvarets egne folk. I megen af den kritik, der fremsættes, kan vi erklære os ganske enige, men forskellen mellem os og kritikerne er ofte den, at vi også ser baggrunden for tingenes tilstand, vi kender vilkårene og forudsætningerne. Og kendes de ikke, ja så synes jeg, at en del af interessen for en sådan kritisk drøftelse forsvinder.

Besøg, der kunne skabe forståelse.

Men netop fordi jeg tror, at en sådan drøftelse er naturlig og i visse forhold også nødvendig, synes jeg, at der må sættes ind på, at drøftelsen kan finde sted på det rette grundlag.

Jeg har i udlandet set, hvorledes man går frem på dette område, og jeg ville i og for sig finde, at det var en gevinst, hvis man herhjemme kunne søge at praktisere tanken om at skabe den nødvendige forståelse på et højere plan, så at sige. Jeg tænker på besøg ved forsvarets forskellige grene, besøg af mennesker, der repræsenterede et udsnit af befolkningen, industrifolk, fagforeningsfolk, læger, politi, præster, jurister osv., osv. Disse besøg kunne efterfølges af drøftelser, diskussioner og demonstrationer. Der skulle være tale om folk, der havde en sådan erfaring med hensyn til iagttagelse og vurdering, at de på besøgene kunne forventes ikke blot at



Chefinstruktør, kaptajn E. Lorenzen.

se overfladen, men også arbejdets baggrund og forudsætninger.

Kunne den slags komme i stand og det princip, som det repræsenterer, vinde indpas, ville man utvivlsomt nå et stykke vej frem mod det civile-militære fællesskab. For den bedste imødegåelse af kritik vil altid være, at der skabes forståelse for forudsætningerne, forståelse for sammenhængen mellem forsvaret og samfundets andre funktioner, forståelse af de vilkår, som samfundet giver forsvaret at arbejde under ...

Befalingsmændene ladt alene tilbage.

— En sådan forståelse er nødvendig, ikke mindst i en genopbygnings-tid, fortsætter kaptajn Lorenzen. Forsvarets folk har i virkeligheden i dag al hjælp behov, og det ville styrke dem i deres arbejde, hvis de mærkede, at der fra alle sider blev bakket op bag ved det — det gælder fra politisk hold som fra anden side. Det kan her ikke nægtes, at befalingsmændene ofte føler sig ladt alene tilbage også af dem, der skulle kende genopbygningsarbejdets vilkår bedst. Befalingsmændene må jo naturgenvendigt arbejde på det givne grundlag, men de overlades ofte til isoleret at besvare en kritik, der ikke er ba-

Fortsættes side 24.



»Galathea« ligger for anker udenfor en af øerne i Nicobargruppen.

GALATHEA I ØSTEN

Af ypl. 4901, Grüner. 3. rejsebrev til »Folk og Værn«.

SOM et udmærket mellemled mellem Afrika og det store mystiske Østen landede »Galathea« omkring den 1. april på Mahé — den største af de 92 øer, som udgør Seychellerne.

At det var den største, siger ikke så meget, for den var ikke større, end at man mageligt kunne køre den hele rundt på en dag. Der var kun ganske få hvide mennesker, og de var glade for at få besøg af europæere, for kun nogle enkelte gange om måneden kommer der skibe hertil fra omverdenen. Det var et helt lille tropeparadis, vi var kommet til — næsten som man ser det på overromantiske films fra Sydhavsøerne. Isoleret lå Seychellerne, som de har gjort det længere tilbage, end det er muligt at forske, og vi mødte her en flora og en fauna, der i mange tilfælde har fulgt helt selvstændige udviklingslinier. Det er en af »Galathea«s opgaver, på de mindre kendte øer vi besøger, at prøve at være med til at uddybe kendskabet til vedkommende steders natur, og her var virkelig noget at tage fat på.

Efter nogle vellykkede — og for os alle særdeles oplevelsesrige indsamlingsture, sejlede vi igen efter nogle dages forløb og nåede frem til Ceylon,

det smukkeste land vi endnu har mødt på turen og på mange måder også det interessanteste, fordi vi dér fik en forsmag på Indien — en ret kraftig forsmag, da det er et sted, hvor den gamle kultur holdes højt i hævd af stærke traditioner. Det så



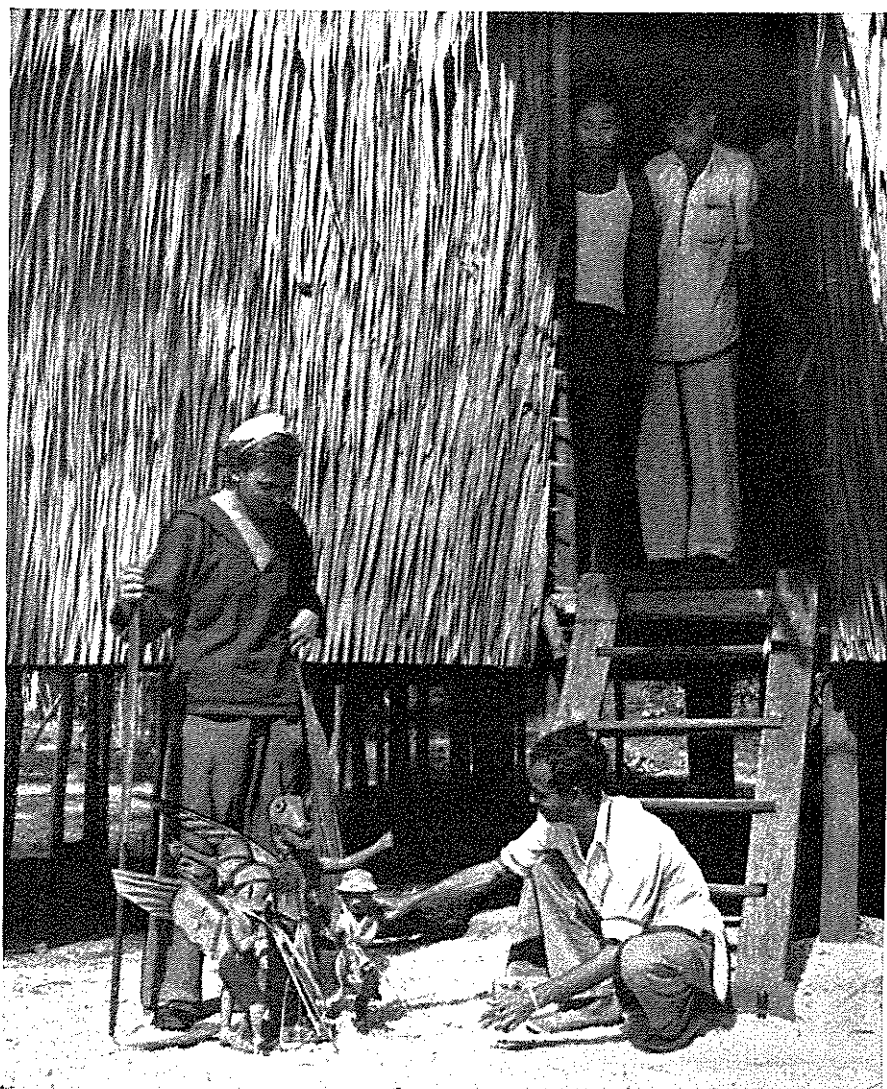
Malaypige med lidt kinesisk blod i årener.

vi f. eks. i Kandy, den gamle hovedstad, der er et af de steder, hvor Buddhismen blomstrer stærkest idag.

Vi var så heldige at komme der netop på Ceylons nationaldag, og vi så de skønne Sinhalesere fra hele landet strømme til »Den hellige tands tempel«, og vi fulgte med undren ceremonierne i den indre tempelgård.

Mon ikke the er det, man først forbinder med navnet Ceylon? og hvad er mere naturligt, end at Ceylon skulle blive stedet for optagelse af en skolefilm om the. Fra Kandy kørte vi videre op i bjergene gennem dejlige landskaber, hvor terrasseanlagte rismarker vekslede med palmelunde; og videre opad gik det, så højt, at digernes puslespil knapt nok var at skelne, og de små hvide skyer lå som vatotter spredt over dalene; og en skønne morgen stod vi på Liptons gamle thefarm. Vi fulgte hele produktionen op, fra de små grønne buske bliver taget fra planteskolen, til bladene bliver plukket, bragt til fabrikken, færdigbehandlet og pakket.

Når vi senere hen derhjemme drikker Lipton-the, vil duften af den få os til at tænke på det vidunderlige bjergland, hvor de indiske kulier med



Værnepligtig med sin samling af små fetishmænd til Nationalmusæet. De uniformsklædte figurer med vinger på ryggen er udtryk for onde minder fra krigen, da japanerne besatte Nicobarerne og byggede flyveplads.

store kurve på ryggen gik i lange rækker og plukkede de grønne blade — disse arbejderkvinder, der var så betagende smukke, som havde guld- og sølvælænker om håndled og ankler og blodrøde ædelstene i næsefløjene.

Ja ædelstene — det andet store Ceylonprodukt — også det næde fotografen at optage en film om. Det var i det hele taget dage fulde af intensitet, intense som livet er det i Colombos store havn, hvor skibe af alle nationaliteter mødes.

Det, der driver folk ud på rejser, er næsten altid trangten til at se noget nyt, men er man først kommet tilstrækkeligt langt bort, er der ikke noget, der gør en så godt som at møde noget dansk, og herude møder man det mere end de fleste andre steder, her er nutidens store danske aktivitet, og her er minderne fra dengang Danmark var en større søfarer nation — de gamle »indianske« tropekolonier.

Da gamle »Galathea« for hundrede år siden gik ind til Tranquebar, var det for at overdrage kolonien til englænderne. Siden da er det gået stærkt tilbage hernede. Det meste af byen

ligger nu i ruiner, og bogstavelig ingen kulturel udvikling er foregået i den mellemliggende tid. Da »Galathea«s mandskab dengang satte bådene i vandet, og med solen bagende på de nøgne rygge roede ind mod land, må de have undret sig over de ufatteligt primitive både, der omringede dem. På tre-fire sammensnørede palmestammer, padlet frem med et groft tilskåret bræt, kom de halvnøgne indfødte dem imøde. Man kan tænke sig, hvor meget mærkeligere det var, da nu hundrede år senere nøjagtig det samme skete for os.

Helt ned til vandet ligger Ove Gjeddes Fæstning, gamle Dansborg. Set fra søsiden tager den sig stolt og truende ud, men når man kommer den på lidt nærmere hold, viser den sig temmelig forfalden, og det samme gælder hele den øvrige del af byen. Men alt, hvad der er tilbage af Tranquebar idag, er dansk og taler sit tydelige sprog om det liv, kolonifolkene måtte føre hernede. Byplan og byggemåde er dansk, kirkekerne er det, og næsten alle inskriptionerne på kirkegårdenes gravstene vidner om danske mænd, der satte livet til under det tærende tropeklime.

En af de sidste dage af april nåede vi til Calcutta, og det blev vores eneste egentlige indiske station. Indien er et så kæmpestort land og så vanskeligt tilgængeligt for europæere, at det er umuligt at danne sig et indtryk af det ud fra et kort besøg i en enkelt by; men i Calcutta, hvor marmorpaladserne ligger side om side med de usleste fattigkvarterer, hvor hellige køer vandrer frit rundt i gaderne, og hvor ligene af pestbefængte mennesker flyder i flodens gule vand med glenter og gribbe svævende ovenover, så vi vist i grel form noget af det mest typiske for vore dages overbefolkede Indien.

... Det er jo ikke hver dag, man kommer til reception hos dronninger, og en reception som den, vi var til



Værnepligtig ved en malay's transportable café.

hos Nicobarernes dronning, er der kun få, der oplever magen til. En trivelig kone kom os imøde mellem landsbyens bikubeformede pælehytter. Hendes tænder var sorte og udstående af for megen beteltygning, og barbenet var hun også. I det hele udskilte hun sig ikke meget fra sine undersåtter, men hendes »palads« var fornemt. Det var som de øvrige huse rejst på pæle, men det udmærkede sig ved at være sammentømmret af malede brædder og ved at være forsynet med et vindue.

Hun blev så rørt, da hun blev overrakt en plade med navnet »Galathea« fint udskåret i træ, og da hun hørte historien om et skib af samme navn, der for hundrede år siden var nede og hejse det danske flag på hendes ø, og hun bød os på frisk kokosmælk og bananer.

Samme aften var der stor »kraniefest« på en af de andre øer, og en ti-femten stykker fra »Galathea« sejlede dertil med dronningen.

For at de onde ånder skal befinde sig godt under mulde og ikke tage plads i de levende, har Nicobarerne for skik engang imellem at grave deres afdødes kranier op af jorden, stille rigelige måltider foran dem, begræde dem og gøre alt muligt andet, som måtte være ånderne velbehageligt. I det svage skær af mange små blafrende lys sad en kreds af femtentyve unge piger i landsbyøverstens hytte, og hver af dem havde på skødet et dødningehoved, omviklet med spraglede klædningsstykker og understyret med gevaldige hovedprydelser, så som høje hatte og tropehjelme, hvor der som pynt var stukket theskeer i kantbåndet. Jammerlige klagehyl udgik fra de unge pigers mund, og mændene dansede med monotone fodslag rundt i kreds.

Der blev udvekslet gaver som tegn på venskab og gæstfrihed, og de indfødte havde på deres side bragt så meget i form af sukkerrør, frugter, levende høns og endog et levende svin, at der ikke var plads til det i motorbåden, da den skulle tilbage til skibet, men en kano blev velvilligt stillet til rådighed til hjemførelse af alle herlighederne.

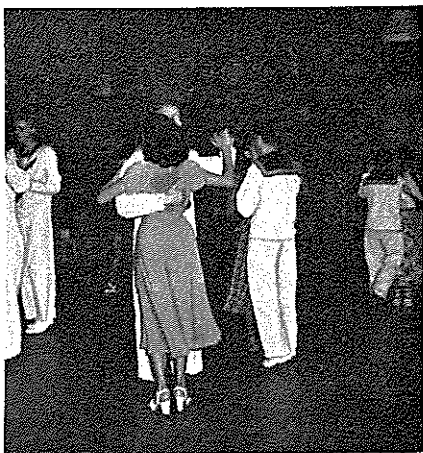
Festen varede i flere dage, men vi
 Fortsættes side 31.



Tranquebar-indbyggere er taget ud for at besøge skibet. Det er en ret imponerende last, disse »både« kan bære.



Bådekajen i Singapore.



Jeg tror »Galathea«s besætning fik en stor plads i Singapore's hjerte.



Typiske malaybørn i typiske malaydragter.

14 dage på højskole

Fra en ung befalingsmand, der har været på et 14 dages højskoleophold, har »Folk og Værn« modtaget denne artikel.

HVAD jeg egentlig på forhånd havde ventet mig af et 14-dages ophold på en højskole, er jeg ikke ganske klar over. Det har sikkert været et eller andet ret ubestemt, da jeg ikke tidligere har haft nogen tilknytning til højskolen. Men jeg kan med det samme sige, at opholdet på Rønshoved højskole har givet mig et fond af nye oplevelser og indtryk, som jeg nu nødig ville undvære.

Rønshoved højskole ligger mellem Rinkenæs og Kollund, ved en af landets smukkeste anlagte veje, umiddelbart ned til Flensborg fjord. Man har herfra en overordentlig smuk udsigt over mod den del af Tyskland, der er gammelt dansk land. Den af naturen dannede ramme var således i orden fra starten.

Det viste sig også snart, at den ramme, lærerkrafterne, eller rettere samtlige højskolens indvånere, dannede om kurset, var bedst tænkelig. Foruden forstander Haarder var der tre højskolelærere, Hvid, Mandøe og Oxe, til at tage sig af vort åndelige vel.

Eleverne, 23 ialt, bestod af 16 civile mennesker af begge køn og fra forskellige erhverv og 7 befalingsmænd fra 2. regiment. Foruden forskelle i erhverv var der stor aldersforskel, idet den ældste, en pensioneret overlærer, var fyldt 70, og den yngste var ca. 22 år. Der var iøvrigt folk fra fabrikker i København og Odense, fra forretning i Sønderborg og Graasten, en kvindelig overlærer fra Aarhus og en kontrollassistent fra Vojens m. fl.

På baggrund af disse forskelle var det mærkeligt at opdage, hvor hurtigt der opstod et fast kammeratskab mellem os og mellem elever og lærere. På forstanderens initiativ blev vi alle da også hurtigt du's, hvilket

vel ingen udover den første dag fandt unaturligt.

En ting, der aktivt understøttede dette sammenhold, var, at vi alle med lærerne og deres koner samledes i forstanderparrets private stue hver aften kl. 20 til et foredrag, en diskussion over et eller andet emne, eller med almindelig underholdning til formål.

Det betyder alligevel en del, at man er sammen med sine klassekammerater, ikke blot i de daglige timer, men dagen igennem. Det er udenfor »skoletimerne«, man rigtig lærer hinanden at kende.

For at man kan få et indblik i vores hverdag hernede, vil jeg tage en almindelig dag som eksempel. Jeg kan lige nævne, at vi boede i en barak nedenfor hovedbygningen, »karlene« i den ene halvdel og »pigerne« i den anden. Vi blev vækket om morgenen kl. 7.00 ved den raslende lyd af en forhenværende gong-gong. Efter fuldført morgentoilette og for norges vedkommende efter en rask tur langs stranden, samledes vi kl. 8.00 til morgenmad i spisesalen. Derefter holdt forstanderen en kort morgenandagt. Kl. 9.00 til 11.30 faldt formiddagens to timer afbrudt af en halv times pause. Fra 11.30 til 12.00 viste timeplanen gymnastik, men bortset fra de to første dage fik vi det dog ændret til gåture i den naturskønne omegn eller til folkedans og lege. Efter middagsspisningen kl. 12.30 kunne vi hvile til 14.30. Så fulgte eftermiddagens to timer til kl. 17.00. Aftensspisningen kl. 18.00 efterfulgtes kl. 20 af det hyggelige samvær i de private stuer, og det var ikke sjældent, at vi først brød op henunder midnat.

For at gå over til det, vi beskæftigede os med i timerne, har jeg taget nogle udpluk af timeplanen:

Det danske sprog.

Studiekreds (på vores hold: Jakob Knudsen: »Den gamle præst« og nogle af Nis Petersens digte).

Den europæiske kulturkrise. Foredrag.

Grænselandets problemer. Samtale-time.

By og land. Indledning og drøftelse.

Psykologi i hverdagen. Samtale-time.

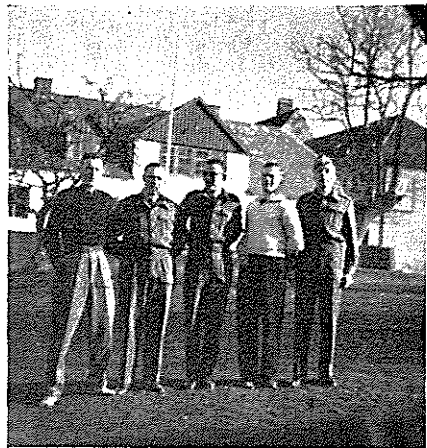
Dansk litteratur. (Orientering og gennemgang).

Den anden verdenskrig i litteraturen.

Exuperys kultursyn. Foredrag.

Svejts og dets frihedstraditioner. Foredrag.

Svejts og et forenet Europa. Foredrag.



En del af »militæret« samlet foran skolens hovedbygning.

Om det sande og skønne. Foredrag. Er vi inde i en moralkrise? Indledning og drøftelse.

Fra Oehlsenschläger til Henrik Pontoppidan.

Nordiske problemer. Foredrag og drøftelse.

Man ser af det anførte udpluk, at programmet har været ret omfattende.

Det vil være vanskeligt at trække enkelte ting frem for andre, men sammenfattende det hele kan jeg sige, at jeg blev ret imponeret af de dygtige lærerkrafter. Det var lærerne, der gjorde alt stoffet levende og interessant for os i deres glimrende måde at fremføre det på. Undervisningen var ikke her lagt i de faste og afstukne rammer, som man træffer det i de almindelige skoler, hvor der f. eks. til et stykke litteratur bag i bogen står anført, hvorledes man skal opfatte forfatterens mening med dette eller hint. Vi kunne frit og utvungent komme med vores egen opfattelse, hvadenten vi gennemgik Jacob Knudsens »Den gamle præst« eller Nis Petersens digte, og lærerne havde ikke bestemte forudfattede meninger, som de partout ville have propet ind i hovederne på os. Lærerne var, hver for sig, personligheder, hvilket tonede frem gennem deres måde at behandle stoffet på, gennem deres klare, logiske og fordomsfri tænke-måde.

Et par af emnerne, som måske kunne have speciel interesse, var Sydslesvigsspørgsmålet og forsvarsspørgsmålet. Forstanderen var af den mening, at en sindelagsgrænse og ikke nogen anden landegrænse burde danne skellet mellem Danmark og Tyskland. At dette måtte være rigtigt, gentog Hvid senere i sit foredrag om menneskerettighederne, hvor det bl. a. hed, at det måtte være ethvert menneskes ret at bestemme sit eget nationale tilhørsforhold.

Hvad angår forsvaret var lærerne i forvejen positivt indstillet, hvorimod en del af de civile deltagere var i hvert fald noget skeptisk m. h. t. en hærs berettigelse i vort land. Gennem samtaler og diskussioner fik vi efterhånden belyst så mange ting for dem, som indtil da havde svævet i mørket, at deres skeptiske om ikke

Fortræffes side 24.



— yngste og ældste deltager.

VAND TIL ISRAELS MARKER

Af observatør E. Juel Wiboltt

DET var antagelig ca. 1400 år f. kr., at israelitterne trængte ind i Kanaan under Josvas ledelse. I hvert fald fortæller de første sikre historiske oplysninger os i »Dommenes bog«, fra ca. 1100 f. kr., at de da forlængst har fået fodfæste, og i »Deboras sang« skildres deres kampe.

De var først et løst stammeforbund, men Saul omskabte det til et kongedømme og under hans efterfølger David blev Israel til en vestasiatisk stormagt. Allerede under Salomo gik det dog atter tilbage og efter hans død ca. 930 f. kr. kom borgerkrig og fremmed undertrykkelse, bl. a. deportation til Babylon.

Efter en frihedskamp genvandt Israel år 104 f. kr. sin selvstændighed under kongeslægten makkabæerne. Men den varede kun kort. Indre stridigheder hjalp med til at bane vej for de almægtige romere; og allerede år 63 besatte de landet.

Ny opstande førte kun til Jerusalems ødelæggelse og statens fuldstændige opløsning. Israelitterne blev deporteret eller udvandrede og dermed begyndte et eksil, der varede, lige til den første verdenskrig sluttede i 1918.

Der levede på denne måde 16 mill. israelitter spredt over hele jorden, og deres historie er en beretning om deklassering og lidelser som f. eks. de russiske progromer i 1880'erne og nazismens bestræbelser for helt at udslette dem.

I de mere fremskredne lande fik

de ganske vist efterhånden borgerret — i Danmark f. eks. allerede i 1814 — men især i Østeuropa levede de ofte under frygtelige forhold; og dette fik dem til længselsfuldt at tænke tilbage på deres gamle land, som araberne i de omtrent 2000 år, der var gået, efterhånden havde taget i besiddelse og vanrøgtet.

I 1897 stiftedes zionismen, der satte sig som mål at skabe en jødisk renæssance, genoplive hebraisk og kolonisere Palæstina. Zionismen blev støttet af jøder i alle lande, ikke mindst i de vestlige, hvor jøderne på mange måder havde forstået at gøre sig gældende som gode borgere og hvor de, når talen var om at »vende hjem« ikke tænkte på sig selv, men på deres undertrykte stammefrænder i ghettoerne.

Ved Versaillesfreden i 1918 blev Palæstina da også et engelsk mandat, der efterhånden skulle kunne blive et hjem for de israelitter, som ønskede at vende hjem — og det viste sig hurtigt at være mange.

Den stærke indvandring, som derefter fandt sted, skabte imidlertid hurtigt vanskeligheder. Araberne, der i forvejen gjorde fordring på Palæstina for sig selv, blev yderligere opvildede, da de jødiske kolonisatorer i kraft af deres flid og dygtighed tværtimod trængte dem tilbage. De arabiske stater blev desuden opskræmte, fordi der her i det mellem-

ste østen, feudalismens højborg, var ved at opstå et moderne, demokratisk samfund, der ejede en overlegne slagkraft og let kunne bringe de moderne civilisations smitte ind på deres enemærker.

Araberne krævede derfor, at mandatmagten, England, skulle bremse op for udviklingen; og London var til en vis grad tvunget dertil, fordi det mellemste østens venskab var — og er — så uhyre vigtigt, både på grund af dets strategiske beliggenhed og dets vældige olieforer.

Men dette skabte efterhånden et bittert modsætningsforhold mellem England og israelitterne, der tværtimod ønskede udviklingen forcere frem og blandt andet forlangte fri indvandring.

Med U.S.A.s støtte blev forholdene dog efterhånden ordnet således, at vestmagterne ikke i realiteten modsatte sig en israelistisk uafhængighedserklæring. Da denne kom, forlo englænderne derfor også landet. Men til gengæld erklærede de arabiske stater omgående krig, og snart efter rykkede syrerne fra nord, transjordannerne fra øst og ægypterne fra syd ind i Palæstina.

Den ny stat havde imidlertid sin militære forberedelser i orden og makkabæernes ånd herskede hos sin soldater. Trods underlegenhed i ta slog israelitterne derfor både syrerne og ægypterne tilbage. Derimod kunne de ikke hindre Transjordanien i at besætte den sydøstlige del af landet og dele af Jerusalem. Men på den anden side kunne Transjordanien heller ikke nå længere frem; og vestmagternes mellemkomst blev derfor afsluttet en våbenstilstand, der gælder endnu.

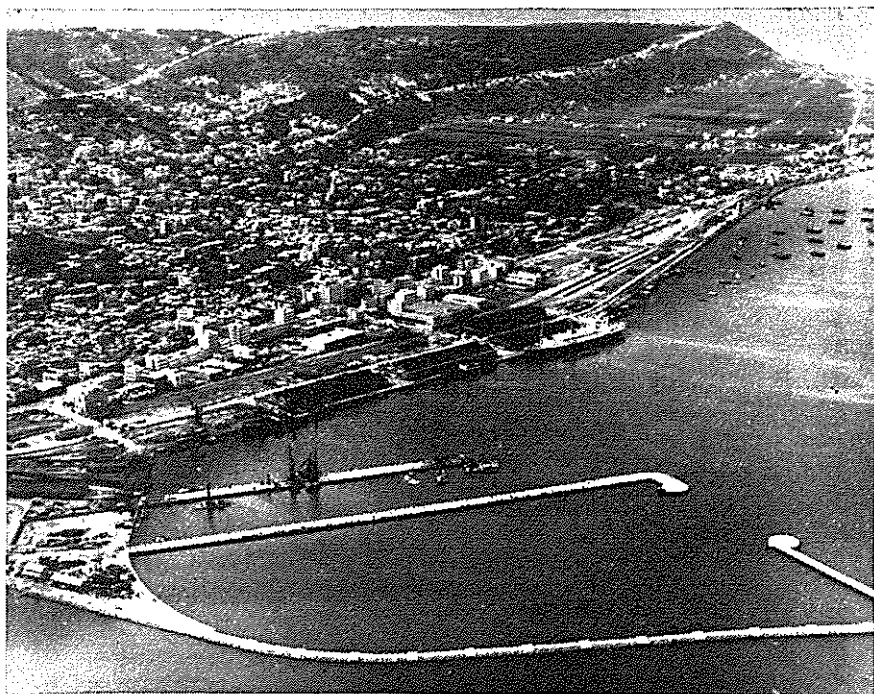
Og imedens fortsætter israelitterne med usvækket mod og dygtighed genopbygningen af det gamle land. De gamle byer ved Middelhavet rejser sig påny i moderne udgave, i cement og glas, med dørende fabrikker og havne, hvorigennem varer strømmer ind i Palæstina eller afskibes til andre lande.

Men det hårdeste job hår de hundredtusinder haft, der er vendt tilbage til deres forfædres jord i bogstavelig forstand. De jødiske bønder måtte kæmpe mod arabiske overfald og de måtte bygge deres landsbyer som små fæstninger, der altid var rede til forsvar. De måtte desuden vente på den dag, da regeringen i Tel Aviv var stærk nok til som en anden Moses at slå vand af klippen. — Det er den nu og dermed begynder et afsnit i Israels historie, der nok er værd at følge.

*

Under den lange ørkenvandring lovede Moses, at han ville føre israelitterne til et land, der flød med mælk og honning. — Men i dag vender de efter en endnu længere vandring til et land, hvoraf mere end halvdelen ligger ubeboet, øde og ufrugtbar hen.

Siden uafhængighedserklæringen er der til det nye Israel emigreret omkring 520.000 personer, hvilket betyder, at den jødiske befolkning er vokset med 85 %. Næst efter forsvaret mod de fjendtlige, arabiske na-



Den store moderne havneby Haifa.

boer i nord, øst og syd står regeringen i Tel Aviv derfor overfor det livsvigtige problem at skaffe plads og føde til alle disse mennesker og til de hundrede tusinder, der vil følge efter.

Dette vil sige, at det øde land må bringes under ploven, og at agerbruget må udvikles, således at det hårdt trængte land kan brødføde sig selv i takt med indvandringen og den stærkt voksende industri i byerne.

Men til at gøre ufrugtbar jord frugtbar behøves der vand; og her ligger hovedvanskeligheden. For den ufrugtbare jord ligger for størstedelen mod syd og breder sig f. eks. over Negeb-ørkenens vældige sletter. Men vandet forekommer næsten kun mod nord i så rigelige mængder, som vil være nødvendige i denne forbindelse; og der kræves derfor vældige anlæg, hvis det skal lykkes at lede det mod syd.

Det, der er brug for, er noget i retning af de vældige nordamerikanske anlæg i Tennessee-dalen. Og allerede nogle år inden Israel blev til som selvstændig stat, indkaldte man derfor en række amerikanske eksperter, der skulle udarbejde et »Jordan-projekt«; der påny kunne få Kanaans land til at flyde med mælk og honning.

Da dette ifølge våbenstilstanden imidlertid foreløbig er delt mellem Israel og Transjordanien efter den krig med araberne, der fulgte på den israeltiske uafhængighedserklæring, blev det ikke muligt at gennemføre projektet foreløbigt. — Men det er som sagt livsvigtigt for Tel Aviv at skaffe vand; og derfor har man udarbejdet et nyt projekt, der tager hensyn til de ny politiske forhold.

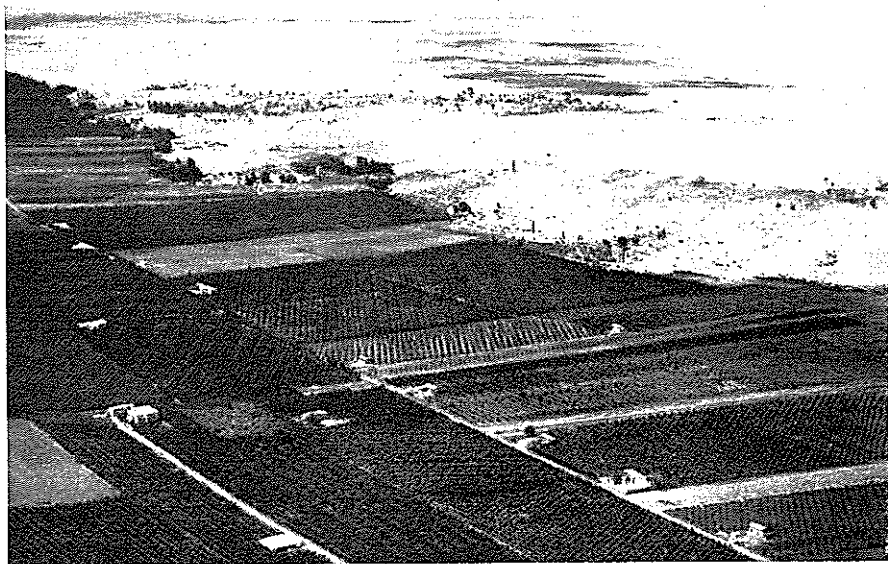
*

Den første del af projektet er i fuld gang. Overalt i de øde egne søger boremaskiner ned til de dybe vandførende lag; og allerede nu bringer tusinder af kilometre rør det livgivende vand ud til nybyggernes marker eller — som drikkevand — ind i deres huse.

Men til disse lokale arbejder kommer et projekt, som man er begyndt på i år. Der skal lægges 2 store rørledninger, som skal føre 200 millioner kubikmeter vand fra det vandrige norden ned til Negeb-ørkenen; og dette vil komme til at koste ca. 10 millioner £. Samtidig vil man udnytte de enorme mængder spildevand i Tel Aviv og andre byer ved at rense det og sende det samme vej.

På samme måde vil man oppe mod nord bruge spildevandet fra den store havneby, Haifa, til at »vande« den store Jesre-dal, 40 km sydøst for byen. Man vil dræne sumpene ved Hule (det gamle Semachonitis) oppe ved den syriske grænse; og man vil ved Hjælp af Genezerath-søens vand gøre Jordandalen til det rige kornkammer, den var i længst forsvunden tid.

Ved den syriske grænse er der imidlertid opstået vanskeligheder, fordi Syrien påstod, at israelitterne arbejdede på et territorium, som de ifølge våbenstilstandstraktaten ikke måtte komme i. Det kom derfor til



Modsetningerne mødes: yppige frugtplantager og ørkenen.

militær indgriben og alvorlige kampe, således at F. N. måtte tage affære — og give Syrien ret.

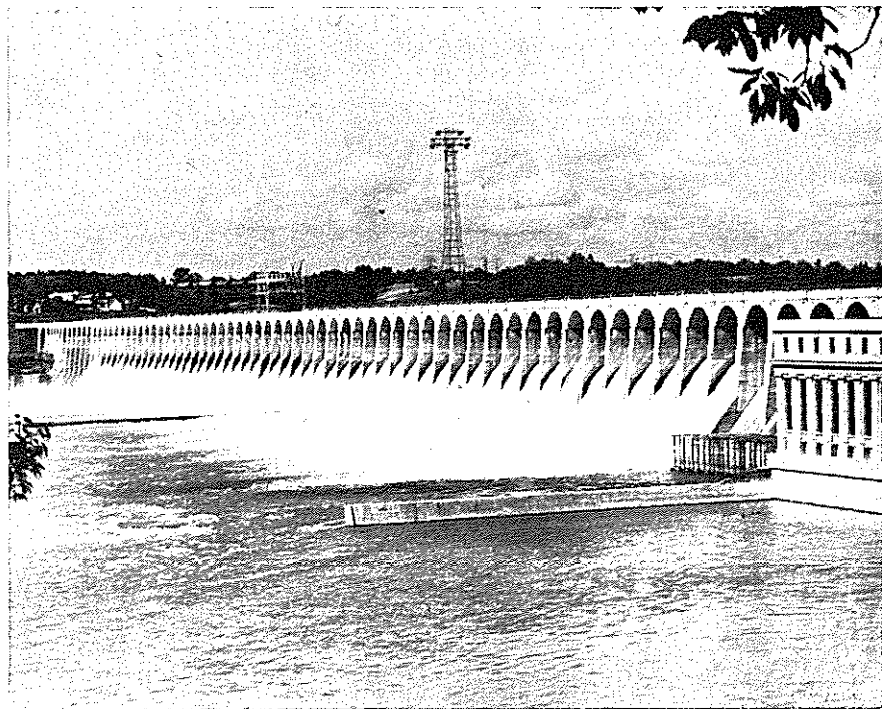
Derfor kan Israel foreløbig ikke komme længere med sine vandledningsplaner. For det har ganske vist også våbenstilstand, men ikke fred, hele grænsen rundt fra Transjordanien og til Ægypten. — Og hvis planerne skal gennemføres 100 %, må det ikke alene have fred, men også et så venskabeligt forhold til sine naboer, at det kan hente vand hos dem.

Men for blot få måneder siden synes freden heller ikke så fjern. Trans-

jordanien er i virkeligheden den eneste arabiske stat, som Israel behøver at frygte militært. For den råder over den berømte arabiske legion, som oprindeligt er uddannet og betalt af englænderne.

Samtidig var Transjordaniens kong Abdullah en god ven af London; og han var på ingen måde blind for de fordele, hans tilbageblevne land kunne have af et økonomisk samarbejde med det opblomstrende Israel, der desuden disponerer over gode Middelhavshavne. Han vidste des-

Fortsættes side 31.



Israels forbillede: de vældige anlæg i Tennessee-dalen.

DANSKE SOLDATER PÅ MANØVRER MED BRITER OG NORDMÆND

Det danske kommando i Tyskland prøvede kræfter med The Royal Scots og The Somersset Light Infantry i Sennelagerområdet.

Tekst: John Apelroth.

Foto: Erik Clausen.



»Fjender, men venner« — en engelsk soldat byder en dansk MP'er og en norsk korporal paa en cigaret.

SOLDATERNE ved Det danske kommando i Tyskland fik i juli lejlighed til at prøve de indvundne færdigheder i praksis, idet de sammen med styrker fra Den norske Tysklandsbrigade 511 og fra den britiske 6. infanteribrigade i en uge deltog i en manøvre i det store øvelsesområde ved Sennelager. Formålet med øvelsen var at give de deltagende soldater træning i forskelligartet militær virksomhed, såsom forsvar og angreb, udbygning af forsvarsstillinger, tropbevægelser i mørke, tilrettelæggelse og gennemførelse af modangreb og patruljetjeneste.

Slagets begyndelse.

De danske styrker dannede sammen med de deltagende nordmænd en brigade, rødt parti, der lededes af den norske brigadechef, oberst K. Aarra, og blåt parti udgjordes af 6. britiske infanteribrigade under brigadier J. F. Macnabs kommando. Denne britiske brigade bestod af to batailloner, en fra The Royal Scots og en fra The Somersset Light Infantry, disse to bri-

tiske regiment, der vil være ret ukendte af de fleste danske, vil senere i artiklen blive nærmere omtalt.

Chefen for Den norske Tysklands kommando, generalmajor H. R. Holtermann, udgjorde sammen med en række medarbejdere øvelsesledelsen og dirigerede foruden tropbevægelsernes grundtræk også den deltagende 337. norske jetjagereskadrille bestående af Vampire maskiner, som støttede jordtropperne. Jetjagerne opererede fra en Royal Air Force flyveplads i Gütersloh, ca. 30 km nordvest for Sennelager, og de gjorde i øvelsens løb tjeneste for begge partier. Som yderligere støtte for øvelsesledelsens bedømmelse af de forskellige tropbevægelseres kvalitet medvirkede en Auster rekognosceringsmaskine i øvelsen. Fra den fotograferedes tropperne på jorden, og de forskellige fotos gik øjeblikkelig til øvelsesledelsens hovedkvarter, som så kunne konstatere sløringens effektivitet mod fjendtlige luftstyrker.

Ved øvelsens begyndelse var rødt parti opstillet i Haustenbeck-Sommerområdet, og søndag den 15. juli ved middagstid fik rødt partis chef af

armékorpset, hvilket under øvelsen ville sige øvelsesledelsen, sine første ordrer, der gik ud på, at fjenden var opmarcheret på den anden side Pa derborn-Brackvede hovedvejen og antagelig ville overskride grænsen mandag morgen klokken 8. Der skulle derfor indtages en forsvarslinje tværs over øvelsesområdet, hvor fjenden skulle modtages og forsinkes, mens de røde styrker trak sig tilbage, dog ikke længere end til nogle højdedrag omkring Detmold.

De engelske styrker, blåt parti, fik ordre til at begynde rekognosceringen mandag morgen og i dagens løb trænge ind i fjendeland. Englænderne fik samtidig tillagt de disponible luftstyrker.

Vigtige oplysninger faldt i fjendens hænder.

Den danske 2. bataillon befandt sig ved krigens begyndelse på frontens højre fløj, medens venstre fløj udgjordes af den ene norske bataillon, og den anden lå i beredskab et par kilometer bag de egentlige forsvarsstillinger, således at den kunne træde til ved begge fløje, om det blev nødvendigt.

Det danske infanteri var i sit kampafsnit inddelt med to kompagnier med maskingeværssektion, og mortørafdelingen var forberedt på at støtte det højre afsnit. På et højdedrag i anden linje befandt sig et tredje kompagni, der forberedte modstød til støtte for de foranliggende kompagnier. Den danske bataillon var pansersikret af såvel dansk som norsk panserværn, og det danske ingeniørkompagni udlagde miner foran den højre fløj. Alt var klar til at modtage fjenden, også på den norske del af fronten. 2. gardedusareskadron foretog opklaringsvirksomhed foran forsvarslinjen sammen med norske opklaringsenheder, bl. a. en cyklisteskadron.

Om morgenen klokken otte gik de første britiske opklaringsenheder mod de danske og norske linjer. Det kom til træninger mellem begge partiers opklaringsstyrker, og disse indledende kampe fik den allerstørste betydning for de næste dages frontvirksomhed. Englænderne var nemlig så heldige at nedkæmpe en af cyklisteskadronens afdelinger, og hos



En af The Somersset Light Infantry's selvkørende kanoner er blevet standset af en gedebuk.

en af dens officerer blev fundet et kort med indtegnning af en række af de danske og norske enheders placering i terrænet.

Brigadier Macnab fik øjeblikkelig dette kort, men af hensyn til faren for en fjendtlig fælde, lod han i begyndelsen to af kompagnierne fra The Royal Scots føle sig frem mod fjenden, de erobrede en af de danske panserværnskanoner, og virksomheden bekræftede rigtigheden af det erobrede kort. Der blev sat et angreb ind mod den danske 2. bataillon, det blev heldigt gennemført, men et modstød genoprettede stillingen.

The Somerset Light Infantry gik frem mod den norske bataillon, men i begyndelsen ødelagde den norske efterretningstjeneste de britiske operationer. Efterretningsfolkene forstod at opfange og fatte de ordrer, fjenden udsendte, mens han på sin side ikke kunne forstå de norske ordrer. Heller ikke da briterne gik over til at anvende fransk, kunne de skjule deres ordrer, det forstod nordmændene også.

Øvelsesledelsen beordrede imidlertid den dansk-norske brigade tilbage i en mellemstilling og gav meddelelse om, at den måtte betragte sig som omgået på venstre fløj. I nattens løb blev fjenden opholdt og den næste dag gik den norske 2. bataillon gennem tæt skov tilbage, uden at de fjendtlige flyvere observerede det. Chefen for The Somerset Light Infantry havde planlagt et angreb mod denne bataillon, men da man opdagede, den var væk, blev The Royal Scots sendt frem til angreb. Et af kompagnierne nåede helt frem til den forreste danske forsvarslinje syd for bataillons hovedkvarteret, men efter energisk forsvar, hvorunder det lykkedes at få dømt to selvkørende antitank-kanoner ud, blev fjenden slået tilbage, og han forsvandt under et udlagt røgslør.



Under rhinhærkommandørens besøg blev en af 2. kompagnis veltillørede stillinger beset.



Jetjagere fra den norske 337 jagereskadrille overflyver den danske 2. bataillons stillinger.

Danske gardehusarer ved det britiske hovedkvarter.

I løbet af natten til onsdag og onsdag morgen og formiddag fandt der energisk patruljering sted, og hos de danske og norske styrker blev man klar over, at et britisk angreb var under opsejling. Lidt over middag kom det, og det ramte den danske 2. bataillon med fuld vægt, slog en bule i fronten, men det lykkedes at rette fronten ud igen, og da den norske bataillon kom til hjælp, blev fjenden slået tilbage.

Den anden norske bataillon kæmpede imedens i skoven mod englænderne, der gang på gang blev lokket i baghold af de skovtrænede nordmænd, 150, deriblandt en major, blev taget til fange. Begge parter blev imidlertid af øvelsesledelsen idømt hårde tab under onsdagens kampe, men de dansk-norske soldater havde holdt stillingen og gennem de tab, de havde tilføjet fjenden, udvirkede de hans tilbagetrækning, der også blev foretaget under hensyn til den omstændighed, at luftstyrkerne nu blev overdraget til danskerne og nordmændene. Disse fulgte gennem patruljetjeneste fjendens tilbagegang, og den danske 2. eskadron fandt et hul i forsvarslinjerne.

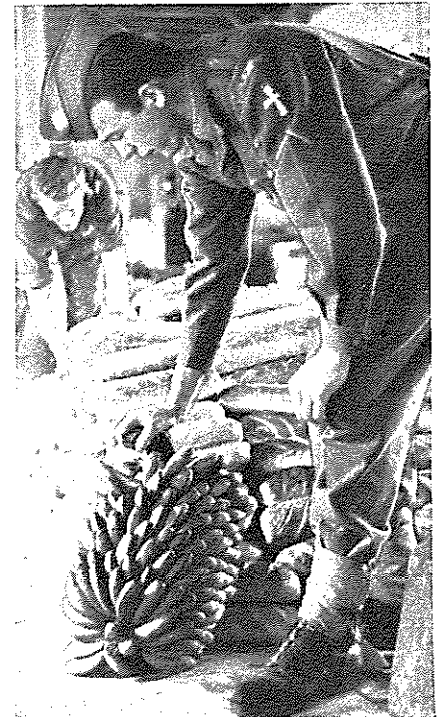
Om torsdagen angreb den norske Vampire eskadrille fjenden, og to af bataillonerne fik ordre til at rykke frem til nye stillinger, mens den norske 2. bataillon var fulgt efter de danske gardehusarer ind gennem hullet i fjendens forsvarssystem. Den næste dag gik det med livlig patruljevirkosomhed og rekognoscering, som skulle ligge til grund for et endeligt angreb på de engelske styrker. Under denne virksomhed nåede en deling fra den danske eskadron næsten helt frem til det fjendtlige hovedkvarter, hvor der opstod en hård kamp med tab på begge sider. Denne pågående patruljering vakte megen opmærksomhed blandt øvelsesledere og kampdommere, og i det hele taget høstede de danske gardehusarer megen anerkendelse for deres arbejde.

Det dansk-norske angreb sættes ind.

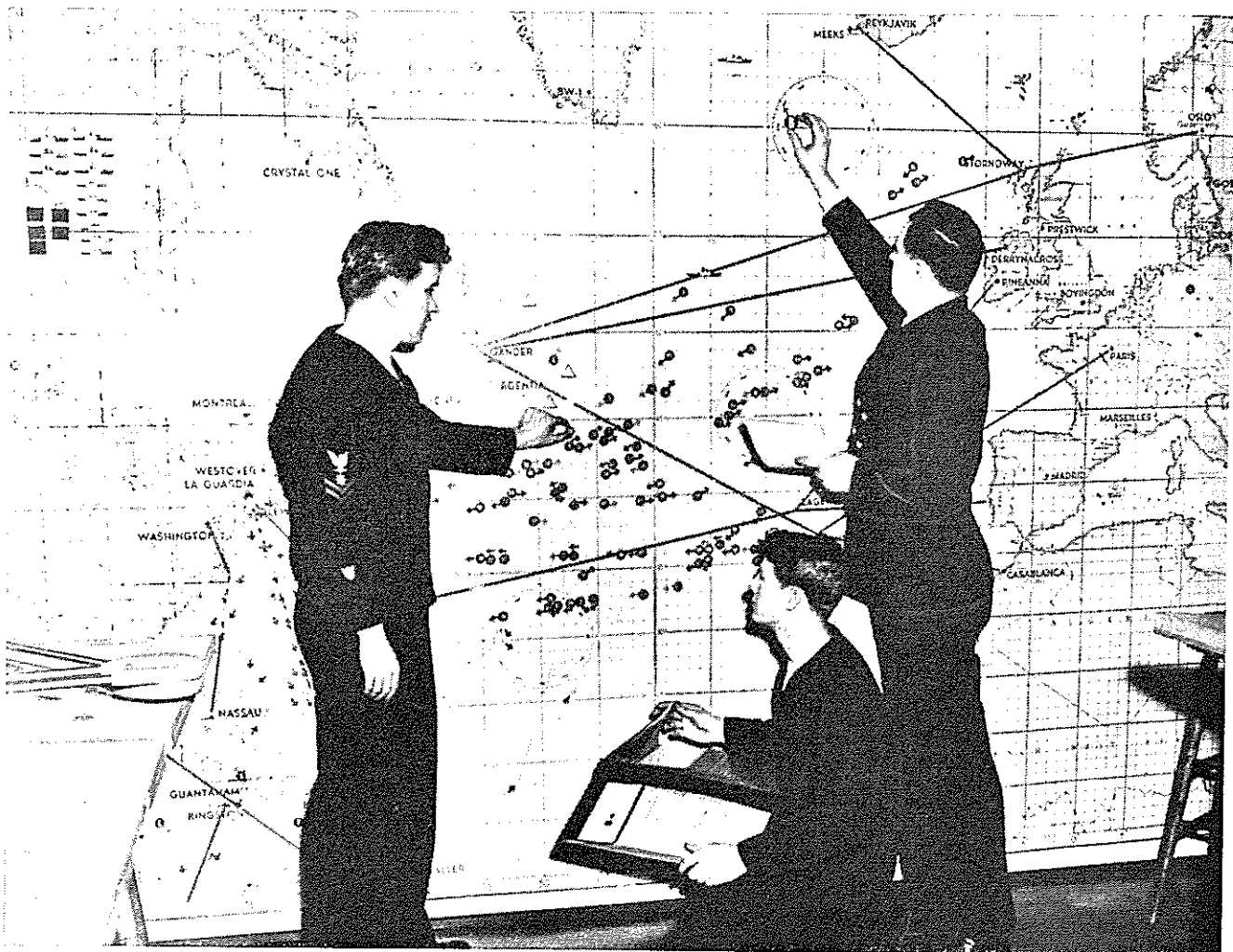
Tidligt lørdag morgen skulle så det dansk-norske angreb tage sin begyndelse, og det gik efter beregningerne, idet de tre batailloner blev sat ind med en halv times mellemrum. Det samlede angreb skulle vise et angreb på brigadebasis, og der blev lagt megen vægt på nøjagtig forberedelse og koordinering af de forskellige våbenarters indsats.

Den danske 2. bataillons angreb forløb planmæssigt, kompagnierne rykkede frem mod den fjendtlige linje, hvorfra det knaldede og knitredede fra øvelsesammunition. Klokken seks om morgenen var angriberne så langt fremme, at der var fare for nærkampe, øvelsesledelsen af-

Fortsættes side 24.



Fra forsyningsmagasinet i Detmold, hvorfra den danske forplejning blev bragt ud



Hvert skibs position afmærkes omhyggeligt i hovedkvarteret.

U. S. COAST GUARD - ALTID BEREDT

I APRIL 1943 lå et stort amerikansk handelsskib fortøjet ved kaj i New Yorks havn for at indtage ca. 1300 tons sprængstof. Man havde netop fået det sidste af den farlige last om bord, da der udbrød brand i skibets kedelrum. Ilden bredte sig hurtigt, og det stod snart slukningsmandskabet klart, at det ville være umuligt at bringe den under kontrol.

Kaptajnløjtnant John Stanley, der havde kommandoen over den styrke af Coast Guard-mænd, der deltog i slukningsarbejdet, kom til at tænke på en frygtelig eksplosion, som under den første verdenskrig havde fundet sted om bord på ammunitionsskibet »Mont Blanc« i Halifax. 1800 mennesker var blevet dræbt og 800 såret ved den lejlighed. Noget lignende kunne let ske her. Kaptajnløjtnanten gav derfor ordre til gennem radioen at advare alle mennesker i nærheden af New Yorks havneområde.

Den eneste måde, hvorpå man kunne undgå en ny katastrofe, var, hvis man sænkede skibet. Stanley beordrede derfor det brændende fartøj bugseret ud i bugten på dybere vand. Selv her ude ville faren være stor ved en eksplosion, og da man ikke

Af Otto Ludwig

kunne komme til at åbne søventilene, lod han sine folk poste vældige mængder af vand ned i skibet gennem brandslangerne.

Mændene ved det farefulde arbejde svedte. Ikke blot på grund af varmen, men også som følge af spændingen. Hvert øjeblik kunne ilden nå ammunitionen. Spørgsmålet var, om vandet eller flammerne ville sejre. Mandskabet blev på posterne, og derfor sejrede vandet. Da man havde pumpet vand ned i skibet i over to timer, begyndte det langsomt at synke, endnu nogen tid lod man vandet fosse ned i lastrummene, hvorpå kaptajnløjtnanten beordrede sine folk fra borde. I samme øjeblik ammunitionsskibets dæk kom under vand, lykkedes det ham selv som sidste mand at springe over i en anden båd. — New York var blevet skånet for en frygtelig ulykke.

Ovenstående virkelighedsskildring fortæller lidt om det mod, der udvises af den amerikanske kystbevogtningsmænd i enhver situation, hvor

mod kræves. Uindviede kunne af skildringen let tro, at Coast Guard er en slags havnebrandvæsen, hvad det også er. Det er et korps, der har med alt, hvad der har med sikkerhed på søen at gøre. Det er fyr- og vagervæsen, isbrydningsvæsen, redningsvæsen, toldvæsen, skibstilsyn, kystudkigsvæsen og en hel del andre maritime »væsener« på een gang. Det driver jagt på flydende skibsvrag, der er til fare for skibsarten. Det oprettholder istjenesten, som opsporer, rapporterer og uskadeliggør drivende isfjelde. Det afgiver personel til vejrmeldeseskibene midt ude i Atlanterhavet. Disse flydende, meteorologiske stationer er på oceanet i al slags vejr for at vejlede luft- og søtrafik, civil såvel som militær.

På et enkelt år før krigen modtog Coast Guard gennem radioen 8140 anmodninger om hjælp til skibe, der var i nød på havet, og hver gang gjorde korpsets mænd deres bedste og opnåede fine resultater. Coast Guard virker dog ikke alene på det åbne hav. Dette verdens største redningskorps' virksomhed strækker sig som nævnt også til havnene og desuden til de amerikanske floder og

søer, hvor det bl. a. under store oversvømmelser udfører et meget værdifuldt arbejde.

Personellet i den amerikanske kystbevogtning får — foruden specialuddannelsen — en militær uddannelse og er næsten klædt som marinenes personel. Korpsets motto er: »Altid beredt«. Dette motto passer godt på Coast Guards virke. Den amerikanske kystbevogtning har stolte traditioner og har altid været på pletten både under fredelige forhold og under krigsforhold.

U. S. Coast Guard startedes i 1790 af Alexander Hamilton som »U. S. Revenue Marine«. Dets hovedopgave var — som navnet viser — den gang at jage smuglere. Dets flåde bestod af 10 små fartøjer, der iøvrigt var Amerikas første bevæbnede skibe. I 1799 bestemtes det, at korpset skulle medvirke til staternes forsvar i tilfælde af krig, eller når præsidenten iøvrigt fandt det nødvendigt. Med stolthed mindes kystbevogtningens personel den dag i dag kutteren »Eagle«s kamp mod den engelske brig »Dispatch« i 1812. Kutteren, der var underlegen på søen, blev til sidst sejlet op på klipperne på Long Island, hvor besætningen kæmpede videre med fartøjets kanoner og vandt sejr. I samme ånd har korpsets medlemmer senere kæmpet, når der har været brug for folkenes militære færdigheder.

I 1915 sammensluttedes korpset med det amerikanske redningsvæsen og fik sit nuværende navn. I 1936 fik Coast Guard endvidere magt til at håndhæve alle statens love i farvandet under United States jurisdiction.

Under den første verdenskrig led Coast Guard det forholdsvist største tab af samtlige amerikanske stridskræfter, hvilket fortæller lidt om de vældige krav, der stilledes til korpset. Også under den sidste krig var Coast Guard hårdt belastet. Allerede før Pearl Harbour deltog korpset faktisk i kampen mod nazisterne, idet man i nordgrønlandske farvande anholdt en gestapo-agent. Iøvrigt havde kystbevogtningen et vældigt arbejdsområde langs Grønlands kyster under hele krigen. Tro endelig ikke, at kystbevogtningen, som navnet kunne tyde på, kun opererede langs Amerikas nærmeste kyster. Nej, dens personel og materiel var at finde på næsten alle have. Coast Guard hjalp store konvojer over Atlanten, tog kampen op mod u-både langt fra Amerika og var med i amfibieoperationer på alle krigsskuepladser fra Afrika og Italien til det fjerne Østen.

En meget vigtig ting var kontrollen og afpatruljeringen af amerikanske havne og kyster. Ethvert skib, der anløb eller afgik fra amerikansk havn blev undersøgt grundigt for sabotører eller agenter for fremmede, fjendtligt sindede magter. Patruljeringen langs kysten foregik til fods, til hest og pr. skib. Flere nazi-sabotører landsattes i nattens mulm og mørke på øde strandbredder fra u-både. Nogle slap vel nok ind, men blev næsten alle senere pågrebet af F. B. I. Størstedelen tog Coast Guard sig af lige fra starten.

I kampen mod u-bådene langs Amerikas kyster blev efterhånden sat alt brugeligt materiel ind. Selv større lystfartøjer med sejlføring indrettedes til u-bådsjagt. Der installeredes lytteapparater om bord, anbragtes apparater til udkastning af dybdedivider og opstilledes lettere skyts. Således kom sejlene til at kæmpe mod nutidens moderne krigsteknik.

Mange var de u-både, Coast Guard »kutterne« fik ram på, men også Coast Guard selv led tab, for kampene var blodige. Som et eksempel på Coast Guard-skibenes kamp mod undervandsbådene kan nævnes »Campbell«s opgør med to tyske fartøjer af denne art. »Campbell«, der er på 2,216 tons, var på vej over Atlanten under udførelsen af konvojtjeneste. Det var den 22. februar 1943 om morgenen. En sømil borte fik man øje på en fjendtlig u-båd, som var i færd med at dykke. Ved hjælp af lytteapparaterne kunne man følge fjendens kurs og bedømme hans fart. »Campbell« var i stand til at gøre 18-20 knob og kom snart på klods hold af u-båden, der trakteredes med en dybdedivider. Der viste sig oliepletter på vandet, og rimeligvis er fartøjet blevet sænket.

Ved middagstid kom man atter på nært hold af en tysk u-båd, som også fik en ladning dynamit, hvis virkning dog er ukendt. Kl. 20,15 fik man kontakt med en ny u-båd. Denne blev set lige foran styrbords bov. Næsten samtidig som rorgængerens på »Campbell« fik ordre til at give fuldt ror til styrbord og vædre fjenden, ramte en tysk torpedo det amerikanske skib midtskibs under broen. Endnu en eksplosion skete i skibets maskinrum. U-båden blev imidlertid ramt af amerikanerens stævn, og før den tyske besætning kunne få tid til at bemande kanonerne, strøg en amerikansk byge hen over dækket. Efter at u-båden var vædret, fik den et par dybdedivider, der gjorde det helt af med den. Fem tyskere blev reddet »Campbell« selv måtte til reparation i tørdok.

Efterhånden som krigen trak ud,

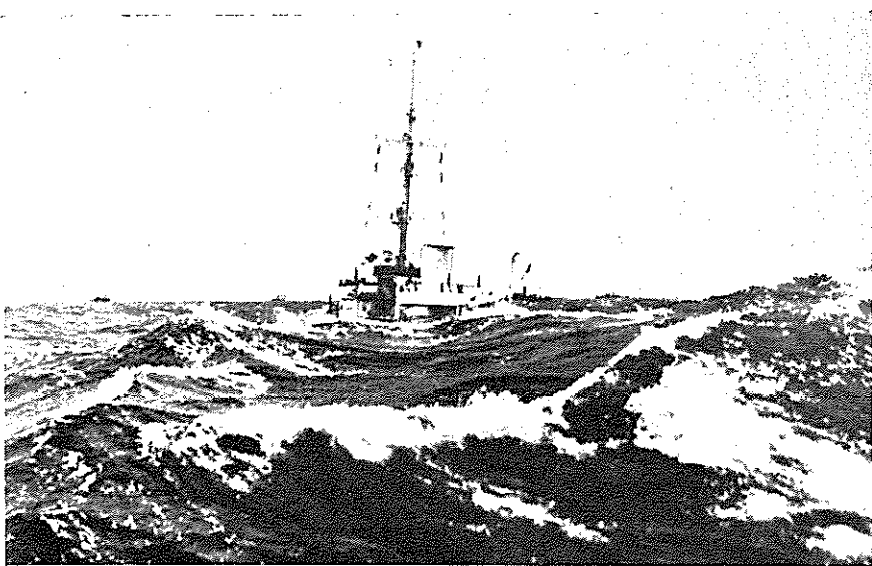
overtog kystbevogtningen flere destrøvere, fregatter og andre krigsskibe for at aflaste den amerikanske marine. Skibene medvirkede ved sømilitære operationer af næsten enhver art.

Coast Guard havde også til opgave at »rydde op« på havet efter en kamp. Utallige allierede søfolk, der havde måttet forlade deres skibe efter torpederinger eller bombeangreb, og som havde svømmet rundt i timevis næsten uden håb om redning, skylder Coast Guard deres liv. Kystbevogtningen råder ikke alene over skibe, men har også en ret stor luftflåde af alle mulige maskintyper. Nogle af maskinerne var optaget ved patruljering langs kysterne. De medførte alle »bomber« med proviant o. l., som nedkastedes til de forulykkede skibes besætninger. Kunne luftfartøjerne ikke selv undsætte søfolkene, tilkaldte de Coast Guards skibe, hydroplaner eller helikoptere. I mange tilfælde nedkastedes 8 meter lange redningsbåde fra luften til de sømænd, der svømmede hjælpeløse rundt. Kystbevogtningens skibe og luftfartøjer bragte naturligvis også lægehjælp i sådanne tilfælde.

At mændene i redningstjenesten havde travlt, fremgår af følgende rapport, som blev aflagt af en Coast Guard-man i 1943: »Vi reddede 50 overlevende fra det britiske skib »Svend Foyne«. — Opsamlede mange søfolk fra forulykkede skibe i Nordatlanten og bragte dem om bord i USS »Campbell«. — Havde rigeligt at gøre om bord i »Campbell« med u-bådsjagt og konvojering. — Bjergete flyvemaskiner og overlevende fra NOB Iceland. — Bjergete USS »Wakefield«.

Mindre dramatisk var arbejdet med oprettelsen af Loran-stationer i Amerika og andre steder, hvor amerikanske stridskræfter opererede, hvilket også sorterede under Coast Guard. Disse stationer var i høj grad til gavn for de allieredes luft- og sømilitære operationer.

Loran-systemet svarer i hovedsagen til det herhjemme kendte decca-
Fortsættes side 23.



Coast guard kutter i Nord-atlanten.

SÅLEDES VIRKER EN MILITÆR-REGERING

PÅ det frie territorium i Triest bliver sovjetiske og angelsaksiske interesser med alle midler spillet ud mod hinanden. Den traditionelle italiensk-sydslaviske modsætning træder overfor disse større perspektiver i baggrunden.

Gromyko har udnyttet Triest som et påskud mod afslutningen af traktaten med Østrig. For Sovjetunionen ville det være af største betydning at virkeliggøre den oprindelig planlagte ordning. Den ville forene den britisk-amerikansk kontrollerede zone A og den jugoslavisk-kontrollerede zone B under en FN-governør. 90 dage efter hans indsættelse måtte så alle besættelsestropper — 5000 amerikanere, 5000 englændere og 5000 jugoslaver — trækkes tilbage.

Hvilke herlige muligheder vil en sådan løsning ikke byde sovjetpropagandaen? Mellem Italien og Jugoslavien ligger et militært ingenmandsland på omtrent 738 kvadratkilometer, hvortil hører en af Europas største havne — og takket være amerikansk hjælp — sikkert den mest moderne. Alle porte ville være åbnet for et net af agenter. I konfliktstilfælde ville her ligge en let sårbar strategisk Achilleshæl. Meget vigtigere er imidlertid de politiske chancer. Guvernøren ville finde for sig en fuldkommen vestlig zone A under italiensk indflydelse og en lige sådan opbygget jugoslavisk zone B, den første med let, den sidste med uophørlig gennemført socialistisk virksomhed. Det deraf opståede kaos forstærket ved utilfredse italienere på den ene og ligeså utilfredse slovenere på den anden side samt kampen mellem de kominformiske og de antikominformiske kommunister måtte skabe et uroens arnested — lige hvad den russiske imperialisme ønsker. Ud fra denne erkendelse pumper Kominform til Triest umådelige propagandabeløb, der ellers vilde svare til et meget større land. Ofte finansierer man såvel kommunistiske som camouflerede aviser og organisationer. Ligeledes lægges stærkt vægt på, at kun de mest prøvede og de taktisk såvel som demagogisk mest drevne mænd opererer her. Amerikanerne og englænderne indrømmer, at de med Vidali, den kommunistiske partichef, har med en af de mest geniale ideologiske modstandere at gøre. Vidali, som hårdnakkede rygter betegner som Trozki-attentatsmand, hører til den gamle garde. Politisk opdraget blev han i en tid, hvor man endnu satte pris på mennesker med hjerne i stedet for vore dages robotter. I sin dialektik undgår Vidali personlige angreb på den britisk-amerikanske militærregering og er derved vanskeligere at placere end demagogerne fra den nyere skole, der er indstillet på en grov og bagtalende tone. På et flertal af italienske arbejdere måtte den kommunistiske agitation igennem længere tid angående tilslutningen til Jugoslavien og senere hen derpå nødvendigheden af et frit territorium

Indtryk fra Triest

Af Alfred Joachim Fischer.

virke tiltalende. Samtidig hedder det, at man skal holde på det slowenske mindretal og forhindre dets bortgang ind i Tito-lejren. I lang tid troede man, at ingen ville være den opgave voksen. Faktisk blev dog imidlertid Vidalis parti det andetstørste i zone A (ca. 21 pct.). I to områder, hvis befolkning overvejende var slowenisk, har det en ganske vist lille, men absolut majoritet.

Stærkere endnu end skinsygt overvåget national interesse er også i Triest krigsfrygten. Derfor blev hurtigt følgende opråb udbredt: Kun et uafhængigt Triest vil kunne blive erklæret som åben by, et italiensk eller jugoslavisk Triest måtte derimod falde som offer for atombomben. Denne frase slog an. Med et slag synes et »Ja« til fristaten det eneste rigtige forsaaavel de italienske som de slowenske kommunister.

På den angelsaksiske side står reelle værdier. Man har udbedret Triest med så rigelige ECA-beløb, at det fra tid til anden næsten er gået den største del af befolkningen til hovedet. Således blev der skaffet et helt Vestens udstillingsvindue med samme lønninger, men noget lavere priser end i Italien. Også de 10.000 besættelsessoldater er jo praktisk taget 10.000 turister, deraf 5000 dollargæster. Naturligvis må deres tilstedeværelse i en by på 280.000 — zone A ialt 309.000 — virke befrugtende på forretningslivet og skaffe arbejde såvel direkte som indirekte. Mange Triest-indbyggere, som højlydt fordrer de fremmede gæsters afmarch, er inderst inde af en anden mening.

I 1945 blev byen Triest i 40 dage kontrolleret af jugoslaverne. Så blev den britiske general *William Morgan* og den jugoslaviske general *Jowanowitsch* enige om indflydelsesområderne. Havn og by kom til zone A, den større, men forretningsmæssigt mindre tætte del af territoriet, faktisk en kæmpemæssig grønthave, til zone B. Med nogle ændringer blev den såkaldte Morgan-linie bestående også efter den i 1947 afsluttede fredstraktat med Italien.

Da der ikke blev tilvejebragt enighed om en guvernør, forvalter den højstkommanderende general sikkerhedsrådets mandat i zone A. En militærregering understøtter ham i hans opgaver, der kræver megen takt og følelse helt ud i fingerspidserne. Dens organisation og funktion er af særlig interesse. Sandsynligvis findes der nemlig efter den frivillige fjernelse af allieret indflydelse i Tyskland, Østrig og Japan ingen militær myndighed med tilnærmelsesvis autoritet.

Praktisk kontrollerer militærregeringen zone A's samlede forvaltning og erhvervsliv. Den britiske generalmajor T. S. Airey stod i spidsen herfor, indtil han kaldtes til Eisenhowers

stab. For indbyggerne i Triest er denne første zonekommandant legemliggørelsen af hele systemet. Efter 30 års militær løbebane viste han at have en meget heldig hånd ved opbygningen af ministaturstaten. De vigtigste etaper af hans karriere er: Sandhurst college og senere eksamen ved Camberley stabsakademi — efter Tyskland og Italien næsten udelukkende tjeneste i den nære orient — allerede 1928 kendt som en fremragende arabisk forhandler (Sudan) — medlem af den britiske militærmision i Ægypten og medstifter af den ægyptiske stabsskole — verdenskrig 2 — Sudan, Abessinien, Kairo — hovedkvarteret, der direktør for særlige operationer i Sydøsteuropa og Lilleasien, fra 1942 direktør for militær intelligens, hovedkvarter i det mellemste østen.

Under de sidste krigsetaper blev en interessant opgave betroet ham: på svejtsisk grund forhandlede Airey som feltmarskal Alexanders forhandler om de tyske hære i Italien og Sydøstrig's kapitulation. Hans dækningsnavn McNeilly tilhører dette krigshistoriske slutningskapitel.

Det var sikkert intet tilfælde, at man på Triest-posten satte en mand, der besad store forhandlings-erfaringer. Her, hvor indrepolitiske, nationale og internationale bølger slog højt op, var en sådan praksis dobbelt værdifuld. General Airey kunne hos de italiensk-sindede partier glæde sig over stor popularitet. I hver beretning til sikkerhedsrådet støttede han Triests genforening med Italien. Denne opfattelse genspejledes også i tremagtsforslaget (England, Frankrig, U.S.A.) af 20. marts 1948.

Titos brud med Kominform bragte så en fuldstændig ny situation. For den vestlige verden blev også Jugoslavien pludselig interessant ved siden af Italien og kunne ikke længere slås ud af hovedet. Aireys militærregering havde anlagt en ensidig linie. Den afsluttede en told- og beskyttelsesunion med Italien og opbyggede retsvæsenet og lokalregeringen efter italiensk forbillede. (Senere gennem forordning af 25. marts 1948). Alle ikke allierede civilfunktionærer i AMGCT er italienere på nær nogle få slowenske tolke. Ligeledes findes der knapt nok social kontakt mellem angelsakserne og slowenerne, der for størstedelen tilhører mindrebemidlede samfundsklasser.

Alle gadebetegnelse er også italienske, ligesom italiensk er det eneste rets- og amtssprog. De tyske sydtyrolere besidder f. eks. en betydelig større sproglig autonomi end slowenerne. Desuden er Triest's slowenske befolkning temmelig kompakt. I byen findes der efter en resultatrig afnationalisering stadig henimod 50.000 slowener med nogle monopoliserede håndværk. Landsbyerne på de nærliggende højder er slowenske.

Allerede af prestigegrunde holder de tre magter fast ved genforeningsforslaget. Samtidig anbefaler de di-

rekte forhandlinger mellem Rom og Belgrad. Dermed bliver hele problemet — sikkert bevidst — skudt ud i fremtiden. Selv general Airey maatte kort før sin bortkaldelse — iøvrigt for første gang — beslutte sig til at modtage uafhængighedspartiets vigtigste forhandlere. Ja, han foreslog ved lokalvalgene i 1951, at disse ikke mere — som det selvfølgelig før havde været tilfældet — skulle have den jugoslavisk-italienske modsætning til kernepunkt i den forudgående agitation.

Kun de, der kender atmosfæren i Triest og ved, hvilke vovede fortolkninger ethvert ord fra et medlem af militærregeringen fremkalder, kan rigtigt måle ekkoet fra denne udtalelse af Airey.

Hans efterfølger, general sir John Winterton, kunne videreføre den nye politiske linie, dog at det pro-italienske samtidig blev stadig mindre udtalt antijugoslavisk. Født i 1898 tjente han allerede under den første verdenskrig (1917—18). Zonekommandanten har alsidige erfaringer. 1930—32 Birma, 1935—45 militær føring på forskellige allierede fronter og indtil 1948 i kontrolkommissionen for Østrig. Lige netop posten i Wien kunne være blevet en god forberedelse til Triest, selvom den østrigske regering besidder meget større autoritet end enhver civil myndighed i fristaten og det allierede ansvar som følge heraf er betydeligt større der.

Igesom før bliver megen vægt lagt på, at der står en repræsentativ personlighed i spidsen for Triest's militærregering. Således var sir John Winterton kort før sin udnævnelse hertil adjutant hos den engelske konge.

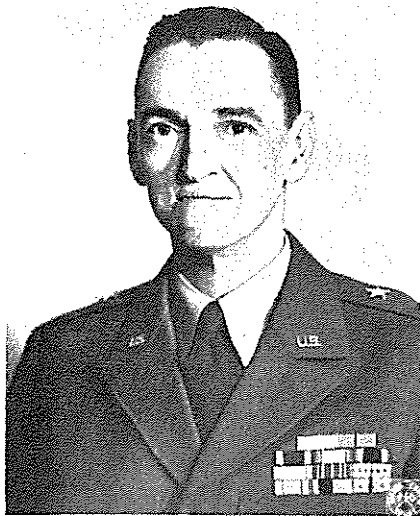
Zonekommandanten er samtidig militær guvernør, i hvilken egenkab han under fravær erstattes af kommandanten over U.S.-styrkerne (Trust). Generalmajor Edmund B. Sebree overtog disse poster den 1. marts 1951. Efter infanteriskolen vandt han laurbær og udmærkelser såvel i de asiatiske stillehavsfelttog (Fiji-øerne etc.) som på krigsskuepladserne ved Middelhavet: Afrika og Europa. Før Triest var Sebree højstkommanderende general i München.

Hans stedfortræder, brigadegeneral Charles C. Blanchard har ligeledes store krigserfaringer i Stillehavet. Efter krigen havde han bl. a. kommandoen over den 24. artilleridivision i Japan og var leder af den amerikanske artilleriskole i Oklahoma. Også Blanchards udnævnelse til Triest fulgte omvejen over Tyskland (Augsburg og München).

Samtidig er han generaldirektør for civile anliggender. Sammenligner man efter italiensk system Wintertons stilling med en stilling som statspræsident og forsvarsminister, så er Blanchard ministerpræsident og indenrigsminister i en person.

Under generaldirektoratet står forskellige direktioner med samme beføjelser, som ministerier normalt har. Under dem er igen afdelinger, der svarer til statssekretariater og omfatter alt lige fra social forsyng til havnevesen, minoriteterne, fiskeriet og naturligvis den offentlige sikkerhed.

Kort og godt: Regeringsmaskineriet løber ganske præcist lige til det mindste lille hjul. Som forfatteren flere gange kunne fastslå, arbejder det endog glædeligt hurtigt, velinformeret og ubureaukratisk. I første øjeblik savner man kun udenrigsministeriet. Under den mere beskedne betegnelse »politisk rådgiver« er det imidlertid også til stede og står direkte under zonekommandanten. Dets medlemmer tilhører det britiske og amerikanske diplomatiske korps. Derudover fungerer endvidere en fransk, italiensk og jugoslavisk mission. Den højeste civile embedsmand er zonepræsidenten, hvis funktioner svarer omtrent til en italiensk præfekt minus politimyndigheden. Han kontrollerer borgmesterens råd (sammensat fra byen Triest og fem områder, mere har zone A ikke.)



Brigadegeneral C. C. Blanchard.

Triest's militærregering nyder en fordel, som sikkert alle finansministre på jorden — fra vest til øst — ville misunde den. Underskud på budgettet skal ifølge fredstraktaten udlignes af den italienske stat.

Zone A har ikke blot 10.000 angelsaksiske besættelsestropper, men også sit eget politi, der blev udrustet med de mest moderne tekniske midler. Der bliver lagt stor vægt på dets uddannelse, og de 4400 mand (udelukkende officerer) er ikke alene påklædt som tommi'er, men kan også måle sig med dem i effektivitet.

Forvaltnings- og områdepolitiet er kun 340 mand stærkt (også udelukkende officerer), og er de eneste tropper, der står under zonepræsidenten. Sluttelig findes der endnu en ca. 1000 mand stærk finansvagt med toldtjeneste og lignende opgaver.

Vi har allerede slået fast, at mange Triestindbyggere trods officielt italiensk sindelag gerne ville se en bibeholdelse af den nuværende status. Noget lignende ser det ud for talrige af militærregeringens angelsaksiske embedsmænd. En berettiget stolthed over det udførte arbejde har gjort dem til en slags patriotiske Triestborgere — trods den respekterede tremagtserklæring.

Store summer — sidst var det om-

kring 621 mill. lire — er af AMGOT blevet stillet til rådighed for genopbygning af boliger, men da alligevel en betragtelig del af de italienske flygtninge fra zone B og fra de til Jugoslavien afståede tidligere italienske områder har søgt tilflugt i Triest, er bolignøden i Triest stadig mærkbar.

Militærregeringen betragtede genopbygningen af den fuldstændig ødelagte havn som en af sine første opgaver. Konkurrencen fra Genua og Neapel samt naboskabet med Fiume og Suchak havde lammet den noget, men nu blev Triest omladningshavn for den østrigske Marshall-hjælp. 1949 nåede havnen sin hidtil største rekord, der langt overgik selv det hidtil gunstigste år (1913). Denne opvækst har allerede tidligere uddybet stærke og frem for alt i uafhængighedsbevægelsen optrædende følelser overfor Østrig.

2000 dokarbejdere er alene beskæftiget indenfor Østrig-hjælpens rammer. A.U.S.A., U.S. Foreign Relief Programme og senere E.R.P. har udleveret levnedsmidler og sørget for genopbygningen af forskellige industrier gennem finansiell hjælp. Deres hovedinteresse rettede sig imidlertid især mod skibsværfterne. Derved gik man ud fra det holdepunkt, at denne erhvervsgræn mellem de to verdenskrige havde bygget næsten 52 pct. af alle italienske skibe og 95 pct. af alle de i Italien bestilte udenlandske skibe, hvorfor den maa være den økonomiske livsåre. Hvis det fik resultat, ville også de forskellige sideindustrier og tilknyttede erhverv blive rentable.

I dag bygger Triests værker, der efter krigen var lammet på grund af ødelæggelser og råstofmangel alle slags skibe, deriblandt endog 48.000 tons luxus-dampere.

For imidlertid at kunne imødegå alle konjunktursvingninger har AMGOT-afdelingen for offentlig tjeneste opbygget en ny industriby på tidligere marskland. Den ligger mellem Triest og Muggia, et andet område med italiensk flertal. Industri fra hele Europa og om muligt også fra oversøiske lande skal gøres interesseret gennem begunstigelser i form af 10-årige told- og skattefritagelser.

I maj 1947 havde Triest 27.000 arbejdsløse, i dag er tallet efter den offentlige statistik 18.000. Også dette tal er imidlertid for højt anslået. Mange husmødre f. eks., der hidtil ikke har taget arbejde, lader sig skrive op i håbet om gode stillinger, uden egentlig at bekymre sig alvorligt herom. Man kan herefter regne med ca. 10.000 ægte arbejdsløse. Dette tal ligger under det italienske gennemsnit, men er til dels også opnået ved igangsættelse af uproduktivt arbejde.

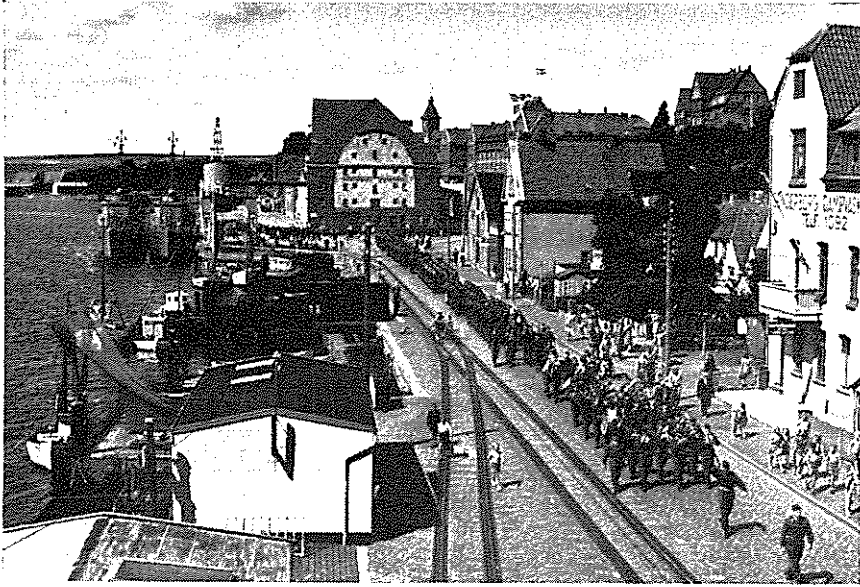
På grund af den gode økonomiske stilling i Triest har der her fagforeningsmæssigt vist sig en udvikling modsat den i Italien. Der har de kommunistisk kontrollerede fagforeninger stadig en betragtelig majoritet, hvorimod der i zone A findes ikke-kommunistisk, kristelig og socialistisk indflydelse. En tredje gruppe er i opståen, den udgøres af Titokommunister.

Ved de sidste lokalvalg bekendte

Fortsættes side 23.

DANSK-NO PÅ I

Fot: H

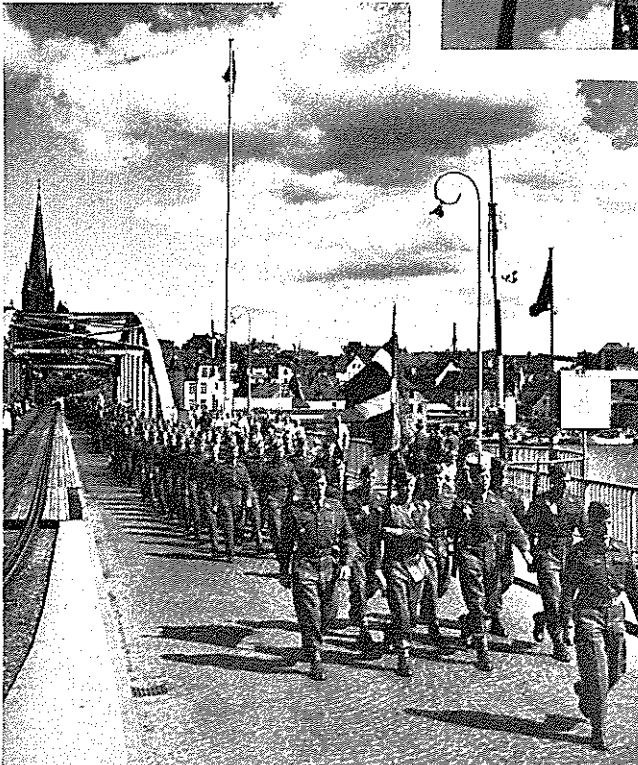


Marchen til Dybbøl. I baggrunden ses torpedobådene »Krabbe« og »Krieger«.



Oberst Gabel-Jørgensen på talerstolen.

Til venstre: General Holtermann nedlægger krans ved mindeobelisken for nordiske frivillige.

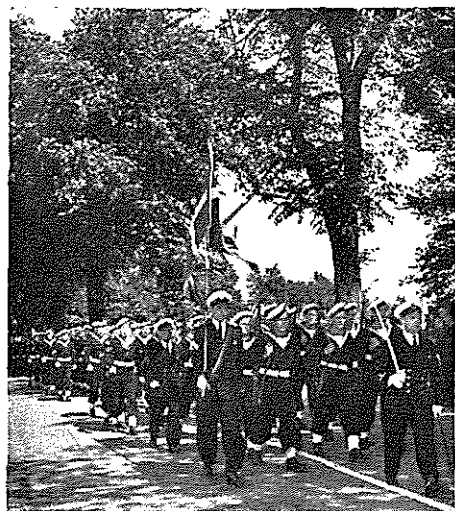


Oberst Gebecke nedlægger krans.

SK STÆVNE BBØL

us Jensen.

de foreningen »Norden« arrangeret et
bbøl. Blandt de 6-7000 deltagere var
Søgaard og Sønderborg samt fra den
edobådene »Krieger« og »Krabbe«, fra
skompagnierne og maritimt hjemme-
le nordiske frivillige blev der nedlagt
oberst Gebecke, orlogskaptajn Krøyer
sekretær, fuldmægtig Poul Nielsen.
aktør Refslund bød velkommen. Efter
talte den norske general, Holtermann,



Udsnit af de norske styrker.



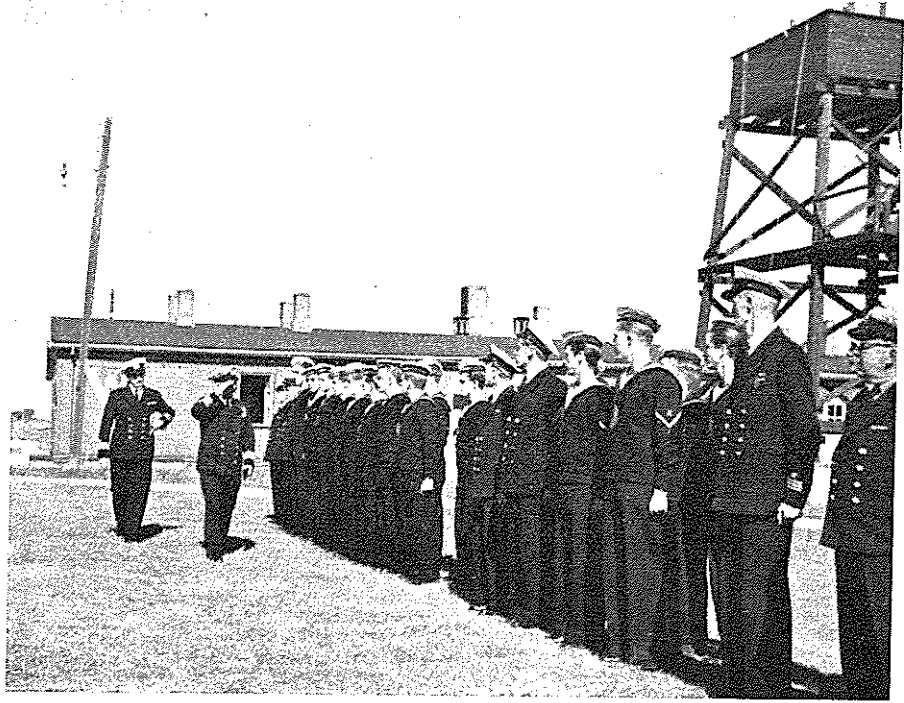
redaktør Refslund, fuldmægtig Poul Nielsen og grosserer Elius Andersen fra danske soldaterforeningers landsråd.



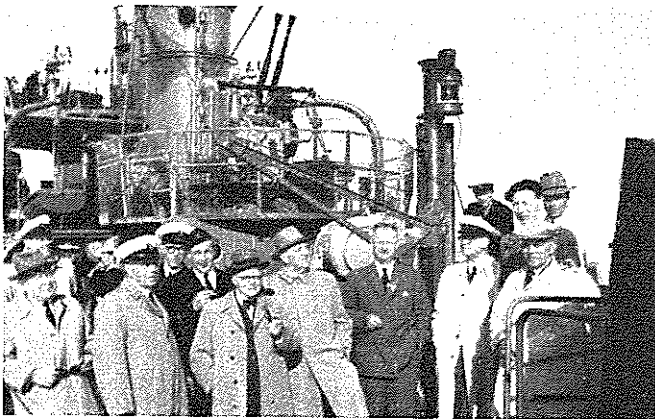
SIDEN SIDST



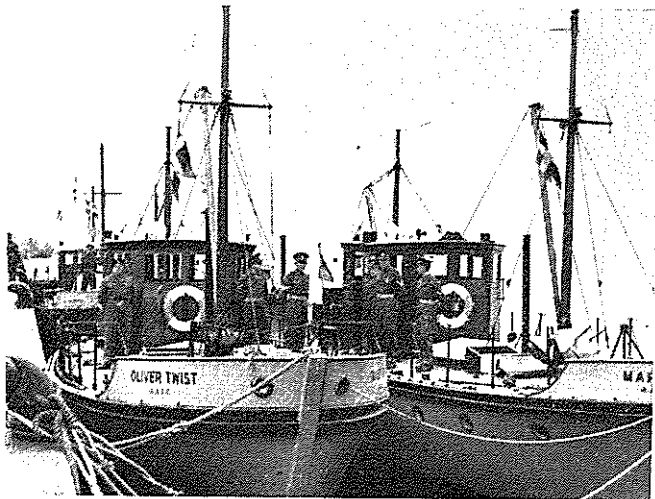
Fot: Rubæk, Zimmermann
og Ib Augustinus Jensen.



Søværnet har fået en ny afdeling »Televæsenet«, der har overtaget alt materiellet fra radiosektionen. Her afleverer kommandør S. W. Frandsen radiosektionen til televæsenets chef, kommandørkaptajn Bahnsen.

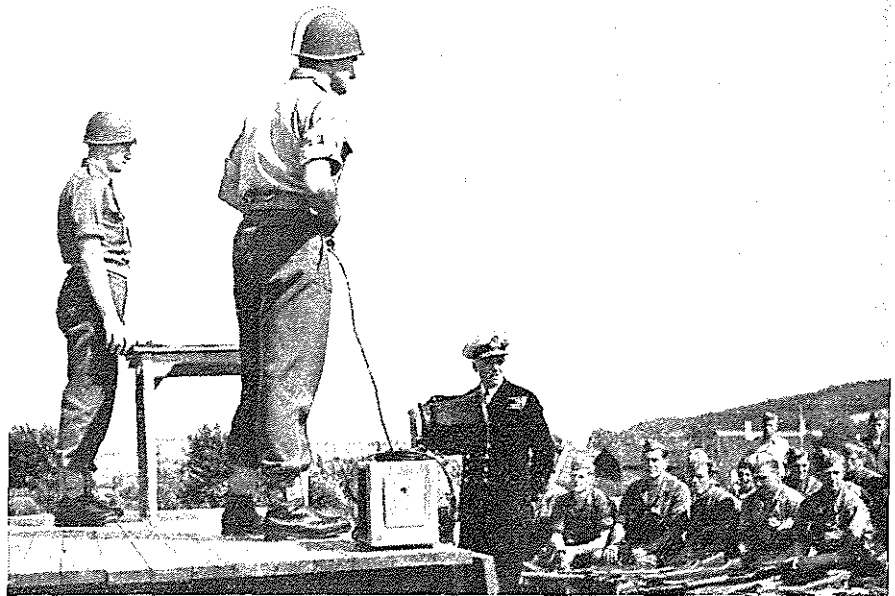


I Gøteborg har der efter indbydelse fra Sveriges militære kammeratforeninger og foreningen Gøteborgs försvar været afholdt et stævne, hvori deltog 50 norske og 50 danske gamle soldater, heraf 8 fra hver af de respektive marineforeninger. De danske deltagere blev afhentet i Helsingør af tre svenske minefartøjer (til venstre). Et af stævnets højdepunkter var et korum, der blev forrettet af biskop Giertz på Gøtapladsen.

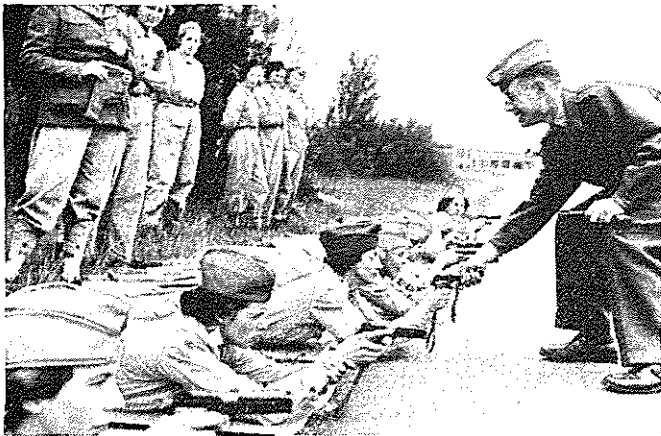


10 britiske minerefartøjer med en besætning på 100 mand fra Royal Armys Servicekorps har besøgt København. Disse tropper svarer til vore forsynings tropper, hvis chef er oberst Joest. Under besøget blev der afholdt en parade for obersten (til højre).

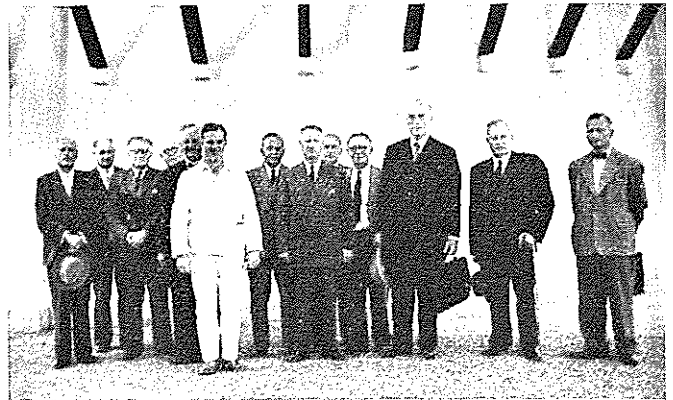




Chefen for atlantpagtens nordregion, admiral sir Patrick Brind har beset omskolingen i Jægerspris og i Ryvangen. Til venstre ses admiralen i Ryvangen sammen med chefen for hæren, generallejt-nant E. C. V. Møller og kaptajn P. Valstorp.



Med korpslotte Gerda Bruun som skolechef har der med velvilje fra hjemmeværnets side været oprettet en skole for 250 lotter i Nymindegab.



Dybbøl Møllens styrelse har afholdt møde og inspiceret møllen efter den stedfunde ombygning, restaurering m. m. til et beløb af ca. 50.000 kr., hvoraf Danske soldaterforeningers landsråd har indsamlet halvdelen.



Forsvarschefen, admiral Qvistgaard, har inspiceret kystbefæstningen ledsaget af kontreadmiral K. Lundsteen og souschef i forsvarsstaben, oberstlejtant P. V. Hammershøj. Her afprøves ladeindøvelsesapparaterne til Dragørfortets nye 40 mm kanoner for forsvarschefen.



På initiativ af foreningen af soofficerer af reserven er der arrangeret et omskolingskursus for hjemsendte soofficerer af reserven. Omskolingen er tilrettelagt af søartilleriet. Kurset for 1. hold er nu afsluttet, men nye hold vil blive oprettet.

FORSYNINGSLINIERNE TIL KOREA

Af Ove Thuelund

Nedenstående beretning er fortalt til vor medarbejder af en amerikansk civilpilot, som i det første halve år af Koreakrigen var med til at bringe forsyninger til tropperne i Østen. Det er en nøgtern mandfolkeskildring om hårde timer i kamp med det lunefulde Stillehav.

Da U. S. Military Airtransport Service i juni-måned sidste år modtog ordre fra generalkommandoen om at medvirke til at forsyne den nye Korea-krigsfront med våben og nyt mandskab, opstod en vanskelig situation. Militæret havde hverken tilstrækkelig med maskiner eller uddannet mandskab, hvorfor man rettede en henvendelse til de civile luftfartselskaber om hjælp. 17 private luftfartselskaber reagerede overfor henvendelsen og afgav tilsammen 66 fire-motorers maskiner og tilstrækkeligt mandskab til at holde den nyoprettede trafik over Stillehavet igang i alt slags vejr 13 timer i døgnet. Jeg traf for nylig i Bruxelles en af de civilpiloter, der var med fra begyndelsen. Hans navn er kaptajn *Byron Moore*, han flyver for »American Airlines System«, og han fortalte mig følgende:

— Der er en fortrolig rapport, jeg kunne lide at gennemse. Den er afgivet af en russisk pilot, der flyver på ruten fra Vladivostok til Tokio, og den er sikkert havnet i hænderne på Den røde armés flyvekommando. Den omhandler utvivlsomt den forvirring, piloten blev øjenvidne til, da han bemærkede den babyloniske forskellighed af uniformer og maskiner i lufthavnen i Tokio. Ikke een ameri-

kansk maskine eller uniform fandt sin mage. Jeg kan endnu klukke af indestængt latter, når jeg tænker på hans ansigt... det måbende udtryk, han stillede op, da han så Mike Moore, min andenpilot og jeg selv i vore »American Airlines«-uniformer stige ud af en maskine tilhørende »Capitol Airlines« fulgt af vor telegrafist i »Pan American Airway«-uniform. Sikken et rod! Den russiske pilot ankom i en to-motors maskine, der sikkert har medbragt en beholdning af guldbarrer at dømme efter den sværtbevæbnede vagt, der modtog fartøjet.

Vi kørte frem på cementbanen lige i halen på den russiske maskine. Jeg så sovjet-piloten betragte Mike, derefter kiggede han på maskinen — standsede op, gloede på mig og telegrafisten... og rystede på hovedet. Da jeg passerede ham på vej til meldetjenesten mødtes vore øjne et kort øjeblik. Jeg skimtede antydningen til et lille smil, men han tog sig hurtigt sammen og fortsatte i stram march hen mod sin egen maskine. »De sindsyge amerikanere«, stod der tydeligt skrevet tværs over hans ansigt. Måske er vi lidt tossede, men under alle omstændigheder fik vi dog vore folk og de nødvendige forsyninger bragt frem til frontlinien.

Begyndelsen.

Den måde, transporterne blev indledet på, var ganske ligetil. F. N.-styrkerne behøvede forråd til Japan

og Korea. De bad luftvåbnet om hjælp. Luftvåbnet rådede ikke over tilstrækkelig store maskiner og henvendte sig til de private luftfartselskaber, som udlånte alt undværligt materiel.

Vi blandede hele møllen sammen og lod »Pan American Airway«s stå som den officielle udlejer overfor luftvåbnet. Ligeledes måtte det udlånte personel finde sig i at blive placeret i en hvilken som helst maskine sammen med helt nye arbejdskammerater.

Et hårdt job.

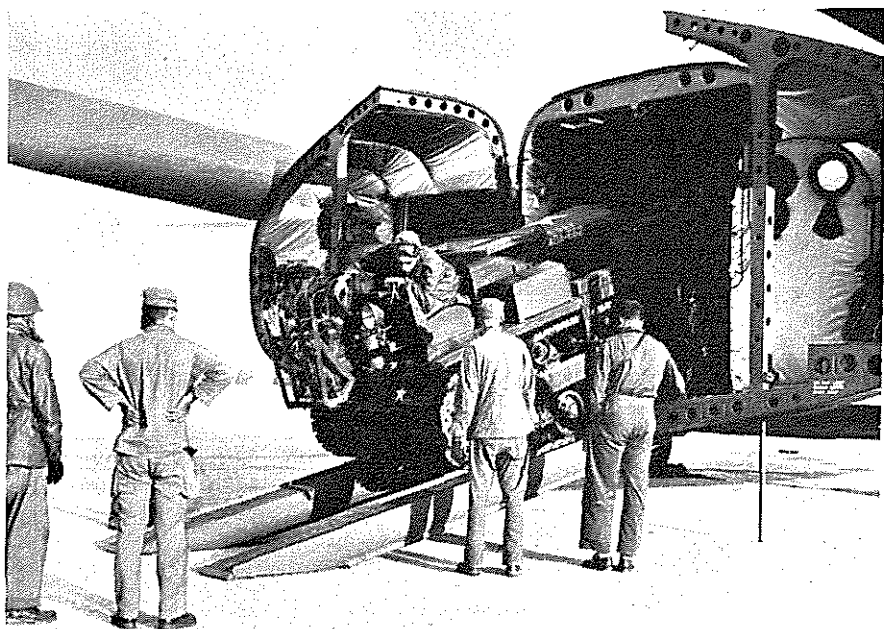
For piloterne var dette arbejde et ualmindelig hårdt job... men tillige lærerigt. Hvert luftfartselskab har sine egne regler, som afspejler sig i cockpit-udstyret, så vi måtte stadig konfronteres med nye kontrollister, instrumenter og kontakter anbragt på ganske uvante pladser. Når vi om natten krøb ind i en maskine for at tage turen San Francisco—Tokio (ca. 3.500 km) måtte vi først orientere os med vore stavlygter for at lokalisere de forskellige håndtag og kontakter af vital betydning. Det gælder i en sådan situation om at erindre, at man ikke sidder i sin egen maskine. Hvis man af gammel vane trykker på en forkert knap eller anvender et forkert håndtag, kan det medføre katastrofe.

Jeg kunne ikke lade være med at le over Mikes ansigtsudtryk, da vi første gang krøb ind i en af Capitols »Caroligners«. Ganske vist havde maskinen ekstra brændstoftanke installeret, men Mike kunne ikke for sin død begribe, hvorfor de var anbragt, da maskinen hverken havde navigationsudstyr til flyvning over åbent hav eller automatisk pilot.

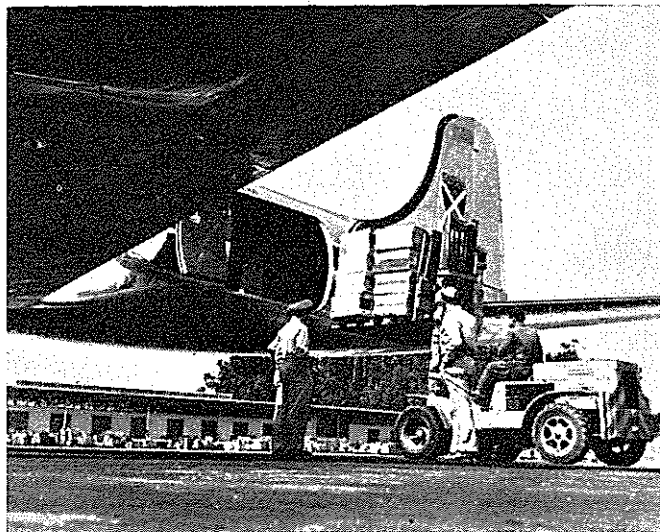
For Mike og jeg, der er veteraner fra de syv verdenshave kunne det måske lade sig gøre at gennemføre en Stillehavsflyvning med det mangelfulde udstyr, men mange af de yngre piloter havde aldrig været ude over åbent vand, så jeg undrede mig sandelig over, at de stiltiende accepterede maskiner af den slags.

At ignorere den slags »bagateller« kan måske give held, tåberne vinder jo som regel spillet — men alligevel tager jeg nu min hat af for de mænd, der ikke tøvede et minut med at foretage en tur over verdens mest lunefulde hav med en sådan maskine. Uden forudgående træning med de små øer som eneste kendingsmærker. For mig tyder den slags ting på ubetinget mod.

Under den anden verdenskrig medførte maskiner af den slags, vi anvendte, en besætning på fem mand: pilot, 2. pilot, navigatør, radiotelegrafist og ingeniør. Vi fløj konstant med tre mand. Maskinerne må nu anses for så gennemprøvet, at man ikke mere behøver ingeniør, og da »Pan



Civile fragtflyvemaskiner bruges til at transportere det sværere skyts og traktorer og jeeps.



Ogsaa europæiske luftfartselskaber deltog i den første frivillige transport-operation. Her er en belgisk maskine ved at få indladet ammunition.

Tropper indskibes til Korea-fronten i en »Pan American Airway«-maskine.

American« havde installeret almindelig radiotelegrafiapparat i de fleste maskiner, kunne også radiotelegrafisten stryges. Tilbage var så de to piloter og navigatøren. Den mand, som bar titlen 2. pilot havde altid det meste arbejde ombord. Specielt naturligtvis i de få maskiner, som stadig manglede radioudstyr. Hele natten måtte han stå med stjernerne over sig og havet under sig og prøve at finde vej ved hjælp af gammel-dags navigationsmetoder.

Ruten.

Der er kun to forsvarlige flyveveje til Tokio, som enhver kan overbevise sig om ved at se på et kort. Vi fløj varmt-vejrs-ruten. Den førte os til Honolulu, Hawai og en lille koralø på størrelse med en jævnt stor luft-havn. I dårligt vejr måtte de små øer virkelig også fungere som inter-mistiske lufthavne og fra jorden dirigeredes maskinernes højde, landing-orden o. s. v. som drejede det sig om stærkt trafikerede passagerlufthavne. Man kunne ofte en time før indflyvning til Honolulu ikke komme i forbindelse med luftfartsmyndighederne på øen. Man kunne få forbindelse med San Francisco, Alaska eller Seattle, og det kan selvfølgelig for uindviede synes tåbeligt at opgive sin position til så fjerntliggende havne, når man ligger midt ude over Stillehavet. Men det er nu altid gavnligt, at en eller anden lufthavn er fuldstændig på det rene med, hvor man befinder sig. Vi brugte derfor enhver station, vi kunne opnå forbindelse med, hvis de tre små øers mod-tagelseslinier var overbelastede.

Fredelige minder.

Som man sad der mellem himmel og hav og sejlede af sted gennem verdensrummet, kunne man pludselig i radioen genkende stemmer fra andre piloter, som man daglig passierer

med på de solide hjemlige ruter, og for et sekund måtte man tage sig sammen og ryste den følelse af sig, at man gled over en amerikansk by. Så prøvede man at finde sin nøjagtige position i æteren og fik opgivet den 175. breddegrad. Østlig eller vestlig kunne man så spørge i et øjeblik forvirring. Det hørte de andre nærliggende maskiner altid, og man var med det samme udsat for en række spidsfindige drillerier.

Men også de andre kunne naturligvis komme galt af sted. En morgen hørte vi en gammel ven fra »Pan American Airway«, Lou Martin, brokke sig over, at han ikke kunne finde håndtaget til reservetankene. Nu var det så heldigt, at Mike og jeg var i nærheden, og vi havde kort forinden fløjet netop den maskine, Lou befandt sig i. Mike kaldte ham over radioen og spurgte: »Hvor meget benzin har du tilbage i tankene?« »Kun til 25 minutters flyvning.« »O Kay, Lou«, svarede Mike, »Jeg skal fortælle dig, hvor håndtaget sidder, hvis jeg får de 15 dollars, du skylder mig, når vi lander.«

Lou sagde, at han ikke skyldte Mike een øre, og at det smagte af pengeafpresning, og Mike replicerede, at nu kunne Lou jo tænke sig godt om og kalde igen, når han var kommet på bedre tanker. F. eks. om 20 minutter. Så ville der nemlig lige være fem minutter til at overføre benzinen. Lou viste en bemærkelsesværdig modstandskraft og har sikkert bandet og søgt, men give sig ville han alligevel ikke. Det endte da også med, at Mike blev blødgjort og telefonerede:

O. K., din store dumrian. Hvis du ikke vil indrømme din gæld, er der jo ikke noget at gøre. Så løft da i Guds navn bundbrædderne, og du vil finde tankhåndtagene.

I denne specielle maskintype sidder reservetankene nemlig indkapslet i trækasser under cockpittet. Vi vidste ikke, hvad der var i kasserne, før vi

lagde mærke til, at lufthavnspersonellet satte dem meget forsigtigt på jorden ved losningen. Efter den tid har jeg bemærket, at Mike er begyndt at gøre sig megen umage med landinger for at undgå for mange stød.

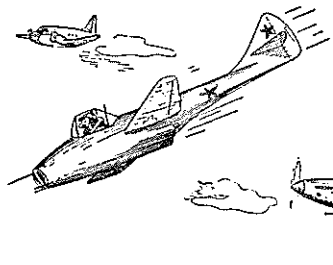
Et beskidt job — men det skal gøres.

Under overfarterne talte jeg ofte med de unge soldater, vi havde med til fronten. En dag spurgte jeg en ung glatraget, rødmosset yngling fra Nebraska, hvorfor han var gået frivillig med: »Hvem? jeg«, sagde han, »ser jeg virkelig så dum ud? O. K. Lad mig så fortælle dig noget. Da de begyndte at avertere efter frivillige, kunne jeg ikke styre mine ben. De startede direkte mod Washington, og jeg var ude af stand til at standse dem. Jeg havde hovedet ikke mit legeme under kontrol.«

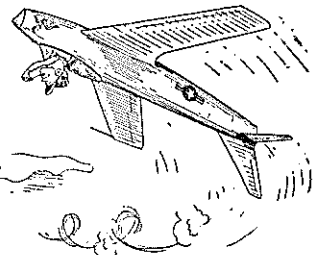
Jeg antager, at denne lille generet-filosofiske redegørelse udtrykker, hvad enhver af de frivillige tænker. Og det gælder også for os, der har raket frem og tilbage over Stillehavet i de gamle maskiner. Det er et beskidt job, men det skal gøres.

Og hvis jeg kunne sidde og få en hyggelig sludder med den russiske pilot, ville jeg fortælle ham om det, fortælle ham, at hvis det bliver nødvendigt, ville alle vi gamle drenge gå i aktiv tjeneste igen. Skønt det har han og Stalin såmænd nok gættet allerede, da de så og hørte om alle de brogede uniformer og de civile flyvemaskiner.

Vi opgav vore magelige sæder i store D.C.-6 »Cloudmaster«s og »Constellation«s for at rejse ud til kysten og »sejle« de gamle »pramme« over havet til Korea. Vi er for gamle til at flyve bombemaskiner, siger hærens eksperter. Og så må det jo passe. De fleste af os er også nogle krumbøjede oldinge på omkring 35 med rødrandede, rindende øjne.



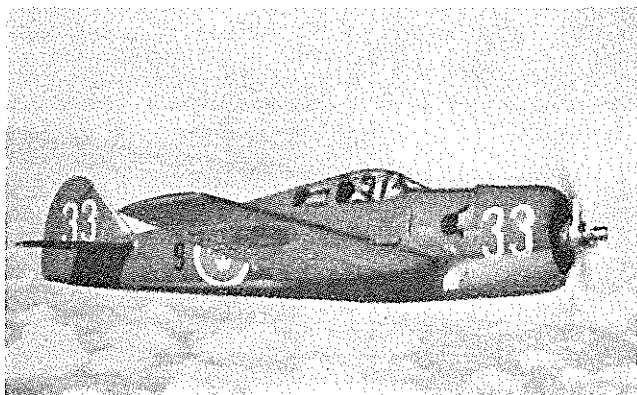
Fjernkendingsiden



Ved kaptajnløjtnant L. WESSEL WETLESEN

North American F-51, Mustang. U. S. A.

J-22. Sverige.



Eensædet propeljager — scrapbogen gruppe 1 a.

Beskrivelse: Lavt midtvinget monoplan — bæreplanet forfra V-formet, nedenfra trapezformet — en indbygget stjernemotor — oprækkeligt halehjulsunderstel — enkelt pæreformet siderør grænsende til kugleformet — højderet forfra plant, nedenfra haltrapezformet, runde ender, fremskudt — ret kraftig, kræmmerhusformet krop, aftrapning på oversiden ved cockpit.

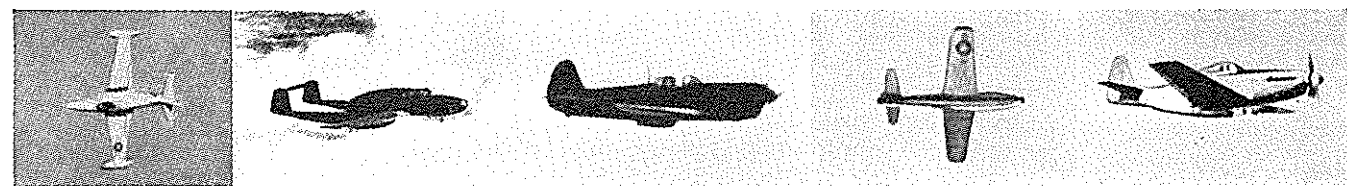
Data: Max.hast. 575 km/t, marchhast. 450 km/t, armering 2/7,9 mm RG + 2/13,2 mm RG (J-22A) eller 4/13,2 mm RG (J-22B), spændvidde 10 m, længde 7,8 m.

Motor: Een Pratt og Whitney Twin Wasp 14-cylindret stjernemotor, der udvikler 1050 HK.

Bemærkninger: Da Sverige under den sidste verdenskrig havde vanskeligt ved at købe luftfartøjer fra udlandet, og da SAAB endnu ikke havde nået tilstrækkelig stor kapacitet, lod den svenske regering denne jager konstruere ved en række firmaer, der ellers ikke beskæftigede sig med flyvemaskinproduktion.

Sammenlign: LA 7, 9 og 11 samt Grumman F8F, Bearcat.

Fjernkendingsopgave nr. 21/51. Identificer følgende fly:



1.

2.

3.

4.

5.

Løsningen insendes senest den 1. oktober 1951 i konvolut mrk. »Fjernkendning« til »Folk og Værn«s redaktion, Vester Voldgade 117, København V. Mellem de rigtige løsninger trækkes der lod om en præmie på 15 kr.

Løsn. på fjernkendingsopg. nr. 19/51: Billed nr. 1: De Havilland Vampire. Billed nr. 2: Consolidated Vultee, Catalina. **Vinder:** Kst. 104/50 Håkansson, 12. a. a., 3. batteri, Almegaardslejren, Rønne.

Fortsat fra side 15.

63,64 pct. af befolkningen sig til de 6 italienske genforeningspartier. Alle-rede dengang opnåede de kristelige demokrater ikke tilnærmelsesvis så store resultater som i Italien, hvor de har en absolut parlamentarisk majoritet. Nu mere kan det med sikkerhed forudsiges, at de yderligere vil blive forringet til fordel for den italienske sociale bevægelse. Dette neofascistiske parti øver i første række en stor tiltrækningskraft på ungdommelige revisionister. Kominformkommunisterne råder over 21,14 pct. pro-Tito kommunisterne over 2,35 pct. De sidste må drage fordel af den kendsgerning, at Jugoslavien har hævdet sig og styrket sin internationale position. På landet sætter de sig bedre fast end mellem industriarbejderne. Også udviklingen i fagforeningerne tillader opstillelsen af en prognose om kominformistiske tab, men man skal være forsigtig hermed. Sluttelig har uafhængighedspartierne tilsammen 12,87 pct af stemmerne. Vi skelner mellem uafhængige, der understøttes af russerne og uafhængige, der understøttes af jugoslaverne — begge dele eksisterer — selv om de også af andre grunde er interesseret i opretholdelsen af status quo — samt endelig de »uafhængige« uafhængige. Et parti af borgerlige anti-Tito slowener er så lille, at det kun fortjener en lille opmærksomhed for fuldstændighedens skyld.

Medens der altså i zone A findes en sand partimosaik, eksisterer der i zone B kun kommunistpartiet med Tito-farve. Der er blevet givet mig lejlighed til ganske kort at besøge den jugoslavisk kontrollerede del af det frie territorium. Alle indtryk bliver mere eller mindre begrænset til, hvad man kan se i det ydre. Først og fremmest påkalder den mere end 100 pct. ligeberettigelse af italienerne opmærksomhed. Hvor der er flertal af italienerne, trykker man gadebetegnelser, firmaskilte, officielle bekendtgørelser etc. først på italiensk og så først derefter på slowensk og kroatiske. Italienske kulturorganisationer, teaterforeninger, aviser etc. bliver opmuntret. Også radioen har sit eget italienske program.

Erhvervsmæssigt er socialiseringen nøjagtig så skarp, om ikke skarpere gennemført end i selve Jugoslavien. Ligeledes træffer man relativt velklædte mennesker, hvorved dog vel forretningsmæssige og venskabelige forbindelser med A-zonen samt en udviklet »smuglerclearing« spiller en ikke ringe rolle.

Told- og paskontrol er ulige skarpe end i zone A. Min analyse i begyndelsen af denne artikel, at de to zoner har udviklet sig stik modsat både politisk og økonomisk, blev kun bekræftet gennem de personlige indtryk.

Desuagtet vil en snævrere kontakt mellem de to militære kræfter her og der være uundgåelig. Ved en mere kritisk situation vil kun samarbejde og et enigt forsvar have udsigt til resultat. I folkenes liv har militære nødvendigheder imidlertid allerede ofte været stærkere end politiske modsætninger.

Copyright by A. J. Fischer.

U. S. COAST GUARD -

Fortsat fra side 13.

system. Ved hjælp af en særlig Loran-mottager om bord kan et skib opfang-e elektromagnetiske bølger udsendt fra to stationer i land på samme tid. Hvor bølgerne, der bevæger sig med samme store hastighed, skærer hinanden, befinder skibet sig. Positionen kan ved hjælp af et specielt søkort med indtegnet net af kurver aflæses kontinuerligt. Systemet gør det således muligt uden hjælp af sekstanter eller kronometre at bestemme plads og kurs hurtigt og let såvel om dagen som om natten, når man befinder sig inden for systemets rækkevidde.

Både decca- og Loran-systemet har gennemgået en rivende udvikling efter krigen — hovedsagelig takket være erfaringerne fra krigens tid. Begge systemerne tjener nu den fredelige luft- og søfart. Decca-systemet må anses for at være et særligt europæisk system, der indtil nu kun har haft betydning for Nordsø- og Østersø-trafikken. Loran-systemet har navnlig betydning for skibe med ruter på havne ved Amerikas vest- og østkyst.

Også under krigen sorterede den vigtige vejrmeldetjeneste til støtte for krigsflyvningen og konvoj-sejladsen under Coast Guard. Man må absolut ikke tro, at meteorologernes arbejde var uden risiko. Tjenesten savnede ikke spændende momenter. Vejrmel-deskibene havde til stadighed faren fra u-både og bombemaskiner luren-de på sig og måtte desuden slås med naturens væld på Atlanten.

Den fare, der lurede på vejrmel-deskibene, illustreres bedst ved beretningen om CGC »Muskeget«s spor-løse forsvinden: Skibet afrejste fra Boston den 24. august 1942 for at indtage sin plads som vejrstation nr. 2. Meteorologiske rapporter blev modtaget fra skibet indtil den 9. septem-ber 1942, da det afventede afløsning fra CGC »Monomoy«. Den 11. sep-tember rapporterede »Monomoy«, at den ikke kunne få forbindelse med »Muskeget«. Der sendtes straks flere skibe og luftfartøjer til farvandet for at lede efter det forsvundne skib, men man fandt ikke et eneste spor. Derimod rapporteredes daglig 20-35 fjendtlige u-både i nærheden af vejr-stationen, hvorfor det må formodes, at »Muskeget« er blevet sænket af en torpedo.

Antallet af personel inden for den amerikanske kystbevogtning voksede under hele krigen. I juli 1943 talte styrken 151.200 mand. Ved udgangen af året var man nået op på 171.500 mand, medens man ved sejren over Japan rådede over en styrke på 187.000 mand inden for Coast Guard. Hele krigen igennem satte man fuldt pres på uddannelsen af nyt personel. For en stor del hvervedes personellet fra handelsflåden, men desuden antog man mange ikke-søfolk som kadet-aspiranter. Disse skulle have en alder mellem 16 og 23 år. Disse mange unge mennesker fik en meget grundig uddannelse på kystbevogtningens store hyper-moderne skole i New Lon-don. Vi danske kan med stolthed konstatere, at skoleskibet »Danmark«

og det gamle »Georg Stage« (nuvæ-rende »Joseph Conrad«) medvirkede ved uddannelsen af officerer til Coast Guard. Om bord på »Danmark« alene uddannedes 5000 unge kadetter, hvor-af 3000 blev officerer.

Da »Danmark« efter krigen blev leveret tilbage til den danske stat, og »Joseph Conrad« var for udsldt til videre tjeneste, savnede Coast Guard et nyt sejlskoleskib, hvorfor korpset overtog et sejlskib fra den tyske ma-rine. Dette skib omdøbtes til »Eagle« til minde om den før nævnte kutter fra 1812. Iøvrigt uddannedes under krigen mange af kystbevogtningens kadetter på beslaglagte amerikanske damp- og motorskibe. Da krigen slut-tede, blev antallet af personel nedsat til kun 20.000 mand, og der blev i høj grad mangel på befalingsmænd.

Den uddannelse, der gives unge Coast-kadetter, er den bedste mari-time uddannelse, der overhovedet kan gives. De mange private skibe, som under krigen gjorde god fyldest un-der Coast Guard-flaget, er for længe siden leveret tilbage til ejerne, og kystbevogtningen råder i dag over en flåde af store og moderne skibe, der er bygget specielt til korpset.

Coast Guard-flåden tæller 13 ka-nonbåde af »Owasco«-klassen. Det er skibe på 1,563 tons og med en fart af 18 knob. Endvidere råder man over 18 »seaplanetender«-skibe, fartøjer på 1,766 tons og med en hastighed af 18,2 knob. Alle disse skibe er bygget under eller lige efter krigen. Coast Guard råder også over 6 »kuttere« af »Campbell«-typen. Disse skibe, der er bygget få år før krigen, har en fart af 12 knob ved en aktionsradius af 8000 miles. Højeste hastighed er 20,5 knob. Endvidere har man to 1,546 tons 16 knobs skibe af »Mohama«-klassen og to 1,005 tons 13 knobs skibe af »Tahoma«-klassen. Af pa-truljebåde har man ialt 36, hvoraf 14 på 337 tons og 22 på 220 tons. Alle disse skibe er armerede. 10 af Coast Guards skibe er udlagt som vejrmel-deskibe på Atlanten.

Desuden har kystbevogtningen flere specialskibe. Bl. a. har den tre store isbrydere, hvoraf een på 5,090 tons, der er verdens største, og to på hver 3,500 tons. Naturligvis har Coast Guard i sin egenskab af fyr- og va-gervæsen også en stor flåde af vager-skibe, omtrent 40 ialt. Endvidere har man kabelskibe, bugserbåde og flod-fartøjer.

Det barske liv under krigen gav naturligvis Coast Guard-folkene en god træning, så de var parat til at tage fat på fredens opgaver. Coast Guard fører imidlertid faktisk altid krig. Når der ikke er krig på kanoner, bomber og torpedoer har korpset stadig smuglerne, isbjergene og uvejrets rasen at kæmpe imod, hvilket på den anden side giver personellet en evne til at klare sig under alle forhold — og derfor også under en rigtig krig. Som følge af de spændte forhold rundt om i verden er Coast Guard sammen med det øvrige amerikanske forsvar blevet styrket i de sidste må-neder. Coast Guard er altid beredt og vil — om nødvendigt — ufortøvet gå ind i kampen påny for demokratiets sag.

Forsikring skal man ha'.

i BALTICA

Debatten om forsvaret

Fortsat fra side 3.

seret på viden om disse vilkår, uden at de kommer til undsætning af dem, der har skabt vilkårene.

— Spørgsmålet om forståelse af baggrund, forudsætninger og vilkår kommer også ind i billedet, når talen er om den meniges indstilling f. eks. til omskolingen. Også her gælder det, at befalingsmændene i de fleste tilfælde kan se manglerne klarere end de menige, men forskellen er, at befalingsmændene kender baggrunden for manglerne.

Jeg husker, hvordan jeg en dag heroppe i Jægersprislejren tog en menig op i vognen og gav mig i snak med ham. Han var særdeles fuld af kritik, men inden vi var færdige med samtalen, havde han fået forklaringer på adskillige af manglerne. Og jeg havde vist ham, at befalingsmændene inden for det givne rammer søgte at nå det bedst mulige. For nogen tid siden fremsatte en omskolingsoldat forskellige kritiske bemærkninger, og om adskilligt af det gælder, at vi må give ham ret. Men en forbedring vil betyde — blot for at nævne en meget væsentlig ting — større udgifter for samfundet, det vil sige også for ham selv. Og det er vel i dag et såre ømtåleligt spørgsmål.

Et spørgsmål om at overleve ...

Iøvrigt gælder det, at også diskussionen med de menige og kritik fra deres side er velkommen, vel at mærke, hvis ikke det hele udarter til »diskussion«. For noget sådant er selv sagt ikke hensigtsmæssigt i et forsvar, hvis formål er at lære soldaterne så meget, at de får en fair chance for at klare sig i krigstilfælde. Jeg mener afgjort, at soldater skal have at vide, hvorfor tingene skal gøres, men på den anden side skal det være sådan, at der, den dag en akut situation kræver det, adlydes omgående i tillid til befalingsmanden. Er det ikke ligesom med børneopdragelsen. Man skal nok snakke med sine børn og forklare dem, hvad de vil have at vide, men de skal også forstå, at hvis far f. eks. siger, at de ikke må løbe ud på gaden foran bilerne, så skal der adlydes. Det er i børnenes interesse, ligesom disciplin i en hær er i soldaternes egen interesse. Den kan være et spørgsmål om at overleve ... Dette må siges uden nogen skelen til det populære!

Man må altså være på det rene med, at den rette problemstilling ikke er: Hvor meget nås der? men denne: Hvor meget nås der inden for de givne rammer. Omskolingen er — det ser vi klart — ikke ideel. Men inden for de givne muligheder nås der mest muligt. Den enkelte omskolingsoldat skal også spørge sig selv, hvad han har bidraget til den mest effektive udnyttelse af tiden gennem energi og god vilje, interesse og medleven. Hvad gør den enkelte for at bygge op og ikke rive ned? Det er rigtigt, at omskolingen af de genindkaldte befalingsmænd er for kort, men en bedre omskoling af dem ville betyde for-

længet indkaldelse, større afsavn og betyde større udgifter for samfundet, og de meniges omskoling ville næppe af den grund kunne gøres kortere, blot mere effektivt.

Iøvrigt må den enkelte ikke tro, at formålet med omskolingen er at skabe virtuoser, men en slagkraftig og mobiliseringsmoden enhed. Der skal ikke skabes solister, men et orkester — for at bruge et billede.

Det må erindres under eventuelle uundgåelige ventetimer, at den enkelte er et lille led i den større og udviklede sammenhæng, som en stor militær enhed er. Formålet med omskolingen er alt i alt ikke, at den enkelte føler, at han virker, men at der skabes mulighed for, at den større enheds forskellige dele kan virke gnidningsfrit sammen. Og her ville det igen være af betydning, at jo mere de menige vil kræve af deres befalingsmænd, jo mere må de selv være villige til at yde. Det er vel forresten en leveregel, der har gyldighed også uden for militæret.

14 dage på højskole

Fortsat fra side 7.

negative syn på dette spørgsmål, det indtryk fik jeg dog, efterhånden vendte sig til et positivt syn.

Højskolen og værnene kan måske ikke lære noget af hinanden, men i den fælles ungdomsopdragelse skal man supplere hinanden. Flere befalingsmænd — ikke for unge — må ud på højskolerne og fortælle om værnernes arbejdsområder, om vilkårene for disse og om bestræbelserne for at skaffe den bedst mulige kvalificerede befalingsmandsstandard. Dette kan ske som elever på kursus, som foredragsholdere eller endelig som lærere på højskoler. Højskolen har nemlig krav på den savnede saglige oplysning fra værnets side, og for mange befalingsmænd vil et højskoleophold være af betydning for hele livet som et vigtigt led i den personlige udvikling. En befalingsmand er jo først og fremmest lærer, før han bliver fører, men i begge tilfælde skal han være menneske for at kunne rette og vejlede samt føre mennesker. Her ud fra går både højskolelærerens — lærerens i det hele taget — og befalingsmandens veje frem mod det fælles mål, der er opdragelsen og nyttiggørelsen af ungdommen til dennes mange pligter som medlem af et demokratisk samfund og for bevarelsen af et frit land. Fælles for soldaten i geledet og for eleven på højskolen gælder, at de ingen af stederne erhverver sig et eksamensbevis, der giver adgang til bedre økonomiske vilkår eller højere stillinger, uddannelsen begge steder tjener kun personlige områder af værdi for den enkelte, noget som vedkommende kan leve på i hverdagens slid, sorger og glæder, og noget vedkommende vil og i givet fald kan komme til at skulle ofre livet for. Højskolens indstilling til forsvaret er således af den allerstørste betydning for dette, så det er kun så naturligt, at højskolefolk i lig-

hed med befalingsmændene, der gerne ses som foredragsholdere på højskolerne, til gengæld af værnene bruges som foredragsholdere både for befalingsmændene og det indkaldte mandskab. Disse mænd forstår nemlig den kunst på folkelig vis — i ordets bedste betydning — at give ungdommen tidens problemer i en nøddeskal og malende at skildre historiens udvikling op gennem tiderne, for i næste øjeblik at lade os lytte til kulturhistoriens og litteraturens røster om udvikling og fremskridt samt om menneskesindets uforanderlighed til alle tider og under alle forhold.

Højskolens idé med dette kursus, som den selv har taget initiativet til, har været at åbne byfolkenes øjne for det, en højskole kan give dem, samt at knytte forbindelser mellem land og by. Det er endvidere meningen, at denne form for kursus skal finde sted hvert år i april, dersom der er tilstrækkelig tilslutning. Jeg går absolut ind for den, jeg har selv fået så meget ud af opholdet, og jeg ville ikke have noget imod at komme derned engang til.

Det overmåde heldige forløb af dette kursus, synes jeg, viser, at det trænger til gentagelser, idet det ganske givet vil bevirke en nærmere sammenknytning mellem folket og højskolen, mellem værnene og højskolen og mellem folket og værnene.

Danske soldater på manøvrer ...

Fortsat fra side 11.

blæste fjendtlighederne, og soldaterne tog et hvil efter nogle anstrengende dage i feltet.

En række højtstående militære overværede øvelsen.

Øvelsen var naturligvis meget andet end disse rene troppebevægelser. Bag fronten arbejdede forsynings-tjeneste, værkstedsvogne og de mange andre afdelinger, som gør en sådan øvelses gennemførelse mulig.

Af andre bag fronten arbejdende var også en flok norske sabotører, der af øvelsesledelsen blev sat ind i begge lejre. Imidlertid viste det sig, at man var på vagt alle steder. I det norske hovedkvarter pågreb man således sabotørfændrikken, og senere blev 10 sabotører taget til fange i den danske 2. bataillons område. Sabotagevirksomheden blev begrænset til det mindst mulige. Nogle telefonledninger blev klippet over, men de danske telegraftrupper udbredte hurtigt skaden, skønt brudstederne var dygtigt camoufleret.

På øvelsens anden dag ankom den norske hærchef, generalløjtnant W. Hansteen sammen med chefen for Norges luftvåben, generalløjtnant Bjarne Øen og luftforsvarschefen i Sydnorge, generalmajor George Bull.

Chefen for Rhinhæren, generalløjtnant Callender, der har afløst generalløjtnant, Sir Keightley, kom også til stede og foretog en inspektion af begge fronter og blev bl. a. modtaget i den danske 2. bataillons hovedkvarter.

FRA SKIB OG KASERNE

GÅ I TEATRET

Alle værnepligtige kan få billige teaterbilletter gennem »Folk og Værn«



»I DENNE UGE kan De få billetter til —«

De har sikkert utallige gange lagt mærke til den kulørte plakat, som »Folk og Værn« udsender hver uge med en fortegnelse over de teatre, hvortil man kan købe rabatbilletter. Men har De nogensinde benyttet Dem af den enestående chance, De har for at komme billigt i teatret, takket være Deres soldateruniform? Ellers skulle De gøre det i den sæson, der nu står for døren.

Der er en mængde gode nyheder på teatrenes repertoireplaner for den kommende sæson. Det kgl. Teater genoptager vort gamle nationale festspil »Elverhøj« med Poul Reumert som Chr. IV og Bodil Kjer som Elisabeth Munk. Den festlige forestilling, der har ligget hengemt i nogle år, kommer nu i en helt ny indstudering, som John Price tager sig af.

Det kgl. fortsætter desuden med sidste sæsons succes, Shakespeares »Som man behager« med Bodil Kjer som en yndig Rosalinde, og desuden indstuderer Shakespeares kongedrama »Richard III« med John Price i den store titelrolle. På nye scene vil man få Gogols »Revisoren« at se i Sam Besekows iscenesættelse og med Ebbe Rode i titelrollen. Samme sted skal den franske dramatiker Anouilhs nyeste skuespil »Colombe« sættes op af Holger Gabrielsen. Hovedrollerne lægges i hænderne på Bodil Kjer og Clara Pontoppidan.

Blandt sæsonens danske nyheder er Johannes Allens komedie »Harlekins tryllestav«, hvori Pantomimeteatrets berømte trekløver, Harlekin, Columbine og Pjerrot, griber ind i to moderne ægteskaber. Poul Reichhardt

spiller Harlekin, han har i denne rolle ikke blot brug for sine evner som skuespiller, men i stykkets prolog skal han danse og mime ligesom den rigtige Harlekin på Pantomimeteatret i Tivoli. Til medspillende har han bl. a. Lise Ringheim, Palle Huld, Else Højgaard, Charles Tharnæs, Karin Nellemose, Astrid Villaume, Jørgen Reenberg og Kirsten Rolffes. Torben Anton Svendsen sætter i scene. Desuden ventes et nyt stykke af Leck Fischer, »Jordens salt«, og Ole Vindings »Lykkens tragedie«. Hvem, der skal sætte disse forestillinger op, vides endnu ikke, da de ikke kommer frem før i sæsonens sidste halvdel.

Hvilke nyheder balletten vil møde med, vides endnu ikke, da disse linier skrives. Uroen omkring balletmester Harald Landers suspension har sinket arbejdet, og endnu er der ikke lagt noget program. Foreløbig har man de forestillinger, der blev indstuderet til Det kgl.'s balletfestival i juni. Operaen derimod, har i hvert fald en interessant nyhed på programmet, nemlig Arthur Honeggers »Jeanne d'Arc på bålet«, et musikdrama med kor. Desuden vil Svend S. Schultz's danske opera »Høst«, der har været opført på »Den jydsk Opera«, komme op på den kongelige scene.

Når »Strudsens æg«, skrevet af »Bubu«s forfatter, André Roussin, er udspillet på Det ny Teater, kommer Clifford Odets »The Country Girl« op i Ole Palsboes iscenesættelse. Gunnar Lauring spiller her en fordrudken skuespiller, Beatrice Bonnesen er hans kone og i andre roller ser man Olaf Nordgreen og Nina Pens. Derefter kommer Mogens Lincks »Giv kejseren støvet«, der udspilles i nu-

tiden under en krig. Efter »Giv kejseren støvet« følger H. C. Branners debutskuespil, dramatiseringen af hans egen roman »Rytteren«. I Det ny Teaters sæsonplaner indgår endvidere Strindbergs »Kammeraterne« i ny oversættelse af Soya og muligvis den franske forfatter Jean-Paul Sartres »Djævelen og Gud«.

På Folketeatret efterfølges »Jomfruburet« af Samuel Taylors lystspil »Den lykkelige tid« med Bjørn Watt Boelsen, Angelo Bruun, Vera Gebuhr og Lis Løwert i de vigtigste roller. Bjarne Henning-Jensen instuderer. Leck Fischer har skrevet en alvorlig komedie, »Manden på månen«, som kommer frem senere på sæsonen, og endvidere har man planer om at opføre Kaj Munks »Egelykke«, der handler om Grundtvigs ulykkelige, men inspirerende kærlighed til Constance Steensen de Leth, da han var huslærer på Egelykke. Senere skal Angelo Bruun spille dr. Stockmann i Henrik Ibsens »En Folkefejende«, og der er også et moderne fransk lystspil på repertoirelisten, Marc-Gilbert Saubajous »Edouards børn«. Endelig vil den irske dramatiker Sean O'Casey blive repræsenteret, antagelig med »Juno and The Peacock«, der foregår i Dublin under kampene mellem Irland og England.

Når Dennis Cannans lystspil »Kaptajnen finder natkvarter« med Sigfred Johansen og Lily Weiding er udspillet på Allé-Scenen, kommer Louis Verneuils franske komedie »Familien Chantrels« med det samme par i hovedrollerne. Sigfred Johansen spiller her en tredobbelte rolle som bedste-fader, fader og søn. Senere kommer Bodil Steen og Preben Mahrt i et lystspil; hvilket det bliver, vides endnu ikke med bestemtthed.

Frederiksberg Teater møder med Tennessee Williams' »Rose Tatoo«, iscenesat af Kai Wilton og med Inge Hvid Møller i den store hovedrolle. Endvidere medvirker Ingeborg Brams, der hermed får sin første optræden udenfor Det kgl. Teater, Jørn Jeppesen og Louis Miehe-Renard. Senere kommer Tjekofs »Kirsebærhaven« med Bodil Ipsen, Ingeborg Brams, Inge Hvid Møller, Jørn Jeppesen, Hans-Henrik Krause og Kjærulff-Schmidt. Frederiksberg Teater vil også opføre Jean Girardeux' komedie »Fortryllende timer« med Ingeborg Brams, i Bjarne Henning-Jensens iscenesættelse. Desuden vil man sætte Anouilh's »Vildfugle« op, og hen på foråret kommer en moderne heksekomedie af John van Druten, »Bell, Book and Candle«. Ingeborg Brams spiller hovedrollen. Fortsættes side 26.

VIDSTE DE DET?

VED JAN RAP

Gå i teatret

Fortsat fra side 25.

Mærkelige uniformer.

I 1845 lod chefen om bord på det engelske orlogsskib »Blazer« sin besætning iklæde blå- og hvidstribede jersey-trøjer af den slags, som senere blev almindelige for cricket-spillere. Sådanne trøjer har efter skibet fået navnet »blazere«. Otte år senere fandt chefen på krigsskibet »Harlequin« på at iklæde sine chaluproere i uniformer af samme udseende som den dragt, Harlekin i Tivoli bærer. Chefen om bord på H. M. S. »Tulip« (Tulipanen) ville ikke stå tilbage for sine to kolleger og lod sin besætning bære helt grønne uniformer. Huerne lod han smykke med hver en tulipan!

Gardernes fangsnore.

Til gardens bjørneskindshue er knyttet en fangsnor. Nu om dage er den der kun til pynt, men i gamle dage, hvor den navnlig anvendtes inden for rytteriet, havde den til formål at fastholde hovedbeklædningen i blæsevejrs eller under en forrygende fremrykning.

Andrew Miller.

Ind daglig tale kaldes den engelske marine af sit personel ofte Andrew Miller. Hvorfor, ved jeg ikke, men måske kan en af læserne hjælpe mig.

Sergenten, den tjenende.

Ordet »Sergent« kommer af det latinske »serviens«, der betyder »tjenende«. Oprindeligt var sergent betegnelsen på en slags retstjenere. I det 16. århundrede blev det titlen på officerer med tilknytning til generalstaben, hvorefter det fik sin nuværende betydning.

Ingen gage i femten år.

Det er almindeligt kendt, at den danske marines personel på Tordenskjolds tid ofte havde løn til gode for flere måneder. Rekordene i så henseende er dog sikkert sat i England, hvor orlogsskibet »Fox« i begyndelsen af det 19. århundrede var på togt i femten år, uden at der blev udbetalt en skilling i forstrækning til besætningen.

Granater og æbler.

Ordet »granat« er afledt af det spanske »granada«, der er betegnelsen for granatæbler. Når man har døbt ammunitionen med dette navn, skyldes det, at de første granater netop havde form som granatæbler.

Atombomben og krigsskibene.

Det meddeles fra Canada, at den canadiske marine har bestilt fire eskorteskibe, der skal kunne modstå en atomekspllosion i ringe afstand. Skibenes skrog skal bygges af hærdet stål og overbygningerne af aluminium. Skibene skal dirigeres fra navigationsrum under dækkene ved hjælp af et periskopsystem og radar.

Barrikade.

Ordet »barrikade« kommer af det franske »barrique«, der betyder tøndede. Barrikaderne under gadekampen i Paris under revolutionen var nemlig dannet hovedsagelig af tønder.

»På gallionen«.

I den danske marine kan man endnu høre ældre befalingsmænd kalde det at træde af på naturens vegne for »at gå på gallionen«. Udtrykket stammer fra en tid, hvor krigsskibene førte sejl. Dengang var mandskabets klosetter placeret helt forude bag de kunstfærdigt udførte gallionsfigurer, hvor søerne i hårdt vejr gjorde længere ophold umulige. »Snejegasterne« — driverterne — havde altså meget usle kår!

Intet nyt under solen.

Som bekendt truede tyskerne under den sidste krig med at invadere England. De ville imidlertid i bogstaveligste forstand have fået en varm modtagelse, idet den engelske hærs teknikere havde udtænkt en metode, hvorved havet omkring »tågeøen« ved hjælp af forskellige kemiske og tekniske midler ville blive forvandlet til et brølende ildhav. Ideen var faktisk slet ikke englændernes, idet man i år 941 brugte en lignende metode ved Konstantinopel og derved hindrede den russiske flåde i at erobre byen.

På vagt ved volden.

På Frederik den sjettes tid var byportene meget strengt bevogtede af soldater, der bl. a. havde til opgave at standse alle indkørende vogne og skrive rejsendes navne op. Hver nat skulle vagterne lukke byportene (undtagen Nørreport), hvorefter portnøglerne sammen med listerne over de rejsende skulle afleveres til kongen på slottet.

Presset på bryllupsdagen.

På Tordenskjolds tid kneb det ofte med at skaffe den nødvendige besætning til flådens skibe. En norsk matros i den danske flåde fortæller flere steder i sin dagbog om, hvordan man »pressede« d. v. s. kidnappede folk på gaderne til at gøre tjeneste. I 1711 gik man endog så langt, fortæller nordmanden, at man skilte et brudepar, netop som det kom ud fra kirken, og førte brudgommen om bord på et af orlogsskibene, som straks skulle afsejle.

Den brændte jords politik.

Den brændte jords politik er ikke af helt ny dato. Danskerne benyttede sig af den allerede under Københavns forsvar 1658—60, hvor de stak ild til husene i Københavns forstæder, for at de ikke skulle tjene som ly for de svenske soldater.

Såredes behandling.

En vis tid var det i de forskellige orlogsmariner skik og brug uden hensyn til rang at behandle de sårede under søslag i den orden, hvori de blev bragt til Lægen. Denne skik, der fulgtes som en uskreven lov, synes ret demokratisk, men var ikke desto mindre barbarisk og upraktisk. Man er derfor senere gået over til at behandle de sårede i en rækkefølge, der bestemmes af læsionernes alvor.

Riddersalen har foreløbig Ben Johnsons skurkekomedie »Volpone« med Olaf Ussing og Preben Neergaard på plakaten. Når den er udsuppet, kommer det franske lystspil »Le complexe de Philemon«. Med denne forestilling forlader Else Marie operettegenren for at hellige sig skuespillet. Det franske stykke, der er skrevet af Jean Bernhard-Lucs, efterfølges af Saroyans nyeste skuespil »Don't Go Away Mad«, der handler om nogle kræftpatisenter, som filosoferer over det liv, de har levet, og den død, de nu skal møde. Det var Saroyan, der med »Livet er jo dejligt« i sin tid skaffede Riddersalen en af dets største succes'er. Hvis det går ligeså denne gang, bliver der næppe brug for det ligeledes amerikanske stykke »The Moon Is Blue« af Hugh Herbert, der i så fald bliver gemt til næste sæson. Lily Weiding, Sigfred Johansen og Erling Schroeder skal spille hovedrollerne.

Endelig er der Nørrebro Teater. I disse dage går tæppet for operetten »Kiss Me Kate«, bygget over Shakespeares »Trolde kan tæmmes« med musik af Cole Porter. Gaby Stenberg og Hans Kurt har hovedrollerne. Senere kommer Frederick Loewes »Brigadon« og Anita Loos' »Gentlemen foretrækker blondiner«, to operetter med solide succes'er bag sig i udlandet.

Som man vil se, er der både morsskab og alvor at væge imellem. Men der er næsten udelukkende tale om lødig kunst, omend for en stor dels vedkommende i den lettere genre. Det er altid dejligt at gå i teatret. Man føler sig i intim kontakt med kunstnerne på scenen, og man oplever på teatrets tilskuerpladser, at en forestilling fødes for øjnene af een, hvor biografen aldrig kan blive andet end konserveret kunst. Og, når alt kommer til alt, vil de fleste sikkert indrømme, at det er bedre at betale en kroners penge for at se en god teaterforestilling end at give en daler for at se Abbott og Costello fjolle rundt på et biograf lærred.

Derfor: Benyt Dem af den mulighed, De har for at komme billigt i teatret, medens De er i trøjen. »Folk og Værn«s billetordning gælder for alle værnepligtige menige og befalingsmænd, og alle de her nævnte teatre omfattes af ordningen. Følg med på den repertoireliste, der hver uge sendes ud til kaserne, og husk så blot at afgive Deres bestilling dagen i forvejen, eller forestillingsdagen inden kl. 10.

Navnlig jyder og fynboer, der er så heldige at være stationeret på kaserne i København og omegn — Værløse, Avedøre, Roskilde, Høvelte — og som normalt ikke har lejlighed til at se gode teaterforestillinger, bør gribe den chance, de får gennem »Folk og Værn« (og det er tilladt at tage konen, kæresten eller svigermor med).

Vel mødt i vinter — og god fornøjelse!

Leif Plenov.



Den første konkurrence i international militær femkamp afholdt i Danmark



Bagest fra venstre: Premierløjtnant M. A. H. Clausen, premierløjtnant J. Keller, sekondløjtnant L. B. Andersen, sekondløjtnant J. P. Lund, rekrut 121464/51 I. Planck, rekrut 130270/51 N. S. Nielsen. Foran: Premierløjtnant I. N. Teilmann, officiant N. K. Østergaard, premierløjtnant E. E. Nørskov, rekrut 130221/51 E. Hansen, løjtnant E. Frandsen, løjtnant H. E. Egander.

MED henblik på deltagelse i dette års mesterskab, der afholdes samme sted som sidste år — nemlig i Antibes ved Middelhavet — udkæmpedes i dagene 2.—4. aug. den første konkurrence, der herhjemme er afholdt i femkampens discipliner. Her mødtes 24 deltagere, repræsenterende mange af hærens afdelinger, for at kæmpe om de 12 pladser på hærens hold, idet disse 12 senere — i begyndelsen af september — skal møde de 2 andre værns mandskaber i den afgørende kamp om pladserne på det hold, der skal repræsentere de danske værn i Antibes.

Når der ses bort fra, at de 5 discipliner afvikledes på 3 dage i stedet for 5, blev det internationale reglement fulgt. Vi har tidligere bragt reglementet for hele femkampen samt et referat af sidste års internationale mesterskab i denne udprægede militære konkurrence, der må betegnes som det fornemste af de militære mesterskaber. Hvor meget der er sat ind på forberedelserne til mesterskabet, fremgår klart, når det anføres, at der er anlagt og opbygget baner, der er en nær kopi af de baner, som skal anvendes ved mesterskabet i Antibes.

Disse baner blev nu indviet ved udtagelsesstævnet, og vil naturligvis også blive flittigt benyttet under den forestående træning. Banen til forhindringsløb og håndgranatkast er anlagt på forsvarrets gymnastikskoles terrain i Ryvangen, medens forhindringsbanen til svømning er opført i en af gravene på Holmen. Alle 3 baner er udført af 1. pionerbataillon, der har løst opgaverne på ganske udmærket måde.

Den hårde og krævende konkurrence blev gennemført programæssigt, og adskillige af deltagerne opnåede særdeles lovende resultater, som det vil fremgå af nedenstående omtale af de enkelte discipliner.

1. Skydning med gevær fandt sted den 2. august om formiddagen på skydebanerne på Artillerivej under ledelse af kaptajn løjtnant N. L. Tholstrup og overofficiant R. W. A. Nielsen fra skydeskolen for håndvåben.

Skydningen omfatter 3 prøveskud og 10 gældende skud på en afstand af 200 m mod en 10-delt ringskive med en diameter på 80 cm. Målet ser uhyggelig lille ud, og at de 10 gældende skud skal afgives på 1 minut gør naturligvis ikke sagen lettere.

De 3 bedst placerede i skydningen blev:

1. Officiant N. K. Østergaard ved 12. B. (elev på forsvarrets gymnastikskole) 62 points.
2. Sekondløjtnant L. B. Andersen ved 2. L. G. B. 60 points.
3. Premierløjtnant M. A. H. Clausen ved 17. B. (elev på forsvarrets gymnastikskole) 60 points.

2 Samme eftermiddag afvikledes forhindringsløbet, der er ca. 550 m langt og omfatter 20 forskellige forhindringer. Desværre havde et af eftersommerens kraftige regnskyl — af skybrudsagtig karakter — der varede ca. 3 timer lige før og under stævnet, sat store dele af banen under vand og derved gjort både passagen af forhindringerne og løbet mellem dem langt vanskeligere. Trods alle vanskeligheder gik deltagerne friske og i godt humør til sagen, og de fleste af dem gennemførte da også løbet på ganske hæderlige tider.

1. Premierløjtnant J. Keller ved 7. B. (elev på forsvarrets gymnastikskole) i tiden 4 14,4 min.
2. Løjtnant H. E. Egander ved 3. B. (sportsofficer ved kommandoet i Tyskland) i tiden 4 19,1 min.
3. Officiant N. K. Østergaard ved 12. B. (elev på forsvarrets gymnastikskole) i tiden 4 24,9 min.

3. Den 3. august indledtes om morgenen med 3. disciplin: 50 m fri svømning med 4 forhindringer, der skal passeres skiftevis ovenover og nedenunder. Leder af denne disciplin var kaptajn T. K. Matzen, lærer ved forsvarrets gymnastikskole.

Heldigvis var vejret nu blevet godt, og i de idylliske omgivelser på Holmen tilbragte deltagerne en behagelig og fornøjelig tid. Konkurrencen gik kvikt fra hånden med nedenstående resultater for de 3 bedst placerede:

1. Premierløjtnant J. Keller ved 7. B. (elev på forsvarrets gymnastikskole) i tiden 42,5 sek.
2. Premierløjtnant V. J. F. Hansen ved 19. B. i tiden 51,0 sek.
3. Sekondløjtnant J. P. Lund ved 21. B. i tiden 51,4 sek.

Derfra gik turen, atter til forsvarrets gymnastikskole, hvor konkurrencen kl. 13,00 fortsattes med 4. disciplin, håndgranatkast. Denne kombinerede præcisions- og længdekonkurrence formede sig uhyre spændende og interessant.

I præcisionsafdelingen drejer det sig om med færrest mulige kast at ramme 4 cirkler (diameter 2 m), som ligger på afstandene 20, 25, 30 og 35 m, idet der gives points fra 25 for 4 træffere i 4 kast, over 4 points for 4 træffere i 25 kast til 0 point for 0 træffere. I længdekast er beregningen: 0 point for kast under 35 m stigende gradvis til 25 points for kast over 65 m.

De 3 bedst placeredes resultater blev:

1. Premierløjtnant J. Keller ved 7. B. (elev på forsvarrets gymnastikskole) med 37 points.
2. Rekrut nr. 130221 E. Hansen ved 4. A. A. med 27 points.

3. Sekondløjtnant J. P. Lund ved 21. B. med 26 points.

Umiddelbart efter afslutningen af konkurrencen i håndgranatkast transporteredes alle deltagerne til Høvelte, hvor nu ruten til den 5. og sidste disciplin: **8 km terrainløb** påvistes. Den gik i meget afvekslende terrain over eksercerpladsen ved Høvelte kaserne og Sandholmslejren med start og opløb ved Høvelte. Kun enkelte af deltagerne glædede sig til at skulle løbe ruten igennem lørdag formiddag, og alle var klar over, at lederen, kaptajn Krieger Thomsen, lærer ved forsvarets gymnastikskole, her havde stillet en virkelig hård opgave — ikke mindst i betragtning af de foregående dages strabadser.

Naa, da startskudet lød lørdag formiddag kl. 10 præcis, for alle mand friske og kampglade afsted. Hurtigt skilte de deciderede løbere sig dog ud fra feltet, anført af rekrut nr. 121464/51 I. Planck, løjtnant H. E. Egander og rekrut 130270/51 N. S. Nielsen.

Disse 3 nåede da også først tilbage til målet, idet resultatet blev:

1. Rekrut nr. 121464/51 I. Planck ved 3. L. G. B. i tiden 26 48,6 min.
2. Løjtnant H. E. Egander ved 3. B. (sportofficer ved kommandoet i Tyskland) i tiden 27 45,0 min.
3. Rekrut nr. 130270/51 N. S. Nielsen ved 4. A. A. i tiden 28 45,5 min.

Som tiderne viser, var der ikke tale om nogen opløbskampe mellem disse 3, placeringerne mellem dem var afgjort længe forinden. For mange af de efterfølgendes vedkommende var det derimod lige omvendt, og i adskillige tilfælde faldt afgørelsen først på de sidste meter før mållinien. Umiddelbart efter løbet var der lejlighed til bad og en forfriskende svømmetur i kasernens svømmebassin, medens beregnerne lagde sidste hånd på værket og opgjorde den endelige placering.

De 12 bedst placerede i den samlede femkamp blev, idet der samtidig anføres deres placering i de enkelte discipliner:

Disse 12 befalingsmænd og menige udgør herefter hærens hold, der i den afsluttende og endelige udtagelse skal kæmpe mod hold fra søværnet og flyvevåbnet om de 6 pladser på det hold, der skal repræsentere værneene ved de internationale mesterskaber i militær femkamp i Antibes i dagene 11.—19. oktober.

Denne endelige udtagelse finder sted i begyndelsen af september og vil stort set forme sig som en gentagelse af det ovenfor beskrevne kvalifikationsstævne. Hærens hold synes stærkt, og nu bliver det interessant at se, hvad de andre værn kan stille med. Spændende bliver det, og vi kan trygt anbefale vore læsere, der har mulighed for at overvære stævnet, at ofre nogle timer herpå.

At der vil blive gået til sagen af alle deltagerne, er ganske sikkert. Hvem vil ikke gerne have æren af at være de første danske deltagere i den internationale militære femkampskonkurrence og samtidig faa en herlig tur til Syd-Frankrig?

Afgørende begivenhed for militærporten.

U. S. A. har tilsluttet sig Conseil International du Sport Militaire (C. I. S. M.)

Ifølge en meddelelse har U. S. A. nu tilsluttet sig den internationale militære sportssammenslutning (C.I.S.M.), som herefter omfatter:

Argentina, Belgien, England, Frankrig, Grækenland, Holland, Italien, Luxembourg, Sverige, Tyrkiet, U.S.A. og Danmark.

Det er naturligvis en stor gevinst for organisationen, som hermed er nået et betydeligt skridt fremad i udstrækning og betydning. Man må dog ikke være blind for, at U.S.A.s deltagelse yderligere vil stille krav til de idrætslige kvalifikationer hos deltagerne i mesterskaberne, og at det — ikke mindst for de små lande — vil være endnu vanskeligere at hævde sig i konkurrencerne, når U.S.A.s mange glimrende idrætsmænd stiller op.

Fra dansk side skal der lyde et hjerteligt velkommen til det nye medlem og samtidig en lykønskning til C.I.S.M., hvis utrættelige forkæmpere med præsidenten, oberstløjtnant H. Debrus, og sekretæren, kaptajn E. Petit, i spidsen nu har nået et af deres største ønsker.

Også holdet til atletikmesterskaberne i Rom udtaget.

De internationale militære atletikmesterskaber afholdes, som det vil erindres, i Rom i dagene 20.—25. september, og i den anledning afholdtes den 16. august et vellykket udtagelsesstævne, hvori der startede ialt 46 deltagere, fordelt med 28 fra hæren,



Løjtnant Frandsen passerer Escaladeringsmur.

9 fra søværnet og 9 fra flyvevåbnet.

Rent undtagelsesvis artede vejret sig godt, og i den dejlige sensommerformiddag udkæmpedes på det smukke Frederiksberg stadion en række spændende og i mange tilfælde jævnyrdige kampe, som gav en del gode og også en række mindre gode resultater, som det vil fremgå af nedenstående resultatliste:

100 m løb:

Nr. 1. Kornetelev nr. 30718/50 Kaj M. Skjødt, ingeniørtroppernes befalingsmandsskoler (K.I.F.) 11,2 sek.

Nr. 2. Menig nr. 444/50 Jens E. Eriksen, flyvevåbnet 11,9 sek.

200 m løb:

Nr. 1. Kornetelev nr. 30718/50 Kaj M. Skjødt 23,2 sek.

Nr. 2. Sekondløjtnant Benny G. Schmidt, hærens officersskole (Sparta) 23,5 sek.

400 m løb:

Nr. 1. Menig 130221/51 Erik Hansen, 4. artilleriafdeling (Svendborg I. F.) 51,9 sek.

Nr. 2. Sekondløjtnant Benny G. Schmidt 52,3 sek.

	Skydning nr.	Forhindre-løb nr.	Håndgranat-kast nr.	Svømming nr.	Terrainløb nr.	Samlet points	nr.
Premierløjtnant J. Keller ved 7. B. (elev på forsvarets gymnastikskole)	5	1	1	1	10	18	1
Løjtnant H. E. Egander ved 3. B. (sportofficer ved kommandoet)	13	2	7	7	2	31	2
Officiant N. K. Østergaard ved 12. B. (elev på forsvarets gymnastikskole)	1	3	8	5	22	39	3
Premierløjtnant T. N. Teilmann ved 4. B. (elev på forsvarets gymnastikskole)	8	4	12	4	11	39	4
Sekondløjtnant L. B. Andersen ved 2. L. G. B.	2	8	11	16	4	41	5
Premierløjtnant M. A. H. Clausen ved 17. B. (elev på forsvarets gymnastikskole)	3	9	4	10	16	42	6
Rekrut nr. 130270/51 N. S. Nielsen ved 4. A. A.	12	5	13	11,5	3	44,5	7
Rekrut nr. 130221/51 E. Hansen ved 4. A. A.	11	13	2	20	7	53	8
Sekondløjtnant J. P. Lund ved 21. B.	22	12	3	3	15	55	9
Premierløjtnant E. E. Nørskov ved 6. B.	6	14	10	14	12	56	10
Rekrut nr. 121464/51 I. Planck ved 3. L. G. B.	10	18	15	13	1	57	11
Løjtnant E. Frandsen ved J. D. R.	15	23,5	6	8	6	58,5	12

Det bør her bemærkes, at Erik Hansen er identisk med den menige af samme navn, der placerede sig som nr. 7 i det første udtagelsesstævne med henblik på mesterskaberne i militær femkamp. Han fik således her lejlighed til på ny at vise sin alsidighed. Nu bliver det spændende, om han også kan klare sig ved det endelige udtagelsesstævne i femkampen, så han derved oplever først at repræsentere værnene i Italien og derefter i Frankrig!

800 m løb:

Nr. 1. Menig nr. 1114/50 Frank L. Rosenvard, flyvevåbnet (Sparta) 1 59,4 min.

Nr. 2. Menig nr. 1212/50 Christen A. Thirup, 10. artilleriafdeling (K.I.F.) 2 01,6 min.

Nr. 3. Kornetelev nr. 654/50 Børge Rishøj, ingeniørtroppernes befalingsmandsskoler (Fremad) 2 03,2 min.

1500 m løb:

Nr. 1. Menig nr. 1212/50 Christen Thirup 4 17,6 min.

Nr. 2. Menig nr. 121510/51 Knud Clemmensen, 3. livgardebat. (Skjern G. F.) 4 19,1 min.

Nr. 3. Menig nr. 143/51 Svend Erik Jensen, flyvevåbnet (Skjern G. F.) 4 19,4 min.

5000 m løb:

Nr. 1. Menig nr. 130270/51 Niels S. Nielsen, 4. artilleriafdeling 16 37,8 min.

Nr. 2. Løjtnant H. E. Egander, 3. bataillon 16 37,9 min.

400 m hækkeløb:

Nr. 1. Værnepligtig nr. 6430/50 Poul Bæk, søvænet (H.f.S.) 61,6 sek.

Stangspring:

Nr. 1. Menig nr. 343/51 Poul Schultz, flyvevåbnet (K.I.F.) 3,60 m.

Højdespring:

Nr. 1. Kornetelev nr. 50556/50 Niels Finn Olsen, ingeniørtroppernes befalingsmandsskoler (F.I.F.) 1,75 m.

Nr. 2. Premierløjtnant J. Keller, forsvarets gymnastikskole 1,70 m.

Længdespring:

Nr. 1. Korporal nr. 576/50 Hans Petersen, 2. fodfolkspionerbataillon (Tønder S.F.) 6,39 m.

Nr. 2. Menig nr. 120079/51 Kristian M. Christiansen, 2. artilleriafdeling (K.I.K.) 6,35 m.

Trespring:

Nr. 1. Menig nr. 405/50 Jørgen Würtz, flyvevåbnet (Skovbakken) 12,70 m.

2. Korporal nr. 576/50 Hans Petersen, 2. fodfolkspionerbataillon 12,43 m.

Spydkast:

Nr. 1. Sekondløjtnant Hans E. Nielsen, hærens officersskole 46,21 m.

Nr. 2. Værnepligtig nr. 6089/51 Henrik Jensen, søvænet 44,67 m.

Diskoskast:

Nr. 1. Sekondløjtnant Hans E. Nielsen, hærens officersskole 34,23 m.

Nr. 2. Sekondløjtnant Leif B. Andersen, 3. livgardebataillon 33,82 m.

Kuglestød:

Nr. 1. Sekondløjtnant Jens H. V. F. Høyer, 3. livgardebataillon 12,15 m.

Nr. 2. Sekondløjtnant Hans E. Nielsen, hærens officersskole 12,07 m.

Straks efter den sidste konkurrence trådte udtagelseskomiteen sammen, og efter en del diskussion enedes man om at indstille nedenstående hold til deltagelse i mesterskaberne i Rom:

Sekondløjtnant Benny G. Schmidt, hærens officersskole, korporal nr. 576/50 Hans Petersen, 2. fodfolkspionerbataill. kornetelev nr. 50556/50 Niels Finn Olsen, ingeniørtroppernes befalingsmandsskole, kornetelev nr. 30718/50 Kaj M. Skjødt, menig nr. 130221/51 Erik Hansen, 4. artilleriafdeling, menig nr. 1212/50 Christen A. Thirup, 10. artilleriafdeling, menig nr. 121464 51 lb Planck, 3. livgardebataillon, menig nr. 1114/50 Frank L. Rosenvard, flyvevåbnet, menig nr. 343/51 Poul Schultz, flyvevåbnet, menig nr. 405/50 Jørgen Würtz, flyvevåbnet og værnepligtig nr. 6430/50 Poul Bæk, søvænet.

Holdet omfatter altså ialt 11 deltagere, fordelt med 7 fra hæren, 3 fra flyvevåbnet og 1 fra søvænet. Holdets træner er overofficiant B. C. Thestrup ved forsvarets gymnastikskole.

Med en måneds effektiv træning



Rekrut Hansen under passage af rebstige.

vil holdet sikkert kunne gøre en god figur og repræsentere dansk idræt og værnene på værdig måde.

Beklageligt er det, at der ikke er en eneste kaster med, men en sammenligning mellem resultaterne fra udtagelsesstævnet og de senere års atletikmesterskaber siger klart, at det ville være formålsløst at sende nogen af de forhåndenværende kastere til Rom. Chancerne i de andre øvelser synes betydeligt større, og vi ventser, at holdet kommer hjem med adskillige fine placeringer, og mon ikke der i år skulle være chance for en enkelt guldmedaille?

Københavns frivillige luftforsvar.

FORENINGEN FOR KØBENHAVNS FRIVILLIGE LUFTFORSVAR har i anledning af sin 50 års beståen udsendt en pjeceskrivet af foreningens nylig afgåede formand, generalløjtnant E. With, der bl. a. skriver:

Den 2. juli 1901 oprettedes ved fæstningsartilleriet kursus til uddannelse af medlemmer af Københavns skytteforening i skydning med hurtigskydende kanoner, mitrælløser (rekylgeværer).

Initiativet hertil blev taget af daværende oberstløjtnant Wagner. Dette kursus fortsatte i årene 1902 og 1903, og i 1904 anmodede foreningen krigsministeriet om ved sikringsstyrkens formering og ved mobilisering at få anvist rekylgeværstandpladser i Københavns fæstningsterræn for at kunne deltage i hovedstadens forsvar.

Krigsministeriet, der havde kendskab til, hvad skytteartilleristerne kunne præstere ved afholdte skarpskydninger med kanoner og rekylgeværer, fastsatte derefter i 1906 regler for skytternes anvendelse i tilfælde af mobilisering. Herved opstod Københavns Skytteforenings rekylkorps.

De kommende år fortsattes uddannelsen og i 1911 fastlagdes virksomheden ved kontrakt med krigsministeriet.

Ved 1. verdenskrigs udbrud i 1914 stod vi herhjemme, som i mange andre lande, uforberedt til at imødegå luftangreb. Vi savnede det fornødne materiel og uddannede personel. Hærlødsledelsen tog straks fat på opgaven og organiserede Københavns luftforsvar i et fjernforsvar (kanoner) og et nærforsvar (maskingeværer, luftrekylgeværer). Den sidste opgave stillede krav til første klasses intelligente skytter, og hærlødsledelsen var klar over, at det bestående frivillige rekylkorps med sit veluddannede og veldisciplinerede personel havde større betingelser for at kunne gøre fyldest end det unge værnepligtige mandskab, og i foråret 1916 stillede rekylkorpsset efter anmodning fra Københavns kommandant 100 mand til rådighed for luftforsvaret.

Chefen for dette luftforsvarskorps blev kaptajn (senere oberstløjtnant) Holger Nielsen.

I efteråret 1917 bestemte hærens overkommando, at hele rekylkorpsset skulle overgå til Københavns luftforsvar. Herved udvidedes opgaven for skytterne til også at omfatte betjening og skydning med luftværnskanoner.

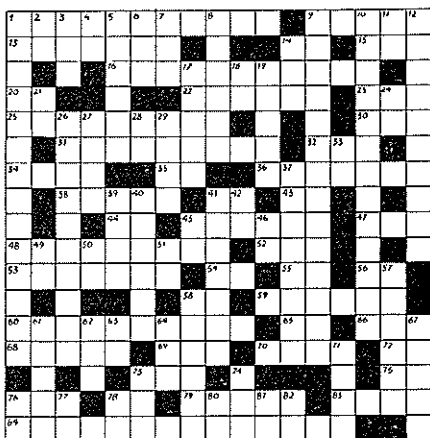
Efter krigens afslutning kom korpsset, som de andre frivillige korps, ind i en stilstandsperiode; tilgangen blev præget af stagnation, men gentagne tilskyndelser fra de militære myndigheder om at holde ud og holde sammen bar arbejdet gennem dødvandet og holdt arbejdslysten vedlige.

I 1927 blev korpsset omstøbt i mere militære rammer, idet der af krigsministeriet blev fastsat gradsbetegnelser og reglementeret en særlig khaki-korpsuniform. Charlottenlund

Sluttes side 32.

Skib og kasernes KRYDS OG TVÆRS

Opgave nr. 34



VANDRET:

1. Ejer
9. Samfundsklasse
13. By i Italien
14. Pers. stedord
15. Fremspring
16. Fornøjelse
20. Vækst
22. Køjtet
23. Fork. (amer. stat)
25. Straf
30. Titel
31. Domme
32. Sprog
34. Navn
35. Pers. stedord
36. Gavmild
38. Opkørsel
41. Skældsord
43. Alm. Fork.
44. Kærtægne
45. Art litteratur
47. By
48. Energi
52. Dyr
53. Sanselig
54. Tal
55. Initialer
56. Dengang
58. Redskab
59. Stof
60. Maskine
65. To ens
66. Udskud
68. Drengenavn
69. Enhed
70. Følgelig
72. Fork. (amer. stat)
73. Pigenavn
75. Lag
76. Pers. stedord
78. Antal
79. Klynke
83. Gud
84. Leder

LODRET:

1. Sygdomstilfælde
2. Bo
3. Vås
4. Alfabetisk rækkefølge
5. Militærperson
6. Bindeord
7. Forholdsord
8. Arbejdes
9. Tyveri
10. Repræsentant
11. Telefoncentral
12. Udflygt
14. Flod
17. Ro
18. Pigenavn
19. Gnom
21. Tone
24. Mærke
26. Stjernebillede
27. Æmne
28. Initialer
29. Klappede
33. Pers. stedord
37. Svejts
39. Plantevækst
40. Asiat
41. Sindsligevægt
42. Slægt
45. Initialer
46. Hast
49. To ens
50. Fork. (amer. stat)
51. Udråb
57. Musikudtryk
58. Pers. ejendom
61. Klør
62. Drengenavn
63. Verbum
64. Lem
67. Sund
71. Flod
73. Ø
74. Område
76. Gerning
77. Sy
78. Roman
80. Gud
81. Renommé
82. Eksisterer

Konstruktør (15 kr.):

Evald Christensen, Naffet 2, Haderslev.

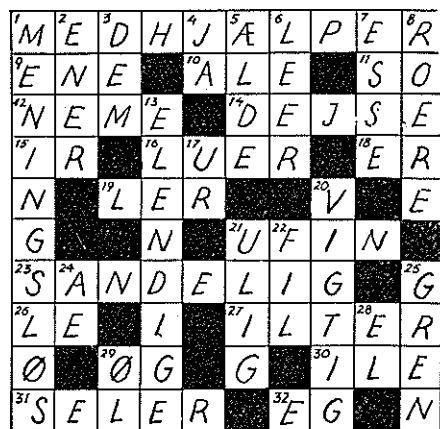
Svaret på: De ved det...

- | | |
|------|------|
| 1. c | 3. b |
| 2. b | 6. a |
| 3. c | 7. c |
| 4. b | 8. c |

De ved det...

1. 89 mm raketkaster gennembryder:
 - a. 10 cm panser
 - b. 17 cm panser
 - c. 28 cm panser
2. 1 klik i siden på 200 m på gevær m/50 flytter sigtet:
 - a. 3 cm
 - b. 6 cm
 - c. 9 cm
3. Ordinaten på 200 m med gevær m/50 er:
 - a. 20 cm
 - b. 32 cm
 - c. 22 cm
4. 0,6 kg geværgranat gennembryder:
 - a. 10 cm
 - b. 16 cm
 - c. 28 cm
5. 60 mm morter vejer:
 - a. 28 kg
 - b. 19 kg
 - c. 30 kg
6. Når man bliver beskudt, skal man søge fjenden i:
 - a. Knaldets retning
 - b. Smeldets retning
 - c. Fløjtets retning
7. I hvilken bataillon har foruden 15. bataillon en lindorm som afdelingsmærke:
 - a. 10
 - b. 5
 - c. 4

Løsning på opgave nr. 33.

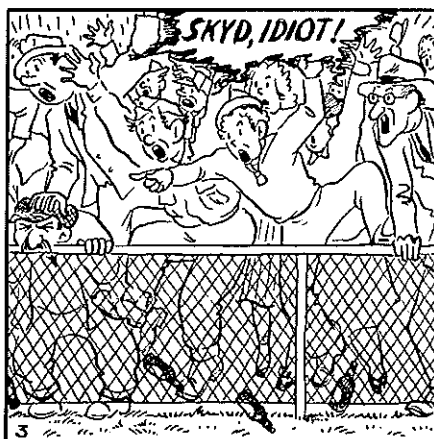
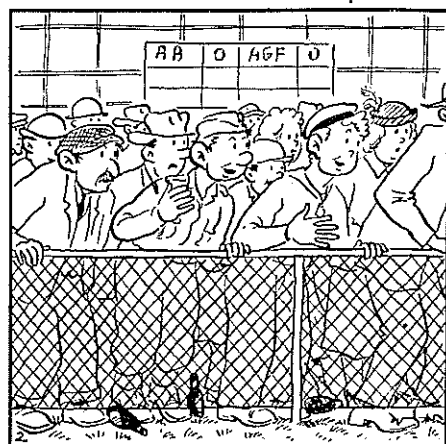
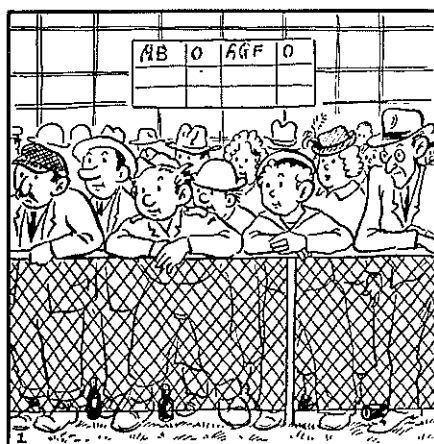


Vinder (10 kr.): Frits Evald, Gråbrødretorv 23, 1. K.

8. Ved skydning med løse patroner må der ikke sigtes på levende mål inden for en afstand af:
 - a. 100 m
 - b. 50 m
 - c. 30 m



KNOLD og SPRØJT



Vand til Israels marker

Fortsat fra side 9.

uden, at englænderne og de øvrige vestmagter gerne ser striden med Israel afblæst; og den dag, han turde for de andre araberstater, vilde han sandsynligvis slutte fred. Han kunne gøre det med så meget større sindsro, som han jo var den eneste, der havde formået at besætte en del af Palæstina og utvivlsomt ville få lov at beholde den. — Skudet, der dræbte kong Abdullah i Jerusalem, har imidlertid atter bragt freden i det mellemste østen i fare; og det er et stort spørgsmål, om Transjordanien kan føre den gamle, kloge konges politik videre.

De planer for en 100 % vandforsyning til Israel, der er udarbejdet, retter imidlertid opmærksomheden mod den transjordanske flod Jarmuk, der er en biflod til Jordanfloden. Men når alt kommer til alt, gælder de måske især den syriske flod Litani; og derfor ville det forsåvidt have passet godt ind i projektet, hvis kong Abdullah havde fået held til at gennemføre sin store plan om at slå Transjordanien og Syrien sammen til et »Storsyrien« under sit scepter.

Litani-floden har sine kilder langt oppe i Libanons bjerge og baner sig derfra vej gennem Libanondalen ud til Middelhavet. Derfor er der her de helt store betingelser for ved en kæmpemæssig dæmning tværs over dalen á la Tennessee at opsamle regntidens vældige regnmængder i et reservoir, hvorfra de gennem en bred nord-syd kanal kan ledes ned gennem hele Palæstina.

Det er iøvrigt meningen, at denne kanal skal skæres af en anden kanal, der dog har en hel anden opgave. Når man tager vand fra Genesareth sø og Jordanfloden med dens bifloder, vil vandspejlet i det døde hav nemlig synke; og dette må undgås.

Nu ligger det døde hav i en vældig dal, således at det er den lavest beliggende indsø i verden. Derfor tænker man på at forbinde den med Middelhavet ved en kanal, der ikke alene skal forsyne den med vand. Kanalens stærke fald vil desuden kunne levere elektrisk kraft bl. a. til de tusinder af pumpestationer, der skal gyde vandet fra øst og nord udover Israels indtil nu øde sletter og således betale en stor del af omkostningerne ved atter at gøre dem frugtbare.

Gennemførelsen af disse gigantiske planer støder imidlertid ikke alene på politiske og økonomiske vanskeligheder. Verdensmarkedet kan i øjeblikket ganske simpelt ikke levere vandrør nok, og derfor er Israel iøvrigt i færd med at bygge sin egen rør-industri. Det skorter desuden på kvalificerede ingeniører og egnede maskiner, selv om, især Schweiz, har vist projektet megen interesse.

Men selv om der naturligvis endnu er langt igen, førend de 1200 millioner kubikmeter vand, som Israel regner med at skulle bruge, risler ud over markerne og forvandler f. eks. Negeb-ørkenens øde til frugtbart agerland, går det dog støt fremad. Man har i dag bragt vand frem til 35000 ha. tidligere øde jord, i 1952

regner man at have forøget dette antal til 85000 og i 1953 til 120.000 ha.

Samtidig har man imidlertid erkendt, at selv om man i store træk kan efterligne tilsvarende amerikanske anlæg, har U. S. A. ganske anderledes ubegrænsede midler og ressourcer til sin rådighed. Derfor retter man tillige blikket, ikke alene mod det nære Ægypten, men også mod det fjerne østen, mod Indien og Java, hvor man med relativt små midler har opbygget og stadig opbygger store vandledningsystemer.

Alligevel regnes der med, at hele Israels vandledningsprojekt ialt vil komme til at koste ½ milliard £, en svimlende sum, der nok kan tage vejret fra en lille stat.

Det kunne imidlertid den vældige overmagt hos de fjendtlige arabiske styrker, der ønskede at dele Israel mellem sig, også; og starten af en fattig stat, befolket med fattige emigranter og under modstand, også fra mægtige vestlige stater rejste vanskeligheder, som de fleste ville give op for.

Men Israel gav ikke op. Det kæmpede mod englænderne og araberne, før det blev frit, og det viste det arabiske angreb tilbage efter uafhængighedserklæringen. De hårdføre indbyggere forstod i sandhed at kæmpe med geværet i den ene hånd og murskeen i den anden, — i de ensomme landsbyer mod arabiske overfald, i Jerusalems gader mod Transjordaniens elitetropper og i Negeb-ørkenen mod kong Faruks ægyptiske bailloner.

Trods mangel på penge og mænd forsøger Israel stadigt og energisk at bygge et nyt samfund op, i de hvide, larmfyldte byer langs det blå Middelhav og i det solhede indre, som det atter har taget i arv fra sine forfædre efter 2000 års undertrykkelse og udlændighed.

Derfor breder agrene sig mellem palmerne, hvor araberhyrden før vogtede sparsomme græsgrange og hvor ørkenen bredte sig, efterhånden som vandet nu risler frem.

Der skabes her, midt i en verden, fyldt med nedbrydende had og ufred, ved kloge hjerners tanker og svevende kroppes slid, nyt land.

Et opmuntrende vidnesbyrd om, hvad der trods alt har kunnet udrettes, når man tager vor ulykkelige tids realiteter i agt, — med murskeen i den ene hånd og geværet i den anden.

Galathea i Østen.

Fortsat fra side 6.

skulle videre til nogle af de andre øer, hvor vi blandt andet gjorde store indsamlinger til Nationalmuseet af løjerlige, primitive træskulpturer, som fandtes i næsten enhver gamle som beskyttelse mod ånderne. Gamle Familie-Journaler med farvestrålende Galatheaserier var udmærkede bytteobjekter. En ting, der undrede os, var, at vi slet ikke så nogen kvinder og børn; det viste sig, at de var sendt ind i urskovene, såsnart vi nærmede os land.

Der kunne skrives en hel bog om disse fire dages ophold. På en halv side kan man kun nå at give et tyndt

billede af dette fantastiske eventyr. Sådan noget som »kraniefesten« er sandsynligvis aldrig før overværet af hvide mænd — i hvert fald aldrig fotograferet.

Fra disse øer, der i primitivitet slår alt, hvad vi har mødt og sandsynligvis også, hvad vi kommer til at møde, gik vi lige videre til det store, internationale Singapore, hvor handelskibe og luksudampere af alle nationaliteter ligger ankret op i den store bugt, og hvor livet syder i de små gader langs havnen. Som i Sydafrika skulle »Galathea« igen have et grundigere maskineftersyn, og vi kom til at ligge her i lige ved tre uger. Også denne gang en fint valgt plads for så langt et ophold! Der blev stiftet mange gode bekendtskaber, og det var helt trist at skulle afsted derfra igen — men hvad, når vi nu er færdige med vort ophold her i Bangkok, kommer vi tilbage dertil for et par dage.

Ikke mange steder i udlandet møder man så megen dansk virksomhed som i netop disse to byer i Østen. Når vi lægger til ved kajerne, står der en mængde danske for at tage imod os, og når vi kommer iland, ser vi store Carlsbergreklamer, hvorhen vi vender øjet. Mange af de største forretningsforetagender er vokset op på dansk initiativ, og en stor del af Thailands (Siams) skibsfart besørgeres af Ø.K. og andre danske rederier. For os betyder de mange landsmænds tilstedeværelse ikke blot lange udflugtsture og gode invitationer, men også at vi på forhånd er agtede og vellidte, hvor vi kommer frem.

»Galathea«s repræsentative opgaver bliver vel varetaget, og med fiskeriet går det også godt. Jeg kan ikke sige, hvad man fra starten krævede og ventede sig af ekspeditionen, men taler man med lederne, får man absolut indtryk af tilfredshed med resultaterne, der er opnået. Der bliver foretaget en mængde undersøgelser på dybvand såvel som på de kyster, vi passerer, der bliver gjort naturvidenskabelige og etnografiske indsamlinger i land i det omfang, der er tid til det, og der bliver optaget en masse skolefilm.

... Og så er vi omsider ved at nå frem til området for en af ekspeditionens allervigtigste opgaver — de første forsøg på udforskning af verdens største havdybder, og verden venter spændt på, hvordan »Galathea« vil bestå sin styrkeprøve.

Bangkok den 16. juni 1951.

Mogens Grüner.

FOTO Interesserede Sol-dater søges til at modtage og udlevere FOTO-ARBEJDE for os.

God Fortjeneste. Henv.:

LEXA, Box 28, Silkeborg.

Lufforsvar Fortsat fra side 20.

fortet blev øvelsesplads for korpset, og korpsets hovedøvelsessted, der i en årrække havde været Kastellet, blev forlagt til Bådsmandsstrædes kaserne. Jævnside hermed holdtes til stadighed øvelser på Artillerivejens kaserne, Strickers batteri og hærens skydebaner på Amager. Skarpskydningen foregik som regel fra søforterne.

Den 31. september 1933 blev der afsluttet en ny overenskomst mellem krigsministeriet og korpset, der herved fik roligere og fastere arbejdsforhold.

I 1935 ændredes korpsets navnebetegnelse til:

Københavns frivillige luftforsvarskorps,

og den medlemsforening, der hidtil havde været sideløbende med korpset, blev samtidig benævnt:

Foreningen for Københavns frivillige luftforsvar.

Ved hærloven 1937 nedlagdes korpset, og virksomheden blev afsluttet efter en vemodig afskedsparade for hærens chef.

Foreningen kunne man imidlertid ikke nedlægge. Man besluttede at fortsætte med skydeøvelserne, såvel med gevær 1889, salongevær og pistol.

I september 1939, da 2. verdenskrig også kastede sin skygge over vort land, sendte foreningens bestyrelse til regering og rigsdag en indtrængende

anmodning om at skabe et mere effektivt luftværn for hovedstaden, og i februar 1940 oprettede hæren ved 10. artilleriafdeling (luftforsvaret) atter kursus i luftværnstjeneste for tidligere medlemmer af luftværnskorpset.

Under tyskerbesættelsen fortsatte foreningen sine skydeøvelser med de begrænsninger, som besættelsen gav, indtil tyskerne beslaglagde og røvede alle våben.

I 1947 oprettede foreningen en hjemmевærnsafdeling under O-grupperne.

I 1949 ophævedes hjemmевærnsafdelingen, idet der oprettedes en luftværnsskole under hjemmевærnets region VI. Ved denne uddannelsesskole for hjemmевærnets københavnske luftværnskompagnier tienstgør i dag ca. 200 personer, hvoraf 27 lotter. Mandskabet er hovedsagelig udgået fra Foreningen for Københavns frivillige luftforsvar, og kernen i luftværnsskolens befalingsmandsrammer er mandskab fra det tidligere frivillige luftforsvarskorps.

Foreningen for Københavns frivillige luftforsvar går nu ind i et nyt livsafsnit og vil i fremtiden virke som en støtteforening og soldaterforening for luftværnets uddannede hjemmевærnspersonel. Oberstløjtnant Hejdicke af luftværnsartilleriet og postmester Kruse, chef for hjemmевærnets luftværnsskole, er begge viceformænd i foreningen.

Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Sørensen

På skydebanen. Vi skød fra bane 2. Var på hold sammen med 87. Selv på 100 m kunne han ikke ramme skiven. Løjtnanten sagde, at hvis 87 ikke kunne få en kugle i skiven, måtte han tage den med bajonetten. 87 forsøgte igen og fik pludselig en pletter, — men det var i en skive på bane 3.

Til middag fik vi gule ærter med flæsk, som er min livret. Var ikke til fodboldtræning om aftenen.



Grundlagt 1733

DET BERLINGSKE BOGTRYKKERI

PILESTRÆDE 32 . KØBENHAVN K

CENTRAL 3371

BOGTRYK . DYBTRYK . CLICHEER

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

Aktieselskabet

Nordiske Kabel- og Traadfabriker

København

Bryggeriet STJERNEN



Øl og Mineralvande

» FOLK OG VÆRN « udgives af

FORSVARSMINISTERENS FOREDRAGSUDVALG OG VÆRNEENS OPLYSNINGSKONTOR

Redaktører: Oberstløjtnant E. J. WIBOLTT (ansvarsh.) og orlogskaptajn H. E. WERN
Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V. Palæ 9615. Postkonto 4885.

Det Berlingske Bogtrykkeri

Folk ^{OG} Værn

NR. 8

OKTBR. 1951

10. ÅRGANG



Fra »The Skyblazers« opvisning i Kastrup.

(Fot. Rub)

INDHOLD:

	Side		Side
Besøg i USA. Af oberstløjtnant M. Amtrup	3	5 år i den franske fremmedlegion I. Af Harris Olsen ..	14
H. M. Kongen i Nymindegab	5	Thunder-jets. Billedreportage	16
Garnisons kirke i Rendsborg. Af redaktør Niels Friis ..	6	Da »Grønnedale« blev dansk.....	19
Fra Sorte Georg til Tito. Af oberstløjtn. E. Juel Wiboltt	8	De svejtsiske bjergsoldater. Af kaptajn Herbert Alboth	20
Siden sidst, Billedreportage	11	Fjernkending. Af kaptajnløjtnant L. Wessel Wetlesen..	22
Marinen går til assistance. Af Otto Ludwig	12	Fra skib og kaserne	23

*- læs det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

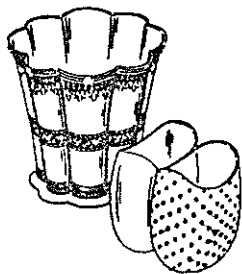
Hovedsæde: Holmens Kanal 12
København K

45 filialer i København og Omegn
58 filialer i provinsen

Alle forespørgsler besvares omgående af vore filialer og gennem vort hovedkontor: Central 6500 lokal 65



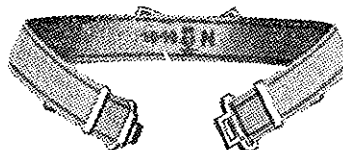
*Lad Landmandsbanken
udføre Deres bankforretninger*



Jubilæumsgaver

og Sportspræmier køber man
hos Hofjuvelerer A. Michelsen.
Stort Udvalg til alle Priser.


A. MICHELSEN
KGL. HOF- OG ORDENSJUVELERER
GRUNDLAET 1841



REGLEMENTERET
FELTLIVREM
M. 1945

2 størrelser: Normal 100 cm og 125 cm lang. Både skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 11,75

Endvidere fås skulderremspær med forlængerstykker, korttasker, gamacher og paksække.

Kongens Nytorv København K.



Guldrækkeri, stuen

Aktieselskabet
NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER
København

FOLK OG VÆRN

NUMMER 8 - OKTOBER 1951 - 10. ARGANG



Ankomsten til New York. Fra venstre: Generalmajor E. C. V. Møller, oberstløjtnant Amtrup, kaptajn Berg og oberstløjtnant F. B. Larsen.

I forårets og forsommerens løb har hærens chef og generalinspektører alle med ledsagere været på rejse i U. S. A., hvor de har besøgt forskellige uddannelsesanstalter og har studeret amerikanske uddannelsesmetoder og -midler med det formål at overføre, hvad der kan passes ind i vor hjemlige uddannelse, så at vor hær bliver i bedst mulig stand til at samarbejde med vore allierede styrker.

Chefen for hæren, generalmajor E. C. V. Møller, som var ledsaget af oberstløjtnanterne M. N. M. Amtrup og F. B. Larsen samt kaptajn H. Berg, aflagde besøg ved samtlige våbenarters skoler. Man havde i forvejen fra vor side peget på en række forskellige problemer, som man gerne ville have nærmere belyst; og fra amerikansk side havde man på en aldeles udmærket måde tilrettelagt et program, så vi fik alle vore ønsker opfyldt, således at rejsen blev en ganske uforglemmelig oplevelse.

Straks ved ankomsten med SAS-maskinen til New Yorks internationale lufthavn, Idlewild, var vi klar over, at dette var noget ganske særligt. Efter vore mange besværigheder i Danmark med udfyldning af flere dokumenter for at opnå visum til U. S. A. blev vi i New York modtaget af en delegation med den amerikanske oberst W. H. Spoidel og den danske militærattaché i Washington, oberstløjtnant J. H. Johansen, i spidsen, og alt gik let og glat. Vi mærkede intet til formaliteter mere, vore pas

BESØG I U. S. A.

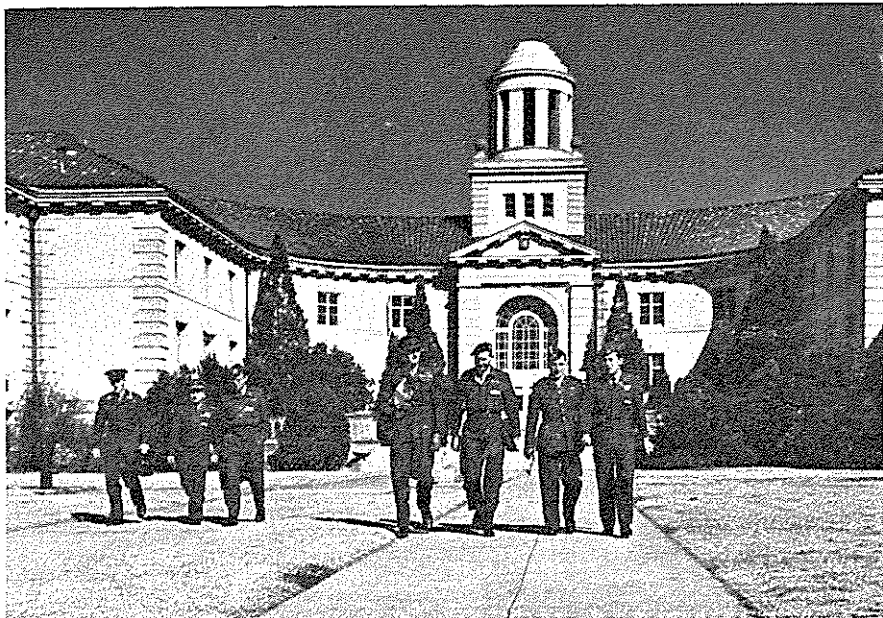
Af oberstløjtnant M. Amtrup

og vor bagage blev hurtigt ordnet, og vi gik om bord i en flyvemaskine fra U. S. A. F., som i de næste ca. 3 uger skulle være vort transportmiddel rundt i staterne; et særdeles komfortabelt transportmiddel, en DC-3 med løjtnant C. E. Rowe som pilot og med yderligere 3 mands besætning. På hele turen var vi tillige ledsaget af oberst Speidel og oberstløjtnant Johansen. General Møller blev behandlet som 4-stjernet general, hvilket bl. a. gav sig udslag i, at vi overalt, hvor vi kom frem, blev modtaget med æreskompagni, musikkorps og kanon-salut (17 skud).

Vi fløj straks til Washington, hvor vi tilbragte de første dage. Vor første orientering fandt naturligvis sted i *Pentagon*, det amerikanske krigsministeriums og generalstabs hovedsæde. En mægtig bygning og en hel lille by for sig, hvor mange tusind mennesker har deres daglige arbejde, og hvor der i kælderens findes forretninger af enhver art. Her blev vi i de forskellige afdelinger orienteret om den øverste ledelses opbygning og om de enkelte afdelingers beføjelser og arbejdsområder. Man fik allerede

her et tydeligt indtryk af den fuldstændige ensartethed i opbygningen af de amerikanske stabe; lige fra krigsministeriet og ned til skoler og afdelinger er stabenes hovedbestanddele de fire sektioner, G 1-4, og en »special staff« med de faglige chefer.

Under opholdet i Washington var vi en dag på besøg på ingeniørernes uddannelsescenter, *Fort Belvoir*. Her fik vi navnlig demonstreret en del ingeniørmateriel. Man kan ikke undgå at blive imponeret, når man ser dette vældige opbud af arbejdsmaskiner. På skolen var man som øvelsesarbejde ved at lave en »air-strip«. Store træer, som var mindst 50 år gamle, blev væltet omkuld af bulldozers på 50 sekunder og slæbt væk af andre maskiner, en karavane af rullende jordflytningsmaskiner skrællede en bakke af og kørte jorden hen til opfyldning af en lavning, og endelig kørte en ny karavane af særlige skræbereg frem og planerede og glattede ud, så at tidligere skovbevoksede bakker og dale i løbet af forholdsvis kort tid blev til en fuldstændig plan flade, hvor flyvemaskiner kunne starte og lande.



Fort Bennings hovedbygning.

Som bekendt skal man forene det nyttige med det behagelige, og den første week-end, vi tilbragte i Washington, blev benyttet til en mere privat udflugt. De to våbenattachéer, oberstløjtnant Johansen og orlogskaptajn Ziegler, med fruer, havde inviteret på en køretur til »skyline drive«. Vi kørte fra Washington ud over nogle af valpladserne fra borgerkrigen, bl. a. forbi Bulls Run, hvor en af de første større træninger fandt sted, og op i bjergene langs den skønne Shenandoahvalley; heroppe er et stort areal udlagt som nationalpark. Amerikanerne er meget pietetsfulde over for deres historie, overalt hvor man kommer frem, fortæller særlige små tavler langs vejene om træninger fra borgerkrigen og om andre historiske begivenheder med tilknytning til stedet.

Fra Washington fløj vi til *Fort Bragg* i *North Carolina*, hvor vi besøgte den berømte 82nd airborne division. Her overværede vi en luftlandsætning af en større faldskærmsstyrke. Det var imponerende at se de mange soldater samt jeeps og kanoer dale ned fra himmelen, og det var forbavsende, så hurtigt de var nede og i stand til at operere. Man fik et tydeligt indtryk af, at modforholdsregler mod et sådant foretagende skal træffes aldeles omgående, hvis man skal forvente et gunstigt resultat.

Herfra gik turen til *Fort Monroe* i *Virginia*, og her besøgte vi Army Field Forces, hvis chef er general Mark W. Clark. Han kan nærmest betegnes som overgeneralinspektør,

og hos ham foregår al koordination af reglementer og uddannelsesbestemmelser m. v. Vi overværede også en lille højtidelighed på *Fort Monroe*, idet der blev indviet en ny »air-strip« til brug for små forbindelsesmaskiner. Denne blev opkaldt efter general Clarks pilot under Italiensfelttoget. Afslutningen på besøget i *Fort Monroe* fandt sted på en helligdag, den amerikanske taksgivingsdag, og denne blev ligeledes benyttet til udflugt til nogle af U. S. A.s historiske steder: *Jamestown*, *Williamsburg* og *Yorktown*, som er de ældste bopladser for de britiske kolonister i *Virginia*. Den ældste, *Jamestown*, blev grundlagt i 1607, da captain John Smith med besætningen fra 3 små skibe gik i land her. Målt med en europæisk alen er det ikke noget stort spand af år, men amerikanerne hæger om disse pladser, som er velbevarede og store turistattraktioner.

På den videre tur kom vi til *Fort Benning* i *Georgia*. Dette er fodfolkets uddannelsescenter og sikkert det største af dem alle. Her fik vi et udmærket indblik i det vældige apparat, der er nødvendig, når man for flere tusind elever fordelt over mange forskellige kursus og i mange klasser skal tilrettelægge undervisningen, så intet kolliderer, og man skal fordele skydeterrainer, så våbnene med deres forskellige sikkerhedsbestemmelser kan virke uden at komme i konflikt med naboerne. I *Fort Benning* finder der også faldskærmsuddannelse sted, og under besøget ved denne afdeling foretog vi et øvelsesspring

med faldskærm fra et særligt konstrueret tårn og fik alle certifikat for tilfredsstillende at have udført et »buddy seat descent from the 250 foot parachute jump tower«.

Vi fløj derpå til *Fort Sill* i *Oklahoma*, centret for al feltartilleriuddannelse. Til en vis grad ligner de forskellige forter hinanden. Disse amerikanske garnisoner ligger ikke som vore i eller ved en by, men ude på landet, hvor de i tidens løb er vokset op om et gammelt fort bygget til kampene mod indianerne, efterhånden som kolonisterne rykkede længere og længere ind i landet. De gamle forter eksisterer endnu, men rammerne er forlængst sprængt, nu er pladserne hele bysamfund med store indkvarteringsbygninger, småhuse til befalingsmændene, skoler, kirker og teatre m. m. Amerikanske befalingsmænd har altid familierne med, når de rykker deres teltpele op og flytter fra et fort til et andet. I *Fort Sill* foregår der også uddannelse til hærens flyvevåben. Artilleriobservationsmaskiner, rekognosceringsmaskiner, lette forbindelsesmaskiner og helikoptere af mange forskellige typer sværmede rundt om os, da vi ankom. Det er i og for sig en mærkelig udvikling; nu har U. S. A. for få år siden fået sit selvstændige flyvevåben, og alligevel udvikles der også et hærens flyvevåben, som stadigt vokser. Allerede nu hører der en snes flyvemaskiner til en normal amerikansk infanteridivision. Det er selvfølgelig forståeligt nok; hæren har sit behov for ob-

Fortsættes side 30



West Point.



KONGEN I NYMINDEGAB



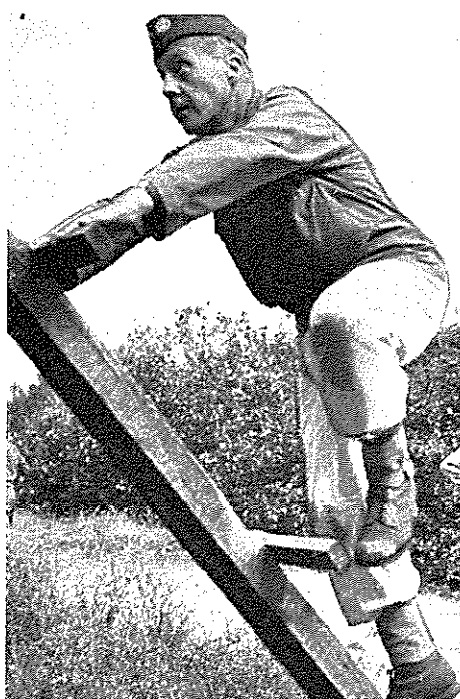
H. M. Kongen har inspiceret hjemmeværnets befalingsmandsskole i Nymindegab, hvor han blev modtaget af chefen for hjemmeværnet, generalmajor Johnstad-Møller, chefen for skolen, oberstløjtnant Frigast og lejrkommandanten, oberstløjtnant Oldfelt.



Kongen skridter fronten af, hvorefter skolen blev beset.



Kongen sammen med hjemmeværnschefen.



Efter at have beset skolen og feltbanen overværede Kongen en meget realistisk øvelse i skolens ruinby. Sluttelig spiste Kongen frokost sammen med skolens lærere.

Billederne her stammer fra feltbanen.



Fot.: RUBÆK



Garnisons Kirke i Rendsborg

Af Niels Friis

NAR der nu til dags blandt hærens soldater og befalingsmænd tales om Garnisons Kirke, er det jo altid den i København, talen gælder. Kun få tænker på, at denne kirke længe ikke var den danske hærs eneste garnisonskirke, og forøvrigt heller ikke den ældste. Gennem mange, mange år hørte også garnisonskirken i Rendsborg, den klassiske danske fæstningsby ved Ejderen, med ind i den danske hærs daglige liv, og den var, eller er — for den eksisterer endnu — nogle få år ældre end sin københavnske søsterkirke.

Søstre er disse to militære kirker på mange måder, især af ydre. Det skyldes dels den omstændighed, at de af den samme militære magt er opført til praktisk talt ens anvendelse, dels og ikke mindst vel også det forhold, at det er den samme mand, der har haft den praktiske ledelse af begges opførelse: den venetianske bygmester eller arkitekt Domenico Pelli; også egentlige arkitekter har medvirket, men de har dels været skiftende, dels ukendte, og det er Pellis navn, der især er knyttet til de to kirkebygninger.

De skylder begge kong Christian den Femte deres tilblivelse, og garnisonskirken i Rendsborg, Kristkirken, som den også døbt, rejstes i kongens sidste leveår, mens han ikke nåede at se den københavnske garnisonskirke fuldført. Grundstenen til kirkebygningen i Rendsborg nedlagdes i 1695, og fem år senere, i 1700, det år

kongen døde, stod kirken færdig og kunne tages i brug af den stærke, militære besætning, der dengang, som praktisk talt altid, lå i byen.

Garnisonskirken i Rendsborg er større, bredere og rummeligere end den i København, men ligner den stærkt i ydre anlæg: den er en korsformet kirkebygning, for hvilken iøvrigt den gamle kirke i Plön i Holsten skal have været forbilledet. Murene er røde, med gule sandstenspilastre. Et meget karakteristisk træk ved bygningen er de høje dobbelt-vinduer, der er ret højtsiddende, men som i underste etage fortsættes i små ovale vinduer, de såkaldte »okseøjser«.

Tårnet er ret tæt og svært og afsluttes foroven med et fladt pyramidedag, ovenpå hvilket der er anbragt et diminutivt spir. Hele kirkeanlægget, der anbragtes bag lindebepantninger ud til paradepladsen i selve fæstningsbyen »Neuwerk«, syner lavere end det i København. Der er god plan i dette: fæstningen skulde nok have en kirke, men denne måtte naturligvis på ingen måde dominere således over voldene, at den kunne danne en mere eller mindre sikker skydeskive i tilfælde af fjendtlig belejring!

Man fristes iøvrigt til at sige, at Rendsborgs garnisonskirke, der var en af de første større militære byg-

ninger, der rejstes i fæstningen, i hele sin udførelse og hele sit anlæg er et udpræget brugs-rum: den er først og fremmest beregnet på at skaffe tag over hovedet på det såkaldte kirkeparade-mandskab, der dengang søndag efter søndag som led i tjenesten skulle overvære prædikenen. Selve udstyret, det, der giver kirkerummet karakter og skønhed, anskaffedes først lidt efter lidt, og egentlig er det aldrig blevet så særligt rigt.

På selve rummets indre udsmykning ofredes heller ikke særlig meget; det stod — og står den dag i dag — med de glatte, kalkede mure og det fladt hvælvede, ret karakteristiske træ-tøndeloft med et net af ribber. Af det vigtigste kirkeinventar synes kun prædikestolen at have været på plads, da kirken toges i brug; det er et meget smukt og rigt barok-arbejde, hvilende på en karakteristisk Mosesstatue, alt udført i 1696. Alteret kom til i 1701; det er mindre betydningsfuldt i kunstnerisk henseende, stofferedes og forgyldtes et par år senere på bekostning af general Andreas Fuchs, men er siden ændret flere gange. Døbefonten er ligeledes fra 1701.

At kirken var en dansk militærkirke, mindes man tydeligt om den dag i dag. Oppe i koret, på dettes sydside, er anbragt en stor, meget smuk kongestol, beregnet på den øverste krigsherre, kongen, og hans slægt. Den er rigt smykket med våbner og kongekroner. Hvor mange gange den

så har været anvendt til sit formål, er en anden sag. Men både Frederik den Fjerde og hans efterfølgere på Danmarks trone kom jo da af og til i Rendsborg, mest på gennemrejse, og har vel under disse besøg også overværet gudstjenesten i Garnisons kirke.

Det er iøvrigt ikke langt fra, at kirkens orgel er det fornemste stykke i dens udsmykning, eller rettere, har været. Det er bygget i året 1716 af ingen ringere end den berømte Hamborg-orgelbygger Arp Schnitger og er et af de relativt få større arbejder, han udførte i sin egenskab af privilegeret orgelbygger i den danske konges to hertugdømmer, Slesvig og Holsten. Det har været et stort og usædvanlig pragtfuldt værk, hvis indre dog nu forlængst er afløst af nyt, og hvis dejlige barok-façade også er beklippet og skamferet på det forfærdeligste. Men endnu sidder dog de danske kongelige våbner og navnetræk (Frederik den Fjerdes, bl. a.) på tårnene, som de store pibegrupper kaldes.

Af kirkens øvrige inventar og udsmykning er der her kun grund til at nævne epitafiet over den allerede omtalte general Fuchs, en mand, der havde stor betydning for Rendsborg by og fæstning. Han blev i 1683 som generalmajor inspektør for infanteriet i hertugdømmerne og var fra 1690 tillige kommandant i fæstningen Rendsborg. I 1701 tog han sin afsked efter at have tjent den danske konge på fremragende måde, såvel i talrige felttog som i fredens dage. Men han blev i Rendsborg som amtmand, en post, han beklædte til sin død i 1720, og han fandt sit sidste hvilested i garnisonskirken. Epitafiet over ham er meget pragtfuldt, udført i sten, og smukt malet og stafferet; dets hovedfigur er en stærkt rustet skikkelse med stav i hånd og med hjelm ved siden, det hele rigt indrammet med trofæer.

Garnisonskirkens præster udnævntes steds af den danske konge, men var naturligvis tyske, ligesom de tropper, der lå i byen, for det meste var tyske, uanset at de tjente den danske konge; oftest var de jo hvervede. Gudstjenesterne var udelukkende tyske — i garnisonskirken i København var de til langt op i årene dels tyske, dels danske. De har nok iøvrigt formet sig nogenlunde ens begge steder, hvilket bl. a. vil sige, at der, når garnisonskirken var fuldt besat, blev stuvet en frygtelig mængde soldater sammen efter den kirkeparade, der altid gik forud for den militære gudstjeneste. I den henseende har forholdene dog nok været en kende bedre i garnisonskirken i Rendsborg, som har god og bred plads på gulvet og ikke så mange pulpitureturer som kirken i København, hvor soldaterne sad stablet op over hinanden i 3—4 etager, hvilket naturligvis ikke undgik at give en slem uro under gudstjenesten.

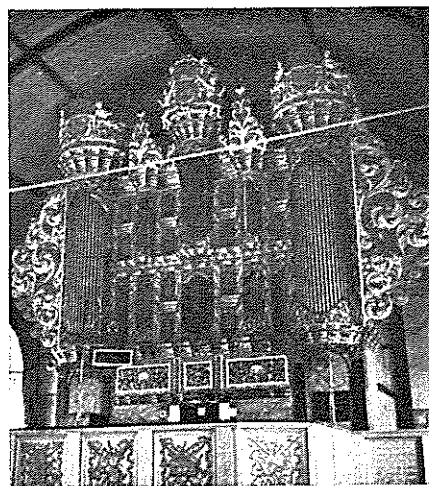
Iøvrigt har naturligvis de kirkelige forretninger afløst hinanden her som andre steder, selv om vel de militære begravelser med honnør har været et særligt islæt i dem. Generationer har vekslet, og præster har vekslet — garnisonskirken i Danmarks store

fæstningsby mod syd har levet sit liv som enhver anden kirke. Men der indtraf også særlige begivenheder i dens historie. En af dem, den største vel i det hele taget, var hændelserne omkring kong Christian den Syvendes død, som jo indtraf i marts 1808, mens kongen under englænderkrigene, syg og svag, havde søgt tilflugt i Rendsborg.

I hin bevægede periode blev garnisonskirken, omend under improvisatoriske former og for et kortere åremål, kongelig dansk begravelseskirke, idet den afdøde konges bære midlertidigt bisattes her. Det skete den 14. maj 1808, med så stor højtidelighed og med så meget ceremoniel som det nu var muligt at udfolde under de ret trænge og noget provisoriske forhold, der herskede ved det lille hof i fæstningen, og under hvilke man i mange henseender måtte hjælpe sig så godt, man kunne.

I garnisonskirken indrettedes et helt lille kongeligt mausoleum, med assistance af så fremtrædende sagskyndige som man kunne skaffe. Det fremkom ved, at den ene korsarm af kirken aflukkede ved et gitter og beklædtes med sort klæde samt dekoreredes med sølvfrynser og kvaster; i midten stod en kostbart udstyret forhøjning med en baldakin over, og herpå hensattes kisten som led i sørgenhøjtideligheden, som det iøvrigt virkelig var lykkedes at give både format og værdighed, selv om den foregik om natten og i skæret af fakler og levende lys.

Det hed i den kongelige ordre om bisættelsen, at fra dennes afslutning »bliver gitteret for kapellet, hvor det høje lig er bisat, holdt tillukket, indtil allerhøjst samme engang derfra bringes til sine høje forfædres hvilested i Roskilde Domkirke«. Seks år kom der til at gå, før dette skete; en midsommermorgen meget tidligt i 1814 bragtes kisten i stilhed, men dog til akkompagnement af klokkeklang og minutskuud fra voldene ud af kirken ned til en chalup, der ad Ejderkanalen førte den videre til en brig, der lå ved Kiel, parat til at sejle båren til Køge, hvorfra processionen til Roskilde udgik.



Orglet i Garnisons kirke, Rendsborg.

En særlig uhyggelig mission kom Rendsborg Krist- eller Garnisonskirke til at udfylde i de bevægede augustdage 1850, da fæstningens artillerilaboratorium, der under det slesvig-holstenske oprør var kommet i halvvejs ukyndige hænder, sprang i luften. Mange, mange mennesker dræbtes, mere end hundrede, og de indbragtes alle til kirken, hvis ene korsarm indrettedes til et kapel, hvor man, i de fleste tilfælde dog forgæves, forsøgte at identificere de døde, der iøvrigt hurtigst muligt blev begravet i en stor fællesgrav. Det er det måske mørkeste kapitel i garnisonskirkens historie.

Efter treårskrigen sløjfedes fæstningsværkerne, men Rendsborg mistede ingenlunde sin betydning som dansk garnisonsby, og Kristkirken vedblev til det sidste at fungere som dansk garnisonskirke. Afslutningen kom jo i så henseende som i så mange andre i 1864. Da gled kirken det danske militær af hænde og blev under Kristkirke-navnet udelukkende sognekirke for den nyere bydel i Rendsborg, Neuwerk, hvad den iøvrigt også, i steds stignende udstrækning, havde været i perioden forud.

De danske minder i kirken beva-

Fortsættes side 32



Kirken set fra paradepladsen.

FRA SORTE GEORG TIL TITO

Af oberstløjtnant E. Juel Wibolt

VÆLDIGE FJENDEHÆRE er på Kominforms bud nu opmarcheret foran Jugoslaviens grænser i nord, i øst og mod syd. Men det er sket så mange gange i dette omtumlede lands blodige historie; og det er måske først, når man kender den, at man forstår, hvilket tappert og ærekært folk, Moskva har at gøre med.

Det begyndte med, at nogle vilde folkestammer omkring år 700 slog sig ned i det nuværende Serbien, på dets frugtbare sletter og i dets vilde bjerge. De blev ganske vist efter blodige kampe undervunget af de østromerske kejsere, og de antog den græsk-katolske religion. Men de rejste sig atter og atter mod undertrykkerne; og efter 300 års frihedskamp dannede de det første serbiske rige. Deres selvstændighedstrang viste sig også, da korsfarerne i 1204 erobrede Konstantinopel; for de benyttede omgående lejligheden til at gøre sig uafhængige af den græske patriark og gøre deres egen ærkebiskop til patriark for Serbien.

I de følgende århundreder fødtes den drøm om et Storserbien, hvori alle serbere var forenede, som aldrig blev opgivet, og de tapre serbiske hære rykkede sejrrigt frem over hele Balkan. Men samtidig rykkede tyrkerne frem fra Lilleasien på deres erobringstogt mod Europa, der først blev standset foran Wiens mure; og selv om serberne som sædvanligt kæmpede tappert, blev de i 1389 til sidst slået afgørende i det berømte slag på »Solsortmarken«, hvor deres fører, den sagnomspundne fyrst Lazar blev fanget og henrettet.

Til gengæld myrdede en serber sultan Murad; og en ny herskerslæggt, Brankovic fortsatte modstandskam-

pen i bjergene, således at tyrkerne først 150 år senere, omkring 1500, militært var herre i landet.

På anden måde blev de det aldrig. Thi selv om den tyrkiske pasha i Belgrad for frem med ild og sværd mod det retsløse folk, levede det sit eget liv bag kirkernes mure og ved at opretholde de gamle traditioner og folkesange ude i landsbyerne. Være end tyrkerne selv var dog deres håndlangere, de mohamedanske albanere, der trøst terroriserede deres stammefrænder og drev mere end 40.000 serbiske familier op i Østrig-Ungarn. Her blev de imidlertid blot udleveret til ungarnsk undertrykkelse; og dette skabte en spænding mellem Wien og Serbien, der 400 år senere udløstes ved det revolverskud i Serajevo, som startede den første verdenskrig.

Under tyrkervældet.

I 300 år, fra 1500 til omkring 1800, varede denne terror. Men det fattige folk gav ikke op; og rundt om i bjergene holdt partisaner den ulige kamp gående, indtil det mere og mere korrumperede tyrkervælde eksploderede i et rædselsherredømme, der søger sin lige. Så eksploderede til gengæld også serbernes raseri; de samlede sig i store skarer i bjergene for at forene sig med partisanerne, og her valgte de i 1804 svinehandleren Sorte Georg, hvis rigtige navn var Karadjordje til deres fører.

Under hans ledelse besejrede de besættelsestropperne og henrettede de tyrkiske statholdere. Men de kunne ikke i længden påregne at klare sig overfor det endnu mægtige Tyrkerrige; og derfor bad de Europa om hjælp. Napoleon ville imidlertid ikke støtte »oprørene«; og Østrig-Ungarn



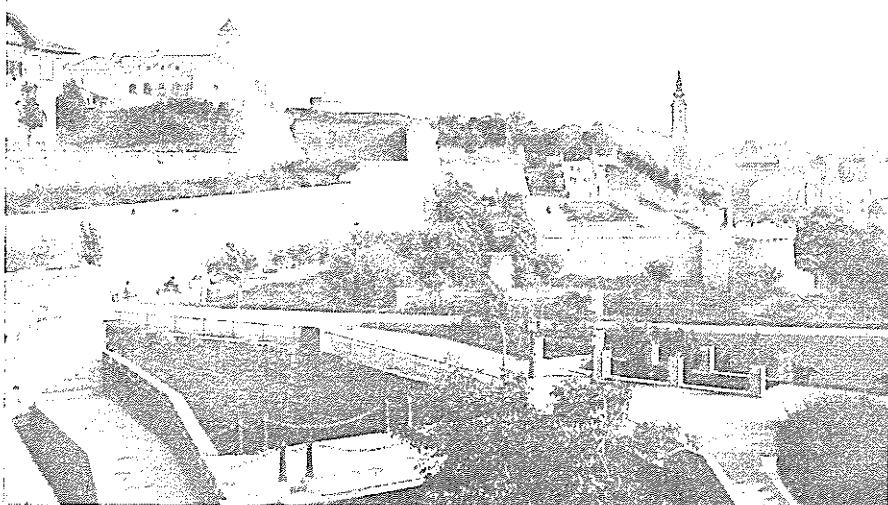
Marskal Tito, der i den senere tid ofte ses civil.

ønskede ikke et frit Serbien, som en mulig russisk vasaalstat. Derfor blev det zaren, der sendte en hær til hjælp; og den fordrev sammen med serberne tyrkerne. Dette var naturligvis et led i den russiske politik, der allerede den gang søgte frem mod Dardanelkerne og derfor rivaliserede med Østrig-Ungarn på Balkan. Men zarens hjælp, den gang og senere, fik betydning langt frem over, fordi Rusland for de slaviske folk kom til at stå som den store beskytter, selv om zaren i overgange skuffede dem.

I første omgang måtte han da også slutte fred med Tyrkiet på grund af Napoleons march mod Moskva i 1812; og dette benyttede sultanen sig af til at sende en ny hær mod serberne. Den var så overmægtig, at Sorte Georg troede alt tabt og flygtede til Østrig, der modtog ham med åbne arme. Men en mand fra de gamle slægter, Milos Obrenovic overtog frygtløs kommandoen; og efter forbitrede kampe og et stærkt tryk fra Rusland, der havde besejret Napoleon, måtte sultanen, med en særlig tribut anerkende Serbiens selvstyre med Milos som fyrste.

Samtidig vendte imidlertid den nu østrigsk-orienterede Sorte Georg tilbage; og dermed begyndte en århundredlang og dramatisk kamp mellem Karadjordje-slægten og Obrenovic-slægten. Til at begynde med lod Milos Sorte Georg henrette. Men dette og hans tunge skatter gjorde ham så forhadet, at han blev styrtet i 1842 af Sorte Georgs søn, Alexander. Da det gik op for folket, at dette betød østrigsk indflydelse, blev Alexander imidlertid selv styrtet i 1858 og Milos genindsat. Men da han 10 år senere ikke ville erklære Tyrkiet krig, blev han myrdet i 1868.

Hans efterfølger og slægtning, Milan var derfor mere fjællig. Men nu skuffede Rusland for alvor, fordi det trods alt ikke ønskede et frit stærkt Serbien på Balkan; og den russiske hjælp var derfor kun lunken. Allige-



Det gamle Beograd.

vel kæmpede serberne med deres gamle heltedod; og i 1878 genvandt de endeligt, efter mere end 500 års frihedskamp, deres fulde selvstændighed.

Kongeriget Serbien.

Samtidig besatte «det troløse» Østrig imidlertid Bosnien og Herzegowina, og dermed svandt håbet om at genforene alle serbere. Men Milan og størstedelen af folket (de radikale) orienterede sig alligevel med Wien, dels i skuffelse over zarens lunkenhed, dels fordi de håbede på denne måde at kunne nå deres nationale mål at få en ordening med Østrig. Rusland blandede sig dog stadig i Serbiens forhold gennem den russisk fødte dronning; og da forbitrelsen herover vendte sig mod Milan, der var blevet udråbt til konge i 1889, foretrak han at emigrere til fordel for sin søn Alexander, men mod udbetaling af en meget stor sum penge.

Alexander viste sig imidlertid at stå under indflydelse af sin moder; og da han desuden ikke respekterede den demokratiske forfatning, som hans fader havde givet folket, rejste dette sig også mod ham. Han blev ganske vist ved at være konge af navn. Men Milan, der imens havde bortødslet alle sine penge, blev kaldt hjem og fik den virkelige magt. Han gennemtvang derfor igen en østrigsk orienteret politik ved hjælp af et ministerium, som han i realiteten udnævnte. Men da han tillige ville tvinge sin søn til at ægte en østrigsk prinsesse, gjorde Aleksander oprør.

Han styrtede ved russisk hjælp sin faders ministerium og giftede sig i 1900 med zarens velsignelse med en serberinde, Drago Luniewitz. Det blev derefter hende — og Rusland — der fik magten over den svage konge. Til folkets forbitrelse satte hun herunder forfatningen ud af kraft, indførte et sandt terrorvælde og lod staten betale den private gæld, hun ødselt havde stiftet.

Da hun til sidst endog forsøgte at få gjort sin broder til tronarving, gik det imidlertid galt. Natten mellem den 10.—11. juni 1903 trængte en officers-sammensværgelse ind på det kongelige slot. De dræbte kongen, dronningen og hendes broder, hvorefter en hurtigt sammenkaldt rigsdag udnævnte Sorte Georgs sønnesøn, Peter Karadjordje til konge.

Således endte den lange kamp mellem Obrenovic-slægten og svinehandlerens efterkommere med disses sejr. Men uafhængigt heraf forfulgte serberne stædigt deres nationale mål. De kæmpede for en genforening med stammefrænderne både i Østrig-Ungarn og i Makedonien; og derved kom de, da håbet om forståelse i Wien glippede, i et stadig mere spændt forhold, ikke alene til Østrig og deres gamle fjender, albanerne, men også til Bulgarien.

Derfor orienterede de sig igen med Rusland, der trods alt var det eneste land, som virkelig havde hjulpet dem, og som de vidste hellere end gerne ville bremse Østrig-Ungarns indflydelse på Balkan.

Dette håb gik også i opfyldelse, for-

såvidt som Serbien i forbund med Rusland erobrede næsten hele Makedonien under Balkankrigene 1912—13. Herved skærpedes ganske vist modsætningen til Østrig, der efter mordet i Serajevo startede første verdenskrig med sin krigserklæring til Belgrad. Men skønt serberne trods heltedodig modstand i første omgang blev tromlet ned af centralmagterne, havde de alligevel holdt på den rigtige hest; og da krigen var endt, oprettede vestmagterne (Rusland var jo på det tidspunkt midt i revolutionen) den ny stat, Jugoslavien, hvori praktisk talt alle serbere er forenede med deres stammefrænder, kroaterne og slaverne.

I mellemkrigstiden.

Kernen i den ny stat var det gamle, stridbare og selvbevidste Serbien, der havde kæmpet for sin sag gennem omtrent 600 år, og herunder forlængst havde bygget sit kongedømme, sin hær og sine øvrige statsorganer effektivt op. Kroater og slaver, for ikke at tale om de uvidende mindretal mod syd, havde intet af alt dette; og der opstod da også snart vanskeligheder.

Selv om man forsøgte at bygge på sydslavisk samhørighed, kom f. eks. de religiøse modsætninger hurtigt til at spille en betydelig rolle. Serbien var som nævnt græsk-katolsk, medens flertallet i Kroatien og Slovenien var romersk-katolsk; og såvel i Bosnien som i Makedonien var — og er — der et betydeligt mohammedansk indslag.

Være var imidlertid de nationale og økonomiske modsætninger. I dele af Serbien og Kroatien, samt især i Slovenien gav et relativt, veludviklet landbrug befolkningen en levestandard, der lå langt over levestandarden i det fattige Bosnien, Montenegro og Nordmakedonien, og politisk kom det hurtigt til et endeløst tovtrækkeri, især mellem serber og kroater.

For at overvinde disse vanskeligheder tog serberne, der både var flest og stærkest, efterhånden styret og indførte, meget imod kroaternes og

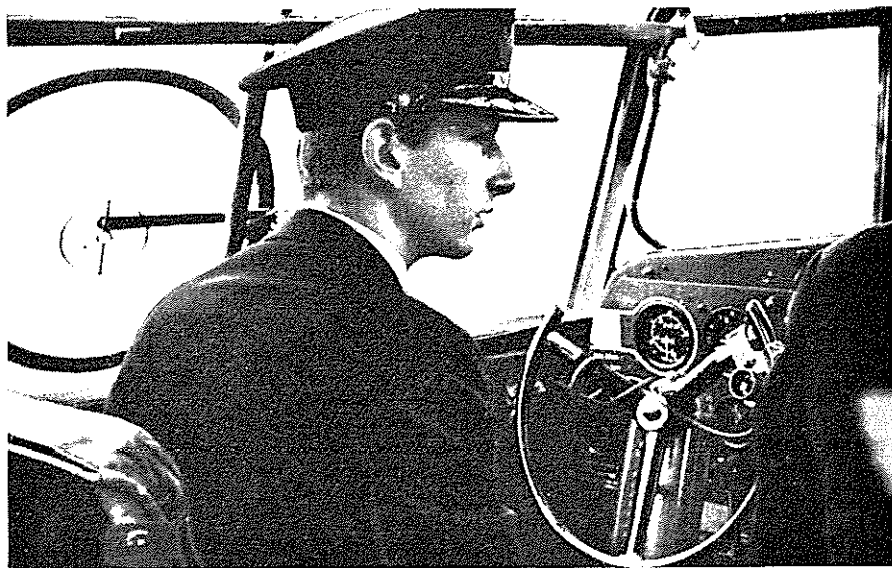


Det nye Beograd, handelsministeriet.

slovenernes ønske en stærkt centraliseret administration i Belgrad. I 1929 tog de endda den yderste konsekvens heraf ved, at kong Aleksander III gjorde statskup og støttet af hæren samt den serbiske overklasse i realiteten indførte diktatur.

Resultatet blev ganske vist, at en fanatiker skød kongen ned under et officielt besøg i Marseille. Men en formynderregering for den unge kong Peter under hans onkel, prins Paul, fortsatte diktaturet; og i slutningen af 1930 fjernede dette styre sig endog fra Serbiens hidtidige forbundsfæller, Frankrig og den lille entente (Rumænien, Tjekoslovakiet) for at orientere sig mod det nazistiske Tyskland, det fascistiske Italien og Hitlers lydland Bulgarien.

Folkets forbitrelse herover medførte ganske vist en rejsning, der var



Ekskong Peter.

klar til at kæmpe sammen med vestmagterne, da Hitler i foråret 1941 marcherede ind i Balkan.

Men rejsningen kom for sent. Hitler okkuperede landet. Han delte det i en kroatisk og en serbisk stat, hver med sin Quisling; og dermed gled Jugoslavien ind i en ny befrielses-kamp, der skulle føre til, at en ny ukendt mand af folket løftede Sorte Georgs arv.

Det ny Jugoslavien.

Hitler okkuperede Jugoslavien i løbet af et par uger. Men det gik som i romernes og tyrkernes tid. Modstanden fortsattes under jorden ude i landsbyerne; og i bjergene samledes partisanerne.

Og alligevel var der en forskel. Allerede under det sidste fri valg i 1920 havde det kommunistiske parti vist sig at være det eneste arbejderparti af betydning; og efter at være blevet forbudt året efter, havde det vokset sig stærkt under jorden, fået erfaring i illegal virksomhed og tag i eller dog sympati hos de fattige, un- dertrykte bønder.

Medens resterne af hæren dannede en partisanhær omkring general Mihailovitj, der repræsenterede prins Pauls Serbien, dannede kommunisterne derfor deres egen hær. Den var især rekrutteret af bønderne, og havde allerede derved forbindelser i den bosiddende befolkning, der er vitalt vigtige under en modstandskamp. Men dens kerne var det i den underjordiske bevægelse skolede og veldisciplinerede kommunistiske parti, der kæmpede både mod tyskerne og for et nyt samfund.

Da Mihailovitj oven i købet forholdt sig ret passivt, ja endog forhandlede med tyskerne, blev det de kommunistiske partisaner, der kom til at repræsentere folkets modstand og efterhånden ganske tog føringen.

De havde desuden en fører, den kroatisk metalarbejder, Josip Broz, der havde de rette, både militære og politiske, føreregenskaber; og han gennemførte i virkeligheden under selve krigen den revolution, som de andre østeuropæiske lande først senere gik i lag med. Han sørgede desuden for, at da den sejrriige røde hær nåede Jugoslaviens grænse, havde landet allerede befriet sig selv, således at det blev fri for »besættelsestropper« og kunne regere sig selv. Thi lige fra starten havde Josip Broz, der snart overalt kaldtes *Tito* begyndt at udvikle en politisk organisation, parallelt med den militære. Allerede i 1942 skabtes »befrielseskomiteer« over hele landet og i 1943 en regering med *Tito* som præsident og marskal.

Denne regering var ikke i og for sig fjendtlig mod vestmagterne, der efter Teheran-mødet støttede *Tito* og lod Mihailovitj falde; og den indgik også på et samarbejde med den gamle serbiske regering og den unge kong Peter, der på sin side lovede at ville respektere en folkeafstemning om kongedømmet.

I 1945 viste det sig imidlertid, at folkestemningen i den grad var for de mænd, der var blevet og havde kæmpet i landet, at emigranternes

sag var håbløs. De afbrød derfor samarbejdet, idet de påstod, at *Tito* havde brudt indgåede aftaler og nægtede at opstille kandidater til valget til nationalforsamlingen. Der stemtes således udelukkende for og mod partisanisterne; og de fik 90 % af stemmerne. *Tito* havde således uden sverdslag både legaliseret og konsolideret sin stilling.

Nationalforsamlingen erklærede derefter kong Peter for afsat og proklamerede den føderative, jugoslaviske folkerepublik. Dens statsoverhoved er formanden for nationalforsamlingens præsidium, *Ivan Ribor*. Men *Tito* har, som premierminister, magten. Nationalforsamlingen vælges for 4 år og har 2 kamre, *forbundsdagen* med repræsentanter for hver 40.000 stemmeberettigede og *Nationens råd* med repræsentanter for de 6 forbundsstater, Serbien, Kroatien, Bosnien-Herzegovina, Slovenien, Makedonien og Montenegro samt de 2 autonome provinser Vojvodina og Kosovo-Metohija,

Det betyder ikke, at det ikke var nødvendigt for *Tito* at foretage en hård udrensning; men det betyder, at den skete hurtigere og under mindre opmærksomhed end andre steder. Det betyder, at udskiftninger stort set ikke har fundet sted senere, og at Jugoslavien derfor tidligere end de andre vasalstater kunne gå i gang med genopbygningen.

Genopbygningen.

Jugoslavien havde lidt umådeligt under krigen. Af en befolkning på ca. 15 mill. var 1,7 mill. slået ihjel, 20 % af alle bygninger, 60 % af kulminerne og 20 % af tekstilindustrien var ødelagt. I alt blev skaden indenfor den, endda kun svagt udviklede industri vurderet til ca. 22 mill. engelske pund. Hertil kom at 50 % af jernbanerne og 75 % af de vigtige broer over floderne var beskadiget; det meste af det rullende materiel var borte, og landbruget var plyndret for maskiner og besætning.



Et af de nyeste billeder af *Tito* under en tale i Beograd.

der i almindelighed regnes med til Serbien.

Hver forbundsstat har desuden sin egen præsident og regering samt udstrakt selvstyre; og alle over 18 år har valgret.

Denne forfatning af 1946 er således på papiret, endog meget demokratisk. I realiteten er det imidlertid således, at kun partierne indenfor »den nationale front« kan eksistere; og de følger lydigt det alt dominerende kommunistiske parti, selv om der også i grundloven er fastslået fuld ytrings- og trykkefrihed. Det kontrollerer endelig det politiske politi »U.B.D.«, som ledes af indenrigsminister Rankovits.

Desuden er kirke og stat adskilte; og der er således ingen tvivl om, at Jugoslavien er en ren kommunistisk diktaturstat. Noget andet er, at regeringen, takket være modstandskampen, har folkets tillid og beundring på en ganske anden måde end i de andre østeuropæiske stater, hvor de nationale modstandsfolk forlængst er skiftet ud med marionetter, som Moskva har opdraget, og som falder, hvis de viser mindste tegn til national selvhævdelse.

Når alt dette så hurtigt er blevet nogenlunde retableret, skyldes det ikke mindst en vældig indsats fra U.N.R.R.A., der hjalp til med 420 mill. dollars, hvoraf 140 gik til indkøb af levnedsmidler til den underernærede befolkning.

Men regeringen gjorde også sit. Og allerede i 1947 kunne man vedtage en 5-årsplan, der skulle forvandle det udprægede, af godsejere dominerede landbrugsland til en moderne socialistisk industristat. Det første, der måtte gøres, var at skaffe kvalificeret arbejdskraft i et land, hvor over halvdelen var analfabeter. Dette er vistnok lykkedes ved en enorm forøgelse af skolerne, således at man nu regner med, at der stort set kun findes analfabeter mellem de ældre jugoslaver.

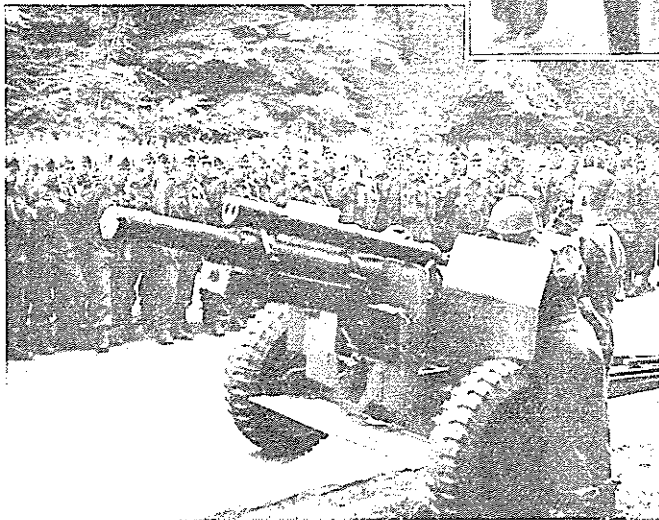
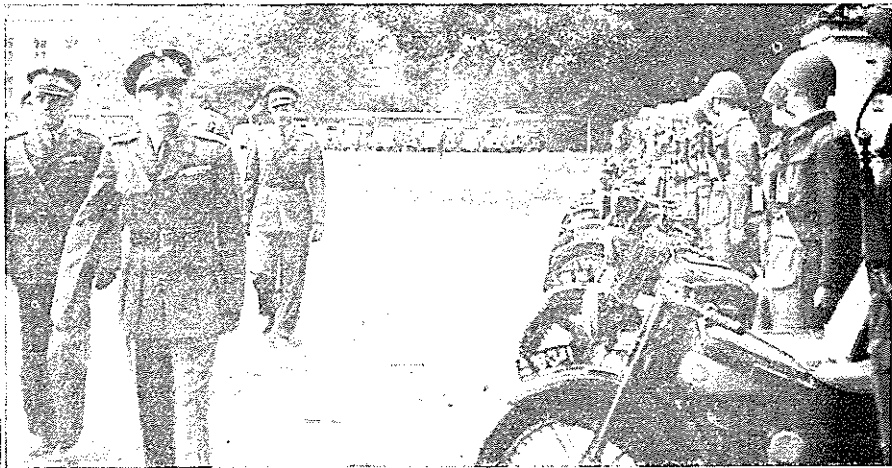
Med landbruget er det gået knap så godt, for såvidt som bønderne i vid udstrækning, og særligt i de mest udviklede områder, modsætter sig en kollektivisering, som *Tito* da heller ikke har søgt gennemført med så hårde midler som i Sovjet.

Grundlaget for genopbygningen af såvel landbrug som industri var imid-

Fortsættes side 31

SIDEN SIDST

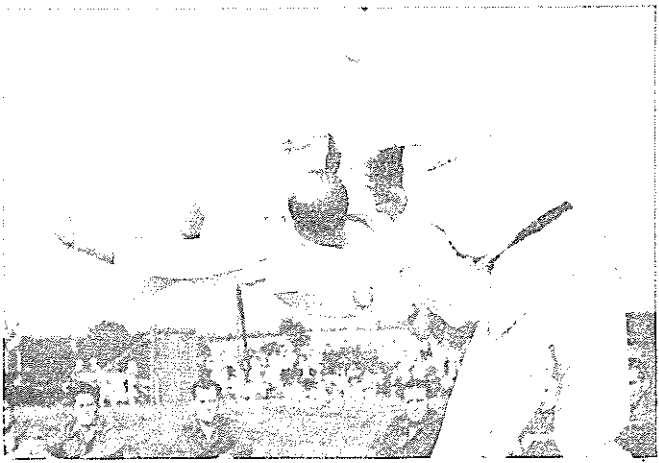
I anledning af 40-året for motorordonnans-korpsets stiftelse har der været afholdt en parade for hærens chef, generaløjntant E. Møller. Til venstre ses chefen for hjemmevernets region VI, oberstløjtn. Skjoldager.



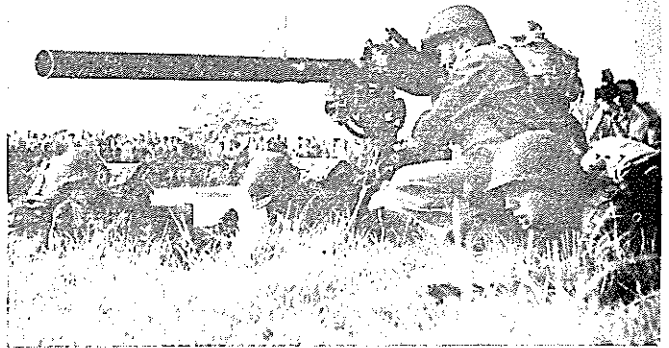
Hærens befalingsmandsskoler på Sjælland har afholdt en stor fælles øvelse i Nordsjælland. Efter øvelsen fik eleverne lejlighed til at studere hinandens våben.



Under feltartilleriets omskolingsstyrkes skarpskydninger ved Jægerspris havde hærens pressetjeneste arrangeret et pressebesøg.



I Svendborg har været afholdt en hjemmevernssuge med taler af bl. a. forsvarsministeren og chefen for hjemmevernet. Her ses en opvisning i jiu-jitsu og en situation fra militær-opvisningen.



Fot.: Rubæk, Zimmermann og Ib Augustinus Jensen



Fra den spanske rideskoles opvisning.

MARINEN GÅR TIL ASSISTANCE

Af Otto Ludwig.

VORT søværns vigtigste opgave er naturligvis under en krig at bidrage til landets forsvar og i fredstid at dygtiggøre sig til dette arbejde. Men derudover har marinen mange andre opgaver af mere »civil« karakter som f. eks. søpølmåling, deltagelse i videnskabelige ekspeditioner til søs, fiskeinspektion og repræsentation i udlandet. Det har haft uhyre betydning for dansk handel, at vore orlogsskibe i tidens løb har kunnet vise det danske flag i selv de fjerneste havne. Et gammelt ord siger jo, at »handelen følger flaget«.

Iøvrigt har den danske flåde altid været parat til at yde hjælp, hvor en sådan har været påkrævet og mulig. Ingen opgave har været vore orlogsskibe fremmed, og da vi ikke som amerikanerne har en speciel »coast guard«, er marinen faktisk vort redningskorps til søs.

Danske orlogsmænd har haft held til at kunne yde hjælp ved flere store naturkatastrofer. Kendt af alle er krydserkorvetten »Valkyrien«s deltagelse i redningsarbejdet efter det voldsomme udbrud på Martinique i 1902. Da begivenheden har været udførligt omtalt her i bladet, skal der ikke gås i detaljer angående denne. Nævnes skal det blot, at »Valkyrien« lå ved de danske vestindiske øer, da budskabet om den grufulde ulykke spredtes, og at skibet den 9. maj 1902 afsendtes fra St. Thomas for at gå til assistance. Sammen med franske skibe deltog »Valkyrien« med stor hæder i det ikke helt ufarlige redningsarbejde, mens vulkanen endnu knurrede vredt. De danske befalingsmænd og orlogsgaster gjorde især gavn ved landsbyen la Precheur og bragte ialt 567 mennesker i sikkerhed.

Vinteren 1908—09 var krydseren »Hejmdal« på togt til Middelhavet. Efter at have fejret jul og nytår i Piræus modtog man om bord på ski-

bet meddelelse om jordskælvs-katastrofen ved den italienske by Messina og dens nabobyer. »Hejmdal«s chef, daværende kaptajn og senere kommandør J. H. Schultz, tog selv initiativt til at yde hjælp. Efter at have indhentet telegrafisk tilladelse fra marineministeriet hjemme indtog skibet store forsyninger af proviant, klæder og medicinalvarer og dampede den 3. januar 1909 mod ulykkesstedet. Kl. 3 om morgenen den 5. januar ankom »Hejmdal« til Messina, hvorfra den samme dag sendtes til Reggio. Italienerne var meget taknemmelige for den danske hjælp og anmodede skibets chef også om at anløbe småbyerne Bagnare, Canitello, San Giovanni og Scilla. Messina, der før katastrofen havde været en smuk og blomstrende by, var nu een stor ruinhob. Kun fattigkvartererne i byens udkant skånedes. Henved 60.000 mennesker af Messinas befolkning led en grusom død, men »Hejmdal« var med den hurtige hjælp med til at lindre de overlevendes lidelser.

Under en voldsom orkan befandt »Valkyrien« sig i august 1916 i St. Thomas' havn. Under uvejret, der lavede stor ravage i havnen og nær havde kostet »Valkyrien«s undergang, kastedes flere skibe på grund, men det lykkedes for det danske orlogsskib som eneste fartøj på stedet at ride orkanen af. En dansk skonnert, »Thor« af Marstal, drev ind mod klipperne og kæntrerede. Da orkan-centret nåede øen, og det for en ganske kort tid blev helt stille, sendte man om bord på »Valkyrien« en redningsbåd over for at redde skonnertens besætning. Uheldigvis kunne man på grund af de mange vragestumper ikke komme tæt nok til vraget. Med

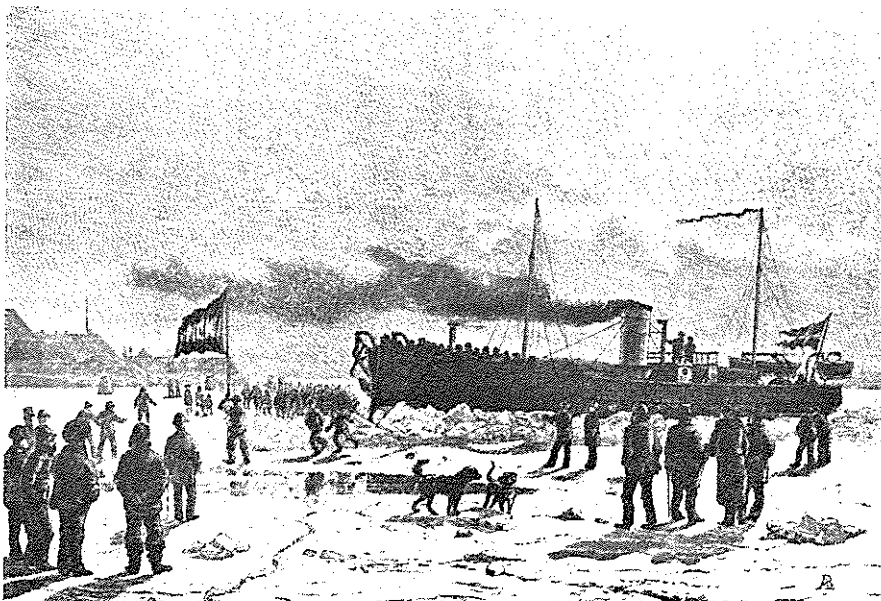
en stor, gabende læk i stævnen vendte redningsbåden tilbage med negativt resultat. En ny, frivillig besætning meldte sig for at gå til undsætning, men da orkanen atter begyndte at rase, måtte chefen, kommandør Konow, med blødende hjerte opgive et nyt redningsforsøg. Da orkanen imidlertid noget senere løjede nogenlunde af, sættes et nyt fartøj i vandet, og denne gang lykkedes det at redde skonnertens otte mands besætning, som havde klamret sig til masterne. Efter det voldsomme uvejr havde »Valkyrien« iøvrigt travlt med at bringe hjælp til øens befolkning. Skibets læge var i stadig aktivitet, og der landsattes proviant, byggematerialer o. l. på forskellige steder, hvor nøden var størst.

Danmark har også haft sin naturkatastrofe. I efteråret 1872 hærgede en voldsom stormflod landet, og ikke mindst skibsarten led meget store tab. Endnu inden stormen var løjet helt af, begyndte panserskonnerter »Esbern Snare« at assistere havarede skibe i Øresund.

Når der i gamle dage var ildsvåde i Københavns havn, kommanderedes »Holmens faste stok« altid til undsætning. Da der den 3. oktober 1884 udbrød brand på Christiansborg Slot, var orlogsgasterne således sammen med soldater af hæren med til at redde mange og uerstattelige kunstgenstande fra de grådige flammer. Iøvrigt holdes der om bord på ethvert dansk orlogsskib regelmæssigt mønstring for »brand i land«, hvorunder alt skibets personel møder med deres brandslukningsmateriel. Marinens skibe har medvirket ved slukningen af mange ildebrande i land både herhjemme og i udlandet. Her skal blot nævnes nogle enkelte af de tilfælde, hvor marinen har medvirket ved brandslukning:

Nytåret 1887—88 lå korvetten »Dagmar« i Piræus. Et par nætter senere udbrød der brand i et af byens store sprit- og vinlagre. Der lå også et par orlogsskibe af andre nationaliteter i havnen, og fra alle skibene sendtes slukningsmandskab i land. »Dagmar«s folk nåede først frem. Der var ikke noget brandvæsen på stedet, og de fremmede marinere havde ikke større hastværk, så »Dagmar«s folk havde nok at bestille. Det lykkedes at bringe en mængde fad vin og spiritus i sikkerhed, men mange af de fremmede orlogsgaster havde mere travlt med at slukke tørsten end branden, og da arbejdet var færdigt, fandtes flere af dem næsten døddrukne. Så god var imidlertid disciplinen på den danske orlogsmænd, at kun en af besætningen smagte på de våde varer.

I eftersommeren 1896 vendte »Dagmar« hjem fra et togt til Lissabon. Da skibet befandt sig ud for Rungsted, ankrede det op for natten. Kl. 2 om morgenen udbrød der imidlertid brand på Rungsted Herregård. Besætningen blev purret ud til »brand i land«, hele slukningsudrustningen



»Roff Krake«s isbrydning på indre-rheden. Tegnet af A. Bensen.

bragtes om bord i fartøjerne, og man begav sig hurtigt til brandstedet. Det lykkedes for de raske orlogsgaster at redde hovedbygningen, og de fik meget rosende omtale i de københavnske dagblade.

I frisk erindring er branden på Drejø i sommeren 1942, hvor store værdier blev flammernes bytte. Når det lykkedes at redde en ikke ringe del af øens gamle by, skyldtes det, at en øvelsesdeling fra den danske marine befandt sig i nærheden af øen, da branden udbrød. Skibene i delingen var minefartøjerne »Lossen«, »Laaland« og »Laugen«. — For et par år siden deltog søværnet påny i et stort slukningsarbejde. Det var, da der udbrød brand i Hundested. Her assisterede mandskab fra Lynæs Batteri og Arresødal-lejren. Men også ved brand i andre skibe har den danske marine bragt hjælp. I september 1907 var den russiske eks-kejserinde på besøg i København. En dag under besøget udbrød der brand om bord på et af de ledsagende russiske orlogsskibe, »Klierson«, der lå ude hos Dummeister & Wain. Branden blev hurtigt slukket bl. a. takket være mandskabet fra panserskibet »Iver Hvitfeldt«, der sendte mandskab og slukningsmateriel til assistance.

I utallige tilfælde har søværnets enheder bragt hjælp til nødstedte søfolk. I 1885 lå korvetten »Hejmdal« i Lissabon, hvor der på samme tid befandt sig tre af den amerikanske marines skoleskibe. En eftermiddag kæntrede et amerikansk fartøj med ca. 100 landlovsgaster om bord. Af den stærke strøm førtes marinerne hurtigt udefter, og en katastrofe syntes uundgåelig. Imidlertid sattes der hastigt fartøjer i vandet både fra de amerikanske skibe og fra »Hejmdal«. De danske både nåede ulykkesstedet først, og det lykkedes at bjerge alle amerikanerne på nogle enkelte nær. Iøvrigt reddede vore små torpedobåde under den første verdenskrig, hvor de var på søen dag og nat, mange menneskeliv og betydelige værdier.

Danske orlogsskibe har også nu og da ageret som isbrydere. I 1880—81 havde vi således en meget hård isvinter, og Københavns havn var en vis tid helt lukket. Byens erhvervsdrivende var fortvivlede og bad til sidst marinen om assistance. Søværnet ville gerne hjælpe og sendte panserbatteriet »Rolf Krake« ud som isbryder uden iøvrigt at vente sig for meget af skibet, der jo ikke var bygget med isbrydning for øje. Den 16. marts begyndte »Rolf Krake« sit »brydsomme« hverv, men avancerede i løbet af to dage ikke længere end til et stykke uden for Trekroner. Skønt isbrydningsforsøget således ikke kronedes med større held, fik marinen megen ros, og der samlede sig en mængde tilskuere på isen. Ja, der oprettedes endog mobile bevæjninger derude. Den tredje dag blæste en skrap nordøst og klarede i løbet af et par dage isen helt alene. Alligevel gjorde »Rolf Krake« nytte i isen. Et par mand drev rundt et godt stykke ude i Øresund på en isflage med fare for at miste livet. Panserskibet satte dampen op og

nåede i rette tid ud til de ulykkelige og reddede dem om bord.

Mere heldig som isbryder var inspektionsskibet »Absalon« (II), som i februar 1917 brød isen i Grådyb og derved frigjorde en fastfrosset norsk damper. Skibets forgænger af samme navn, en panserskonnert, var i det forrige århundrede tit benyttet som istransport-skib for postvæsenet på Storebælt. Samme job tilfaldt ofte panserskonnerten »Esbern Snare«, der under hårde forvintre var med til at opretholde forbindelsen mellem Sjælland og Fyn selv under de vanskeligste forhold. Skibet havde et par isbåde med om bord, og når forholdene var værst, nøjedes den med at sejle passagererne fra iskant til iskant, hvorefter turen så gik videre pr. isbåd.

Det er de mærkeligste opgaver, der er blevet stillet vore orlogsskibe i tidens løb. I vinteren 1910—11 foretog besætningen fra skrueskonnerten »Ingolf« f. eks. et mærkeligt stykke arbejde på St. Thomas. Man sprængte revet ved »Hall over«, som forbandt øen med Waterisland og derved spærrede strømmen. Mandskabet borede huller i revet og lagde dynamit i dem, hvorefter man foretog fem sprængninger af gangen. Alt arbejdet foregik i vand til livet og med hajerne i foruroligende nærhed. Det lykkedes på den måde at skabe en kanal, som kunne befares af pramme og både, og samtidig friskedes vandet i havnen betydeligt.

Et andet mærkeligt job tilfaldt i 1920 krydseren »Gejser«. Der herskede i april måned generalstrejke, og skibet måtte derfor gøre en rejse til Bornholm med post og passagerer. Derefter måtte den af sted til Færøerne med post, passagerer og levnedsmidler, og ved hjemkomsten i maj måtte den endnu en gang til Bornholm.

I december 1868 lå fregatten »Jylland« i Cadiz sammen med tre andre fremmede krigsskibe. Under besøget opstod der uroligheder i byen. Nogle spanske kanonbåde ankrede op ude på reden for at begynde et bombardement. Cheferne for de fire fremmede orlogsskibe rettede en opfordring til de stridende parter om at etablere en våbenstilstand, så alle udlændinge kunne forlade byen. Dette gik de kæmpende ind på, og mængder af flygtninge bragtes nu om bord på krigsskibene. »Jylland« fik besøg af mere end 50, som alle blev bospist. Den danske konsul i byen søgte at mægle i striden og understøttedes af en livvagt fra »Jylland«. Konsulen havde heldet med sig, og snart var roen genoprettet og flygtningene atter sendt i land.

De mest afvekslende opgaver tildeles dog sikkert vore inspektionsskibe, som i mange år har sejlet farvandet mod nord igennem på kryds og tværs. Det gamle skib »Beskytteren« sendtes i eftersommeren 1914 til Færøerne. Her eftersøgte og fandt det til en begyndelse en havareret færøsk fiskekutter, som bugseredes i havn. Derefter afgik skibet til Island, hvor det afhentede 38 færøske fiskere. I foråret 1916 sejlede »Beskytteren«

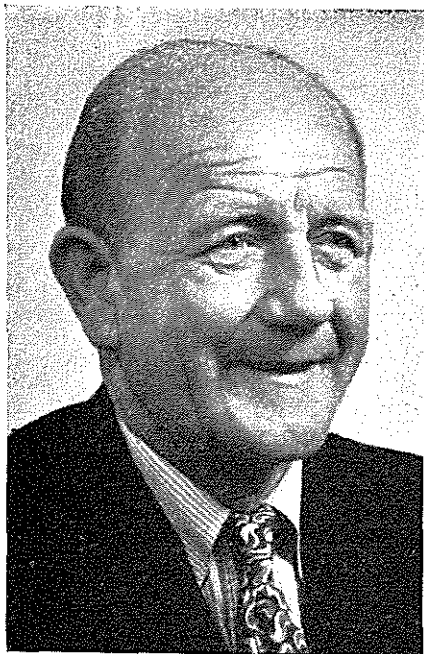
post, passagerer og gods fra København til Færøerne og Island. Kort tid efter eftersøgte det et par savnede kuttere, hvorefter det sejlede lagtintgets medlemmer fra Thorshavn til Suderø og derpå afgik til Danmark med post og passagerer i september. Året efter sejlede inspektionsskibet den færøske amtmand hjem fra Helsingør og medbragte bl. a. medicinalvarer og margarine, som savnedes stærkt i det nordlige danske amt. Nogle uger senere bjergede »Beskytteren« i hårdt vejr en nødstedt fiskekutter og reddede i snestorm en anden kutter, som var grundstødt. I april 1917 overførtes amtmanden sammen med andre embedsmænd fra Thorshavn til Sandevåg. En måned derefter fandt man efter ihærdig eftersøgning flere fiskefartøjer, som på grund af u-bådsfaren var anset for tabt. I juni hjalp politiet på Strømq med at eftersøge et par desertører fra en hollandsk krydser, sejlede derefter til Bergen med passagerer og post og reddede i juli en omdrivende dansk skonnert i farezonen. Endnu to gange sejlede skibet frem og tilbage mellem Færøerne og Bergen med passagerer og post. I oktober førte »Beskytteren« bl. a. 35 tons livsvigtigt gods fra København til Færøerne, var derefter påny en tur til Bergen og reddede ud for Thorshavn 3 mand fra druknedøden. Flere gange bugserede skibet færøske og danske skibe, bragte kul frem, hvor man manglede dem, sejlede med petroleum, optog telefonkabler, bragte tyfus-patienter fra de små øer til hospitalet i Thorshavn o. s. v. o. s. v.

På nogenlunde samme måde formede karrieren sig for »Islands Falk«, der dog havde endnu mere travlt end sin kollega. »Islands Falk« hjalp bl. a. med ved reparationen af et telefonkabel mellem Sandø og Suderø, bragte færøske rigsdagsmænd til vigtige forhandlinger i København, slukkede en brand i en norsk skonnert, sejlede brandsprøjer fra Thorshavn til Solmund og deltog i et stort slukningsarbejde dér, neddæmpede udenlandske sømandsoptøjer i Siglufjord, sejlede som fragtbåd, agerede som afsender- og modtagerstation for telegrammer til og fra Færøerne, medens telegrafkablet mellem øerne og Skotland repareredes efter en sprængning, bjergede mange nødstedte skibe, assisterede fyr- og vagervæsenet o. s. v. Faktisk var marinen inspektionsskibe under første verdenskrig helt alene om at opretholde forbindelsen mellem Danmark, Island og Færøerne. Ind imellem alle disse job må inspektionsskibene stadig være på jagt efter fremmede trawlere, der fisker på forbudt område. De bøder, der på den måde inddrives hos lovovertræderne til fordel for den danske statskasse, er meget betydelige.

Efter den sidste krig har der næppe været en uge, hvor søværnets meldetjeneste ikke har modtaget anmodning om at deltage med fartøjer og fly i eftersøgninger efter redningsflåder, havarerede skibe og savnede luftfartøjer i danske farvande. Marinen arbejder i nær tilknytning til søpolitiet og redningskorpserne, når der gi-

Fortsættes side 32

5 År i den franske fremmedlegion I



Harris Olsen — som har skrevet denne beretning fra den franske fremmedlegion — har ført et bevæget liv rundt om i verden, bl. a. som artist og musiker.

Da krigen kom til Norge i 1940, var Harris Olsen tilfældigvis hjemme, og han meldte sig straks om frivillig og var med i kampene i Gudbrandsdalen. Senere blev han arresteret af tyskerne og sad 4 år og 9 måneder — på Møllergatan 19, på Grini og i Sachsenhausen.

I.

DET var i høsten 1927 at jeg våknet på et hotell i Paris. Ganen var tørr, tømmermennene hadde visst akkordarbeid i hodet mitt, men det verste av det hele var at pengepungen var tom.

Dagen i forveien var jeg kommet til byen med vel 3000 kr. i lommen og tenkte at denne gang ville jeg se Paris på nærmere hold. — Da Mont Martre jo er Paris' nattelivs midtpunkt, bestemte jeg meg for en liten svipptur dit opp. Til å begynne med tok jeg det temmelig rolig. Jeg gikk bl. a. på kino, hvor jeg så en spennende film fra den franske fremmedlegion. — Senere besøkte jeg noen barer og så —

— ja, så var det ikke noe mer jeg husket fra den kvelden. Det eneste jeg hadde igjen, etter at hun eller hvem det nå kunne vært som hadde lenset meg, var et kostbart sølv-sigarrettetui, som vedkommende må ha oversett. Etuiet fikk jeg låne 50 francs på og verden så straks lysere ut.

Etter noen få drinker i en billigbar, kom jeg pludselig på tanke om fremmedlegionen. Der kunne du passe din idiot, tenkte jeg. Når du ikke kan ta bedre vare på deg selv, så er det ikke annet enn å ta følgerne. Jeg stoppet en forbigående gendarm og spurgte om veien til legionens vervekontor. Det lå i rue St. Dominique, bare noen få gater fra der jeg befant meg. Der gjennomgikk jeg en meget nøye og hårfin lægeundersøkelse før jeg endelig ble antatt. Det er ikke uten videre så lett å komme inn i fremmedlegionen som mange har en tilbøyelighet til å tro.

Av vervekontoret fikk jeg utlevert ett papir som jeg atter måtte avlevere

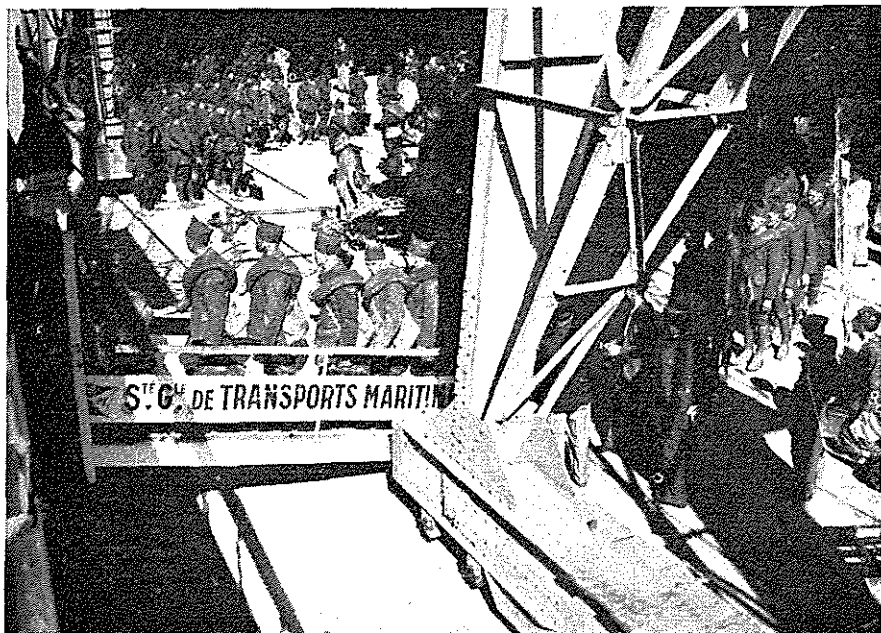
i krigsdepartementet og der fikk jeg igjen en jernbanebillett til Marseille, samt 5 francs som jeg skulle bruke som kostpenger på reisen. Toget skulle gå kl. 21,30 og jeg fikk beskjed om å være presis. Det var ikke snakk om at jeg skulle ha noe følge til stasjonen, så jeg hadde da fornøyelsen av ikke å føle meg under tvang. Det var heller ingen som møtte meg ved ankomsten til Marseille, så for den saks skyld kunne jeg godt ha rømt uten å oppfylle den kontrakten jeg hadde skrevet under på.

Jeg spurgte meg frem og fant omsider Fort St. Jean hvor jeg skulle melde meg. Det var et eldgammelt fort fra middelalderen som lå på en liten øy som var forbundet til fastlandet med en liten bro. På fortet traff jeg en hel del mennesker som alle skulle til legionen. Det summet av sprog. Det var en Babylons forvirring.

Da jeg hadde avlevert mine papirer til en underoffiser og fått anvist kjøpeplass, fikk jeg anledning til å se meg litt omkring. Jeg kom i snak med en gammel soldat som hadde 15 års tjeneste bak seg, og av ham fikk jeg et lite innblikk i hva fremmedlegionen var for noe. Blant annet fortalte han meg, at når jeg kom ned til garnisonen i Afrika, ble alt sivil-tøyet tatt fra meg, så han mente at hvis jeg ville ha noen francs nåmed det samme, var han villig til å kjøpe det av meg. Han var en lur rev den gamle veteran, men det skulle senere vise seg at det var ingen løgn han for med. Jeg solgte ham hver en trevl jeg hadde på meg, og i stedet fikk jeg en gammel kakiuniform, en lue og et par gamle turnsko. Pengene jeg fikk for tøyet, kjøpte jeg vin for i fortets kantine, og spanderte på de som var derinne.

På den måten kom jeg mer i kontakt med dem som for fremtiden skulle bli mine forbundsfeller. En hadde hatt vanskeligheter med å få arbeid, en annen led av ulykkelig kjærlighet, en mann i kjole og hvitt og floss hadde inngått et veddemål, og det var ingen ende på alt det rare jeg fikk høre.

Dagen etter ble vi samlet på appellplassen. Det var opprop, og da det



Et hold nye legionærer indskibes i Marseille.

var ferdig viste det seg at vi var ca. 300 mann som skulle innskipes på en av Maritime Francais store passasjerbåter som gikk direkte til Oran i Afrika. Vi hadde temmelig stygt vær på overfarten, og mange var sjøsyke, men på en måte var det svært greit for meg og et par andre som ble sittende igjen med pølser og vin som kunne ha fødd et helt kompani.

God og mett og full av vin sovnet jeg omsider og våknet ikke før ved innseilingen til Oran. Du verden for et panorama! Oran ligger på en bergskråning med kritt hvite hus og enkelte palmer spredt over det hele. Et storslagent syn for en som ikke har vært på de sydlige breddegrader før. Vi ble landsatt, oppropt og stilt opp fem og fem for å marsjere opp til Petit Depot, som er gjennomgangsstasjonen for legionens soldater. På marsjen gjennom byen fikk jeg anledning til å titte litt på befolkningen.

II.

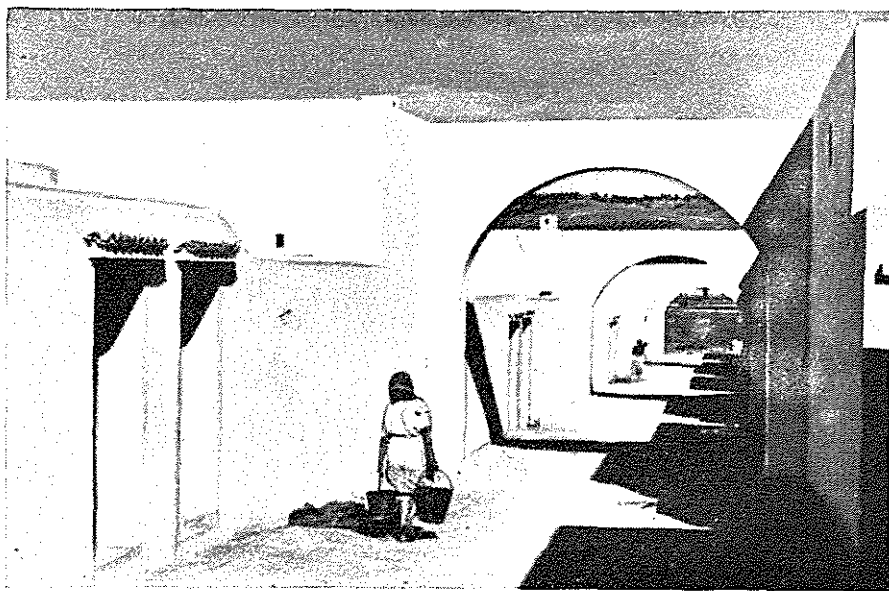
Araberne i sine side og maleriske burnusser, jødene lett kjendelige på sine svarte kaftaner og kalotter. Kvinnene, eller Fatmahene som de heter, hade ansiktet halvt skjult av slør, og det eneste man kunne se var et par mørke, utgrunnelige øyne. Aha, tenkte jeg, Afrika, mystikken. Dette skal nok bli spennende.

Solen var varm og vi var ikke så lite svette og andpustne, da vi ankom til Petit Depot. Etter ankomsten ble alle mann snauklippet. Det var ikke for å gjøre narr av oss, men for hygienens skyld. Da det var gjort, ble vi servert en bedre middag og en halv liter øl på mann. Det var forresten den første og siste gang jeg fikk øl til maten. Ellers var det bare vin. Etter en god middagslur, som vi inntok i skyggen på appellsplassen, ble vi samlet og marsjerte deretter til jernbanestasjonen.

To timer senere kom vi til den berømte by Sidi-bel-Abbes, som er fremmedlegionens 1. regiments hovedkvarter og rekruttskole. På stasjonen ble vi møtt av legionens orkester, som talte ca. 300 mann, samt en mottagelseskomité av offiserer og underordnede. Med orkestret i spissen og til tonerne av »Marche de la Legion Étrangère«, marsjerte vi gjennom byen.

Den som hadde innbilt seg å fa se løver, tigre og ville araberstammer ble skammelig skuffet. Først kom vi gjennom »Village Negre«, de innfødtes bydel og deretter gjennom den europeiske, med store flotte kritt hvite hus, fine forretninger og en bar eller en restaurant i så og si annethvert hus. Hovedgaten var lang og bred med palmer på begge sider, og ved enden av den lå Fremmedlegionens kaserne.

Da vi marsjerte inn på appellsplassen samlet det seg straks en hel masse nysgjerrige, og spørsmålene haglet ned over oss: »Sind es welche Deutsche da?« »Are there any englishmen?« og sannelig min hatt var det ikke en som ropte: »Er'e noen norske her?« Jeg svarte, og straks sto det en liten kar med store barter foran meg. Han presenterte seg og sa han var fra



Fez, der tidligere har været residens for sultanen.

Horten. Så snart du har fått uniform og kjøyplass, så møt meg i kantine, sa han.

Et par timer senere satt vi benket i kantine med hver vår liter vin foran oss. Han fortalte meg at han nettopp var kommet fra Marokko, hvor han hadde opphold seg i 2 år, og nå ventet han bare på ordre for å reise til Syria. »For tiden arbeider jeg om glassmester, og da det ikke er overflod av knuste ruter, må jeg for å slippe noe annet hardt arbeid, i nattens muln og mørke knuse et par vinduer selv. Det beste sted å knuse ruter er hos korporalen som deler ut vin, brød og pålegg. Når jeg arbeider hos ham, vanker det alltid en liten vin eller to, samt en pølse og en ostebit. Her må man være om seg, eller dekorere seg, som det heter her nede.

Vi satt og pratet en stund utover kvelden, men da jeg var nokså trett etter alle strabasene, sa vi snart god-

natt til hverandre og gikk hver til vårt. Jeg for min del meget spent på hva morgendagen ville bringe.

Tata tatata. ta — Tata tatata. — Reveljen gikk. »Débout! Débout!« Stå opp! Stå opp!

En korporal gikk gjennom rommene. Det var ikke til å ta feil av. Ut av fjærene måtte vi og det i en fart. Vi fikk servert en stor kopp beksvart kaffe med sukker i og ett stykke tørt brød. Smør er en sjeldenhet i legionen og det er bare på grunn av varmen. Det var jo ikke så liketil med å drasse på et isskap når vi fartet rundt på våre tokter.

Korporalen blåste i en fløyte og det var tegnet til at vi skulle stille opp på kaserneplassen. Oppropet gikk i alfabetisk orden og samtidig fikk vi vårt matrikelnummer. Jeg for min del fikk nummeret 71 573. Vi ble oppdelt i puljer og så gikk marsjen til doktorkontoret. Undersøkelsen der

Fortsettes side 18



Typiske marokkanere.

THUND



General Eisenhower inspicerede ved ankomsten det danske æreskompagni fra flyvevåbnets østre basiskommando. Til venstre forsvarschefen og chefen for æreskompagniet, kaptajn Bianth.



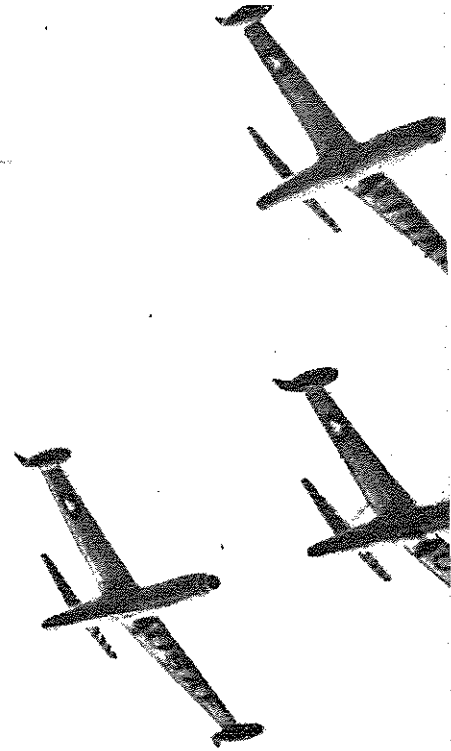
Fot.: Rubæk og Zimmermann



General Eisenhower hilser på danske jetpiloter. Til venstre chefen for flyvevåbnets, generalløjtnant C. C. J. Førslev.

Ved en højtidelighed i Kastrup august de første 5 amerikanske højtideligheden blev der talt af general Ole Bjørn Kraft, forsvarsmir Snavely. Til stede var endvidere b Lauris Norstad, chefen for atlantp: chefen for regionens luftstyrker, i sadør, mrs. Eugenie Anderson, for flyvevåbnets, generalløjtnant C. C admiral Vedel.

Efter overdragelsen gav de berg lende opvisning, der havde samlet



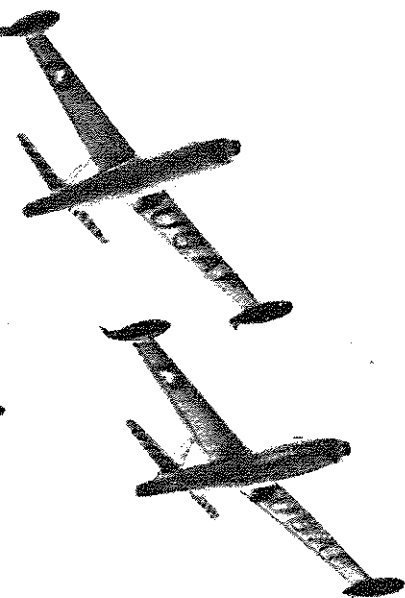
»The Skyblazers« suser over flyve

RJETS

modtog det danske forsvar den 28. af typen F-84 Thunderjet. Under D. Eisenhower, udenrigsminister Harald Petersen og general Ralph A. Eisenhower, flyverchef, general region, admiral sir Patrick Brind, Taylor, den amerikanske ambassadør, admiral Qvistgaard, chefen for søværnet, vice og chefen for søværnet, vice-robater »The skyblazers« en strålende tilskuere.



Den amerikanske fanevagt, der efter overdragelsen afløses af en dansk.



Fra venstre udenrigsminister Ole Bjørn Kraft, general Eisenhower, forsvarsminister Harald Petersen og general Ralph A. Snavely.



der den imponerende opvisning.



Den amerikanske ambassadør sammen med de fantastisk dygtige jetakrobater »The Skyblazers«.

5 år i den franske fremmedlegion

Fortsat fra side 15

var mer grundig og nøyaktig enn den første. Det er det forresten ikke noe å si på, for når man tar i betraktning de strabasser en legionær er utsatt for, må konstitusjonen være i fullstendig orden. Alle mann fikk deretter en sprøyte antityphoid mellom skulderbladene og ble beordret 48 timer sengeleie og diett. Noen ble svært syke, mens jeg med mange andre allerede samme kveld kunne ta oss en tur i kantinen for å slukke tørsten. Det var ikke så vanskelig å få en eller annen gammel legionær til å spandere en liter vin eller to. Grunnen var at de visste vi hadde penger i vente. Et par dager etter doktorundersøkelsen fikk vi beskjed om å ta på oss permisjonsuniformen og møte på regimentkontoret. Vi fikk utbetalt 500 francs, som var den første halvdel av de 1000 francs vi så å si hadde solgt våre hoder for. Det var morsomt å se på de gamle legionærene som ventet utenfor kontoret. De sto der som gripper ventende på sitt bytte. De var ikke så nøye på å utgi seg for den eller den, bare de kunne få en sjanse til å hale til seg noen liter vin og en glad aften. Jeg for min del oppsøkte min venn nordmannen og inviterte ham på en aften i byen. Vi fik ordnet nattpermisjon og gikk ut for å se hva byen hadde å by på, og det var ikke lite. Gudskjelov at jeg hadde nordmannen med meg, for han var godt kjent og da var det heller ikke så lett å bli robbet. Det var utrolig billig overalt, og etter en helaften hadde jeg over 400 francs igjen da jeg våknet dagen derpå.

III.

Jeg fikk høre litt av hvert av de andre guttene om de forskjellige opplevelsene de hadde hatt kvelden før og de viste seg at de fleste hadde sluppet bra fra alt sammen. Noen hadde et par hundre francs igjen, mens andre igjen våknet uten en sou i lommen. Det var de første lærepengen, men det skulle bli mange flere.

Vi begynte nå på eksersisen, som til å begynne med ble utført uten geværer og gruppevis. En gruppe hadde bare tysktalende, en annen bare engelsk — og en tredje bare skandinavisk talende befal. På den måten kunne vi alle følge med i undervisningen og lære oss de forskjellige kommandos på fransk. Når vi kom tilbake til kasernen ved 11-tiden om formiddagen, fikk vi utdelt en kvart liter vin på mann og et stort halvt brød som skulle vare et døgn. Middagen var alltid god. Det var suppe, kjøtt, grønnsaker, dessert og kaffe. Til kvelds fikk vi noe kaldt, en varmret, kaffe og en kvart liter vin igjen, så kosten kunne ingen klage på.

Fra mitt vindu i 4. etasje kunne jeg se ned i fengselsgården og det jeg fikk se der var nok til at jeg ville i hvert fall forsøke å holde meg unna det stedet. Fangene gikk med 25 kilos sandsekk på ryggen, rundt og rundt i fengselsgården. Fangesersjanten kommanderte: Vanlig marsj! — Spring marsj! Legg dere ned! Kryp!

Det gikk i ett sett fra 7 morgen til middag. Så var det oppstilling til mattutdeling og var det noen, som somlet idet de ville forsøke å finne et matspann som det var mye i, fikk både han og spannet et spark og så var det adjø med middagsmaten for den gangen. Kl. 1 var det på'n igjen og så gikk det i samme dur til klokken 5. Det var ikke akkurat noen tilværelse å rope hurra for.

De fleste av oss var ikke vant til den vinen vi fikk, så hvis det var en eller annen som hadde tatt seg en tår for meget, hendte det ikke så sjelden at han gjorde sengen sin våt om natten. Det ble jo straks merket når inspeksjonen kom om morgenen, for madrassene var kritthvide og da var det jo lett synlig. Synderen fikk beskjed å melde seg i arresten ved sengetid, og der skulle han så sove i 8 dager. Selledøren sto åpen, men straffen besto i at vedkommende ble vekket hver time av sersjanten: Opp å late vannet! Ja, men jeg har jo nettopp — —. Ikke noe tull! Opp med deg! Det er umulig å sove og særlig opplagt ble han jo ikke av den komedien, så han ville vokte seg en annen gang.

Rekruttskolen varte i ca. 4 måneder, og så kom da den store dagen da vi skulle få rede på hvor vi skulle sendes. Det kunne bli Syria, eller Boud-nib eller Marokko. Det var dit jeg helst ville og jeg var også så heldig å komme med på listen over de 600 mann som skulle sendes til Marokko.

Nå kom det travle dager. Vi ble ekvipert med nye uniformer, nye støvler, ja kort og godt altting nytt fra topp til tå, samt gevær, bajonett og 120 patroner. Det var den ene mønstringen etter den annen og til slutt en generalmønstring for 1. regiments øverstkommanderende oberst Rollet. Det ble sagt om den mannen at hans kropp var så gjennomhullet av kuler at den så ut som et sold. Han gikk fra mann til mann, så oss rett inn i øynene, spurgte om navn og ønsket oss lykke til på reisen.

Vi fikk utbetalt de resterende 500 francs — og så en dundrende avskjedsfest i byen, men merkelig nok var vi fulltallig da vi stilte opp avreisedagen. Med regimentsmusikken i spissen marsjerte vi til jernbanestasjonen og der ble vi plasert i åpne godsvogner. Under tonerne til »Marche de la Legion Étrangere« dampet vi ut i det ukjente. — Det var ikke akkurat noen fornøyelse å sitte på åpen plattform i den sterke solen, men vi på vår vogn hadde fått tak i en liten kagge med vin, så humøret var jo på toppen, og det var hovedsaken.

Sent på kvelden kom vi til Oujda, som ligger på grensen av Algeria, fransk Marokko og spansk Marokko. Vi ble innkvarteret i en stor kaserne og etter en god og velfortjent natts søvn, måtte vi pånytt doktorundersøkelse og samtidig fikk vi endda en antityphoidsprøyte som berettiget oss til 48 timers ro, som vi virkelig var glade over å få. Gleden skulle ikke vare lenge, for da allt var overstått, bar det avsted til stasjonen igjen. Det

toget som ventet oss var litt av en raritet, et lite tertitt-tog som minte meg mye om Høilandsbanen.

Det var ikke plass til mer enn en 12—14 mann på hver vogn, så det var en anseelig togrekke som satte seg i bevegelse. Vi kjørte om dagen og overnattet i forskjellige fort om natten. Det var fjell-landskaper vi kom igjennom, og mange steder var det så bratt at toget måtte ta stigningene i sikksakk. Det vil si at toget dro oss oppover, så skjøv det på, og sånn gikk det helt til vi nådde toppen. Mange steder var det så langsomt at vi fikk tid til å hoppe av, gjøre vårt fornødne og hoppe på i neste sving. Jeg for min del måtte ta den turen mange ganger, for jeg hadde drukket så mye vann at magen var kommet i ulage. Vi passerte Sidi-Abdallah og Taza, berømte fra de forbitrede kamper under Riffkrigen i 1926.

IV.

Endelig kom vi til Fez, som er legionens 3. regiments hovedkvarter og garnisonsby. Der ble vi møtt av forskjellige representanter fra regimentet, samt av dettes musikkorps. Det var ikke fullt så stort som 1. regiments, men etter min mening spilte de like bra. Vi marsjerte opp til fortet som lå høyt over byen med en flott utsikt til denne. Før i tiden var Fez sultanens residens, men nå har han flyttet til Rabat, som er en finere og mer moderne by. Dagen etter reiste vi videre, men denne gang med bredsporet jernbane og det var ikke fritt for at vi følte oss mer frie og komfortable enn på tertitt-banen.

Noen timer senere ankom vi til Casa Blanca, Marokkos største og fineste havneby. Her ble det passet ekstra godt på oss, for mulighetene til å rømme var fine. Da vi stilte for å reise videre neste dag, manglet vi 3 mann, men etter hva jeg fikk høre senere ble de fakkert og stilt for krigsrett.

Endda en gang måtte vi reise med tertittbane, og det tok oss 2 dager for å nå vårt bestemelsessted, Marakech. Her lå 4. regiment i garnison ved foten av Atlasfjellene. — Byen har tilnavnet »le rouge«, på grunn av at fjellene får en rødlig farve til bestemte tider på året. Jeg ble overført til 11. kompagni og skulle reise videre til Agadir noen dager senere. Det ble det ikke noe av, for jeg fikk mavesmerter og feber og ble av korporalen tvangssykemeldt. — Doktorundersøkelsen viste at jeg hadde pådratt meg »Dysentery Amibiene«, som er en av de farligste sykdommer man kan bli plaget med dernede.

Det var meningen at jeg skulle kjøre ut til hospitalet med ambulansvognen, men før den skulle gå traff jeg en amerikansk legionær. Han var så glad for å få en å snakke med at han spanderte både røke- og drikkevarer i lange baner. Glemt var sykdom og ambulansbil, og enden ble at jeg måtte traske den 5 km. lange veien til »Hospital Maisonave«. Det var stekende hett, luften sto formelig og dirret, og ikke en sten eller et tre å hvile seg ved. Fortsattes side 32

DA GRØNNEDAL BLEV DANSK

Ved en højtidelighed den 14. august blev den grønlandske base »Grønnedal«, der blev oprettet under krigen, overdraget Danmark af amerikanerne. I højtideligheden deltog styrker fra begge lande, bl. a. fra fregatten »Niels Ebbesen«, og der blev talt af den amerikanske commander Pittard og af kommandør Lichtenberg.



Kommandør Lichtenberg og commander Pittard.



Klar til flagskiftning.



Overdragelsen til kommandør Lichtenberg.



Kommandør Lichtenberg og commander Pittard skridter fronten af.



Amerikanerne afmarcherer.

MED DE SVEJTSISKE BJERGSOLDATER

i over 4000 meters højde

Af »Folk og værn«s svejtsiske medarbejder,
kaptajn *Herbert Alboth*.

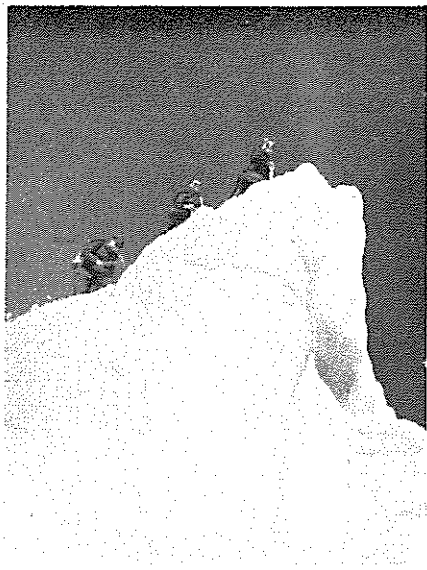
DEN svejtsiske hærs bjerguddannelse, som i de sidste år for størstedelen har beroet på frivillig medvirken, idet hver hærenhed gennemførte frivillige vinter- og sommerbjergkursus uden for tjenesten, hvis deltagere selv betalte en del af omkostningerne ved deres militære bjerguddannelse, er nu blevet stillet an på bredere basis.

Den svejtsiske hærs divisioner og bjergbrigader holder nu hvert år et særligt repetitionskursus i bjerguddannelse både sommer og vinter. Denne nyordning tilstræber, at hver enhed i arméen i fremtiden skal have en patrulje, der er skolet alpeteknisk på alle årstider, og som dels kan indsættes i kamp i høje alpeområder og dels kan bruges som lærere og instruktører ved uddannelsen af et endnu større antal bjergsoldater.

Til disse repetitionskursus, hvortil udskrives tjenstdygtige værnepligtige i alderen 20—36 år, skal hver enhed fra fodfolket, artilleriet, sanitets-, bygnings- og forbindelsestropper stille et bestemt antal officerer, underofficerer og menige. Kurserne forsynes med særlige bjerggående motor køretøjer og muldyr, der overtager transporten udenfor alpevejene og i store højder. Ligeledes er planlagt indsats af særlige flyvemaskiner, som forsynes de højtbeliggende bjergdetachementer med ammunition, forplejning, træ og anden udrustning til deres baser.

Disse repetitionskursus varer 3 uger. Lederne, hvortil også hører dygtige bjergførere, rykker allerede ind nogle dage før for at forberede uddannelsesarbejdet. Den første uddannelsesuge gælder den alpinetekniske uddannelse i klipper og is. De værnepligtige af alle grader og våbenarter arbejder her i små grupper under ledelse af en bjergvant og erfaren klasselærer. Den anden uge er viet den bjergtaktiske uddannelse, og her arbejdes der i grupper og tovhold med skarp ammunition, håndgranater og sprængstoffer. Denne uge, hvori også radio og telefonfolkene indsamler værdifulde praktiske erfaringer i bjergene, tjener også til den særlige taktiske uddannelse for officerer af alle grader. Arbejdet i den første og anden uge bliver værdifuldt understøttet med natøvelser, demonstrationer og teoretisk belæring. Der arbejdes fra tidlig morgen til aften, såfremt da ikke en natøvelse også lægger beslag på nattetimerne. Arbejdet bliver heller ikke afbrudt i tilfælde af dårligt vejr, da den svejtsiske bjergsoldat må lære at gøre det usigtbare vejr, storm, tåge, regn og sne-driver til sin forbundsfælle.

Det egentlige højdepunkt bringer den 3. uddannelsesuge, der ofte forlægges til højder over 4000 meter for at byde bjergsoldaterne og deres førere alle slags muligheder til at indhente praktiske erfaringer. Liv og kamp i højalpine forhold kræver sær-



Tovhold på vej i gletcherbrud.



Tovholdenes uddannelse i gletcherbruddets blanke is.



Det velanbragte enkeltskud og de med kikkert forsynede våben har særlig betydning i bjergkrig. Den svejtsiske bjergsoldat ved, hvordan han skal finde målet og ramme det.



Nedfiring i tov langs klippesiderne er et vigtigt område indenfor alpineteknikken.

lige mænd, mænd, der ved, hvad det drejer sig om og som forstår, hvorfor de har påtaget sig en hård militærtjeneste, der stiller krav om store ydelser.

Tjenesten i bjergene, marchen over højalpernes isstrømme, der glitrer i solskinet, klatren op ad stejle kløfter og nedfiring i tov langs bratte klippesider styrker selvtilliden og befrier fra dagliglivets bekymringer, der bliver tilbage i dalene. Oplevelsen af det uforlignelige enestående høje bjerglandskab, det sande bjerg- og tovholdskammeratskab, hvori tovholdet bindes sammen i glæde og sorg som et edsvoret fællesskab og endog må se selve døden ind i dens hæslige ansigt, er belønning nok for selv det tungeste offer ved en hård bjergtjeneste.

Soldater af alle grader, der udmærker sig særligt i et sommer- eller vinterbjergkursus og derfor erhverver et duellighedstegn, bliver udstyret med hærens »alpemærke«, der er i guld og viser en ski og isstav, der krydses ovenpå et bjergtov. For at få dette eftertragtede mærke, der bæres over den venstre brystlomme på uniformen, må soldaten og korporalen opnå betegnelsen: »Egnet til tropstfører«. Underofficerer skal hertil have kvalifikationsbetegnelsen: »Egnet til fører for højfjeldspatuljer«, mens der af officerer kræves kvalifikationsbetegnelsen: »Egnet til leder af højfjeldsdetachementer«. Erhvervelsen af disse kvalifikationer stiller meget store fordringer og forlanger også, at bærerne af alpemærket også uden for tjenesten beskæftiger sig med virksomhed i alperne. Den, der sløser med sin ydeevne og ikke mere opfylder kvalifikationskravene, må give mærket tilbage.

Vore billeder giver et indblik i en divisions bjergrepetitionskursus om sommeren. Kursus fandt sted i omegnen af Europas højstbeliggende jernbanestation »Jungfrauoch«, der selv står på en højde af 3500 meter mellem Svejtseralpernes stolte 4000 meter toppe.



Radiostation på en høj klipperyg.

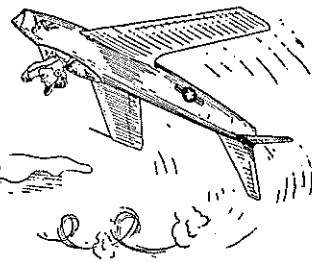
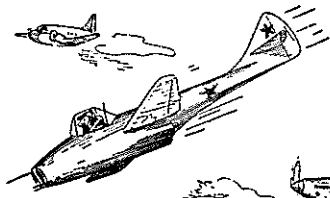


Muldyrene, is- og snekæmpernes tro og pålidelige hjælpere, bringer træ og forplejning ind i teltejren på randen af den evige sne.



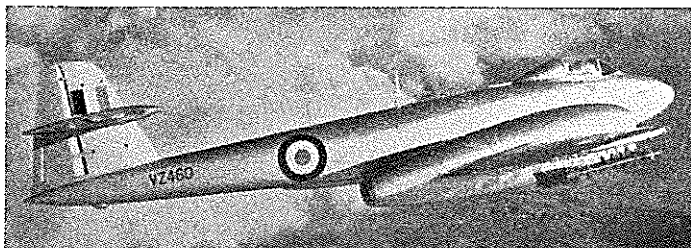
Indrammet af et uforligneligt prægtigt højfjeldssceneri samles kompagniet til bjergprædiken.

Fjernkendingssiden

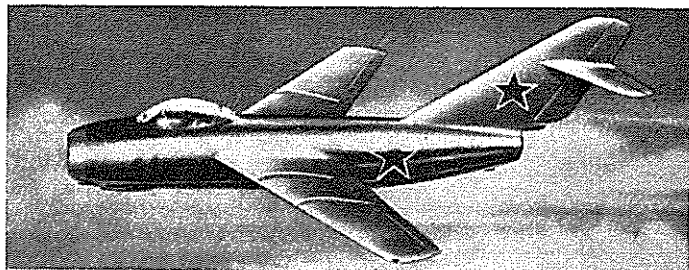


Ved kaptajnløjtnant L. WESSEL WETLESEN
Gloster Meteor 8. England.

Mig 15. Rusland.

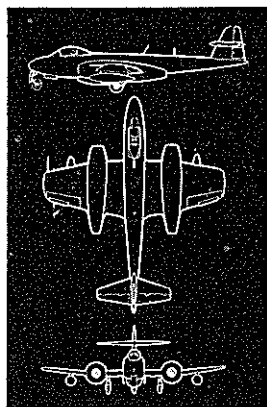


(Tomotoret reaktionsjager — scrapbogen gruppe 4.)



(Eensædet reaktionsjager — scrapbogen gruppe 1c-.)

Beskrivelse: Lavt midtvinget monoplan — bæreplanet forfra U-formet, lille spændvidde, nedenfra uregelmæssigt amboltformet — to indbyggede reaktionsmotorer, der set nedenfra når lige langt ud foran og agten for bæreplanet og med hver sin indsugningsport og udstødport — oprækkeligt næsehjulsunderstel — enkelt sideror, der fra siden nærmest er kantet klokkeformet — højderoret forfra højt placeret, plant, nedenfra trapezformet — slank cigarformet krop, lang næse, cockpit langt fremme på næsen.



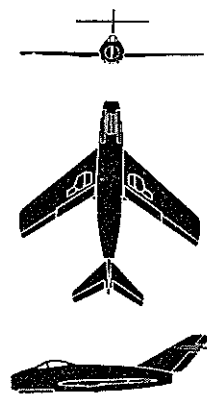
Data: Max.hast. 956 km/t, marchhast. 862 km/t, armering 4/20 mm RK, 16 raketter eller 2 bomber à 450 kg, spændvidde 11,3 m, længde 13,26 m, praktisk tophøjde 13410 m, rækkevidde 1575 km, tomvægt 4320 kg, fuldvægt 8636 kg.

Motorer: To Rolls-Royce Derwent 8 reaktionsmotorer, der hver udvikler 1590 kg's tryk.

Bemærkninger: Gloster Meteor 8 anvendes tillige med Meteor 4 og 7 af det danske flyvevåben. Den første model fløj første gang den 5. marts 1943, og »Meteoren« var den eneste allierede reaktionsjager, der nåede at gøre aktiv krigstjeneste i den sidste verdenskrig. Meteor 4 har to gange sat verdensrekord i vandret hastighedsflyvning. Sidste gang den 7. september 1946, hvor den fløj 991 km/t. Meteor 4 og 8 kan skelnes fra hinanden på halepartiets form (»4« har ægformet sideror, MK 8's krop er længere og indeholder en ekstra brændstoftank) Mk. 8's præstationer er gennemgående lidt bedre end Mk. 4's. Mk. 7 er en to-sædet, uarmeret træner. Nyere versioner er Mk. 9 (armeret fotorekognosceringsjager, halepartiet som Mk. 4) og Mk. 11 (natjager, radarnæse). Mk. 8 satte den 12. maj 1950 verdensrekord over 1000 km lukket bane med en gennemsnitshastighed af 822 km/t.

Sammenlign: English Electric Canberra og Avro Canada Canuck.

Beskrivelse: Midtvinget monoplan — bæreplanet forfra plant, nedenfra pileformet — een reaktionsmotor, lodret afskåret indsugningsport i næsen, lodret afskåret udstødport i kroppens agterende — oprækkeligt næsehjulsunderstel — enkelt, stort, bagudhældende, kantet klokkeformet sideror, der rager ud over udstødporten — højderoret forfra plant, placeret højt oppe på sideroret, nedenfra pileformet — cigarformet krop med næsten lige underside, afskåret for og agter, cockpit ved bæreplanets forkant, dykbremser på siden af kroppen til agterkant.



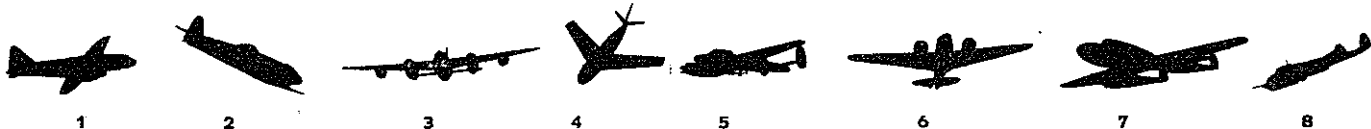
Data: Max.hast. ca. 1050 km/t, armering een 30 mm eller 37 mm RK + 2/12,7 mm RG, spændvidde ca. 11 m, længde ca. 12 m, praktisk tophøjde ca. 13.000 m, fuldvægt ca. 5670 kg.

Motor: Een reaktionsmotor. Type ukendt. Der gættes på en videreudvikling af Rolls-Royce Nene eller Derwent med mere end 2300 kg's trykkraft.

Bemærkninger: Konstruktører: Mikoyan og Gurevich. Første flyvning 1947. Mig 15 findes i stort tal i det russiske flyvevåben og er af Nordkoreanerne anvendt i Korea, hvorfra kamprapporter melder, at den er i besiddelse af stor stigeevne og gode manøvreegenskaber. Den har deltaget i flere luftkampe med den amerikanske pileformede reaktionsjager North American F-86, Sabre. En nedstyrtet Mig 15 er for nylig faldet i FN-styrkernes hænder.

Sammenlign: F-86, Sabre — Supermarine 535, Swift — Hawker P. 1067 og LA 17.

Fjernkendingssopgave nr. 22/51. Følgende fly skal identificeres:

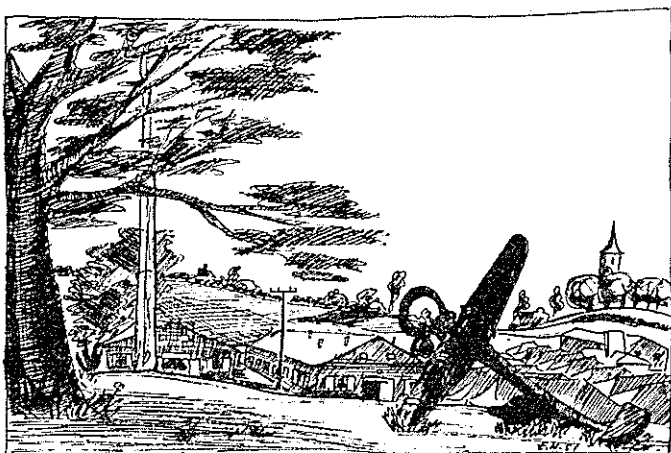


Løsningen indsendes senest den 1. november 1951 i konvolut mrk. »Fjernkending« til »Folk og Værn«s redaktion, Vester Voldgade 117, København V. Mellem de rigtige løsninger trækkes der lod om en præmie på 15 kr.

Løsning på fjernkendingssopgave nr. 20/51: Billed nr. 1 — Mc. Donnell F2H, Banshee (Phantom er regnet for rigtig), billed nr. 2 — LA 9 eller LA 11, billed nr. 3 — Douglas C-47, Skytrain (Dakota), billed nr. 4 — SAAB 17 (S-17), billed nr. 5 — Lockheed R-60, Constitution.

Vinder: J. C. C. Elholm, J. Valentinersvej 15, F. Derudover var der kun een rigtig løsning, nemlig L. A. T. Ege, Norgesmindevej 26, Hellerup.

FRA SKIB OG KASERNE



En del af lejren, som den tager sig ud med det store, materiske anker som et samlende symbol.

MAN KEDER SIG IKKE IHJEL I ARRESØDAL- LEJREN

Tekst og tegninger af Erik Nørgaard.

Arresødallejren i september.

ENHVER militær træningslejr har sin egen karakteristiske rytme, og Arresødallejren — søværnets grundskole for mandskabet i det dejlige Nordsjælland — danner naturligvis ingen undtagelse.

En sommeraften, når solen gløder i Arresøen, og spiret på den nærliggende Vinderød kirke skinner grønt af ir, sænker der sig en stemningsfuld fred over lejren, men tusinde forskelligartede lyde fortæller, at den ikke sover. Først når mandskabet er gået til køjs klokken 22, forstummer de fleste lyde, og det kan synes, som om roen fra de store skove, der er lejrens nabo, forplanter sig til lejrområdet.

På en sådan travl aften, hvor lejrens mere end tusinde indbyggere slapper af med deres fritidssystemer, kan det hænde, at der trænger en kendt jazzmelodi ud fra et af de populære orlogshjem. Dette er for så vidt ikke så besynderligt, hvis melodien ikke blev spillet på et stueorgel! Men tonerne kan let overdøves af de ivrigt optagne bordtennisspillere i orlogshjemmet eller af de lige så ivrige fodboldspillere på pladsen foran hjemmene. Alle driver de deres favoritsport med en iver, som synes utrolig på baggrund af, at de blot et par timer tidligere har afsluttet dagens krævende træningsprogram, der har stillet sine krav til fysiken.

Den skole, der sluttede omkring den 15. august, har både rummet søværnets værnepligtige, mathelever og kadetaspiranter, men kun de førstnævnte har haft træbarakker som rammen om en del af dagens og i hvert fald nattens liv i lejren. Det har nemlig hidtil vist sig umuligt af forskellige grunde at erstatte de to barakker, der nedbrændte under så tragiske omstændigheder, med nye, så matheleverne og kadetaspiranterne har måttet klare sig med amerikanske

feltelte, som iøvrigt har vist sig at være udmærkede, selv om de naturligvis ikke har alle en baraks gode egenskaber.

Barakkerne er udstyret med radio, og lyden fra de værnepligtiges sysler kan sammen med musikken danne en særegen symfoni.

Det var også tilfældet en aften, hvor mandskabet lyttede mere eller mindre betaget til en sukkersød sangerindestemme.

— Den pige må være vaccineret med en grammofonstift, sådan som hun synger, eller hvad mener du 16? udbrød 22, en lavstammet sømand, der udstrålede vitalitet.

16 sad midt i et whistspil og værdigede overhovedet ikke sin kammerat et svar, men det var ikke meningen, at han skulle slippe så let.

22 fortsatte ufortrødent:

— Er du døv, eller har du bare haft en døv amme?

Det sidste spørgsmål fik 16 til at vågne op, og han snerrede:



Orlogsgasten nyder tilværelsen efter udskejningen.

— Sig mig, er du blind? Er det ikke gået op for dig, at vi vender blade? Find en anden, der gider konversere dig. Jeg har lige vundet 114 tændstikker, og hvis du bliver ved med dit vrøvl, kan du være skyld i, at jeg taber dem igen.

Her skal det indskydes, at når 16 taler om tændstikker, drejer det sig i virkeligheden om ører. Han vil kun camouflere, at der spilles om penge for det tilfælde, at en befalingsmand skulle hænge sig i den bestemmelse, der siger, at der ikke må spilles med penge på tjenestestedet, medmindre det drejer sig om harmløst selskabsspil. Og det kan jo være vanskeligt at trække grænsen for, hvad der er selskabsspil, og hvad der ikke er.

22 bliver imidlertid ikke bragt ud af fatning:

— Hov, hov, kammerat. Nu tager sagen en vending, så du vist hellere må tælle dine tænder, før vi sludrer videre. Det kunne jo hænde, at du fik tirret mig så længe, at det blev slut med min tålmodighed.

Det får 16 til at blive mere fredssommelig:

— Hvem taler om at slås, når her plads til at række tunge?

Det lille intermezzo opløses i et smil, og det er hurtigt glemt for at blive afløst af et nyt.

Sangerindens honningsøde stemme fylder stadig rummet.

Der tales meget omkring de ramponerede borde, og lige så forskellige er de emner, som drøftes. Et par oversergenter diskuterer f. eks. de åndelige strømninger i Mellemeuropa efter Napoleons fald, mens to andre i fuld alvor skændes om, hvilken tegneseriehelt, der må betragtes som den mest absolutte supermand i det kulørte rige!

På flere af skabsdørene er der prentet med klodsede bogstaver: »Hvorfor se Neapel og dø, når man kan kede sig ihjel ved Arresø?« Bogsta-

verne er ikke af ny oprindelse, og sentensen må sandsynligvis være blevet til på et tidspunkt, da den rummede et gran af sandhed. I dag er den i hvert fald ikke aktuel for så vidt som ethvert ungt menneske, der er normalt i mental henseende, meget vanskeligt får lejlighed til at kede sig i Arresødallejren. Om dagen indtil udskejningen lægger tjenesten beslag på ethvert minut, og om aftenen kan man opholde sig på et af orlogshjemmene eller hvor man har lyst, hvis man ikke vil gå til de filmforestillinger og anden underholdning, der med ret korte mellemrum arrangeres. Er man ikke indstillet på kollektiv underholdning, kan man iøvrigt forlyste sig med hvad, man vil.

*

Det er sagt, at naturen er Arresødallejrens største aktiv, og det er i hvert fald en kendsgerning, at Danmarks største militære træningslejr er beliggende i en natur så skøn, at den kun kan give den, der færdes her, skønhedsindtryk, som har værdi, når det daglige arbejde skal udføres. Selv den mest prosaisk indstillede må indrømme, at alene den lille morgenvandring gennem den endnu dugvåde lejr til morgenskafningen er en dejlig oplevelse, som giver appetit på dagen.

Men det er imidlertid ingen hemmelighed, at Arresødallejren som

rammen om uddannelsen af mand-skabet til søværnet ikke opfylder alle de krav, man må stille til en moderne træningslejr. Da lejren blev anlagt kort efter kapitulationen, var det meningen, at træbarakkerne kun skulle benyttes rent midlertidigt, men endnu seks år efter befrielsen anvendes de, og selv om der årligt ofres relativt store summer på istandsættelsen, vil ingen benægte, at det interemistiske præg ofte skinner igennem på en uheldig måde.

Hertil kommer — og det er ikke det mindst væsentlige, — at lejren i øjeblikket råder over et for lille areal til afholdelse af øvelser og fri idræt, ligesom naturfredningsnævnet ikke ser med blide øjne på byggeri ved Arresødal.

Der er forlængst udarbejdet et projekt for en ny træningslejr for søværnet til afløsning af Arresødallejren, men hvor den kommer til at ligge, og hvornår man kan gå i gang med at gøre planerne til en realitet, kan ingen i dag udtale sig om med sikkerhed. Man arbejder med forskellige muligheder, og det står kun fast, at en af dem nødvendigvis må udnyttes.

Og så er der kun at håbe, at ånden fra Arresødallejren til sin tid må flytte med til de nye egne. For i det fald får ingen grund til at beklage sig.

Det er det indtryk, en værnepligtig, som har opholdt sig to sommermåneder ved Arresøen, har fået.

udseende. Marineministeriet bestemte derfor, at kadetterne skulle have syet tre knapper på hvert ærme, så de ikke kunne benytte sig af den gamle trafik uden at skrabe næsen.

Masser af guld.

Knud den Store holdt en hird, som udelukkende bestod af rige mænd fra hans to lande, Danmark og England. Hirdens mænd havde pragtfulde heste, spyd med guldfindlagte skæfter samt forgyldte hjelme. Hver af de 3000 mand havde som kendemærke en guldring om overarmen.

Flyveulykkernes følger kan begrænses.

Hvis en pilot under en voldsom nødlanding er fastspændt til sin maskine ved hjælp af et »seletøj« over skuldrene, har han store chancer for selv at kunne gå fra maskinen bag efter. Det amerikanske luftvåben har fornylig offentliggjort en interessant statistik over skader ved mavelandinger. 270 tilfælde blev studeret omhyggeligt, og man kom til det resultat, at faren for at blive dræbt ved sådanne landinger var seks gange større, når seletøj ikke anvendtes, idet 6 procent af personellet i disse tilfælde dræbtes og 94 procent såredes. Når seletøj brugtes, slap 80 procent af mændene i maskinerne helt uskadt, 19 procent såredes og kun een procent dræbtes.

Marinens blå uniformer.

Den danske marines officerer bar først røde, derefter grå og sluttelig blå uniformer. Den blå uniformsfarve indførtes i 1755.

En definition.

En faldskærmsoldat er en soldat, der klatrer ned fra træer, hvori han aldrig er kravlet op.

13 skud.

Det har gennem mange år været skik at affyre 13 kanonskud, når et orlogsskibs chef dør. Det magiske tal er valgt, for at skibschefen ikke skal gå igen.

Luftskibe i krig.

De troede måske, at luftskibe allerede for flere år siden var fortidslevninger? Så kan jeg fortælle Dem, at man i U. S. A. stadig bygger luftskibe til krigsbrug, og at de mærkelige luftfartøjer under den sidste krig udførte et stort stykke arbejde bl. a. i bekæmpelsen af u-både. I 1942 opererede kun 4 luftskibe ved Amerikas kyster, og som følge heraf mistedes 454 handelsskibe i disse områder. Lidt efter lidt indsattes imidlertid flere luftskibe i bevogtningstjenesten, og i 1945, da 53 af de store »cigarer« var sat ind i kampen mod undervandsbådene, mistedes kun 3 handelsskibe langs U. S. A.'s kyster. Iøvrigt skete det flere gange, at luftskibe landede om bord på hangarskibe. En sådan landing kræver stor dygtighed af pilot såvel som af hangarskibets besætning. Under krigen eskorterede luftskibene 89.000 skibe og var i luftent i alt i 550.000 timer.

VIDSTE DE DET?

VED JAN RAP

Hårde betingelser.

Når en dansk fændrik i det 17. århundrede fik overrakt sin afdelings fane, skete det med bl. a. følgende formaning: »Skulle det ske, at fjenden afhuggede din højre hånd, skal du gribe fanen med venstre. Mister du begge hænder, skal du slå tænderne i fanen. Må du opgive kampen, det Gud forbyde, skal du vikle dig i fanen og dø.«

Verdens første hangarskib.

I 1849 havde østrigerne indesluttet Venedig både fra land- og søsiden, men byens indbyggere ville ikke overgive sig. Imidlertid fremstillede en østrigsk officer af hæren ved navn Franz Uchatius nogle små papirballoner, som med en vis vægt under sig kunne stige til vejrs, når de fyldtes med varm luft. Med nogle bomber fasthængt til dem sendte Uchatius efter mange forsøg ballonerne mod den belejrede by. Han var ikke videre heldig, idet Venedig i flere dage havde pålandsvind. Så gik han med alle sine balloner om bord på et af krigsskibene på reden, gjorde nogle få beregninger og sendte ballonerne afsted. Bomberne var forsynet med et sats, der ville få dem til at eksplodere efter et kvarters forløb. De gjorde ikke større skade på byen, men borgerne blev så forskrækkede, at de til sidst bjøjede sig. Hangarskibet fik således sin debut allerede i 1849.

Da soldaterne plukkede Blomster.

For ca. 200 år siden brugte man de danske soldater til lidt af hvert. For at spare penge til civil arbejdskraft lod man bl. a. soldaterne rense Pebblingesøen i hovedstaden. Den slags vakte naturligvis had til hæren, der jo på den måde gjorde andre arbejds-løse. Man gik endog så vidt i besparelserne, at man sendte soldaterne ud på voldene for at plukke blomster til hoffesterne.

Skader og måger.

Det skete en gang for mange år siden, at et skib påsejlede pælerækken, som mod nord afgrænser flådens leje. Disse pæle kaldes »estakader«. En overkanoner, der havde vagt i Nyholm, skrev i anledning af uheldet bl. a. følgende i rapporten: »På estakaderne skede ingen skader«. En af »basserne« kunne ikke stå for denne sætning og tilføjede: »for der var kun måger!«

»Snotties«.

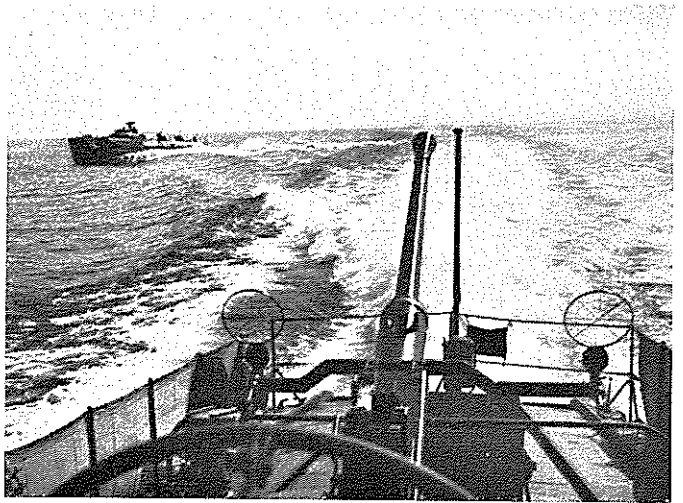
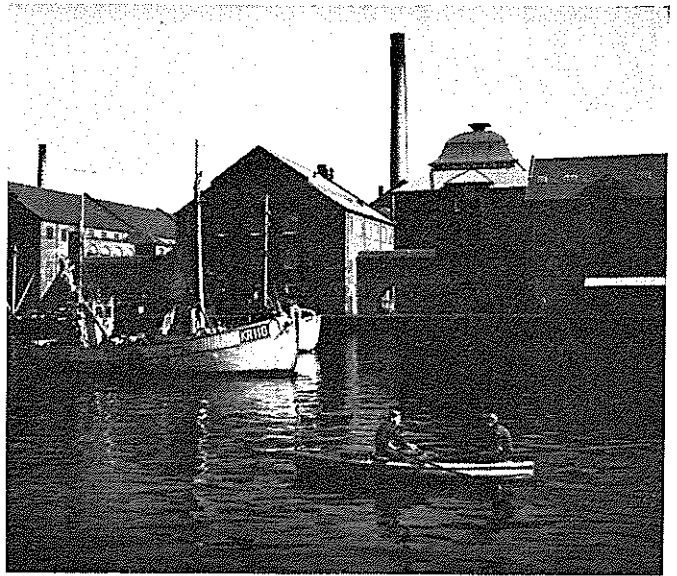
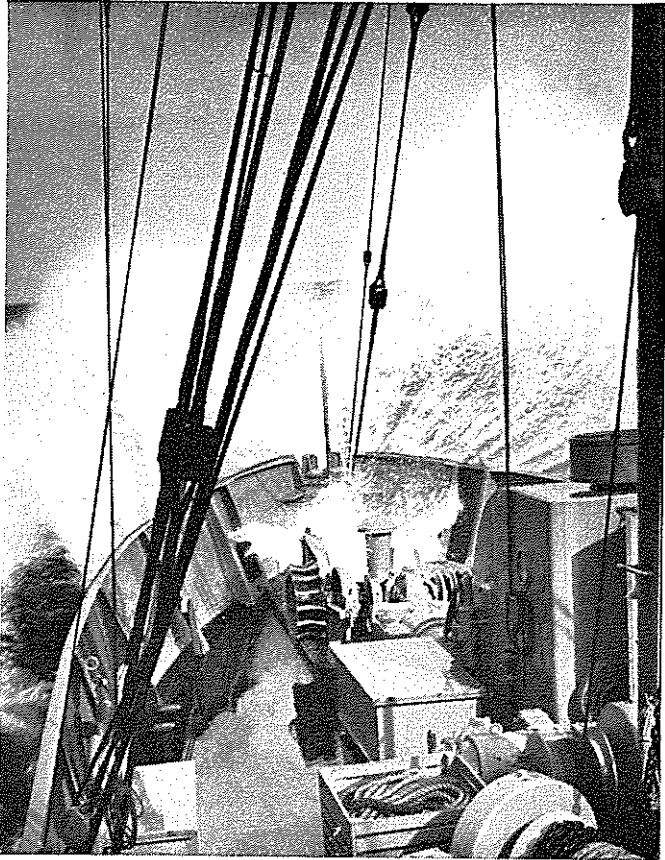
Kadetterne i den engelske marine kaldes næsten aldrig andet end »snotties«. Dette kælenavn stammer fra en tid, hvor kadetterne både var meget unge og meget fattige. De led tit af hjemve, men havde ikke råd til at købe lommertørklæder, hvormed de kunde tørre øjne og næse. I stedet brugte de jakkeærmerne, hvilket naturligvis gik ud over uniformernes

FOTOHJØRNET

Havnebillede. (Fot. Rubæk). 50/sec. — bl. 8 — Kodakplux — rødfilter — Rolleiflex.



Skumsprøjt. (Fot. Zimmermann). 100/sec. — bl. 8 — H. P. 3 — Rolleiflex.



Motortorpedobåde. (Fot. Rubæk). 250/sec. — bl. 8 — Kodak Super x — Rolleiflex.

Gullfoss. (Fot. søløjtnant Søderlund). 100/sec. — bl. 8 — gulfilter — Agfa Isolette.





MESTERSKABERNE I MILITÆR FEMKAMP

SOM omtalt i sidste nummer blev der efter et udtagesstævne i begyndelsen af august udtaget et hold fra hæren på 12 befalingsmænd og menige til en måneds specialtræning i femkampens discipliner. Efter planen skulle den endelige udtagelse derefter finde sted i begyndelsen af september ved en konkurrence mellem hærens hold og tilsvarende hold fra søværnet og flyvevåbnet. Det skulle imidlertid gå ganske anderledes. Begge de 2 andre værn meldte fra, og den endelige udtagelse blev således et internt opgør mellem 12 gode kammerater, som igennem en måneds samvær under træningen kendte hin-

anden i bund og grund og på forhånd vidste, hvor konkurrenterne havde deres stærke og svage sider.

Selv om der således ikke kunne ske de store overraskelser, var resultatet i konkurrencen dog uvist faktisk til sidste disciplin, og der udkæmpedes mange spændende indbyrdes kampe, inden resultatet forelå. Vi skal ikke her komme ind på en nærmere omtale af de enkelte discipliner, men nøjes med at henvise til nedenstående resultatliste, der angiver hver enkelt af de 12 deltageres præstationer og deres indbyrdes placering, såvel i de enkelte discipliner som i den samlede konkurrence.



Bageste række fra venstre: Menig Ib Planck, 3. ivgardebatalion, premierløjtnant M. A. H. Clausen, 17. bataillon, forsvarets gymnastikskole, premierløjtnant J. Keller, 7. bataillon, forsvarets gymnastikskole, menig Niels Søndergaard Nielsen, 4. artilleriafdeling. Forreste række fra venstre: Løjtnant H. E. Egander, tysklandskommandoet, løjtnant Erik Frandsen, jydsk dragonregiment, menig Erik Hansen, 4. artilleriafdeling og officiant N. K. Østergaard, forsvarets gymnastikskole.

Herefter blev de 8 bedst placerede udtaget til at fortsætte træningen og til at udgøre det hold, der skal repræsentere de danske værn ved de internationale mesterskaber i Antibes, medens de 4 sidst placerede — noget skuffede — afgik til tjeneste ved deres afdelinger.

Stor fremgang i de fleste øvelser.

Som man kunne vente, havde den første måneds effektive træning givet en betydelig fremgang næsten over hele linien.

I skydning forbedrede således 7 af de 8 deltagere deres resultater med mellem 5 og 26 points.

Forhindringsløbet viste imidlertid endnu større fremgang, hvad man forstår, når det nævnes, at bedste tid ved første stævne var 4 14,4 min., medens dårligste mand — stadig af de 8 udtagne — nu løb på 3 43,6 min.

Også i svømningen var fremgangen synlig, men dog ikke i så udpræget grad.

Håndgranatkast viste også god fremgang, men afslørede tillige, at nervøsiteten i høj grad spiller ind, når der står noget særligt på spil.

Endelig de 8 km terrainløb. Tiderne kan ikke sammenlignes, idet løbet nu gennemførtes på en anden og langt mere krævende rute. Grunden til omlægningen er en meddelelse fra Frankrig med oplysning om de stigninger, fald og hindringer, som her vil findes på ruten. Da det ser ud til at blive en hård prøve i meget vanskeligt terrain, var banen lagt således, at den bød på ret store vanskeligheder.

10 nationer repræsenteret.

Holdet er altså nu udtaget og — når dette læses — måske i fuld gang med konkurrencerne i Frankrig. Det er så stærkt, som det kan gøres og har haft gode træningsmuligheder, så vi venter en god indsats. På den anden side er vi klar over, at det kommer i hård konkurrence, idet det vides, at nednævnte lande stiller op i mesterskaberne med fuldt hold: Belgien, Frankrig, Italien, Holland, Sverige, U. S. A. og Danmark, medens 3 lande, Finland, Grækenland og Tyrkiet er repræsenterede med observatører.

Spændende bliver det, og vi håber i næste nummer at kunne bringe en udførlig reportage fra Antibes.

Grad, navn og afdeling	Skydning		Forhindringsløb		Svømning		Håndgranatkast		8 km løb		Points efter 5 discipliner	Endelig placering nr.
	Points	Nr.	Tid	Nr.	Tid	Nr.	Points	Nr.	Tid	Nr.		
Løjt. af res. E. Frandsen, J. D. R. . .	62	5	3 30,4	4	0 46,7	3	27	4	31 47,4	5	21	1
Menig 121464/51 I. Planck, 3. L.G.B.	68	1	3 43,0	7½	0 49,8	5	26	7	29 19,0	1	21½	2
Menig 130270/51 N. S. Nielsen, 4. A. A.	51	8	3 29,5	1	0 52,8	9	27	3	30 30,0	3	24	3
Menig 130221/51 E. Hansen, 4. A. A	58	6	3 30,0	2	1 02,4	11	29	2	31 44,7	4	25	4
Prmlt. J. Keller, 7. B. (elev på F. gymk.)	54	7	3 34,0	5	0 42,6	1	36	1	udg.	11½	25½	5
Løjt. af res. H. E. Egander, 3. B. (sportsoff. v. komm.)	50	9	3 30,3	3	0 47,5	4	24	8	29 34,0	2	26	6
Officiant N. K. Østergaard, 12. B. (elev på F. gymk.)	67	3	3 39,1	6	0 52,3	8	26	5	35 30,0	10	32	7
Prmlt. M. A. H. Clausen, 17. B. (elev på F. gymk.)	65	4	3 43,6	9	0 51,9	7	19	10	33 10,0	7	37	8
Seklt. L. B. Andersen, 2. L. G. B. . .	46	11	3 44,0	10	0 56,1	10	26	6	33 09,0	6	43	9
Seklt. J. P. Lund, 21. B.	49	10	3 46,0	11	0 45,1	2	22	9	udg.	11½	43½	10
Prmlt. T. N. Teilmann, 4. B. (elev på F. gymk.)	43	12	3 43,0	7½	0 51,5	6	16	11	34 49,0	8	44½	11
Prmlt. E. E. Nørskov, 6. B.	67	2	3 49,8	12	1 02,6	12	9	12	35 25,0	9	47	12

Nyt samarbejde indledet.

Dansk Boldspil-Union afholder trænerkursus og -eksamen med gymnastiklærerelever på forsvarrets gymnastikskole.

UGEN 3.—8. SEPTEMBER vil utvivlsomt indgå som en meget betydningsfuld periode i den snart 150 år gamle forsvarrets gymnastikskole. I denne uge afholdt nemlig Dansk Boldspil-Union (D. B.-U.) det første fodboldtrænerkursus og -eksamen med skolens elever på gymnastiklærerkursus. Det lyder rent umiddelbart ikke af så meget, men nedenstående vil forhåbentlig åbne øjnene for betydningen.

Se, vi ved alle lidt om fodbold — Danmarks nationalsport — vi har alle prøvet at sparke til en bold og vel også spillet lidt mere eller mindre organiseret fodbold. Men spillet i detaljer kender de fleste af os jo kun fra tilskuerpladserne, hvorfra alt ser ligetil og såre let ud. Men hvor mange af os tænker på det arbejde, der går forud for en optræden på det danske landshold eller på en divisions- eller mesterrækkeklubs 1. hold? Mon nogen gør sig klart, at disse unge mennesker, som vi enten hylder eller skælder ud på — alt efter hvordan det nu går vore favoritter — har måttet arbejde, træne og lære hver enkelt lille detalje med den »runde«, har måttet slide med teknik, sammentil og taktik — ofte fra de tidlige drengeår — inden de kommer så langt.

Hvem lærer så de unge mennesker alt dette? Ja, mange mener sikkert, at det hele kommer af sig selv, når bare man begynder at sparke til bolden og har et par mål at skyde efter. Men så let går det desværre ikke. For virkelig at lære spillet må man under instruktion af en dygtig træner, og på dette felt er det, at D. B.-U. nu spiller ind. D. B.-U., der med sine 1306 klubber og 367.201 medlemmer er landets største specialforbund, uddanner nemlig hvert år et antal trænere i fodbold. Disse er som oftest ældre, veltjente spillere, der, når de ikke længere rigtig kan være med i

legen, men dog ikke kan undvære livet i klubben og spillet i det hele taget, gennemgår kursus og — såfremt de består — får certifikat som trænere. Det er jo ganske klart, at jo flere trænere — alle uddannet efter samme linie — der rådes over, jo rigtigere og bedre vil fodboldspillet blive. På dette felt er der i de senere år fra D. B.-U.s side udført et uhyre stort og fortjenstfuldt arbejde, som i det lange løb ikke kan undgås at give resultater i retning af rigtigere spil, bedre forståelse og bedre indlevning i spilllets ånd.

Men hvordan er nu forholdet inden for værnene? Der spilles jo en hel del fodbold i tjenestetiden. Der udkæmpes ofte hidsige kampe mellem kompagnierne, bataillonerne og regimenterne, mellem forterne og skibene, mellem eskadrillerne o. s. v. Men hvem leder og træner disse hold? Ja, skal vi være ganske ærlige, har det knebet meget på dette felt, idet ledelsen som oftest er overladt til en tilfældig befalingsmand, som utvivlsomt har gjort sit bedste, men ikke altid med gunstigt resultat.

Ud fra sådanne betragtninger rettede chefen for forsvarrets gymnastikskole, oberstløjtnant A. F. Rasmussen, på initiativ af skolens lærer i boldspil, kaptajn T. K. Matzen, henvendelse til D. B.-U. om at lade eleverne på gymnastiklærerkursus gennemgå et trænerkursus med dertil hørende eksamen. D. B.-U. var straks interesseret, samarbejdet kom igang og har foreløbig resulteret i, at 10 af skolens elever på gymnastiklærerkursus i ugen 3.—8. september var til fodboldtrænereksamen, der med så fremragende lærere og eksaminatorer som direktør Niels Middelboe og fuldmægtig Søren Agerschou fandt sted på skolen i Ryvangen. Det grundlæggende arbejde var naturligvis gjort i forvejen som et led i den daglige undervisning, således at kursus'et nærmest formede sig som en afsluttende eksamen både i teori og praksis. Kursus'et fulgtes naturligvis med megen interesse — først og fremmest af eleverne — men også fra D. B.-U.s side,

idet unionen naturligvis var spændt på at se, hvordan forsøget faldt ud. Således overværedes undervisningen og eksaminationen lejlighedsvis af bl. a. D. B.-U.s formand, fabrikant Ebbe Schwartz, næstformanden, overingeniør Henry Petersen, generalsekretæren, oberst V. Wolfhagen, formanden for trænerudvalget, ingeniør Helge Scharff og rigstræner Sofus Nielsen.

Efter de udtalelser som er faldet, har alle, både D. B.-U., skolen og eleverne været særdeles tilfredse med udbyttet af kursus'et. Det ligger derfor nær at antage, at dette banebrydende kursus kun var en begyndelse, og at der hvert år vil blive afholdt tilsvarende kursus til lige gavn for værnene, D. B.-U. og dermed for fodboldspillet i Danmark.

Et godt og nyttigt samvirke mellem den civile og militære idræt er indledet på en ny basis. Vi ønsker alt godt for dets videre udvikling.

Dansk Militært Idrætsforbunds årlige landsidrætsstævne.

Mange deltagere i skydning, pæn deltagelse i fægtning, men svigtende tilslutning til svømning og atletik.

I dagene 30.—31. august afholdtes det årlige militære landsidrætsstævne i København, idet skydning og feltkonkurrence fandt sted på skydebanerne på Amager under ledelse af skydeskolen for håndvåben, medens arrangementet af svømning og atletik var overdraget søværnets idrætskomité, således at disse discipliner afvikledes i de idylliske omgivelser på Holmen.

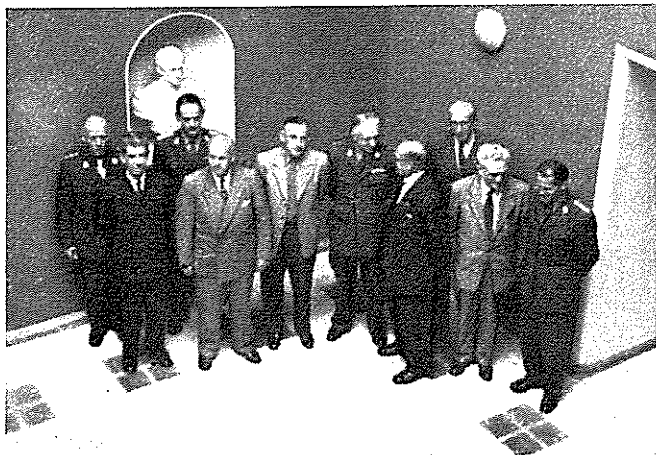
I skydning var deltagelsen stor, og der opnåedes en række særdeles fine resultater. Pladshensyn tillader ikke at komme ind på en nærmere omtale af konkurrencerne, vi må nøjes med at henvise til nedenstående uddrag af resultatlisten. Tallene i parentes angiver antal anmeldte deltagere.

Skydning.

Præcisionsskydning med pistol (103).

Nr. 1. Overofficiant R. W. A. Nielsen. Sk. f. hv., 90 points.

Nr. 2. Kaptajn de Fine-Kühl, H.t.K., 89 points.



D. B.-U.s repræsentanter sammen med skolechefen og nogle af skolens lærere i parlorummet. Fra venstre ses: Stabsofficiant H. H. Lindby, generalsekretær i D. B.-U., oberst V. Wolfhagen, kaptajn G. Bøving, D. B.-U.s næstformand, overingeniør Henry Petersen, fuldmægtig Søren Agerschou (lærer og eksaminator på kursus), skolechefen, oberstløjtnant A. F. Rasmussen, rigstræner Sofus Nielsen, direktør Niels Middelboe (lærer og eksaminator på kursus), formanden for D. B.-U.s trænerudvalg, ingeniør Helge Scharff og kaptajn T. K. Matzen.



Trænereksamen på forsvarrets gymnastikskole. En elev, officiant J. C. Sørensen holder gennemgang, overvåget af fuldmægtig Søren Agerschou (midt i Billedet) og (med ryggen til) skolechefen, oberstløjtnant A. F. Rasmussen og skolens lærer i boldspil, kaptajn T. K. Matzen (i træningsdragt).

Duelskydning med pistol (99).

Nr. 1. Overofficiant P. M. Jensen, livgarden, 20 tr. og 185 points.

Nr. 2. Kaptajn E. Meincke, flyvevåbnet, 20 tr. og 178 points.

Maskinpistolsskydning (64).

Nr. 1. Overofficiant H. Høyberg-Larsen, livgarden, 15 tr.

Nr. 2. Overofficiant R. W. A. Nielsen, sk. f. hv., 15 tr.

Præcisionsskydning med gevær (92).

Nr. 1. Overofficiant E. V. Rasmussen, sk. f. hv., 97 points.

Nr. 2. Kaptajn C. von Lotzbeck, livgarden, 95 points.

Hurtigskydning med gevær (68).

Nr. 1. Overofficiant H. Høyberg-Larsen, livgarden, 6 tr. og 22 points.

Nr. 2. Overofficiant H. V. Christensen, 3. r., 5 tr. og 21 points.

Feltkonkurrence (30):

Nr. 1. Premierløjtnant M. A. H. Clausen, 4. r., 394 points.

Nr. 2. Officiant N. K. Østergaard, 7. r., 376 points.

De 3 fægtediscipliner var straks mindre godt besat, men havde dog for såvel som og kårdeens vedkommende samlet tilfredsstillende tilslutning. Der udkæmpedes en række hårde og spændende kampe, som gav nedestående resultater:

Fægning.

Kårdefægning (27).

Nr. 1. Overofficiant B. C. Thestrup, forsv. gymsk. med 5 vundne kampe.

Nr. 2. Kaptajnløjtnant J. N. Roth, 1. r., med 5 vundne kampe.

Sabelfægning (11).

Nr. 1. Kaptajnløjtnant J. M. J. Lyng, h. o. med 5 vundne kampe.

Nr. 2. Kaptajnløjtnant J. N. Roth, 1. r. med 5 vundne kampe.

Bajonetfægning (7).

Nr. 1. Overofficiant J. S. Bysted, livgarden med 3 vundne kampe.

Nr. 2. Sekondløjtnant C. B. Veilis, h. o. med 2 vundne kampe.

Derimod var det sløjt med deltagelsen i de rene atletik- og svømmediscipliner, resultaterne var, som nedestående angiver, ret middelmådige.

Atletik.

100 m løb (8).

Nr. 1. Sekondløjtnant B. G. Schmidt, h. o., 11,8 sek.

Nr. 2. Sekondløjtnant K. H. Jørgensen, livgarden, 11,9.

1500 m løb (8).

Nr. 1. Korporal S. Jepsen, g. h. r., 4 28,2 min.

Nr. 2. Sekondløjtnant G. K. Christensen, h. o., 4 28,6 min.

5000 m løb (11).

Nr. 1. Løjtnant af res. H. E. Egan-der, 2. r., 16 40,0 min.

Nr. 2. Kystmath K. Andersen, søvænet, 17 09,0 min.

1000 m stafetløb (6).

Nr. 1. Hærens officerssk., 2 12,0 min.

Nr. 2. Hærens officerssk., 2 16,0 min.

Længdespring (9).

Nr. 1. Sekondløjtnant H. E. Nielsen, h. o., 6,07 m.

Nr. 2. Radiomath B. Nymann, søvænet, 5,72 m.

Højdespring (12).

Nr. 1. Søløjtnant Nygaard Andersen, søvænet, 1,65 m.

Nr. 2. Oversergent E. Sørensen, h. o., 1,65 m.

Kuglestød (14).

Nr. 1. Sekondløjtnant K. H. Jørgensen, livgarden, 12,03 m.

Nr. 2. Sekondløjtnant H. E. Nielsen, h. o., 11,94 m.

Håndbombekast (16).

Nr. 1. Kystkvartermester K. G. Petersen, søvænet, 79,39 m.

Nr. 2. Oversergent B. U. Jensen, h. o., 79,15 m.

Svømning.

100 m fri svømning (6).

Nr. 1. Korporal Curt Krebs, 1. r., 1 11,0 min.

Nr. 2. Korporal Jensen, 7. r., 1 19,5 min.

200 m brystsvømning (11).

Nr. 1. Sekondløjtnant O. C. S. Hel- wigh, h. o., 3 05,2 min.

Nr. 2. Officiant C. O. Jensen, j d r, 3 24,0 min.

Bjergning, 25 + 25 m (14).

Nr. 1. Korporal P. O. Jensen, 7 r., 0 42,3 min.

2. Premierløjtnant P. E. Jensen, 7. r., 0 42,3 min.

Holdkapsvømning 4 × 50 m (6).

Nr. 1. Idrætsforeningen af søvær- nets kvartermestre, 2 26,7 min.

Nr. 2. Hærens officersskoles I. F., 2 34,0 min.

Danmarksmesterskabet i feltspørt

I forbindelse med det militære lands- idrætsstævne afholdtes danmarksmesterskabet i feltspørt, arrangeret af garnisonen i Roskilde og henlagt til skovene om Hvalsø. Det var i år anden gang, der afholdtes mesterskab i feltspørt, og medens det sidste år blev et rent militært anliggende, idet alle 26 startende var befalingsmænd, havde D. m. I. denne gang den glæde, at ikke mindre end 16 civile stillede op i konkurrence mod de 35 startende befalingsmænd.

Denne omfattende og kombinerede konkurrence var i år sammensat af følgende discipliner, idet vi samtidig nævner de bedst placerede i de enkelte grene:

1. *Forhindringsløb*, ca. 300 m med adskillige skrappe og vanskelige forhindringer.

Nr. 1. Chr. Thirup, K. I. F. 1 24,2 min.
Nr. 2. Premierløjtnant T. N. Teilmann, gymnastisk, I. F. 1 26,0.

2. *Feltmæssig pistolsskydning*, bestående af et løb på ca. 20 m efterfulgt af 6 skud mod 3 ¼-figurer, 60 m løb og 6 skud mod 3 ⅙-figurer, alt inden for 50 sekunder.

Nr. 1. Knud Jensen, K. I. F. med 12 træffere.

Nr. 2. Prmlt. T. N. Teilmann, gymnastisk, I. F. med 11 træffere.

Nr. 3. Prmlt. A. E. Høgh, Sk. fhv. med 11 træffere.

3. *Orienteringsløb*, ca. 12 km med 13 poster:

Nr. 1. Knud Jensen, K. I. F. i tiden 2 timer og 28 min.

Nr. 2. Mogens Halbye, F. I. F. i tiden 2 timer og 46 min.

4. *Kortlæsning*, foregik på post 8 under løbet:

Nr. 1. Prmlt. T. N. Teilmann, gymnastisk, I. F. 858 points.

Nr. 2. Seklt. H. Petersen, H. O. I. F. 825 points.

5. *Håndgranatkast*, foregik under løbet ved post 10:

Nr. 1. Overoff. B. Maigaard, Sønder- borg G. I. F., 190 points.

Nr. 2. Prmlt. T. F. Johansen, gymnastisk, I. F., 150 points.

Nr. 3. Prmlt. P. H. Jensen, Nyminde- gab I. F., 150 points.

6. Afstandsbedømmelse:

Nr. 1. Viggo Larsen, Frederiksborg roklub, 106 points.

Nr. 2. Prmlt. T. N. Teilmann, gymnastisk, I. F., 102 points.

Nr. 3. Seklt. G. K. Kristensen, H. O. I. F., 102 points.

Resultatet af den samlede konkur- rence blev herefter:

Nr. 1 og dermed dansk mester 1951: Knud Jensen, K. I. F., med 2870 points.

Nr. 2 Mogens Halbye, F. I. F. med 2755 points.

Nr. 3. Prmlt. T. N. Teilmann, gymnastisk, I. F. med 2658 points.

Resultatet må siges at være en triumf for de civile deltagere, der således lagde beslag på de to første pladser, væsentlig på grund af deres overlegenhed i orienteringsløbet. Her- til må dog anføres, at begge hører til i den hjemlige elite af orienterings- løbere. Alligevel er det en smuk præ- station at kunne placere sig foran så mange militære deltagere i en kom- bineret konkurrence, hvor hovedpar- ten af disciplinerne har et militært tilsnit.

Deres værste konkurrent, premier- løjtnant T. N. Teilmann, der for øv- rigt var dansk mester i 1950, lå længe godt placeret og klarede sig fint i størstedelen af de enkelte øvelser, men ødelagde sine chancer ved at spille for megen tid på at finde en enkelt post.

Moderne femkamp

I dette års mesterskab i moderne femkamp — det andet i rækken — startede ialt 11 deltagere, hvoraf de 10 var befalingsmænd, medens gros- serer Poul Myrner fra Holte I. F. ligesom sidste år var ene om at re- præsentere civilidrættens.

Mesterskabet afvikledes i dagene 21.—25. august, dels i Næstved og dels i København og gav det overras- kende resultat, at premierløjtnant V. J. F. Hansen, Vordingborg G. I. F., sejrede og derved blev danmarksmester samtidig med, at han sikrede sig en aktie i den af generalløjtnant C. C. J. Førslev udsatte vandrepokal. Premierløjtnant V. J. F. Hansen opnåede ialt 15 points og måtte, inden sejren var hjemme, udkæmpe en hård kamp med Poul Myrner, der lagde beslag på andenpladsen med 16 points, og nr. 3, sekondløjtnant O. C. S. Hel- vigh, hærens officersskoles I. F., der opnåede 18 points. På fjerdepladsen

kom derefter sidste års mester, premierløjtnant C. Bonde, med 22 points.

Vi henviser iøvrigt til nedenstående resultatliste, der angiver både resultaterne og placeringerne i de enkelte discipliner.

Grad og navn	I. Ridning				II. Fægtning		III. Skydning			IV. Svømning		V. Terrainløb		Sum af placeringsnumre	Nr.	
	Tid	Straffepoints	Forhindringen	Points	Placering	Sejre	Placering	Antal træfne figurer	Antal points	Placering	Tid	Placering	Tid			Placering
Premierløjtnant V. J. F. Hansen, V. G. I.	7 46,9	8½	0	91½	3	3	5	18	126	2	6 14,0	4	14 06,9	1	15	1
Grosserer Poul Myrner, Holte I. . .	7 13,4	0	0	100	2	3	5	15	123	4	4 57,2	1	15 15,0	4	16	2
Sekondløjtnant O. C. S. Helvigh, Ofsk I.	9 20,7	55½	59	÷14½	9	5	2	16	119	3	5 18,5	2	14 51,9	2	18	3
Premierløjtnant C. Bonde, Luftv.art. I.	8 12,4	21½	0	78½	4	5	2	19	161	1	7 38,6	9	15 35,0	6	22	4
Premierløjtnant E. J. Kofoed-Jensen, Gymn.sk. I.	8 06,3	18½	6	75½	5	5	2	13	87	7	6 46,9	7	15 40,9	7	28	5
Premierløjtnant I. Gravgaard, Gymn.sk. I.	8 33,7	32	0	68	6	3	5	13	97	6	6 13,4	3	15 55,2	8	28	6
Sekondløjtnant V. Jensen, Ofsk I. .	6 24,6	0	0	100	1	7	1	12	76	9	6 51,0	8	16 05,9	10	29	7
Premierløjtnant K. Paamand, G. H. R. I.	8 56,5	43½	3	53½	7	3	5	14	109	5		10	15 09,9	3	30	8
Løjtn. af resv. L. Stubbe-Teglbejg, G. II. R. I.	10 55,5	103	53	÷56	10	3	5	12	97	8	6 45,3	5	15 31,4	5	33	9
Sekondløjtnant B. C. U. Madsen, Ofsk. I.	9 11,7	51	50	÷1	8	2	10	8	55	10	6 46,8	6	16 00,7	9	43	10

Fine resultater ved de internationale militære svømmemesterskaber i Stockholm

— men desværre ikke af de danske deltagere.

I dagene 20.—24. august afholdtes de internationale militære svømmemesterskaber i Stockholm, hvor soldater fra 7 lande, Belgien, Frankrig, Holland, Italien, Sverige, Ægypten og Danmark mødtes i de olympiske svømmediscipliner.

Det danske hold — med sine 4 deltagere — var som sædvanlig langt det mindste, idet de øvrige lande stillede med 20—25 mand hver. I det udsøgte selskab var der ikke meget at gøre for vore svømmere, der ikke havde meget at skulle have sagt i selve konkurrencerne, hvad man forstår bedre, når man kikker nærmere på vinderresultaterne. Disse blev:

100 m fri svømning:

Tjebbes, Holland, 0 59,9 min. (dansk rekord 0 59,9 min.).

400 m fri svømning:

Østrand, Sverige, 4 56,2 min. (dansk rekord 4 58,9 min.).

1500 m fri svømning:

Østrand, Sverige, 20 45,0 min. (dansk rekord 21 03,4 min.).

200 m brystsvømning:

Distinguin, Frankrig, 2 52,6 min. (dansk rekord 2 44,6 min.).

100 m rygsvømning:

Pirolley, Frankrig, 1 12,6 min. (dansk rekord 1 10,4 min.).

3×100 m tvungen holdkapsvømning:

Ægypten, 3 28,3 min. (dansk rekord 3 35,2 min.).

4×200 m fri svømning:

Ægypten, 9 41,2 min. (dansk rekord 9 43,6 min.).

Hovedparten af tiderne var således under de bestående danske rekorder, og tiderne i 400 m fri svømning og 100 m rygsvømning er tillige nye militærrekorder.

De 4 danske deltagere blev alle slået i de indledende heats, men det må dog anføres, at rekrut nr. 130301/51 Svend Aage Petersen ved 4. A. A. (Vordingborg svømmeklub), der skulle være vort bedste kort, havde det uheld, at blive angrebet af en så alvorlig influenza, at han nær ikke havde fået starttilladelse. Dette handicappede ham naturligvis og nedsatte hans præstation betydeligt. Hans tid for de 200 m brystsvømning blev

trods alt så god som 3 03,0 min. Havde han kunnet yde sit bedste, havde placeringschancen også været der, idet tiderne for de 3 bedste var 2 52,6 min., 2 54,0 min. og 2 55,4 min., og dette er netop tider, som Petersen normalt er god for, så hans sygdom kom så ubelejligt som vel muligt.

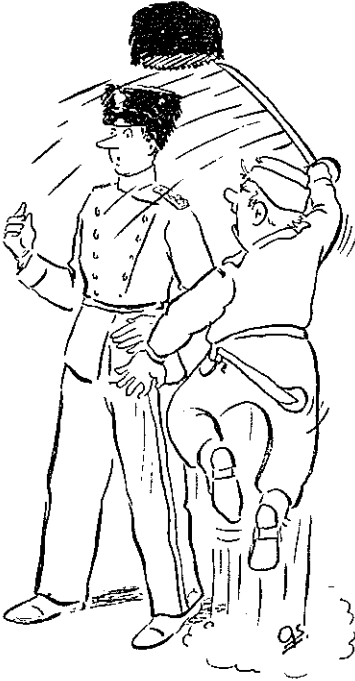
De 3 øvrige deltagere, korporal nr. 985/49 Curt Krebs ved 15. B. (Loke), menig nr. 128699/51 Kurt Kristensen ved 1. B. (P 08) og sadelmagerelev nr. 2070/50 Bent Olsen (Speed) gjorde deres bedste, men det var som sagt ikke nok.

I vandpoloturneringen, hvori Danmark ikke stillede hold, udkæmpedes en række hårde og spændende kampe, som resulterede i, at Ægypten sejrede med Belgien og Holland på de følgende pladser.



En del af deltagerne i svømmemesterskaberne fotograferet uden for det svenske Riksidrottsförbunds institut på Bosön, hvor deltagerne var indkvarteret under opholdet i Stockholm.

SKÆMT



— Du ska' ikke gå og være så høj i hatten.

De ved det...

1. Amerikas nyeste kampvogn hedder:
 - a. Patton
 - b. Walker Bulldog
 - c. Centurion.
2. Når en kompasretning målt i terrænet skal benyttes på kortet skal misvisningen:
 - a. Trækkes fra
 - b. Lægges til
3. 1. del af kendingstallet gives af:
 - a. Posten
 - b. Mand udefra
4. Geværgranat P m/49 anvendes mod bevægeligt mål på afstande indtil:
 - a. 150 m
 - b. 100 m
 - c. 60 m
5. 89 mm raketkaster m/51 anvendes mod bevægeligt mål på afstande indtil:
 - a. 150 m
 - b. 100 m
 - c. 60 m
6. Gevær m/50 er raserende for liggende mand indtil:
 - a. 400 m
 - b. 600 m
 - c. 300 m
7. Når geværgranatstolen er påsat falder træfningen:
 - a. Lavere
 - b. Højere
8. Største ordinat med 300 m viser med gevær m/50 er:
 - a. 22 cm
 - b. 20 cm
 - c. 30 cm

Besøg i U. S. A.

Fortsat fra side 4

ervation og forbindelse, opgaver, som ikke kan løses af flyvevåbnets hurtiggående kampmaskiner, og derfor må hæren selv udvikle sine flyvestyrker.

Turen gik derefter videre til Fort Bliss i Texas, lige ved den mexikanske grænse; dette er centret for uddannelse med luftværnsskyts og guidede missiler. På turen dertil fløj vi i temmelig lang tid over fuldstændig øde ørkenstrækninger, og amerikanerne har her et øvelsesterrain, der på det nærmeste er lige så stort som Sjælland. Størrelsesordenen fik vi et tydeligt indtryk af, da vi overværede skydninger med de forskellige luftværnsstykker; der er ikke meget, der begrænser sideretningsfriheden, og sikkerhedsafspærring synes at være et ukendt begreb. I Fort Bliss tilbragte vi vor anden week-end, som blev benyttet til overværelse af en polokamp og et besøg i Mexiko, hvor vi overværede en tyrefægtning; sidstnævnte er en for os nordboere noget ejendommelig sportsudfoldelse, som vi næppe vil forfalde til at overvære hver søndag.

Vi begav os nu på den længste samlede flyvetur fra Texas over staterne New Mexico og Oklahoma til Fort Leavenworth i Kansas. En flyvetur på næsten 6 timers varighed, som giver et indtryk af, at U. S. A. ikke er noget land i europæisk forstand, men et kontinent, hvad der også understreger den kendsgerning, at vi næsten hver gang, vi landede, skulle flytte urene en time frem eller tilbage. I Fort Leavenworth besøgte vi »Army War College« og »Command and General Staff College«; disse to er den amerikanske hærs højeste uddannelsesanstalter, og alle taktiske doktriner og reglementer udgår herfra. »Army War College« har været lukket under hele krigen, men nu var det første kursus i gang. Det er dog meningen, at »Army War College« snarest skal flytte til Carlisle Barracks i Pennsylvania.

Næste stop var Fort Knox i Kentucky, hvor panservåbnets uddannelse er samlet. Det, der især betog os her, er det enorme vedligeholdelsesapparat, som de moderne kampvogns-

styrker kræver. Vi kørte en temmelig lang tur i et par jeeps ind og ud gennem en lang række værksteder og garager, og overalt var mekanikere travlt beskæftiget med eftersyn og gennemgang af kampvognenes indviklede maskineri, motorer, våben og radioer.

Og så gik turen tilbage til New York, hvor vi tog afsked med vor flyvemaskine og dens flinke besætning. Vi blev indkvarteret på Fort Hamilton, den amerikanske hærs »transithotel« i New York, og den officielle del af turen var dermed afsluttet. Vor sidste week-end tilbragte vi i New York, hvor der om søndagen var arrangeret en ganske pragtfuld sejltur på Hudsonfloden med besøg på West Point. På turen så vi først New York med alle dens skyskrabere fra søsiden, og byen tager sig unægtelig mere ud til sin fordel fra søsiden end fra landsiden. Dernæst sejlede vi gennem et smukt, skovklædt landskab til West Point, der ligger ret højt hævet over floden. West Point er U. S. A.'s fornemste og ældste militærakademi, grundlagt i 1802. Dets motto er: »Pligt, ære, fædreland«, og det er utvivlsomt, at en lang række af den amerikanske hærs traditioner holdes højt i ære på dette sted. Akademiet svarer nærmest til vor officersskole, og her får ca. 2500



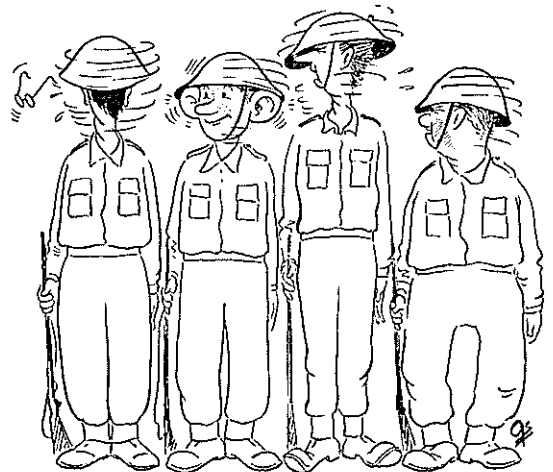
Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Sørensen

Har en del besvær med at vænne mig til den tunge stålhelm. Når der skal ses til højre eller venstre, skal man nemlig passe på, at hovedet ikke bliver drejet en eller flere omgange rundt.

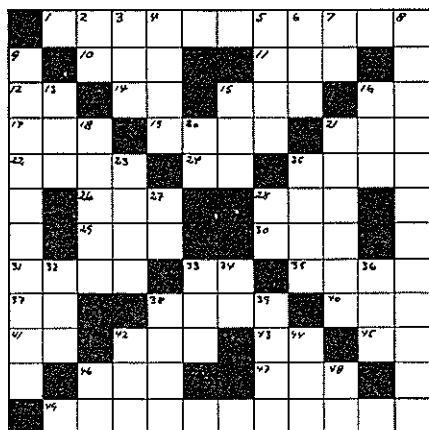
63 kan sagtens, for han bruger sine store øren som bremsere og forstår at folde dem ud i det rette øjeblik.

Pressede bukser hele sidste nat.



Skib og kasernes KRYDS OG TVÆRS

Opgave nr. 35



VANDRET:

- 1 Sportsbegivenhed
10. Indgang
11. Legemsdel
12. Træ
14. Tiltaleform
15. Mudder
16. Forkortelse
17. Vokse
19. Beholder
21. Dyr
22. Pigenavn
24. Stilhed
25. Glas
26. Tør (eng.)
28. Gaven
29. Træer
30. Fodtøj
31. Sammenblande
33. Værktøj
35. Ædelsten
37. Grov
38. Udstrakt
40. Orientalisk navn
41. Tal
42. Tidsrum
43. Forkortelse
45. Som 41 vandret
46. Toneart
47. Legemsdel
49. Musikart

LODRET:

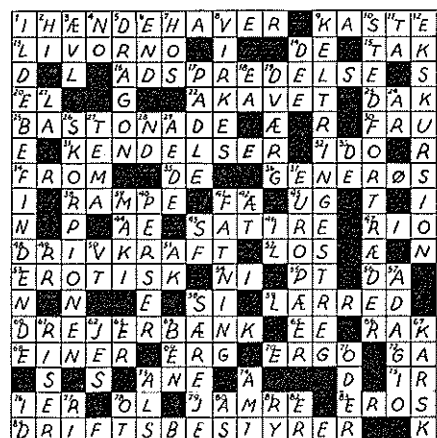
- 9 Spids
3. Hensovet
4. Konferencefiasko
5. Sæmundstryk
6. Gæstgiveri
7. Kærtægne
8. Finansmanøvrer
9. Faglærer
13. Vokse
15. Forkortelse
16. Til klædevarer
18. Glosen
20. Tidsmåler
21. Fastland
23. Forbitrede
25. Låsetøj
27. Forkortelse
28. Betegnelse
32. Instrument
33. Sammenlagt
34. Kendeord
36. Eng. øl
38. Støj
39. Gø
42. Indskrænket
44. Rædsel
46. Dengang
48. Betegnelse

Konstruktør: Ejnar Nielsen, Christianshvidevej 5, Charlottenlund.

Svaret på: De ved det. . .

- | | |
|------|------|
| 1. b | 5. a |
| 2. a | 6. a |
| 3. a | 7. a |
| 4. c | 8. a |

Løsning på opgave nr. 34.



Vinder (10 kr.) F. E. Swensson, Sigurdsgade 11, 3., N.

kadetter i alderen 17—22 år en fire-årig uddannelse til officerer i den regulære hær. Desværre var det både ferie og søndag, da vi var der, så vi så intet til kadetterne og fik ikke noget nærmere indblik i selve undervisningen.

Endelig gik turen så tilbage til Danmark, hvor vi landede i Kastrup Lufthavn efter at have fløjet ca. 20.000 km eller halvvejs rundt om jorden. Vi har set en masse nyt på uddannelsesmidlernes område, af hvilket meget desværre må være forbeholdt en stor og rig nation, som har alle hjælpemidler til øse af. Vi har på næsten alle skolerne mødt unge danske officerer, som var lige ved at afslutte deres kursusophold, og som alle var begejstret for, hvad de har set og lært i U. S. A. Vi har ikke mindst mødt en lang række amerikanske officerer, som med enestående venlighed og imødekommenhed har givet os svar på alt, hvad vi var i tvivl om, og vi har nydt megen gæstfrihed hos amerikanske officerer, både i deres hjem og i klubberne. Vi vendte kort sagt hjem med det bedste indtryk af U. S. A. og en uforglemmelig oplevelse rigere.

M. Amtrup.

Fra Sorte Georg til Tito

Fortsat fra side 10

lertid import og maskiner fra Sovjet og Tjekoslovakiet, kul fra Polen og olie fra Rumænien og Ungarn. Men disse lande — og vel hele østblokken

— var ikke interesseret i en sådan industrialisering, fordi dette ville gøre Tito selvforsynende, således at Jugoslavien ikke kunne udnyttes til blot at levere levedsmidler og råvarer billigt, samt købe færdigvarer dyrt.

Bruddet med Tito havde imidlertid også andre årsager, deriblandt først og fremmest hans selvstændige politik. Han forsøgte f. eks. at danne et Balkanforbund med Bulgarien, der ville svække Sovjets indflydelse på Balkan og iøvrigt være et slet eksempel for de andre vasalstater. Dette og Titos 5-årsplan passede så dårligt som vel muligt ind i Sovjets politiske og økonomiske østblokkpolitik, der netop tilstræber at holde vasalstaterne afhængige af Moskva; og da Tito nægtede at ændre sine planer, var det derfor meningen at tvinge ham til lydighed ved boykott.

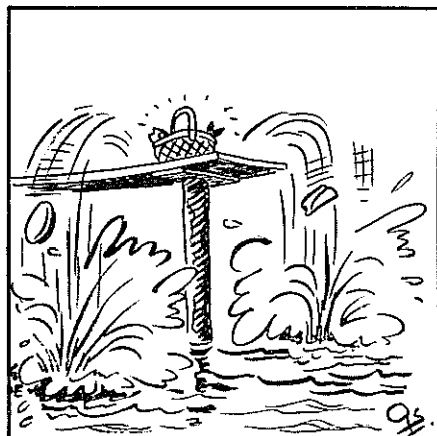
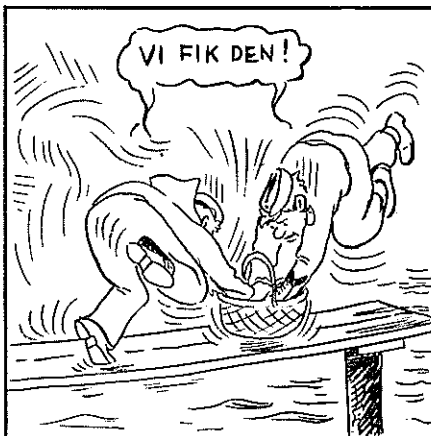
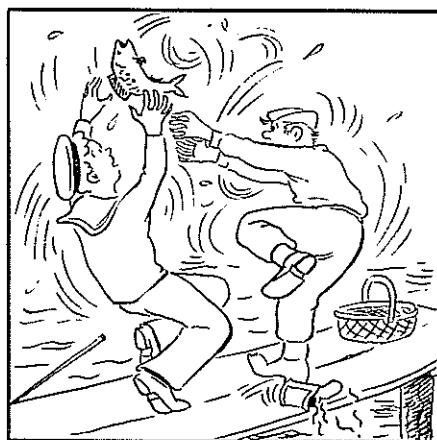
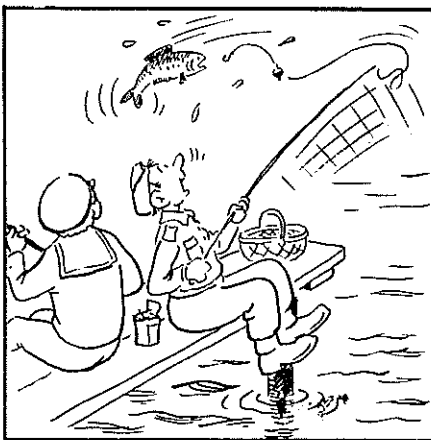
Denne væltede da også i første omgang hele den jugoslaviske 5-årsplan; og det fremgår klart af mange udtalelser, at man ventede, at han ville falde til føje. Af hans egne udtalelser fremgår desuden, at han i begyndelsen ikke regnede med et endeligt brud, men med et kompromis.

Tilnærmelse til vest.

Men Moskva spændte buen for hårdt, — uden hensyn til den jugoslaviske stolthed og offervilje, som så ofte har stået sin prøve, når det gjaldt.

Derfor blev kløften mellem Tito og

KNOLD og SPRØJT



Stalin bredere og bredere, og til sidst så bred, at bruddet nu ikke kunne heles, medmindre een af parterne ofrede sin prestige. Og det har ingen af dem råd til.

Samtidig med, at propagandabatterierne tordnede fra alle Kominforms kanoner, og Jugoslavien nærmede sig ikke alene kaos, men også sult, fordi høsten i 1950 slog fejl, måtte Tito derfor se sig om efter hjælp fra vestmagterne; og trods alt stod han stærkt overfor dem.

Thi dette, at en vasalstat virkelig kan bryde ud af fængslet og komme godt fra det, ja måske endog oparbejde en levefod og forhold, der virker fristende for de andre vasalstater, er en gevinst for den vestlige verden af uoverskuelig værdi både politisk og militært.

Derfor kunne Tito også gennemføre, at han fik hjælp uden politisk betaling. I september 1949 fik han det første lån fra U.S.A. Det fulgtes af en handelstraktat på 5 år med England, 20 mill. dollars i marts og 16 mill. i november 1950 samt en kredit på 3 mill. engelske pund for at imødegå følgerne af den fejlslagne høst.

Når det er sagt, at Tito ikke har gjort nogen politisk indrømmelse for al den hjælp, heller ikke nu, hvor der endog forhandles om militære leverancer til en jugoslavisk hær, der tæller ca. 20 divisioner, og som kan blive af vital betydning for Vesteuropa, er dette i hvert fald på papiret sandt.

Men følgerne har alligevel været, at der er sket en tilnærmelse både til Grækenland og Italien, der kan bane vej for en samordning af Middelhavsforsvaret sammen med Tyrkiet. Ja, i den sidste tid har Tito endog erklæret, at han vil kæmpe sammen med disse lande og vestmagterne i tilfælde af en krig med Sovjet.

Man kan således meget vel sige, at udenrigspolitisk har bruddet med Kominform medført en afgørende, jugoslavisk nyorientering. Derimod er der, i hvert fald ikke endnu, intet tilsvarende indrepolitisk.

Der kan ganske vist mærkes tendenser til en vis liberalisering, henimod indrømmelser til det individuelle initiativ, som man også har set forekomme periodevis i Sovjet. Og i det hele taget hviler det kommunistiske partis hånd knap så hårdt på

f. eks. bønderne og kirken som tidligere.

Men stort set er Jugoslavien stadig fuldt så kommunistisk som Sovjet; og spørgsmålet er måske, hvorvidt det er i nogens interesse på denne side af jerntæppet at ændre dette.

Thi kan det bevises, at et kommunistisk land, der samarbejder med vestmagterne ikke, som Moskva påstår, vil blive underkuet af kapitalist-imperalismen, men tværtimod bliver rigere og stærkere, — ja så vil dette være et budskab til landene på den anden side af jerntæppet, der er mere værd for den vestlige verden — og for freden — end nok så mange atom-bomber.

Garnisons kirke i Rendsborg

Fortsat fra side 7

redes i fuld udstrækning, vel ikke så meget af veneration for dem som i kraft af den pietet, der jo heldigvis i almindelighed næres overfor kirken som et helligt sted; de indgår den dag i dag som en karakteristisk del af dens særlige fysiognomi og værdsættes og påskønnes af den del af menigheden, der har sans for, hvad minderne fra fortiden betyder også for nutiden.

I det danske menighedsliv, der nu rører sig i den gamle danske garnisonsby, har kirken, som forholdene ligger, ikke kunnet leve med, men dens fortid som dansk garnisonskirke er en kendsgerning, som det nok er værd at fæstne sig ved, når lejlighed gives. Så meget mere som danske soldater og befalingsmænd jo nu påny, efter mange års pause, færdes på disse kanter igen.

Marinen går til assistance

Fortsat fra side 13

ves »sundalarm« og stiller i sådanne tilfælde både personel og materiel til rådighed. Desværre giver eftersøgningerne nu og da kun vished om, at en ulykke er indtrådt og menneskeliv mistet. Et eksempel herpå er eftersøgningen af flyvemaskinen »Torlak Viking«. Iøvrigt var marinen her med til at bjerge vraget af maskinen ved hjælp af mineskibene og orlogsværftets store flydekran.

Eftersøgningsarbejdet kan heldigvis tit afblæses meget hurtigt, fordi de

eftersøgte meldes fundne, eller fordi alarmen har været falsk. For nogen tid siden troede man om bord på et skib i Østersøen at have hørt nødråb fra vandet. Ministerygeren »Sølvøen« gik ud, men fandt hurtigt ud af, at alarmen måtte være falsk. Det viste sig, at »nødråbene« stammede fra en søløve, som det pågældende skib selv havde haft med om bord i lasten.

Jo, eftersøgningsarbejdet kan skam også have sine morsomme sider!

5 år i den franske fremmedlegion

Fortsat fra side 18

Jeg ble snart lei av oppholdet og etter 3 måneder spurgte jeg om jeg ikke kunne utskrives. Det ble innvilget, og da jeg ble utbetalt 3 måneders lønn etter 75 centimes om dagen, og det ble ikke så lite i francs. I Algerie hadde vi bare 25 centimes om dagen, men der hadde vi jo også 1000 francs å flyte på.

Den dagen vi skulle reise var vi 20 mann som skulle til 11. kompani. Vi fikk utlevert nye geværer samt 120 patroner og ble så puttet inn i en buss. Reisen gikk over Safi og Mogador og sent på kvelden kom vi til Agadir, den sørligste havnebyen i Marokko, som ligger ved Atlanterhavet. En korporal og et par legionærer med 10 pakkesler, eller moule som de kalles, møtte oss. Da de hadde fått med seg det de skulle ha med seg opp til kompaniet, dro vi avsted. Plassen vi skulle het Kemiz-Imouzer og lå 60 km opp i fjellene.

I bunnen av dalen vi kom ned i rislet det en liten elv, og dalen het Souk-el-Arba. Over elven var det en provisorisk bro som var laget av steiner som var så glatte at flere av oss plumpet uti og fikk oss en dukkert som ingen av oss forsmådde. — Esle- ne kvidde seg for å gå over broen, men da en av eselpasserne lot en av de gamle eslene gå først, fulgte de andre stille og rolig etter. Et av dyrene falt uti, men kom seg fort opp igjen, selv om det var fullpakket av tung last. Vi slo leir og et par av guttene gjorde seg ferdig til å lage middagsmat, mens vi andre hentet vann og brensel. Melk fikk vi kjøpt av noen små arabergutter som lusket rundt leiren. (Fortsattes).

Leverandør til

samtliche

Hærens Afdelinger

N. OLAF MØLLER

Papirhandel en gros . Bogtrykkeri

Frederiksborggade 26

København K . Tlf. C. 456



Indreg. Varemærke

AVERTÉR i

FOLK OG VÆRN!

Bryggeriet **STJERNEN**



Øl og Mineralvande

» FOLK OG VÆRN « udgives af

FORSVARSMINISTERENS FOREDRAGSUDVALG og VÆRNEENS OPLYSNINGSKONTOR

Redaktører: Oberstløjtnant E. J. WIBOLTT (ansvarsh.) og orlogskaptajn H. E. WERN
Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V. Palæ 9615. Postkonto 4885.

Folk ^{OG} Værn

NR. 9

NOVBR. 1951

10. ÅRGANG



Det danske militære atletiklandsholds indmarch på Roms stadion.

INDHOLD:

	Side		Side
»Ungdommen og forsvaret«. Ved cand. jur. N. O. Gottlieb	3	Interview med kommandør de Lichtenberg. Ved Erik Nørgaard	13
»Den jugoslaviske hær«. Af kaptajn Herbert Alboth, Bern	5	»Fem år i den franske fremmedlegion«. Af Harris Olsen	14
»Hærens efterårsøvelse«	7	»Danske soldater med i Rhinhærens hidtil største efter- årsmanøvre«. Af redaktør Tage Jensen	16
»Efter den japanske frede«. Af oberstløjtnant E. Juel Wibolt	8	»Spionage pr. fjernsyn«. Af Henrik Martin	20
»Danske kongeskibe«. Af Otto Ludwig	10	»Siden sidst«. Billedside	22
»Bailey-broene«	12	»Fra skib og kaserne«	23-32

*- køb det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD



SPORTS Beklædning
Rekvisitter

Poul Holm

Sportsmagasin

Silkegade 11

Tlf. C. 3082-13382

Bemærkede De forsidens smukke billede? Dragterne
og skoene m. m. er

leveret af **Sportsmagasinet** - Poul Holm.

Indhent tilbud på vore sidste nye modeller i beklædning
og rekvisitter.



Benyt

PRIVATBANKEN

til alle Deres

BANKFORRETNINGER

MARIUS NIELSEN & SØN

Rederi- og skibsmæglerforretning

KALVEBOD BRYGGE 4

KØBENHAVN V

Telegramadresse: Mariuson

Rigstelefon 195

UNGDOMMEN OG FORSVARET

Den mest omfattende sociologiske undersøgelse, der hidtil er foretaget, har fundet sted i U. S. A. under medvirken af hær, flåde og luftvåben. Resultaterne af undersøgelsen er fremkommet i et værk på fire bind under titlen »The American Soldier«. Undersøgelsen har haft meget stor betydning ikke alene for det amerikanske forsvar, men også for alle civile institutioner og lignende, der beskæftiger sig med ungdomsproblemer.

Statsvidenskabelig konsulent for arbejds- og socialministeriet, cand. polit. Henning Friis nævnte i et foredrag fornylig dette eksempel på, at man i Amerika opfatter løsningen af soldatens problemer og vanskeligheder som en fællesopgave for de militære myndigheder og de institutioner og organisationer i det civile samfund, som for kortere eller længere tid har udlånt ham til militærtjeneste.

De nærmere omstændigheder vedrørende konsulent Henning Friis' foredrag viser, at man også herhjemme forstår betydningen af et samarbejde mellem værnene og de organisationer m. v., der udfylder en stor del af de unges liv før indkaldelsen.

For at skabe mulighed for en fri udveksling af synspunkter mellem medlemmer af DSU's, KU's, VU's og RU's københavnske afdelinger og officerer i hær, søværn og flyvevåben tog de nævnte lokalafdelinger initiativet til en sammenkomst på Frederiksborg højskole i Hillerød i weekenden den 20.—21. oktober 1951. Ved tre møder gennemdrøftede man en række af de problemer, der rejstes indenfor emnegruppen ungdommen og forsvaret.

Konsulent Henning Friis gav søndag formiddag i et sagligt, instruktivt og overordentligt fængslende foredrag en orientering om *ungdommen i dag*, dens vanskeligheder og de opgaver, der kræver en løsning i den nærmeste fremtid. Han nævnte forudsætningerne for nedsættelsen af ungdomskommissionen i 1945 og påviste, hvilke ændringer de unges stilling i samfundet igennem de sidste 20 år er undergået. Konsulenten omtalte, at de unge mellem 15 og 24 år nu udgør omkring $\frac{1}{7}$ af befolkningen, hvilket er lidt færre end tidligere og en noget mindre brøkdel, end det vil blive i løbet af et forholdsvis kort åremål. Og

Indtryk fra en week-end med medlemmer af politiske ungdomsorganisationer og officerer fra hær, søværn og flyvevåben

Ved cand. jur. N. O. Gottlieb.

hermed sprang Henning Friis ind i et interessant og meget alvorligt problem, der om kort tid vil være aktuelt i ungdomsdebatten. Under krigen fandt der en ret kraftig stigning sted i børnefødselstallet. Stigningen fortsatte ind i 1946, og den vil bevirke, at antallet af 14—15 årige omkring 1960 vil være ca. 50% større end i dag. Det vil sige, at uddannelsesanstalter og arbejdsmarked i årene derefter vil stå overfor at skulle opsyge 50% flere unge end man i dag er i stand til.

Virkningen heraf er ikke helt let at forudsige. I øjeblikket har vi ca. 60.000 14—15 årige. I 1957 vil vi have ca. 75.000 og i 1960 ca. 90.000. En temmelig udbredt arbejdsløshed synes at måtte blive den uundgåelige følge, hvis der ikke i tide træffes afgørende foranstaltninger.

Efter omtalen af dette farlige fremtidsperspektiv kom konsulenten ind på det almindelige uddannelsesniveau i Danmark. Karakteristisk er den korte skoletid, som man ude i verden er ved at arbejde sig væk fra.

I U.S.A. er det almindeligt at gå i skole indtil 18 års alderen. Det giver ganske vist ikke større kvantitativ viden, men muligheder for en mere interessant og levende undervisning og bevirker, at der dannes en naturlig overgang mellem barnet og den voksne samfundsborger, en overgangsperiode, som ikke kendes hos vore unge, der lige fra folkeskolen går ud i erhvervslivet til en arbejdsuge på op til 65 timer. Disse unge får aldrig adgang til at »lege« sig gennem overgangsperioden og herigenem opnå en harmonisk udvikling.

Kunne vi i løbet af 5—6 år reformere skoleuddannelsen, forlænge skoletiden, forhøje alderen for de unges indtræden i erhvervslivet og for at gøre overgangen lettere erstatte af-

tenskoler med dagskoler, ville man samtidig have ydet et vægtigt bidrag til løsning af problemet vedrørende den ventede stigning i antallet af unge.

I virkeligheden, mente Henning Friis, er det sjældent, at en truende fremtidssituation vil kunne løses med så konstruktive midler som det her er tilfældet.

Under diskussionen, der fulgte efter foredraget, blev det påpeget, at også værnene var i højeste grad interesseret i at få udfyldt den lakune, der så tydeligt mærkedes mellem skolens ophør og indkaldelsen til den første uddannelse, hvilket bl. a. ville bevirke, at man senere på befalingsmandsskolerne kunne indvinde en del af den tid, der nu anvendes til undervisning i elementære fag. Interessen i at give de unge lejlighed til en mere harmonisk modningsproces er ens i det militære og det civile samfund, begge har interesse i at der opnås overensstemmelse mellem de unges udvikling og den anvendelse, samfundet gør af dem.

Henning Friis beklagede, at vi i Vesteuropa endnu nærer den puritanske opfattelse, at det »at ha' det rart« og at forsøge at lege sig gennem livet er ganske overflødig, ja af nogle med henblik på produktivitet opfattes som direkte skadeligt.

I U.S.A. følges det naturligt, at de unge gennemgår en gradvis modningsproces. I denne indstilling skal man efter talerens overbevisning søge grunden til amerikanernes ganske umilitaristiske tænkemåde. At den tvungne værnepligt i Amerika først er indført på et så sent tidspunkt, skyldes modstanden mod, at de unge rives ud af deres naturlige modningsproces. I Amerika vises da også langt større skepsis overfor militæret og især værnepligten, end man her gør sig forestilling om.

Der udspandt sig senere heftig diskussion om amerikanernes større eller mindre modenhed og dette forholds betydning for disciplin m. v. Forsvarets interesse i sociologiske undersøgelser fremhævedes. At der dog ikke var enighed om at anerkende enhver samfundsanalytisk fremgang af et angreb på ungdomskommissionens undersøgelser. Henning Friis takkede til sidst en tilhænger

af det puritanske livssyn, fordi denne i et angreb på Friis netop havde sagt det, der var pointen i det hele: det gælder om i tilværelsen at gøre arbejdet til en leg, — arbejdsglæden skal sættes i højsædet.

Forud for søndagens formiddagsmøde fandt der lørdag eftermiddag og aften en drøftelse sted om *ungdommen og den nye forsvarsordning*. Til belysning af spørgsmålene indenfor dette emne indledtes diskussionen med en kort oversigt og gennemgang af 3 betænkninger, der har haft indflydelse på den nye forsvarsordning. Kaptajn R. M. Larsen gav et overblik over ungdomskommissionens betænkning og påpegede herunder, at ungdomskommissionen med begrebet demokratisering ikke havde haft til hensigt at ændre kommandoforholdene, men alene har givet udtryk for et ønske om at forbedre ånden i værne- og forholdet mellem de forskellige personelgrupper samt at sikre alle (kvalificerede) adgang til de højeste stillinger; man ønskede ikke at mindske disciplinen, men at skabe forudsætninger for, at disciplinen kunne bygge på gensidig tillid og en solidarisk kammeratskabsfølelse. Kaptajnen understregede senere, at der til stadighed ville være behov for en å jourføring af demokratiseringsbestrebelsene.

Oberstløjtnant E. F. Frigast redegjorde for rationaliseringskommissionens betænkning, der gik ind for en effektivisering af uddannelsen gennem modernisering af undervisningen, indførelse af uddannelsesmidler og forbedring af lokaleforhold, ved at skabe forståelse hos de indkaldte af meningen med uddannelsen, ved indførelse af faget medborgerkunskab og ved på befalingsmandsskolerne at indføre undervisning i pædagogik. Man gik endvidere ind for en inddeling af uddannelsesstiden i 5 klasser, således at træningen skulle finde sit kulminationspunkt kort før hjemsendelsen. Endelig ville det være af stor betydning for de uddannende myndigheder at få rådighed over større beløb til anvendelse af uddannelsesforanstaltninger m. v.

Som sidste indleder fremstillede folketingsmand Per Hækkerup hovedlinierne i forsvarskommissionens betænkning vedrørende værnenes personelforhold. Per Hækkerup beklagede, at vore befalingsmandskorps gik glip af mange unge lederbegavelser, — han opfordrede de politiske ungdomsorganisationer til at anspore deres medlemmer til at tage uddannelse til værnepligtige befalingsmænd, og han fremhævede, at det også for Radikal Ungdom og for Retsforbundets ungdomsorganisationer måtte være en selvfølgelig opgave at medvirke til at skabe de bedste vilkår for det indkaldte mandskab.

På grundlag af indledernes indlæg i almindelighed og i særdeleshed nogle udtalelser af folketingsmand Per Hækkerup om sit indtryk af officerskorpssets stilling til personelordningen m. v. udspandt der sig i løbet af aftenen en livlig diskussion mellem medlemmer af ungdomsorganisationerne og officererne.

Man drøftede værnenes befalingsmænd, messeforhold, de værnepligtiges vilkår, disciplinens og eksercitsens betydning og anvendelse, effektiviteten i værnene, muligheden for at benytte civile lærere, pressens behandling af forhold inden for værne- og økonomiske forhold, og ikke mindst de værnepligtiges tilpasningsvanskeligheder. En repræsentant for RU, København, var forfærdet over at høre ordet »standsdisciplin« og svarbemærkningen om, at man ved dette begreb alene angav en naturlig norm for den opførsel, der burde udvises af standens medlemmer, lod ikke til at berolige ham.

Som udtryk for den naturlige pligtfølelse, der bør besjæle en ansvarsbevidst soldat, hørte man om den schweiziske rekrut, der med svaret: »Jeg er schweizer« begrundede, at han fortsatte med geværeksercits, skønt instruktøren havde vendt ryggen til.

Ilovedparten af de værnepligtige møder til uddannelse med en positiv indstilling, fremhævede den fungerende retningsfører for forsvarrets velfærdstjeneste (folk og værn), folketingsmand Victor Gram. Denne indstilling viger imidlertid i alt for mange tilfælde for en negativ holdning inden hjemsendelsen. Befalingsmandskorpset alene har mulighed for at råde bod på dette forhold. Befalingsmændene bør ved løsningen af denne meget vanskelige opgave mødes med al mulig forståelse, men det bør ikke glemmes, at alene det faktum, at ungdommen reagerer over for forholdene inden for forsvarret, som den gør, viser at der er noget, der må ændres.

Diskussionen gik videre med indlæg fra såvel civile som militære deltagere, og ordstyreren havde al sin autoritet behov for at få debatten afsluttet på et — med henblik på søndagens to møder — nogenlunde rimeligt tidspunkt, men endnu længe efter at mødet var hævet, vedblev meningsudvekslingen mand og mand imellem i smågrupper, under spadsereture i højskolens park og rundt om på værelserne.

Medens såvel drøftelserne i forbindelse med Henning Friis's foredrag om ungdommen i dag og debatten lørdag aften om ungdommen og den nye forsvarsordning havde et teoretisk og akademisk præg, nærrede man håb om, at diskussionen under sammenkomstens tredje og sidste møde, søndag eftermiddag, ville fremkalde forslag af mere konkret karakter eller dog vise vej fremad til et nærmere samarbejde under en eller anden form mellem de politiske ungdomsorganisationer og værnenes værnepligtige og faste personel.

Man havde opfordret kaptajn løjtnant K. E. Gabel-Jørgensen til at fremsætte et indledende indlæg vedrørende emnet for eftermiddagens drøftelse: *Ungdomsorganisationerne og forsvarret*. For de politiske ungdomsorganisationer indledte hr. Jonas Joensen fra RU og hr. Ib Strenov fra VU.

Hr. Joensen talte først. Han erkendte, at han og hans kammerater befandt sig i en ejendommelig situa-

tion. Man er negativt indstillet over for forsvarret, et synspunkt han ikke fandt det nødvendigt at uddybe yderligere, men på den anden side accepterede taleren det som en fællesopgave for de politiske organisationer og forsvarret at søge at skabe de bedst mulige forhold for det indkaldte mandskab. Med henblik på den udvikling, der har givet officererne en central plads i samfundet, betonedes hr. Joensen, at det for RU var det væsentligste, at officererne fik interesse for inden for forsvarret at skabe en central plads for det menneskelige. Taleren bemærkede, at RU ikke kunne se det som sin opgave, at inspirere sine medlemmer til at påtage sig uddannelsen til værnepligtig officer, og han understregede senere som sit synspunkt, at vi i langt højere grad end effektive soldater har brug for borgere, der er velegnede til at leve i et demokratisk samfund.

VU's indleder, hr. Ib Strenov, tilsikrede VU's principielle støtte til ethvert forsøg på at forbedre forholdene i forsvarret. Taleren gav sin organisations tilslutning til samarbejde med værnene på studiekreds-basis.

Mellem de to ovennævnte indledere fra ungdomsorganisationerne fremsatte kaptajn løjtnant Gabel-Jørgensen sit indlæg, der indeholdt en række konkrete forslag til etablering af et snævrere samarbejde mellem de interesserede parter. Han fastslog, at ungdomsorganisationerne kan bistå værnene ved at bibringe deres medlemmer forståelse af samfundsproblemer og forsvarrets nødvendighed, ved at medvirke til at skaffe egnede lederemner til befalingsmandsuddannelse og ved at tage sig af de soldater, der ved indkaldelsen rives ud af deres milieu og har vanskeligt ved at skabe nye kontakter.

Ungdomsorganisationerne vil på deres side kunne have glæde af et samarbejde med værnene. De vil få større lejlighed til at komme i forbindelse med fremmede unge og vil måske ad denne vej kunne tilføre deres organisationer nyt blod.

Taleren gav nogle praktiske anvisninger for samarbejdets tilrettelæggelse og sluttede med at opfordre forsvarrets velfærdstjeneste (folk og værn) til at søge at bringe repræsentanter for ungdomsorganisationerne og værnene sammen.

Efter diskussionen om de opkastede spørgsmål isprængt efterdønninger fra gårdsdagens og formiddagens drøftelser sluttede mødet og dermed en sjældent interessant weekend. Man følte, at man var kommet til forståelse af en række spørgsmål, man før ikke havde haft kendskab til. Ved åbenhjertige meningsudvekslinger var en række misforståelser og fordomme ryddet af vejen. Der er al mulig grund til at være københavnsafdelingerne af DSU, KU, VU og RU taknemmelig, fordi de ved det udviste initiativ skabte forudsætningen for den stedfundne weekend-sammenkomst, der måske vil kunne give anledning til et nærmere samarbejde til gavn for de værnepligtige og for forsvarret som helhed.



Manøvrebillede fra den jugoslaviske hær.



Jugoslavisk fodfolk under stormangreb.

DEN JUGOSLAVISKE HÆR

Af „Folk og Værn“s svejtsiske medarbejder kaptajn *Herbert Alboth*

Den jugoslaviske hær, der i dag står som vestlandenes vagtpost i Europas sydøstlige hjørne, rykker i dag — ansigt til ansigt med de hyppige væbnede episoder ved Jugoslaviens grænser — mere og mere frem i rampelyset. Den styrke og slagkraft, Tito's armé er i besiddelse af, vil til syvende og sidst afgøre spørgsmålet om, hvorvidt Sovjetunionen og dens vassaller vover angrebet på Jugoslavien og anser det for muligt at komme i besiddelse af det for Sovjet vigtigste mål: Adriaterhavskysten.

Den ufattelige bureaukratisme og den næsten uigennemtrængelige hemmelighedssfære, der i dag i Jugoslavien og også i informationsministeriet i Belgrad omgiver alle hærens anliggender og gør det sværere for udenlandske journalister at foretage en værdibedømmelse af den jugoslaviske hær, bidrager ikke til herigenem at bedømme det jugoslaviske forsvars chancer særlig optimistisk. Hvis man vil bedømme den jugoslaviske hær, er man derfor henvist til almindelige oplysninger og ydre indtryk, som man imidlertid i dag kan få mange af, efter at udenlandske korrespondenter efter bruddet med Moskva igen kan bevæge sig frit rundt i landet.

I Belgrad henviser man gerne til, at den jugoslaviske hær i dag er den stærkeste på det europæiske kontinent, og at den råder over en rig krigserfaring, som den tilegnede sig i krigen mod Hitlers tropper. Med henblik på det mandskab, der i dag er under våben, og som anslås til 400.000—450.000 mand, kan denne påstand fuldt holde stik. Men store dele af dette mandskab bruges imidlertid til vejbyggeri og vigtigt fabriksbyggeri samt indsættes i hærens egne fabrikker og virksomheder.

Ligeledes kan det i dag også siges uden betænkning, at hærens mandskab er af det bedste materiale, hvoraf der med god uddannelse og udrustning kan skabes tapre og nøjsomme soldater. Ikke alene befrielseskrigens historie under Tito, men også



Skak er et af de kæreste spil i de jugoslaviske værn. Billedet viser officerer og matroser fra den jugoslaviske marine, der spiller skak i deres fritid.



Jugoslaviske pionerer i færd med at bygge en pontonbro over Donau.

beretninger fra tidligere kamphandlinger bekræfter dette. Den nuværende hær opstod af den lille begyndelse til partisanarmeen fra årene 1941/45, der siden udviklede sig gennem grupper og afdelinger, brigader og divisioner til en stridsmagt, der henimod slutningen af krigen talte over en million soldater.

Alene bedømt gennem ydre indtryk kan man i dag forstå de bekymringer, hærledelsen må nære med hensyn til udrustningen. Den jugoslaviske generalstabschef, *Koca Popovic's* rejse til U.S.A., London og Paris for at forhandle med disse landes forhandlere om anskaffelse af våben og udrustning til Jugoslavien fortæller om bydende nødvendighed. Jugoslavien har, efterhånden som dets industrialiseringsplaner skrider fremad, opstillet en hel række rustningsvirksomheder, som imidlertid ikke formår at tilfredsstille den nuværende hærs behov eller først lige er begyndt med produktionen, f. eks. hvad angår panservogne. Fodfolkets bevæbning består for størstedelen stadig af et sammensurium af våben med forskellig rækkevidde, kaliber og ammunition. Man kan alene danne sig et billede af uddannelsesvanskelighederne, når man ved, at f. eks. i en enkelt bataillon anvendes maskinpistoler af både russisk, tysk, italiensk og engelsk oprindelse, og at der til disse våben kun står en bestemt ammunitionsmængde til rådighed, enten krigsbyttet eller de mængder, der blev overladt Jugoslavien af russerne før sommeren 1948. Hårdt føles disse mangler på områder som luftvåbnet, luftværnet, panservåbnet og panserværnet. Det blev fra forskellige sider fortalt mig, at manglen på våben endnu er så stor, at man nogle steder kan se enkelte enheder med trøgværer ved fægtningsuddannelse.

Bedømt udefra gør flyvevåbnets, marinens og officersskolernes folk rent soldatermæssigt det bedste indtryk. Soldaterne fra fodfolket og de øvrige våbenarter falder i almindelighed igennem på grund af deres alt



Jugoslavisk fodfolk.



Den jugoslaviske hær lægger ved uddannelsen af enhederne stor vægt på livet i den frie natur, for at soldaterne kan vænnes til liv og kamp i bjergene og skovene fjernt fra de ordnede kaserneforhold. Vort billede viser en telthvivuak.

for tynde og slidte uniformer og deres dårlige fodtøj. Også på dette område hersker den største mangel trods store anstrengelser. Folkene ser imidlertid i al almindelighed sunde og ret velnærede ud, således at forplejningen i hær og folkemilitsen ser ud til at være god og rigelig. Lønnen derimod giver ikke adgang til nogen som helst ekstravagancer, hvad jeg erfarede i Dubrovnik gennem en soldat, der tiggede om cigaretter.

Amerikas hjælp viser sig imidlertid allerede tydeligt. Således kunne jeg i forskellige områder af landet se flere og flere amerikanske jeeps i hæren. Ledende kredse i hele landet har tiltro til, at Jugoslavien snart vestfra kan få den store mængde våben og udrustning, der er så bittert nødvendig i den nuværende situation. Til leveringerne hører også krigsvigtige råstoffer, hvormed Jugoslavien kan holde sin egen krigsindustri i gang. Man må huske på, at Jugoslavien i efterkrigsårene opbyggede sin hær fuldstændig med den røde hær som forbillede, både hvad angår bevæbning og formering, og man var henvist til leverancer fra Tjekkoslovakiet, som kun ankom i mindre mængder og meget spredt. Jugoslaviens hær står derfor nu faktisk overfor en fuldstændig ombevæbning og omorganisation. En del af de efter krigen

udstede reglementer skal allerede delvis være inddraget, nye anvisninger er provisorisk blevet udgivet eller er i hvert fald gået i trykken.



Efter at handelsforbindelserne med alle kominformlandene var afbrudt, blev Jugoslavien tvunget til selv at fabrikere vaabene i egne fabrikker. Billedet viser en raketkaster med en kaliber paa 60 mm, der kan udskyde saavel spræng- som hulprojektiler. Den vil muligvis ogsaa kunne bringes i anvendelse mod panser.

Uddannelsestiden, der er 3 år indenfor luftvåbnet og panservåbnet, 4 år indenfor marinen og 2 år indenfor de øvrige våbenarter, skal foreløbig ikke ændres. Derfor udbygges ungdommens førtjenstlige uddannelse, hvortil der er dannet centre i hver by og landsby. Indenfor rammerne af denne uddannelse opøves også unge piger i våbenbrug, således at de senere kan optræde i manøvrer og øvelser på lige fod med deres mandlige kammerater. Særlig betydning tillægges uddannelsen af en tilstrækkelig reservestyrke af krigspiloter. Til dette formål har man dannet særlige ungdoms svæve- og motorflyvegrupper indenfor de i 1948 grundlagte nationale flyveskoler. Denne organisation befatter sig også med uddannelsen af unge faldskærmsudspringere. Uddannelsen her og i det hele taget uddannelsen indenfor flyvevåbnet har i de sidste uger kunnet lægges an på bredere grundlag, efter at forøgede brændstofleveringer er kommet til landet.

Vore billeder, der hører til de første billeder af den jugoslaviske hær, som vises offentligt i udlandet, giver et førstindtryk af denne armé, der i fremtiden antagelig rykker mere og mere ind i verdenspolitikens projektlørllys.



Det første billede af det jugoslaviske panservåbens prototype, som den i dag fremstilles. Dens vægt er mellem 30 og 40 tons, og kanonkaliberen ligger mellem 70 og 80 mm.



I hver Landsby findes centre for en forudgaaende militær uddannelse af ungdommen, der her bliver uddannet i samtlige militære discipliner. Også piger tager del i denne uddannelse.



Hærens Efteraarsøvelse

der varede fra den 20. til 25. september, var i år henlagt til Midt- og Sydsjælland, og der deltog denne gang ca. 10.000 mand og 1300 motorkøretøjer. Øvelsen var tilrettelagt af chefen for Østre landdelskommando, generalmajor V. Bjerregaard, og partiførere var chefen for region VI, generalmajor F. L.

Hvalkof, og chefen for gardehusarregimentet, oberst H. M. A. Fog.

Fot: Rubæk og Zimmermann.



Generalmajor Hvalkof.



Oberst Fog.



5

2. Alle de nye våben var i brug, også Dysekanonen, den amerikanske rekylfri kanon, der ikke er tungere end at man lige kan tage den på nakken. — 3. Faxe kalkbrud dannede en malerisk ramme om nogle af de heftige træfninger. — 4. Øvelsen blev fulgt med stor interesse af egnens befolkning. — 5. Fremrykningen til kampen om Faxe. — 6. Øvelsen overvåredes af en række gæster, bl. a. af chefen for atlantpagtens nordregion, admiral, sir Patrick Brind og general Festing fra SHAPE. Forsvarsminister Harald Petersen besøgte naturligvis også øvelsестerrænet og orienteres her af generalmajor V. Bjerregaard og oberst Gundelach.



2

3





General MacArthur.

Efter den japanske fred —

Af oberstløjtnant E. Juel Wiboltt.

stolthedskompleks, men drog ganske simpelt den slutning af nederlaget, at den gamle politik måtte have været forkert. Det, det gjaldt om nu, var derfor at »bevare ansigtet« på deres egen maner, nemlig ved smilende at acceptere det uundgæelige og søge nye veje frem.

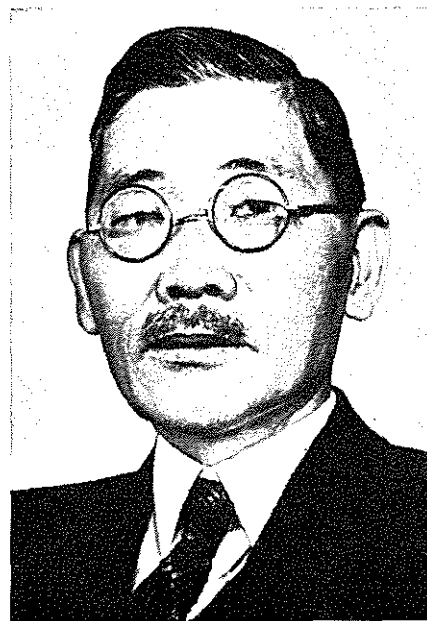
Derfor underordnede de sig general MacArthur som »Supreme Commander for Allied Powers« (S. C. A. P.), og interesserede sig ikke videre, hverken for »den fjernøstlige kommission«, der var sammensat af de 13 nationer, de havde været i krig med, eller for »det allierede kontrolråd« i Tokio, der repræsenterede U. S. A., England, Sovjet og Kina. For både kommissionen og kontrolrådet var svage på grund af den splid, der hurtigt opstod mellem øst og vest. Men S. C. A. P., der understøttedes af amerikanske bajonetter og lededes af en enkelt mand, var ganske åbenbart den, der havde magten.

*

Derfor lystrede de S. C. A. P. og gennemførte en række reformer, der sigtede på at indlede en ny, japansk æra som demokratisk stat.

De gik med til at afskaffe kejseren som gud. De demobiliserede villigt og var indforstået med at måtte aflevere de erobrede lande og øerne i Stillehavet. Da en »Nürnbergprocess« dømte den tidligere så forguede ministerpræsident Tajo og 6 af hans nærmeste medhjælpere til døden samt lod 700 andre krigsforbrydere henrette, medens 4000 blev idømt fængsel, vakte dette tilsyneladende liden interesse.

Japanerne modsatte sig heller ikke en ny arbejderlovgivning, der opmuntrede til stiftelse af fagforeninger og sikrede arbejderne ret til at forhandle kollektivt. De modsatte sig



Tidligere ministerpræsident Tajo.

heller ikke en storstilet afmontering af krigsindustrien som en del af krigsskadeserstatningerne.

Der var heller ingen modstand, da det økonomiske monopolsystem, der gav magten over ca. 70 af alle nøgleindustrier til nogle få, samarbejdende familier (Zaibatsu) blev sprængt, og jordbesidderne fandt sig uden at kny i en jordreform, der gav jord til de 46 % af bønder, som tidligere svarede 50—70 % af høsten i forpagtning til dem.

Alt dette blev endda gennemført ved hjælp af selve de japanske administrative og politiske organer; og den ny demokratiske forfatning var ikke et diktat.

Den blev lovformeligt vedtaget af det japanske kabinet, selv om den var redigeret af amerikanske penne og selv om kabinettet ikke gjorde andet ved den end at oversætte og »frisere« teksten til japansk. Denne forfatning af 3. november 1946 gør kejseren til et symbol for staten. Parlamentet består af et overhus, hvis halve antal medlemmer fornyes hvert 3. år og et underhus, der vælges for 4 år. Der indførtes desuden vestlig parlamentarisme, presse- og forsamlingsfrihed, kvindens ligestilling og adskillelse mellem stat og kirke.

*

Det Japan, der nu til belønning har fået en enestående mild fred, fremtræder derfor som et land, der er ivrig efter at efterleve demokratiets love og har lagt et solidt grundlag herfor.

Spørgsmålet bliver så, hvor dybt dette demokrati og denne vilje til samarbejde med vestmagterne stikker, — eller med andre ord, om Japan ikke er ved at gøre kunststykket fra sidste århundrede om: at acceptere det uundgæelige, men forblive det gamle Japan.

Det gamle Japan hvilede først og fremmest på autoritetstroen. Kejseren var gud, kapitalistlikken anerkendtes uden videre på samme måde som f. eks. bonden som en naturlig ting underkastede sig godsejeren og hustruen sin husband.

Det falder i øjnene, at general MacArthur selv benyttede sig af denne autoritetstro til at skabe respekt om sig. For selv om han indførte demokratiske reformer og gjorde det i samarbejde med de japanske politikere, omgav han sig med en utilnærmelighed, der ikke var stort mindre end kejserens i fordums tid. I sin vel bevogtede residens og i sin bil, når den susede gennem gaderne, så det bukkende folk kun fik et glimt at se af »den ophøjede«, var han en slags erstatning for kejserguden.

Det falder også i øjnene, at selv om jordreformen måske er den reform, det vil blive vanskeligst at anfaste, virker den gamle feudale ånd alligevel så stærkt, at bønderne så at sige overalt har ladet deres tidligere

Da de europæiske skibskanoner i midten af det sidste århundrede »åbnede« Kina og Japan, tog Peking og Tokio konsekvensen på vidt forskellig og dog i virkeligheden samme måde.

Kina nægtede at acceptere den europæiske civilisation, Japan derimod adopterede den. Men Kina blev ved med at være Kina, og Japan blev ved med at være Japan. Resultatet blev et svagt Kina, men et stærkt Japan, der slog både Rusland og Kina, erobrede Korea og Manshuriet, slog vestmagterne ud på en lang række markeder og først selv blev slået ud, da det under sidste verdenskrig stødte militært sammen med U. S. A. i Stillehavet.

Da dette Japan kapitulerede den 14. august 1945, blev U. S. A. derfor ikke alene stillet overfor et vældigt økonomisk fallitbo. Det blev også stillet overfor den opgave at omskabe den japanske mentalitet, fordi dette var en grundlæggende betingelse for at skabe en fredelig, demokratisk stat. Thi, som tilfældet var med Tyskland i Europa, gik man ud fra, at der kun på denne måde kunne skabes sikkerhed for ny trusler mod freden i Østasien.

De 2 søjler — ubetinget autoritetstro og militært hieraki — der havde båret det tidligere Japan, måtte derfor omstyrtes og erstattes med vestlig parlamentarisme og frihed.

*

Man havde ikke ventet, at dette ville forløbe uden kraftig og åbenlys modstand; for autoritetstroen, der gav sig sit fornemste udslag i, at kejseren dyrkedes som en gud, syntes at være folkets egentlige religion; og på de japanske øer stod ubesejrede hære, der let kunne forsvinde op i bjergene og indlede en partisankrig.

Men det gik helt anderledes. Som i sin tid, da Japan blev »åbnet«, fandt japanerne sig tilsyneladende i det uundgæelige. De bukkede og smilede affabelt. De havde intet europæisk

herrer, godsejere, overtage ledelsen af de ny selvstyreorganer som en ganske naturlig ting.

Ser man endelig på det politiske, har forholdet som nævnt været det, at U. S. A. til stadighed har ladet landet selv om at vælge sin regering og intet påtvunget denne.

Straks efter kapitulationen blev der dannet et konservativt koalitionskabinet, bestående af »de progressive«, der senere har taget navneforandring til det misvisende »demokraterne«, samt »de liberale«, der i virkeligheden står på konservatismens højre fløj.

Disse to partier er desuden direkte, omend moderniserede, fortsættelser af de gamle førkrigspartier, og den af S. C. A. P. udrensende, tidligere leder af de liberale, Ichiro, anses stadig for at have størst indflydelse i partiet, selv om han officielt er erstattet af den nuværende premierminister Yoshida.

Ved valgene i 1947 blev socialdemokraterne ganske vist det stærkeste parti og fik del i regeringen. Men de måtte alliere sig med demokraterne og svækkedes desuden af kommunistisk agitation.

Ved valgene i 1949 led derfor både socialdemokrater og demokrater et stort nederlag, medens de liberale under Yoshida, der vendte sig kraftigt mod kommunisterne og havde Mac Arthurs bevågenhed, vandt en vældig sejr.

Regeringen Yoshida, der stadig sidder på et overvældende flertal i parlamentet, synes derfor at være meget stærkt, og valgene til overhuset i 1950 samt kommunevalgene i 1951 har bekræftet dette.

*

For så vidt synes alt godt. Men ligesom adskillige tegn, som sagt, tyder på, at den gamle, japanske mentalitet, man kunne sige naturligvis, ikke er blevet udryddet på 6 år, tyder andre tegn på, at Yoshida ikke alene ved dette, men også har manøvreret på en sådan måde, at han ikke indrepolitisk kan drages til ansvar for at have sat sit navn under reformerne.

Han er klart antikommunistisk, og det er bl. a. ved denne politik, at han har nået magten. Men han har stadig understreget, at han ikke er ansvarlig for general MacArthurs politik; og da han f. eks. anbefalede den ny forfatning, gjorde han udtrykkelig parlamentet opmærksom på, at man ikke havde noget andet valg. Som et slags alibi har han desuden fået gennemført, at han har fået alle S. C. A. P.'s direktiver skriftligt.

Både med hensyn til de indre reformer og med hensyn til udenrigspolitikken står han desuden på et standpunkt, der vistnok er karakteristisk for japansk mentalitet. Han siger ganske enkelt, at naturligvis var den gamle japanske politik forkert, men mener måske dermed ikke i og for sig, at den var det moralsk. Det er det rent praktiske resultat, nederlaget, der viser det.

Derfor har Japan kapitulert og rettet sig efter sejrherrene, hvad der kun er naturligt og praktisk og ikke

på nogen måde nedværdigende. Man ville tværtimod have »tabt ansigt« ved at stampe hjælpeløst mod brodden.

Men nu er det på den anden side sandelig også vestmagterne, der må tage konsekvensen og hjælpe Japan på fode igen.

Derfor finder japanerne det ganske rimeligt, at de får en mild fred og at U.S.A. f. eks. har anvendt mere end 2 milliarder dollars på den japanske genopbygning — og vel at mærke samtidig til sin egen fordel, fordi Japan nu engang er så vigtig en brik i Washingtons spil.

Derfor er japaneren heller ikke særlig tilbøjelig til at opruste, så længe Japan er så fattigt, som det er. Det er i hvert fald vestmagterne, der må klare økonomien hertil; thi Japan peger blot på, at det jo efter ordre har afleveret alle de markeder, der leverede det råprodukter til dets industri, og at det ikke ved eget jordbrug kan dække mere end $\frac{1}{3}$ af sit levnedsmiddelbehov.

Skal Japan stå på egne ben — og det ønsker vestmagterne både af økonomiske og politiske grunde — må det derfor f. eks. have sine markeder tilbage; og der kunne måske også være tale om at billiggøre industriens omkostninger ved at nedsætte lønningerne.

Hvis man skal danne sig et begreb om fremtidens Japan, må man derfor — og det gælder sikkert alle asiatiske lande — næppe hengive sig til den tro, at det vil blive en tro kopi af vestligt demokrati.

Det er ønsketænkning at tro, at mentaliteten er ens i øst og vest; for det er den ikke, — ikke endnu. Ja, den bliver det måske aldrig. Vestens pukken på sin moral, sin livsanskuelse som det eneste rigtige, er endnu uforståelig, ja direkte irriterende for gennemsnitsorientaleren. Han har helt andre begreber om selv så tilsyneladende simpel en ting, som hvad der er »fair« og hvad ikke, og han anerkender på en helt anden måde end vesterlændinge magt, tradition og religion.

Det vil derfor være sandsynligt, at Japan vel har bøjet sig, og bøjet sig smilende, for overmagten, men at det



Premierminister Yoshida.

alligevel vil gå sine egne veje, så snart det får evne dertil.

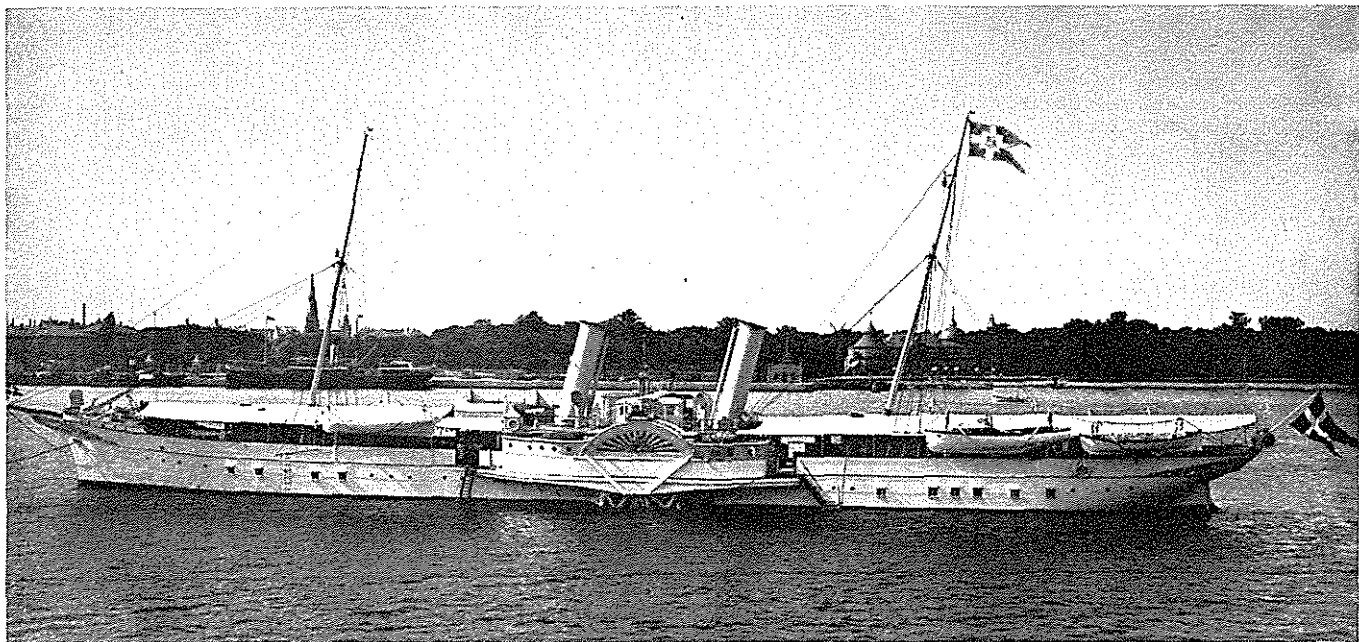
Det, det gælder om, er i så fald at føre en politik, som medfører, at Japan i så høj grad som muligt får fælles interesse med den vestlige verden — og får respekt for dens magt og kunnen.

Det må herunder erindres, at Kina og Japan i virkeligheden er et økonomisk hele, fordi Kina har nærhed, arbejdskraft og råvarer, medens Japan har industri og en vel udviklet organisation. På længere sigt må man derfor imødesee forsøg på en tilnærmelse mellem Tokio og Peking, der hurtigt vil opdage, at et økonomisk samarbejde med Sovjet ikke lønner sig, men at et japansk-kinesisk samarbejde vil kunne udstrække sin hånd over hele Asien.

Det, det gælder om på længere sigt, er måske derfor at føre en politik, der bevirker at et sådant japansk-kinesisk samarbejde føres i forståelse med den vestlige verden. — Thi først da vil der over hele jorden være dannet et forbund så mægtigt, at ingen vil kunne bryde freden.



Moderne hus i Tokio i gammel stil. Japan er Japan.



Det gamle »Dannebrog«.

Danske kongeskibe

Af
Otto Ludvig

EN altid velkommen gæst i danske havne er kongeskibet »Dannebrog«. Det smukke, hvide skib er med til at bringe kongen i forbindelse med selv de mindste øers indbyggere.

Begrebet »kongeskib« er iøvrigt her i landet meget gammelt. Danmarks konger har ganske naturligt gennem tiden vist søen stor interesse. Chr. IV hejste ofte sin kommando på et af flådens skibe og var f. eks. en gang sejlende helt op til det nordlige Norges kyster. Det var i 1599, hvor kongen selv ville være med til at hævde Danmarks højhedsret over Finmarken. Den næste danske konge, Frederik III, viste også vor flåde stor interesse, og var vist den første herhjemme, der lod bygge et særligt kongeskib. Fartøjet, en galej, var af ret beskeden størrelse. Det førtes iøvrigt af Cort Adeler.

Siden har de danske konger næsten alle haft deres specielle skibe, som har bragt dem rundt til alle dele af landet og styrket forståelsen hos dem af vor flådes betydning. Af et par af de gamle kongeskibe, fregatterne »Elefanten« og »Kronen«, findes der endnu smukke modeller i orlogsværftets modelsamling.

Det er værd at bemærke, at det danske søværns første dampskib var et kongeskib. Frederik VI var meget opsat på at få indført dampdrevne skibe i flåden, men admiralitetet strittede imod ud fra den formening, at dampskibe ikke egnede sig som orlogsfartøjer. Imidlertid fik løjtnant Bodenhoff under et ophold i England ordre til at se sig om efter et dampskib, der ville egne sig til brug for kongen. I 1824 købte løjtnanten på marinens vegne dampskibet »The Eagle« for 4.500 engelske pund. Ski-

bet, der blev omdøbt til »Kiel«, skulle faktisk agere som et forsøgsskib. Når kongen ikke sejlede med det, skulle det bruges som bugserfartøj og depecheskib. Hvis det viste sig velegnet, ville admiralitetet måske gå ind for dampskibe til krigsbrug. Frederik VI gjorde flittigt brug af »Kiel«, og det samme gjorde Christian VIII. Sidstnævnte konge fik iøvrigt i 1841 bygget et nyt dampskib i London, »Kiel«, der havde gjort god gavn i alle retninger, blev nu udlånt til postvæsenet, mens postdamperen »Mercurius« var til reparation. Da »Kiel« kom tilbage fra tjenesten på Storebælt, var det imidlertid meget medtaget, og admiralitetet havde i sinde at kassere det. Kongen satte sig imidlertid imod dette, hvorfor det overgik til reserven. Endnu i nogle år brugte Christian VIII skibet ved siden af det nye kongeskib, der iøvrigt bar navnet »Ægir«. Ind imellem blev »Kiel« brugt til passagerskib og omdannedes endelig i 1852 til tropskib, hvorefter det i 1864 udgik af flådens tal.

»Ægir«, der var bygget af jern, var smukt udstyret og armeret med seks små kanoner. Kongen var glad for skibet, men i 1853 udtalte hans efterfølger, Frederik VII, ønske om at få et andet skib. Riget fattedes imidlertid penge, og det var derfor nødvendigt at se sig om efter et brugt skib. Opmærksomheden henleddes på postdamperen »Slesvig«, der købtes i 1855 og gennemgik en mindre ombygning. Også Frederik VII færdedes ofte på søen, og da han døde i 1863, overførtes hans lig fra Holnæs til København med »Slesvig«.

I 1866 førte »Slesvig« den 22. september prinsesse Dagmar til hendes bryllup i St. Pedersborg. I 1880 af-

løstes skibet af hjuldamperen »Dannebrog« og blev ombygget til tropskib. På sine sidste dage indtog »Slesvig« rollen som depotskib under bygningen af Middelgrundsfortet, hvorefter det i 1880 blev ophugget.

Hjuldampskibet »Dannebrog« var som sin forgænger bygget af jern. Tegningerne til det var leveret af orlogsværftet, men bygningen blev overdraget Burmeister & Wain. Skibet løb af stabelen den 6. oktober 1879, og prøveturen fandt sted den 7. juni 1880. Straks efter prøveturen kom det på togt i danske farvande, og Christian IX brugte skibet flittigt lige indtil sin død. Enkelte gange kom skibet også uden for Danmark. F. eks. førte det den 29. juni 1893 kongeparret til Parkestone i England, hvorefter kongeparret rejste til London for at overvære Hertugen af Yorks og prinsesse Marie af Tecks formæling. Den 27. juli samme år vendte »Dannebrog« tilbage til Esbjerg.

Den 23. november 1905 sejlede skibet under eskorte af panserskibet »Olfert Fischer« og krydseren »Gejser« til Oslo med prins Carl af Danmark og hans familie om bord. Den 1. december vendte skibene tilbage til København.

Den 22. juni 1906 skulle prins Carl og hans gemalinde krones i Trondhjem som kong Haakon VII og dronning Maud af Norge. I den anledning rejste den danske kronprins, den danske kronprinsesse og prins Harald til Trondhjem om bord i kongeskibet, der ved denne lejlighed eskorteredes af panserskibet »Herluf Trolle« og på et stykke af vejen af krydseren »Hekla«. Efter højtideligheden i Trond-

hjem besøgte »Dannebrog« flere norske havnebyer.

»Dannebrog« havde en længde af 60,65 m. Man kunne godt have tænkt sig det noget længere, men det skulle passe til havneforholdene i Lübeck. Da skibet i 1906 kom hjem fra Norge, skulle det gennemgå en hårdt tiltrængt hovedreparation, og da man ikke mere behøvede at tage hensyn til havnen i Lübeck, besluttede man samtidig at forlænge skibet. I december 1906 skar man »Dannebrog« over på midten og forlængede det med ca. 10 meter. Samtidig fornyedes skibets kedler, ventilations- og varmesystem samt apteringen. Farten øgedes til 13,4 knob. Allerede den følgende sommer var kongeparret på togt med det ombyggede »Dannebrog« i danske farvande.

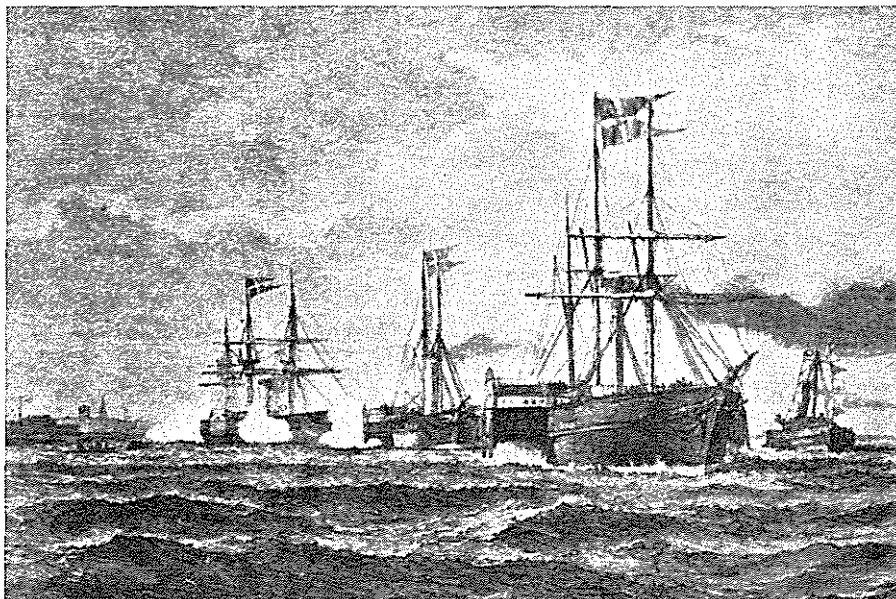
I 1909 førte det gamle »Dannebrog« Frederik VIII og hans dronning til et besøg i Rusland, hvor der ankredes op ud for Kronstadt. Sin sidste sørejse gjorde kong Frederik iøvrigt med »Dannebrog«, der i maj 1912 førte hans lig fra Travemünde til København under eskorte af »Olfert Fischer« og »Peder Skram«.

Skønt uddannet som officer i garden holdt Christian X meget af søen. Allerede i 1913 var kongen og dronning Alexandrine med skibet på besøg i flere danske provinshavne og aflagde tillige visit i Landskrona og Rostock. Kongen viste iøvrigt dette år danske sejl sportsfolk, at de i Limfjorden har en dejlig og skøn tumleplads, idet han også lod skibet anløbe Lemvig.

Det følgende år var kongen og dronningen med »Dannebrog« på langtur til England, Holland og Frankrig. Dermed var det slut med kongeskibets sejlads for lang tid. Under hele den første verdenskrig lå »Dannebrog« oplagt. Men i 1919 stod skibet med majestæterne om bord atter ud på togt. Dette år var gamle »Dannebrog« iøvrigt nær ved at forlise. På rejse fra Skagen til København kom skibet ud i vindstyrke 10, og midt ude i Kattegat blev det om natten ramt af en forkert sø, der krængede det helt over. Hvis endnu en sø af den slags havde ramt »Dannebrog«, var det gået ned. Men heldigvis rettede det sig op af sig selv.

Søen havde naturligvis lavet en del ravage om bord. Mens skibet lå krængt over, vågnede kongen og kom på dækket, hvor han erfarede, hvad der var sket. Han tog imidlertid situationen som en fuldbefaren sømand. Uvejret forårsagede iøvrigt, at kongen telegrafisk måtte udsætte et statsråd i København. Episoden i Kattegat havde været godt avisstof, men kongen ønskede ikke, at man lavede en sensation ud af den. Derimod anerkendte han sin besætnings dygtighed, og da »Dannebrog« året efter sejlede kongeparret til genforeringsfestlighederne i Sønderjylland, var den samme besætning af officerer, andre befalingsmænd samt faste mænge med igen som en særlig anerkendelse.

Siden var »Dannebrog« på togt i danske farvande hvert år, lige til det blev ophugget i Gasværkshavnen i



»Slesvig« ledsaget af de russiske orlogsskibe »Standard« og »St. Oluf«. Tegnet af Neumann.

København efter at have være blevet afmonteret i 1931. Dækshuset blev efter ophugningen solgt til en maskinfabrik i Ryesgade, der i mange år benyttede den til kontorbygning! En mærkelig skæbne for en kongesalon!

Det gamle »Dannebrog« afløstes af et nyt kongeskib af samme navn. Det blev bygget på orlogsværftet og løb i vandet den 10. oktober 1931. Den 2. maj 1932 var det nye »Dannebrog« med Christian X og dronning Alexandrine om bord på prøvetur i Øresund.

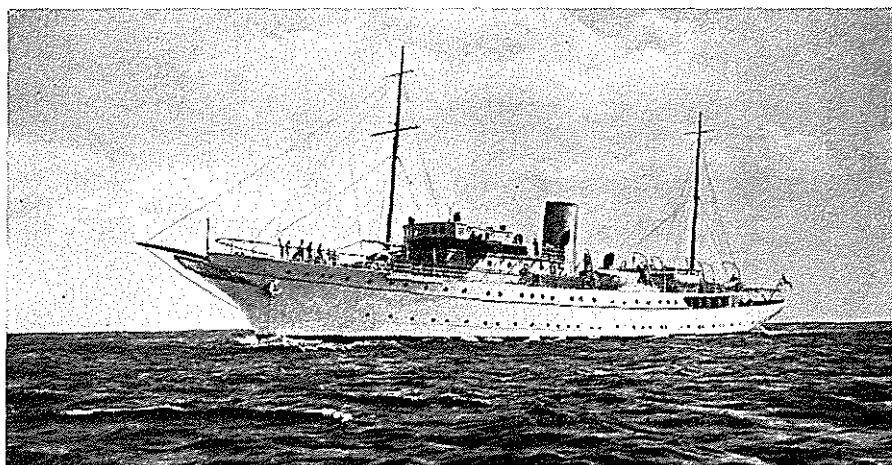
»Dannebrog« nr. 2 er et motorskib på 1225 tons. Dets maskineri yder 1600 hestekræfter og giver skibet en fart af omtrent 15 knob. »Dannebrog« er meget smukt og smagfuldt udstyret. Også udvendig bærer det præg af godt dansk skibsbygningsarbejde. Skroget er slankt med clipper-stævn, spryd og elliptisk, overhængende hæk.

Som sin forgænger er skibet bemandedt med marinens personel og har i årenes løb bragt de kongelige på besøg i selv de mindste kystbyer. Nu

og da har skibet også været i udlandet. I 1935 bragte det kronprins Frederik og kronprinsesse Ingrid til København efter deres bryllup i Stockholm. I 1936 bragte det Christian X og dronning Alexandrine til Island og Færøerne. Da krigen brød ud i 1939, blev der imidlertid for nogle år sat en stopper for det smukke, hvide skibs sejlads. »Dannebrog« blev lagt op på Holmen, hvor det lå til den 29. august 1943, hvor der hverken fra dansk eller tysk side blev foretaget noget imod det. Da det var kongens eget skib, kunne tyskerne ikke tage det, og »Dannebrog« blev derfor kort efter slæbt ud i Gasværkshavnen, hvor det under resten af krigen lå oplagt. Under oplægningen holdt en del af søværnets faste personel vagt på skibet. Iøvrigt kom »Dannebrog« også til at spille en rolle i frihedskampen, idet en af marinens grupper opbevarede våben om bord i det.

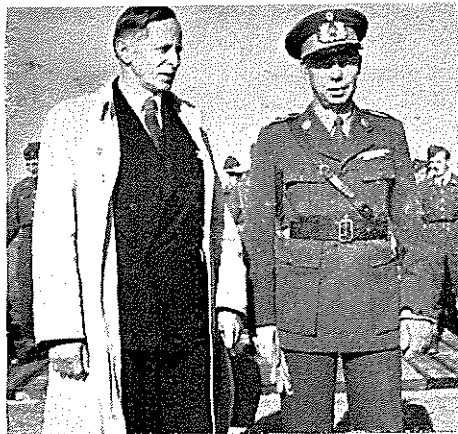
Trods sin sygdom tog Christian X »Dannebrog« i brug straks efter Danmarks befrielse og hilstes i de danske havne, som blev anløbet, med hjerte-

Fortsættes side 25.



Kongeskibet »Dannebrog«.

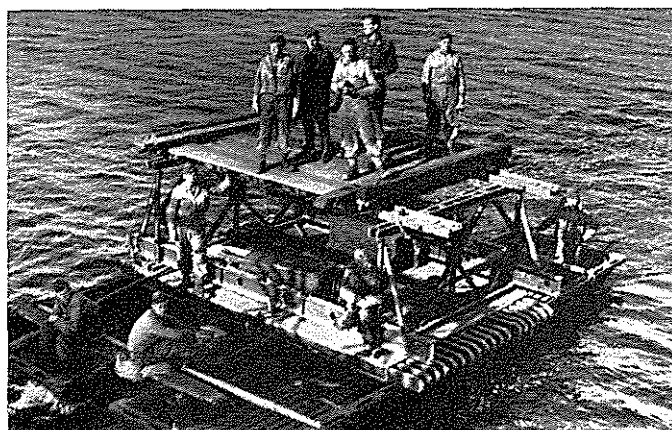
BAILEY BROEN



Borgmester Bruun og generalløjtnant Møller ved åbningen.

1. pionerbataillons 4. ingeniørkompagni har i uddannelsesøjemed under ledelse af premierløjtnant Jespersen på pillerne fra den nedlagte jernbanebro over Roskilde fjord bygget en ca. 230 m lang Bailey bro, som fik navnet »Røde orm«.

Efter en højtidelig åbning, hvori bl. a. chefen for hæren, generalløjtnant E. C. V. Møller og borgmester C. Bruun, Frederikssund, deltog, blev broen atter nedbrudt.



Bailey-broen, som er af engelsk oprindelse, har gået sin sejrs-gang inden for alle de allierede hære. Broen ved Jægerspris blev af 4. ingeniørkompagni opført i løbet af 48 arbejdstimer.



Også den kæmpemæssige Bulldozer blev taget i brug ved opførelsen.



Det imponerende brobygningsarbejde er fuldført.



Generalløjtnant Møller inspicerer kompagniet. Til venstre daværende chef for 1. pionerbataillon, nu chef for pionerskolen, oberst Valeur Larsen.



Som de første kører borgmester Bruun, generalløjtnant Møller og oberst Valeur Larsen over broen. Ved rattet sidder kompagnikommandøren, premierløjtnant Jespersen.

NÅR MAN EEN GANG ER GREBET AF GRØNLAND...



Samtale med kommandør de Lichtenberg, der efter 4 $\frac{1}{2}$ års tjeneste som chef for Grønlands marinekommando er vendt hjem til Danmark.

Bør søværnets personel på Grønland udskiftes hvert halve år?

DA søværnet oprettede Grønlandske marinekommando i Godthaab i de kaotiske år efter krigen, startede man materielt set ikke på bar bund, idet det første mandskab i vor nordlige koloni kunne tage det såkaldte Mågehus i besiddelse. Mågehuset blev opført af søværnet i 1936 til underbringelse af besætninger, som skulle rigge kutterne »Mågen« og »Ternen« til og af, og det svarede egentlig udmærket til sit formål i begyndelsen og var i hvert fald en basis, man kunne starte på.

I mellemtiden er der sket mangt og meget forsvarsmæssigt på Grønland. Mågehuset fik nødvendige tilbygninger, bl. a. bolig for befalingsmændene, en kontorbygning og en maskinbygning, og det var en nogenlunde tilfredsstillende ramme, man fik skabt om de ca. 10 befalingsmænd og 25 værnepligtige, der gjorde tjeneste i Godthaab, indtil nyordningen med overtagelse af den tidligere amerikanske base »Grønnedal« kunne gennemføres og personellet blev væsentligt forøget i trit med opgaverne, der meldte sig.

Overtagelsen af »Grønnedal« markerede afslutningen af en epoke for beredskabet på Grønland, men samtidig var det indledningen til en ny epoke, og det var ved dette naturlige skel, at Grønlandske marinekommando — eller som den nu officielt hedder Grønlands kommando — skiftede chef, idet kommandør G. E. C. de Lichtenberg afløstes af kommandør F. H. Kjølsten.

I godt fire år havde kommandør de Lichtenberg gjort tjeneste på Grønland, da han vendte hjem til nye opgaver i Danmark om bord på »Umanak«, rig på erfaringer og med en brændende kærlighed til det udstrakte land mod nord, der har fascineret så mange.

Naturligvis har det unge tjenestested på Grønland haft mange problemer at slås med — og har det stadig — hvad man også fornemmer, når kommandør de Lichtenberg umiddelbart efter hjemkomsten giver et rids af forholdene.

Den betydningsfulde nyordning.

— Overtagelsen af »Grønnedal« betød vel en omvæltning for beredskabet på Grønland?

— Ja, naturligvis. Vi havde ikke ønsket at udbygge marinestationen i Godthaab mere end højst nødvendigt, før spørgsmålet om overtagelse af »Grønnedal« var løst, ligesom det ville være uheldigt at udvide væsen-

ligt i Godthaab af hensyn til trafikhavnens planer. I hele denne sag erkendte man dog naturligvis nødvendigheden af hinandens tilstedeværelse.

Udadtil fik vi en helt ny, udvidet placering, rent militært set, efter de retningslinier, som danskerne og amerikanerne enedes om og som vel er velkendte herhjemme. Grønlands kommando kom nu direkte med i samarbejdet under Atlantpagten samtidig med, at man stadig havde de samme pligter, som Grønlandske marinekommando havde haft.

Mange opgaver at løse.

— Og pligterne var meget forskelligartede?

— Sådan måtte det være. Vi havde f. eks. kontrol med kysten, fiskeriinspektion, hjælp til søfarende gennem koordinering af arbejdet med oprettelse af fyr, afmærkning af indenskærs ruter for mindre skibe, opmåling af lokale havneområder eller lokalisering af skær. Hertil kom så det arbejde, der gennem mange år har fundet sted og som stadig finder sted med henblik på søopmåling af farvandet langs den grønlandske kyst. Men her som andre steder trådte marinen naturligt til, når det gjaldt almennyttige formål, hvor vi kunne være til afgørende nytte, bl. a. under forlis, transport af syge o. s. v.

— Fremtidens opgaver?

— Der skal naturligvis ske en videreførelse og udbygning af Grønlands kommando under den nordatlantiske pagt. »Grønnedal« skal udbygges som en beskyttet base.

Særlig slemt efter jul —

— Kunne mandskabets forhold under de uvante omgivelser ikke være et problem?

— De kunne være det. Det var sådan, at befalingsmændene gjorde to års tjeneste, mens de værnepligtige bandt sig for et års tjeneste, hvilket sammenlagt med deres kruttid og til- og frarejse kunne udgøre en samlet tjenestetid på 14—16 måneder ialt, og det var en lang tjenestetid i forhold til kammeraternes hjemme. De fik dog et mindre ekstra tillæg for tjeneste på Grønland (3 kr. pr. dag).

For befalingsmændenes vedkommende har man gjort, hvad man kunne for at få familierne derop, hvilket dog var vanskeligt, da mulighederne for underbringelse var besværlige. Hertil kom, at boligøden i Godthaab var meget stor, specielt

sidste sommer, da der var stor tilstrømning af danske embedsmænd- og håndværkerfamilier.

For de værnepligtige kunne tiden ofte føles lang, og særlig slemt var det efter jul i den mørke tid, hvor det nye og spændende forlængst var forduftet. De værnepligtige var jo i det væsentlige henvist til at tilbringe al deres tid paa stationen, fordi de aldrig fik ferie og tilladelse til at rejse ud. Man gjorde, hvad man kunne for at opfylde ønsker om fiske- og jagtture, som de værnepligtige havde stor fornøjelse af. Det faste mandskab på »Mågen« og »Ternen« kunne dog aldrig klage over manglende adspredelse, idet turen med de to både bød på mange fornøjelige og interessante oplevelser, men sejladsen kunne også, når der var islag, sne, storm, regn eller tåge, stille store krav til folkene.

I det store og hele må det siges, at moralen var god deroppe, og man forstod at holde humøret oppe, ikke mindst fordi mange havde evnen til at gøre en indsats og havde forstået at skabe sig gode bekendtskaber, der fik betydning for deres livsførelse.

Halvårlig udskiftning og eget grønlandsskib.

— De værnepligtige havde selv valgt Grønland som tjenestested?

— Det var frivilligt mandskab på den måde, at de værnepligtige på ekcenerskolerne fik lejlighed til at melde sig og underskrev en erklæring om, at de ville gøre tjeneste et år på Grønland. Der var dog ikke så få tilfælde, hvor værnepligtige ønskede at blive løst fra forpligtelsen af psykiske grunde, fordi de simpelthen ikke kunne holde ensomheden ud. Disse folk blev skiftet ud, når det var muligt. Det er en uomstødeligt kendsgerning, at livet deroppe er meget ensformigt, og den enkeltes indstilling over for livets problemer spiller selv sagt den største rolle.

— Kan man fortsat få et tilstrækkeligt stort antal frivillige til Grønland, efter at styrken er blevet væsentligt forøget?

— Jeg er bange for, at det vil blive et problem, og det ville i høj grad være ønskeligt, om besætningen blev afløst hvert halve år. Men her melder sig igen spørgsmålet om skibslejlighed til Danmark, og i den forbindelse kan jeg sige, at søværnet burde have

Fortsættes side 25.



Prins Aage.

Foreløbig, mens vi bygget på fortet, måtte vi ligge i store 32 manns telter. I det teltet jeg kom inn, var vi ikke mindre enn 23 forskjellige nasjoner, og deriblant var det en danske som jeg ble svært gode venner med. Han arbeidet som murer og han fikk fikset det så jeg kom til å arbeide sammen med ham som håndlanger. Det var andre gangen han var i legionen. Etter de første 5 år var han reist hjem til Danmark, men lengselen ble ham for stor. Han reiste tilbake og var denne gang på sitt 3. år.

Kompagniet, som var på ca. 135 mann, arbeidet iherdig og snart var vi ferdige med porten og 3 murer. Den siste muren, der hvor kjøkkenet var plassert, måtte vi skynde oss med å få ferdig, for rett som det var når kokken snudde seg, var det en liten araberdjvel som rapset alt det spisende han kunne få tak i og løp nedover fjellskrenten med en støvsky etter seg.

I teltene var det plenty av jordlopper og det var ikke stor nattefreden vi fikk, men vi lurte dem. — Vi flyttet ganske enkelt ut og lå ute et par netter og da vi merket at de var etter oss flyttet vi inn igjen. På den måten fikk vi narret dem og snytt dem for et måltid.

Hver søndag etter geværinspeksjonen, tok vi en snarvei fra fortet og skled nedover til en stor bekk som fløt nede i dalen. Først vasket vi våre klær og mens de hang til tørk, tok vi oss et forfriskende bad og vannet var virkelig iskalt. Før vi dro opp til middag var det en uskreven lov at hver mann tok med seg en tømmerstokk eller så mye han ved han kunne bære, for oppe på platået eller omkring fortet fantes det ingen brennbare saker. Søndag ettermiddag gikk vi som regel en tur ned i dalen hvor det ble holdt Souk (et slags marked). Araberne handlet med kveg, honning, tepper, sukkertøy, men hovedattraksjonen var auksjoneringen av kvinner. Det var anledning til å få kjøpt seg en fatmah for en slikk. En sersjant fikk seg en

FEM ÅR I DEN FRANSKE FREMMELEGION II

I sidste nummer berettede Harris Olsen om sin ankomst til Afrika, sine første opplevelser som legionær og om forflytningen til 11. kompagni i Kemiz-Imouzer, hvor legionærene skulle udbygge fortet.

nydelig femten-åring for 600 francs. Hennes beholdt han så lenge vi ble på fortet, men da vi dro derfra solgte han henne til en sersjant fra det avløsende kompagni. Piken var bare glad til, for det regnes som en stor skam i stammen hvis en solgt pike kommer tilbake.

Fortet ble omsider ferdig og distriktets generalstab kom på inspeksjon. De uttalte seg rosende om vårt arbeid, spanderte et par fat vin og dro sin kos igjen. Vi var i godt humør og tenkte på fremtiden og et latmannsliv avbrutt med litt vakt-tjeneste en gang i mellom, men det ble det ikke noe av. Noen dager senere kom nemlig avløsningen i form av et par kompagnier innfødte tirailleurs og vi måtte vike fra det deilige fortet og begi oss på farten igjen. Sånn var legionen, alltid på pletten og alltid først der det var noe å gjøre.

Vi kom ned til Agadir igjen, og der slo vi leir helt nede ved stranden. — Bedre plass kunne vi ikke få. Passe kjellig om natten og passe varmt om dagen. Det ble hyppig anledning til badning, men merkelig nok fikk vi aldri lov til å bade enkeltvis. Det var ikke for at de var rede for at vi skulle rømme, men for at vi skulle passe på hverandre så ingen druknet.

Et par kamater og jeg hadde fått tak i en mandolin, en gammel gitar og en klarinett som vi i fritiden øvet oss på. Kommandanten fikk høre oss en dag og inviterte oss til å spille i officersmessen der vi virkelig hadde suksess. Selv ble kommandanten så begeistret at han reiste til Casa-Blanca for å kjøpe nye instrumenter til oss. Et par dager senere kom han tilbake med et batteri og en banjo til meg, en saksofon til en dansk korporal, en fiolin til en tysker og en zitar til en østerriker. Noter fikk vi også og nå kom en herlig tid for oss musikere. Vi slapp alt arbeid, til og med vaktskifte og gjorde ikke noe annet enn å spille i officersmessen og rundt omkring til dans eller andre tilstelninger.

Desverre skulle det skjønne Agadir ikke bli noe langvarig opholdssted. En dag vi ante fred og ingen fare, kom det beskjed om at det var utbrutt uroligheter i region Fez og vi fikk ordre om å innskipe oss på en af Maritime Francais' store passasjer-

båter som i øyeblikket lå ute på reiden i Agadir. Det var lettere sagt enn gjort, for Agadir hadde den gang ingen kai, ergo ble vi fraktet ut til båten i store lasteprammer. — I den høye sjøen var det vanskelig å komme ombord og det var flere av oss som fikk seg en ufrivillig dukkert, men det gikk da tilslutt. Verre var det med muleslené, som var fryktelig nervøse og urolige. Et av dem falt i vannet, men det svømte inn mot land og der fikk vi tak i det igjen og fikk det ombord i god behold. Under kannonalutt fra gamle Agadirs festning, dampede vi avsted med Casa-Blanca som vårt foreløbige mål.

Ved ankomsten dit ble vi samlet på kaien og det var et stolt syn da vår kommandant de Corta steg til hest med dragen sabel og ropte: «En avant! Aux Guerre! Fremad! Til krig!» Vi dro gjennom byen og direkte til jernbanestasjonen, hvor vi ble plassert i fine 3. klasses kupeer. Humøret var på toppen da vi ankom til Oud-Zem og der slo vi opp våre telter på en stor åpen plass. Der hendte det imidlertid noe som fikk vårt humør til å dale betydelig. En af legionærene hadde en gang i tiden fanget en liten ørnunge som var nå fullvoksen, og tam som den var, satt den som regel på sin eiermanns skulder. Når vi slo leir tjoret han den med en lang lenke. Midt under leirarbeidet hørte vi et skudd. «Aux secours! Aux secours!» ble det ropt. Vi løp til og så der legionæren med en kule i kroppen. Doktoren som sprang til for å undersøke den sårede, ble hindret deri av den aldeles rasende ørnen som holdt vakt over sin herre. Det var synd, men det var ingen annen råd enn å skyde det vakre og stolte dyret. Lægen konstaterte at kulen var trengt inn et par centimeter over hjertet. Han ble kjørt til lasarettet og jeg fikk senere høre at da han ble utskrevet derfra, ble han stilt for krigsrett og dømt til 3 års fengsel for vold på seg selv. Det er nemlig forbudt å skade seg selv, når man har solgt seg til den franske stat.

Neste dag fikk vi rede på at vi skulle marsjere til Kenifra og foreløbig ligge der som reserve. Det ble en marsj som sa seks. Varmen var uutholdelig, geværet tungt, 120 patroner samt stekepanner, kasseroller pluss teltduk og dessuten 2 liter

vann i feltflasken, samt gnagsår og andre smerter gjorde sitt til at det ikke ble noen marsj på roser akkurat. — Trass i at vi alltid marsjerte om natten var det alltid varmt, og især de siste par tre timene om morgenen etter solen var kommet frem.

Etter noen dagers marsj og hårde strabasser nådde vi endelig målet. Vi slo leir litt utenfor Kenifra i nærheten av en elv, som det merkelig nok var nokså mye vann i. Det første vi gjorde, var selvfølgelig å få oss et velfortjent iskalt bad og vasket våre gjennomsvette klær. Om kvelden kunne de som ikke var i tjeneste få permisjon for å ta seg en tur inn til »byen« som lå om lag 5 km fra leiren. Jeg slo meg i lag med et par kamrater, og sammen bega vi oss til »byen«. Den bestod av noen få spredte hus og så å si med en bar med tilsvarende animérdamer i hver av dem, men vi moret oss kostelig. Det var ikke hver dag man fikk seg en svingom til grammofonmusikk.

Det ble sent før vi bega oss på tilbakeveien, og hvordan det var eller ikke, så kom jeg bort fra mine kamrater. Jeg gikk og gikk, men leiren fant jeg ikke, og da jeg hadde gått et par timer var jeg så trett at jeg segnet om og sovnet. Solen stekte meg i ansiktet, da jeg våknet, og se der, — ikke 100 meter borte lå leiren. Klokken var ca. 9 da jeg meldte meg for kaptainen. Jeg forklarte ham grunnen til at jeg kom så sent, og merkelig nok ble han ikke sinna, men fortalte at han trodde meg. Det var nemlig 30 andre som hadde angitt samme grunn for sin forsinkelse, så vi slapp kakebu for denne gang.

Kakebu, ja. Vi hadde jo ingen sådan i felten, men ble straffet på den måten at solden og vinrasjonen ble inndratt, samtidig som vi måtte gjøre alt slags skittarbeid på fridager og ellers utenom tiden. En dag fikk vi fire mann i musikken ordre om å pusse våre instrumenter og holde oss parate neste dag for vi skulle være med kommandanten og besøke «le Bas» (hovedkvarteret). Tidlig neste morgen kom det en lastebil med en arabisk militærsjåfør, og etter å ha lastet våre instrumenter opp på lasteplanet, jumpet kommandanten og vi andre etter opp og plaserte oss på noen tomkasser. I sånne tilfelle var det ingen rangforskjell.

Vi hadde ikke kjørt mer enn en times tid, da vi plutselig fikk øye på en del arabiske ryttere som kom fra en sidevei og red etter oss. Dakko! Dakko! Bzzz! Bzzz! Kulene sang om ørene på oss. Til alt hell hadde vi en mitraljøse med oss og selvfølgelig våre geværer, og vi pepret tilbake så det føyk. Men det verste av det hele var at sjåføren stoppet bilen da han hørte skuddvekslingen og stakk sin vei. Da vi hadde holdt på en halv, kanskje en hel time, så det nokså nifst ut for oss. Araberne var kommet tett innpå bilen, red rundt den og skralte og skjøt i det uendelige. Plutselig — som dukket opp av jorden — kom en lastebil fra motsatt retning. Den var full av legionærer, og deres maskingeværer og rifler spydde død og fordervelse, men da ble det også fart på araberne. Like hurtig som de

var kommet, forsvandt de igjen og etterlot seg til og med sine døde og sårede, noe de sjelden gjorde. De sårede tok vi med oss som fanger, mens vi lot de døde ligge, helt sikker på at de ville bli hentet ved mørkets frembrudd og når all fare var over. Vi hadde ingen tap, men et par tre lettere sårete.

En av de nyankomne legionærene satte seg på førersetet i vår bil, vår gamle sjåfør så vi nemlig ikke noe til, og sammen dro vi til hovedkvarteret som lå noen kilometer borte. Ikke før var vi ankommet, før hjelpsomme hender hjalp oss med lossingen av instrumentene og loset oss bort til et enormt telt, som var stabsoffiserenes messe. Mens vi holdt på med å pakke ut og sette notestativer og diverse på plass, fyltes teltet etter hvert, og da vi satte i med åpningsmarsjen, var det ca. 50 offiserer samlet. Min kommandant satt ved siden av en høy, litt skallet herre med en rødlig mustasje. Han hadde kapteins grad og jeg la merke til at de under samtalen løp skottet nokså ofte bort til min plass. Litt senere kom denne kapteinen bort til meg og sa: «Jeg hører De er nordmann. Kan De ikke spille «Dukke Lise» for meg?» sa han på perfekt dansk, og da skjønte jeg at det var den meget omtalte prins Aage av Danmark. Jeg tok banjoen og spilte «Dukke Lise» etter beste evne, og da jeg var ferdig kom han bort med en hel liter Pernod til musikken, og meg ga han 50 francs ekstra og sa: «Mange takk skal De ha. Det var et herlig pust som minnet meg så meget om mitt hjemland.»

Rundt selve leiren oppe på fjellet lå det tre fort, og selv midt i fortissimo i musikken kunne vi høre maskingeværild og drønnet fra granatene. Rett som det var måtte sanitetskapteinen ut og se til de sårede som var brakt ned fra fortene på mulesler, så denne gangen var jeg nok kommet med begge bena opp i suppedasen. Senere på dagen spilte vi

for soldatene, fikk i stand allsang og hadde det koselig på alle måter, trass i den litt besynderlige situasjonen vi befant oss i.

Det led mot kvelden og vi fikk ordre om å pakke, da vi skulle reise med en gang. Denne gang fikk vi en ekstra passasjer på lasteplanet, nemlig prins Aage. Han hadde fått et par dagers permisjon og skulle være med inn til Kenifra, hvor han hadde leid en bungalow. På turen nedover underholdt vi oss med sang og med å fortelle vitser. Turen gikk så altfor fort og uten innblandinger eller intermessoer. I Kenifra stoppet vi ved prins Aages bungalow og enden ble at vi ble invitert inn på litt nattmat og en drink. Vi musikere ble plasert i kjøkkenet med dørene åpne inn til spisesalen, så kontakten ble stadig holdt vedlike, og det manglet ikke på god mat og drikke. Vi fikk til og med iskold champagne og det var ikke fritt for at stemningen sto høyt i taket.

Prinsen hadde en schacfer og på ryggen av den satt en liten apekatt utkledd som jockey. Senere gikk vi ut i haven og der fikk hunden vise sine kunster. Vi holdt på å le oss forderivet da hunden sprang over høye hindere, sølepytter og alt mulig annet, mens apekatten lå strak og holdt seg fast i nakkeskinnet, men av falt den ikke.

Det var lyse dagen da vi endelig brøt opp og bega oss tilbake til leiren, men da var jeg også så trøtt at jeg sovnet momentant. Jeg merket ikke engang at min våpenfrakk ikke lå hvor den skulle. Dagen etter da jeg skulle lete etter den, var og ble den borte. Her var gode råd dyre. Hvis det ble merket at jeg var uten våpenfrakk, så var det bare å ta imot 8 dagers kakebu uten å mukke. Jeg fortalte episoden til den engelske offiserskokken, som var en god venn av meg. «Å, ikke verre», sa han. Det skal vi snart ordne. Det var på en

Fortsattes side 29.



Arabernes berømte »Fantazia«.



DANSKE SOLDATER MED I RHINHÆRENS HIDTIL STØRSTE EFTERÅRSMANØVRE

Tekst: Redaktør Tage Jensen

Foto: Erik Clausen

EN af Englands bedst kendte militærskribenter, generalløjtnant Sir Brian Horrocks, der under verdenskrig II førte 30. britiske korps op gennem Tyskland og som nu er militærmedarbejder ved det eksklusive »The Sunday Times« skrev i en artikel i sit blad bl. a.:

»Efter at have kørt en times tid for at nå »fronten« så jeg et angreb gennemført af franske infanterister, støttet af danske panservogne mod en position, der blev holdt af den britiske riffelbrigade og tanks og med støtte af en hollandsk brigade i baglandet. På flanken gennemførte amerikanske soldater og vor egen grenadergarde et modigt angreb.

Selv om ikke andet var opnået, så var den kendsgerning, at her mødtes alle disse soldater fra forskellige lande og under aktiv tjeneste lærte hinanden at kende nok til at berettigede dens afholdelse.«

Den »front« Sir Horrocks nåede var fronten mellem Rødland og Blåland og de danske panservogne, generalen omtaler, var 2. gardehusarskadron, der under kommando af ritmester Schou Nielsen var med i »krigen« mellem Rødland og Blåland og som i felten i høj grad støttede den deltagende franske bataillon, hvad der medførte to behagelige ting. Før det første, at eskadronen fik besøg af en gruppe franske journalister, deriblandt et charmerende kvindeligt eksemplar af slagsen og for det andet, at dette besøg resulterede i en række artikler i den franske presse om det udmærkede samarbejde, der havde været mellem de franske og danske styrker — og det på trods af sprogvanskelighederne.

»Krigen« mellem Rødland og Blåland, hvorom der skal fortælles i nærværende artikel, er også kendt som »Exercise Counter Thrust«, på dansk »øvelse Modstød«.

Modstød var arrangeret af den britiske rhinhær (B.A.O.R.) og ansvaret for dens rette gennemførelse lå

hos chefen for rhinhæren, general Sir John Harding, der for et par måneder siden har overtaget kommandoen over de britiske landstyrker i Tyskland efter generalløjtnant Sir Charles F. Keightley, og hos chefen for 2. taktiske luftstyrke — som det britiske luftvåben i Tyskland fornylig er blevet omdøbt til — luftvicemarskal Sir Harry Broadhurst, der iøvrigt netop er blevet efterfulgt af luftmarskal Sir Robert Foster, der indtil nu har haft kommandoen over de britiske luftstyrker i England.

I øvelse Modstød deltog det største

antal soldater, der nogensinde har deltaget i en rhinhær-øvelse, der var flere flyvemaskiner med end nogensinde før, og for første gang i historien deltog også danske flyvere — en gruppe jetjagere under kommando af kaptajn Nissen — i en tysklandsøvelse, hvor også danske soldater var med.

De over 100.000 soldater, der kæmpede på jorden, kom fra England, Frankrig, U.S.A., Belgien, Holland, Norge og Danmark. De deltagende styrker var delt i to partier: Rødlands styrker var den britiske 2. infanteridivision, hvori indgik det amerikanske »regimental combat team«, den franske bataillon og Det danske kommando i Tyskland. Blålands styrker var rhinhærens 1. korps, der bestod af de britiske 7 og 11 panserdivisioner (kaldet henholdsvis »Ørkenrotterne« og »De sorte tyre« efter deres divisionsmærker), samt en infanteridivision, der bestod af de belgiske og hollandske brigader, der deltog i øvelsen, samt af Den norske Tysklandsbrigade 511.

Det er første gang i historien, at England i fredstid har et krigsstærkt armekorps under våben og et af øvelsens hovedformål var at træne dette 1. korps' hovedkvarter i at operere med sine styrker mod en fjende, der var overlegen såvel i luften som på jorden.

Dette medførte den forskel i de to partiers situation, at medens Blålands styrker skulle være netop, hvad de var, nemlig et korps, så skulle Rødlands styrker, der faktisk kun var en division agere ca. det tredobbelte (og sommetider mere).

Det medførte naturligvis visse vanskeligheder og gjorde kampdommerhvert ekstra byrdefuldt, idet det naturligvis ikke var let at få en Blåland-bataillon til at indse, at nu måtte den trække sig tilbage, for nu blev den angrebet af en brigade — når der rent faktisk kun er en bataillon — eller måske mindre — overfor dens



MP gjorde en fin indsats under øvelsen. Her er en MP-korporal ved at sætte vejskilte op, så den efterfølgende kolonne let kan finde frem til 2. bataillons nye hovedkvarter.

front. Det er heller ikke nemt at få tre selvkørende kanoner til at gøre det ud for en eskadron tanks.

Bedre blev det nu heller ikke af, at kampdommerne ganske givet var for dårligt instrueret og for tilfældigt udvalg. Såvel den tidligere nævnte generalløjtnant Sir Horrocks, som »Daily Telegraph«s militærmedarbejder, generalløjtnant Martin var i deres reportager inde på dette faktum. Generalløjtnant Martin bemærkede i sin artikel om emnet, at det jo var almindelig kendt, at når en enhed, der skulle med på øvelse, blev beordret til at afgive kampdommere til deltagelse i samme øvelse, så valgte chefen naturligvis ikke sine bedste officerer ud til dette job, da resultatet så ville blive, at han ville mangle dem til enhedens føring under øvelsen.

Uden direkte at nævne den fremsatte kritik, anerkendte general John Harding den i sin afslutningstale, idet han på et møde i tilskuerhovedkvarteret erklærede, at man i fremtiden måtte hellige kampdommerproblemerne den største opmærksomhed.

Denne kampdommer-kritik rammer dog ikke de danske og norske kampdommerhold, der gjorde energiske anstrengelser for at få et så virkelighedsnært billede frem som muligt — men såvel de danske som norske kampdommere var også tilkommanderet øvelsen fra hjemlandet og ikke taget fra de enheder, der deltog i øvelsen.

Det danske kampdommerhold bestod af 14 officerer under ledelse af chefen for 13. bataillon, oberstløjtnant H. B. Holm.

Vi nævnte ovenfor tilskuerhovedkvarteret, et kæmpearrangement, der var lavet for at alle tilskuerne — og deriblandt som en særlig forkælet gruppe: pressen — kunne få hurtige og korrekte oplysninger. Ca. 250 militære iagttagere fra godt en snes lande, deriblandt alle atlantpagtlandene, men også mange andre europæiske og ikke-europæiske lande, samt ca. 150 presse-, radio- og filmfolk fra lige så mange lande befolkede »London and Edinborough Barracks« i Hannover, hvor tilskuerhovedkvarteret var oprettet.

Her i tilskuerhovedkvarteret blev alle officielle gæster modtaget af rhinhærens chef eller højtstående medlem af hans stab. Alle gæster af generalmajors eller højere rang blev modtaget af en æresgarde fra det berømte »Black Watch«-regiment, der var hentet til Hannover fra Berlin for at det i dets festlige galauniformer og med dets berømte hundredprocentnøjagtige eksercits kunne give de høje gæster en værdig modtagelse.

Og høje gæster var der nok af. Først og fremmest Dwight D. Eisenhower og feltmarskal, lord Montgomery af Alamein, men også den britiske højkommissær i Tyskland, Sir Ivone Kirkpatrick, den britiske imperiegeneralstabschef, feltmarskal Slim, den franske armegeneral Juin (der netop har overtaget sin betydningsfulde kommando over de midt-europæiske landstyrker), chefen for

den norske hær, general W. Hansteen, chefen for det norske luftvåben, general B. Øen og chefen for Den norske Tysklandskommando, generalmajor H. R. Holtermann (der isøvrigt i nær fremtid forlader Tyskland for at overtage en kommando i Norge) og mange andre blev modtaget af den veltrimmede æresgarde.

Der var til Modstød ikke mødt højtstående repræsentanter fra de danske værn. Årsagen var, at vi som bekendt netop i den samme periode havde vore egne store efterårsøvelser i fuld gang, og det krævede naturligvis alle højere danske officerers nærværelse hjemme.

Øvelse Modstød, der afvikledes i dagene 14.—23. september, foregik på det store område mellem byerne Bremen, Hamborg, Hannover og Bad Oeyenhausen. Det er det største område, der endnu har været i brug ved en allieret øvelse i den britiske zone i Tyskland, og den del af den tyske presse, der almindeligvis er anti-allieret lod naturligvis ikke lejligheden gå fra sig til at berette om de omfattende skader, øvelsen havde medført.

Helt små var øvelsesskaderne nu naturligvis heller ikke. Man kan ikke kaste 100.000 mand og tusinder af køretøjer og hundrevis af tanks og kanoner frem og tilbage over et landområde, uden at det kan ses. Men — og det erkendes også af mere moderate tyske kredse — øvelsen var lagt på den årstid, hvor den gjorde mindst skade, og den foregik for store deles vedkommende i de gamle tyske værnemagtsøvelsesområder.

Dertil kom så, at umiddelbart efter hærstyrkerne fulgte GSO-formatio-ner (tyske arbejdsenheder (German Service Organization), der er ansat



Atlantpagthærens øverstkommanderende, general Dwight D. Eisenhower i samtale med chefen for Det danske kommando i Tyskland, oberst A. F. J. Storch.

under Rhinhæren), der gjorde vejene i stand, oprettede grøftkanter o. s. v.

Og endelig kom så bagefter den blandede engelsk-tyske kommission, der fastsætter de erstatningsbeløb, som den enkelte tyske borger eller bonde skal have for ikke-reparable øvelses-skader på hans ejendom og jord.

Disse ovenfor omtalte GSO-tyskere har spillet en vis rolle i den hjemlige presse og somme har ment, at de bl. a. var med for at vænne danske soldater til at samarbejde med uniformerede tyskere. Lad det da lige være fastslået, at disse tyske arbejdsenheder også var med på rhinhær-øvelsen i fjor, at de nu er iført en grønlig uniform, men er totalt ubevæbnede, og at de danske soldater ikke havde noget med GSO-enhederne at gøre. Disse GSO-enheder må ikke forveksles med det tyske forbundsgrænsebeskyttelsespoliti, der er bevæbnet med lette



Nordmændene, der var med paa Blålands side var meget ivrige, når det gjaldt sloring og pigtrådsudlægning.



Tys, fjenden er ikke langt borte.

infanterivåben og også iklædt en grøn uniform, der dog er af et væsentligt andet snit end GSO-folkenes. Det tyske forbundsgrænsebeskyttelsespoliti deltog ikke på nogen måde i øvelsen.

De danske styrker, der deltog i *Modstød*, var — foruden den tidligere omtalte flyvereskadrille 723 under kaptajn Nissen — 2. bataillon under oberstløjtnant A. E. G. Klein, 2. gardehusareskadron under kommando af ritmester Schou Nielsen og 1. ingeniørkompagni under kommando af kaptajnløjtnant F. B. Lorentzen og desuden Det danske kommando's transportdeling, militærpoliti og telegrafdeling under kommando af henholdsvis ritmester, prins Gorm, kaptajn Poulsen og premierløjtnant Møller-Sørensen.

Da »krigen« brød ud, stod de danske styrker nord for jernbanen Bremen-Hamborg, der udgjorde grænsen mellem *Rødland* mod nord og *Blåland* mod syd. Den danske eskadron var underlagt den berømte britiske rytterregiment »The 15/19 Royal Hussars« og opererede ude på højre fløj under direkte kommando af divisionen. Den danske 2. bataillon og pionerkompagniet samt specielgrupperne var indgået i den britiske 5. brigade under kommando af brigadier Della-combe, en særdeles dygtig og energisk fører.

Rødlands styrker kommanderedes af den britiske chef for 2. infanteridivision, general Basil Coad, der indtil i sommer var chef for den berømte britiske 27. (Commonwealth) brigade i Korea.

Blålands styrker kommanderedes af chefen for rhinhærens 1. korps, general A. B. Ward, der under de hårde kampe om Cassino i Italien under verdenskrig II førte den britiske 4. division og siden krigen har gjort tjeneste dels som stabschef hos den allierede øverstbefalende i Italien og dels som chef for stabskollegiet »Camberley« i England.

Rødland var et stærkt og aggressivt land, medens *Blåland* ønskede at undgå krig og derfor — for at undgå episoder — havde trukket sine styrker tilbage til området syd for Aller.

Lørdag den 15. september indtrådte »krigstilstanden«. *Rødlands* styrker væltede ned over grænsen og stødte rask frem mod syd, medens *Blålands* styrker hurtigt satte sig i gang mod nord for at møde fjenden så nær »grænsen« som muligt.

Rødlands fremrykning var allerede den første dag særdeles betydelig. På venstre fløj, rykkede den danske bataillon frem til Dorfmark, ca. 10 km sydvest for Soltau og ca. 60 km syd for bataillonnens udgangsstilling. På *Rødlands* højre fløj nåedes byen Verden og broerne over Aller blev besat i dette område. Uden vanskeligheder var den hurtige fremrykning dog ikke gået, således sad flere af de selvkørende kanoner fast i det mosede terren.

Den britiske 6. brigade, der lå til venstre for 5. brigade, havde dog haft endnu større vanskeligheder og var kommet langsommere frem. Det medførte, at der opstod et knæk på fronten, som *Blåland* ikke var sen til at søge udnyttet, og tidlig søndag den 16. september angreb *Blåland* med et panserregiment med ca. 50 Centurion ind mod knækket. Takket være bl. a. en særdeles hurtig og effektiv flyverstyrte lykkedes det at slå det fjendtlige anslag tilbage.

Også den danske jetjagereskadrille, der under kommando af kaptajn Nissen deltog i *Modstød*, havde en travl dag. Rent bortset fra dens deltagelse i luftoperationerne fik dens mandskab lejlighed til at studere jordforsvar af flyvepladser. Som en særlig øvelse ved siden af den store øvelse, gennemførte det britiske luftvåben i Tyskland en række specialøvelser med angreb fra jordtropper mod flyvepladser og om søndagen var det Celle flyveplads, det gik ud over.

Netop fordi søndag var en så livlig dag på den danske bataillons front, fik man i dagens løb besøg af en række officielle gæster, presse og filmfolk. Blandt gæsterne var den britiske militærattache i Danmark, oberst Edlmann. Også B.B.C.s medarbejder, mr. James Kimross besøgte bataillonen og fik i et roligt øjeblik oberstløjtnant Klein til at indtale en kort udtalelse på stålband til brug for B.B.C.s udsendelser til Danmark.

Natten mellem søndag og mandag trak *Blåland* sine panserdivisioner tilbage over Aller for at lade dem slutte sig til de tre uafhængige infanteribrigader, der hele tiden havde været opstillet sydfor Aller. Denne frigørelse fra fjenden og denne tilbagetrækning af to panserdivisioner over kun 2 broer og gennemført i bælgmørke blev efter øvelsen med rette fremhævet som et af øvelsens højdepunkter, og det blev understreget, at kun med virkelig godt og veluddannet mandskab er det muligt at gennemføre en sådan transportoperation. Alt skal klappe efter planerne — ellers går det hele i fisk, og man er ikke færdig, når dagen bryder frem. Og hvis man ikke er væk fra vejene og gemt i skovene, når det bliver lyst, så er operationen tabt, thi så skal modstanderens luftvåben nok gøre alt for at ødelægge, hvad ødelægges kan.

Mandagen gik for *Rødland* og dermed for den danske bataillon med at sende rekognosceringspatrouiller over floden. Nogle af disse patrouiller var op til kompagnis størrelse og formålet var naturligvis at få et overblik over *Blålands* opbygning af forsvaret.

Flere af disse kompagni-brohoveder fik en krank skæbne. Det var således tilfældet med et brohoved, som englænderne oprettede i den norske Tysklandsbrigades område. Brohovedet blev udsat for et bataillons-modangreb og alle blev dømt døde.

Tirsdag morgen gik 2. bataillon for alvor over Aller og i løbet af overraskende kort tid var hele bataillonen over floden, og et ret stort brohoved var oprettet i området Essel-Schwarmstedt-Esperke. Brohovedet blev i tirsdagens løb udsat for ret nærgående angreb fra britiske panserstyrkers side. Under eftermiddagens skærmyster kunne en af bataillonens panserværnskanoner notere sig et bemærkelsesværdigt resultat, idet det lykkedes den at komme ind på siden af en gruppe Centurion-tanks, der stod på en smal skovvej. Sammen med kanonen var nogle *Piat-folk*, og da man pludselig satte et samtidigt angreb ind, virkede det så overbevisende, at kampdommerne ikke tog i betænkning at dømme flere af kampvognene ud af spillet.

Tirsdag aften var situationen den, at der foruden det omtalte Esselbrohoved var et tilsvarende ved Rethem, hvor den franske bataillon og den danske opklaringseskadron var gået over.

Blåland besluttede derfor i nattens løb atter at ville frigøre sig og gå tilbage til en ny stilling omkring Hannover-Steinhuder-søen og her opbygge en forsvarslinie med de tre brigader og se at få panserdivisionerne i reserve, så de kunne få lidt hvile efter de sidste dages hårde kampe

Den Sjællandske
Bondestands Sparekasse

Bryggeriet STJERNEN



Øl og Mineralvande

og for at have dem friske og kampklare, hvis der skulle byde sig en lejlighed til et pansermodangreb.

Medvirkende til *Blålands* vanskeligheder var en supponeret luftland-sætning omkring byen Nienburg, hvor 3 britiske gardebatailloner pludselig dukkede op (efter rent faktisk at være gået over Weser i gummibåde). Den belgiske brigade, der hidtil havde været i reserve, blev kastet ind mod den nye trusel og siden gik også en bataillon fra den hollandske brigade mod Nienburg, og faren drev over.

Onsdag havde de danske soldater en rar dag, idet de om formiddagen fik ordre om at gå nogle kilometer tilbage og gå i reserve. Man badede i en britisk feltbadeanstalt, barberede sig og lagde sig til at sove.

Torsdag kom de danske soldater atter i linien og fik nu — for første gang under denne øvelse — kampfølelse med den norske Tysklandsbrigade. Mødet var præget af de ven-skabelige følelser, parterne nærer for hinanden, men også af begge parters stædige beslutning om at ville gå af med sejren. Inden mødet med den danske bataillon, havde den norske brigade gjort sine folk opmærksom på, at under denne øvelse var den danske bataillon også på britisk forplejning — og at det derfor ikke havde noget fornuftigt formål at lade sig tage tilfange hen ved spisetid. Under tidligere øvelser, hvor de danske enheder bragte dansk forplejning med, har man kunnet konstatere en pludselig stigning i fangeantallet hen mod spisetid, og det fortælles endog om en norsk soldat, der præsterede at lade sig fange tre gange under samme øvelse.

Takket være øvelsesledelsens dispositioner og som følge af de tab, som *Blåland* havde tilføjet de angribende styrker, anså man i løbet af fredagen *Rødlands* styrker for at være så svækkede, at tiden til et modangreb snart måtte være nær, og fredag aften besluttede man, at lørdag morgen skulle pansermodstødet (hvorefter øvelsen havde fået sit navn) sættes ind.

Fredagen gik for de danske soldaters vedkommende med større eller mindre skærmyster med modstanderne og så med at flytte bataillons-hovedkvarteret. En vred englænder, der var taget til fange, erklærede under afhøringen, at man kunne bare vente, *Blåland* vidste godt, hvor bataillons-hovedkvarteret var. I stedet for at vente, besluttede man straks at flytte — og en time efter blev det gamle hovedkvarter angrebet af flere bølger jetbombere.

Lørdag morgen straks ved dag gry satte *Blåland* så sit modstød ind. Det var et imponerende syn at se de to panserdivisioner sætte sig i bevægelse, og man blev forbløffet over den præcision, hvormed det store maskineri gik i gang.

Forud for panserangrebet var gået små infanteriangreb mod *Rødlans*. Således havde den norske brigade angrebet ind mod den danske bataillons område, dog kun for at opdage,

at man i nattens løb havde trukket sig tilbage.

Chefen for 2. division, general Coad, havde nemlig af øvelsesledelsen fået tilladelse til at trække sig tilbage og indrette sit forsvar en halv snes kilometer længere mod nord. Denne frigørelsestaktik lige overfor et ventet panserangreb har general Coad med held benyttet i Korea.

Den danske bataillon var gået tilbage til byen Breilingen, et ret vigtigt vejknudepunkt, som man straks havde indrettet til forsvar.

Det første angreb kom op ad formiddagen. Det var en gruppe Centurion og noget britisk infanteri. Angrebet havde nogen succes på venstre fløj, men bl. a. takket være dygtig indsats af den tidligere omtalte panserværnskanon, der denne gang havde held til at ødelægge 3 Centurion før den selv blev dømt ud, blev der tid til at sætte et modangreb ind, og det lykkedes oberstløjtnant Klein at genoprette situationen.

Ved middagstid kom så storangrebet. En britisk bataillon fodfolk, støttet af to eskadroner Centurion-tank brasede frem og 2. bataillon, der allerede var omgæet på fløjene, blev dømt ud af spillet.

Efter øvelseslederens bestemmelser skulle *Rødlands* styrker udgå af øvelsen efterhånden som de blev dømt ud, og øvelsen var nu forbi for 2. bataillon og kort tid efter også for pionerkompagniet, medens gardehusareskadronen, der lå længere nordlig, endnu nogle timer var med. Den situation, der opstod på øvelsens sidste dag, hvor to panserdivisioner modangreb, var for en almindelig tilskuer ganske uoverskuelig, men har utvivlsomt givet den værste militære ledelse en række værdifulde impulser. Samarbejdet mellem panservåben og fodfolk og brugen af panservåben er for tiden til ivrig debat i atlantpagtlandene og var også i høj grad det gennemgående tema på afslutningsmødet i tilskuerhovedkvarteret, hvor general John



En typisk G. I.

Harding, luftvicemarskal Sir Harry Broadhurst, armegeneral Juin og feltmarskal Slim talte.

Efter øvelsen gjorde man resultatet op. D. v. s. det vil tage måneder før de endelige slutninger kan drages på grundlag af de mangfoldige rapporter, der nu skal gennemarbejdes og samarbejdes.

Den store øvelse er forbi, og de danske soldater, der var med, er nu hjemme i Danmark. Tilbage i deres erindring bliver mindet om mødet med mange tusinde unge fra 6 andre nationer, der alle var besjælet af samme tanke som de danske soldater:

Gid vi aldrig faar brug for det, vi her lærer.

Og tilbage bliver ogsaa visheden om, at vi og vort land ikke staar alene, om ulykken skulle ske. Den store øvelse var det atlantiske fællesforsvars hidtil mest overbevisende manifestation.



General Eisenhower besøger de danske flyvere på flyvepladsen i Celle og ses her veksle ord med kaptajn K. Jørgensen.

SPIONAGE P.R. FJERNSYN

Af Henrik Martin

FOR ikke så lang tid siden løftedes sløret for en af den 2. verdenskrigs bedst bevarede hemmeligheder, selv om ikke alle detaljer — som kun kendes af en meget snæver kreds af den berømte engelske hemmelige tjeneste, Secret Service's ledere — er blevet gjort tilgængelige. I denne beretning får man at vide, hvorledes det, takket være en engelsk fjernsynseksperit, *George Kelsey's* dygtighed, var englændernes intelligencemuligt fra en gang i 1942 så at sige dagligt at kontrollere virkningerne af Royal Air Forces bombetogter mod det besatte Frankrigs militære og industrielle mål.

Det hele begyndte en efterårsdag i 1942.

Wing Commander *Kelsey*, som, før han trak i R.A.F.s uniform, havde været en af Englands dygtigste fjernsynsteknikere, og som i dag indtager en ledende stilling i det verdenskendte *Marconi-Emi* selskab, blev en morgen tilkaldt til et møde hos sin Group Captain, *W. Procktor Wilson*, der i dag er underdirektør i B.B.C.s fjernsynsforskningsafdeling.

Krigens hårde alvor havde tvunget de to mænd til for en tid at sige farvel til deres fælles fredstidsarbejde og -hobby — fjernsyn, — og *Kelsey* kunne derfor ikke tænke sig andet, end at mødeordren skyldtes en konference af almindelig luftmilitær karakter.

De to mænd havde på grund af deres fælles arbejde været gode bekendte i en årrække, og når de en gang imellem talte sammen under fire øjne, lagde de ikke helt så stor vægt på den militære disciplin, som reglerne foreskrev. Da *Kelsey* var blevet vist ind på *Procktor Wilson's* kontor, og døren var blevet lukket, trak han en mappe med nogle dokumenter og fotografier op af skrivebordsskuffen, og efter at have placeret billederne foran *Kelsey* spurgte han: — Hvad får De ud af disse?

Denne så et øjeblik opmærksomt på de mærkelige kurver og streger, som sås på de fotografiske aftryk, kikkede på *Procktor Wilson* og svarede: — Der er ikke tvivl om, at det er optagelser af en eller anden form for fjernsynsbølger

Croup Captain Procktor Wilson nikkede: — Det samme mener jeg og — Secret Service.

Han tog derpå et af dokumenterne, som var mærket: strengt hemmeligt, og gav *Kelsey* et kort resumé af dets indhold: — For et lille stykke tid siden opfangede vor intelligences radio-lytteposter nogle signaler, som tilsyneladende hverken havde hoved eller hale; men efter at de var blevet fotograferet, — han pegede på optagelserne foran *Kelsey*, — mente eksperterne, at der var tale om fjernsynsudsendelser af en eller anden art. Nøjagtige pejlinger viser, at sende-

stationen befinder sig et eller andet sted på en linie nøjagtig mellem London og Paris — sandsynligvis i selve Paris. Da der i Secret Services arkiver findes nogle avisudklip, der viser, at det i 1938 lykkedes Dem at opfange fjernsynsudsendelser fra den franske hovedstad under et ophold i Dover; har jeg fået ordre til at sende Dem til Secret Services hovedkvarter i London.

På timer senere sad *Kelsey* i Englands hemmelige tjenestes underjordiske centralkontor og talte med en højtstående efterretnings-officer.

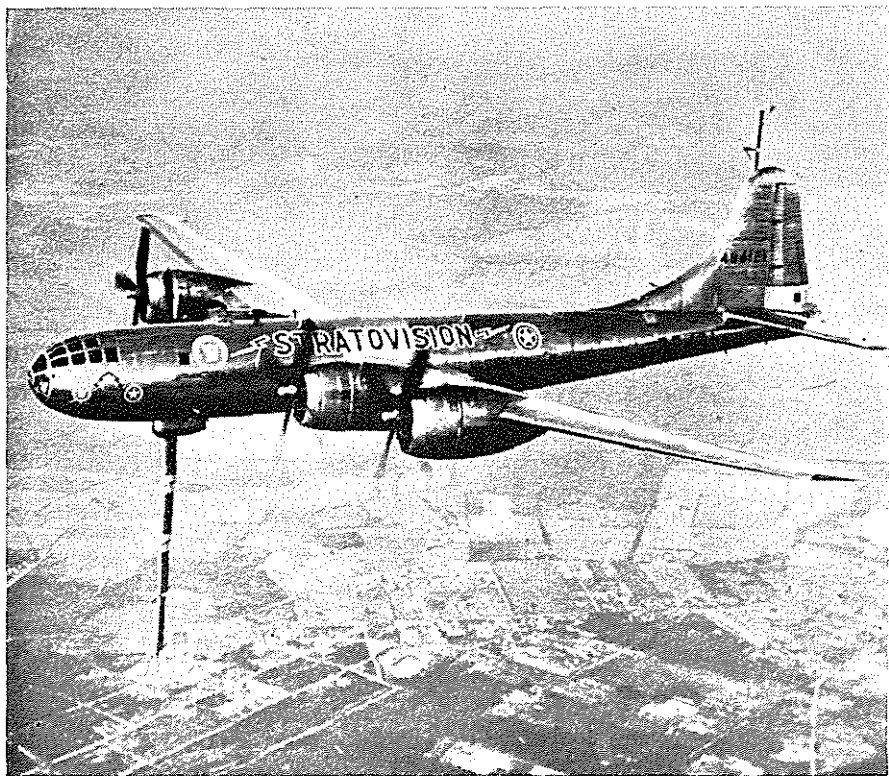
— Sig mig, Wing Commander *Kelsey*, hvordan kan det være, at det blev slået så stort op i pressen, at De i 1938 opfangede fjernsynsudsendelser fra Paris. — Var det en sådan sensation?

— Det skyldes, sir, at det teoretisk skulle være umuligt at modtage billeder i en så stor afstand fra sendestationen. Almindelige radiobølger følger jordens rundning; men både radar- og fjernsynsbølger går i fuldstændig rette linier. De forsvinder altså bogstavelig talt ud i det tomme rum nogle kilometer fra afsenderstationen. Nu lå den daværende parisender på toppen af Eifeltårnet, og antennen var yderligere ført nogle meter til vejs, det vil adtså sige, at udsendelserne foregik noget over 300 meter over havets overflade. Ved hjælp af et særligt højt antenneanlæg lykkedes det mig så at sige at skrabe fjernsynsbølgerne underkant, lige inden de var uden for rækkevidde. Dette er selvfølgelig en meget populær fremstilling, men —

Efterretnings-officeren afbrød ham med en håndbevægelse: — Alt det ligger uden for mit felt. Det, der interesserer mig, er at få at vide, hvad *Jerry* foretager sig på den anden side af Kanalen, og det er af den yderste vigtighed, at jeg får det at vide i løbet af nogle få dage. Vi har henvendt os til Dem, fordi vi tror, at De er manden, der kan løse gåden for os. De er derfor med øjeblikkelig varsel fritaget for videre tjeneste i 60. R.A.F. group og har kun det ene job at løse mysteriet.

Få øjeblikke senere stod en lidt forvirret *Kelsey* ude på gaden.

En mængde næsten uløselige problemer tårnede sig op foran ham. Det første og vanskeligste var at skaffe en fjernsynsmottager. Selvfølgelig kunne en sådan bygges; men det ville tage tid, og det var der under de forhåndenværende omstændigheder kun meget lidt af. Så den mulighed måtte han se bort fra og på en eller anden måde prøve at låne en tilstrækkelig god mottager. Men hvor? og hvad grund skulle han give? De engelske fjernsynsudsendelser var — ligesom de franske — blevet indstillet ved krigsudbruddet, og han havde fået strenge ordrer om ikke at røbe eet eneste ord om sin mission. En uoverlagt bemærkning kunne komme en tysk agent for øre, og så risikerede



Ekspirer med stratovision.

En ombygget B 29 flyver i 25.000 fods højde i nærheden af Pittsburgh i staten Pennsylvania, U.S.A. som relæstation for televisionsstationen, der udsender fra jorden. Programmet samles op ved hjælp af antennen på flyets haleplan og re-transmitteres fra antennen under maskinens næse.

han, at tyskerne enten indstillede udsendelserne eller foretog modforholdsregler, og så kunne han begynde forfra. Og fra hvilken station sendte fjenden? Var det fra Eifeltårnet, havde han en chance for at opfange signalerne på billedskærmen; men hvis det nu var en nyoprettet station med en betydelig lavere beliggende antenne? Der var faktisk kun et eneste, han var klar over, og det var, at det måtte være usædvanlig betydningsfulde udsendelser.

Tyskerne havde ganske vist eksperimenteret en hel del med fjernsyn før krigen; men de havde ikke nået nær så gode resultater som amerikanerne, franskmændene eller englænderne — i hvert fald ikke indtil september 1939. Den tanke, at franskmændene for egen regning havde fået lov til at genoptage underholdningsudsendelserne, var højst usandsynlig, og der var alt for få trænede tyske teknikere til at disse kunne spildes på blotte og bare underholdningsprogrammer for de tyske besættelsestropper.

Han tog mod til sig og gik i sit gamle firma — Marconi-Emi — og fortalte sine tidligere kolleger, at han gerne ville foretage nogle fortrolige forsøg med katoderør. De stillede sig straks velvillige overfor tanken om at låne ham et par fine modtagere. Så det var en triumferende Kelsey, der kunne melde sine overordnede, at første del af programmet var forløbet udmærket.

Få timer senere var han, et par andre fjernsynseksperter fra R.A.F. plus

de to apparater på vej til Englands sydvestkyst.

Allerede ved dagry den næste dag begyndte de at opstille modtagerne i et lille hus på den næsten 200 meter høje klippekyst ved Beachy Head. Arbejdet blev imidlertid ustandseligt afbrudt af tyske Messerschmidt-109 jagere, som hvinende strøg over kysten i ganske få meters højde. Men endelig lykkedes det dog at få apparater og antenner monteret.

Nu fulgte en meget stor skuffelse. Lokaltiteten, der var blevet valgt dels på grund af sin høje beliggenhed, dels på grund af den yderst gunstige geografiske position, var i forvejen spækket med et net af radar-stationer, hvis udsendelser fuldstændigt kvalte de svage udsendelser fra Paris — eller hvor nu end den gådefulde sender befandt sig.

Derpå blev der konstrueret et antenneanlæg, som bestod af ikke mindre end 32 almindelige fjernsynsantennener, som blev ophængt i den gunstigste retning for opfangelse af billedsignaler fra Paris i to 25 meter høje master.

Kelsey har senere fortalt om den spænding, der herskede i det lille modtagerrum, da de sidste forbindelser og stik var sat på plads. Det store spørgsmål var: — Kunne man nu med den nye antenne modtage de svage signaler fra Frankrig, eller var radarforstyrrelserne stadig for kraftige? Hvis det sidste var tilfældet, havde hverken han eller hans kolleger anet deres levende råd.

Man kan tænke sig mændenes

spænding, medens modtagerens katoderør langsomt opvarmedes.

Endelig!

Den lille gruppe teknikere stirrede på billedskærmen med større spænding, end de nogensinde havde stirret på en modtager før.

— Vi så en hel masse, — fortalte Kelsey, — men allesammen noget forskelligt, og hvad det så end var, at vi så på skærmen — Paris var det i hvert fald ikke.

Det var nogle skuffede fjernsynsfolk, der gik i seng den aften. Men næste dag blev forsøgene fortsat. Stadig og stadig var resultatet negativt, indtil der pludselig viste sig nogle streger på billedskærmen. En lille justering af indstillingen, og dér foran dem stod et klart og tydeligt stiliseret billede af Eifeltårnet samt billedteksten: *Fjernsender Paris.*

Dette viste sig senere at være de tyske udsendelses pausebillede.

Men hvad gik nu disse udsendelser ud på? Hvad var den store hemmelighed, som havde kostet en række Secret Service folk nogle søvnløse nætter, og fået dem til at rekvirere nogle af Englands førende fjernsynsteknikere med et øjeblikks varsel?

Så at sige hvert eneste døgn nedkastede R.A.F. store bombemængder over militære mål i Frankrig. Disse angrebsvirkning blev selvfølgelig aldrig omtalt i den franske presse. Så kunne den tyske hærledning jo lige så godt have telegraferet resultaterne direkte til R.A.F.'s hovedkvarter »et eller andet sted i Storbritanien.«

Fortsættes side 31.

Aktieselskabet
NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER
København



Grundlagt 1733

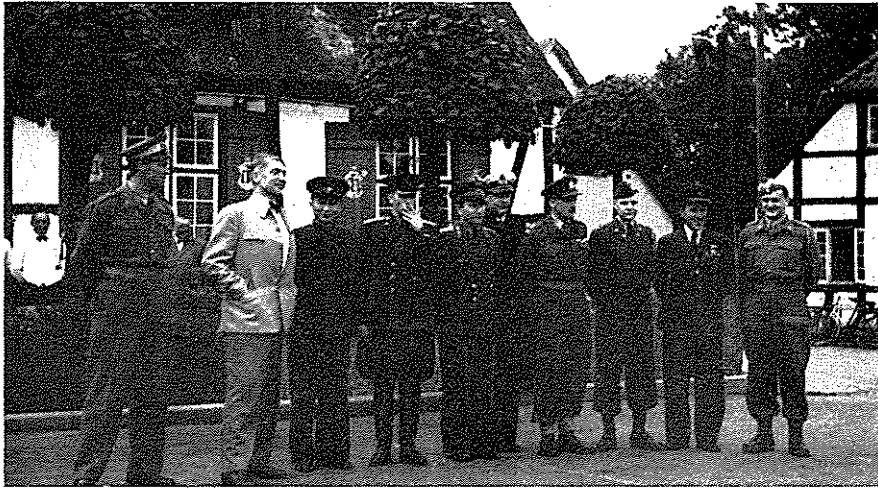
DET BERLINGSKE BOGTRYKKERI
PILESTRÆDE 32 . KØBENHAVN K
CENTRAL 3371

AVERTÉR i
FOLK OG VÆRN!

Carl M. Cohr's Sølvvarefabriker A/S
Fredericia

BOGTRYK . DYBTRYK . CLICHEER

SIDEN SIDST

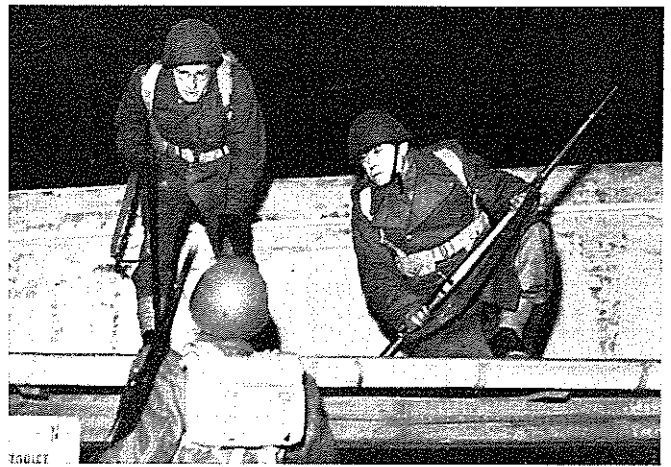


Blandt de mange gæster ved hærens efterårsovelser var også de udenlandske militærattacheer, som her er fotograferet foran Rønnede kro. Militærattacheerne blev vist rundt af departementschef Lindgren (nr. 2 fra venstre), kaptajnløjtnant Henriksen og kaptajn S. Jensen, forsvarsministeriet.

Fot: Rubæk.



Den store fællesøvelse mellem hæren og hjemmeværnet den 13. og 14. oktober blev bl. a. overværet af H. M. Kongen. Til højre chefen for hjemmeværnet, generalmajor Jonstad-Møller, og den norske hjemmeværnschef, oberst Haukland.



Vagtposter i Frihavnen.



Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft orienteres af chefen for hjemmeværnets region VI, oberstløjtnant J. H. Skjoldager.

I sidste måned foregik udskiftningen af styrken ved det danske kommando i Tyskland. Her tager chefen, oberst Storch, afsked med 2. bataillon, hvis chef, oberstløjtnant Klein, ses bag kommandochefen.



Forsvarsminister Harald Petersen på øvelsens amagerfront



FRA SKIB OG KASERNE

FRA ØSTERBROGADES KASERNE TIL PARIS

Det lyder som et eventyr, — men sandt er det, at tre danske soldater har aftjent en del af deres værnepligt i Paris. I fire måneder i sommer har de været tilknyttet Atlantpagtens hovedkvarter, SHAPE, i Paris, og det siger naturligvis sig selv, at det har været en uforglemmelig tid for disse tre soldater, både hvad angår arbejdet under general Eisenhowers ledelse i et hovedkvarter, hvor 12 nationer samarbejder i forsvar for freden, — et samarbejde, hvis lige historien aldrig har set, og også hvad angår de oplevelser, de har haft i internationalt selskab med soldater fra samtlige vesteuropæiske lande, — og i byernes by, Paris.

EN af disse soldater er Per Groot. 1235 hed han, men da han blev sendt til Paris, blev han udnævnt til midlertidig korporal. Forudsætningerne for, at han kunne varetage arbejdet i Paris på bedste måde, var i orden. Han er cand. jur. og tog sin embedseksamen i 1949. Under studiet arbejdede han i Statens civile luftværn og var bl. a. 3 måneder i Tyskland for at gøre tjeneste hos flygtningeadministrationens forbindelsesofficer. Efter sin embedseksamen kom han på et studieophold ved FN's hovedkvarter i New York og fik ved hjemkomsten herfra i september 1949 ansættelse i udenrigsministeriet.

— Den 10. november 1950 blev jeg indkaldt til 10. artilleriafdeling på Østerbrogades kaserne, fortæller Groot. Og en dag blev jeg kaldt til telefonen og fik af hærkommandoen ordre til at forberede mig på at rejse til Paris, — jeg skulle gøre tjeneste ved NATO-hovedkvarteret.

Arbejdet i SHAPE.

Den 28. juni ankom jeg til Paris og meldte mig ved SHAPE, der den

gang havde til huse i hotel Astoria i Paris' centrum. Personellet, der arbejdede ved SHAPE, boede på forskellige hoteller i Paris, og det var naturligvis en vidunderlig forandring at komme fra kasernen hjemme til et behageligt hotelværelse i Paris.

— Men nu har SHAPE da sit eget hovedkvarter?

— Ja, ikke længe efter at jeg var kommet derned, flyttede vi ud til det nye hovedkvarter udenfor Paris. Det var den 15. juli. På mindre end 6 måneder har man herude i skønne omgivelser opført en række lave bygninger til kontorer, opholds- og spiserum o. s. v. Kontorerne her er naturligvis bedre end på hotel Astoria, men det var jo noget af en skuffelse at flytte fra hotelværelserne til kasernebygninger med 12-mands sovestuer.

— Inden du går videre i beretningen om jeres tilværelse dernede, må du fortælle om NATOs organisation og hvad SHAPE er.

— SHAPE betyder Supreme Headquarters Allied Powers Europe (Øverste hovedkvarter for de allierede styr-



Per Groot ved indvielsen af SHAPE's nye hovedkvarter.

ker i Europa), og det oprettedes efter Atlantpagtens indgåelse.

Ganske kort kan jeg ride op, hvorledes Atlantunionen er organiseret.

Selve »rådet«, The North Atlantic Council, der består af udenrigsministrene fra alle medlemslandene, er unionens kerne og har ansvaret for pagtens overholdelse. Det holdt sit første møde den 17. september 1949 og oprettede forskellige komiteer og råd »under sig«.

Forsvarskomiteen består af forsvarsministrene for de forskellige lande. I militærkomiteen, der er direkte ansvarlig overfor forsvarskomiteen, indgår en militær repræsentant for hvert land, for Danmark forsvarschefen, admiral E. J. C. Qvistgaard. Den skal udfærdige forsvarsplaner og planer for opbygningen af styrkerne. Da komiteen kun mødes med mellemrum, har det været nød-



Fra flaghejsningen foran det nye hovedkvarter.

vendigt at nedsætte et permanent råd med færre medlemmer, den såkaldte Stående gruppe (Standing Group). Den består af en militær repræsentant fra U. S. A., Storbritannien og Frankrig, og til gruppen er der knyttet forbindelsesofficerer fra de øvrige lande.

Endvidere er der oprettet et forsvarsproduktionsudvalg (Military Production and Supply Board), som har et medlem fra hvert land. Det beskæftiger sig med krigsmaterielproduktionen og standardiseringen af våben, materiel o. s. v.

Efter general Eisenhowers udnævnelse i december 1950 blev der nedsat et råd, der planlagde SHAPEs struktur, indtil SHAPE den 2. april i år blev en realitet.

Den danske »koloni«.

— Hvor mange danske er der ved SHAPE?

— Der er 4 officerer: oberst V. L. U. Gyth, kommandørkaptajn A. Helms, oberstløjtnant K. H. Rosenlöv og oberstløjtnant P. O. Bjerrum. Endvidere 2 korporaler: Mogens Jørgensen fra forplejningskorpset og mig. Vi arbejder alle uanset nationalitet i stabens forskellige afdelinger. Desuden er der en såkaldt forbindelsesofficer — National Military Representative —, det er oberstløjtnant K. Jensen med premierløjtnant J. A. Schousboe som assistent, og endelig har oberstløjtnanten en chauffør, korporal Mogens Petersen fra trainafdelingen.

Men den danske »koloni« ved SHAPE er naturligvis kun lille i forhold til andre landes. Ialt er der ansat mere end 500 mennesker ved SHAPE, og det er morsomt at se disse mange forskellige uniformer: en skotsk officer i kilt i samtale med en italiensk kaptajn, en rolig og ligevægtig norsk officer overfor en gestikulerende fransk kollega, en amerikansk WAC (kvindelig soldat — Women Army Corps), der smiler til en hollandsk officer. I betragtning af forskellen på mentaliteten imellem nationerne går arbejdet ved SHAPE glat og harmonisk. Alle synes at være glade for deres arbejde, og arbejdstempoet er hårdt. Kontortiden er — sammenlignet med danske forhold — lang, idet vi arbejder fra 9 morgen til 17.30, lørdag dog kun til 13.30.

— Hvad består jeres arbejde i?

— Egentlig siger det jo sig selv, hvad man arbejder med ved SHAPE, og detaljer om arbejdet kan jeg ikke fortælle, da det er af hemmelig karakter.

»Ser De da ikke generalen hver dag?«

Det er sjældent, man arbejder udenfor kontortid, men hveranden måned er man assistent hos den vagthavende officer, d. v. s. at man sammen med ham holder vagt natten igennem og besvarer telefonforespørgsler og kan skride til handling, hvis der sker noget uforudset. Jeg har haft vagt een gang. Der skete intet af interesse, før

den vagthavende officer netop var gået et øjeblik. En journalist fra et pressebureau ringede og fortalte, at general Eisenhower var blevet valgt til præsidentkandidat for demokraterne i staten Oregon. Han spurgte mig, hvad generalen havde kommenteret dette valg med og blev meget overrasket, da jeg fortalte ham, at jeg ikke anede det. — Jamen, ser De ikke generalen hver dag?, spurgte han. Jeg forklarede ham saa, at vi er over 500 mennesker ved SHAPE, og at generalen ikke spiste lunch sammen med en korporal.

A propos general Eisenhower kan jeg fortælle, at jeg aldrig før har arbejdet et sted, hvor chefen har været så absolut afholdt og beundret af alle sine underordnede.

— Hvordan er det nye hovedkvarter indrettet for personellet?

— Vi bor i et værelse sammen med 8 italienere, og når man tager den store mentalitetsforskel i betragtning, går det udmærket, selv om vi selvfølgelig af og til har nogle små sammenstød. Når vi kunne tænke os at hvile lidt, finder de på at spille på deres forskellige musikinstrumenter, og hver aften har vi en lang diskussion om vinduerne; italienerne synes, Frankrig er et koldt land og vil have dem lukket, mens vi er af den modsatte mening.

Vi spiser i den amerikanske messe, hvor maden er virkelig god. Kylling er almindelig ret, og vi får masser af frugt, f. eks. ananas og pærer, og is og lemonade. Om morgenen får vi æg og bacon. Cigaretterne koster 70 øre for 20 stk., og øl, whisky og gin sælges uden toldafgifter.

— Hvad tjener I?

— Vor løn er på 400 francs om dagen, det er knapt 8 kr., men man må så tage i betragtning, at Paris er en meget dyr by, og priserne her kan ikke sammenlignes med priserne i København.

Fritiden i Paris.

— Hvordan tilbringer du fritiden?

— Først vil jeg sige, at vi ikke har noget, der hedder nattegn. Vi må komme hjem, når vi vil. Der er direkte busrute fra SHAPE til Paris, den er oprettet af SHAPE, og det koster os intet at køre med den. Billetter til teatre, koncerter og anden underholdning i Paris kan vi få billigt, ja, endog af og til helt gratis.

Vi har en international klub, der har indrettet en komfortabel dagligstue, en dansesal, spilleværelse og læsestue. Endvidere er der bygget et biografteater, hvor der fire gange om ugen vises de allernyeste film.

Man behøver altså ikke at kede sig henede.

— Har du orlov?

— Ifølge SHAPEs reglement har vi ret til 2½ dags orlov om måneden. Jeg havde samlet dagene til en lille ferie, som jeg tilbragte i Paris som civil, — det er tilladt. Aftenen før jeg tog på orlov var jeg ude for et ganske utroligt held. Et amerikansk kon-

serverfirma havde arrangeret et radioshow for SHAPEs personel. Underholdningen bestod bl. a. i, at en person fra salen blev taget op til mikrofonen og fik stillet et spørgsmål. Hvis han kunne give det rigtige svar, ville han vinde 14.000 francs (280 kr.). Jeg var den, der blev taget op til mikrofonen og var så heldig, at jeg kunne besvare spørgsmålet rigtigt, så jeg vandt de 280 kr. Pengene var naturligvis særdeles kærkomme, da jeg dagen efter skulle på orlov.

— Har du ellers haft nogle interessante oplevelser?

— Ja, der har været slet ikke så få. Da det nye hovedkvarter blev indviet, blev jeg valgt til at skulle hejse det danske flag ved indvielsesceremonien.

En week-end i august fik jeg lejlighed til at komme til Brüssel med et af det belgiske flyvevåbens maskiner. Det var interessant at se byen, og en belgisk ven tog mig med i sin bil en tur i Ardenner-bjergene, hvor vi så flere historiske steder fra den sidste verdenskrig, bl. a. det bjergpas, hvor tyskerne blev stoppet i deres sidste vinteroffensiv 1944—45.

Endelig var jeg sammen med general Eisenhower i Kastrup, da det danske flyvevåben fik overdraget de første fem Thunderjetjagere.

Vi skal ikke beklage os.

Til slut vil jeg gerne til mine soldaterkammerater hjemme sige, at vi bør beklage os lidt mindre over vore personlige problemer i forbindelse med den tvungne værnepligt. Ganske vist er den en meget ubehagelig afbrydelse i vort civile liv, den koster os penge og giver i visse tilfælde forskellige familieproblemer. Men det er ikke forgæves. Danmark er ikke mere et lille isoleret land uden muligheder for at forsvare sig. Vi er en del af et stort fællesskab, et fællesskab, som vil forsvare sin frihed mod ethvert angreb. Andre lande yder betydeligt mere til forsvaret, end Danmark gør (Danmark og Norge har f. eks. den korteste tjenestetid), og selv om oprustningen koster penge og kræver store afsavn af os alle, vil vor kamp for fredens bevarelse altid være billigere end krig og besættelse. Jeg er overbevist om, at den eneste måde, hvorpå freden kan bevares, er ved at gøre den vestlige verden stærk.

Henning Schmaltz Jørgensen.

Løsning på Fjernkendingsopgave nr. 21.

Billed nr. 1: Lockheed F-80 »Shooting Star«.

Billed nr. 2: SAAB-21.

Billed nr. 3: YAK-9.

Billed nr. 4: Republic F-84 »Thunderjet«.

Billed nr. 5: North American F-51 »Mustang«.

Vinder: (15 kr.): stud. jur. Gregers Djørup, Vejrgade 10, København Ø.

Vidste De det?

Ved JAN RAP

34.000 marine-får.

Ved Hastings i Nebraska holder den amerikanske marine 34.000 får, hvis eneste opgave er at passe på et 30.000 acres stort græs-areal, hvorpå marinen har nogle af sine ammunitions-depoter. Ved at græsse flittigt holder fårene faren for, at der skal gå ild i græsset, nede.

Errare humanum est.

Det er fastslået, at 90 procent af alle de flyve-ulykker, der sker verden over, skyldes fejlgreb fra det flyvende personels side. Kun en lille del af ulykkerne skyldes fejl ved materiellet.

Den amerikanske hærs flåde.

Der er ingen fejl i overskriften. Den amerikanske hær har virkelig en hel flåde af skibe, hvoraf en del er kabeludlægnings-fartøjer. En af hærens sidste nyhvervelser er et fartøj, som har til opgave at fjerne drivtømmer i New Yorks havn. På grund af de store floders udløb langs den amerikanske kyst flyder der ofte meget store mængder af drivtømmer i havnene, hvilket naturligvis betyder en fare for skibene. Hærens nye skib, der er det eneste af sin art i hele verden, har to skrog, mellem hvilke er udspændt jernet, som går et godt stykke ned under vandet. Når nettene er fulde af drivgods, tømmes indholdet automatisk ned i fartøjets last.

Uha!

Hvis en pilot hopper ud fra en flyvemaskine i 650 km's fart med åbne øjne og åben mund, vil vindpresset rive øjenlågene af og krænge læberne om.

Alt har sin årsag.

I den engelske marine skelner man skarpt mellem »marines« og »sailors«. Marinerne har altid haft en bedre militær uddannelse end matroserne. Alligevel har de sidstnævnte

gennem tiderne vist sig som de mest oprørske. De engelske marine- og søofficerer har derfor sørget for at holde sig gode venner med marinerne for at kunne regne med deres hjælp i tilfælde af mytteri. Af samme grund har man altid i de engelske skibe placeret marinerne beboelse imellem matrosernes og officerernes. Sidst man gjorde det, var med skibene af »Dreadnought«-klassen, men det var nærmest af traditionelle grunde.

DANSKE KONGESKIBE

Fortsat fra side 11.

lig begejstring. Det første år blev kongeskibet iøvrigt altid ledsaget af en ministryger, og det måtte som noget helt nyt for et kongeskib afmagnetiseres. Som det første skib under orlogsflaget fik »Dannebrog« alle-rede i 1946 radar-anlæg om bord.

Efter sin fars død har kong Frederik gjort flittigt brug af kongeskibet. Da kongen jo selv har været aktiv søofficer, har han — om muligt — vist endnu større interesse for vor flåde og vor skibsfart end Christian X. Kong Frederik og dronning Ingrid har med »Dannebrog« bl. a. besøgt Oslo og Stockholm efter krigen, og i 1949 var skibet helt til Færøerne.

Også sidste sommer var »Dannebrog« på togt; men på grund af marinerens vanskelige personelsituation var skibet kun under kommando i godt 2 måneder. Forhåbentlig bedres tiderne, så Danmarks sømandskonge atter i fuld udstrækning kan komme sejlene til vore mange havnebyer.

... grebet af Grønland

Fortsat fra side 13.

en fast grønlandsbåd. Det ville også være praktisk for proviantering og anden forsyning. Vi har været ude for, at vi måtte undvære kartofler et par måneder på grund af svigtende forsyninger fra Danmark, og det var ikke rart. Men iøvrigt var kostforplejningen ganske udmærket. Vi fik f. eks. ikke så lidt fisk og vildt, og da de værnepligtige selv hjalp til med fangst og jagt, blev portionerne jo noget større, end de er herhjemme.

Kønssygdom er ikke noget problem.

— Det er en udbredt tro herhjemme, at kønssygdomme er stærkt udbredt på Grønland.

— Ja, det er rigtigt, at der er en del kønssygdom på Grønland, men jeg tror, at det er blevet noget overdrevet herhjemme. Der gøres fra departementet og lægernes side en meget stor indsats for at begrænse den og altid med et godt resultat. Vi havde kun enkelte tilfælde, og det var i hvert fald ikke noget problem. For de amerikanske soldater deroppe kunne det heller ikke blive noget problem af den simple grund, at de ikke måtte søge kontakt med befolkningen i henhold til overenskomsten af 9. april 1941, som altid blev overholdt til punkt og prikke.

Tankerne vil gå tilbage —

— Var cheffosten på Grønland tilfredsstillende — rent menneskeligt?

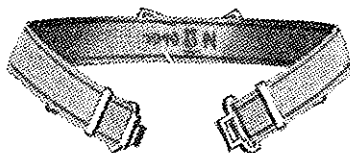
— Det var den absolut. Det har været både en stor glæde og en stor oplevelse for mig at være deroppe, fordi man arbejdede på en helt anden måde med »mennesket«, end man kender det herhjemme. Det var en naturlig følge af tjenestestedets særegne karakter.

Med hensyn til selve tjenesten var den interessant, fordi det var et opbyggende arbejde, tit under dårlige forhold og med utilstrækkelige midler, hvor man stod alene og selv måtte få det bedst mulige ud af det. Og iøvrigt er det jo altid interessant at have en kommando med så stor og udstrakt selvstændighed, som jeg havde det på Grønland. Rent bortset fra, at man ikke kan undgå at komme til at holde af det særprægede land.

— Trods alt er det vel rart at være hjemme igen?

— Det er det. Jeg var glad for tjenesten deroppe, men jeg er også glad for at komme hjem, og ved nyordningen kom der jo et naturligt tidspunkt for udskiftning. Men mine tanker vil vedblivende gå tilbage til Grønland. Det er, ligesom man ikke kan slippe det land, når man een gang er blevet grebet af det ...

Erik Nørgaard.



REGLEMENTERET
FELTLIVREM
M. 1945

2 størrelser: Normal 100 cm og 125 cm lang. Både skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 11,75

Endvidere fås skulderremspær med forlængerstykker, korttasker, gummacher og paksække.

Kongens Nytorv København K.



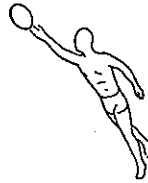
Guldtrækkeri, stuen

BIKUBEN

Silkegade 8, K

Sparekasse
Aldersdomsforsørgelse
Byggespareafdeling
Børneforsørgelse
Depotafdeling
Forvaltningsafdeling
Udlånsafdeling

Vedtægter udleveres i hovedkontor og filialer



Med det danske hold til de internationale militære atletikmesterskaber i Rom

Med store forventninger afrejste med rutemaskine den 20. september kl. 10,20 det danske hold til atletikmesterskaberne i Rom. Vejret viste sig heldigvis fra den bedste side — klart, strålende solskin — således at der til stadighed var mulighed for at følge med på farten og beundre det stadig skiftende terrain.

Efter mellemlandinger i Amsterdam og Zürich passeredes alperne, der i det strålende solskin præsenterede sig på den smukkeste måde og efterlod et uforglemmeligt indtryk hos alle.

Kl. 17,30 landedes i Rom, hvor holdet modtoges af en af Italiens repræsentanter i Conseil International du Sport Militaire, kommandørkaptajn Vocaturro, der var ledsaget af 3 andre italienske søofficerer, og den danske legationssekretær de Jonquierre.

Efter en hurtig og nem pas-, told- og valutakontrol kørte holdet i en ventende bus ind til Rom, hvor hovedparten af de danske deltagere indkvarteredes på hotel »Santa Lucia«, medens chefen, oberstløjtnant A. F. Rasmussen og kaptajn P. Krieger Thomsen — sammen med de øvrige holds ledere — indlogeredes på hotel »Villa le Terrazze«.

Allerede den næste dag — altså fredag den 21. september — fandt det første store arrangement sted, idet alle de 8 deltagende nationers hold samledes kl. 9,00 på Piazza Venezia, hvor den ukendte soldats grav findes. Her blev under en højtidelig ceremoni, hvori et italiensk æreskompagni og musikkorps medvirkede, nedlagt en krans, som blev båret af

bl. a. den danske marinesoldat, værnepligtig Poul Bæk.

Herefter gik turen til rådhuset, il campidoglio, hvor delegationerne modtoges af Roms borgmester, hvorefter der var tid til at bese bygnings smukke lokaler.

Kl. 17,30 samledes atter de 8 nationers hold — tillige med et par tusinde civile — denne gang i gården til pavens sommerresidens, Castello Gandolfo, hvor paven nu talte til de fremmødte.

Umiddelbart herefter kørte hele holdet til den danske ambassade, hvor minister Gustav Rasmussen holdt et cocktail-party for holdet og nogle af de italienske officerer, som i særlig grad tog sig af danskerne under opholdet i Italien.

Lørdag den 22 september kl. 9,00 stillede så alle til prøve på indmarchen på stadion, hvis navn er »Stadio delle temre«. Helt gnidningsløst gik det ikke, men efter en del diskussion enedes man om ceremoniellet, således at indmarchen om eftermiddagen gik glat og smukt.

Kl. 15,00 marcherede i alfabetisk orden — Italien dog sidst — ind på stadion, med holdleder og fanebærer foran. Her gjorde holdet front mod præsidiets, hvorefter de 8 nationers flag hejstes under hornsignaler. Endelig afsluttedes åbningsceremonien med defilering forbi honoratiorens. Straks herefter påbegyndtes konkurrencerne, der overværedes af en ret betydelig tilskuerskare, mellem hvilken man bl. a. så den danske minister Gustav Rasmussen.

Det danske hold gjorde et fortræf-

feligt indtryk ved indmarchen, idet holdet optrådte i de nye dragter, som netop er anskaffet til sådanne lejligheder. Dragterne, der er leveret af sportsfirmaet Poul Holm, er holdt fuldstændig i rødt og hvidt og bestod her til atletikken af rød træningsdragt med hvid skulderbesætning og hvide striber på benklæderne, hvide sokker og hvide lærredssko, korte hvide atletikbenklæder og rød tricotrøje, hertil en lille hvid hue med et rødt felt foran.

Nu afvikles en del indledende heats samt enkelte øvelser fuldstændigt, men ingen af de danske deltagere opnåede dog at placere sig blandt de bedste denne første dag.

Søndag den 23. september fortsattes kl. 9,30 med endnu nogle indledende heats, hvorefter den afsluttende del af mesterskabsstævnet fandt sted kl. 15,15.

Mange nye militære rekorder og gode resultater.

Vi skal ikke komme ind på en udførlig omtale af konkurrencerne, men skal nøjes med at henvise til nedenstående resultatliste med en kort omtale af den danske indsats i de enkelte øvelser.

100 m løb.

- Nr. 1. Derderian, Frankrig, 11,0 sek.
- Nr. 2. Bonino, Frankrig, 11,0 sek.
- Nr. 3. Penna, Italien, 11,1 sek.

I et indledende heat blev sergentelev Kaj M. Skjødt, ingeniørtropperens befalingsmandsskoler (K.I.F.) nr. 4 i tiden 11,4 sek.

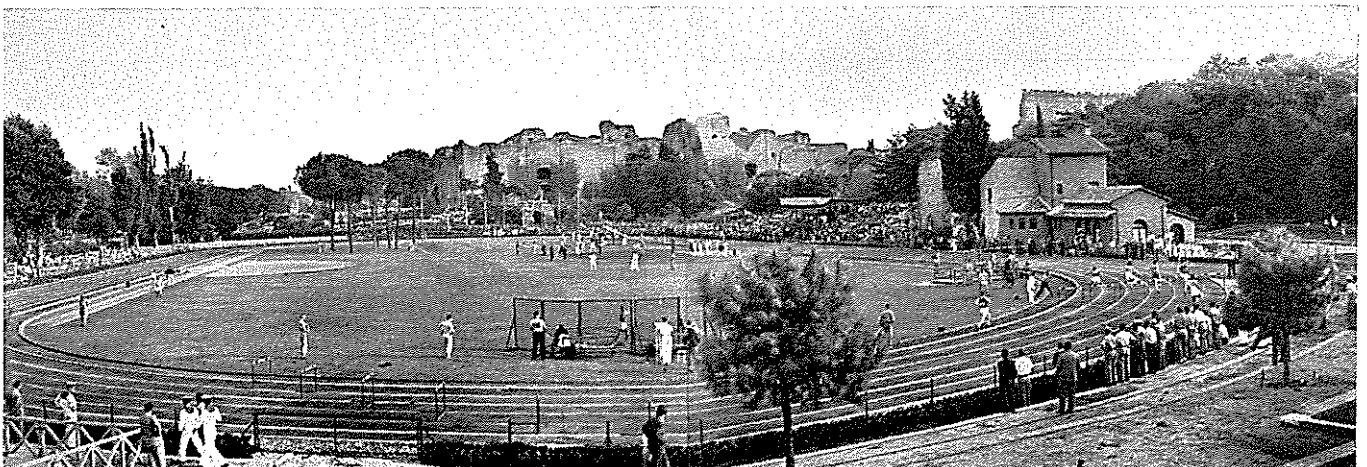
200 m løb.

- Nr. 1. Penna, Italien, 22,0 sek.
- Nr. 2. Seyton, England, 22,4 sek.
- Nr. 3. Tulip, England, 22,4 sek.

De to danske deltagere, sergentelev K. M. Skjødt og sekondløjtnant B. G. Schmidt, hærens officersskole (Sparta) blev slået ud i indledende heats, idet de begge blev nr. 4 og opnåede tiderne henholdsvis 23,2 og 23,6 sek.

400 m løb.

- Nr. 1. Dagats, Frankrig, 48,2 sek.
- Nr. 2. Lamoureux, Frankrig 49,3 sek.
- Nr. 3. Rocca, Italien, 49,3 sek.



Vue over stadion under afviklingen af 400 m hækkeløb.

Begge de danske deltagere satte nye personlige rekorder.

I 400 m løbet nåede menig Erik Hansen, 4. A. A. (Svendborg I. F.) ved at blive nr. 2 i sit indledende heat i tiden 50,8 sek. finalen. Her løb Hansen sit hidtil bedste løb og satte med tiden 49,9 sek. ny personlig rekord, og opnåede samtidig årets bedste danske tid på distancen. Til trods herfor placeredes han kun som nr. 5.

Også sekundløjtnant B. G. Schmidt løb godt i sit indledende heat. Han satte med tiden 51,1 sek. ny personlig rekord, men måtte nøjes med 5. pladsen og var dermed slået ud.

800 m løb.

Nr. 1. Bellagarde, Frankrig, 1 54,8 min.

Nr. 2. Desmet, Belgien, 1 55,0 min.

Nr. 3. Dove, England, 1 55,4 min.

Nr. 8. Menig Frank Rosenvard, flyvevåbnet (Sparta) 2 02,5 min.

I sit indledende heat var Rosenvard med tiden 1 59,4 min. blevet nr. 4, medens menig Christen A. Thirup, 10. A. A. (K.I.F.) med tiden 1 59,2 min. kun var blevet nr. 7 i sit heat.

1500 m løb.

Nr. 1. Kocak, Tyrkiet, 3 53,3 min.

Nr. 2. Labidi, Frankrig, 3 59,4 min.

Nr. 3. Cosgul, Tyrkiet, 4 03,1 min.

Nr. 10. Christen A. Thirup, 4 12,1 min.

Endelig en dansk placering, men alligevel en skuffelse.

5000 m løb.

Nr. 1. Cosgul, Tyrkiet, 14 54,4 min.

Nr. 2. Menig Ib Planck, 3. L. G. B. (F.I.F.) 14 54,4 min.

Nr. 3. Labidi, Frankrig, 14 54,8 min.

Løbet formede sig uhyre spændende, de tre ovenfor nævnte skilte sig hurtigt ud fra feltet og øgede støt og roligt deres forspring. Endnu da klokken lød for sidste omgang, holdt de sig fuldstændig samlede og under publikums kraftige tilkendegivelser sattes spurten ind. Tyrken faldt tilsyneladende tilbage og Planck og Labidi førte med adskillige meter, da der manglede 100 m. Side om side kæmpede de sig frem mod målet, men til sidst måtte også franskmændene



Paven taler til forsamlingen.

give sig og Planck syntes sikker på sejren. Tyrken samlede imidlertid sine sidste kræfter og i et vanvittigt rush, nåede han op igen, og lige på målstregen pressede han sig en håndsbredde foran danskeren. Stor var skuffelsen i den danske lejr og kun lidt hjalp det, at Planck var fuldstændig frisk efter anstrengelserne, medens begge hans stærke modstandere faldt fuldstændig sammen efter løbet. En sikker guldmedaille forvandlede på en brøkdæl af et til »kun« at være sølv.

110 m hækkeløb.

Nr. 1. Daniel, Frankrig, 15,3 sek.

Nr. 2. Batman, Tyrkiet, 15,5 sek.

Nr. 3. Dohen, Frankrig, 15,7 sek.

Her deltog ingen dansker.

400 m hækkeløb.

Nr. 1. Blackmoon, U.S.A., 53,8 sek.

(Ny militær rekord).

Nr. 2. Bart, Frankrig, 54,9 sek.

Nr. 3. Danckert, Belgien, 55,0 sek.

Menig Poul Bæk, søværnet (H.f.S.) blev i indledende heat nr. 6 i tiden 58,8 sek.

Fine resultater i kastene.

I kastene, hvor der ikke deltog danskere, blev vinderresultaterne:

Diskoskast.

Nr. 1. Tosi, Italien, 49,88 m.

Nr. 2. Savidge, England, 43,36 m.

Nr. 3. Burton, U.S.A., 43,14 m.

Kuglestød.

Nr. 1. Savidge, England, 16,04 m.

(Ny militær rekord).

Nr. 2. Neville, England, 14,01 m.

Nr. 3. Jurgens, U.S.A., 13,92 m.

Spydkast.

Nr. 1. Ziraman, Tyrkiet, 64,70 m.

(Ny militær rekord).

Nr. 2. Fikkert, Holland, 62,97 m.

Nr. 3. Ly Ousmate, Frankrig 59,90 m.

Hammerkast.

Nr. 1. Castagnetti, Italien, 48,64 m.

Nr. 2. Giovannetti, Italien, 48,22 m.

Nr. 3. Lauranz, Frankrig, 47,54 m.

Danske skuffelser i springene.

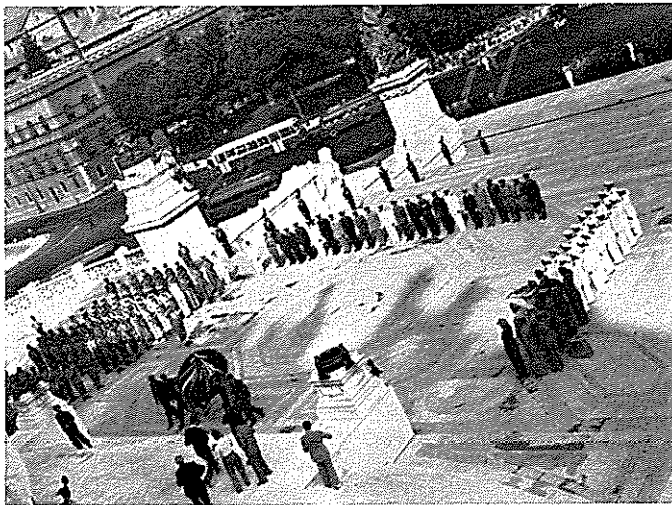
Højdespring.

Nr. 1. Herssens, Belgien, 1,90 m.

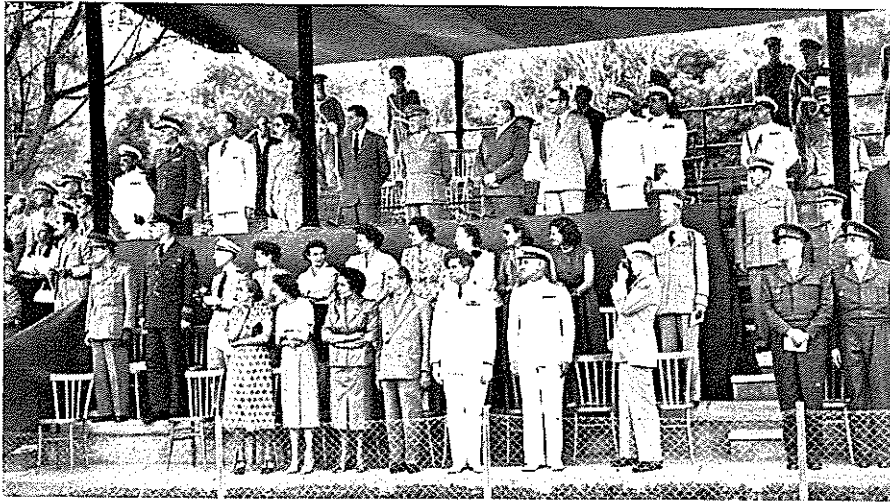
Nr. 2. Aras Mahir, Tyrkiet, 1,80 m.

Nr. 3. Keita, Frankrig, 1,80 m.

Sergentelev Niels F. Olsen, I.B.S. (F.I.F.) skuffede og måtte nøjes med pladsen som nr. 10, idet han kun klarede 1,70 m.



Fra den storslåede ceremoni ved den ukendte soldats grav på Piazza Venezia.



Tilskuerne i æreslogen. I 1. række ses bl. a. præsidenten for C. I. S. M., den franske oberstløjtnant Debrus (hvid uniform og alpehue) og den italienske kommandørkaptajn Vocaturo. I 2. række: Major Falron (Belgien), kaptajn Mollet (Belgien) og kaptajn Pettit (Frankrig). I 3. række: oberstløjtnant A. F. Rasmussen ved siden af den danske minister, Gustav Rasmussen.

Længdespring.

Nr. 1. Akgun, Tyrkiet, 7,12 m. (Ny militær rekord).

Nr. 2. Thomas, U.S.A., 6,89 m.

Nr. 3. Darlow, England, 6,77 m.

De to danske deltagere, Niels F. Olsen og korporal H. Petersen, 2. F.P.B. (Tønder I.F.) blev nr. 11 og 12 med spring på henholdsvis 6,16 og 6,09 m. Betydeligt under daglige præstationer!!!

Trespring.

Nr. 1. Sarialp, Tyrkiet, 14,79 m. (Ny militær rekord).

Nr. 2. Simi, Italien, 14,13 m.

Nr. 3. Thomas, U.S.A., 14,07 m.

Korporal H. Petersen og menig Jørgen Würtz, flyvevåbnet (Skovbakken), der her forsvarede de danske farver, blev nr. 12 og 13 med spring på henholdsvis 12,42 og 12,39 m.

Stangspring.

Nr. 1. Chiesa, Italien, 4,20 m.

Nr. 2. Chevillard, Frankrig, 3,80 m.

Nr. 3. Cline, U.S.A., 3,50 m.

Her sprang de to danske deltagere, menig Poul Schultz, flyvevåbnet (K.I.F.) og Jørgen Würtz henholdsvis 3,40 og 3,20 m, hvilket gav pladserne som nr. 7 og 10. Her burde Schultz, der flere gange i år i konkurrencer har klaret både 3,70 og 3,80 m, have skaffet os en placering.

Endelig resterer stafetløbene, hvor resultaterne blev:

4 × 100 m stafetløb.

Nr. 1. Frankrig, 42,2 sek.

Nr. 2. Italien, 42,7 sek.

Nr. 3. U.S.A., 43,1 sek.

4 × 400 stafetløb.

Nr. 1. Frankrig, 3 17,0 min.

Nr. 2. Belgien, 3 21,8 sek.

Nr. 3. U.S.A., 3 22,0 sek.

Medens vi ikke stillede hold i 4 × 100 m løbet, forsøgte vi lykken i 4 × 400 meteren. I det indledende heat blev vi nr. 4 efter U.S.A., Belgien og Holland og kom således ikke til finalen, til trods for at vi havde bedre tid (3 25,4 min.) end vinderen af det andet indledende heat, hvori der dog kun startede 3 hold, således at de alle var sikre på at komme i finalen.

Mandag den 24. september var fredag og benyttedes til om formiddagen at bese byen efter eget ønske, medens eftermiddagen gik med en uhyre interessant bustur til mange af Roms berømteste og smukkeste steder. Blandt meget andet blev følgende beset: Peterskirken, forum romano, colosseum, kirken Giovanni in laterane, via Appia og katakomberne.

Om aftenen afholdtes festmiddag på den eksklusive restaurant, casino Belle Rose, hvor også præmieuddelingen fandt sted. Desværre var menig Ib Planck alene om at repræsentere det danske hold blandt præmietagerne.

De internationale militære sejlsportsmesterskaber 1951

Med kommandør H. Andresen som præsident og søværnets kapsejlsudvalg som arrangør, afholdtes i dagene 20.—25. september d. å. her i Danmark de internationale militære kapsejlsdager.

Til deltagelse i sejlsdagerne var anmeldt

England
Frankrig
Italien
Sverige og
Danmark,

som hver mødte med 1 holdleder og 3 holddeltagere. Sejlsdagerne afholdtes fra Hellerup lystbådehavn, hvor Hellerup sejlklub velvilligst havde stillet lokaler til rådighed under opholdet, ligesom »Dansk Drageklub« havde stillet 7 både til rådighed under sejlsdagerne.

Den danske holdleder var kaptajn-løjtnant Konow (søværnet). Og båd-besætningen bestod af:

Orlogskaptajn J Hviid (søværnet), oberstløjtnant H. Valentiner (flyvevåbnet) og kaptajn H. Tilling (hæren).

Stævnet indledtes med flaghejsning på havnemolen, hvorefter holdene ved en parade præsenteredes

Til hver enkelt deltager udleveredes endvidere et smukt erindrings-tegn, ligesom hvert hold modtog et sølvbæger.

Kl. 24,00 afsluttedes festen, og deltagerne gik hver til sit.

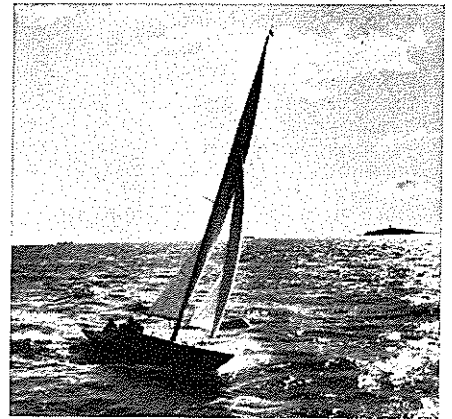
Tirsdag den 25. september stod i afrejsens tegn. For det danske hold fandt starten sted kl. 12,15 i de samme smukke vejrforhold som på udrejsen. Denne gang foretoges mellem-landinger i Milano og Zürich, og allerede kl. 18,45 landedes i Kastrup.

Deltagerne i mesterskaberne tog derefter afsked med hinanden og er nu atter spredt ud over landet og i fuld gang med soldateruddannelsen igen. Alle var imidlertid enige om, at de havde haft en glimrende tur og en uforglemmelig oplevelse.

Selv om høsten af præmier ikke var stor, gjorde holdet dog en god indsats og var gennem deres ulastelige optræden baade under kampene og uden for stadion en god propaganda for de danske værn og dansk idræt.

Sverige vandt femkampen

I dagene 18.—20. september udkæmpede udvalgte hold af befalingsmænd og værnepligtige fra den svenske og danske kystbefæstning en militær femkamp, som vandtes af svenskerne med 441,5 points mod danskerne 675,5 points. (Det gjaldt om at faa færrest mulige points). En af femkampens mest bemærkelsesværdige præstationer blev ydet af den svenske værnepligtige Vallin, der svømmede 100 meter fri svømning i tiden 1,04,5. En af de discipliner, hvor vi kunne hamle op med svenskerne, var 3000 meter løb, som vandtes af den danske math Chr. Ove Andersen.



for viceadmiral Vedel og stævnets præsident, kommandør H. Andresen.

Stævnet begunstigedes af et ualmindelig godt sejlvejr, dog generede tåge og vindstille om lørdagen, således at den sidste sejlsdags måtte udsættes til søndag formiddag, hvor vejret igen var det fineste mulige.

Sejlsdagerne gennemførtes uden havarier af nogen art. Danmark var ubeskeden nok til at vinde den sam-



Viceadmiral Vedel og kommandør Andresen hilser på det franske hold.

lede sejlads. De enkelte resultater blev i øvrigt som følger:

1. løb.

- Nr. 1 »Stormy«, Danmark, 25 points.
 - 2 »Jet«, Frankrig, 16 points.
 - 3 »Cinderella«, England, 9 points.
 - 4 »Bluenose«, Sverige, 4 points.
 - 5 »Lurifax«, Italien, 1 point.

2. løb.

- Nr. 1 »Jet«, Danmark, 25 points.
 - 2 »Stormy«, Sverige, 16 points.
 - 3 »Lurifax«, England, 9 points.
 Udgik »Cinderella«, Frankrig, 1 point.
 - »Bluenose«, Italien, 1 point.

3. løb.

- Nr. 1 »Lurifax«, Frankrig, 25 points.
 - 2 »Jet«, Sverige, 16 points.

Holdet til de internationale militære fægtmesterskaber udtaget

I dagene 5. og 6. oktober afholdtes — med forsvarets gymnastikskole som arrangør — et for de 3 værn fælles kvalifikationsstævne i fægtning med henblik på deltagelse i de internationale militære fægtmesterskaber, der afholdes i Bruxelles i tiden fra den 10.—19. november.

Da det på forhånd var besluttet ikke at stille op på fleuret, blev der kun kæmpet på sabel og kårde. Kårdekonkurrencen havde — som sædvanlig — samlet størst deltagelse, idet 13 mand mødte til start. Disse 13 var til gengæld alle fra hæren, og med forundring spørger man sig selv, om ikke de 2 andre værn skulle være i stand til at stille med kvalificerede deltagere?

Noget ringere var deltagelsen på sabel, idet her kun deltog 7 mand, hvoraf de 6 var fra hæren, medens den syvende repræsenterede søværnet.

Som dommere i konkurrencen virkede Dansk Fægte-Forbunds rutinerede overdommere: Aage Leidersdorff på sabel og Aksel Guldager og I. B. Nielsen på kårde.

Resultaterne blev:

Sabel:

- Nr. 1 Oberstløjtnant J. M. J. Lyng, skoleofficer ved hærens officersskole med 5 sejre.
 - 2 Kaptajn T. K. Matzen ved 14. B., tjg. ved forsvarets gymnastikskole med 5 sejre.
 - 3 Kaptajn A. Lohmann-Kragh ved 7. R., tjg. ved forsvarets gymnastikskole med 3 sejre.

- Nr. 3 »Cinderella«, Danmark, 9 points
 - 4 »Bluenose«, England, 4 points.
 - 5 »Stormy«, Italien, 1 point.

4. løb.

- Nr. 1 »Lurifax«, Danmark, 25 points.
 - 2 »Cinderella«, Sverige, 16 points.
 - 3 »Stormy«, England, 9 points.
 - 4 »Bluenose«, Frankrig, 4 points.
 - 5 »Jet«, Italien, 1 point.

5. løb.

- Nr. 1 »Jet«, England, 25 points.
 - 2 »Stormy«, Frankrig, 16 points.
 - 3 »Cinderella«, Italien, 9 points.
 - 4 »Bluenose«, Danmark, 4 points.
 - 5 »Lurifax«, Sverige, 1 point.

Det endelige resultat blev:

- Nr. 1 Danmark 88 points.
 - 2 Frankrig 62 points.
 - 3 England 56 points.
 - 4 Sverige 53 points.
 - 5 Italien 13 points.

Søndag aften samledes samtlige deltagere, officials, bådejere m. fl. til en bordskeden middag i søofficersforeningens lokaler, hvor også præmieuddelingen fandt sted.

Af senere modtagne officielle og private breve fra samtlige udenlandske hold fremgår, at stævnet har været særdeles vellykket og velarrangeret.

Og så må det utvivlsomt være rigtigt. B. C. L.

De 4 følgende fægttere havde alle hver 2 sejre og placerede sig således: Menig Palle Ravn (G. H. R.), kaptajnløjtnant J. N. Roth ved 15. B., tjg. ved forsvarets gymnastikskole, premierløjtnant B. C. Thestrup ved forsvarets gymnastikskole og orlogskaptajn Ralf Andersen.

Kårde:

- Nr. 1 Oberstløjtnant J. M. J. Lyng med 6 sejre.
 - 2 Kaptajn T. K. Matzen med 5 sejre.
 - 3 Kaptajn A. Lohmann-Kragh med 5 sejre.
 - 4 Sekondløjtnant V. Jensen ved 2 B., elev på hærens officersskole med 3 sejre.

De 4 andre i slutpuljen deltagende fægttere havde hver to sejre og placerede sig efter opgørelse af touches således: Premierløjtnant E. J. Swane Lund (4. A. A.), premierløjtnant C. Bonde (14. A. A.), kaptajnløjtnant N. L. Tholstrup (9. B., tjg. ved skydeskolen for håndvåben) og kaptajnløjtnant H. P. C. Lund (adjutant hos generalinspektøren for pansertropperne).

Tilhidvækkende hold udtaget.

På grundlag af resultaterne fra kvalifikationsstævnet samt det kendskab, man i øvrigt har til fægternes resultater, blev følgende hold udtaget til at repræsentere værnene ved mesterskaberne i Bruxelles:

- Oberstløjtnant J. M. J. Lyng, kaptajn A. Lohmann-Kragh, kaptajn T. K. Matzen,

kaptajnløjtnant J. N. Roth, premierløjtnant E. J. Swane Lund, premierløjtnant B. C. Thestrup og sekondløjtnant V. Jensen.

5 af disse 7 udgjorde det hold, der vandt danmarksmesterskabet i kårdeholdfægtning 1950, og i det hele taget må det siges, at udtagelseskomiteen har haft en heldig hånd: Holdet består af en passende blanding af ældre rutinerede fægttere og yngre, men meget lovende folk. Med det forhåndenværende materiale kan det ikke gøres stærkere.

Mesterskaberne i Bruxelles tegner iøvrigt til at blive den helt store begivenhed, idet ikke mindre end 9 lande har givet bindende tilsagn om deltagelse. Disse 9 er: Argentina, Danmark, Ægypten, Frankrig, England, Luxembourg, Holland, Sverige og Belgien. Herudover ventes det, at både Italien og U. S. A. stiller med hold.

Der bliver noget at bestille for de danske officersfægttere!

Fem år i fremmedlegionen

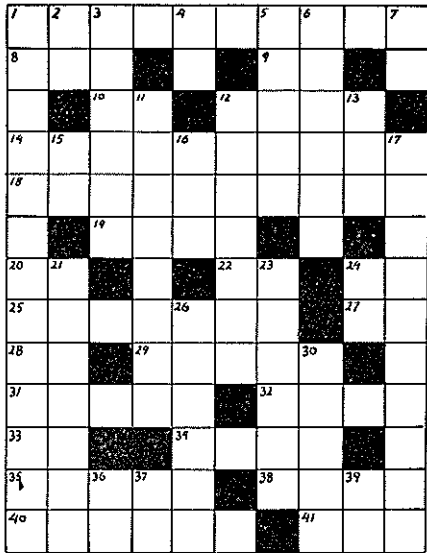
Fortsat fra side 15.

måtte lettere for ham, for han tilhørte et andet kompani. Om kvelden fortalte han meg at jeg bare skulle ta en tur ned til elven, »Når du er om-trent halvveis,« sa han »har du en stor grå stein på din venstre side. Under den ligger en frakk som jeg tror passer deg.« Jeg gikk meg en tur nedover, og ganske riktig fant jeg både steinen og frakken, men til all skrekk så jeg at det var en korporal-frakk med grønne vinkler på armene. Heldigvis hadde jeg en kniv på meg, så jeg fjernet dem i en fart. Neste dag på oppstillingen ble rapporten lest opp og vi fikk vite at en viss korporal hadde fått 8 dagers kakebu for å ha mistet sin frakk. Merkelig nok så sto jeg helt uberørt da jeg hørte det, for sånn var det bestandig. En gang deg, en gang meg.

Vi holdt på med våpenøvelser og eksersis helt til vi fikk ordre om å komme i flyvende fart til Agh-Ballah. Ranslene ble pakket, støvlene ettersett, og da kvelden kom ble vi inspisert og bega oss straks avsted. Denne gang til fots, da vi var for mange til å kunne transporteres på biler. Vi marsjerte hele natten og ankom til hovedkvarteret nokså sent dagen etter. En strekning som vi noen dager før hadde tilbakelagt med bil på et par timer. I leiren var det en intens virksomhet, men vi fikk da lov til å sove noen timer før vi skulle begi oss på den alvorlige dyst vi var utsett til. Araberne hadde nemlig omringet et av fortene oppe på fjellet, og legionærene som befant seg der oppe var ikke i stand til å forsere seg ut. De var avskåret og hadde hverken vått eller tørt. Vår oppgave var å dele oss i fire grupper og i nattens mulm og mørke nærme oss fortet og falle araberne i ryggen. Det var en forholdsvis lett sak å lokalisere fienden. De skrek og hujet, og skytingen fortalte oss hvor de var å finne. Vi satte bajonettene på og kom helt overraskende helt inn på fienden. For å hindre å komme under dobbelt ild, fyrte vi av

Skib og kasernes KRYDS OG TVÆRS

Opgave nr. 36



VANDRET:

1. Stilling
8. Fugl
9. Tone
10. Tal
12. Spirituosa
14. Bør man ikke være
18. Pådelige
19. Førere
20. Mellem otte og ti
22. Kinesisk mål
24. Bindeord
25. Dansk by
27. Gud
28. Udråb
29. Efternavn
31. Plaget
32. Anderledes
33. Initialer
34. Telefoncentral
35. Mønt
38. Drengenavn
40. Omdannelse
41. Kommando

LODRET:

1. Stilling
2. Svimmel
3. Nedbør
4. Damp
5. Navn
6. Reproducer
7. Stationsby
11. Styre
12. Lokale
13. Efternavn
15. Amerikansk stat (fork.)
16. Celler
17. Firkanter
21. Pigenavn
23. Munk
24. Mærke
26. Stilling
30. Smækker
36. Dyrelyd
37. Fred
39. Bjæf

Konstruktør: H. Bentson, Tagensvej 189, NV.

De ved det...

1. Når blade og små grene bevæges livligt er det vind:
 - a. 2-3 m/sek.
 - b. 8-9 —
 - c. 6-7 —
2. Den lyd, der opstår, så længe projektilets hastighed er større end lyden, kaldes:
 - a. Fløjtet.
 - b. Smældet.
 - c. Knaldet.
3. Når geværet drejes til venstre falder træfningen til:
 - a. Højre,
 - b. Venstre.
4. 7,62 mm projektilet kan på 200 m gennemtrænge en:
 - a. 20 mm jernplade,
 - b. 15 mm jernplade,
 - c. 10 mm jernplade.
5. Når sikringen på let maskingevær m/48 ikke kan føres op på »Aflad« er:
 - a. Slagarmen spændt,
 - b. Slagarmen ikke spændt.

6. Hvis geværet understøttes under munden falder træfningen:
 - a. Højere,
 - b. Lavere.
7. En melding opbygges over nedenstående ord. Sæt dem i rigtig rækkefølge:
 - a. Hvor,
 - b. Når,
 - c. Jeg,
 - d. Hvad,
 - e. Hvorledes.
8. Hvilken bataillon har som afdelingsmærke et jægerhorn og 2 jagende løver.
 - a. 20.
 - b. 11.
 - c. 21.

Fem år i fremmedlegionen

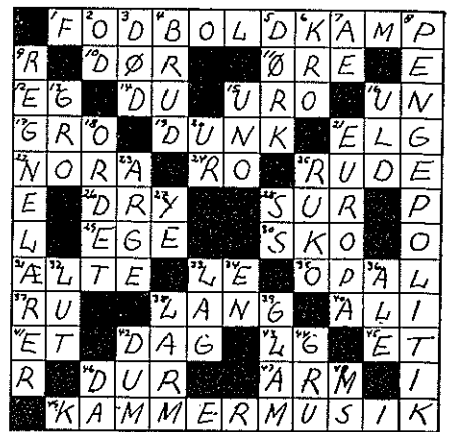
Fortsat fra side 29.

et par lysraketter så våre kamerater på den andre siden skulle se at vi var kommet til unnsetning og at de måtte innstille skytingen. Da araberne ble var oss og så at vi hadde bajonettene på, ga de seg straks over. Ikke det at en araber er feig, men deres tro sier dem at de ikke kommer til Allah hvis de blir stukket ned som en gris. Derimot er det en stor ære å bli skutt, for da er de helt sikre på å komme til de store jaktmarker.

Portene til fortet ble slått opp og ut kom kameratene og takket oss for innsatsen. Vann og proviant hadde vi med oss og alt var bare velstand. Legionen hadde bare noen få drepte, men det var flere sårede som straks ble tatt under behandling sammen med araberne.

Vi ble på fortet i 14 dager, men da så det ut som om araberne var forsvunnet fra traktene og alt begynte

Løsning på opgave nr. 35.



Løsning (10 kr.): V. K. Nielsen, Birkegade 24 St. N.

i sin gamle gjenge igjen. Vi forlot fortet og dro ned til hovedkvarteret. Etter meldingene å dømme var det rolig over hele regionen Fez og det varte heller ikke lenge før vi fikk ordre om at vi skulle gå «Tour de Police». (Det er noe av det mest strabasfulle man kan være med på i fremmedlegionen). Hadde vi aldri marsjert før, så skulle vi i hvert fall komme til å få mer enn nok nå. Vi streifet Marokko på kryss og tvers, bare for å vise araberne at vi var til stede, så det ikke skulle være lett for dem å begynne med opptøyer.

Vi marsjerte alltid 3 dager i trekk, og på den fjerde hvilte vi ut, reparerte vårt tøy, vasket og gjorde oss i det hele tatt ferdige for neste 3 dagers marsj. Ja, det var ikke akku-

SOLDATEN...



SOM MOR SER HAM...



SOM FAR SER HAM....



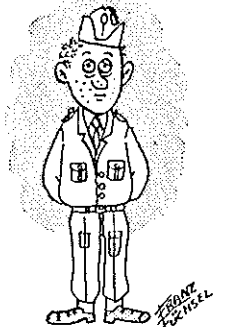
SOM HAN SER SIG SELV....



SÅDAN SER KAPTJENEN HAM....



OG PIGEN SÅDAN....



--- OG SÅ SER HAN SÅDAN UD!!

SKÆMT



— 68, kom lige og hjælp mig med at save denne her over, — 57 skulle gøre det, men jeg kan ikke finde ham nogen steder...

Svaret på: De ved det...

- | | |
|-------|---------------|
| 1. c. | 5. b. |
| 2. b. | 6. a. |
| 3. b. | 7. b-d-a-e-c. |
| 4. c. | 8. c. |

rat noen dans på roser, men vi hadde våre solskinsdager også. Det hendte f. eks. at vi slo leir for en måned, ja, et par ganger bortimot 2 måneder og da hadde jo vi et latmannsliv uten like. Som regel var det i nærheten av et fort hvor vi kunne få de forsyningene vi trengte.

Den 14. juli (Frankrikes nasjonal-dag), slo vi leir i nærheten av et stort fort som var bemannet med Spahis (innfødtes vervede kavalleri, særlig søkt av araberne for de fine uniformenes skyld) Dagen ble feiret på vanlig vis av oss, med god mat og ekstra vin og aperitif. Araberne fra fortet satte spissen på festen ved å ri sitt berømte *Fantazia*. På en stor slette samlet de seg, presis som ved starten til et hesteveddeløp. Startet alle på en gang med et hyl, og hestene for avgårde som om de var skutt ut av en kanon. Rytterne sto i salen, de røde kappene sto rett ut i vinden, og ved et gitt signal svingte de geværene over hodet og fyrte av en salve. Det var noe av det mest storslagne skuespil jeg noensinne hadde vært vitne til.

Ut på kvelden satt vi i grupper og underholdt oss med vin, sang og skrøner. Plutselig lød et enkelt skudd, men vi tenkte ikke noe videre over det, før det ble ropt på ambulansen. Vi løp bort til den lille provisoriske muren vi hadde bygget rundt leiren, og på bakken lå en legionær skutt gjennom hjertet. Det var selvmord. Noen minutter før hadde han — som noen kunne fortelle — spaseret frem og tilbake med geværet på skulderen. Han hadde nemlig vakt og noen hadde sett ham stå oppe på muren da

skuddet smalt. Da han sto deroppe, hadde han sett sitt snitt til å stikke en pinne gjennom avtrekkeren på geværet, sette geværet på bakken pekende mot hjertet, trykke foten på pinnen og så var det gjort.

De guttene som delte telt med avdøde kunne fortelle at han hadde etterlatt et brev. I det sto det at han var blitt lei av å være syndebuk og bli hundset til stadighet. Han hadde bedt kapteinen om å bli forflyttet til et annet kompani, men dette var blitt nektet ham og nå så han ingen annen utvei enn å ta sitt eget liv. Kapteinen ble noe senere forflyttet til et annet regiment. Det var også det beste for ham, for det er ikke så sikkert at han hadde vært stort lenger blant de levendes tall hvis han hadde stoppet hos oss. Legionærene hadde nok funnet en anledning til å plaffe ham ned.

Fortsattes i neste nr.

SPIONAGE PR. FJERNSYN

Fortsat fra side 21.

Man måtte derfor skaffe sig underretning om ødelæggelserne ved disse bombardementer ved enten at sende fly over det bombarderede område, for at kunne bringe luftfotos med tilbake — men dette havde allerede kostet R.A.F. alt for mange piloter og maskiner — eller man måtte løbe an på hemmelige agents indberetninger, men disse var ofte ufuldstændige eller forældede, inden de ad omveje nåede frem til rette vedkommende i England. Og også denne form for rekognoscering havde kostet adskillige tapre mænds liv.

Tyskerne, som ikke i deres vildeste fantasi havde tænkt sig muligheden af, at det skulle lykkes at opfange Eifeltårnets udsendelser i England, så i de britiske bombardementer et middel til at hidse franskmændene op mod englænderne. Det kan jo nemlig ikke under stor-bombardementer undgås, at såvel »skyldige« som »uskyldige« mål rammes. Tyskerne optog derpå kortfilms af ødelæggelserne og udsendte dem derpå i fjernsyn til de parisere, der var i besiddelse af fjernsynsapparater; men for at en større kreds af mennesker kunne få del i udsendelserne, var der i nogle parisiske biografer opstillet fjernsynsapparater. Samtidig med kortfilmene udsendtes hetz-propaganda, der gik ud på at fortælle franskmæn-

dene, at nu var den eller den »civile«, livsvigtige fabrik blevet ødelagt, så og så mange bolighuse ødelagte og det og det antal franskmænd blevet dræbt af »de engelske pirater«.

Med andre ord. Disse fjernsynsudsendelser skulle vække hadet mod Royal Air Force i almindelighed og England i særdeleshed.

Da Secret Service fik forelagt resultatet af Kelseys arbejde blev ledelsen begejstret. Men da hverken Kelsey eller hans kolleger var hemmelige efterretningsfolk, blev de snart efter overflyttet til deres almindelige »krigsarbejde« i R.A.F., hvorefter særligt uddannede eksperter fotograferede hver eneste udsendelse fra Fjernsehsender Paris og med næsten minutiøs nøjagtighed vurderede, hvor stor skade de forskellige bombeangreb forårsagede. Intelligente folkene kunne bogstavelig talt sidde i en lænestol, ryge en cigaret og endda opnå mere strålende resultater, end de nogensinde havde drømt om.

Denne enestående episode i spionagens historie fortsatte lige til Paris blev befriet i 1944, altså på et tidspunkt, hvor den tyske hær havde mistet det meste af Frankrig, og hvor der ikke længere var grund til at foretage flere bombardementer mod det krigsramte lands industricentre.

Uden tvivl foretog tyskerne også andre former for fjernsynsudsendelser over Eifeltårnets sendeanlæg; men herom nævner Secret Service intet. I de oplysninger, der er sivet ud, tales kun om de omtalte propagandaudsendelser.

En i sandhed vellykket form for propaganda.

FOTO

Vi er Specialister i Fotoarbejde til Sol-dater og kan tilbyde moderate Priser.

Prima fagmæssig Kvalitetsarbejde.
Forlang Prisliste.

LEXA, Box 28, Silkeborg.



Af en rekruts dagbog

ved Gunnar Sørensen

85 og 23 fra 3. kompagni er uadskil-lelige venner. Traf i dag 85 alene. Spurgte ham, hvor 23 var. »På infirmeriet«, lød svaret. På mit spørgsmål om, hvad han fejlede, svarede 85: »Han har slugt sin mundharmonika«. Jeg udtrykte min deltagelse, hvorpå 85 sagde: »Ja, men det kunne nu have været meget værre, for han ville først have købt en trompet«.

Fik pakke hjemmefra, men der var kun tøj i den.

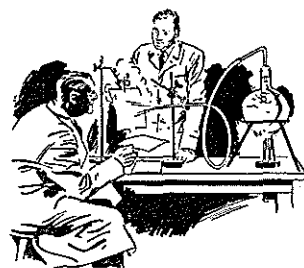


Det er *kold tæring* -ikke friktion, der er årsag til det største motorslid...

Friktion, det mekaniske slid i motoren, er forlængst bragt ned på et minimum, men der er ødelæggende kræfter, som er dobbelt farlige, fordi de arbejder, selvom motoren er standset.

»Kold tæring« rammer enhver vogn, der hyppigt startes og standses. Også under tomgang sker tæring. Selv i den varme tid skal en vogn køre mindst 10 km, før motoren er blevet så varm, at det kritiske punkt for udvikling af ætsende stoffer i cylindrene er passeret. Derfor må vogne i bytrafik beskyttes med en specialolie.

Skift i dag til Shell X-100 Motor Oil. Den er det nyeste fremskridt i kampen for at bevare og beskytte motoren og sikre Dem færre udgifter og længere kørsel.



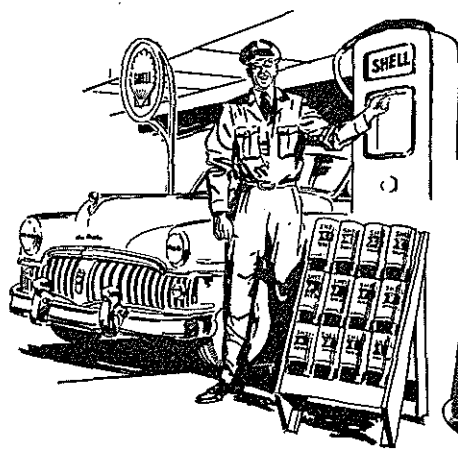
Her er bevist på Shell X-100 Motor Oil's enestående beskyttelse mod »kold tæring«

Når man stryger en metalplade med almindelig smørelolie og en anden med Shell X-100 Motor Oil og derpå bestråler dem begge med damp, vil den første oxydere i løbet af 3 minutter og efterhånden ruste og ætzes, mens den, der er beskyttet af Shell X-100, forbliver ganske upåvirket. Shell X-100 danner ved sin enestående vedhængsevne en ubrydelig beskyttende olie-film, der også i bilmotorens skoldhede vanddampe og syre forhindrer »kold tæring«.

- ◀ BESKYTTENDE
- ◀ STABIL
- ◀ SELVRENSENDE

Ikke en dag længere med »kold tæring« i motoren!

Få Deres vogn beskyttet i dag. Det er sikrest at få tømt al gammel olie ud og lade motoren skylle igennem, før ny beskyttende Shell X-100 Motor Oil fyldes på. Køb ind til den nærmeste Shell-forhandler og få det gjort.



1.c.

Folk ^{og} Værn

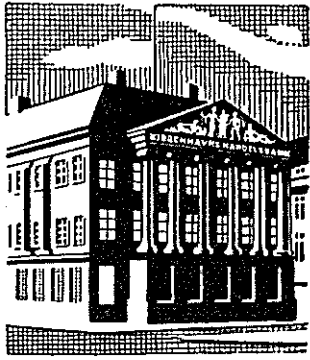
NR. 10
DECBR. 1951
10. ÅRGANG



Formation. (Fot. P. B. Schmidt).

INDHOLD:

	Side		Side
Forsvarets velfærdstjenste, Folk og Værn, af kontorchef G. Jerichau	3	Christians plejehus i Eckernförde, af redaktør Niels Friis	14
Hvor forsvaret af Danmark og Norge planlægges, af journalist F. Høyrup	5	4. rejsebrev fra »Galathea«, af 4901/Grüner	16
Ægypten, af oberstløjtnant E. J. Wiboltt	7	Et krigsvigtigt stof skal fremskaffes, af cand. mag. Herluf Petersen	18
Nyt materiel og nye metoder, af journalist Per Winther	10	Skam få den, der tænker ilde derved, af kaptajnløjtnant J. C. Berg	20
»Niels Juel« skal opbygges, af redaktionssekretær Otto Ludwig	12	Siden sidst	24
Fra skib og kaserne			25-32



*En god
bankforbindelse*

Som kunde i Handelsbanken
nyder De fordel af vore sag-
kyndige og erfarne råd i ef-
hvert bankanliggende.

HANDELSBANKEN

Afdelinger og kontorer over
hele Danmark

*- køb det i
Berlingske*

Berlingske Tidende

DANMARKS FØRENDE DAGBLAD



EMBLEMER

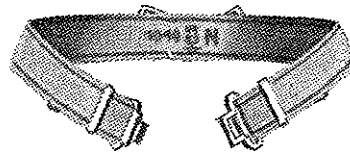
Efter at de nye afdelingsmærker er anlagt,
bør enhver soldat vise samhørighed med
sin afdeling ved altid at bære emblemet i
knaphullet eller som slipsnål.

Fås hos guldsmede og forhandlere af uni-
formseffekter.



A. MICHELSEN

KGL. HOF- OG ORDENSJUVELERER
GRUNDLAGT 1841



REGLEMENTERET
FELTLIVREM
M. 1945

2 størrelser: Normal 100 cm og 125 cm lang. Både
skydesløjfer, beslag og spænder er af messing.

Kr. 11,75

Endvidere fås skulder-
remspær med forlænger-
stykker, korttasker, ga-
macher og paksække.



Kongens Nytorv København K.

Guldtrækkeri, stuen

BIKUBEN

Silkegade 8, K

Sparekasse
Alderdomsforsørgelse
Byggespareafdeling
Børneforsørgelse
Depotafdeling
Forvaltningsafdeling
Udlånsafdeling

Vedtægter udleveres i hovedkontor og filialer

FOLK OG VÆRN

NUMMER 10 - DECEMBER 1951 - 10. ÅRGANG

Udkommer

med 10 numre pr. år

Abonnement 8 kr. pr. år

Løssalg 1 kr.

Abonnement kan

tegnes hos postvæsenet

Forsvarets velfærdstjeneste, Folk og værn

Ved kundgørelse af 31. oktober har forsvarsministeriet fastsat bestemmelser for den virksomhed, der fremtidig henholder under henholdsvis Forsvarets velfærdstjeneste (Folk og Værn) og Forsvarets pressetjeneste. I denne artikel gives der en orientering om velfærdstjenestens arbejde.

FORSVARETS velfærdstjeneste er ikke et kontor i København. Det er en del af forsvarrets virksomhed, et arbejde der gøres over hele landet, ombord i flådens skibe, og hvor styrker af forsvarret iøvrigt opholder sig. Arbejdet ledes lokalt af de stedlige kommandanter og chefer, centralt af »Folk og værn udvalget« gennem velfærdstjenestens hovedkontor, der er *faglig myndighed* for hele arbejdet.

Ifølge lov af 18. juni 1951 om forsvarrets ordning varetager Forsvarets velfærdstjeneste (Folk og værn) »arbejde vedrørende forbindelsen mellem civilbefolkningen og forsvarret samt vedrørende de værnepligtiges og det faste personels velfærd og beskæftigelse i fritiden«.

Kontakt- og oplysningsarbejdet.

Formålet med dette arbejde er at udbygge og vedligeholde det bedst mulige forhold mellem civilbefolkningen og forsvarret. Ved et møde fornylig spurgte en ung befalingsmand: »Hvorfor snakker man altid om forståelse og kontakt mellem civilbefolkningen og værnepligtige? Hvorfor ikke lige så godt mellem civilbefolkningen og f. eks. postvæsenet og toldvæsenet?« Uanset hvad postvæsenet og toldvæsenet ville svare på dette spørgsmål, er kontakten *nødvendig* for værnepligtiges vedkommende, hvis de skal kunne løse deres opgaver. Kontakt i forbindelse med gensidig oplysningsarbejde. Der kan fremføres mange grunde hertil. En af de enkleste er måske, at forsvarret i øjeblikket koster landet 6—700 millioner kroner årligt; det kan ikke være den civile borger ligegyldigt, hvordan disse penge anvendes, og det kan ikke være befalingsmanden i værnepligtige ligegyldigt, hvad den civile borger mener om dette spørgsmål. En mindst lige så væsentlig grund er imidlertid den omstændighed, at værnepligten hvert år griber ind i adskillige tusinde unge mænds tilværelse, trækker dem ud af det civile liv i en forholdsvis lang periode og fører dem ind i en ud-

dannelse til om fornødent at kunne forsvare landet i krig. Det er klart, at den værnepligtige selv, hans familie, de organisationer og samfundsorganer der har med ungdommen at gøre, erhvervslivet og samfundet som helhed ikke kan eller bør være uinteresserede i, hvordan denne tid anvendes, hvordan opgaven gribes an, og hvordan resultaterne bliver. Og for at befalingsmanden skal kunne løse sin opgave tilfredsstillende, må han vide, hvordan man ser på disse forhold fra civil side; men han må desuden stadig være i bedst mulig kontakt med, hvad der iøvrigt sker i samfundet; han må vide, hvordan den ungdom er han får med at gøre år efter år, hvordan den er opdraget og præget i hjem, skole, organisationer etc.; hvordan man fra civilt hold ser på udenrigs- og indenrigspolitiske, på økonomiske, kulturelle og almenmenneskelige spørgsmål. Hvis han ikke følger med i tidens strømninger, hvis han isoleres af samfundet eller isolerer sig selv, da står han ikke på virkelighedens grund i sit arbejde og kan ikke svare til de krav, der stilles ham.

Som baggrund for disse forhold står dels de historiske forudsætninger for forsvarsspørgsmålet i Danmark og dels nutidens form for krigsførelse: den totale krig, indbefattet den psykologiske krigsførelse.

Som det allerede er antydnet i det foregående, er kontakt- og oplysningsarbejdet en gensidig opgave: Kontakt mellem civilbefolkning og forsvar, oplysning i værnepligt om det civile samfund og oplysning i det civile samfund om værnepligt. Der kan måske være grund til at bemærke, at der med oplysning menes *saglig oplysning*, ikke nogen form for militæriserende propaganda eller ensretning.

Et arbejde af denne art er for så vidt ikke noget nyt her i landet. Der, hvor arbejdets hovedvægt også i dag må ligge, på de steder hvor store eller små styrker af forsvarret er placeret, har man gennem mange år efter de muligheder der var til stede

Af kontorchef G. Jerichau

søgt at skabe kontakten. Det nye er, at arbejdet under og efter den sidste krig er taget mere systematisk op, og at det nu er lovfæstet på grundlag af forsvarskommissionens gennemgang af det hidtil udførte arbejde.

Den i sidste nummer af dette blad omtalte week-end sammenkomst på Frederiksborg højskole mellem repræsentanter for politiske ungdomsorganisationer og befalingsmænd fra de tre værn er et eksempel på, hvordan opgaverne søges løst. I dette tilfælde var det ungdomsorganisationerne der havde taget initiativet; lignende initiativ er ved andre lejligheder taget ud over landet af foreninger, organisationer, højskoler etc. I andre tilfælde har det været de lokale chefer eller folk og værns hovedkontor, der har indbudt til møder og sammenkomster, hvor man gennem foredrag, diskussioner og samtaler har givet gensidig oplysning, har fået fjernet misforståelser og fordomme på begge sider og har lært hinanden at kende.

Af andre former for samarbejde kan nævnes: Civile foreninger indbyder befalingsmænd til at holde foredrag, civile holder foredrag eller giver undervisning på kaserne, civile gæster indbydes til at overvære øvelser, opvisninger, idrætsstævner, forældredage etc. De stedlige civile myndigheder m. v. arrangerer f. eks. modtagelser af nyankomne rekrutter, medvirker til udgivelse af pjecer til soldaterne om by og egn, arrangerer besøg i industrivirksomheder o. s. v.

I praksis har de forløbne år vist, at kontakt- og oplysningsarbejdet på flere områder griber ind i eller falder sammen med den anden side af folk og værn arbejdet:

Velfærdsarbejdet.

Heller ikke dette arbejde er nyt i værnepligt. Også her er det ny, at det efter krigen er grebet mere systematisk an, at det nu er lovfæstet som et led i værnepligtens daglige arbejde, og at der er givet faste retningslinier at bygge videre på.

Når man i de senere år i større omfang end tidligere har interesseret sig for den værnepligtiges muligheder for at tilbringe og udnytte sin fritid på en tilfredsstillende måde, hænger det dels sammen med den almindelige udvikling, der er sket i

samfundet, og dels er det et resultat af, at erfaringerne har vist, at det i højere grad end før er nødvendigt at interessere sig for soldaten som menneske; at det må tages i betragtning under uddannelsen, at et væbnet forsvaret under nutidens form for krigsførelse stiller andre og større individuelle krav end før den sidste krig. Dette spiller naturligvis i første række en rolle for selve den militære uddannelse, for placeringen af den enkelte mand til det ene eller det andet hverv, for udvælgelsen af befalingsmandselever etc.; men når man anlægger et helheds synspunkt på hele uddannelsesperioden spiller også fritidsspørgsmålet en væsentlig rolle. En soldat, der befinder sig tåleligt eller godt under indkaldelsen, er en bedre soldat end den, der er sur og utilfreds. Alt hvad han oplever fra dag til dag inden for værnene — i tjenestetid og i fritid — påvirker hans helhedsindtryk af og indstilling til værnene, hans opfattelse af forsvarets værdi. Og gennem ham breder dette indtryk sig — via familie og kammerater — ud i civilbefolkningen.

Som et særligt forhold bør nævnes, at det for den værnepligtige, der har forsørgerpligter, kan være helt afgørende for hans indstilling til forsvaret og kvalitet som soldat, om han har økonomiske eller andre problemer at slås med.

De synspunkter, der er anlagt med hensyn til fritiden, er at der *frem sættes tilbud*, at man ikke skal give sig af med at skabe kunstige behov, men at man på den anden side ikke skal gå ud fra, at der ingen behov er, hvis de ikke manifesterer sig åbenlyst.

Et af de tilbud, der er blevet modtaget med stor tilfredshed, er *kaserne- og lejr bibliotekerne*. I årene efter krigen er der indtil nu oprettet ca. 25 biblioteker efter det princip, at det stedlige folkebibliotek så vidt muligt etablerer en udlånsfilial på kaserne; en civil, faguddannet bibliotekar varetager et vist antal aftener om ugen dette udlån, der drives efter folkebibliotekernes principper, f. eks. således, at der også kan rekvireres bøger, der ikke findes i selve kasernebiblioteket. Til biblioteket hører de fleste steder en hyggeligt møbleret læsestue, hvor en lille samling håndbøger er til disposition, hvor der er fremlagt tidsskrifter, og hvor en me-

nig soldat fører tilsyn i åbningstiden. På samlingsstuer m. v. fremlægges der endvidere *aviser og ugeblade* i antal, der afpasses efter styrketalene.

Ved søværnet varetages biblioteksarbejdet af Søfartens bibliotek.

En anden af de muligheder, der tilbydes, er *fritidsundervisning* i almindelige skolefag, i tekniske fag m. m. Flere steder har man ordnet denne undervisning således, at de værnepligtige deltager i de civile hold på de stedlige aftenskoler og kursus. Hvor dette ikke er gennemført, eller hvor det — f. eks. på grund af afstandene — ikke kan gennemføres, foregår undervisningen på selve tjenestestedet med civile, befalingsmænd eller menige som lærere. I forbindelse hermed kan det nævnes, at der efter de foreliggende muligheder arrangeres *ekskursioner*, *byvandring*, *besøg* på erhvervsvirksomheder etc. Desuden afholdes der *foredrag*, f. eks. i form af udenrigspolitiske og samfundsmæssige orienteringer.

Når det drejer sig om *underholdning* ved kompagniaftener, andre sammenkomster og fester, tilskynder man til selvvirksomhed og yder støtte til mandskabets egne arrangementer; en revy, kabaret, et større eller mindre amatørkorkester etc. har i mange tilfælde sikret succesen ved sådanne sammenkomster. Når der er mulighed derfor, kan man sætte prikken over i'et ved at sætte en professionel kunstner på programmet. Underholdningsaftener med sang, musik m. m. transmitteres jævnlig af statsradiofonien.

Om *filmforevisninger* på kaserner m. v. er der ikke ret meget andet at sige, end at velfærdstjenesten (undtagen ved det danske kommando i Tyskland) ikke har mulighed for at forevise de nye film, der kommer frem, men må nøjes med ældre film; dette medfører, at man ikke fuldt kan tilfredsstille ønskerne på dette område.

Endelig kan det nævnes, at der er anbragt *klaverer* og *radiomodtagere* på samlingsstuer m. v., hvor der desuden findes *underholdningsspil* af forskellig slags. Mange steder er der indrettet lokaler, hvor man kan få presset uniformen, inden man skal en tur i byen eller på orlov; og flere steder findes der barber- og frisørstuer, der har stor søgning.

Men hensyn til rådgivning og hjælp i forsorgsspørgsmål, forskellige personlige problemer etc. arbejdes der for tiden på at finde en orden, der bedre end nu kan sikre, at værnepligten ikke for nogle bliver en meget større belastning end for andre.

— — —
 Det er som nævnt den stedlige kommandant eller chef, der leder det lokale arbejde. Som hjælper i det daglige udpeger han en *velfærdsbefalingsmand*. Desuden gælder den orden, at der af og blandt mandskabet vælges et *fritidsudvalg*, der kan tilrettelægge arrangementer, fremsætte ønsker og planer og få bistand og vejledning til gennemførelsen — alt efter de derom fastsatte bestemmelser.

Den centrale ledelse af arbejdet henhører under et udvalg, der består af 8 medlemmer, hvoraf rigsdagen vælger de 4, medens de øvrige 4 repræsenterer henholdsvis hæren, søværnet, flyvevåbnet og det frivillige soldaterarbejde.

— — —
 Der er i det foregående givet et rids af arbejdet. Generelt må det bemærkes, at virksomheden ikke er ens fra sted til sted. Lokalemangel kan f. eks. medføre, at der ikke kan oprettes bibliotek, eller at man ikke er i stand til at samle hele styrken — eller blot en rimelig del deraf — til sammenkomster, foredrag etc. Men bortset fra disse og andre praktiske vanskeligheder, der kan rettes efterhånden, gør der sig det forhold gældende, at man ikke har noget ønske om — bortset fra visse felter, der af praktiske grunde *må* være ensartede — at ensrette arbejdet. Det må tilpasses de lokale forhold, og der må være plads for det lokale initiativ, hvorfor også en væsentlig del af pengene er udstykket til lokal administration.

For folk og værn arbejdet var de første efterkrigsår erfaringernes tid; man måtte på mange måder prøve sig frem, lære af de udenlandske erfaringer, men samtidig holde sig for øje, at arbejdets form og indhold måtte bestemmes af danske forhold. Der er nu lagt retningslinier for fremtiden, men det er væsentligt at klargøre sig, at et arbejde af denne art — som alt arbejde der har med mennesker at gøre — ikke må stivne i stereotype former, men må være levende — i stadig overensstemmelse med samfundets udvikling.

Aktieselskabet
NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER
 København

Bryggeriet STJERNEN 
 Øl og Mineralvande

Carl M. Cohr's Sølvvarefabriker A/S
 Fredericia

HVOR FORSVARET AF DANMARK OG NORGE PLANLÆGGES

Journalist Frits Høyrup har besøgt atlant hovedkvarteret på Voksenkollen Hospits ved Oslo og skriver her om det amerikansk-engelsk-norsk-danske samarbejde indenfor den nordeuropæiske region under atlantpagtforsvaret.

For samarbejdet mellem atlantpagt nationerne blev 1951 et begivenhedsrigt år. Ved etableringen af det europæiske hovedkvarter i Paris med general Eisenhower som chef begyndte det atlantiske samarbejde at tage form. Det, der før blot var planer og dynger af papir, blev en arbejdende realitet.

Eisenhowers hovedkvarter hedder i forkortelse SHAPE. Det betyder *Supreme Headquarters Allied Powers Europe*. Det kan undertiden være vanskeligt for en ikke-militær at finde ud af de mange atlantstabe og deres funktioner. En væsentlig årsag hertil er sikkert, at stabene i avisomtalerne snart er nævnt med deres officielle navn, snart med forkortelser, oversættelse eller en mere »hjemmestrikket« betegnelse.

Under general Eisenhower er det europæiske forsvarsområde delt op i tre regioner: Sydeuropa, Centraleuropa og Nordeuropa. Denne sidste region omfatter Danmark og Norge, og som chef har den admiral Sir *Patrick Brind*, der i sommer indrettede sig med sin stab på Voksenkollen Hospits nær Oslo. Det officielle navn for Brinds hovedkvarter er *Headquarters, Commander-in-chief, Allied Forces, Northern Europe*.

Der arbejdes i sund luft.

Voksenkollen Hospits er et tidligere hotel, der under krigen var beslaglagt af tyskerne. Det blev slemt medtaget og gennemgik efter befrielsen en grundig istandsættelse, hvorefter det atter blev taget i brug som hotel. I foråret blev det overtaget af atlantpagtorganisationen og indrettet til hovedkvarter for ikke blot admiral Brind, men også for chefen for de nordeuropæiske flyvestyrker, den amerikanske generalmajor *Robert K. Taylor*.

Den store træbygning blev taget i brug uden forandringer. Man ville have arbejdet hurtigt igang, og allerede i juni rykkede man ind. I løbet af sommeren og efteråret er der gennemført en mindre udvidelse og små forandringer.

Norske soldater holder vagt ved hovedkvarteret. Det er vaagne folk, udstyret med maskinpistoler. En officer, der har med hovedkvarterets sikkerhedstjeneste at gøre, siger:

— Vi har naturligvis tungere sager i baghånden ...

Der er på Voksenkollen et stort og hypermoderne brandbekæmpelsesud-

styr. Gaar der først ild i en træbygning, skal der sættes ind i løbet af sekunder, hvis man skal gøre sig håb om at redde den.

Hovedkvarteret ligger 350 meter over havet. Det er en sund luft at arbejde i.

— Det er dejligt at arbejde heroppe. Det er nærmest et sanatorie ophold, sagde en af de norske damer, der tilhører kontorpersonalet i staben.

Man skal dog ikke forledes til at tro, at det er et driverliv at arbejde i Brinds og Taylors stabe. Men luften er så behagelig og bakteriefri, at man kan hænge bravt i uden at blive udkørt af det.

Fra den brede, asfalterede Frogner-setervej fører kun et par smalle »skovveje« hen til hovedkvarteret. Om vinteren vil der let opstå trafikproblemer, og man bliver antagelig nødt til at etablere ensrettet færdsel.

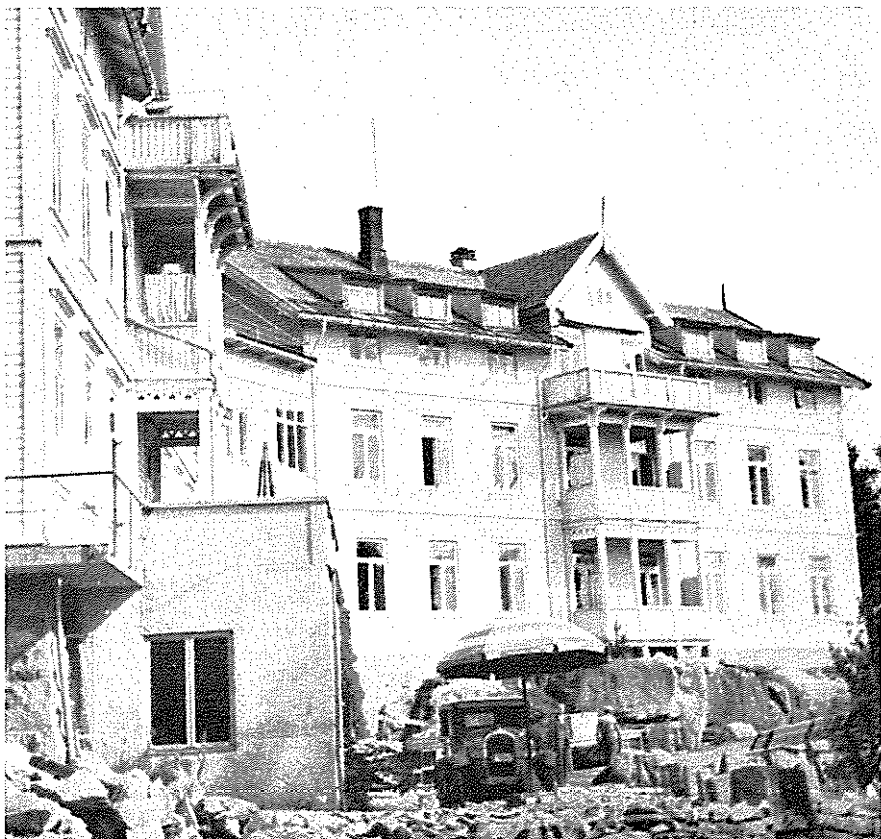
De fleste norgesfarende kender

hoppbakken Holmenkollen, der nu er sat flot istand til vinterolympiaden i februar. Voksenkollen Hospits ligger ikke langt derfra. Fra hovedkvarteret har man udsigt lige over mod det imponerende tårn med »hoppet«, som man kan få det til at løbe koldt ned ad ryggen på i hvert fald danske.

Allerede mangel på plads.

Der er beskæftiget omkring 100 mennesker i hovedkvartererne på Voksenkollen. Det er englændere, amerikanere, nordmænd og danske. Generalmajor *Hvalkof* står i spidsen for den snes danske officerer, som arbejder i hovedkvarteret. Generalmajor Hvalkof har tidligere ledet den nordeuropæiske planlægningsgruppes arbejde i London, men flyttede til Voksenkollen med sine medarbejdere, da hovedkvarteret blev indrettet her.

Man skal ikke tro, at officererne på Voksenkollen har store og flotte kon-



Voksenkollen Hospits, hvor de nordeuropæiske fælles forsvarsstyrkers stab har hovedkvarter.



En gang om måneden mødes admiral Sir Patrick Brind og generalmajor Robert Taylor med den norske og danske forsvarsledelse til en samlet drøftelse af problemerne. Møderne finder sted skiftevis i København og Oslo. Billedet er taget af forsvarrets pressetjeneste før et chefsmøde i forsvarsstaben i København. Fra venstre til højre ses: generalløjtnant B. Øen, chef for det norske flyvevåben, generalløjtnant C. C. J. Førslev, viceadmiral S. Storheill, chef for den norske flåde, generalløjtnant W. v. T. Hansteen, chef for den norske hær, generalløjtnant E. C. V. Møller, admiral E. J. C. Qvistgaard, admiral Sir Patrick Brind, generalløjtnant Ole Berg, chef for den norske forsvarsstab, generalmajor Robert K. Taylor og viceadmiral A. H. Vedel.

torer til rådighed. Lokalerne er uhyre beskedne. Man lider faktisk allerede under pladsmangel. I flere kontorer sidder man bogstavelig talt på skødet af hinanden. Hovedkvarterets pressechef, redaktør Gudme Søren, har et kontor, der ikke er større end køkkenet i en beskedne to-værelses lejlighed i København. Og så må han endda huse en kontordame fra en anden afdeling . . . Man arbejder under meget trænge forhold.

— Hvad bestiller man på Voksenkollen?

Man planlægger det norsk-danske forsvar indenfor atlantpagten. Til dette omfattende arbejde er der i høj grad brug for bistand fra engelske og amerikanske officerer, ikke mindst på grund af disses erfaringer fra krigen. Dertil kommer, at man må have de store landes sagkyndige med i løsningen af de mange standardiserings- og koordineringsproblemer, der rejser

sig, når et afsnit af det store, atlantiske forsvarssystem skal bygges op.

Naturligvis kan man ikke i en artikel som denne komme nærmere ind på planlægningsarbejdets enkeltheder. Det er top-secret. På Voksenkollen vogter man strengt over, at intet slipper ud og at uvedkommende holder næsen fra de fortrolige dokumenter. Der er en officer, som ikke bestiller andet end at vogte husets indre og ydre sikkerhed.

Stalin lytter . . .

Ved hver telefon i hovedkvarteret hænger et lille papskilt med en karikatur af Stalin, der holder den ene hånd op til øret for at lytte. Der står:

WARNING

— The telephone is not a secure means of communications. — Classified matters must not be discussed.

Oversat lyder det: Advarsel. Telefonen er ikke et betryggende meddelelsesmiddel. Beskyttede sager — det vil sige sager med en eller anden hemmelighedsgrad — må ikke diskuteres.

Under besøg i hovedkvarteret får man ikke lov til at »gå løs« et øjeblik. Man bliver fulgt fra dør til dør, afleveret af den officer, man har talt med, til den officer, man derefter ønsker at kontakte. Ved ankomsten til hovedkvarteret skal man skrive navn, adresse, stilling og formål med besøget i en stor bog hos en hyggelig, ældre norsk vagtmand. Han er i hvert fald hyggelig og rar, så længe man overholder forskrifterne . . .

Da man begyndte arbejdet i hovedkvarteret, nærrede mange ængstelse for, at samarbejdet mellem de fire landes officerer vilde møde mange

vanskeligheder. Men det blev absolut ikke tilfældet. I de forløbne måneder har man haft et enestående godt samarbejde, og der er ingen udsigter til, at det ikke skulle gå knirkefrit i fremtiden.

Det gode humør har man også med i arbejdet. Den dag, man fik nys om en vis amerikansk brigadegeneral Olmsteds udtalelse om den norske forsvarsmoral, som efter generalens opfattelse ikke havde gjort så gode fremskridt, tog de norske officerer i hovedkvarteret situationen på den helt rigtige måde. Når nordmændene talte med hinanden i telefonen eller ringede til kolleger i de norske værnstabe, lød spørgsmålet:

— Nå, hvordan står det til med moralen hos jer . . .?

De danske og engelske officerer, der er knyttet til hovedkvarteret, har

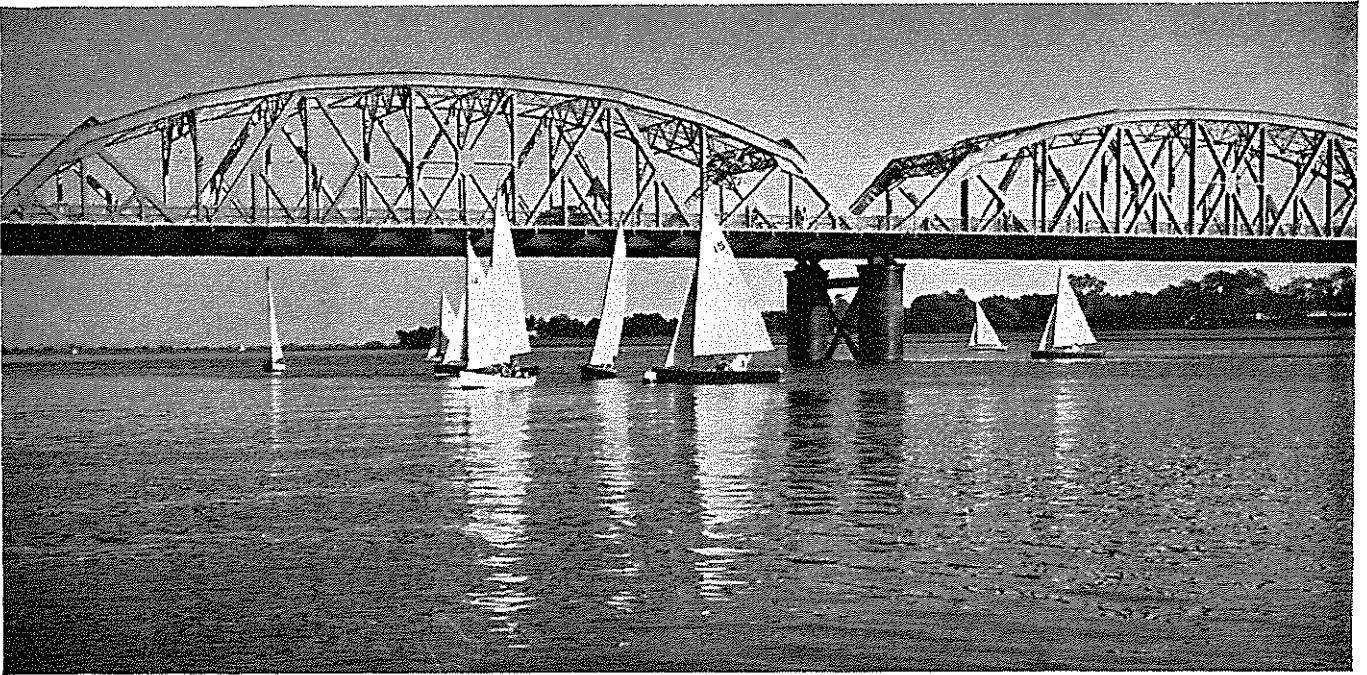
(Fortsættes side 15).



Oberstløjtnant Orla Nielsen.



Admiral Brinds stedfortræder, generalløjtnant Robert Mansergh.



Den moderne bro, som englænderne har bygget mellem Khartoum og Omdurman.

ÆGYPTEN

Af oberstløjtnant E. J. Wiboltt

Een af den vestlige verdens vigtigste fronter ligger i det mellemste østen, fra Persien i nordøst, gennem Tyrkiet, Israel og de arabiske stater nord for Suez til Ægypten i sydvest. Thi herigennem går vejene, både til lands, til søs og gennem luften til det fjerne østen. Her ligger de rige olie-felter som vældige tankstationer på

ruten og for hele det militære for-svar fra Sicilien til Aden. Her går endelig landevejen over Suez, ned gennem Nildalen til hjertet af Afrika.

Derfor har Suez og Nilen spillet en stadig vigtigere storpolitisk rolle, og derfor er Ægypten den dag i dag een af de vigtigste brikker i spillet om det mellemste østen.

Englændere og franskmænd.

Ægypten blev erobret af tyrkerne, da sultan *Selim I* stormede Kairo i 1517, og i næsten 300 år lå det derefter, i hvert fald formelt, under det tilsidst hendøende Tyrki.

Men imedens havde det britiske imperium begyndt sin march ud over jorden, og det var bl. a. for at ramme England, at *Napoleon* pludselig landede i Ægypten og besejrede de tyrkiske statholdere, mamelukkerne, i det berømte slag ved Pyramiderne.

Da *Nelson* ødelagde den franske flåde ved Aboukir i 1801, blev den franske hær ganske vist afskåret, og *Napoleon* reddede sig kun fra fangenskab ved sin dristige flugt over det af englænderne beherskede Middelhav. Men bolden var givet op, og i de næste hundrede år, medens Frankrig grundede sit kolonirige i Nord- og Mellemafrika, stredes englændere og franskmænd om indflydelse i Ægypten.

Thi ganske vist forblev landet af navn under Tyrkiet. Men allerede i 1804 tiltvang *Mehmed Ali* sig vidtgående uafhængighed, og hans sønner førte en række heldige krige; bl. a. erobrede de dele af landet omkring den øvre Nil i det nuværende Sudan.

Men under hans efterfølgere, der antog titlen *Khediver*, voksede den europæiske indflydelse. Franskmænd *Lesseps* fik koncession på at bygge Suezkanalen, der blev færdig 1869, mod at Ægypten fik aktiemajoriteten, og i syd fortsatte den engelske general *Baker* erobringstogtet. Men London holdt skinsygt øje med Suez, og da den ødsle Khediv *Ismail* var ved at gå fallit, købte England, udenom Frankrig, aktiemajoriteten i kanalselskabet for 4 mill £. I den udenlandske finanskontrol med Ægypten, der derefter blev indført, spillede London ligeledes første violin og fik 2 englændere sat ind i den ægyptiske regering.

Selv om Ægypten, der i 1873 helt var blevet løsrevet fra Tyrkiet, formelt kom under et engelsk-fransk såkaldt condominium (fællesstyre),



Nahas Pascha.



Kong Fuad.



Sudanske tropper under engelsk kommando.



Kong Farouk — da han besteg tronen.

havde England således slået Frankrig ud, både ved Suez og i Kairo. Da general Kitchner desuden underlagde sig Sudan, og da Frankrig efter »Fashoda-affæren« i 1904 også herude måtte trække sig ud af spillet, havde England reelt hele området fra Suez til den øvre Nil i sin hånd.

Englændere og ægyptere.

Englændernes eneherredømme medførte imidlertid, at den vågnende tyrkiske nationalisme vendte sig mod dem. Det blev derfor Londons politik at fastholde de livsnødvendige positioner ved Suez og i Nildalen gennem en udvikling, der havde til mål at skabe et selvstyret Ægypten i forbund med imperiet.

Både vanskelighederne herved og nødvendigheden heraf viste sig snart under den første verdenskrig, da tyrkerne i forbund med Tyskland angreb Suez-kanalen. Det engelske forsvar måtte føres med Ægypten som basis, og som følge heraf måtte man

stramme tøjlerne i Kairo, der var ganske ude af stand til at forsvare sig selv mod det tyrkiske angreb. Men selv om dette reddede Ægypten fra det langt værre, at falde i tyrkernes hænder, gav det nationalistpartiet Wafd ny vind i sejlene.

Sejrherrn fra Palæstina, lord Allenby, fik derfor den vanskelige opgave som højkommissær i Ægypten at dæmpe uroen, bl. a. ved at søge at tilfredsstille Wafd. Den 15. marts 1922 blev Ægypten derfor erklæret for et uafhængigt kongerige med en demokratisk forfatning, og khediven udtrædtes til kong Fuad I.

Da dyrekøbt erfaring havde vist, at England stadig måtte påtage sig forsvaret både i nord og syd, overtog London dog dette forsvar og beholdt desuden det af engelske soldater erobrede Sudan.

Denne ordning tilfredsstillede imidlertid ikke Wafdpartiet, som gik til angreb både på englænderne og den ny forfatning, hvis kongemagt man fandt for stærk. Der udviklede sig derfor et, ganske vist delvis skjult, modsætningsforhold mellem kongen og Wafd, og skønt dette parti sejrede stort ved valgene i 1923, blev det alligevel i 1924 trængt ud af regeringen til gunst for mere kongetro folk.

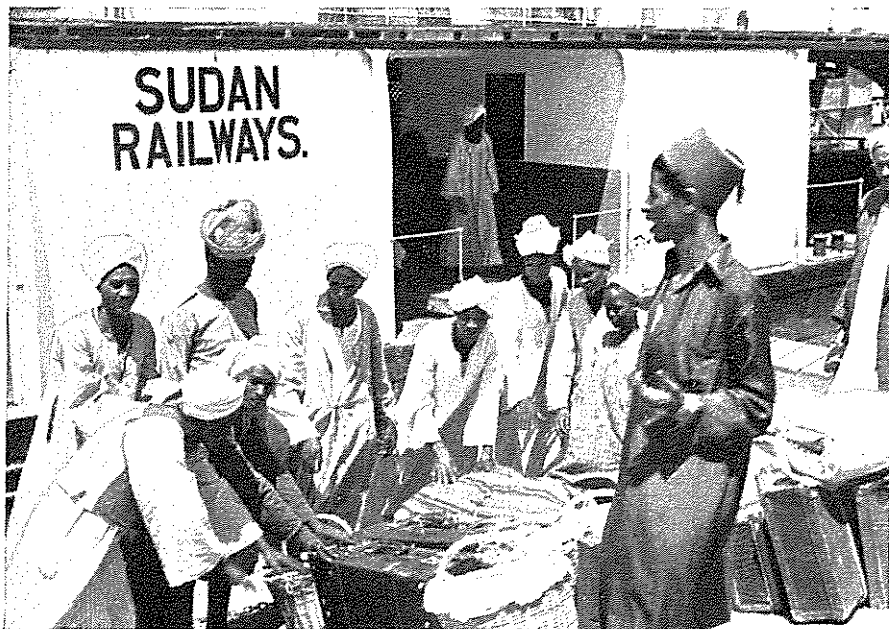
Denne kamp tilspidsedes, da Nahas Pascha blev leder af Wafd-partiet, og i 1928 lavede kongen statskup samt suspenderede forfatningen i 3 år. Dette førte efter en række minister-skifter til den såkaldte »paladsregering« under Zaki el Ibrashi, der sad fra 1930—35 og gennemførte en ny forfatning, der definitivt skulle slå Wafd ud og begrænse parlamentets magt.

Paladsregeringen blev støttet af et regeringsparti under Ismail Sidky, men under den store verdenskrise faldt de for Ægypten så vigtige bomuldspriser så stærkt, at regeringen svækkedes. Derfor gjorde kongen igen statskup og tog Nessim Pascha til premierminister samt genindførte den gamle forfatning fra 1923. Nessim afløstes i 1936 af Ali Maher, men to måneder efter vandt Wafd, trods alle hindringer, igen en stor valgsejr, og samtidig døde kongen.

Han efterfulgtes af den 16-årige kong Farouk, der i første omgang måtte lade Wafd danne en regering under Nahas Pascha i stedet for det slagte kongeparti.

Nahas Pascha forfulgte øjeblikkelig sin sejr ved til alles overraskelse at gå på forlig med englænderne og således søge at bryde den forståelse mellem kongen og London, der gang på gang havde gjort Wafd mat.

I den højtideligt indgåede engelsk-ægyptiske traktat af 26. august 1936 bestemtes derefter, at de engelske tropper skulle rømme selve Ægypten og kun beholde ret til at etablere visse baser, desuden ophævedes de internationale særdomstole for fremmede. For at understrege det venskabelige samarbejde og som en anerkendelse af Ægyptens mangel på evne til selvforsvar bestemtes desuden, at engelske instruktører skulle uddanne den ægyptiske hær og England overtage forsvaret af Suez med



Nilen er stadig hovedfærdselsåren også i Sudan.

10.000 mand og 400 flyvemaskiner i de 20 år, hvori traktaten gjaldt — altså indtil 1956.

For *Sudans* vedkommende blev der indført fællesstyre under en engelsk guvernør. Ægypterne og englænderne havde lige ret til embeder, og der gaves fri indvandringsret for ægyptere.

Denne traktat gav ro i et års tid, blandt andet fordi den gamle strid mellem kongemagten og *Wafd* blussede op igen. Den unge konge, der forsvarede sine indre positioner lige så energisk som sin fader, havde desuden store planer om at blive kalif for alle arabere i det mellemste Østen. Han arbejdede endelig på at danne et arabisk forbund under ægyptisk lederskab og tænkte sig vistnok endog at få både Tyrkiet og Grækenland med.

Nahas Pascha gik imidlertid imod denne styrkelse af kongemagten og forstærkede den nationalistiske propaganda i forståelse med de vægnende nationalistiske bevægelser i hele det mellemste Østen. Den anden verdenskrig satte ganske vist et foreløbigt punktum for denne udvikling, fordi Ægypten atter måtte falde tilbage på Englands forsvarsmagt, da *Rommel* bankede på dets port ved *El Alamain*. Men Ægypten havde længst muligt fastholdt sin neutralitet, og næppe havde britiske soldaters blod for anden gang afvist et skæbnesvangert angreb fra *Nildalen*, før uroen begyndte igen, — denne gang som et voldsomt krav om revision af 1936-traktaten og fuld selvstændighed for Ægypten med Sudan som en, i realiteten, lydstat.

Den gale Mahdi.

Ved *Sudan* forstår man i geografisk henseende egentlig hele den vældige landstrækning, der umiddelbart syd for Sahara strækker sig fra Atlanterhavet over den centralafrikanske *Tsad-sø* til *Abessiniens* bjerge — 5 mill. m² jord, men med kun 10 mill. indbyggere.

Da araberne udbredte islam med ild, sværd og slavehandel i Afrika, fandt de villigt gehør hos *Sudans* negerstammer, og da den arabiske flodbølge skyllede tilbage, beholdt negrene deres muhamedanske tro og har siden været besjælet af en meget stærk religiøs fanatisme.

De delte sig i en række småstater, der først gik under i det 19. århundrede, da europæerne rykkede frem.

Fra Atlanterhavet til *Tsadsøen* underlagde *franskmændene* sig landet og indlemmede det i deres kolonirige.

I Øst-Sudan marcherede den engelske general *Baker* som nævnt frem langs den øvre Nil og undertvang de to stater *Daifur* og *Kordofan*. Men i 1882 erklærede den »gale Mahdi«, *Mohammed Ahmed*, hellig krig mod de vantro fremmede og under et forsøg på at undsætte de engelske garnisoner blev general *Gordon* selv indsluttet i Øst-Sudans daværende hovedstad, *Khartoum*. Den havde i sin tid været hovedsæde for slavehandelen og var med sine 60.000 indbyggere endnu en stor handelsplads. *Gordon* forsvarede sig heltemodigt og håbede til det sidste på, at en britisk undsætningshær skulle nå frem. Men

efter en desperat kamp stormede mahdisterne byen, dræbte *Gordon* og nedsablede de sidste heltemodige forsvarere.

Først i 1897, da General *Kitschner*, der havde udmærket sig i det berømte slag ved *Suakim*, blev øverstkommanderende over de engelske tropper, vendte bladet sig. I det afgørende slag den 8. april 1898 blev mahdiens hær tilintetgjort ved byen *Omdurman*, og i 1899 blev *Kitschner*, der belønnedes med titlen lord af *Khartoum*, generalguvernør i Sudan.

Under det påfølgende engelsk-ægyptiske fællesstyre blev det reelt englænderne, der havde magten, og de tog straks fat på et stort kolonisationsarbejde. Herunder blev der ved *Aswan* anlagt de første dæmninger over *Nilen*, således at man kunne regulere vandtilførslen fra *Abessinien* og undgå de ufrugtbare år, der ofte forekom både i Sudan og Ægypten.

Dette vakte imidlertid uro i *Kairo*, fordi englænderne dermed faktisk kunne lukke af for nilvandet, hvis oversvømmelser er en livsbetingelse for det ægyptiske landbrug og dermed for, at Ægypten overhovedet kan eksistere.

Englænderne tog dog intet hensyn hertil, og da de i 1922 oprettede det uafhængige kongerige Ægypten, beholdt de sig udtrykkelig Sudan. De ægyptiske nationalister krævede imidlertid hele *Nildalen*, og da *Nahas Pascha* i 1936 afsluttede den nugældende overenskomst med England, blev der som nævnt afsluttet et kompromis, således at England og Ægypten atter skulle være fælles om Sudan.

Det omstridte Sudan.

Engelsk dygtighed og kapital havde imidlertid forlængst fået en helt dominerende indflydelse i Sudan, og hvis London straks havde annekteret landet i stedet for at opretholde skindet af et fællesstyre, kunne dette utvivlsomt være gjort.

Nu blev spillet ført videre til den bitre ende, og samtidig opstod en *sudansk nationalism*. Denne organiserede sig i 1938 som »*Graduates Congress*«, og den opstillede i 1942 et krav om *Sudans* trinvis overgang til selvstyre. Dette blev imidlertid af-



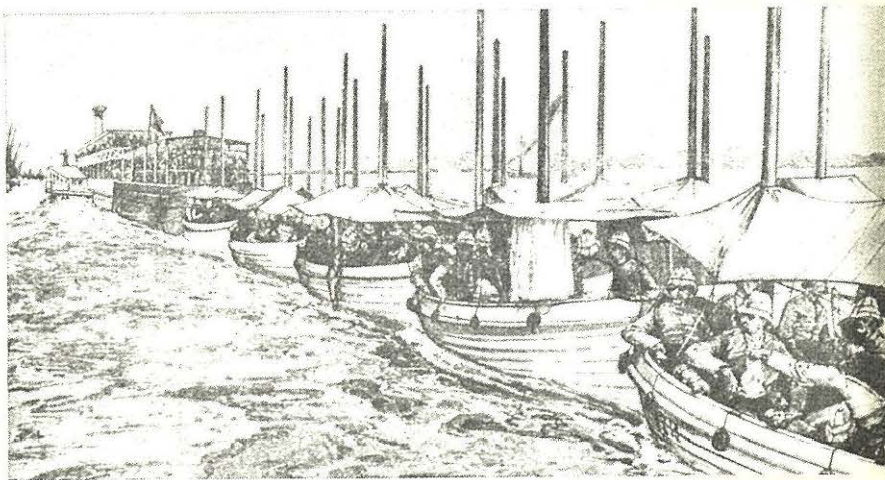
Lord Kitschner.

slået af London med det resultat, at en del af nationalisterne brød ud og dannede et nyt *pro-ægyptisk parti*. De mente nu, at virkeliggørelsen af deres nationale forhåbninger kun kunne ske med støtte fra »lidelsesfællerne« i Ægypten, og der er ingen tvivl om, at *Kairo* i rigt mål har givet dem denne støtte.

På den anden side har englænderne taget lære af udviklingen. De er slået ind på en politik, der sigter på forbund med et selvstyret Sudan. Medens sudanenserne så sent som i 1944 overhovedet ingen medbestemmelsesret havde, har de siden 1948 haft en *lovgivende forsamling* og halvdelen af ministerposterne i et *eksekutivråd*.

Kairo har imidlertid holdt det *pro-ægyptiske parti* til ilden. Det kræver Sudan forbundet med Ægypten, selv om dette i *Kairo* ganske åbenbart opfattes som ensbetydende med, at Sudan bliver et ægyptisk lydland, og det har lavet obstruktion ved ikke at deltage i valgene til den lovgivende forsamling, således at denne beherskes af det *pro-britiske selvstændighedsparti*.

(Fortsættes side 23).



Transporten af lord Kitschners kamel-korps.

IMPONERET AF OMSKOLINGEN:

NYT MATERIEL OG NYE METODER

har værdifuld psykologisk virkning

En menig soldats indtryk af hærens omskolingsprogram for 1951

Af PER WINTHER



En af de faste instruktører viser en genindkaldt soldat, hvordan geværgranaten Energa affyres.

En dansk redaktør, der fornylig vendte hjem fra en NATO-studierejse i U. S. A., var — blandt meget andet, han havde set indenfor det amerikanske forsvar — stærkt imponeret af amerikanernes instruktionsteknik.

Han havde overværet en øvelses-skydning med maskinpistoler, der var foregået saaledes, at et helt kompagni var stillet op i vinkel paa skydebanen. En løjtnant var placeret på et lille udkigstårn med højttaler — og han ledede med nogle underofficerer til hjælp instruktionstimen helt alene. Og det var et kompagni, det drejede sig om.

Sådanne metoder er imidlertid ikke ukendte i den danske hær. Under det store omskolingsprogram, der er afviklet i år, har hæren taget helt nye metoder op, instruktionsmetoder, der har hjulpet med til, at omskolingen har kunnet foregå så hurtigt og virk-

ningsfuldt som muligt med de begrænsede midler, man råder over.

Dette skal være en omskoleet soldats forsøg på en nøgtern bedømmelse af omskolingen, med skyldig hensyntagen til både instruktører og befalingsmænd og det genindkaldte mandskab. Det er omskolingen inden for fodfolket, der først og fremmest ligger til grund for bedømmelsen, men ogsaa fra besøg ved artilleriets omskoling og ved samtaler med soldater fra flere våben har artiklens forfatter modtaget særlige indtryk.

Ved en bedømmelse af omskolingen må man erindre de ofte meget store personlige problemer, der kan rejse sig for den genindkaldte soldat. Funktionærer, der modtager fuld løn i indkaldelsestiden, er bedst stillet, men for de mange ugelønnede og for de selvstændige kan et tre ugers afbræk medføre meget betydelige tab. Et konkret eksempel: En værnepligtig sekondløjtnant, der havde en proprietærgård, gav telefonisk en af sine folk besked om at sælge sit korn på en bestemt dag. Kornhandleren ville imidlertid mærkeligt nok kun handle med proprietæren personligt, og da dette endelig kunne ske, var kornet faldet i pris! Eller forretningsfolk, der skulle ordne importattester på bestemte dage, og ikke kunne komme til det, unge mænd, der havde sæsonarbejde ved landbruget, og som gik glip af indtægter, der måske skulle strække vinteren over. Der er ingen tvivl om, at en betydelig del af de ca. 22.000 mand, der har været til omskoling i år, har fået et kedeligt økonomisk afbræk. I denne forbindelse skylder man dog ogsaa at bemærke, at afdelingscheferne — efter min opfattelse — har været ualmindelig forstående og rede til at give orlov, når tvingende grunde talte derfor, og det iøvrigt kunne ske uden særlig gene for omskolingsprogrammet. En detalje, omend væsentlig, der har været medvirkende til at give de genindkaldte respekt for den måde, hvorpå hæren har grebet den store opgave an.

Når man ser på den kritik, der har været rejst mod den tre ugers omskoling fra mandskabets side, væsentligst gående ud på, at tiden ikke har været udnyttet tilstrækkeligt, må man erindre den ovenfor omtalte baggrund, de ofte store økonomiske tab for den enkelte. Det er forståeligt, at en soldat, der tilbringer et par timer liggende på ryggen efter at have affyret sine 8 skud på skydebanen, kritiserer, men det er jo ikke den fulde sandhed. Nogen objektiv bedømmelse kan der ikke være tale om, når soldaten ser på spørgsmålet alene ud fra sine egne personlige forudsætninger.

Man kommer nok ikke bort fra, at megen tid kunne være udnyttet i højere grad, men med mangel på befalingsmænd og med begrænsede økonomiske midler har det sikkert ikke været muligt.

Når omskolingsuddannelsen alligevel hos de fleste soldater har efterladt et positivt indtryk, skyldes det forskellige faktorer, hvis betydning man lettere forstår, efterhånden som tingene kommer lidt mere på afstand.

Det har således en meget stærk virkning, at soldater fra flere forskellige årgange, der er uddannet både med svenske og engelske våben og iøvrigt højst forskelligt materiel, nu bliver stillet overfor et materielsæt, hvormed hele hæren skal udstyres. Den uensartethed i uddannelsen, selv inden for samme våben, der kom til at præge soldateruddannelsen i årene efter krigen, til våbenhjælpen og atlantpagten kom, var i sig selv med til at skabe forvirring og ofte en noget tvivlende, om ikke ligefrem negativ indstilling. Ved omskolingens begyndelse mødes soldaten af et materielsæt, der skal bestå, og som er det bedste af det bedste, af nye principper i instruktionen, af en ny enkadreringsordre, tilpasset efter erfaringerne i Korea og den anden verdenskrig, og under instruktionen i fægtning og felttjeneste får han lejlighed til at se alt det nye i funktion. Med andre ord bliver man klar over, at der i høj grad var grund til at indkalde ham og så mange årgange som muligt til en omskoling. Det er ikke alene den genindkaldelse til fortsat øvelse, som han før eller siden måtte vente. Der er virkelig grund til, at han kommer ind i tre uger for at lære noget om det nye, lære så meget som muligt. Og netop i den kendsgerning, at den genindkaldte soldat



Den nye dysekanon, et af de mest fantastiske våben i det nye materielsæt.



Soldat i fuld feltmæssig udrustning med den nye maskinpistol.

kan blive overvældet af nye indtryk, er der en mulighed for at give ham en mere positiv indstilling til hele soldateruddannelsen og til det danske forsvars effektivitet. Erfaringen har da også vist, allerede på dette tidlige tidspunkt, at omskolingen foruden den praktiske betydning har haft en psykologisk værdifuld virkning både blandt soldaterne og blandt de vælgere, der skal være med til at betale.

De nye våben virker imponerende, uden at man af den grund et øjeblik får lejlighed til at glemme den dybt alvorlige baggrund for, at vi overhovedet har dem. Garandgeværet høster almindelig anerkendelse for sin træfsikkerhed, det nye madsen-maskingevær er ualmindelig modstands- og funktioneringsdygtigt, maskinpistolen glimrende for ikke at tale om den solide svejtsiske pistol. Geværgranaten Energa giver den mindste enhed, gruppen en forbløffende ildkraft over for panservåben tillige med bazookaen, der foreligger i en ny og forbedret udgave. Den rekylfri kanon, dysekanonen, har også en forbløffende virkning.

Men har ofte lagt mærke til, at dårligt, slidt materiel har fået soldaterne til at indtage en noget apatisk holdning. Selvfølgelig findes der stadig materiel inden for hæren, som burde udskiftes, f. eks. biler, men såvel den genindkaldte soldat som den, der af tjener sin almindelige værnepligt, kan nu se med sine egne Øjne, at der findes en mængde godt, slidt materiel, og forstå, at endnu mere er på vej. Den psykologiske virkning heraf er ikke ringe.

Det er imidlertid ikke blot våbnene og materiellet, der er nyt. Der er kommet en ny enkadreringsordning, d. v. s. en ny opstilling af den kampklare bataillon, virkende helt ned til gruppen, det mindste led, og samtidig er der udarbejdet nye reglementer for fægtning og feltjeneste, ligesom en stor del af våbeneksercitsen er ændret. Atter et punkt, hvor man føler, at der er sket noget, og at man har udnyttet de seneste erfaringer, der er indhøstet. Med den nære kontakt, der består inden for NATO-landene, er der vist ingen tvivl om, at man fra hærkommandoens side skal vide at udnytte de uddannelsesmuligheder, der foreligger.

Tre ugers omskoling, hvoraf den sidste uge benyttes til øvelser fra deling til bataillon, er ganske vist ikke meget til indøvelse af de nye metoder, men da grundlaget trods alt stort set er det samme, som indøvedes i rekruttiden, er det alligevel imponerende, hvor meget man kan nå at lære. Under Østre landsdelskommandos store efterårsøvelser i Sydsjælland deltog også den livgardebataillon, der netop lå til omskoling i Jægersprislejren. Det var, så vidt man kunne forstå, første gang, at genindkaldt mandskab deltog i efterårsmanøvrerne, efter at den anden verdenskrig havde afbrudt de normale genindkaldelser til fortsat øvelse, som iøvrigt står på programmet, når hele omskolingsprogrammet er blevet realiseret. Ved denne øvelse viste livgardebataillon, at meget kunne nås på de 14 dage, der var gået forud,



60 mm morteren i stilling.

lige såvel som manøvrerne viste bataillonens mandskab, hvor meget der var sket, siden man havde deltaget i manøvrer under første indkaldelse. Ikke mindst den store og stadigt stigende motorisering, der gør afdelingerne mobile i højere grad, må nævnes her.

Det tredje felt, hvoraf man blev imponeret under omskolingen, var selve instruktionsformen. For hele omskolingsperioden var der lagt et omhyggeligt program, stort set fælles for hvert enkelt hold i de forskellige lejre. Lejrenes faste instruktører udførte et meget stort og meget dygtigt arbejde. Det var nye metoder, man gjorde brug af, og selv om disse har været begrundet i mangelen på befalingsmænd, har man sikkert lært noget, der vil kunne bruges i fremtiden. Ikke mindst i retning af at lade een instruktør lede uddannelsen af så mange som muligt med værnepligtige befalingsmænd som hjælpeinstruktører. Også filmen er draget ind i undervisningen i væsentlig grad. I denne forbindelse må det måske være tilladt at komme med en lille bitter-



Garandgeværet demonstreres af instruktøren ved en af de store tribuner, hvorfra et helt kompagni kan undervises.

mandel. Det er et irritationsmoment, når de engelske eller amerikanske instruktionsfilm ikke er forsynet med dansk tekst. Det er for så vidt ligegyldigt, om kompagnichefen i for-

(Fortsættes side 23).



Instruktion i brugen af den store 89 mm raketkaster.

»NIELS JUEL« SKAL OPHUGGES

Nogle erindringer fra skibets sidste rejse under Dannebrog

INDEN længe vil artilleri-skibet »Niels Juel«s endelige skæbne være beseglet. Søværnets intendantur har udbudt skibet, som ligger sunket på ca. 27 meter vand i Eckernførde fjord, til salg. Hvis det lykkes at bringe skibet til overfladen i nogenlunde hel stand, vil dets sidste togt sikkert gå til et eller andet ophugningsværft. Kan skibet ikke bjerges, vil det blive ophugget på stedet.

Kølen til »Niels Juel«, der før og under krigen var vort søværns største skib, blev lagt allerede i 1914. På grund af andre omfattende arbejder på Orlogsværftet gled det først i vandet den 3. juli 1918. Oprindeligt var det konstrueret som monitor i lighed med f. eks. »Peder Skram«, men under bygningen gav man det en høj, upansret overbygning. Og i stedet for de oprindeligt påtænkte to kanontårne med svært panser gav man skibet ti lettere (15 cm) kanoner. »Niels Juel« var endvidere armeret med fireogtyve stk. maskinskyts og to torpedoudskydningsapparater under dækket. Disse ændringer i de oprindelige planer forsinkede bygningen yderligere, og først i foråret 1923 var skibet helt færdigt. Men da var det også et af de stærkest armerede skibe i verden i forhold til sin størrelse.

Mærkeligt nok kom »Niels Juel«s første og sidste togt begge til at omfatte Isefjorden. Men mellem de to togter havde skibet en meget begivenhedsrig karriere. Det første år i søen besøgte skibet således også Færøerne. Af »Niels Juel«s øvrige togter kan bl. a. følgende nævnes: I efteråret 1923 var det på togt til Sydamerika og kom iøvrigt på hjemvejen ind i en stærk storm, som forårsagede havari på styregrejerne, så man måtte styre ved hjælp af skruerne, indtil havariet var udbedret i søen. I 1925 var det på Østersø-togt sammen med flere andre danske orlogsskibe. I 1928 førte det kong Christian til Færøerne, og i 1929 var det i Middelhavet med kadetter og elever. Atter i 1930 bragte skibet kongen til Færøerne og besøgte samtidig Island. Året efter var det påny i Middelhavet, og i 1937 repræsenterede det Danmark ved verdens hidtil største flåderevue ud for Portsmouth i England.

»Niels Juel«s mest begivenhedsrige togt blev imidlertid det til Isefjorden i sommeren 1943, hvor det kom i kamp mod tyskerne. På grundlag af mine dagbogoptegnelser fra dengang skal jeg i det følgende skildre episoden ud for Hundested sådan, som jeg oplevede den fra agterste magasin om bagbord:

Fredag den 27. august skulle vi have fyldt vand ved Kyndby værftet, men da kajpladsen her var optaget af en kuldampner, sejlede vi i stedet til Holbæk, der var den næste havn i fjorden, hvor vanddybden var stor nok for »Niels Juel«. Denne ændring i planerne fik sikkert stor betydning

Af Otto Ludwig

for skibets skæbne. Havde vi ikke skullet fylde vand i Holbæk, havde vi rimeligvis kunnet nå til Sverige.

Vi havde kun ligget i havn et kvarterstid, da rygterne begyndte at svirre på skibet. Rygterne fortalte bl. a., at der ikke ville blive landlov fredag aften på grund af politiske stridigheder landet over. Kl. 16 var jeg på vagt som tjensthavende og fik ordre til at varskoe i messerne, at der ville blive normal landlov. Men til landlovsmønstningen blev det besætningen indskærpet, at den ufortøvet skulle møde, hvis ombordkaldelses-signal blev givet.

Næste morgen blev det meddelt, at landlov og orlov var inddraget for alt militært personel. I den tid, vi havde ligget i havn, havde der stadig været ild under kedlerne, og vi forstod, at det denne gang var alvor. Hele lørdagen gik vi søvagt. En fjerdedel af besætningen var hele tiden på dækket. Skildvagten fik udleveret 15 skarpe skud ekstra, og hver mand på vagtskiftet blev udrustet med karabin og tyve patroner.

Aftenen blev usædvanlig mørk. Mit skifte havde hundevagten fra kl. 24 til kl. 4. Da vi krøb til køjs efter vagten, lå vi længe og diskuterede, og vi var netop faldet i søvn, da klart-skibs-signalet lød gennem højttalerne. Begejstringen var stor. Det varede kun sekunder, før alle mand var på plads og i færd med at gøre klar til kamp.

Jeg var leder i agterste bagbords magasin og satte straks folkene i gang med at skruede detonatorer i 15-centimeterne. Det var et hårdt og uvant job for en tjener, en bager og en landmand, de tre mand, jeg havde til at hjælpe mig. Jeg tror dog ikke, at een af dem nogensinde har arbejdet mere energisk og målbevidst end hin uforglemmelige august-morgen.

Oppe på dækket, hvor antiluftskytset iøvrigt havde været bemanded hele natten, havde man nu smidt trosserne. Vinden var ret kraftig den morgen, og for hurtigere at komme fra kaj satte man en trosse ud til en af bøjerne i havnen. Imidlertid sprang trossen, men føreren af patruljebåden »P. 37«, en søløjtnant (R), sprang ud i det mudrede vand, svømmede ud til bøjlen og fastgjorde trossen påny. Morgenduelige Holbæk-borgere gav os den sidste hilsen med på vejen.

Så stod skibet for fuld kraft og med ild under begge kedler op gennem fjorden. Vi nede i magasinerne måtte nøjes med at få nyhederne at vide fra kanonbesætningerne gennem talerør. Da vi var kommet et stykke ud, fik vi ordre til at sætte de første projektiler og patroner i elevatoren, og lidt efter var alle detonatorer iøvrigt skruet i. Vi havde nu ikke andet at gøre end at vente. Vi fik bragt brød og smør ned og proppede i munden

trods vore kulsorte næver. Gennem telefonen fik jeg at vide, at min kammerat ovre om styrbord, artillerimath Poul Jørgensen, også havde al ammunition klar.

Kl. 6.10 erfarede vi gennem talerøret, at et tysk rekognoscerings-fly havde vist sig og var forsvundet for vestgående. Lidt senere fik vi ad samme vej at vide, at der forude lå skibe for anker. Art og nationalitet kunne endnu ikke ses. Men det første skud lå allerede klar i kanonerne. Så fik vi fra kanonen at vide, at et skib beliggende ud for Hundested, var et af Fyr- og Vagervæsenets inspektionsskibe. Et par minutter senere fik vi fortalt, at der blev observeret luftfartøjer ved fjordens udkant samt flere tyske orlogsskibe.

Det næste, jeg fik at vide gennem talerøret, var, at der inde fra Hundested blev signaleret, at løbet var spærret med tyske miner. Lidt efter signaleredes fra en P.-kutter, at orlogskaptajn Pontoppidan ville ankomme om ti minutter med ordrer for »Niels Juel«.

Af og til kiggede vi op på banjerne for at se, hvilke forberedelser sanitetspersonellet havde truffet, men pludselig opdagede jeg, at vriderne til lugen var skruet om. For første gang blev vi nu lidt uhyggeligt til mode. Jeg telefonerede straks til Jørgensen, om der også var blevet skruet til ovre i hans magasin. Det var der ikke, og han lovede at sørge for, at der blev åbnet hos os. Lidt efter var vriderne igen skruet fra, og det viste sig nu, at en eller anden ved en fejltagelse havde skubbet dem til.

Humøret i magasinet var højt. Chefen, kommandørkaptajn Westermann, ville sikkert søge til Sverige, men senere fik vi at vide, at signalet fra land havde tvunget ham til at vente.

Kort efter hørte vi støj af maskiner blandet med en pibende lyd, der mindede om et menneskes skrig. Så lød der tre skudsalver fra maskinskyts og kort efter to drøn, der ligefrem fik skibet til at hoppe. Vi troede, at skibet var blevet torpederet. Bag efter viste det sig, at to bomber fra en Stukas havde forårsaget drønene. Det var også fra den tyske maskine, der var blevet skudt.

Vi hørte nu, at »Kong Christian« blev spillet. Det var tegnet til, at vi gik i kamp. Så ringede telefonen. Det var Jørgensen fra styrbords magasin. Han sagde bare »good bye« for alle tilfældes skyld.

Der blev nu en pause, og jeg kiggede op på banjerne. Jeg havde på fornemmelsen, at sanitetsfolkene var kommet i virksomhed. Mine anelser slog til. Der lå sårede deroppe, og jeg kunne høre nogle af dem stønne. Mine hjælpere ville også se, men jeg forbød det, da jeg var bange for, at de derved ville tabe modet. Fra kanonen, som vi forsynede med ammunition,

fik jeg derpå at vide, at kvartermester Helge Andreasen, der var ildleder ved den ene 40 mm kanon, var blevet ramt i underlivet af en granatsplint.

Så lød den samme støj som sidst, men denne gang hørte jeg de to bomber, der blev kastet, ramme vandet. Atter var det, som blev skibet løftet, og så lød to vældige brag. Ved det første angreb var normalbelysningen brækket ned, og nu gik også reservebelysningen. Klirren af glas fortalte os, at lamperne i loftet var splintrede. Detonationerne løftede os ligefrem op fra dørken. For at kunne se åbnede jeg lugen op til banjerne, men også her var der sort som i en kælder. Så blev der givet ordre til at komme op af vejen. Efter at have forvisset mig om, at alle var oppe, lukkede jeg lugen til, for at ingen i mørket skulle falde ned.

Man begyndte nu at bære de sårede op fra banjerne. De var fra fjerde skifte allesammen.

Det var et skrækkeligt syn, der mødte een oppe i gangene. Geværerne var væltet. lamperne smadrede, og det flød med glasskår over alt.

Da jeg kom op på dækket, så jeg orlogskaptajn Pontoppidan, der var kommet om bord med ordre fra ministeriet om overgivelse, men chefen svarede definitivt nej, da han erfarede, at ordren var afgivet under tysk tryk. Straks efter tog orlogskaptajnen fra borde igen og sejlede ind til Hundested med en P.-kutter.

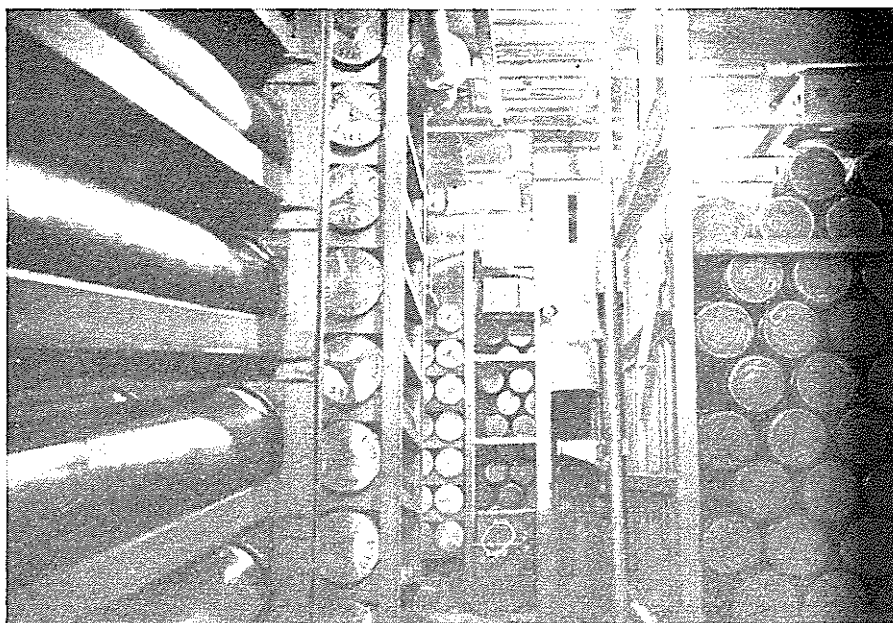
Vi var nu på vej ind i fjorden med kurs mod Nykøbing. Luftfartøjerne blev ved at dykke ned mod os, men angreb ikke. Det blev mig fortalt, at tyskerne havde kastet fire bomber. De to var faldet tyve meter fra og de to andre to til fem meter fra skibssiden og lige ud for bagbords magasin. Tyskerne havde også skudt på os, men til gengæld havde vore skytter nedskudt mindst to maskiner.

Nede i styrbords gang så jeg matroskvartermester Jørgensen lede oprydningen, mens det blødte stærkt fra et sår i kinden. — Pludselig mærkede vi et svagt stød i skibet, og da jeg kom op på dækket, så jeg, at vi lå ganske tæt inde under Nykøbing. Chefen havde sat skibet på grund.

Jeg havde i mellemtiden studeret bombernes virkning om bord på skibet og var også nede i magasinet.

Jeg underer mig stadig over, at ingen i vort magasin var kommet til skade. De fleste af projektilerne var faldet ned af hylderne, og en detornator-spand, som vi havde brugt til w.c., var fra det ene hjørne slynget helt over i det modsatte.

Der blev nu givet ordre til at gå ud på bakken, efter at vi havde hentet vore personlige ejendele. Mens vi var på vej op mod bakken, blev motorbåden firet i vandet med overlægen og de sårede om bord. Kvartermester Andreasen var værst medtaget. Det sidste jeg hørte ham sige, var: »Husk mit civile tøj.« En af de værnepligtige fra min bakke lå og røg på en cigarett. Lægen sad på hug og talte med artilleri-elev Mortensen, der var såret i lysken og blødte stærkt. Mortensen fortrak ansigtet i smerten. Han må have lidt slemt, men hverken han eller de øvrige sårede gav et kny fra



Fra et af magasinerne om bord på »Niels Juel«.

sig. — Så sejlede motorbåden ind mod Nykøbing.

Ventetiden på bakken blev til sidst for lang. Sprængladningen, som var sat til at eksplodere agter, virkede ikke. Så gav chefen ordre til at åbne for bundventilerne og bagefter ødelægge hanerne til dem. Snart begyndte vandet at strømme ind. Jeg var nede på banjerne. Alle kistebænkene sejlede. Hist og her flød medicin-kasser, stortrøjer o. s. v. Mit fotoalbum var også ude at sejle og var slået op på nogle fredsommelige billeder fra skibet, taget nogle få uger i forvejen.

Fra de hjemvendte fartøjer, som havde bragt sårede i land, fik vi at vide, at der ville blive skudt på os fra land, hvis vi forsøgte at gå i bådene.

Så blev der givet ordre til mønstring på agterdækket. Vi stillede op akkurat, som vi plejede. Jeg glemmer ikke det øjeblik, da min skiffeløjtnant, Rodholm, meldte: »Fjerde skifte mødt med undtagelse af fire sårede.« Også de minutter, hvori chefen talte til os, vil stå dybt præget i min erindring. Han skildrede hele udviklingen, som jo nu er godt kendt af alle danske. Han mente at have handlet efter hele besætningens ønske ved ikke at adlyde den tysk-inspirerende ordre om overgivelse. Udtalelsen blev efterfulgt af hurra-råb for chefen. Kommandøren fortalte endvidere, at skibet stod to hundrede meter inde i mudderet, og at alt om bord nu skulle ødelægges.

Nu begyndte en systematisk ødelæggelse af alt materiel om bord. Alt det, vi havde kælet for i måneder, blev nu smadret eller kastet i vandet. Tyskerne skulle intet få ud af »Niels Juel«! Alt dette skete, mens tyske maskiner endnu kredsede over os.

Hele søndagen gik, uden at der fra tysk side blev foretaget noget imod os. Da ødelæggelsen var tilendebragt, begyndte oprydningen. Dannebrog vajede stadig agter, og skibet skulle stadig have et orlogsmæssigt udseende. Alle glasskår o. l. blev smidt i

vandet. Overtrækkene blev rullet ned på kanonerne, og i stedet for løbene til 20 mm'erne, der var kastet i vandet, satte vi kosterkaster i affutagerne. Presseninger og overtræk skjulte de værste ødelæggelser. — Om aftenen blev der delt ud af proviant og tobak, hvorpå vi gjorde os klar til at sove i kosterkabe, på bro, i a.-l.-reder, og i fartøjer. Sammen med et par kolleger etablerede jeg mig i dampbarkassen, hvor vi rejste et telt ved hjælp af årer og presseninger.

Tyskerne havde kun een gang sat sig i forbindelse med os. Henad eftermiddagen var en stor »Anders And«-maskine (Blohme Voss) landet i nærheden af os. Den fortøjede ved et sømærke, og en gummibåd blev sat i vandet fra den, men der var ingen til at tage imod linen! Det lykkedes dog den tyske officer at komme om bord. Han så på kanonerne og troede, at alt var i orden, men efterhånden som han fik set under presseninger o. l., blev han helt rasende og skreg: »Ist doch alles hier kaput?« Chefen ville ikke tale med ham, og et øjeblik efter måtte tyskeren gå fra borde med uforrettet sag.

Næste morgen vågnede vi ved et frygteligt spektakel. Nogle tyske hurtig-både var under et fantastisk halvløj ved at lægge til. Hurtigt fik vi skoene på og kom ned på dækket. Tyskerne var bevæbnet til tænderne, men gjorde intet særligt indtryk på os. Vi spiste levningerne (tykt med smør og pålæg) fra dagen i forvejen, mens tyskerne misundelige så til. De troede vist, at man altid levede så godt i den danske marine!

En times tid senere blev der pebet til mønstring på agterdækket. Vi stillede op som sædvanlig, og meldingerne blev aflagt. Chefen stod på dækket iført tjenesteuniform, med sabel ved siden og med alle ordner på brystet. Han begyndte nu at tale. Man kunne se, at han kæmpede for holde tårerne tilbage. Så gav han

(Fortsættes side 30).

Forsikring skal man ha'..

(i BALTICA

Christians plejehus i Eckernförde

Af Niels Friis

MILITÆRVÆSEN OG SOCIALFOR-
SORG er ikke begreber, der i den almindelige bevidsthed har megen forbindelse med hinanden — tværtimod er de vel i mange henseender kommet til at stå som en slags modsætninger: lande med et højt udviklet militærapparat er som oftest mindre tilbøjelige til at bringe ofre på den sociale forsorgs alter end lande, i hvilke det militære beredskab — med eller uden grund — anses for en mindre væsentlig eller mindre nødvendig ting.

I Danmark har vi, omend fra ældre tid, et ret enestående eksempel på en ejendommelig kombination af de to tilsyneladende modpoler, det militære og det humanitære: det gamle Christians Plejehus i Eckernförde. Denne smukke institution opstod i midten af 1700-tallet, en periode, i hvilken samtlige hære Europa over, der jo alle som een benyttede sig af hvervet mandskab, havde en stærk civil for-
sorg behov for invalider, enker og gamle soldater og underofficerer, men i hvilken man i virkeligheden kun i vort land greb ind overfor de deraf opstående militær-sociale problemer.

Viljen var i hvert fald til stede, med midlerne kneb det mere til at begynde med. Den daværende, meget primitive pensionskasse, krigshospitalskassen, havde en »ladegård«, og med denne og et par andre småinstitutioner, efter sin grundlægger, kong Frederik den Femte, kaldet »Friderichs Plejehus«. Grundlæggelsen skete i forbindelse med hærordningen af 1763, for hvilken den indkaldte franske general-feltmarskal, grev Saint Germain, var mester; det var også ham, der gav stødet til en forbedring af plejehusforholdene.

Det nye plejehus indrettedes til at begynde med i København, helt ude i den yderste ende af Store Kongensgade i kommerceråd Daemens hus, som var indkøbt til formålet. Det skulle ifølge fundatsen være et sted, hvor aldrende og veltjente soldater, som i tjenesten var blevet invalider eller svage, og soldaterenker, der på grund af svagelighed eller alderdom ikke kunne skaffe sig deres underhold, kunne få forsørgelse, samt hvor fader eller moderløse soldaterbørn kunne få pleje og opdragelse. Plejehuset kom i gang lidt efter lidt, men regnedes først for fuldført, da Sjællands biskop den 28. maj 1769 indviede dets lille kirke. To år i forvejen havde plejehuset efter tronskiftet fået det navn, hvorunder det nu helt og holdent er kendt i hærens historie: Christians plejehus.



Stiftelsen var ved sin oprettelse beregnet på at tage ialt 300 alumner, 160 militære invalider, 40 enker, 60 drenge og 40 piger, men dette tal blev meget hurtigt overfløjet, så forholdene i plejehuset, der fra begyndelsen ikke var altfor rigelige, stadig blev mere og mere trænge. Bedre blev det næppe, da stiftelsen allerede i 1775 måtte forlade sit domicil i St. Kongensgade, der skulle bruges til det nye, civile opfostringshus for drenge, og indrettedes i en fløj af Sølvgades kaserne; da den kom herud, havde den vistnok over 500 »indbyggere«, og tallet steg yderligere.

Af samtlige beskrivelser hører vi om det stærke militære præg, institutionen havde; den var, hedder det, »indrettet efter krigsstandens grund-sætninger, især hos drengebørnene, da de fornemmelig opdrages til gode og brugbare underofficerer.« Invaliderne, enkerne, drengene og pigerne, var inddelt i kammerat- eller korporalskaber, men den rent militære disciplin opretholdtes dog kun strengt blandt drengene, der jo skulle videre i den militære karriere.

Mændene, både gamle og unge, var iført blågrå uniformer med røde opslag og tinknapper, drengene desuden en sort læderhue med messingplade og to bøjler med en granat oven over. De drenge, som var underofficerer, havde epauletter og gik med støvler, mens deres kammerater, der ikke var nået så langt, måtte nøjes med sko og strømper.

Alle børnene gik naturligvis i skole, eller fik rettere undervisning af særlige lærere, og drengene øvedes hver aften i eksercits, enten på Østerfælled eller i plejehusets gård. Et par gange om året var der en festdag med dans, leg og musik; det var en foranstaltning, som var et helt lille københavnsk folkelivsbillede, og som alle stiftelsens beboere, og dens naboer forøvrigt også, så hen til med glæde.

Det blev landgreve Carl af Hessen, Christian den Syvendes svoger, der bragte plejehuset den afgørende for-

bedring. Han var general i den danske hær, beklædte i perioder høje poster, og fik i midten af 1780-erne forøget og fornyet indflydelse, bl. a. på hærens organisation. I forbindelse med de store omplaceringer af afdelinger, der bl. a. gjorde det nødvendigt atter at udnytte Sølvgades kaserne fuldtud, var det, han ordnede også plejehusets forhold.

Nede i Eckernförde var han, der længe var statholder i Slesvig-Holsten, ejer af nogle fabriksbygninger, som han en snes år tidligere havde købt, efter at det var gået tilbage med de virksomheder, de rummede, efter deres oprindelige ejer, kancelliråd Ottos død. Landgreven havde ikke rigtig haft noget at bruge dem til, guldmageri-eksperimenter havde været ham dyre, og nu ville han gerne af med bygningerne. Da man samtidig som følge af den nye hærorganisation manglede kaserneplads i København, var sagen klar: Han tilbød regeringen at skænke dem til brug for Christians plejehus. Hans tilbud, der fremsattes i 1785, blev iltomt modtaget, og flytningen af plejehuset straks sat i gang.

Var det nu vanvittigt at lægge institutionen herved, så langt fra hovedstaden, hvor den hidtil havde haft til huse? Ingenlunde. Thi store dele af Danmarks hær lå jo netop dengang i hertugdømmerne, med Rendsborg som den centrale garnison, og en betydelig del af den kreds, hvorfra plejehuset skulle rekrutteres, var netop rigt repræsenteret på disse kanter, mens alumnerne før havde skullet overføres herfra til København.

Flytningen fandt sted i september 1785, og kun nogle ganske få alumner var så aflægs, at de ikke kunne tale at blive transporteret den lange vej tværs igennem kongeriget og hertugdømmet. De mange, gamle og unge, der kom til Eckernförde, fandt gode, frie og tiltalende forhold herved. Flytningen blev faktisk signalet til en ny opblomstring for institutionen, også prestigemæssigt.

Plejehusets nye bygninger lå ved den søndre indkørsel til den idylliske fjordby, på begge sider af landevejen til Rendsborg og Kiel. Da de først var indrettet til formålet, var de fortrinligt egnede, og lidt efter lidt skete der også yderligere udvidelser og forbedringer; det gjaldt også dets tiliggende, som f. eks. i oktober 1800 forøgedes med »et stykke jord af 2 tønder rugs udsæd«, som indkøbtes af plejehuset for midler, stillet til rådighed af krigshospitalskassen.

Plejehusets virksomhed førtes i Eckernförde videre i samme spor som i København, dog således at dens ikke ubetydelige industrielle virksomhed i det større format, der i hovedstaden bl. a. havde omfattet en lærredsfabrik, hernede ikke nåede samme omfang. For ungdommen sørgedes der på omtrent samme måde: man lagde ved undervisningen vægt paa at oplære drengene til at kunne indtræde i hæren som hoboister, d. v. s. militære musici, eller trompetere. Drengene, der ikke havde anlæg for musikken, oplærtes til håndværkere o. l., mens pigebørnene opdroges til tjenestetjyende, som det hed dengang.

I 1801, den 27. februar, kom en kgl. resolution om, at hærens regimenter, for at afhjælpe »den besværlighed, der er forbundet med at tilvejebringe duelige stillemand«, måtte afgive drenge, der havde »genie for musik« til Christians plejehus, hvor de så skulle videre undervises. Det var en bestemmelse af betydning i hin tid, hvor den udenlandske tilgang af militærmusikere til den danske hær var i aftagende, og hvor man gerne ville have et nationalt moment ind i den danske militærmusik, som indtil da faktisk helt rekrutteredes af udlændinge.

Hæren fik ikke så få dygtige musikere på denne måde. Et enkelt eksempel vil vise det. En af dem, der nåede videst, var en Rendsborg-dreng ved navn Bernhard Andersen. Han var søn af hoboist ved holstenske regiment, Chr. Andersen, og kom som 8-årig til Christians plejehus, hvor han oplærtes som Valdhornist. Da han var 15½ år, var han uddannet og tilgik Kronprinsens Regiment, det senere Kongens Regiment, i København. Han var en meget dygtig musiker, og i 1813 blev han ansat som valdhornist i det kongelige kapel, hvor han var til sin død i 1832; hans hustru var iøvrigt skuespillerinde ved teatret.

Det militære præg beholdt plejehuset naturligvis også i Eckernförde, måske endda i forstærket grad. Efter overflytningen oprettedes et vagtkorps ved institutionen, formeret af dens invalider med 24 mand; våbne: musketer-geværer med bajonetter, ladestokke, lædertøj og to sabler for korporalerne med fornødt lædertøj, udleveredes af det forråd af gamle våben, der fandtes i arsenalet i Rendsborg. Stiftelsens mandlige beboere havde også uniformer hernede, men de så lidt anderledes ud end da plejehuset lå i København.

I Eckernförde-perioden oprettedes endogså, efter århundredskiftet, et musikkorps, så plejehuset i denne henseende blev sidestillet med et re-

giment. Det var jo i og for sig en naturlig foranstaltning i en stiftelse, der efterhånden havde fået til hovedopgave at uddanne brugelige musikere, og musikkorpsset var vist ikke af så ringe standard endda. Under alle omstændigheder var man glad for det i byen, i hvis liv det i den tid, det eksisterede, spillede en vis rolle. Det samme gælder naturligvis plejehuset som helhed — det var en god institution for en lille stad at have indenfor sine mure, i økonomisk som i så mange andre henseender.

Størstedelen af den tid, Christians plejehus lå i Eckernförde, havde det sin ven og velynder, landgreve Carl af Hessen som overdirektør; han beklædte hvervet i ikke mindre end et halvt århundrede. En officer af oberstløjtnants- eller majors grad var forstander med en kaptajn som næstkommanderende. Desuden var der en proviantforvalter og en læge, en regimentskirurg, som de militære overlæger hed dengang, og byens præst varetog de gejstlige opgaver. Men derudover var der naturligvis andre funktionærer, idet dog de raskeste af beboerne udrættede en del af arbejdet, uden at der i og for sig var nogen arbejdstvang.

Kancelliråd Ottos gamle fabriksbygninger holdt et lille halvt århundrede, så måtte de for hovedpartens vedkommende afløses i plejehusets tjeneste. Det skete ved, at der i 1832 byggedes en ny bygning, en længe på vestsiden af Rendsborg-landevejen, lidt i stil med »stokkene« i kastellet i København. Den ligger der den dag i dag som et synligt minde om plejehuset, mens de fleste andre nu er forsvundet. Dog eksisterer plejehusets særlige kirkegård, invalidekirkegården, eller den gamle soldaterkirkegård, endnu. Den er forlængst omdannet til anlæg, men rummer stadig en dansk krigergrav, hvori hviler 6 mand, der faldt i fægtningen ved Sandkroen den 21. april 1848.

Efter Frederik den Sjettes tronbestigelse gik det i nogen grad tilbage for plejehuset, således at forstå, at der lidt efter lidt blev mindre og mindre brug for det. Forholdet var jo det, at institutionen fra begyndelsen var beregnet på en for størstedelens vedkommende hvervet hær, og da hvervningen hørte op, tog ganske naturligt tilgangen af gamle underofficerer og menige af. Underofficerstandens forbedrede kår gjorde også deres, og hertil kom, at børneopdragelsen og undervisningen, som ganske vist havde ikke så lidt ry og som man søgte at føre à jour, bl. a. med eksperimenter, dog ikke kunne holde den standard, som efterhånden krævedes.

I 1854 slog plejehusets skæbnetime: ved en bestemmelse af 15. marts dette år ophævedes det — fordi tiden og udviklingen var løbet fra det. Helt forsvandt det nu ikke. Ved ophævelsen oprettedes i en af bygningerne en militær plejestiftelse for de alumner, der ikke kunne varetage deres egne tarv. De øvrige fik en lille årlig pension, og de tilbageværende børn kom i pleje hos private rundt om i byerne, forsåvidt de ikke var færdige

med deres uddannelse. Denne stiftelse bestod helt til 1864, kort før den anden slesvigske krig brød ud. Plejehusets bygninger iøvrigt omdannedes til kaserne, som indtil tyskerne rykkede ind benyttedes af 9. bataillon, der mellem de to krige lå i Eckernförde. Endnu den dag i dag hedder denne længe mand og mand imellem »kasernen«.

Nu er det gamle Christians plejehus forlængst historie, men mindet om det lever, og i hærens arkiv i København ligger alle dets efterladte protokoller og øvrige arkivsager, alt så smukt og minutigt ført, at man ganske nøje kan konstatere, hvem der gennem de mange år har været under stiftelsens forplejning. Det er et smukt materiale, der fortæller levende om institutionen og de tusinder af menneskeskæbner, som dens mure gennem tiderne har omsluttet.

Det bedste, der kan siges om Christians plejehus er det i og for sig bemærkelsesværdige, at det som institution var enestående: ingen anden hær nåede nogensinde til at få noget tilsvarende. Det er således ingen overdrivelse, at plejehuset og dets hundredårige virksomhed, der her er givet i omrids, er et særligt træk i vor hærs historie og i det net af gode og smukke traditioner, hvoraf den er bygget op.

Hvor forsvaret af ...

(Fortsat fra side 6).

store vanskeligheder med at skaffe privatbolig. Her står amerikanerne stærkere. Deres lønninger er meget højere, og dollars er jo en efterspurgt vare. Den amerikanske sergent, som er chauffør hos generalmajor Robert Taylor, har samme løn som chefen for det norske søforsvar ...

Der synes ikke at være større vanskeligheder med at få fritiden til at gå. Der er mange nye ting at sætte sig ind i, især for de norske og danske officerer. Der skal »læses hjemme« ...

Hovedkvarteret i København.

Men Brinds hovedkvarter er ikke blot Voksenkollen. En del af hovedkvarteret ligger i Kastellet i København. Her ledes arbejdet af oberstløjtnant *Orla Nielsen*. Ved indgangen til dette hovedkvarter ser man et blåt skilt med bogstaverne: A.F.N.E. H.Q. *Allied Forces Northern Europe, Headquarters*. De nordeuropæiske fælles forsvarsstyrkers stab, hedder det i det danske forsvarsministeriums autoriserede oversættelse.

Den danske chef har danske officerer som medhjælp, men i kontorerne arbejder til stadighed andre allierede officerer, der kommer til København fra Voksenkollen eller fra SHAPE i Paris. Admiral Brind har et kontor til rådighed. Her kan han arbejde under sine jævnlige besøg i Danmark. Der indrettes også et kontor til admiralsens stedfortræder, generalløjtnant *Robert Mansergh*, der bl. a. har været chef for de britiske styrker i Hongkong. Det var Mansergh, som tilbageerobrede Singapore og Malakka under den anden verdenskrig.

Frits Højrup.

PÅ DYBESTE DYB

4. rejsebrev fra »Galathea« –

Af 4901, Grüner



Ekspeditionens videnskabelige leder, dr. phil. A. F. Bruun.

Vi nåede til Manila, hovedstaden på Philippinerne, landet, der består af ikke mindre end 7000 store og små øer, der dækker et areal godt seks gange så stort som Danmark, og som har en befolkning på 20 millioner mennesker.

Da vi gik i land, kunne vi med det samme se, at dette land ikke altid har fristet en blid skæbne. Mellem havnen og byen lå et stort, grønt areal

med spredte ruiner af statelige, gamle bygninger fra spansketiden. Denne bydel havde engang været Philippinerne stolthed; nu var den borte, og det var japanernes værk. De forårsagede kæmpeødelæggelser, da de i 1942 erobrede landet, og store var ødelæggelserne, da de i 45 igen blev trængt bort af Mac Arthurs tropper.

Siden Magellan i 1521 opdagede det store ørige herude i Østen, har Philippinerne været under fremmed herredømme. Spanierne blev de kvit lige før sidste århundredskifte, men amerikanerne, som havde hjulpet dem i oprøret, blev nu deres herrer i stedet.

Philippinerne har stået mange prøvelser igennem i al den tid, de er blevet regeret af andre. Nu har de fået deres fulde frihed; de har fået alle stormagterne rystet af sig — men ikke alle vanskeligheder. Netop nu, da de skal til at regere sig selv, står de måske deres hårdeste prøve igennem.

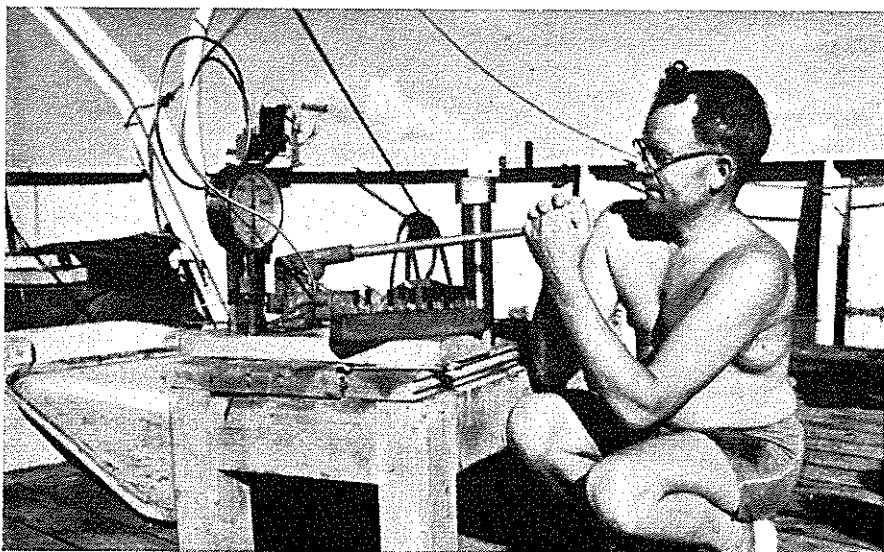
Det er iøvrigt et dejligt land, Philippinerne; så uendelig rigt på varieret skønhed. I næsten et par måneder sejlede vi i farvandene her omkring, og vi anløb fem-seks forskellige steder, så vi nåede at få et rigtig godt indtryk af landet på trods af de enkelte øers indbyrdes forskellighed.

Der er noget storslået, vidtfavnende over dette øriges natur. Det fortæller alene meget, at terrænet inden for et forholdsvis lille område varierer fra ca. 3 km over til godt 10 km under havets overflade. Når naturen viser sine kræfter her, går den ofte til yderligheder. Når solen skinner, kan det blive glødende varmt, når det regner, kan der på en enkelt dag falde mere nedbør, end der gør hjemme på et helt år, når tyfonerne raser, rykker de hele kokosplantager op med rode. Og ligesom naturen spænder vidt, således gør de philippinske folkeslag det også. Man finder dem på alle udviklingstrin, fra de mest moderne, amerikanskpåvirkede mennesker til de primitiveste hovedjæger-folk.

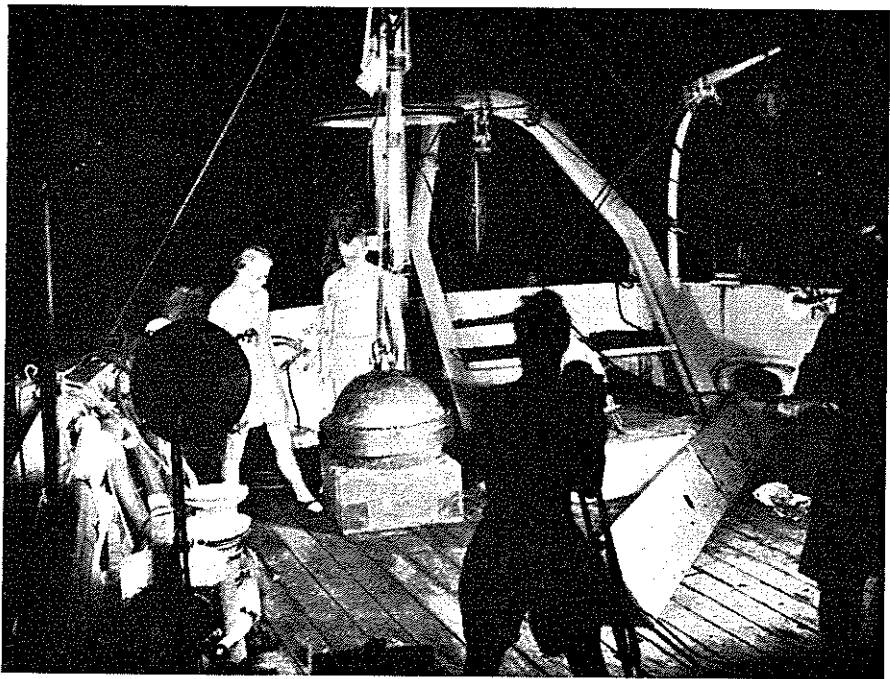
Philippinerne har dejlige kvinder. Nogle udvalgte af dem dansede for os ved en folkedans-fest, der var specielt arrangeret til »Galathea«s ære.

Det var lige i begyndelsen af juli. Da vi havde fået tanket op, havde vist skibet frem til philippinske videnskabsmænd og med receptioner ombord havde svaret på officielle frokoster, gik vi til Philippinergraven — jordens dybeste dyb. Derude i den godt 180 km lange fure under mere end 10.000 m vand lå »Galathea«s hæderskrone. Var vi nu i stand til at hæve den op? Skulle vor opgave lykkes: at konstatere om levende organismer kan trives under et tryk på op til 1000 atmosfærer?

Enhver af læserne ved jo nok,



Med dette apparat kunne prof. ZoBell underkaste sine dybhavs bakterier et tryk på over 1000 atmosfærer.



Dr. Arley's magnetkugle har været ude på 10.000 meters dyb og bestået sin prøve fint. Den var næsten helt tør indvendig.

hvordan det gik. Det stod at læse på alverdens avisers forside. Arbejdet lykkedes på alle områder, hvor det blev forsøgt. Hver gang der blev sendt et nyt redskab ned i dybet, blev der sat en ny verdensrekord. — Men det gik ikke af sig selv! Jeg vil prøve at give et sammentrængt billede af arbejdet, som det formede sig, og på baggrund af vanskelighederne vise, at det alligevel var en stor opgave, der dér blev løst af lille Danmark.

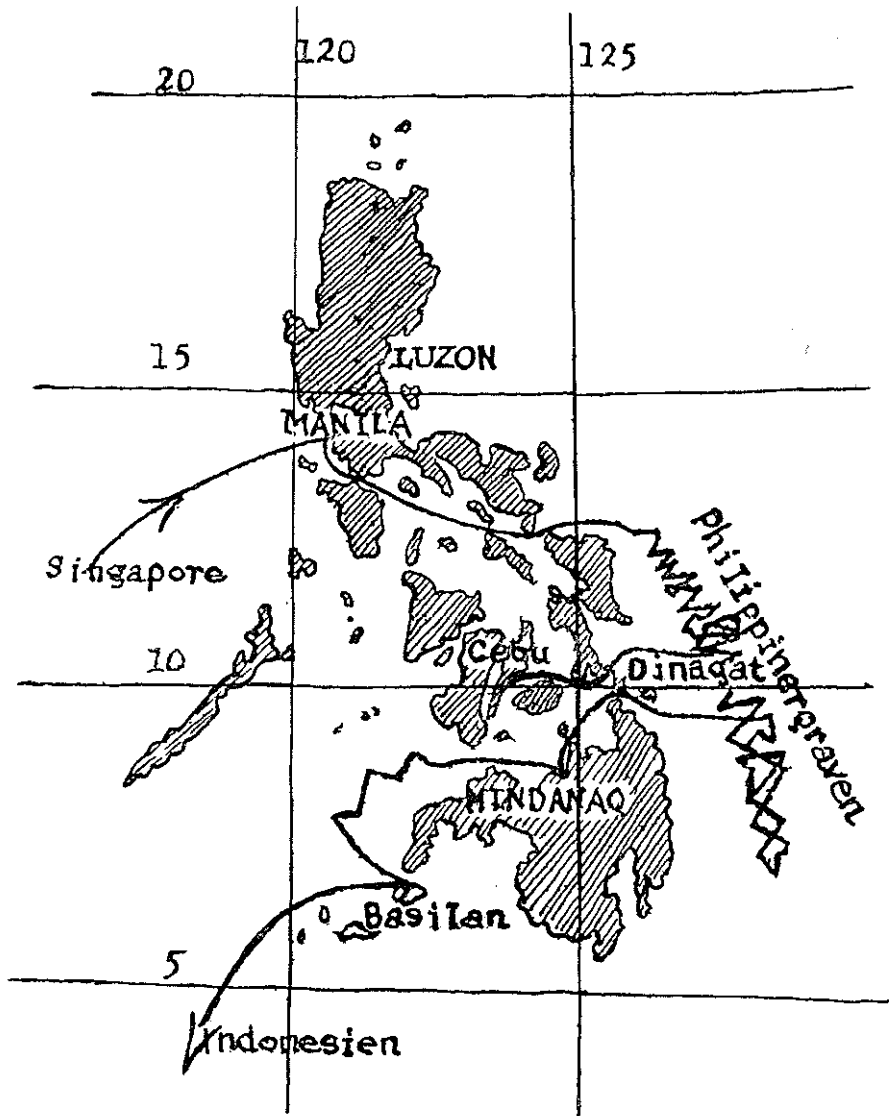
Det første, der blev foretaget, var en grundig opmåling af dybderne i den nordlige ende af graven. Allerede den opgave var ikke så ligetil. Det er ingen let sag med ekkolod at opmåle en rende, der ingen steder er mere end et par kilometer bred, når dønning sætter skibet i rullende bevægelser, og vind og strøm driver det ud af kurs.

Den første bundhenter-grabbe blev sat ud, og første truende modgang mødte os. En spole i den store trawlsplilmotor brændte sammen. Heldigvis var der kun en halv dags sejlads til de nærmeste øer, så vi gik ind i læ om en af dem; og heldigvis var vore dygtige elektrofolk ombord i stand til at udbedre skaden. Det varede et par dage for dem, og imens udnyttede andre tiden til jagtture og zoologiske indsamlinger. Mielche fik sin fototank i vandet og affilmede noget af koralhavets ubeskrivelig skønne eventyrverden, og alle var vi på etnologiske studier i den primitive pælelandsby, hvor vi blev omfattet med stor interesse, idet vi var de første hvide mennesker, der var set på stedet siden krigens slutning.

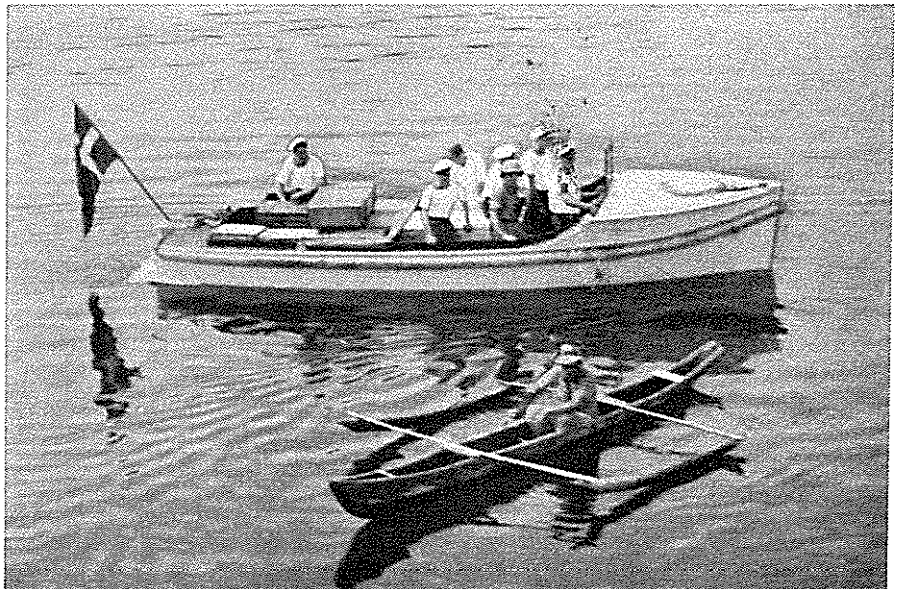
Efter endt reparation blev der kun råd til nogle få arbejdsdage i graven igen, før vi måtte bruge et par dage til at gå til Cebu og hente olie. Næppe var vi nået tilbage til arbejdsfeltet, før vi atter blev tvunget i læ om øerne — denne gang af en tyfon.

Da vi siden gik i gang med hydrografiske målinger, mødtes vi af nye vanskeligheder. Sandsynligvis på grund af større modstand under det høje tryk blev udløserloddenes faldhastighed nedsat, og vandhenterne kom hver gang åbne op igen. Fem gange måtte der eksperimenteres, før det gav positivt resultat. Men da var også megen kostbar tid medgået. Takken for møjen blev nogle fine verdensrekorder. Vi havde slået vor egen rekord med mere end den dobbelte dybde. En slem hindring var ved at komme i vejen for temperaturmålingerne. Mange af termometrene sprængtes af det formidable tryk dernede i dybet. De kræfter, der blev sluppet løs ved disse sprængninger, var så voldsomme, at de solide metalrammer om termometrene somme tider var helt forvredne, når de kom op. Glassplinter havde nogle steder boret sig langt ind i metalbeholdernes sider.

I Manila fik vi den amerikanske professor, ZoBell, ombord. Han havde arbejdet med teorier om, at bakterier skulle kunne leve under meget stort tryk, og han var blevet inviteret ombord for at få lejlighed til at prøve sine teorier i praksis. Han blev den,
(Fortsættes side 25).



»Galathea«s omtrentlige sejlads i de philippinske farvande. Læg mærke til, hvor tæt verdens største havdyb ligger ved land.



På Mindanao, den største af de philippinske øer, sættes »Salomonsen-ekspeditionen« i land. Dr. Salomonsen og to hjælpere skulle tilbringe et halvt årstid med fugleindsamlinger på bogstavelig talt udforskede områder.

Et krigsvigtigt stof skal fremskaffes

Af cand. mag. Herluf Petersen



Hevea brasiliensis tappes for sin gummiholdige mælkesaft.

»Der findes et træ ved Amazonas flodens bredder, som indianerne kalder Hheve, og når dets bark såres, flyder der ud af såret en hvid mælkesaft, som benævnes Cah-u-chu, og saften stivner, når den bliver udsat for luftens påvirkning, så at den kan formes.«

Således beretter lederen af en ekspedition til Peru i 1737, den franske forsker la Condamine, og videre fortæller han, hvorledes de indfødte imprægnerede tøj med gummisaften, så at tøjet blev regntæt. Da kongen af Portugal hørte dette, sendte han et par sko over Atlanten for at få dem imprægnerede.

De indfødte kendte også den kunst at lave flasker af gummi. De formede først en model i ler, som flere gange blev dyppet i gummimælken. Efter hver neddykning holdtes formen ind i varmen fra et bål. Tilsidst knustes lermodellen til pulver, som hældtes ud, — og flasken var færdig.

Det var indledningen til gummi-eventyret! Hvilken betydning det mærkelige elastiske stof har fået i vor tekniske verden, ved vi alle. Kautsjuk er, sammen med jern og olie, blevet grundlag for den moderne trafik, såvel fredstidstrafik som militærtrafik.

Til et flyvemaskinehjul går der 16 til 50 kilogram gummi, — den skudsikre tank på en moderne bombeflyver er lavet af godt 600 kilogram kautsjuk, og et moderne slagskib bruger i indretning ca. 75 tons gummi, svarende til 17000 automobildekk.

Kautsjukens historie er skrevet i jern, olie og blod, — meget blod, — blandt andet fra indianerslaverne, som de brasilianske plantageejere piskede til at samle mere gummi fra de vildtvoksende træer, mere og mere gummi for at tilfredsstille det stigende verdensbehov og for at klare konkurrencen med de voksende gummiplantager i Ostindien. Senere blev den politiske og økonomiske kamp om gummi ført på en mindre blodig måde, — men absolut ikke mindre hård.

Efter at Brasiliens gummimonopol var brudt, kom Holland og England i forgrunden som kautsjukproducenter, — men kun en overgang. Andre stater var konkurrenter, ikke mindst U. S. A., som på dette tidspunkt opkøbte og anvendte ca. 75 pct. af al produceret gummi til den voksende automobil- og flyvemaskineindustri.

Det næste trin blev anlæggelsen af de amerikanske gummiplantager i Brasilien og Afrika (Liberia) i årene lige før den sidste verdenskrig. Også andre lande ville være med i kapløbet, og nu kom en ny faktor til: syntetisk kautsjuk.

Det nye store plantagedistrikt i Amazonas bassinet trak tusinder og atter tusinder af arbejdere til, både fra Nord- og Sydamerika, og staten Liberia fik sin økonomi grundigt genoprettet på grund af de amerikanske investioner.

Verdenskrigen, der brød ud 1939, stillede, i hvert fald nogle år, verden over for en ny og truende situation: bortfaldet af de ostindiske produktionscentre ved den japanske okkupation. Det lykkedes dog amerikanerne, lige før invasionen, at bringe millioner af frø af gummitræet samt små planter ud fra området og sende dem til plantagerne i tropisk Amerika. En logisk følge af den japanske okkupation af Ostindien blev kemikernes optræden på scenen og udviklingen af en — i stor skala gennemført — industrialisering af fremstillingen af syntetisk gummi.

Nu fik den sidste verdenskrig — heldigvis — et andet udfald, end Tyskland og Japan havde regnet med. Udviklingen med hensyn til gummi er dog ikke endt endnu, og den dag i dag er problemet kautsjuk brændende, ikke mindst for Sovjet republikken.

Nok strækker dette rige sig fra den 22. østlige længde (i det gamle Polen) til 190 østlig længde (Kap Desjnev) og fra 38 nordlig bredde (i det subtropiske syd) til 78 nordlig bredde (Kap Tjeljuskin i det polare nord), men i hele dette vældige område findes der ikke dyrkningsmulighed hverken for gummitræet (Hevea brasiliensis) eller for Ficus elastica, det andet gummitræ.

Paragummitræet, Hevea brasiliensis, er en typisk tropisk vækst, der foretrækker områderne nærmest Ækvator, det ækvatoreale helårsregnsområde, og da Sovjet intet sted når ind i dette klimaområde, er der ikke mulighed for plantagedrift med gummitræer.

Før i tiden importerede Rusland det meste af sit anvendte gummi. Men så begyndte man at eksperimentere — for at undgå faren for at blive afhængig af de gummiproducerende stater.

Det var syntetisk kautsjuk, man satte liden til, og allerede i 1937, fortæller H. Moldenke i en afhandling, fremstilledes næsten 50.000 tons syntetisk gummi om året. Det syntetiske gummi var forøvrigt glimrende, slidstærkt, om end knap så elastisk som naturgummi. Det havde dog — endnu — en stor fejl: det var meget dyrt at fremstille.

Der måtte findes andre sideordnede udveje, og både Amerikas og Sovjets videnskabsmænd blev sat ind på opgaven. Sovjets ledere appellerede til de russiske videnskabsmænd, spe-



Også gummiforbrugere.

cielt til botanikerne. Der måtte, i det mægtige territorium, kunne findes planter med gummiholdig mælkesaft. Mottoet var, den gang som nu: »alt for staten«, og der blev ikke sparet på noget. Store botaniske ekspeditioner udrustedes og sendtes af sted, — mod nord mod Ishavskysten, mod syd, over stepperne, til Tianshan, Altai og Jablonoi bjergene og mod øst til det østligste Sibirien. I løbet af en periode på ca. 3 år var Sovjetområdet gennemløbet på kryds og tværs, og mere end 100.000 plantearter var blevet undersøgt. Mange af dem blev analyseret, og i en del af dem konstaterede man mindre mængder gummiholdig mælkesaft.

Størst held havde den botaniker, der arbejdede i Tianshanbjergene i det sydlige Sovjetasien. Morsomt nok blev han ledet på et godt spor ved at betragte nogle indfødte, nomadiserende mongolere, som brugte tyggegummi. Det var ikke Wrigley, men en gummilignende substans, som gik under navnet kok-saghyz. Her var et spor at følge, og det lykkedes at følge det tilbage til dets udspring: en vildtvoksende løvetand, ret nært beslægtet med vor hjemlige fandens mælkebøtte.

Denne løvetands latinske navn er *Taraxacum kok-saghyz*, og dens hjemsted er de højere liggende bjergegne. Det gummilignende stof konstateredes i pæleroden og jordstængelen, og en kemisk analyse viste, at der i de tørrede underjordiske dele var ikke mindre end 6 til 8 pct. gummi, i ældre planter endog mere.

Der var ingen tvivl om, at dette fund måtte udnyttes til det yderste, da stoffet havde direkte betydning i oprustningen, rent bortset fra den rolle, det kunne komme til at spille for udviklingen af en fredstids trafik.

Botanikere, plantefysiologer, arvelighedsforskere og teknikere kastede sig over studiet af den nyopdagede løvetand, gummimælkebøtten, og i 1942, altså midt under verdenskrigen, havde man taget ca. 1 million hektarer land i anvendelse til forsøgsdyrkning af gummimælkebøtter. Allerede i disse hektiske krigsår lykkedes det botanikere ved udvalgte krydsning og indavl at få gennemsnitsplanter med endnu højere gummiprocet.

Også amerikanerne interesserede sig for gummimælkebøtten — i deres



Moderne gummiplantage.

forsøg på at løsrive sig fra de engelsk-hollandske gummimonopoler. Både i Alaska, Canada og U. S. A. — og senere også i Chile og Argentina — er der gjort forsøg med dyrkning af gummiløvetand, og også her arbejder landmænd og arvelighedsforskere sammen for at frembringe gode resultater i form af gummimælkebøtter med høj gummiprocet.

Man havde længe arbejdet med det centralamerikanske gummitræ, *Castilloa elastica*, der hører til morbærfamilien. Og af en til vortemælkfamilien hørende planteslægt, manihot, udvandedes Ceara-kautsjuk.

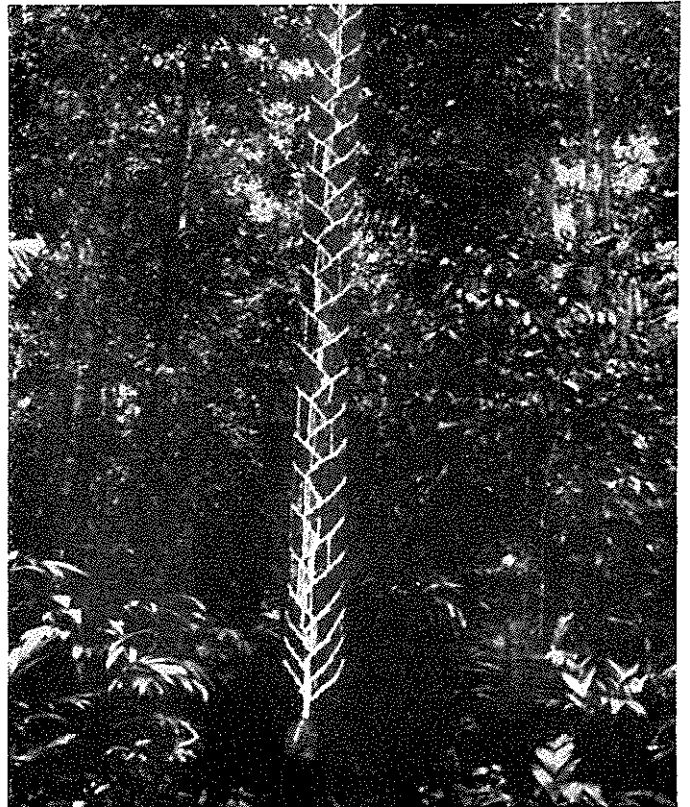
Også i Amerika er i årenes løb tusinde og atter tusinde planter blevet

analyseret, idet man håbede hos nogle af dem at finde et så stort indhold af gummimælkesaft, at en udvinding kunne betale sig. En bestemt plante kom hurtigt i søgelyset. Det var en til kurvblomstfamilien hørende plante ved navn *Parthenium argentatum* (det sidste betyder den sølvglinsende). *Parthenium* er et dværgtræ, der kan blive ca. 1 m højt. De indfødtes navn på træet er guayule. Dette gummiholdige træ hører hjemme i kalkstensterrænet i det nordlige Mexico, men findes også i Syd Texas, Arizona og Ny Mexico, hvor sommeren er tilstrækkelig lang, varm og tør.

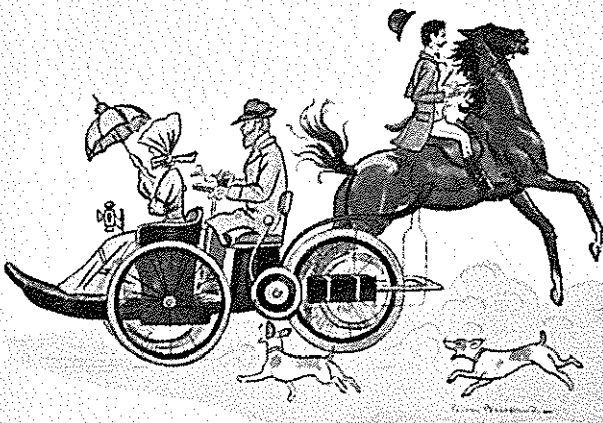
Det lille træ artede sig imidlertid

(Fortsættes side 32).

Der vindes gutta-perka — Balatatræet tappes.



Fra en tid, da kautsjuk og benzin endnu ikke var dominerende faktorer i verdens krigsøkonomi.



Skam få den, der tænker ilde derved

I anledning af gardehusarregimentets 190 års fødselsdag den 10. februar 1952, beretter kaptajn, løjtnant J. C. Berg i denne og en efterfølgende artikel om gardehusarregimentets engelske »søsterregiment«, »The Household Cavalry«, for derigennem at belyse, at selv en af Europas store militærmagter, trods en stadig øget mekanisering og motorisering af forsvaret, stadig holder århundrede gamle traditioner i hævd, således som det i gardehusarregimentet er blevet gjort gennem dets 190-årige eksistens, i fuld forståelse af traditionernes store betydning for skabelsen og bevarelsen af den rette korpsånd.

Således vil enhver gammel husar, uanset hvad hans tjenestegrad har været eller er i dag, afgjort tænke, når han i erindringen mindes den tid, da gardehusarregimentets kerne bestod af beredede eskadroner, da der ligesom hvilede en stemning af romantik over tjenesten, da det, talket være hesten og den blå uniform og det, at regimentet var en del af garnisonen i kongens by, ligesom var lettere at føle de rige og stolte traditioner, som siden regimentets fødsel i 1762 har været knyttet til det og altid er blevet holdt højt i ære, tættere inde på livet af sig, lettere at se dem virkeliggjort på baggrund af hele regimentets struktur og den deraf rige lejlighed, der for enhver husar var til at opleve regimentet i al dets farvestrålende pragt ved udførelsen af dets mange ceremonielle pligter overfor kongehuset, såsom eskorteridning, afgivelse af æresvagter og officerskorpsets hyppige opvarter af majestæterne ved såvel festlige som alvorlige lejligheder.

Men traditionerne daterer sig ikke blot fra de ceremonielle pligter overfor kongehuset, men i ligeså høj grad fra de tilfælde, hvor regimentet siden 1762 har udmærket sig i kamp og udmærket sig på en sådan måde, at der altid hviler en glorie af djærv-

hed, mod og hæder om regimentets navn, når navne som: Gadebusch, Sehested, Kolding og Jagel nævnes.

Meget har ændret sig siden den tid, de ældre mindes. Motorisering og mekanisering har fortrængt hesten, de skærpede uddannelseskrav giver ligesom ikke mere tid til at dvæle for længe ved traditionerne og deres uvurderlige betydning, et og andet af det, som man synes hører uløseligt sammen med et rytterregiment, er faldet bort, udslettet med et pennestrøg, glemt i det daglige.

Men årlig højtideligholder regimentet sine mindedage; for en kort stund ser man tilbage, og betydningen af at have stolte traditioner at bygge videre på understreges over for mand-skabet og minder regimentets befalingsmandskorps om, også i en tid med så meget nyt at efterleve dem i tanke og gerning.

Stadig har regimentet en bereden eskadron, således at de traditioner, der grunder sig i regimentets ceremonielle pligter overfor kongehuset, stadig kan levendegøres og minde om forne tider.

Jeg er overbevist om, at de unge, der i dag aftjener deres værnepligt ved gardehusarregimentet, de unge, der i dag udgør regimentets befalingsmandskorps, er stolte over at tje-

ne et regiment med så smukke og stolte traditioner, og hver og en vil stemme i med de gamle husarer i et:

»Skam få den, der tænker ilde derved.«

»Honi soit qui mal y pense.«

Således lyder ovennævnte ordsprog på originalsproget, og således er det anvendt som valsprog for »Royal Horse Guards« og omkranser i regimentsmærket »Royal Horse Guards« initialer på samme måde som gardehusarregimentets valsprog indgår i regimentets mærke.

Og i sandhed må det siges, at enhver, der tilhører eller har tilhørt dette kongelige engelske cavaleriregiment, med fuld ret kan efterleve regimentets valsprog og ønske skam over den, der tænker ilde om regimentets glørværdige historie og traditionsrige pligter overfor det engelske kongehus.

Og lad det med det samme være sagt, at »Royal Horse Guards« søsterregiment »The Life Guards«, med tilsvarende glørværdige historie og tradition, med fuld ret kan gøre dette valsprog til sit, således at historie, tjeneste og pligter og traditionerne, de bygger på, på den smukkeste og mest strålende måde forener disse to regimenter under deres fælles betegnelse: »The Corps of Household Cavalry«.

Korpsset består, som allerede nævnt, af to regimenter — »The Life Guards« og »Royal Horse Guards«, og selv om begge regimenter nu er motoriserede og formeret som panservognsregimenter, med garnison og uddannelsescenter i Windsor, indgår i hvert regiment en bereden eskadron. Disse to eskadroner varetager nu, som repræsentanter for de to kongelige cavaleriregimenter, de ceremonielle og vagtmæssige pligter overfor det engelske kongehus, pligter, der har påhvilet regimenterne siden deres oprettelse for ca. 300 år siden, og er som en naturlig følge heraf garnisoneret i London i Hyde Park Barracks, hvor også de to regiments stabe har til huse.

På de engelske rekruteringskontorer, som findes i alle større byer i England, kan enhver ung mand, der ønsker at indtræde i hæren, henvende sig og få alle de oplysninger, han ønsker om det våben, han påtænker at melde sig til, i form af små brochurer, der gør rede for tjenestetid, uddannelsesvilkår, lønninger



Gardehusarregimentets eskorteeskadron.

m. m., en brochure for hver våbenart, forfattet i et propaganderende, men tiltalende sprog.

I brochuren for »The Household Cavalry« skriver chefen for dette korps, oberst H. Abel Smith, D. S. O., i et forord, der i et kort glimt giver een et begreb om, hvad der skjuler sig bag de to regimentsnavne, og skærper eens nysgerrighed efter yderligere viden om dem, således:

»The Life Guards« og »Royal Horse Guards« har på afgørende måde taget del i alle de større krige, hvori den engelske hær har været indblandet.

I erkendelsen af de to regiments fremragende tjenester har de privilegie fælles: at være »Household Cavalry«, d. v. s. at være hans majestæts udsøgte livvagt, og som sådan at skulle beskytte kongen og altid være tilknyttet hans person. Det er således de eneste regimenter, som det er tilladt, når de er på vagt, at færdes inde i de kongelige slotte.

Dette elitekorps fjøede i den sidste krig (1939—45) friske laurbær til fortidens store traditioner. Generaløjtnant Sir Brian Horrocks, som førte den engelske hærs avantgarde i Nordafrika og Nordvesteuropa under sidste krig, udtalte således:

»Det er altid vanskeligt at sige, at det ene regiment er bedre end det andet.

Men »The Household Cavalry« var efter min mening et af de bedste panservognsregimenter i den britiske hær. Jeg skulle vel vide det, eftersom jeg på forskellige tidspunkter havde alle panservognsregimenterne under min kommando.«

Manden fra »The Household Cavalry« har altid været et fremragende eksempel på, hvad man forstår ved en første klasses soldat. Kun mænd af højeste standard bliver optaget i »The Household Cavalry«.

Et historisk tilbageblik.

Lad os da kaste et blik tilbage og se lidt på dette elitekorps' glørværdige historie, som den har formet sig gennem 300 år, og derigennem se baggrunden for den respekt og hengivenhed, hvormed det engelske folk omfatter »The Household Cavalry«, som ved daglig at forrette vagttjeneste i London og ved udførelsen af dets ceremonielle pligter overfor kongehuset, altid iklædt de gamle farvestrålende uniformer, og altid holdende de århundrede gamle ceremonielle traditioner højt i ære, minder befolkningen om den tak, den er dette korps skyldig, for dets store fortjenester i alle Englands krige. Da Charles I's søn, som efter borgerkrigen 1641—45 var draget i landflygtighed, efter republikkens opløsning i 1660 vendte tilbage og besteg tronen som Charles II, oprettede han i 1661 en stående hær og indlemmede heri »The Life Guards«, som kunne føre sin oprindelse tilbage til de kongelige ridere, der havde dannet Charles I's livvagt under borgerkrigen borger-



Household Cavalry's første parade i Hyde park efter den 2. verdenskrig.

krigen og havde fulgt Charles II i hans landflygtighed. Ligeledes indlemmede han i den stående hær et af Cromwell's tunge rytterregimenter under navnet »The Royal Regiment of Horse Guards«, kendt som »Royal Horse Guards«.

De to regiments første og vigtigste pligt har siden da været at beskytte regenten og til enhver tid at optræde som dennes personlige livvagt. Gennem denne særlige fælles tjeneste er de to regimenter nær knyttet til hinanden og er placeret øverst i den britiske hærs regimentsrangfølge. Men ved siden af tjenesten som kongelig livvagt har de to regimenter siden deres oprettelse deltaget med

fuldt kampduelige enheder i alle Englands krige, og ikke mindst her igennem skabt sig glørværdige traditioner. I adskillige af Englands krige har de to regimenter kæmpet side om side, i andre har kun det ene af dem taget del, medens det andet blev holdt tilbage til udførelsen af de hjemlige pligter.

Første gang »The Life Guards« trådte i aktiv krigstjeneste var ved belejringen af Maastricht i 1673. I 1685 deltog begge regimenter i slaget ved Sedgemoor. Ved denne lejlighed var »Royal Horse Guards« for første gang i ildlinjen, og om regimenternes fortsatte udmærkelser i kamp minder navne som slaget ved Boyen i 1690,



The Corps of Household Cavalry's eskorteeskadron ved åbningen af parlamentet.

Dettingen i 1743 under førerskab af Georg II personlig og Fontenoy i 1745.

I 1812 blev »The Household Cavalry Brigade«, altså de to regimenter under fælles kommando, sendt til Portugal og derfra til Spanien for at forstærke Wellingtons hær i »the Peninsular War«, krigen på den pyrenæiske halvø i 1808—14, og kæmpede mod franskmændene til den sejrige udgang af krigen i 1814. 1815 så man dem igen på kontinentet, hvor de med stor udmærkelse deltog i slaget ved Waterloo og bl. a. udførte det berømte angreb, »charge of the Household Brigade«, hvor de drev deres franske modstandere på vild flugt.

Efter således på afgørende måde at have medvirket til Napoleons fald deltog de to regimenter ikke i aktiv krigstjeneste før i 1882, da de i Ægypten under kommando af Lord Wolseley blev sat ind mod Arabi Pashas oprørsstyrker, bl. a. ved Kassassin, hvor »The Life Guards« udførte deres berømte »moonlight charge« for endelig at afslutte kampagnen med en for englænderne sejrige udgang ved Tel-el-Kebir.

Det var i Ægypten i 1882 at de berømte røde og blå våbenfrakker, som blev båret af henholdsvis »The Life Guards« og »Royal Horse Guards«, sås på slagmarken for sidste gang. Siden er de kun blevet båret i forbindelse med vagttjeneste og udførelsen af ceremonielle pligter i hjemlandet. I 1899—1900 deltog de to regimenter i Boerkrigen, og med befrielsen af Kimberley, slaget ved Paardeberg, træfningen ved Sanna's Post og slaget ved Diamond Hill afsluttede de 240 års glørværdige tjeneste for konge og land, så vel ude som hjemme.

Kun fjorten år fik »The Household Cavalry« til at hvile på laurbærene i. Da »den store krig«, som englænderne kalder verdenskrigen 1914—18, brød ud, trådte korpset atter i aktiv krigstjeneste. At give en detaljeret redegørelse for »The Household Cavalry's« deltagelse i denne krig vil række for vidt. Lad det være nok at sige, at fra Mons i 1914 til våbenstilstanden i 1918 var korpset i uafbrudt tjeneste på Frankrigs og Flanderns slagmarker, hvor det på den mest glørværdige måde hævdede de smukke traditioner, tidligere tider havde skabt.

Efter i de foregående 250 år altid at have været afhængig af deres berømte sorte stridsheste ved gennemførelsen af de dem stillede kampopgaver, skete det under den store krig, at de for første gang blev skilt ud fra deres elskede dyr. Det var i au-

gust 1915, da man af korpsets reserveformationer udtog en afdeling og dannede to cyklistkompagnier, der skulle gøre tjeneste ved gardedivisionen. I september 1916 blev der ligeledes af reserveformationerne, der som enhver anden afdeling indenfor »The Household Cavalry« hidtil havde været trænet i ryttertaktik, som det på det tidspunkt var et rytterregiment værdigt, dannet en infanteribataillon, der blev sendt til Frankrig som »The Household Battalion«. Endelig blev i 1918 om foråret de resterende beredne enheder i Frankrig omdannet til maskingeværbatailloner. Således krævede udviklingen sin ret på slagmarken allerede i 1914—18, men hjemme i London bibeholdtes en mindre bereden styrke, som holdt de århundred gamle traditioner i hævd, ved daglig at forrette tjeneste som kongens livvagt i Whitehall. Det var synet af denne kongelige vagt i krigens år, som måske var årsagen til, at den menige Londoner mente, at »The Household Cavalry« ikke gjorde tjeneste på kontinentets slagmarker. Intet er fjernere fra sandheden, hvilket det allerede skrevne tydeligt viser.

For at give et indtryk af, hvorledes »The Household Cavalry« også i den store krig, trods ændringer i dets struktur og hidtil anvendte kampmåder og opgaver, hævdede sig som et elitekorps, tro mod dets glørværdige traditioner, skal her citeres, hvad Field-Marskal Lord Allenby, en af alle tiders største rytterførere, har skrevet:

»Det var mit privilegie fra krigens første dage at være nær knyttet til »The Household Cavalry«.

De kæmpede med mig ved Mons. Jeg havde æren at være med dem ved tilbagetøget i august 1914, ved deres reorganisation og fremrykning fra Marne nordpå til Aisne, ved deres omgængelse af tyskernes højre fløj og på Messines, Wyttschaettes og Ypres' berømte slagmarker.

Aldrig har hans majestæts soldater været mere hårdt prøvet, aldrig

har udholdenhed og mod — uovertruffent, næsten overmenneskeligt —, som ændrede nederlag til sejr, været smukkere stillet til skue.

Ikke alene som ryttere vandt »The Household Cavalry« berømmelse, tilsvarende strålende var deres adfærd, når de kæmpede til fods. I enhver form for tjeneste viste de sig at være herre over situationen. Under alle forhold viste de den hurtighed i tanke og handling, som kendetegner den til fuldkommenhed træned cavalérist, og mestrede at gøre fuldt og helt brug af fysiske og åndelige evner.

I krigens sidste år samlødes friske laurbær, uanset »The Household Cavalry« omdannedes til infanteri- eller maskingeværbatailloner. Uanset hvilke krav korpset blev stillet overfor, blev de med glæde akcepteret og udført uden protest eller knurren.

En af officererne udtalte kort før han døde en heldedød: »Det hører altsammen med til dagens orden.«

Disse ord udtrykker den opfattelse, som inspirerede enhver.

Disse regimenter — kongens livvagt — med rette nidkære overfor værdigheder, skænket dem af kongen, som ikke ville give nogen af deres dyrebare privilegier fra sig, veg, når det endelig gjaldt, ikke tilbage for det vanskeligste af alt — selvfornægtelsen, og de udmærkede sig i højeste grad, fast besluttet på aldrig at skuffe de store forventninger, man stillede til dem.«

I verdenskrigen 1939—1945 var »The Household Cavalry« repræsenteret ved to regimenter, nu selvfølgelig, følgende tidens og krigens krav, fuldstændig motoriserede, og deres indsats i krigen spænder fra den nære orient over Nordafrika, Italien, invasionskysten i Normandiet, gennem det nordvestlige Frankrig, Belgien, Holland ind i Tyskland, hvor de ved kapitulationen i 1945 stod i Cuxhafen ved den tyske nordsødkyst og kunne se tilbage på en uendelig række af kamp-

(Fortsættes side 32).



I panser og plade gennem 300 år.

Ægypten

(Fortsat fra side 9).

Selv om der på denne måde er skabt en vis uklarhed om det sudanske folks stilling, er der dog næppe tvivl om, at flertallet ikke ønsker forbund med Ægypten og det deraf øjensynligt følgende vasalstatforhold.

Det slutter derfor op om Englands krav, der forlanger, at det sudanske folk selv skal vælge sin fremtid. Og selv om det officielt må gå ind for, at Sudan lige så godt kan blive selvstændigt nu, som Libyen, er det i virkeligheden klar over, at dette må ske trinvis og ved hjælp af fortsat engelsk støtte. Thi dels er det lige så tilbageslående Libyens suverænitet i realiteten kun et skin, dels frygter det for, at den meget primitive og hedenske, men store befolkning i Syd-sudan, skal tilrive sig magten over det mere fremskredne, mohammedanske nord.

Når Nahas Pascha derfor nu ved et magtsprog vil lægge Sudan ind under den ægyptiske krone, er dette et forsøg på at voldføre Sudans befolkning og standse den udvikling, England med så mange ofre, om end sent, har sat i gang og fået gode resultater ud af. — Og når Nahas Pascha påberåber sig Ægyptens historiske ret, er dertil at sige, at det dog var engelsk blod, der udfriede Sudan af mahdiens klør.

Opløb til traktatbrudet.

Ægypten havde, omend modvilligt, fundet sig i, at London oprettede baser i landet, der var nødvendige for dets forsvar mod Rommels angreb; men næppe var faren over, før Nahas Pascha atter gik løs på englænderne og regeringen. Kongen havde imidlertid foreløbig overtaget, og i 1946 indgik *Bevin* og *Sidky Pascha* en venskabelig overenskomst, hvorefter England skulle have rømmet Kairo og Alexandria i slutningen af marts 1947 og resten af det egentlige Ægypten i september 1949. Med hensyn til Sudan skulle status quo bevares.

England gik straks loyalt i gang med at opfylde disse løfter og havde rømmet Kairo og Alexandria et halvt år, før det aftalte tidspunkt. Men Nahas Pascha var ikke tilfreds og *Sidky Pascha* måtte demissionere, uden at få overenskomsten ratificeret. I stedet krævede Ægypten i FN's sikkerhedsråd, at England, uanset traktaten af 1936, også skulle rømme både Suez og Sudan.

Dette mislykkedes imidlertid. Men Ægypten fortsatte sin kurs og gik ind i den jødisk-arabiske krig, der skulle omstyrte vestmagternes, frem for alt Englands, politik i Israel. Kri-gen viste imidlertid endnu en gang, hvor lidt Ægypten er i stand til at forsvare sig selv, endsi ge angribe nogen. Det forsmædelige nederlag mod de underlegne israelitiske styrker, blev dog brugt til en ny anti-engelsk storm og ved valgene i 1950 bar *Wafds* store sejr igen Nahas Pascha frem til magten.

Han krævede i sin frontale øjeblikkelig rømning af Suez og Sudan. *Bevin* nægtede imidlertid dette i underhuset under henvisning til, at man i den kolde krigs mest kritiske afsnit

ikke kunne lade Suez og det mellemste østen ligge forsvarsløst hen. Og selvom forhandlinger med *Salah el Din Pascha* endte uden resultat i dette forår, selv om Ægypten indførte spærring af Suezkanalen for skibe med transporter til Israel og endog drev sine provokationer op til højdepunktet ved at opbringe en engelsk damper og arrestere kaptajnen, op-gav London ikke sine bestræbelser for at nå frem til et for begge parter antageligt kompromis.

Da det var ganske klart, at heller ikke U. S. A. og de vesteuropæiske magter kunne lade de mellemste østen og Suez ligge forsvarsløst hen, tog man sagen op på international basis. Samtidig med at Grækenland og Tyrkiet, på U. S. A.s stærke anbefaling, optoges i atlantpagten, planlagde man et samlet forsvarssystem for det mellemste østen. U. S. A., England og Frankrig foreslog derefter Ægypten at deltage heri som ligeberettiget partier. Forslaget indeholdt desuden den bestemmelse for netop Suez vedkommende, at den britiske besættelsesstyrke skulle afløses af en international styrke med ligeberettiget ægyptisk deltagelse.

Nahas Pascha har imidlertid ikke alene behandlet traktaten af 1936 som »en lap papir«. Han afslog desuden, så meget som at forhandle, om vestmagternes rimelige kompromisfor-slag og synes at have både parlamen-tet og kongen bag sig.

For kongens vedkommende er det mellemøstlige forsvarsforbund jo hans egen gamle plan, blot ikke med *ham* som leder, og dette er måske forkla-ringen på, at han tilsyneladende så ubetinget har fulgt sin gamle mod-stander. For Nahas Paschas vedkom-mende er det måske Persiens eks-empel, der har smittet. Men der er forskel på *Abadan*, hvor englænderne skulle gøre landgang, d.v.s. »angribe« for at kunne hævde deres interesser, og på Suez, hvor de i forvejen råder over store styrker, der står der med fuld traktatlig ret.

Der skal i øvrigt, medens dette skrives, ikke gøres noget forsøg på at spå. Hensigten har kun været at give et billede af den udvikling, der førte til Nahas Paschas traktatbrud — og så at vise, at hvis den vestlige verden opgiver det mellemste østen, står ikke alene hele dens sydlige forsvarsfront i fare for at blive omgået, men også den vestlige verdens vigtigste forbindelsesveje med øst i fare for at blive afskåret. Derfor er det mellemste østen en livsvigtig bastion for den vestlige verdens eksistensfor-svar.

Nyt materiel . . .

(Fortsat fra side 11).

vejen har givet en orienterende for-klaring, når den enkelte mand — og så ham, der ikke taler engelsk — slet ikke forstår, hvad det drejer sig om. Tekstning af udenlandske film skulle vel ikke være mere bekostelig, end at man kan få råd til det med de in-struktionsfilm, vi modtager udefra.

Den instruktionsplan, der er lagt af hærkommandoen og skydeskolerne i

forbindelse med omskolingen, kan kun affvinge respekt. Det arbejde, in-struktørerne udfører, ligeledes, men med erfaringerne fra et enkelt om-skolingshold in mente kan man må-ske betvivle, om befalingsmændene indenfor bataillon og kompagni endnu har lært at leve op til de nye linjer, man følger. At dette ikke kan ske al-deles omgående, må man selvfølgelig være forberedt på.

Måske er det også en følge af hæ-rens stadigt stigende effektivisering, at den nok så diskuterede »tone« synes ny. Det siger sig selv, at man ikke kan dømme ud fra tre ugers om-skoling, men også fra samtaler med rekrutter fra forskellige regimentter får man indtrykket af, at pionerar-bejdet indenfor forsvaret har ført no-get af en pionerånd med sig. Den har hverken strammet eller løsnet disci-plinens nødvendige tøjler, men gjort tonen friere og mere forstående. På dette punkt har iagttageren et ind-tryk af, at hærens faste befalings-mænd er fulgt med udviklingen til fordel for en tone og en indstilling, der kun kan affvinge respekt. Meget er nået på kort tid.

Af den begyndelse, der nu er gjort i omskolingsuddannelsen, synes det muligt at uddrage en forestilling om, hvor stor vægt man i fremtiden vil komme til at lægge på samarbejdet. Ikke alene samarbejdet inden for gruppe, deling, kompagni, bataillon og højere op, men samarbejdet mel-lem værnepligtigt mandskab og de, der i det daglige arbejde står med det store ansvar, befalingsmændene. Et samarbejde, der til grundlag har et ønske i befolkningen om, at den danske hær bliver stærk nok til at være det fredens middel, man ønsker den som. Et samarbejde, der nemmest fin-der sit udspring i en stadigt stigende forståelse i vide kredse for forsvarets betydning og for befalingsmændene en forståelse af forsvarets placering i et demokratisk fredselkende sam-fund, hvor forsvarets styrke aldrig bliver målet, men midlet.

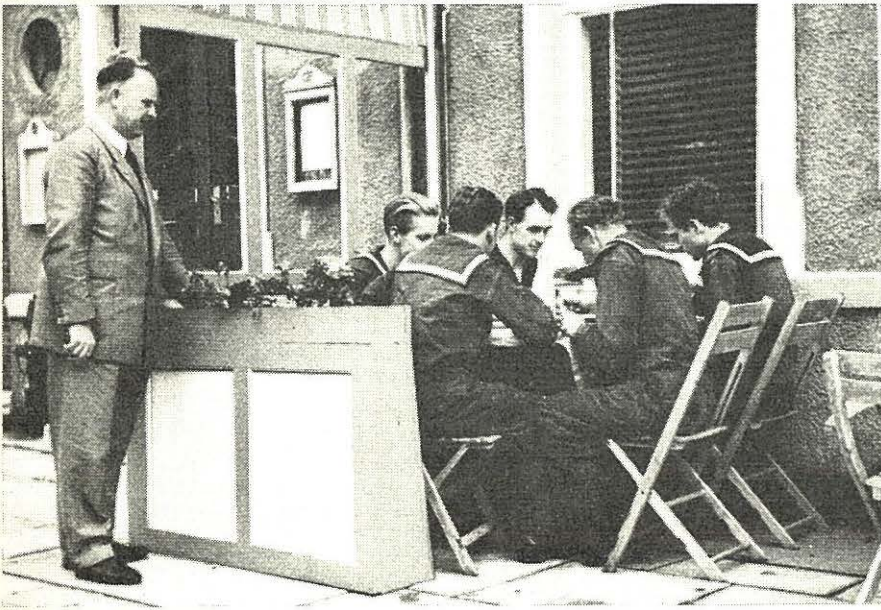
Væsentligt er det også, at man på baggrund af den danske udenrigspo-litik og deltagelsen i NATO-samar-bejdet ikke blot er med i det, der fo-regår, men også prøver at fortælle soldaterne, hvorfor alt dette sker. Ganske vist er man inden for hæren meget tilbageholdende overfor at tale politik under uddannelsen. Naturligt og rigtigt nok, såvidt som man bør holde sig fra partipolitik. Som sa-gerne står i dag, har vi imidlertid ikke råd til at undlade at benytte en eneste lejlighed til at give oplysning om denne sag. Hvert eneste rekrut-hold og hvert eneste omskolingshold burde under en eller anden form blive grundigt og reelt informeret om bag-grunden for den stedfindende gen-opbygning af forsvaret, om den dan-ske udenrigspolitik og om atlantsam-arbejdet. For hvad kan det nytte, om materialet er i orden, at uddannelsen er dygtigt tilrettelagt, at tonen er en anden, hvis man ikke forstår bag-grunden. Det er i den givne situation ikke nok at have noget at slås med. Vi må også vide, hvad vi slås for.

Per Winther.

SIDEN SIDST



Tre teknikere fra flyvevåbnet på skolebænken i »Allied Technical Training School« i Furstefeldbruck i Tyskland. Fra venstre korporal W. Petersen, en amerikansk instruktør fenrik J. E. Trolle og korporal O. Brask.



Danmarks sydligste marinere (fra Gedser radar station) bor og spiser, indtil den barak, der skal erstatte den nedbrændte, er færdig, inde i Gedser by. Her indtages midt dagen på »Gedser hotel«. (Fot. Carl Østen).

Admiral Brinds stedfortræder, generaløjtnant Robert Mansergh har for første gang besøgt Danmark. Han ses her i samtale med chefen for hæren, generaløjtnant E. C. V. Møller.

I hærkommandoen afholdtes den 9. og 10. november en stabsøvelse, der havde til formål at studere og drøfte problemerne om planlægningen af landets forsvar. I øvelsen deltog personel fra hærkommandoen samt dele af vestre og østre landsdelskommando. Som observatører var desuden til stede dele af admiral Brinds stab, chefen for den norske brigade i Tyskland, general Holtermann samt personel fra forsvarsstaben og søværnet. Øvelsen leledes af chefen for hæren, generaløjtnant E. C. V. Møller.

På billedet ses fra venstre: Chefen for region VI og kommandant i København, generalmajor F. L. Hvalkof, admiral Brinds danske militære rådgiver, generalmajor V. L. Hvalkof, chefen for østre landsdelskommando, generalmajor V. Bjerregaard, chefen for region III, generalmajor R. Allerup, chefen for hæren, generaløjtnant E. C. V. Møller, chefen for den norske Tysklandsbrigade, generalmajor H. R. Holtermann og chefen for vestre landsdelskommando, generalmajor T. K. Thygesen.

FRA SKIB OG KASERNE



Ikke det bare skæg

DER findes mennesker, som er i stand til at demonstrere deres fordomsfrihed på en så naturlig og diskret måde, at man helt og fuldt akcepterer »dristigheden«, og det opsigtsvækkende moment falder bort.

Til disse mennesker hører så ubestridt en ung lærer fra Lolland, Finn Skov, der for tiden aftjener sin værnepligt ved søværnet med tjeneste i København.

At han ikke var »som andre«, gik hurtigt op for alle, da han mødte i Arresødallejren sidste sommer, ikke mindst fordi han bar et stort, flot fuldskæg. I almindelighed er det uhensigtsmæssigt, at værnepligtige bærer fuldskæg, bl. a. fordi dette er uforeneligt med gasmaskens principper, men Skov ville gerne beholde sit og fik speciel tilladelse til det.

Imidlertid forsvandt skægget pludselig en dag til almindelig overraskelse for alle, indtil det oplystes, at det var sket efter krav fra hans hjertes udkårne, som han havde besluttet at føre til brudeskamlen. Men så såre Skov vendte tilbage til Arresødallejren efter en bryllupsrejse, der måtte gå fra Lolland til Nordsjælland, blev barberkniven igen gemt hen, og den har ikke siden været i brug. Skægget spirede straks frem igen, men det varede noget, før det fik samme imponerende karakter som før giftermålet, og i mellemtiden måtte han ikke forlade lejren, fordi man naturligvis ikke kunne have en orlogsgast gående rundt med en skægvekst, der hverken var fugl eller fisk. Der var interessante dage for kammeraterne, der fulgte udviklingen bogstaveligt talt millimeter for milli-

meter. Dagene var derimod knap så fornøjelige for Skov, der gang på gang måtte se kammeraterne gå i land, mens han selv var tvunget til at friste tilværelsen indenfor lejrens rammer.

Da virakken om fuldskægget, der faldt og kom igen havde lagt sig, gav Skov påny anledning til stor forundring. Det hele startede en eftermiddag lige efter udskejningen. Orlogsgasterne havde travlt med at klæde sig om til skafningen, da man fik øje på Skov, der ganske upåvirket af uroen om sig og som den naturligeste ting af verden var gået i gang med at strikke en babytrøje!

Orlogsgaster kan udnytte fritiden på mange måder, men denne var en af de besynderligste, man havde oplevet i Arresødallejren, og der rejste sig selvfølgelig en orkan af latter, og replikkerne svirrede i luften. Den eneste, der tog det hele med en knusende ro, var Skov, som ikke fortrak mundvigene til skyggen af et smil. Og måske det var denne omstændighed i forbindelse med den almindelige respekt for Skov, der gjorde, at der forbavsende hurtigt faldt ro over barakken. Og som dagene gik, affandt man sig helt med den usædvanlige beskæftigelse, og — hvad der måske er mere mærkeligt — mange fandt den så naturlig, at de selv fremsatte ønske om at komme i gang med strikning! Men det blev aldrig til noget, velsagtens fordi ingen fik skrabet penge sammen til garn osv.

Som man før var optaget af skæggets vækst, var man nu optaget af strikningen, og når en eller anden spurgte om f. eks ikke den halsudskæring blev for lille, var spørgsmålet dikteret af saglig interesse, helt blottet for ironi.

Egentlig kan man vist kun være tilfreds med, at strikningen ikke har grebet om sig indenfor søværnet, for krigsskibe og lyserøde babytrøjer, udført af orlogsgaster, hører nu en gang ikke sammen!

Erik Nørgaard.

På dybeste dyb

Fortsat fra side 17.

der gav det første bevis for, at der var liv der dybest nede.

Fra stødloppet tog han en lerprøve, opslæmmede den i sterilt havvand tilsat næringsstoffer, anbragte præparaterne i små glasbeholdere, og i et trykapparat, han selv har konstrueret, udsatte ham dem for et tryk på 1000 atmosfærer — altså, hvad der svarer til trykket på gravens bund.

Nogle dage gik; så bekendtgjorde han sit epokegørende resultat: han havde konstateret vækst af bakterier!

Dermed var det sikret, at »Galathea«s navn ikke skulle gå i glemmebogen, og da det lykkedes at konstatere, at også højere organismer levede dernede, blev »Galathea«s navn

uudsletteligt indprentet i havforskningens historie.

Det skete, da første slædetrawl blev halet hjem fra bunden. Det var mørk nat på det tidspunkt, men alligevel var mange stået op og fulgte med spænding, hvad der foregik på agterdækket. Nettet kom til syne — det var altså ikke blevet dernede. Vi så, at der var en del sten i det — det havde altså været i bund. På en af stenene sad fire små søanemoner — der var altså højere former for dyreliv på verdens største havdyb.

Det var en triumfdag. Dr. Bruun, der strålede som en lille sol, gav en omgang punch og takkede i en tale til os, hver mand for hans del i arbejdet.

Der var ialt 27 søanemoner i det træk, 75 søpølser, nogle muslinger og en tangloppe. Da en anden gang fem små orme blev taget hjem, var alle de fem vigtigste hovedgrupper af hvirvelløse dyr konstateret. Det var også de fineste træk, der blev foretaget, og de bragte så fine resultater, at ingen kunne have ønsket sig dem bedre. Mange andre gange kom der uheld og spændte ben. En gang gik der tårn i wiren mellem trawlspejlet og den store spole, heldigvis i den yderste ende, så den stadig kunne bruges. To gange er nettet på mærkelig vis blevet indfiltret i noget af wiren, trawlet har ikke været i bund, bundhenterne har ikke været udløst, eller vi er drevet ind på en af skrænterne, så de har ramt ned på skrå flade. Når man betænker, at hvert forsøg tog mere end et halvt døgn, forstår man, hvor meget hvert enkelt forsøg har kostet, og hvor meget dyrebar tid det har taget.

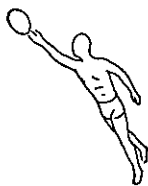
Det var om havarbejdet i Philipinergraven. Siden har vi haft en tid med undersøgelser i Sundagraven og Bandasøen, og i øjeblikket ligger vi herude øst for Ny Guinea, og en slædetrawl er på vej ned mod Salomon-dybets bund.

Før vi kom hertil, har vi været inde på Java, vi har været på Celebes, og vi har lige haft næsen indenfor på Bali, men forholdene i Indonesien er i øjeblikket så urolige, at disse besøg »turistmæssigt« ikke har været nogen stor succes.

Disse sidste måneder har først og fremmest været arbejds måneder. Det er naturligvis ikke det morsomste, set fra et mandskabs synspunkt — men vi får revance i Australien, det er vi ikke i tvivl om, efter på Torsdagsøen og i Port Moresby på Ny Guinea at have fået en forsmag på australsk gæstfrihed imod os.

Ydermere — det er i dag den 15. oktober, etårdsdagen for »Galathea«s afrejse fra København. Det er et vendepunkt, og vi føler, at vi med vel overstået hovedopgave er nået til tog-tets kulmination. Hver mil fremad nu er en mil hjemad.

Mogens Grüner.



De internationale mesterskaber i militær femkamp

I årets internationale mesterskaber i militær femkamp, som fandt sted i Antibes — ved Middelhavet mellem de mere kendte byer Nice og Cannes — i dagene 13.—17 oktober deltog ialt 7 nationer, nemlig:

BELGIEN, FRANKRIG, HOLLAND, ITALIEN, SVERIGE, U. S. A. og DANMARK.

De danske værn var ved denne lejlighed repræsenteret af nedenstående hold, der var udtaget på grundlag af 2 udtagesstævner, som tidligere har været omtalt her i bladet.

Oberstløjtnant A. F. Rasmussen, chef for forsvarets gymnastikskole, delegationschef.

Oberstløjtnant G. Bøving, holdkaptajn.

Deltagere:

Premierløjtnant J. Keller ved 7. B,

elev på forsvarets gymnastikskole,

løjtnant H. E. Egander ved 3. B,

sportsofficer ved det danske kommando i Tyskland,

løjtnant E. Frandsen ved jydsk dragonregiment,

menig I. Planck ved 3. livgardebataillon,

menig N. S. Nielsen ved 4. artilleriafdeling,

menig E. Hansen ved 4. artilleriafdeling samt

fenrik N. K. Østergaard ved 12. B,

elev på forsvarets gymnastikskole (reserve).

Som det vil være kendt gennem de korte meddelelser dels i dagspressen og dels i Pressens Radioavis, ydede det danske hold en særdeles god

indsats og opnåede så bemærkelsesværdige resultater, at de fortjener en nærmere omtale for derigennem at blive kendt i videre kredse.

Vi bringer derfor i det følgende en kort omtale af de enkelte konkurrencer.

1. dags disciplin: SKYDNING.

Den 13. oktober kl. 8,00 var alle deltagerne klar på skydebanerne ved Terrier, ca. 10 km. nord for Antibes, noget oppe i bjergene. Det første skydehold — bestående af een mand fra hver af de syv deltagende nationer — lå allerede på plads på skydestandpladsen, og på slaget 8 startede konkurrencen.

Prøveskuddene gennemførtes af alle 7 mand på een gang, hvorimod der kun skød een mand ad gangen i den gældende serie.

Straks efter afslutningen af den gældende serie bragtes skiverne til den neutrale overjury, der — overvåget af holdkaptajnerne — gjorde resultatet op.

Eet minut til 10 skud på så relativt et lille mål er jo ikke lang tid, men fra året forud vidste man, at der alligevel kunne opnås gode resultater, idet rekorden — sat af svenskeren, fourrier Nordström — var på ikke mindre end 88 points. Den rekord overlevede dog ikke dagen, idet den svenske løjtnant B. Lorichs opnåede hele 90 points. Et virkelig imponerende resultat. Herfra dalede resultaterne nævnt nedad, og de 2 dårligst placerede fik noteret henholdsvis ÷ 5 og ÷ 10 points.

Og hvordan klarede nu de danske deltagere sig? Ja, det må jo desværre siges, at det danske hold indledte sin deltagelse yderst beskedent, idet de med de angivne points placerede sig således:

Premierløjtnant Keller 59 points — nr. 23,

løjtnant Egander 41 points — nr. 32,

løjtnant Frandsen 64 points — nr. 17,

menig Planck 62 points — nr. 20,

menig Nielsen 64 points — nr. 19, og

menig Hansen 55 points — nr. 27.

Her var ikke noget at råbe hurra for, og alle uden undtagelse skød da også betydeligt ringere end ved den daglige træning herhjemme.

Det gav sig da også udtryk i nationskonkurrencen, hvori der som bekendt kun tæller de 4 bedst placerede fra hvert hold, idet stillingen efter 1. disciplin var:

Nr. 1. Sverige 17 points

(1, 2, 6 og 8)

- 2. Belgien 27 —

(7, 11, 13 og 16)

- 3. Holland 53 —

(5, 9, 15 og 24)

Nr. 4. Frankrig 58 points

(3, 12, 14 og 29)

- 5. Danmark 79 —

(17, 19, 20 og 23)

- 6. U. S. A. 88 —

(4, 21, 28 og 35)

- 7. Italien 124 —

Det var kort sagt en meget svag dansk begyndelse, men heldigvis var der endnu 4 øvelser tilbage, så der var tid til at vinde det tabte ind igen.

2. dags disciplin: FORHINDRINGS-LØB

Løbet fandt sted den 14. oktober på ganske den samme bane som i 1950, således at såvel løbets længde som forhindringernes antal og art var uændret.

Rekorden for løbet — sat i 1950 af den franske løjtnant Gueguen, lød på 3 06,6 min. — holdt stand over for alle angreb, men mange af deltagerne, specielt franskmændene, der kendte banen ud og ind, nåede ned i betænkelig nærhed af den hidtil bedste tid.

Årets bedste tid opnåedes af den franske menige soldat R. Dilizio, der er fransk mester i militær femkamp for 1951. De følgende to var ligeledes franskmænd, og deres tider var henholdsvis 3 14,0 og 3 15,8 min.

Her løb det danske hold særdeles godt og opnåede nedenstående tider og placeringer:

Premierløjtnant Keller 3 46,2 min. — nr. 24,

løjtnant Egander 3 34,0 min. — nr. 18,

løjtnant Frandsen 3 32,1 min. — nr. 16,

menig Planck 3 32,4 min. — nr. 17,

menig Nielsen 3 20,0 min. — nr. 9 og

menig Hansen 3 31,4 min. — nr. 14.

Selv om konkurrencen gennemførtes af en enkelt mand ad gangen, og næste mand først startede, når forgængerens havde fuldført løbet, således at den eneste direkte modstander var stopuret, blev disciplinen så spændende, som tænkes kan. Alle tider og resultater meddeltes — dels gennem højttalere og dels på store tavler — straks efter hver løbers passage af målet, således at alle havde mulighed for til stadighed at følge med og kontrollere stillingen.

Desværre regnede det let under



Håndgranatkast. Menig N. S. Nielsen koncentrerer sig inden kastet.

Nr. 4. Frankrig	58 points
	(3, 12, 14 og 29)	
- 5. Danmark	79 —
	(17, 19, 20 og 23)	
- 6. U. S. A.	88 —
	(4, 21, 28 og 35)	
- 7. Italien	124 —

Det var kort sagt en meget svag dansk begyndelse, men heldigvis var der endnu 4 øvelser tilbage, så der var tid til at vinde det tabte ind igen.

2. dags disciplin: FORHINDRINGS-LØB

Løbet fandt sted den 14. oktober på ganske den samme bane som i 1950, således at såvel løbets længde som forhindringernes antal og art var uændret.

Rekorden for løbet — sat i 1950 af den franske løjtnant Gueguen, lød på 3 06,6 min. — holdt stand over for alle angreb, men mange af deltagerne, specielt franskmændene, der kendte banen ud og ind, nåede ned i betænkelig nærhed af den hidtil bedste tid.

Årets bedste tid opnåedes af den franske menige soldat R. Dilizio, der er fransk mester i militær femkamp for 1951. De følgende to var ligeledes franskmænd, og deres tider var henholdsvis 3 14,0 og 3 15,8 min.

Her løb det danske hold særdeles godt og opnåede nedenstående tider og placeringer:

Premierløjtnant Keller 3 46,2 min. —

nr. 24,

løjtnant Egander 3 34,0 min. — nr. 18,

løjtnant Frandsen 3 32,1 min. — nr. 16,

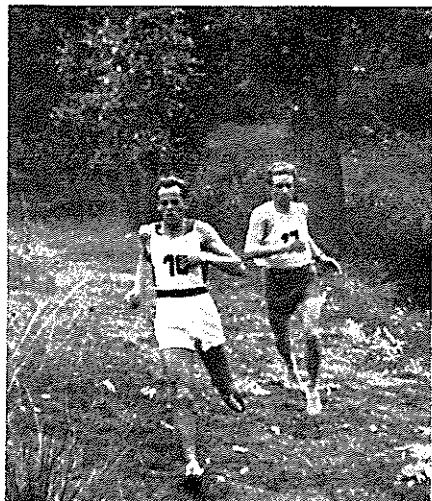
menig Planck 3 32,4 min. — nr. 17,

menig Nielsen 3 20,0 min. — nr. 9 og

menig Hansen 3 31,4 min. — nr. 14.

Selv om konkurrencen gennemførtes af en enkelt mand ad gangen, og næste mand først startede, når forgængerens havde fuldført løbet, således at den eneste direkte modstander var stopuret, blev disciplinen så spændende, som tænkes kan. Alle tider og resultater meddeltes — dels gennem højttalere og dels på store tavler — straks efter hver løbers passage af målet, således at alle havde mulighed for til stadighed at følge med og kontrollere stillingen.

Desværre regnede det let under



Afgørelsen falder i terrænløb. Planck og svenskeren Fredriksson har sagt farvel til Egander.

hele konkurrencen, hvilket gjorde forhindringerne slimede og glatte og derved yderligere farlige, og dette i forbindelse med den kraftige blæst, der stod lige imod på hele opløbs-siden gjorde, at ingen nåede ned på rekordtiden.

Som svenskerne havde domineret skydningen ved at lægge beslag på pladserne som nr. 1, 2, 6, 8, 10 og 18, var det denne gang det franske hold, der tiltrak sig opmærksomheden, idet alle 6 mand placerede sig blandt de første 10, nemlig som nr. 1, 2, 3, 5, 7 og 10.

I nationskonkurrencen — 4-mands hold — var stillingen nu efter 2. disciplin:

Nr. 1. Sverige	17 points
(1, 4, 5 og 7)	
- 2. Frankrig	24 —
(2, 3, 6 og 13)	
- 3. Belgien	61 —
(11, 15, 16 og 19)	
- 4. Danmark	63 —
(10, 14, 18 og 21)	
- 5. Holland	110 —
(22, 27, 30 og 31)	
- 6. U. S. A.	114 —
(9, 33, 34 og 38)	
- 7. Italien	121 —
(24, 26, 35 og 36)	

Det danske hold var således avanceret een plads og lå herefter kun 2 points efter Belgien.

3. dags disciplin: HÅNDGRANAT-KAST

Som ved alle femkampens konkurrencer var startordenen fastsat ved lodtrækning, således at der skiftevis startede een mand fra hver af de 7 nationer, dog således at holdkaptajnen alene bestemte rækkefølgen for sine 6 mand.

Vejret var heldigvis nu blevet mildt, solen skinnede fra en næsten skyfri himmel, og der blæste kun en svag vind. Ganske som ved alle konkurrencer gik det kvikt og hurtigt med den ene mand lige efter den anden. Med mægtig interesse og spænding fulgte den ret talrige tilskuerskare den underholdende konkurrence og gav deres skuffelse eller begejstring lydelige udtryk — alt efter som

det gik deres favoritter mindre godt eller fint.

Rekorden for den samlede konkurrence — sat i 1950 af den svenske løjtnant Bostrand, lød på 28 points, men siden da er beregningsmåden ændret noget, således at Bostrand — efter de nu gældende bestemmelser ville have opnået 40 points. Men selv dette resultat, altså 40 points, var ikke nær nok i år. Den kæmpestore amerikanske løjtnant F. J. Denman slog i stor stil rekorden og opnåede ialt 46 points, idet han ramte de 4 mål med 6 kast og imponerede endnu mere i længdekastet ved at nå ud mellem 63 og 64 m.

Som nr. 2 og 3 kom de 2 svenske løjtnanter P. E. Bergstrand og B. Lorchs, der i den samlede konkurrence begge opnåede 39 points.

Mod disse »superkastere« havde vore gode folk ikke store chancer, men de bedste danskere lå dog tæt efter, hvad nedenstående oversigt viser:

	Points i			
	Præcision	Længde	Ialt	Nr.
Premierløjtn. Keller .	22	13	35	7
løjtnant Egander	21	6	27	19
løjtnant Frandsen ...	13	3	19	34
menig Planck	5	6	11	39
menig Nielsen	21	11	32	9
menig Hansen	23	13	36	4

Her skal bemærkes, at både Frandsen og Planck var særdeles uheldige i præcisionskastene og havde mange kast, der ramte lige uden for cirklerne eller på kanten af dem, før det lykkedes at få granaten ind i målet.

Til trods for disse uheld forbedrede holdet atter sin placering i nationskonkurrencen een plads og rykkede op på 3. pladsen efter Sverige og Frankrig.

Stillingen efter 3 discipliner var:

Nr. 1. Sverige	16 points
(1, 2, 5 og 8)	
- 2. Frankrig	24 —
(3, 4, 7 og 13)	
- 3. Danmark	55 —
(6, 11, 15 og 23)	

Nr. 4. Belgien	62 points
(10, 14, 17 og 21)	
- 5. U. S. A.	100 —
(18, 19, 31 og 32)	
- 6. Holland	106 —
(20, 26, 30 og 33)	
- 7. Italien	134 —
(27, 34, 36 og 37)	

4. dags disciplin: SVØMNING

Også i år fandt svømningen sted i Palm Beach svømmebassin i Cannes, men på grund af det sene tidspunkt på året var der ingen badegæster eller andre tilskuere. Vejret og det tidlige tidspunkt på dagen — starten fandt sted kl. 9,00 — gjorde da heller ikke opholdet ved bassinet til nogen nydelse. Derfor overværede da også kun de direkte interesserede den fornøjelige konkurrence, der udvikledes i et saa hurtigt tempo, at man dårligt kunne nå at notere tiderne for de enkelte deltagere.

Rekorden for konkurrencen, sat af franskmænd Brogini og lydende på 34,3 sek. — modstod alle angreb, men vandet med sine kun 13° Celsius var da heller ikke egnet til rekordforsøg.

Vinder af disciplinen blev den svenske løjtnant P. E. Bergstrand i tiden 36,2 sek., hårdt trængt af hollænderen, løjtnant Schultze i 36,3 sek. og den franske soldat Diluzio med 38,2 sek.

Som ventet kom de danske deltagere ret langt ned i rækken, idet deres tider og placeringer blev:

Premierløjtnant Keller 41,1 sek. — nr. 8,
løjtnant Egander 47,2 sek. — nr. 27,
løjtnant Frandsen 44,5 sek. — nr. 15,
menig Planck 47,5 sek. — nr. 29,5 (2 mand samme tid),
menig Nielsen 46,9 sek. — nr. 25 og
menig Hansen 61,0 sek. — nr. 39.

Med stor spænding regnedes resultaterne i nationskonkurrencen ud, og stor var lettelsen, da det viste sig, at Danmark — trods alt — havde bevaret 3. pladsen.

Efter 4 discipliner var stillingen nu:

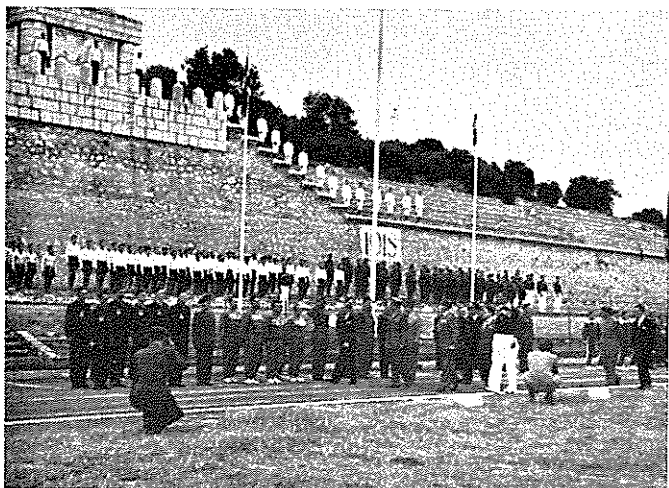
Nr. 1. Sverige	19 points
(1, 2, 5 og 11)	
- 2. Frankrig	29 —
(3, 4, 6 og 16)	



Det danske hold med ledere. Fra højre: oberstløjtnant A. F. Rasmussen, fenrik N. K. Østergaard (reserve), menig Ib Planck, menig N. S. Nielsen, premierløjtnant J. Keller og oberstløjtnant G. Bøving. — Knælende: løjtnant H. E. Egander, løjtnant E. Frandsen og menig E. Hansen.



Det danske hold modtager af forsvarsminister M. Georges Bidault de veifortjente bronzemedaller. — Den danske holdkaptajn, oberstløjtnant G. Bøving, blev dekoreret med Medaille d'honneur de l'education physique et des sports i guld.



Bidault skridter fronten af. I baggrunden ses skolens elever. Bemærk fægtemestrene og fægtemestereleverne på soklen til det kæmpemæssige monument for soldaten fra første verdenskrig. — På sejrsmasten til venstre ses Dannebrog, i midten var hejst det svenske flag (ikke med på billedet), til højre ses Trikoloren.



Alle deltagerne fotograferet på trappen til det berømte Grimaldimuseum med de mange værker af Picasso. Det danske hold ses i forgrunden til venstre. Længst til venstre ses den franske sergent J. Maigrot, der var attacheret holdet og blev dettes uundværlige hjælper og ven.

Nr. 3. Danmark	54 points
(8, 9, 17 og 20)	
- 4. Belgien	58 —
(7, 13, 15 og 23)	
- 5. U. S. A.	73 —
(10, 12, 22 og 29)	
- 6. Holland	119 —
(24, 28, 31 og 36)	
- 7. Italien	124 —
(21, 32, 34 og 37)	

5. dags disciplin: 8 km TERRAINLØB

Allerede den 13. oktober om eftermiddagen havde det danske hold været ude for at gå ruten igennem. At det ville blive en hård prøve, var alle klar over i forvejen, idet arrangørerne lang tid forinden havde sendt hver af de deltagende nationer en profil af løbets rute, således at man kunne se de forskellige stigninger og fald. Men at det var så haardt, havde dog ingen ventet.

Fra startstedet, der lå ca. 5 km nord for Antibes, gik ruten efter et par hundrede meter på en flad eng hurtigt op i bjergene, hvor det nu gik skiftevis op og ned ad ret stejle skrånninger, der yderligere var både sten- og klippefyldte. De sidste ca. 1500 m var dog atter nogenlunde jævne og græsbevoksede og lagt i sløjfe, således at der var mulighed for — fra start- og opløbsstedet — at se løberne på dette sidste stræk.

Selv vore gode terrainløbere som Egander og Planck var betænkelige og anså ruten for »bedre egnet for bjerggeder end for mennesker«.

Præcis kl. 9,00 lød startskuddet, og i et tempo, som drejede det sig kun om et 800 m løb, fløj konkurrenterne afsted for at ligge godt placeret, inden stigningerne og snævringerne begyndte.

DANMARKS STORE DAG

Stor var begejstringen, da første løber dukkede op, og det viste sig at være Planck. Ganske alene og i smuk og ubesværet stil løb han de sidste 1500 m, som kunne følges fra tilskuerpladserne, og efter en smuk spurt sprængte han målsnoren som overlegen sejrherre i tiden 27 16,4 min.

Først længe efter kom nr. 2, svenskeren, sergent S. Fredriksson, i mål i tiden 27 58,9 sek. Næste mand lod vente endnu længere på sig, men til gengæld var glæden desto større i den danske lejr, da det viste sig at være løjtnant Egander.

Herefter kom 2 mand samtidigt, en italiener og menig Nielsen, som dog ikke kunne følge med i den afgørende spurt, men måtte nøjes med en hædersfuld 5.-plads. Så fulgte 2 svenskere, 2 italienere, så en gruppe på 3 mand — franskmændene Bequet og danskerne Hansen og Frandsen. Disse 3 fulgte ad hele vejen, indtil der manglede ca. 75 m. Her satte franskmændene i med en forrygende spurt, som kun Hansen var i stand til at bevare, medens Frandsen måtte slippe. I rasende tempo gik det mod mållinien, men Hansen har ikke for ingenting opnået årets næstbedste danske tid i 400 m løb: På de sidste og afgørende meter pressede han sig den anelse foran, som gjorde, at han blev nr. 10, medens Frandsen kom i mål som nr. 12.

Nu manglede kun sidste mand, Keller. Han lod til gengæld vente noget på sig, og i mellemtiden passeredes målet — ofte efter hårde opløbskampe — af adskillige af konkurrenterne. Endelig kom Keller og placerede sig som nr. 31.

Det danske holds placeringer blev således:

Premierløjtnant Keller nr. 31, løjtnant Egander nr. 3 i tiden 28 44,3 min., løjtnant Frandsen nr. 12, menig Planck nr. 1 i tiden 27 16,4 min. menig Nielsen nr. 5 og menig Hansen nr. 10.

De øvrige tider blev ikke opgivet.

Hvordan var det nu gået med nationskonkurrencen?

Ja, nu var der ingen tvivl mere: *Det danske hold havde med sin imponerende afsluttende indsats klarlagt sig bedst af alle nationerne i terrainløbet og kunne derfor ikke undgå at bevare 3. pladsen.*

Slutresultatet i nationskonkurrencen blev herefter:

Nr. 1. Sverige	18 points
(1, 2, 7 og 8)	
- 2. Frankrig	29 —
(3, 4, 5 og 17)	
- 3. Danmark	45 —
(6, 12, 13 og 14)	
- 4. Belgien	68 —
(11, 15, 16 og 26)	
- 5. U. S. A.	91 —
(18, 21, 23 og 29)	
- 6. Italien	126 —
(25, 28, 36 og 37)	
- 7. Holland	126 —
(27, 30, 34 og 35)	

Bekendtgørelse af resultater og præmieuddeling.

Samme eftermiddag kl. 15,00 fandt ved en smuk højtidelighed på Ecole Militaire d'Escrime et de Sports de Combat den officielle bekendtgørelse af resultater og præmieuddelingen sted.

Præmierne overrakte af forsvarsminister M. Georges Bidault, idet først nr. 1, 2 og 3 i hver af de enkelte discipliner kaldtes frem og modtog deres medailler i henholdsvis guld, sølv og bronze.

Derefter fulgte præmierne — ligeledes medailler — for den samlede individuelle konkurrence, og her var placeringen:

Nr. 1. Løjtnant B. Lorichs, Sverige, med 32 points.
 - 2. Løjtnant P. E. Bergstrand, Sverige, med 44 points.
 - 3. Menig R. Diluzio, Frankrig, med 48 points.

Endelig fulgte så præmierne for nationskonkurrencen, og her var, som allerede nævnt, placeringen:

Nr. 1. Sverige med 18 points.
 - 2. Frankrig med 29 points.
 - 3. Danmark med 45 points.

Som afslutning på den meget smukke højtidelighed foretoges en forbi-defilering og honnøraftæggelse, hvori deltog såvel de 7 deltagende hold som både en bataillon alpejægere med et stort orkester i spidsen og alle skolens elever.

I det foregående er ikke omtalt den

individuelle placering efter de forskellige øvelser.

Vi nøjes med at konstatere, at de danske deltagere i denne fornemme gren af mesterskabet placerede sig som nummer 6, 12, 13, 14, 19 og 22 af ialt 42 deltagere.

Ialt opnåede det danske hold således følgende placeringer:

I de enkelte øvelser:

8 km terrainløb:

Nr. 1 og guldmedallevinder: Menig Ib Planck.

- 3 og bronzemedallevinder: Løjtnant H. E. Egander.

I den samlede nationskonkurrence:

Nr. 3 og bronzemedallevinder: Danmark.

FORBEREDELSE DER GAV RESULTAT

Da vi — som så mange andre — synes, at det danske hold hævdede sig over forventning godt i kampene om de internationale mesterskaber i militær femkamp, har vi henvendt os til en af deltagerne i rejsen til Frankrig for at høre lidt nærmere om konkurrencen og turen i det hele taget.

— Er De tilfreds med resultaterne?

— Ja, så ubetinget. Vi rejste med et lille håb, men på den anden side også uden store forventninger om placeringer, idet vi var klar over, at konkurrencen ville blive meget hård. Dog følte vi, at vi var særdeles vel forberedt, og det gav naturligvis en vis sikkerhedsfølelse. Vi havde jo specialtrænet i de forskellige discipliner under så godt som ideelle forhold og med glimrende trænere i omtrent 2½ måned. At der var anlagt baner i nøje overensstemmelse med reglementet både til forhindringsløb, håndgranatkast og svømning betød naturligvis også meget. I det hele taget må jeg sige, at der var gjort en stor indsats for at give os en reel chance i mesterskabet, og dette — i forbindelse med, at hverken trænerne eller vi selv havde sparet os — gør, at jeg ikke er bange for at sige, at *der aldrig er rejst et så godt forberedt dansk idrætshold — hverken civilt eller militært — ud for at repræsentere Danmark.*

— Hvad var nu det for noget kludder med skydningen?

— Det er der heller ingen af os deltagere, der forstår. Vi skød alle langt under de daglige præstationer herhjemme, trods det at forholdene på skydebanerne var ideelle. Det må have været nerverne, der spillede ind. Det var jo første konkurrencedag, så vi var ikke rigtig scenevante endnu. Men ærgerligt var det. Med bare nogenlunde normale resultater i skydningen vil jeg tro, at vi havde haft en chance for at true Frankrig på andenpladsen. Svenskerne var i fuldkommen særklasse, men franskmændene havde nok været til at tale med.

— Bedste danske præstation?

— Det er meget svært at sige, men jeg for min part vurderer menig N. S. Niensens placering som nr. 6 i den samlede konkurrence højest. Det er godt præsteret af en rekrut fra maj måned at komme så højt op i ræk-

ken, og så må vi oven i købet huske på, at han ikke — som flere andre på holdet — var et kendt idrætsnavn i forvejen. Selvfølgelig har han dyrket idræt før, men han har aldrig været fremme i første række — jeg må vel tilføje endnu!! Han har imidlertid alle betingelser for at kunne drive det meget vidt, bare han finder sit rette felt.

Efter Nielsen nævner jeg Planck, der vandt guldmedaille i terrainløb, men det var — trods det uvante terrain — hvad jeg havde ventet i forvejen. Godt var det nu, at min forventning gik i opfyldelse, for Planck opnåede herved at få oprejsning oven på skuffelsen i Rom, hvor hans »sikre« guldmedaille på en brøkdel af et sekund forvandlede til sølvmedaille.

Af Planck venter jeg iøvrigt de helt store resultater til næste år, han bliver — hvis han da ellers forskånes for uheld — ikke nem at komme udenom ved udtagelsen af Olympiadeholdet, og så ... hvem ved!!!

Måske er det helt forkert at trække specielt disse to frem, for om hele holdet gælder, at de ydede, hvad man kunne forlange og i mange tilfælde mere end det. Det var en typisk holdindsats opnået ved et ubrydeligt sammenhold både under træningen og konkurrencerne.

— Hvordan nu med kommende års mesterskaber?

— Næste år finder det internationale mesterskab sted i Bruxelles i august måned, og jeg håber, at holdet med sin indsats i år har opnået at sikre dansk deltagelse i fremtiden.

INDFØRELSE AF MILITÆRT MESTERSKAB?

Med den rigtige forberedelse — som i indeværende år — vil jeg tro, at et dansk hold altid vil have mulighed for at hævde sig. Vi har utvivlsomt materialet, men det kniber bare med at få de rigtige emner frem. Dette opnås kun ved, at endnu flere stiller op til udtagelsesstævnerne, og jeg kunne derfor tænke mig, at deltagelsen i udtagelsen blev obligatorisk, således at hvert regiment f. eks. skulle stille med et hold på 6 mand. Ved samtidigt at udskrive konkurrencen som et militært mesterskab — både individuelt og for regimentshold — ville det utvivlsomt opnås, at interessen blev vakt, således at de rigtige emner kom frem. Og den militære femkamp, der rummer alt det, der er nødvendigt for den fysiske træning af enhver soldat, er så fin en konkurrence, at den fortjener, at der gøres en stor indsats.

I år var det danske hold udtaget blandt 24 aspiranter, til næste år skulle der gerne være 24 hold à 6 mand. I denne forbindelse skal jeg nævne, at det franske hold var udtaget blandt ca. 200 regimentshold à 6 mand, og at Sverige havde haft over 200 deltagere i konkurrencen om det svenske mesterskab.

— Det var — også ud over det sportslige — en god tur?

— Ja, det kan De tro. Vi havde en dejlig tur fuld af mange interessante og fornøjelige oplevelser og begivenheder. Nu kan De selv dømme.

Vi fløj med »Natpariseren« til Paris og blev straks i lufthavnen modtaget af en fransk kaptajn og løjtnant Skøtt, ordonnansofficer hos oberst H. H. Jørgensen, den danske militærattaché i Paris. Derefter blev vi straks kørt hjem til obersten, hvor vi — til trods for at klokken kun var 3 morgen — blev uhyre venligt modtaget og fik serveret et dejligt morgenmåltid. Efter dette fik vi lov til at slå os ned i stuerne for at hvile eller sove, som vi bedst kunne, indtil vi kl. ca. 7,30 kørte til Gare de Lyon. Herfra gik toget kl. 8,40, og vi oplevede nu at se Frankrig »på langs«. Vi kørte hele dagen, og var først i Antibes kl. 22,22.

Straks efter ankomsten blev vi indkvarteret på hotellerne Josse og La Garoupe, og her boede vi sammen med de øvrige hold under hele vort ophold og havde det ganske glimrende. Maden var førsteklases, betjeningen meget imødekommende og venlig og sengene ganske glimrende.

— Hvordan gik det nu med sproget?

— Vi var jo ikke eksperter i fransk allesammen, snarere tværtimod ... Men vi var så heldige at få attachéret en meget flink fransk sergent, J. Maigrot. Han talte et udmærket engelsk, og det faldt os betydelig lettere at klare. Han var iøvrigt en glimrende kammerat og hjælper at få, han vidste ikke alt det gode, han skulle gøre for os, var altid imødekommende og tjenstvillig og hjalp os i det hele taget på enhver tænkelig måde under hele vort ophold.

— Så De ellers noget til den berømte Middelhavskyst med alt det, som trækker turisterne til? Eller var dagene helt optaget af konkurrencerne?

— Vi nåede at se ikke så lidt. Ikke så meget på egen hånd, men arrangørerne havde sørget for adskillige ture, udflugter og besøg. Således var vi på Grimaldimuseet i Antibes, hvor vi forsøgte at forstå Picasso's værker, blev modtaget af borgmesteren i Antibes, besøgte Nice og Cannes, samt foretog den berømte tur Nice—Grande Corniche—Menton—Monte Carlo—Monaco—Bord de Mer—Nice. Ikke mindst denne tur var en åbenlyst smuk og betagende oplevelse. Endelig var vi i parfumebyen Grasse, hvor vi besøgte parfumefabrikken »Fregonard« og i Picasso's fødeby, Valauris.

— Hvordan forløb så hjemturen?

— Vi kørte atter med tog på strækningen Antibes—Paris, hvortil vi kom kl. 8,55 om morgenen, og da »Natpariseren«, som vi skulle fortsætte med, først skulle gå kl. 02,45, troede vi, at vi havde god tid, men det viste sig snart, at tiden ikke nær forsløg til alt det, vi gerne ville se og opleve. Meget nåede vi dog. Hele formiddagen kørte vi rundt i en stor bus — med løjtnant Skøtt som turistfører — og nåede at se mange af de berømte steder og bygninger, som man skal se, når man er i Paris.

Kl. 12,00 stoppede vi ved Triumfbuen, hvor oberst H. H. Jørgensen mødte holdet. Her var af obersten arrangeret en smuk ceremoni med blomsternedlæggelse på den ukendte

soldats grav. Det var meget højtideligt og gribende at være med til.

Herfra fortsatte vi til den danske ambassade, hvor ambassadør Wærum tog imod os og lykønskede med resultatet over et glas champagne.

Nu fortsattes turen til militærattachéens lejlighed, hvor vi var gæster til en meget fornem frokost. Tilstede var — foruden os danskere — kun præsidenten for Conseil International du Sport Militaire, oberstløjtnant H. Debrus med frue og capitaine Hausmann. Jeg finder her anledning til at fremhæve, at oberst Jørgensen — og oberstinden med — gjorde alt for at vi skulle befinde os så godt som muligt i Frankrig — ikke alene under vore korte ophold i Paris, men også i Antibes, idet de begge som meget interesserede tilskuere overværede hele stævnet.

Om eftermiddagen fortsatte vi så turen i Paris og besøgte nu bl. a. Eiffeltårnet og Sacre-Cœur, hvorefter der lige var tid til at gå i butikker,

indtil vi kl. 20,00 atter samledes for at spise til middag i en rigtig fransk restaurant.

— Og derefter?

— Nu skiltes vi i smågrupper, der hver for sig oplevede lidt af hvert, indtil vi kl. 01,30 atter samledes på Gare des Invalides.

Kl. 4,00 startede så flyvemaskinen og kl. 8,15 var vi tilbage på Rådhuspladsen i København.

— Til slut, hvordan var arrangementet i Antibes?

— Helt igennem storslået. Alt klappede til mindste detaille både sportsligt og underholdningsmæssigt. Der var fra fransk side sat store kræfter ind på at gøre opholdet så behageligt, interessant og begivenhedsrigt som muligt — og det lykkedes til fuldkommenhed. Hovedæren herfor tilfalder dels det franske forsvars Service Central des Sports og dels l'Ecole Militaire d'Escrime et de Sports de Combat.

kan aflægges i god tid i foråret. Der er jo mange ting, der kan indøves lunt inden døre i de lange vinteraftener: Kortlæsning, brugen af kornpasset, strengmåling o. s. v. Lån derfor bestemmelserne på kontoret og læs kraverne — og husk, at skydesultaterne fra skoleskydningerne kan anvendes.

Ligesom sidste år (på Agnsøgård) vil værnenes mandskab igen i år blive indbudt til at deltage med grupper (f. eks. et pr. regiment) i Terrainsportsforbundets *mesterskabskonkurrencer*: Det bliver muligvis i Jylland først i april. De grupper, der bliver udtaget hertil, får en herlig rejse og et fornøjeligt ophold blandt kammerater fra de andre værn og grupper fra lottekorpsset og DKB og Kvindelige Marinere og fra de civile terrainsportsforeninger.

Det er altså værd i tide at få sammensat en gruppe, som kan hævde sig i kappestriden med vort lands bedste unge. Silna.

Verdensmesterskaberne i moderne femkamp

Atter stor svensk triumf

I Hälsingborg afholdtes i dagene 21.—25. oktober verdensmesterskaberne i moderne femkamp med deltagelse af hold på 3 mand fra følgende 9 lande:

Brasilien, England, Finland, Frankrig, Italien, Schweiz, Sverige, U.S.A. og Danmark.

Det danske hold, der var udtaget og udsendt af Dansk militært Idrætsforbund (D. m. I.) bestod af:

Premierløjtnant V. J. F. Hansen,
grosserer (sekondløjtnant) P. Myrner og
sekondløjtnant O. C. S. Helvigh medens

oberstløjtnant N. J. Limkilde Hansen og premierløjtnant E. J. Kofoed-Jensen var holdledere.

Det var således de 3 bedst placerede fra årets Danmarksmesterskab i moderne femkamp, der var udpeget til at forsvare de danske farver. Nogen stor succes havde de imidlertid ikke, idet de placerede sig som nr. 24, 25 og 26 af de 26 mand, der fuldførte konkurrencen.

Som ventet blev mesterskaberne en stor triumf for Sverige, der med konstabel Hall, fenrik Lindquist og løjtnant Wehlin placerede sig som nr. 1, 3 og 4 i den samlede konkurrence.

Hvordan nu med deltagelse i de olympiske lege i Helsingfors til næste år?

Denne første start — efter mange, mange års forløb — i en international konkurrence i moderne femkamp faldt således ikke heldigt ud. Fra D. m. I.s side var det antageligt ment som et forsøg for at få konstateret, om holdet var modent til at blive anmeldt til Olympiaden.

De opnåede resultater opfordrer jo ikke ligefrem til at vove forsøget, men det vil på den anden side være forkert udelukkende at bedømme deltagernes kvalifikationer efter denne ene konkurrence, hvor både

uheld, manglende konkurrencerutine og mangelfuld forberedelse ikke gav dem mulighed for at vise, hvad de virkelig kan præstere.

Terrainsport

Terrainsportsmærket har nu en betydelig fremgang i værnene. Medens det i første omgang kun var befalingsmændene, der kunne bestå prøverne, har et stort antal menige taget bronzemærket før hjemsendelsen den 25. oktober. Kravene er ganske vist ret store, men så meget desto større er også æren ved at erhverve og bære mærket. Da der bør trænes grundigt før prøven, henstiller terrainsportsmærkets bestyrelse derfor, at træningen optages snarest, for at prøverne

VIDSTE DE DET?

VED JAN RAP

En kæmpesirene.

For nogen tid siden holdtes en sireneprøve i San Francisco. Luftværnsmyndighederne fik bagefter mange klager fra folk, som ikke havde kunnet høre sirenerne. Chefen for det civile luftværn lod derfor konstruere en ny sirene-type, som han lod afprøve på en øde strandbred. Sirenen, der forbruger 140 hestekræfter for at hvine, fik jorden til at ryste i mange meters omkreds, og mågerne faldt under flugten chokerede i havet. Mere end 20 km inde i landet forskrækkedes befolkningen af den kraftige alarm-prøve. Sirenen vil i en storby kunne vække selv tunghøre!

Bliver schnorkelen overflødig?

Den amerikanske marine har udarbejdet planer til en ny type under-

»Niels Juel« skal ophugges

Fortsat fra side 13.

ordre til hornblæserne om at træde frem. Til tonerne af det gamle, traditionelle signal gik Dannebrog ned for sidste gang om bord på »Niels Juel«, mens besætningen blottede hovederne. Da vi havde sunget »Kong Christian«, tog kommandøren afsked med os. Ikke mange øjne var tørre — ikke engang hans.

»Niels Juel« blev senere med stort besvær hævet igen af tyskerne og bugseret til Tyskland. (Nogle af de store kanoner blev opstillet på Jyllands vestkyst.) I lang tid vidste man ikke, hvor skibet befandt sig, men et par år efter krigens afslutning fik man at vide, at det lå sunket, hvor det nu er. Det ligger kæntret om på styrbords side. Over det ligger 7 meter mudder og 27 meter vand!

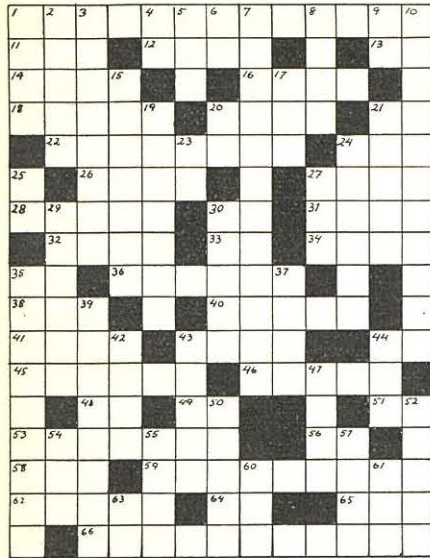
vands-både, der skal kunne gøre en fart af 26 knob neddykkede og 30 knob i overfladen. Typen vil uden tvivl gøre schnorkelen overflødig, idet den vil kunne holde sig neddykket i næsten ubegrænset tid ved hjælp af et installeret oxygen-anlæg.

Panama-kanalen skulle ødelægges.

Nogle af de største u-både, der nogensinde er bygget, var de japanske »I 400, 401 og 402«. Bådene havde et neddykket displacement af ca. 7.100 tons. Længden var ca. 121 meter. De havde hver en aktionsradius på 34.000 sømil. Bådene var hver forsynet med et ponton-fly opstillet i en 30 meter lang hangar på dækket. Hvert fly kunne medføre en 800 kg bombe eller en luft-torpedo. Planerne kunne klappes sammen, og det tog kun 20 mi-

(Fortsættes side 32)

Skib og kasernes
KRYDS OG TVÆRS
Opgave nr. 37



VANDRET:

1. Sportsmand
11. Solo
12. Vind
13. Ujævn
14. Larve
16. Fryse
18. Frugt
20. Altid
21. Forholdsord
22. Naiv
24. Ø
26. Løbe
27. Brugsmåde
28. Stor
30. Redskab
31. Forbudt
32. Pigenavn
33. Krikke
34. Ko
35. Bort
36. Holder af
38. Dyr
40. Styrke
41. Berøre
43. Smerter
44. Kør
45. Plante
46. Stemme
48. Smerte
49. Initialer
51. Gud
53. Uopdragen
56. Gud
58. Stedord
59. Forbogstaver
62. Meningen
64. Dyr
65. Eksisterer
66. Barberredskaberne

LODRET:

1. Emne
2. Samme mening
3. Underneden
4. Forfriskning
5. Langsom
6. Redskab
7. Med forret
8. Høj
9. Eksisterer
10. Fstedtag
15. Trænede
17. Tal
19. Almindelige
20. Bekræftelse
21. Bevis
23. Smil
24. Kejtet
25. Stir
27. Alm. fork.
29. Regn
30. Tovknude
35. Uafledelige
37. Gode
39. Befordringsmiddel
42. Træet
43. Aren
44. Fugl
47. Telefoncentral
50. Moralsk
52. Sportsudtryk
54. Stedord
55. Endelse
57. Uden undtagelse
60. Vægt
61. Betonet tal
63. Pigenavn

Konstruktør (15 kr.):

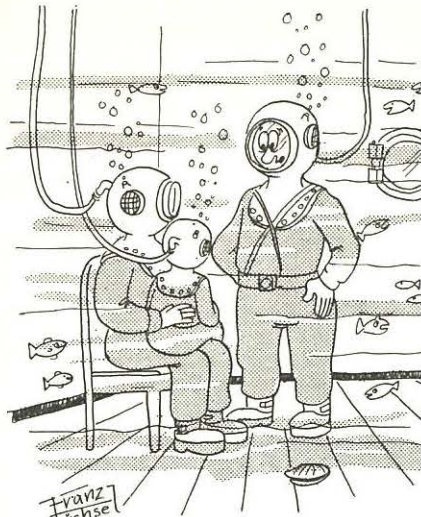
Imh. 66, Eyvind Barfod, Mathkaseren, Holmen, K.

De ved det...

Hvilke afdelinger har nedenstående afdelingsmærker:

1. 3 leoparder.
2. 2 korslagte geværer med en krone over.
3. Springende løve.
4. Armbrøst og 3 løver.
5. Et jægerhorn og 2 jagende løver.
6. En rose omgivet af 3 kroner. 2 korslagte geværer.
7. Kanonrør omlagt med en åben krone.
8. Falk i styrtflugt.

SKÆMT



»Nu har vi i det mindste tag over hovedet, så må vi se, om vi kan finde noget bedre.«



— Forstår du nu bedre, hvorfor de går og køber så meget af vores flødeis?



— Hov, glem ikke din faldskærm!
— Hvoffor det?
— Det kunne jo ske at blive regnvejr.

Løsning: Fjernkendingsopgave 22/51:

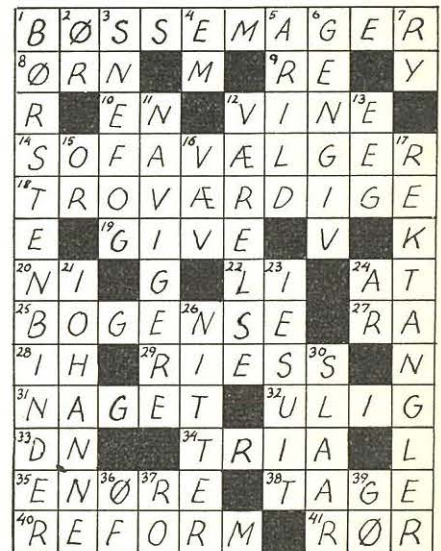
1. IL-12.
2. Hawker sea fury.
3. Mosquito.
4. North american F-86 Sabre.
5. Brigand.
6. Airspeed Oxford.
7. Saab J 21-R.
8. PE-2.

Vinder (15 kr.): Ole Michelsen, Østerbrogade 36, Ø.

Svaret på: De ved det...

1. 5. bataillon.
2. 3. bataillon.
3. 11. bataillon
4. 14. bataillon
5. 21. bataillon.
6. 10. bataillon.
7. 1. feltartilleriregiment.
8. Gardehusarregimentet.

Løsning på opgave nr. 36.



Vinder (10 kr.):

Knud Larsen, Havnegade 8, Allinge, Bornholm.

Averter i

FOLK og VÆRN

FOTO

Vi er Specialister i Fotoarbejde til Soldater og kan tilbyde moderate Priser. Prima fagmæssig Kvalitetsarbejde. Forlang Prislister.

LEXA, Box 28, Silkeborg.

Vidste De det?

(Fortsat fra side 30).

nutter at afsende alle tre luftfartøjer. Det var disse flyvemaskinernes opgave at ødelægge Panama-kanalen. Iøvrigt medførte u-bådene til samme formål seks »selvmords-torpedoer« foruden torpedoer af den gængse art. Heldigvis nåede de store u-både aldrig frem til målet.

Rødhårede frabedes!

Den danske hærs artilleri stillede i slutningen af det attende århundrede særlige krav til de soldater, hververne skulle skaffe. I 1776 var kravene bl. a., at soldaterne skulle være »lændets egne børn, sunde og stærke mand med et godt ydre og nødig rødhårede«.

Dragoner.

Ordet »dragon« kommer af det latinske »draco«, der betyder »drage«. Når en del af rytteriet kaldtes ved dette navn, skyldtes det, at rytterne en tid var bevæbnet med korte skydevåben, hvis kolber havde et drage-lignende udseende. Iøvrigt kæmpede dragonerne til at begynde med til fods og brugte kun hestene som et transportmiddel til kamppladsen.

»Østersøens Malta«.

I 1684 lod Christian V Christiansø befæste. Bl. a. anlagde han betydelige søbefæstninger. Før den tid var øen ubeboet, men fra Bornholm tilførte man den store mængder muldjord, så der kunne drives havebrug på den. Øens strategiske betydning fremgår af det tilnavn, den senere fik, nemlig »Østersøens Malta«.

Tidlig krigspropaganda.

Under den sidste verdenskrig brugte begge parter i stor udstrækning at sende propagandaskrifter ned over fjendtligt eller besat land ved hjælp af flyvemaskiner. Denne form for krigspropaganda er ikke af ny dato. Allerede i 1808 sendtes tusindvis af opråb fra Kronborg til Sverige med luftballoner. I opråbene søgte man at lokke svenskerne til at afsætte den svenske konge og forny Kalmarunionen ved at overdrage hans krone til Frederik VI.

Skam få den, der tænker ilde derved.

(Fortsat fra side 22).

opgaver, der alle som en var blevet løst på en sådan måde, at de fik afgørende indflydelse på kampenes fremgangsrigtige forløb indenfor den divisions område, som »The Household Cavalry« var underlagt. Navne som El Alamein (Nordafrika), Cassino, Rom, Salerno (Italien), Caen, Falaise, Beny Bocage, Amiens, Arras (Frankrig), Bryssel, Eindhoven, Nijmegen (Holland) fortæller os med få ord, at »The Household Cavalry« også i denne krig, århundrede gamle traditioner tro, var nærværende, der hvor kampen var hårdest. Og som pansrede opklaringsstyrker blev de oftest tildelt hårde og krævende op-

gaver, af hvis hurtige og rigtige løsning de bagved værende større kampstyrkers indsættelse og kamp var afhængig.

Det panservogsmateriel, som »The Household Cavalry« var udrustet med, er godt kendt herhjemme, idet såvel Staghoundpanservognen, Humberpanservognen og den mindre Scout car (spejdevognen), som alle i årene efter krigen har været anvendt herhjemme til uddannelsen af rytterregimenternes opklaringseskadroner, anvendtes under felttoget i såvel Afrika som Italien og Frankrig, ligesom de grundlæggende principper i »The Household Cavalry«s udførelse af opklaringsstjenesten er lagt til grund for uddannelsen herhjemme.

Efter den nye forsvarsordning i forbindelse med Danmarks medlemsskab af Atlantunionen og den fra Amerika modtagne våbenhjælp skal vore to tidligere rytteriregimenter, nu benævnt panserregimenter, men med bibeholdelse af de to gamle traditionsrige regimentsnavne, opstille bl. a. hver en kampvognshataillon, udrustet med splinternyt kampvogsmateriel og uddannet efter de sidste nye principper indenfor kampvogstaktikkens rammer.

Men endnu nogle år fremover vil det fra »The Household Cavalry« nedarvede panservogsmateriel blive anvendt i uddannelsesøjemed ved regimenterne, og måtte denne lille samhörighed, der således består mellem det vognmateriel, som gardehusarregimentets mandskab daglig er beskæftiget ved, og det snart 300 år gamle engelske kongelige kavalireregiment »The Household Cavalry«, få mandskabet til at reflektere lidt over stolte traditioners betydning og overføre det forhåbentlig positive resultat af deres refleksionen på deres eget traditionsrige regiment, således at enhver menig husar gør sit til at bevare regimentets livsnerve, traditionerne, da kan i sandhed enhver samles i et:

Skam få den, der tænker ilde derved.

Et krigsvigtigt stof skal fremskaffes

(Fortsat fra side 19).

ikke så godt, som man havde ventet — og ønsket. Forsøgene på at få det til at gro i kulturer mislykkedes gang på gang, indtil man endelig fandt frem til en specialist, som syntes at have mere held med sig end tidligere forskere. Det var en specialist i ørkenplanter.

Man udvinder gummi af alle dele af guayule, og gennemsnitlig består ca. 8 pct. af tørstoffet af gummi. Da det drejer sig om træer, kræver de en vis tid til at vokse sig store, — ca. 4 år regnes for tilstrækkeligt. Der er, oplyser det amerikanske tidsskrift »Natural History«, allerede anlagt en mængde fabrikker til udvinding af guyaule-kautsjuk. Og stadig oprettes der nye plantager både i California, Texas, Arizona, Argentina og Chile.

Den tredje gummikilde er den såkaldte Madagaskar vin, — hertil hø-

rer flere plantecarter, der er af samme familie som vore hjemlige planter Nerium og Vinca (singrøn). En hel gruppe planter af denne familie, der hovedsagelig vokser på Madagaskar og i det øvrige Afrika, leverer kautsjuk.

Kautsjuk vindes på den måde, at man skærer de tykke skud af Madagaskar-lianerne, hvorved saften flyder ud. I Usambara og nordpå bliver saften kogt under svag ild i længere tid, og den sammenløbne gummisubstans formes til kager. I Mocambique området trækkes substansen ud i tråde. Afrikansk gummi har været et vigtigt eksportprodukt, — den første, der indså betydningen af Madagaskar-kautsjuk i eksporten, var den engelske generalkonsul i Sansibar, Sir John Kiek, efter hvem en af gummiplanterne har fået navn.

De afrikanske gummiplanter har været forsøgsdyrket både i Amerika (California, Florida, Mexico og Central Afrika) og i Asien (Indien). Og på Hawaiiøerne skal mange tusinde hektarer land være blevet beplantet med de afrikanske gummilianer.

Den ene af disse planter, Cryptostegia, er en af de hurtigst voksende planter, som frembringer gummi. Den høstes allerede efter et års forløb, og gode planter skal kunne give fra 200 til 250 kilogram gummi pr. hektar. Dette gummi er af god kvalitet og meget elastisk.

Allerede tidligt blev denne plante overført fra Madagaskar til Indien (Palay rubber), og i 1895 bragtes den til Mexico af en søkaptajn. De følgende år bredte dyrkningen sig hurtigt fra Mexico til andre dele af Amerika.

I øjeblikket udvides dyrkningen i mange stater, og disse gummiplanter vil sikkert komme til at spille en stigende rolle i verdens gummiproduktion, selv om Hevea naturligvis stadig vil være hovedleverandøren.

Ogsaa andre planter har man fundet, der giver gummi. I Mexico vokser den før omtalte plante af morbærfamilien, Castilloa elastica. Både den og Ceara-gummiplanten hører hjemme i Brasilien, altså i det tropiske bælte.

Gummitræet, Hevea brasiliensis, har fået konkurrenter, og disse vil sikkert få stigende betydning, samtidig med at metoderne til syntetisk fremstilling af gummi forbedres.

Det betyder ikke alene et endeligt brud på Englands og Hollands gummimonopol, der forøvrigt allerede er ved at være brudt, men — hvad der er mindst lige så betydningsfuldt — et brud på tropernes gummimonopol. Hevea er så ømfindelig, at den kun lykkes i de fugtigste troper, hvilket har betydet, at mulighederne for anlæggelse af gummiplantager med Hevea er ret begrænsede. Og det er et spørgsmål, om de tropiske gummiplanter i længden ville have kunnet klare det stigende forbrug af og den stigende efterspørgsel efter kautsjuk.

Herluf Petersen.

»FOLK OG VÆRN« udgives af

FORSVARETS VELFÆRDSTJENESTE, FOLK OG VÆRN

Redaktører: Oberstløjtnant E. J. WIBOLTT (ansvarsh.) og kommandørkaptajn H. E. WERN
Redaktion og ekspedition: VESTER VOLDGADE 117, 4. sal, København V. Palæ 9615. Postkonto 4885.

Det Berlinske Bogtrykkeri